

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદગુરવે નમઃ ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બળુનાર દાઢથી પણ કય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪ મું]

સંવત્ ૨૦૦૨ જ્યેષ્ઠ

[અંક ૧ લેા

શ્રીઆનંદાશ્રમપત્રના ચતુર્દશ વર્ષમાં પ્રવેશપ્રસંગે મંગલાચરણ

[લેખકઃ શ્રી મહારાણીદાસ જોડુજીદાસ દશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

જય નાથ ! જય મહેશ્વર !

• શ્રીઆનંદાશ્રમપત્ર આજ એના ચૌદમા વર્ષમા પ્રવેશ કરે છે તે શુભ પ્રસંગના મંગલાચરણમા અમે આપ લગવાનું તા ચરણકમલમાં આટલો પ્રણિપાત કરીએ છીએ

હે વિશેશ્વર ! વિશ્વમાં ચિરતન શાંતિ અપાય એનો વિશ્વની મુખ્ય મનાતી જનતાઓનો અશાંતિના કપરા અનુભવને પરિણામે આજ મુખ્ય મનોબદ છે તથા તે દિશામા તેમની લુહિષ્યગને અનુસરીને પ્રયાસનો પણ આદર થઈ ચૂક્યો છે

હે વિશ્વપિતા ! આ એમનો મનોબદ વિશ્વના કંગાણની કામનાથી ઉદ્ભવેલો દોષને પ્રશસ્તકોટિનો છે.

પણ, હે વિશ્વભાવન ! વિશ્વનું ભાવન કરનાર આપ લગવાનું તા શાંતિનિકેતન ચરણ-કમલના દર્શનથી લિલ અન્ય ક્યો માર્ગ હોઈ શકે એમ છે કે જે માર્ગના પ્રયત્નનો આશ્રય કરીને વિશ્વની જનતાઓ શાંતિનો લાભ સપાદન કરી શકે ? પ્રશ્ન નહિ

હે માયાનિકેતન ! આજ વિશ્વની મુખ્ય મનાતી જનતાઓનું માનસ બોતાં વિશ્વની શાંતિના લાભપ્રાપ્તિ આપ લગવાનું તા ચરણકમલના દર્શનનો માર્ગ તો તેમને ચોને આનેલી શાંતિની સિદ્ધિમાં દર્શસાધક જણાતો નથી.

એમને મતે તો, હે વિશ્વને હમણુ કરાવનારા! વિજ્ઞાનશાસ્ત્રનો સહાયવડે દૈહિક વિવિધ સુખ સગવડની સંપત્તિ કરી તેનો નિર્વિદ્ધ ભોગ કરવો અને તેમાં વિદ્ધ ઉપજનવનારાંઓને ખગવડે કે કાગવડે નિયમમાં વર્તાવવાં એજ શાંતિનું મુખ્ય સ્વરૂપ હોય એમ જણાય છે. શાંતિનું આ સ્વરૂપ જો કે નિષિદ્ધ નથી. વિદ્ધિત છે. પણ ખરી શાંતિનું તથા ખરી શાંતિના નિર્વાહનું એ મુખ્ય સ્વરૂપ નથી.

તત્ત્વના જ્ઞાનનો ઉપદેશ કરનારા હે સદ્ગુરુદેવ! વિશ્વ ઉત્પન્ન થઇને ઉપસ્થિત થનારું હોવાથી સંતત સનાતન ક્રાંટિનું નથી.

જે કંઈ સંતત સનાતન ક્રાંટિનું ન હોય તે ખરું ન હોય, અને જે કંઈ ખરું ન હોય તે કદાપિ ઉપસ્થિત થયેલું જણાય તો જે કાષ્ઠ ખરું હોય તેણે માયાવડે તેને ઉત્પન્ન કરીને ઉપસ્થિત કરેલું હોય આ સિદ્ધ કરેલો નિર્ણય છે.

આ નિર્ણયને અનુસરી જેતાં આ વિશ્વ ખરું નથી છતાં ઉપસ્થિત જણાય છે તેથી જે કાષ્ઠ ખરું છે તેણે તેને માયાવડે ઉત્પન્ન કરીને ઉપસ્થિત કરેલું છે એ નિશ્ચય ઉપરજ આવવું પડે છે.

અને હે સનાતન દેવ! આપ લગવાનુંથી લિલ ધીજીં કાણુ છે કે જે ખરું હોય! કાષ્ઠજ નહિ.

તેથી આપ લગવાને જ આ વિશ્વને માયાવડે ઉત્પન્ન કરીને ઉપસ્થિત કરેલું છે એજ નિર્ધાર છે.

અને એમ હોવાથી વિશ્વમાં શાંતિ તથા અશાંતિને સંપાદન કરવાના માર્ગોનું પ્રતિપાદન પણ આપ લગવાને શાસ્ત્રોદ્ધારા પ્રવર્તાવેલું જ છે.

આપ લગવાનુંના જે ચરણુકમલમાંથી માયાવડે આ વિશ્વની ઉત્પત્તિ થયેલી છે તે ચરણુકમલનાં સ્પષ્ટ દર્શનથી જ તે ચરણુકમલમાં જણાતું વિશ્વ અદર્શનલાવને પામે એ પ્રસિદ્ધ નિયમ છે.

વિશ્વના ઉદય સાથે જ અશાંતિનો ઉદય છે અને વિશ્વના વિલયસાથેજ અશાંતિનો વિલય છે આ પણ વસ્તુના સ્વરૂપ સ્વભાવને જણાનારા આપ લગવાનુંથી અલિલ મહા-પુરુષોનો સિદ્ધ કરેલો નિશ્ચય છે.

એમ હોવાથી ખરી શાંતિનો લાભ તો આપ લગવાનુંના ચરણુકમલનાં દર્શનથીજ સાંપડે એમ છે.

પણુ વિશ્વમાં અનુભવાતી અશાંતિની અપેક્ષાએ કહેવાતી વિશ્વગત શાંતિ પણ આપ લગવાનુંના ચરણુકમલને પામવાના આચારવિચારના માર્ગોનું અનુશીલન કરવાથી સાંપડે છે એમ પણ આપ લગવાનુંના અનુગ્રહને પાત્ર પૂર્વ પુરુષોએ પ્રકટ કરેલો સિદ્ધ નિશ્ચય છે.

એમ. હોવાથી વિશ્વની જનતાઓમાં ખરી શાંતિનું સ્થાપન કરવા મુખ્ય મનાતી જનતાઓનો જે ખરો જ મનોગ્રહ હોય તો જે રીતે જનતાઓ આપ લગવાનુંના ચરણુકમલનાં દર્શનનો લાભ સંપાદન કરવાના આચારવિચારસ્વ માર્ગપર ગમન કરતી થાય તે રીતની યોજના તેમણે કરવી જોઈએ એ અગમ્યનું છે.

તેથી એવી યોજના કરવા પ્રતિ એમનું માનસ વળે એમ થવા, હે સર્વના અંતર્યામિન! આપ લગવાનુંને અમે સવિનય વિનવીએ છીએ.

દૈહિક સુખસગવડ-પણુ સર્વે જનતાઓને સર્વ સમયે સરખાં જોઈએ તથા તેથી દૈહિક સુખસગવડના આચારવિચાર પણુ પ્રત્યેક જનનાસમાન વા એકસરખા હોવા જોઈએ

એમ પણ આજ જનતાનો મોટો ભાગ માનતી થઈ છે તે પણ હે વિશ્વનિયામક! વિશ્વનું નિયમનું પૂરું અવલોકન ન કરવાનું પરિણામ છે એમ વિશ્વમાં પ્રવર્તતા નિયમોનું યથાવત અવલોકન કરનારા પૂર્વ પુરુષોનો મત જોતાં જણાય છે.

વર્ણુ અને આત્રમના વિભાગવાળુ જીવન જ આપ ભગવાનના ચરણકમલના દર્શનને સાંપડવાનો ખરો માર્ગ છે એવો શાસ્ત્રોતો સિદ્ધાંત અવગણનાને પાત્ર નથી.

વિશ્વમાં ઉંચામાં ઉંચુ જીવન વર્ણુશ્રમના વિભાગવાળુ જીવન છે એમ પૂર્વ પુરુષોનું કહેલું છે અને દીર્ઘમય પર્યંતના અનુભવથી ખરું પુરવાર થયેલું છે.

વિશ્વમાં આજનું જીવન એ જીવનને અનુકૂલ નથી એટલું નહિ પણ એ જીવનમાં ક્વચિત્ વિદ્ય કરનારું થાય છે.

હે વિશ્વાધ્યક્ષ! જીવોને જે કાંઈ અનુકૂલ પ્રતિકૂલ થાય છે તે તેમનાં કર્મોના પરિપાક પ્રભાવે થાય છે.

હે વિશ્વપિતા! દૈદિક સુખમગ્નવદ્મા થતી પ્રતિકૂલતામાટે આપ ભગવાનના સદાયની યાચના ન કરવાનું ધૈર્ય રાખી રહીએ એ ચોખ્ખું છે.

પણ, હે ધર્માધ્યક્ષ! વર્ણુશ્રમવિભાગ પ્રભાવેની વ્યવસ્થાવાળુ જીવન જીવવામાં થતી પ્રતિકૂલતાની નિરૂપિતાએ અમાગ અમામર્થના કારણે આપ ભગવાનના સદાયની યાચના કરવામાં અમે અપ્રોચ્ય દીનતા કરીએ છીએ એમ અમે માની શકતા નથી.

હે વિશ્વવ્યવસ્થાપક! અમારો અધિકાર આપ ભગવાનની દૃષ્ટિમાં નિષ્કૃષ્ટ જણાતો હોય તો અમારા પૂર્વજ માતાપિતાઓના અધિકાર સાથે જોઈ અમે અમારો પૂર્વજ માતાપિતાઓની પ્રજા રહી છીએ એટલા પુરતી તો કાંઈ અનુકૂળ વ્યવસ્થા આ વિશ્વમાં પ્રવર્તીવવાની અવશ્ય કૃપા કરને એવા ધર્મોત ઉપદેશ કરનારા આપ આચાર્યપ્રવર શ્રીમન્નાથભગવાનના ચરણાવિદ્ભા આ પ્રસંગે દીનભાવે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

—[*]—

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

જે જિજ્ઞાસુઓ પિતાતું મન પરમાત્માલિમુખ રાખે છે તેમને પરમાત્મા સત્યાસત્યર્થ સ્ફુરણ કરાવે છે.

જે જીવ નિરલિમાનપણે કર્મ કરે તો તેની જવાબદારી ન રહે, પણ આત્મજ્ઞાનવિના મનુષ્ય નિરલિમાનપણું પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી.

જીવ ને કર્મ અનાદિ છે જીવના અંત કરણમાં પડેલા સંસ્કારો જ્યારે જાગૃત થાય છે ત્યારે જે સંસ્કાર જાગૃત થયો હોય તે સંસ્કારાનુસાર જીવ અલિમાનપૂર્વક કોઈપણ કર્મમાં પ્રવૃત્તિ કરે છે, અને શ્રીઈશ્વર તેને તે પ્રવૃત્તિમાં જોઈતી અનુકૂલતા કરી આપે છે.

જે સંસ્કારનિરપેક્ષ ઈશ્વર પ્રેરક થાય તો તેમનામાં વિપ્રમતાનો ન કૂર-તાનો કોય આવે, ને જીવના ઉપર કર્મની જવાબદારી ન રહે શુભાશુભપણાનો વિચાર કરવામાં ને કર્તાપણાનું અલિમાન તથા ફેલની ઈચ્છાનો ત્યાગ કરીને

કર્મ કરવામાં જીવ ઘણું અંશે સ્વતંત્ર છે, એટલે તેટલે અંશે તેની કર્મમાં સ્વતંત્રતા છે.

અંતઃકરણની જાગૃતિ વધારી, પુણ્યકર્મમાં આદર રાખી, દશ્ય અસત્, તુચ્છ ને દુઃખદ છે એ જાણનાને ઉત્તરોત્તર પરિપક્વ કરતા રહી, તથા તમારા આત્મા ને મનને અન્ય દશ્યથી સંગરહિત રાખી, જે આત્મવિચાર ને આત્મધ્યાન ચાલુ રાખશો, તો તમારા મનની-શુદ્ધિમાં, સૂક્ષ્મતામાં, શાંતિમાં ને સુખાનુભવમાં વધારો થશે.

પરમાત્માનો મહિમા સમજી તમે તમારા મનને પરમાત્માભિમુખ રાખવા પ્રયત્નશીલ રહેશો, ને દોષદર્શનપડે જગત્પરના મોહને શિથિલ કરતા રહેશો.

નિર્ગુણબ્રહ્મનું જ્ઞાન સર્વ બ્રહ્મજ્ઞાનીને સમાન જ થાય. સગુણબ્રહ્મની પ્રતીતિ ઉપાસકોને તેમની જાણના પ્રમાણે લિપ્ત લિપ્ત પ્રકારની થાય છે.

જે કાલે બિંધ ન આવતી હોય, મનોરાજ્યો વા વિચારો ન થતા હોય, બહારના પદાર્થોને આંકારે અંતઃકરણ ને ઇન્દ્રિયો ન થતાં હોય, અને ઇન્દ્રિયો તથા મનોબુદ્ધિ ચેષ્ટારહિત થયાં હોય તે કાલે જે અનુભવ થાય તે બ્રહ્મ છે.

પોતાના સચ્ચિદાનંદસ્વરૂપવાળા બ્રહ્મથી લિપ્ત અહીં કંઈ પણ નથી એમ અનુભવી ઔનપણું રહેવું એ બ્રહ્મમાં અલેદ છે.

જેઓ એકજ અદ્વિતીય બ્રહ્મને અનુભવે છે તેમની દૃષ્ટિએ દ્વૈત ન હોવાથી માયા ને તેમાં બ્રહ્મનું પ્રતિબિંબ વા આભાસ માનવાની અગત્ય રહેતી નથી. જેઓને બ્રહ્મનો સાક્ષાત્કાર થયો નથી તેમને ઈશ્વર, જીવ ને જગત્નું સ્વરૂપ સમજાવવામાટે બિંબપ્રતિબિંબવાદની ને આભાસવાદની પ્રક્રિયા છે.

વિશેષથી ને કપાયથી વા જહતાથી મનને મોકળું રાખી બ્રહ્મધ્યાન કરવું. નેત્રને બંધ રાખીને પણ બ્રહ્મધ્યાન થઈ શકે. બ્રહ્મવિચાર સર્વદા થઈ શકે એવું સુલભ સાધન છે.

આહુતિકસૂત્રાવલિમાં ભોજનવિધિમાં ભોજનવેલા ઉત્તરભણી મુખ રાખવાંથી ઋણ વધે છે એવું કથન મનુસ્મૃતિમાંથી લીધું છે તે ખોટું છે. ત્યાં ખીજ અધ્યાયનો ખાવનનો શ્લોક આ પ્રમાણે છે.—

“આયુષ્યં પ્રાણ્મુખો મુંકે યજ્ઞસ્ય વક્ષિણમુખઃ ।

અથ પ્રત્યક્મુખો મુંકે ઋતં મુંકે હૃદમુખઃ ॥” પર

આયુષ્યની કામનાવાળો પૂર્વભણી મુખ રાખીને જમે છે, યજ્ઞની ઇચ્છાવાળો દક્ષિણભણી મુખ રાખીને જમે છે, લક્ષ્મીની ઇચ્છાવાળો પશ્ચિમભણી મુખ રાખીને જમે છે, અને સત્યની કામનાવાળો ઉત્તરભણી મુખ રાખીને જમે છે.

ચાર દિશાઓમાંની કોઈ પણ દિશામાં મુખ રાખીને જમવામાં વિરોધ નથી, માત્ર ચારખૂણાઓભણી મુખ રાખીને ન જમવું. દક્ષિણભણી યમની પુરી હોવાથી તેભણી મુખ રાખીને ન જમવું તે રીઠીથી છે. (ચાલુ)

“દેહાધ્યાસ ને તેની નિવૃત્તિનો ઉપાય”

[લેખક—સોરાબજી ખરશેદજી ઉમરીગર]

“દર દબીસ્તાને મોહબત, અખજદ અલીખુદ રહેતનીસ્ત”

“પરમ પ્રેમની પાકથાળાના મૂળાસરો દેહાધ્યાસની નિવૃત્તિ છે” મૂળાસરનું યોગ જ્ઞાન થયે-દેહ જ્ઞાન થયે તત્ત્વજ્ઞાનમાં પ્રવેશ કરવો અગત્ય થાય છે. હું શરીર છું, એમ કોઈ જોઈતું નથી, પણ શરીર મારું છે એમ જોવાય છે, એટલે શરીરથી જિજ્ઞાસુ તેનો સ્વામી તેનાથી પૃથક્ છે, પણ તે જાણુ છે એટલું જ સમજવાની જરૂર છે એ મમતાનાં દેહાધ્યાસ-દેહમાં હુંપણાની શુદ્ધિ દૂર થાય.

અધ્યાસ કર્મ રીતે થાય છે તેનો સૂક્ષ્મ વિચાર કરીએ, તો જેમાં અધ્યામ થાય તેનું સામાન્યજ્ઞાન હોતું જોઈએ, ને તેની વિરોધતાનું અજ્ઞાન હોતું જોઈએ. અધ્યામના સમાન જ્ઞાનના સમકાર (ઇપ્રેમ-અ) આપણા અતઃકચ્છમાં હોવા જોઈએ એક કે વધારે ઈન્દ્રિયમાં દોષ હોવો જોઈએ મનમાં ભય-લેભા અદિ કર્મક વસ્તુ ગ્રહણ કરવાની યોગ્યતાની ખામી હોવી જોઈએ, અથવા જ્ઞાનના વિષયમાં અતિ દૂરતા કે સમીપતા, અતિ મ્યુલતા કે સૂક્ષ્મતા વગેરે દોષો હોવા જોઈએ આ સામગ્રી જ્યાં હોય ત્યાંજ અધ્યામ થવો સંભવે છે આ સામગ્રીની સૂક્ષ્મ સમીક્ષા કરવામાં આવે તો અધ્યામ સ્વતઃજ અગપાર્થ જાય. અંધકારને એક વખત પ્રકાશનું દર્શન કરવાની ઇચ્છા થઈ, ને તેને જોવા યત્ન કર્યો, પરિણામ અપ્પ છે કે તેનું અંધકારરૂપ વિલાર્પ ગયું, ને તે પોતેજ પ્રકાશરૂપ થઈ ગયું. દેહમાં સ્થાપેલા અધ્યાસની ઉપરોક્ત સામગ્રીનો સૂક્ષ્મ વિચાર કરાય તો તેજ દેહાધ્યામ દૂર થઈ તેની જ સ્થાને સ્વયંપ્રકાશ આત્માજ સ્વસ્વરૂપે પ્રકાશે.

वसंतराम मुझमें, मैं अद्य राममें हूं।

न एक हूँ न दो है, सदा तुंहि तुंहि है ॥

જ્ઞાનરૂપ ને શુદ્ધરૂપ હું હોવાથી જડ ને મલિન દેહ એ હું હોઈ શકું નહિ. દેહનો ઉદ્ભવ, સ્થિતિ ને નાશનો વિચાર કરીએ તો ખરેખર ગ્લાનિજ થાય છવ તેમાં રહેનાર છે, ને એક કલ્પિત ભાકુત છે એમ કહી શકાય તે એક શરીર છોડી પોતાની વાસના પ્રમાણે બીજો દેહ ધારણ કરે છે, ને એમ જન્મમરણનો પ્રવાહ આસ્થા કરે છે. વાસના એનું મૂળકારણ હોવાથી તેની નિવૃત્તિ થાય નહિ ત્સામુધી તે પ્રવાહ નગ અટકે

વાસનાનો જન્મ રાગદ્વેષમાંથી ને રાગદ્વેષની ઉત્પત્તિ અનુકૂલપ્રતિકૂલતાના જ્ઞાનથી થાય આ અનુકૂલ-પ્રતિકૂલ જ્ઞાનના મૂળમાં બેન્દાનજ હોતું જોઈએ, ને તેથી અબેન્દાનથી-આત્મજ્ઞાનથી તે બેન્દાનનો નાશ વૈગવ્યરૂપી દિવ્ય અગ્નિથી કરવો જોઈએ. આમ થાય તોજ ઉપરોક્ત જન્મમરણનો અનાદિ પ્રવાહ અટકે

આત્માના વાસ્તવજ્ઞાનના પગિણામે ઉપરનો મમત્ર મધુદાય વિદ્યાર્તા ફણ પછ વિવળ થવા મલત્ર નથી અંધકારને દૂર થવાનું સર્વે પોતાના ઉદ્યકાળે કરેલું પડતું નથી. તેજ પ્રમાણે વિવેક-વૈગવ્યનો ઉદય ને તેને પગિણામે પ્રાપ્ત થયેવ આત્મજ્ઞાનને અજ્ઞાનને દૂર થવાનું કહેવાપણું રહેજ નહિ.

વળી સ્વમદાળે કદાએલા દેહ જેવોજ આ સ્થૂન દેહ કલ્પિત હોવાથી તેમજ દેશકાળથી

પરિચિત્ત હોવાથી તેમાં અતિને પરિમિતતાનું સ્ફુરણ થાય છે ને તે પણ વિચાર કરતાં કલ્પિતજ લાગે છે.

હવે જો આપણે આત્માજ છીએ તો વિશ્વઆપી ત્રિદાશથી આપણા અભેદ છે, ને એવો સ્વીકાર એ આકાશ કે જે પંચમૂર્તીમાંનું એક છે, તેના કરતાં પણ આપણે વધારે મહાન છીએ. આકાશ માયાના એક દેશમાં છે, ને માયા સજ્જના આશ્રયે-સજ્જનામાં લય પામનાર છે આમ માયા ને માયાનાં કાર્યો જ્યાં હોઈ મારામાંજ કલ્પિત છે.

મને જે જે વસ્તુ જણાય છે, તેનો આચર્યાવિતરોભાવ મારે લીધેજ છે એ એક સત્ય છે, ને તેના વિચારમાં સ્થિર થવાય તો અનાદિકાળથી ખોટી દિશામાં વહેતો પ્રવાહ ખસી જઈ તેને આત્મસ્વરૂપ પ્રતિ વાળવો એ સરળ યર્થ જન્ય. શ્રુતિભગવતી તો ગર્જના કરીને કહે છે કે, દેહાદિ સમગ્ર પ્રપંચ આકાશકુટુંબવત મિથ્યાજ છે. તમારા સ્વરૂપમાં તે નથીજ.

જ્યારે જ્યારે દેહાભિમાનને ઉદય પામવાનો પ્રસંગ પડે, સારે સારે સાવધાન થઈ કહેા કે “દેહ જેવી કોઈ વાસ્તવ વસ્તુજ નથી, આમ કલ્પિત પદ્મયોજ છે”. માયા ને માયાના પદાર્થની સ્મૃતિ કળેજ તમારા વાસ્તવ હૃદયું સ્ફુરણ થતું થતે અને આવા પ્રયત્નમાં પૂર્ણ સત્કારપૂર્વક મથ્યા રહો. અનેક જન્મથી સેવેલો આ દેહાધ્યાસ વારંવાર શુદ્ધિમાં આ રૂપ થવા પ્રયત્ન કરે ને તમારા ચૈત્ત્યધણી પ્રયત્નને મથક ન પણ આપે, તોપણ તમારો આ સતત પ્રયત્ન વાસ્તવતા પર છે એટલે તેને પરિણામે નિવૃત્તપથેજ જુલેા. તમારો પ્રયત્ન કદીપણ નિષ્ફળ જવાનોજ નહિ, ને એક વખતનો પ્રયત્ન પુનઃ અન્ય પ્રયત્ન કરવાનું વધારે ને વધારે બળ આપવાનોજ.

ખર્ચાં પાપોના મળમાં આ દેહાદિમાં હુંપણની શુદ્ધિજ કારણરૂપ છે. પોતાને તેમાંથી હક્કારી, આત્મશુદ્ધિ સ્થાપવી એના જેવું ખરે કોઈજ અન્ય પુણ્ય નથી. આથી સતતનો આપણા પ્રત્યેક વ્યવહારમાંથી આ દેહાધ્યાસને ઉગારી દેવા સતત યત્નશીલ રહો. કોઈ તમને તમારા આરોગ્યમાટે પૂછે ને તરત “તમે નિર્વિકાર-નિર્ભજ શુદ્ધ” આત્માજ છો ને દેહનો રોગ કે આધિ તમારામાં છેજ નહિ એમ અનુભવો, ને મનમાં કહેા કે મારે દેહ સાથે શું સંબંધ? આ લાઈ તો મને તેવા દેહવિષેજ માત્ર પૂછે છે. આવી હૃદયની આપણે આપણા નિર્વિકાર ને શુદ્ધ-સદૃષ, ચિદૃષ ને આનંદરૂપ આત્મભાનમાંજ સંદોહિત જાગ્રત રહેવું જોઈએ.

આવા વિચારમાં જો સતત આપણે રમણ કરીએ, તો કોઈ પણ જાતના રોગ, લય, ચિંતા વગેરે દુઃખોના વિચાર તમને આવશે પણ નહિ. સ્વપ્નચૃદિ સ્વપ્ન સમજવે તેનાં દુઃખો નિવૃત્ત કરવાનો કોઈ સમજી માણસ યત્ન કરતો નથી, તેવીજ રીતે જાગ્રત ચૃદિ અને તેને આશ્રયે રહેલ દેહાધ્યાસની કલ્પિતતા સિદ્ધ થયે સ્વસ્વરૂપરૂપ સૂર્યનો ઉદય થયે અજ્ઞાનાંધાર તોજ કળે વિલય પામશે.

આપ પ્રમદ થાઓ કે તમે ચૈતન્યરૂપ ને આનંદરૂપ આત્માજ છો. ને સમગ્ર વસ્તુજાત આપમાંજ કલ્પાએલ હોવાથી આપનાથી લિપ્ત નથી. આ આનંદરૂપ ત્રિદાશાધ્યાય પરમાત્મસ્વરૂપજ આપ છો ને આ વેદાન્તના મહાસિદ્ધાંતમાંજ આપ પ્રતિજ્ઞા રમણાલુ કરી આ ક્ષણેજ ધન્યધન્ય થઈ જાઓ.

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્માશ્રી એકનાથજીનું જીવનવૃત્તાંત

[સંપાદક: એક ભક્ત]

(અનુસંધાન ૧૨ મા અકના પૃષ્ઠ ૧૦૦થી માંડે)

ભાનુદાસની શાખ જાણી હતી, આથી તેમના અનેક ભેડીદાર વેપારીઓ તેમના પર દેશ રાખતા હતા. મનુષ્યસ્વભાવજ કષ્ટકે એવો છે કે પોતાના કરતાં બીજાનું વિશેષ સુખ તેનાથી સહન થતું નથી. કાપડના વેપારીઓ પોતપોતાના ધોડાઓઉપર કાપડ લાદીને આસપાસનાં ગામમાં બજારને દિવસે વેચાણ કરવા જતા હતા એક દિવસ બધા વેપારીઓ બજારના કામમાથી પરવારી સ્થિતિ વખતે એક ધર્મશાળામાં આવીને જીતર્યાં, એમાં ભાનુદાસ પણ સાથે હતા. મધ્યરાત્રિનો સમય હતો. કોઈ સ્થળેથી મુદ્દગનો મીઠો અવાજ આવ્યો. ભાનુદાસનું મન ત્યાં ખેંચાયું, ને હરિકીર્તન કર્યાં યઈ રહ્યું છે તેની તપાસ કરવા વિચાર કર્યો, ને પોતાના ધોડા તથા માલનું ધ્યાન રાખવાનું બીજા વેપારીઓને કહીને આનંદપૂર્વક પોતે હરિકીર્તન સાભળવા નીકળી પડ્યા આ તરફ તેઓ ભજનમંડળીમાં આવી ભજનનાંદમાં મસ્ત બન્યા છે. ત્યારે જિતારામાં તેના સાથીદાર ઈર્ષ્યાનું વેપારીઓએ પાછળથી તેમના ધોડા છોડી મૂક્યા, ને કાપડની ગાંસડીઓ એક ખાંઈમાં નાંખી દાંધી, ને જલ્દે કોઈ જાણુતાજ નથી એમ પાછા જિતારામાં આવીને સ્થિત રહ્યાં. આ ભેઈ દેખીઓની દુષ્ટતા ?

પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પોતાના ભક્તનો દેશ કરનારાની દુષ્ટતા અસહ્ય થઈ પડી, તેથી તેઓશ્રીએ આ સતદેખી વેપારીઓની આંખો ઉઘાડવા માયા રચી લગભગ રાતના બે વાગે ચોરોનું એક ટોળું ધર્મશાળામાં દાખલ થયું, ને તેમણે એ વેપારીઓને ખૂબ માર માર્યો, પછી તેમના ધોડાઓ ને બધો માલ લૂંટી ગયા, અને અદેખાઓની આંખમાં ધૂળ પડી.

ભાનુદાસ જેવા સાધુ પુરુષની સાથે અને આવી દુષ્ટતા કરી, એ વાતનું કેટલાક વેપારીઓને ધણું દુઃખ થયું, અને તેઓ ભાનુદાસ જલદી આવે તો સારું એમ વિચારી તેની શોધ જોવા લાગ્યા. હરિકીર્તન પૂરું થયું એટલે ભાનુદાસ સાંધી પાછા જિતારે આવવા પાછા ફર્યા ત્યારે રસ્તામાં એક પાંજરા તેમના ધોડાની લગામ પકડીને ઉભેલો મળ્યો, ભાનુદાસે તેની પાસેથી પોતાનો ધોડો સભાળી લઈ ધર્મશાળામાં પહોંચ્યા. રાત્રે બનેલા બનાવની બધી હકીકતની તેમને ખબર પડી. કેટલાકે ભાનુદાસના કાપડની ગાંસડી લાવી દાંધી, અને પોતાના અપરાધની માફી માગી. ભાનુદાસને ધોડો તેમને પાછો મળ્યો, બધો માલ પણ સંતોષતામત મળી ગયો, ચોરાના મારથી બચી ગયા, અને આખી રાત હરિકીર્તનનો આનંદ માણ્યો. તેમની ઈર્ષ્યા કરનારાઓના ધોડા ને બધો માલ ગયો ને ઉપગત નફામાં માર પડ્યો. એ વાતનો ભાનુદાસ વિચાર કરતા હતા. તેમને જાણ્યું કે સ્વર્થ ભક્તવત્સલ પ્રભુએજ મારી રક્ષા કરી, અને મારા ધોડાની લગામ જેમણે મારા હાથમાં આપી તે બ્રહ્મણ્ય વેશધારી વિદુલ પ્રભુ પોતેજ હતા. આમ વિચારતાં તો તેમનું હૃદય પીગળી ગયું, રોમાંચ ખડા થયો, હૃદય હાવેશમાં બરાબ આગ્યું. દામાળ પતને માટે ભગવાન વિદુલ મહાર-ભગીનો વેશ ધારણ કરનાર પ્રભુ ભાનુદાસ માટે એક પહોર અશ્વપાલ બન્યા. ભક્તવત્સલ એ પ્રભુને મહિમા અગાધ છે. પરંતુ જે કારણથી બીજાઓને ઈર્ષ્યા યઈ અને માર માટે પ્રભુને કષ્ટ

વેદનું પડતું માટે આ વેપારજન ન જોઈએ એમ લાલુતસે નિશ્ચય કર્યો. પણ તેમણે પોતાનું બધું કાપડ તે વેપારીઓને વહેંચી દીધું અને પોતે નિર્જિત થયા.

લાલુદાસ સદાને માટે વેપારની પ્રવૃત્તિ છોડી, અંદાતામમતાથી મુક્ત થઈ રાતદિવસ એ પ્રભુનાજ સ્મરણચિતનમાં રહેવા શરૂઆત.

શ્રીમદ્વિપતિ જીવા દરિકીર્તનકારે પોતાની પ્રેમભરી વાણીથી લકતરાજ લાલુદાસના હૃદયનકમને નીચે પ્રમાણે વર્ણવ્યો છે:—

“તેમને કાઈ સાંસારિક ગુણમાટે કાઈના યોગિયાળા થવું પડતું ન હોતું. પ્રપંચ-ગૃહસ્થાશ્રમની તેમની બધી ગિલાઓ ટળી ગઈ હતી. સ્ત્રીપુત્રાદિ સાથે પોતે રહેતા છતાંયે તેઓ ઉદાસીન વૃત્તિવાળા હતા. તેઓ આપાદી અને કાર્તિકી એકાદશીને પ્રસંગે પંડરપુરની યાત્રા કરતા હતા, અને સાં રેતાળ મેદાનમાં પ્રેમથી ભગવદ્ભજન કરતા કરતા તત્કલીન થઈ જતા હતા. વિવિધ પ્રકારની દ્રવિતકથાથી ભગવાન ધનસ્થામનાં રૂપ અને શુણીનું આનંદ ધરતા હતા. હૃદયમાં જે ભગવત્પ્રેમ હતો, તેજ કંઠમાંથી કીર્તન-રૂપે બહાર નીકળતો હતો. તેમની વાણી સાંભળીને દુષ્ટ અને મૂર્ખ દેહી પણ પ્રેમથી-મુગ્ધ થઈ જતા હતા. તેમને પણ હમેશાં તેમના મુખેથી ભગવાનનાં શુણીના સાંભળવાની ઇચ્છા રહ્યા કરતી હતી. લાલુદાસ “યદ્દચ્છાલામલેનુપ્તઃ” (જે વખતે જે આવી મળ્યું તેનાથી સંતોષ માનનારા) હતા. કદિ કાંઈની પાસે કંઈ માગતા ન હોતા. જે અન્નવજ્ર મળતાં તેનાવડેજ આનંદપૂર્વક નિર્વાહ કરતા હતા. પોતાનું કે પારકાનું એવો ભાવ પણ તેમનામાં રહ્યો ન હોતો. સર્વત્ર તેઓ એકજ ભાવ અનુભવતા હતા, તેમના ચિત્તમાં કાઈ વિકલ્પજન ન હોતો.

લાલુદાસ આવા પરમમુક્ત થયા. ભક્તિના આનંદમાં તેમના ગુણમાંથી અનેક અલંકાર નીકળ્યા હતા. આ અલંકાર તેમના શુદ્ધ પ્રેમનું દર્શણ છે. તેમના આવા સૌ અલંકાર આજે પણ મળે છે. તેમાંથી ચોક્કસને લાવાર્ય આ નીચે આપીએ છીએ:—

“આ કાનોવડે તારું નામ અને શુણ સાંભળીશ. આ પગોવડે તીર્થોત્તર માર્ગે ચાલીશ. આ નાશવંત દેહ ખીજ કયા કાંમમાં આવશે? ભગવન! મને એવી પ્રેમભક્તિ આપો કે ગુણથી તમારુંજ નામ અર્પણરૂપે લેતો રહું. પેટને માટે હું કાંઈ પણ નકાસો ધંધો નહિ કરું. સૌ ગ્રાણીઓમાં હે રામ! હું તમનેજ જોઉં, અને તમારા પ્રસાદથી સંતોષ પામું. હે દેવ! આ લાલુદાસ એવક ખીજું કંઈ આપની પાસે યાચતો નથી. વૈકુંઠ-લોકમાં અમને શી વાતની ખોટ છે?”

“એમણે રામઆનનું અવગ્રહન કરતું તેમાંજ મનને દહ કરીને એકત્વ લાવનાથી તન્મય થવું એથી વિશેષ સાધન ખીજું કાંઈ નથી. પરબ્રહ્મ અને પરસ્ત્રીને અસ્પૃશ્ય માનવાં, એનાથી વિશેષ નિર્મળ ખીજું કાંઈ તપ નથી. લાલુદાસ કહે છે કે આ કલિયુગમાં રામનામ એજ ભવસાગર તરવાનો સરળ ઉપાય છે.”

વિશ્વાંતિનું પરમસ્થાન વિદુષ્વિધાનજ જે મળી ગયા તેથી હવે ઉન્મત્તની સમાધિ યાદ આવતી નથી; વિદુષ્ ભગવાનને જોવાથીજ મનમાં આનંદ આનંદ થઈ જાય છે. આજ ભગવાન પરમાનંદ છે, આનંદકંદ છે. મનમાં ભગવાનનું રૂપ એવું આવતીને ખેસી ગયું છે કે નયન, સ્વપ્ન, સુષુપ્તિ કાંઈ પણ અવસ્થા યાદ આવતી નથી.”

“જે અનર્થ પરણા નિઃધામ છે તેજ આ ઉભી રહેલી ધનરથામ મૂર્તિ છે. જેને જોઈને શ્રુતિ (વેદ) ‘નેતિ નેતિ’ કહીને પાછી ફરે છે તે પરણા મૂર્તિ આ ઇટ ઉપર છે. માનીઓનું જે માન છે, મુનિઓનું જે ધ્યાન છે, તેજ આ ઇટ ઉપરના પરણા છે. પુણીકના તપથી આ ચીજ મળી છે બાલુદાસ એજ માગે છે કે હે ભગવન! મને એજ વરદાન આપો કે હું તમારી સેવા કરું.”

“હવેને દહ કરીને હું આગેા સારે સંતસાધુ સ્વામીજી મળી ગયા, અને જન્મ-મરણનું બંધન તૂટી ગયું. જે કંઈ કરી તે મળ્યું હું ધન્ય થયો, કૃતકૃત્ય થયો હવે ધન્યારા બંધાજન્મ તમારી સેવાને માટે ગાઓ.” (શાહુ)

—[*]—

વિવેકવિચાર

દ્વેષ

(લેખક: શ્રી માણિક્યવર્મા)

સ્થૂળ સૂક્ષ્મ સોગા વિષે, સમજ કરે જન બેહ;	
તત્ત્વ સ્મરણ તવ કરી શકે, પાર ન પામે એહ.	૩૧
માટે વિરાગ દહ કરો, દોષ વિપયતા બોધ;	
દુઃખે કરી પણ દાખલો, અવગા મનને રોધ.	૩૨
વ્યવહારે રોકાય, ને ભૂસાય સ્વરૂપ તે;	
અકળામાં તું જરાય, સ્વરૂપ ચાહ્યું નથી જતું.	૩૩
છાડ ન નિગરૂપ સ્મરણને, છાડ ન વિષય વિરાગ;	
છાડ ન તું સમભાવને, તોં છુટારો આગ.	૩૪
છાડ ન ભવમિથ્યાત્વને, છાડ ન સહજસ્વભાવ.	
છાડ ન પરમ ગલીરતા, છાડ ન ગુરુપદ નાવ.	૩૫
મુખરૂપ તે દુઃખરૂપ બહુ, દુઃખરૂપ તે મુખરૂપ;	
વિચારતાં તું જાણ્યો, તો ટળ્યો ભવરૂપ.	૩૬
સ્વરૂપ સ્મરણ જો નાથ તો, આવી ઊસે દુઃખ;	
માટે વિસર ન સ્વરૂપને, ઇચ્છે સદાય જો મુખે.	૩૭
વળે પાછી જો વૃત્તિ તો, મુખ મુખ મુખ ઉભારાય;	
નિમનંદનો નિધિ અહીં, તે તારે વશ થાય.	૩૮
લખતું શું જાણું અહીં, સઘળું તારે હાથ;	
લેવા ધારે લઈ શકે, કરે કૃપા જો નાથ.	૩૯
એકજ ગુરુની શાન, આત્મ થઇને તું રહે;	
મૂકી માન ગુમાન, શીતળ શાંત સદા રહે.	૪૦
જ્ઞાની ને અજ્ઞાનીમાં, શો છે દેશ વિચાર;	
નિર્વિકાર જ્ઞાની રહે, અજ્ઞાનો સવિકાર.	૪૧

દશુળાકાર થયા કરે, જે મન વારંવાર;	
અંતે તેવું પામશે, સંસાર હોય ન ભગાર.	૪૨
સમજી નર સમજે ખરા, પાળે વિરલા સંતા;	
પાળે બેડા પાર છે, નહિ તો નહિ ભવઅંત.	૪૩
વારંવાર સંસાર, મિથ્યા ધારો મનથકી;	
રહીને બ્રહ્માકાર, સુખસાગરમાં ઝીલજો.	૪૪
આ મિથ્યા આભાસ, સ્ત્રીપુત્રાદિક સર્વ છે;	
તો ક્યમ પામે ત્રાસ? સઘળાં તારાં રૂપ છે.	૪૫
દશ્યતણે રચનાર, તું પોતે તું ઈશ છે;	
છે વિધવિધ આકાર, તારી ઈચ્છાના બધા.	૪૬
સ્વપ્નતાણું જ્યમ દશ્ય, દ્રષ્ટાથી જુદું નથી;	
ત્યમ જાગૃતતું દશ્ય, તું દ્રષ્ટાથી ભિન્ન નહિ.	૪૭
પડજાયને પેખી, ત્રાસે બાળક અણ જ્યમ;	
તારી છાયા દેખી, દશ્ય બધું તું ત્રાસમાં.	૪૮
ત્રણ દેહ મિથ્યા સહી, મિથ્યા આ સંસાર;	
અભ્યાસે અનુભવ કરી, ઉતરી જા ભવપાર,	૪૯
તળીઈ જે દેખાય નહિ, તો જળ નીલ જણાય;	
અધિષ્ઠાન દેખાય નહિ, તેથી જગત જણાય.	૫૦
નિર્મળ જળ તલ જ્ઞાનવીણ, લીધું જેમ જણાય;	
તેમ બ્રહ્મના જ્ઞાનવીણ, બ્રહ્મજ જગત જણાય.	૫૧
આનંદસાગરમાં અહીં, ચાલે હોડી કાય;	
તું તો સાગરરૂપ છે, તું હોડી ક્યમ થાય?	૫૨

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર

(વૈશાખ માસ)

શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજન:—ગત જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૫ના અહણનિમિત્તે પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવતું સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ મળીને પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવતું યથાવિધિ મહાપૂજન કર્યું હતું.

સુખ્યલેટ:—રૂ. ૧૮૦-૦-૦ ડોક્ટર શ્રી. પીરાજશાહ એચયશાહ હાયવાય-માહીમ. રૂ. ૫૧-૦-૦ સ્વ. કાલિદાસ દામોદરદાસ શ્રી-મુંગઈ તેમના આત્મકથાશ્રુત્યે દર વર્ષે ચૈત્ર સુદિ ૨ના દિને તેના બ્યાજમાંથી ચાળ ધરવામાટે અર્પણ. રૂ. ૧૧-૦-૦ નામદાર દરબારશ્રી અમરાવાળા સાહેબ-વાઘણીવા.

લઘુરુદ્ર અને રુદ્રાભિષેક:—શ્રી. વિશ્વદાસ શામળ-કુંડલા (લઘુરુદ્ર.) શ્રી. ચુનીલાલ મગનલાલ-પેટલાદ (રુદ્રાભિષેક.) બહેન જમનાબાઈ મનજી કેશવજી-મુંગઈ (રુદ્રાભિષેક.) સ્વ. ગંગાબેન મૂળજી-લીંબુડા (રુદ્રાભિષેક.)

સોજન:—રૂ. ૬-૦-૦ શ્રી. શંકરલાલ બાપાલાલ તરફથી અર્પણ થયેલી રકમના બ્યાજમાંથી ભોજન. રૂ. ૧૦-૪-૦ શ્રી. વીરજી બેઠાભાઈ હુદાર ત્રાકાવાળાના પિતાશ્રીના આત્મકથાશ્રુત્યે ભોજન. રૂ. ૧૨-૧૨-૦ સ્વ. છગનલાલ વજ્રેશંકર તરફથી અર્પણ થયેલી રકમમાંથી.

થાળો—શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી રતિલાલ 'કાનજી' વંચલી. શ્રી. ૩-૮-૦ શ્રી. લક્ષ્મીદાસ
હંસરાજ ગરેજવાળા તરફથી અર્પણ થયેલી રકમના વ્યાજમાંથી થાળ. શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી.
બાણુભાઈ રામજી શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમરાય અનંતરાય-માંગરોળ. શ્રી. ૩-૮-૦ શ્રી.
સોમનાથ ત્રિકમલાલ પાઠકતરફથી અર્પણ થયેલી રકમના વ્યાજમાંથી શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી.
વિનોદરાય વસંતરાય-પાટણ. શ્રી. ૧-૪-૦ માસ્ટર હામવાનજી હરદેવ-ચોટીલા. શ્રી ૧-૪-૦
શ્રી. મંગળદાસ કેશવલાલ ભક્ત-બોરીવલિ. શ્રી. ૧-૪-૦ સદ્ગત નરબેરામ ચકુભાઈના આત્મ-
કથ્યાણુચે, હા. શ્રી જયશંકર મયારામ ભટ્ટ. શ્રી. ૧-૪-૦ શાસ્ત્રી દયારામ મળજી શ્રી.
૧-૪-૦ શ્રી. રમેશચંદ્ર યુનીવાલ-પેટલાદ શ્રી ૧-૪-૦ શ્રી. લક્ષ્મીશંકર રઘુરામ-અમરેલી.
શ્રી ૧-૪-૦ શ્રી. રમણિકલાલ ત્રિભુવન દવે શ્રી ૧-૪-૦ બેન જમનાબાઈ મનજી કેશવજી.
શ્રી. ૨-૮-૦ શ્રી ગુણવંતસિંહ જયમસિંહ-મુખર્જી ૨ થાળ શ્રી. ૧-૪-૦ વલ્લભસિંહ માનસિંહ-
કુતિયાણા. શ્રી ૧-૪-૦ શ્રી. મોરારજી ઝોષવજી-મુખર્જી શ્રી ૫-૦-૦ શાંતિલાલ નરોત્તમ-
દાસ-મુખર્જી (૪ થાળ) શ્રી. ૧-૪-૦ શ્રી ધીરજલાલ પોપટલાલ-જમનનગર.

અખંડદીપકઃ—શ્રી. ૧-૦-૦ શ્રી રવિશંકર સોમેશ્વર દવે-કાવી શ્રી ૦-૪-૦ શ્રી.
રામજી વિદ્યામ-કરાંચી શ્રી ૦-૪-૦ શ્રી વિનોદરાય વસંતરાય-પાટણ. શ્રી. ૧-૪-૦ બેન
જયવર્મા રણજીભાઈ-પેટલાદ. શ્રી ૨-૦-૦ બેન જમનાબાઈ મનજી મુખર્જી. શ્રી.
૦-૪-૦ વલ્લભસિંહ માનસિંહ-કુતિયાણા.

[*]
પરચુરણમેદ
[વૈશાખ માસ]

૦-૨-૦ વિ જીવનલાલ
૦-૨-૭ પરચુરણ
૦-૪-૦ શ્રી. ચપકલાલ મૂળશંકર-મેદરા
૧-૦-૦ મેદ-હા નાનાલાલ વિદ્યાર્થી
૧-૦-૦ શ્રી. મેપા મળજી
૧-૦-૦ " પોપટલાલ રામજી
૧-૦-૦ " લાધા આબા-જાડવાવજી
૭૮-૧૪-૦ શ્રી શેક રાજસી જીવગજ તરફથી
માસિક સાર્વિક દાનના
૫-૦-૦ બેન જાનબાઈ ડાસા-રાણાવાવ
૧-૦-૦ શ્રી ત્રિભુવનદાસ સૌભાગ્યવંદ
-જૂનાગઢ
૧-૦-૦ શ્રી. મયાશંકર-જટાશંકર-ખાંડવા
૧-૦-૦ શ્રી રામજી વિદ્યામ-કરાંચી નિલ
દાન નિમિત્તે
૧-૪-૦ શ્રી. વિક્રમદાસ શામજી-કુહા.
૦-૮-૦ " વિક્રમદાસ શામજી તરફથી લગુ-
જના પૂજાપાના તથા મેદના

૧-૦-૦ શ્રી નકોભાઈ રૂપભાઈ-માંગરોળ
૦-૮-૦ " દેવાણુદ બેન-માંગરોળ
૨-૮-૦ શ્રી. કુજી પ્રાગજી ભટ્ટ-ઉદેપુર
૧-૦-૦ " રાણા ઉદયસિંહજી-માંગરોળ
૦-૫-૩ મદિરે પરચુરણ મેદ,
૦-૭-૯ " "
૦-૪-૦ શ્રી સુબોધચંદ મોહનલાલ-મુખર્જી
૧-૪-૦ હુદાર જોરામ બીમા-નાણસા
૦-૩-૦ તેમના મિત્રો તરફથી
૦-૨-૬ પરચુરણ
૦-૬-૦ શ્રી. મનવંતરાય કરસનજી આઝા
હા શ્રી. મ ત્રિ ભટ્ટ-સુરત
૦-૨-૦ બેન સતેજ બહેન-બીલખા
૦-૧-૬ પરચુરણ
૧૧-૫-૦ શ્રી. આનંદગ્રામ સુમુક્તમંડળ મુખર્જીમાં
શ્રીશંકરજીતી નિમિત્તે પૂજ્યપાદ-
શ્રીતું મહાપૂજન થતા મેદના હા.
શેક દામોદરદાસ માધવજી

- ૧-૦-૦ શ્રી. મહેશચંદ્ર ચંદુલાલ-અમદાવાદ
 ૧-૦-૦ ,, વિનોદરાય જયંતિલાલ-ઓટાદ
 ૨-૦-૦ ,, દેશવલાલ જોશલાલ-મુંબઈ
 ૩-૨-૦ ,, અંબાલાલ તુલજીરામ-જંજીર
 શ્રીચંદરજયંતીના ભેટના
 ૪-૦-૦ શ્રી. ઓટાલાલ ત્રિશુવંતદાસ-લાવાવદર
 ૫-૦-૦ દરબાર વાલેરા-એલલ-શેકુમાર
 ૧-૦-૦ શ્રી. બાલાશંકર સોમેશ્વર-અમદાવાદ
 ૧-૮-૦ વૈષ્ણરાજ બાલાશંકર-અમદાવાદ
 ૧-૮-૦ શ્રી. વસંતરાય છમીલરામ-પાટણ
 ૧-૮-૦ ,, વિનોદરાય છમીલરામ ,,
 ૨-૦-૦ ,, વલ્લભસિંહ તથા તેમનાં ધર્મપત્ની
 સુલાખબેન, લગ્ન પ્રસંગે ભેટ
 ૨-૮-૦ શ્રી. મહેદ્રસિંહ તથા તેમનાં ધર્મપત્ની
 બહેન મંગળાબેનના લગ્ન પ્રસંગે
 ૧-૪-૦ શ્રી. વિનોદસિંહ નવલસિંહ ઉપનયન-
 સંસ્કાર સમયે ભેટના
 ૦-૮-૦ શ્રી. મહેદ્રસિંહ તરફથી પ્રસાદ ધરવા
 ૧-૦-૦ ,, કરજીસિંહજી લાલસિંહજી કાકિર
 ૧-૦-૦ ,, નરેન્દ્રસિંહ દયાળસિંહજી
 ૧-૦-૦ ,, ઉપેન્દ્રસિંહજીનાં ધર્મપત્ની
 ૦-૮-૦ શ્રી. નિર્મળસિંહ દગનાથસિંહ
 ૧-૪-૦ સુલાખબેન નવલસિંહ-મોરખી
 ૧-૪-૦ શ્રી. મનહરસિંહ નવલસિંહ ,,
 ૧-૦-૦ ,, વસંતરાય
 ૫-૦-૦ ,, મહેશચંદ્ર ચંદુલાલ ત્રિવેદી
 ૫-૦-૦ ,, વિનયચંદ્ર જયંતિલાલ ,,
 ૦-૮-૦ ગૌ. સ્વ. જવલબા-આણંદ
 ૦-૧-૩ પરચુરણ
 ૧-૫-૦ શ્રી. મજલાલ નરેશરામ અઢિયા
 ૮-૦-૦ સ્વ. લાઈલાલ નાનાલાલ યાત્રિક
 અમદાવાદ આનંદઆશ્રમમાં માસિક
 યાજના રા. શ્રી. જયશંકર ભટ્ટ
 ૦-૪-૬ શ્રીમોજીજી-આનંદઆશ્રમના ભેટના
 હા. શ્રી. હરદત બોશી

- ૦-૮-૦ શ્રી. સુનીલાલ મગનલાલ-પેટલાદયાગા
 તરફથી ભેટપૂજાપાના
 ૧-૪-૦ શ્રી. સુનીલાલ મગનલાલ-પેટલાદ
 ૨-૦-૦ પરચુરણ
 ૧-૦-૦ શ્રી. સુનીલાલ હીરાલાલ-લીંછુડ
 ૫-૦-૦ ,, લવકુમાર કંતિલાલ-પોરબંદર
 ૦-૮-૦ બહેન જમનાબાઈ મનજી કેશવજી-
 મુંબઈ રુદ્રાલિપેઠનો પૂજાપો તથા
 ભેટના
 ૦-૮-૦ તેમના તરફથી ભેટ
 ૦-૪-૦ શાસ્ત્રી સુનીશ્વર-અમરેલી
 ૮-૧૦-૦ આનંદઆશ્રમ મુમુક્ષુ મંડળ-મુંબઈ હા.
 શેઠ દામોદરદાસભાઈ વૈશાખ સુ.
 ૧૪ના પૂજનભેટના
 ૦-૪-૦ વિ. નાનાલાલ
 ૦-૧૨-૦ સ્વ. ગંગાબેન મૂળજી-લીંછુડા
 રુદ્રાલિપેઠનો પૂજાપો તથા ભેટના
 ૦-૪-૦ શ્રી. દરસનદાસ હરજી-જૂનાગઢ
 ૩-૦-૦ શ્રી. સુશવંતસિંહ જલમસિંહજી હા.
 ચિ. શશિકુમાર
 ૦-૮-૦ ચિ. શશિકુમાર દયાળસિંહજી-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ શ્રી. વલ્લભસિંહ માનસિંહ-કુતિયાણા
 ૫-૦-૦ શ્રી. વલ્લભસિંહ માનસિંહ લગ્ન
 પ્રસંગની ભેટ
 ૩-૧૨-૦ શ્રી. વલ્લભસિંહ માનસિંહ, નિલદાનના
 ૨-૩-૬ ,, વિદ્યલાલ ગોરધન-રાજકોટ
 ૫-૪-૦ હા. નારણદાસ દુર્લભજી-જોશવરનગર
 ચિ. દામોદરનાં લગ્નપ્રસંગની ભેટના
 હા. શ્રી. આણંદલાલભાઈ વડીલ-
 પોરબંદર
 ૩-૦-૦ શ્રી. શાંતિલાલ નરેશભદાસ-મુંબઈ
 ૧-૦-૬ શ્રી. દુર્લભજી વાલજી-રાણાવાવ
 ૧૭-૮-૦ શ્રીમાન્ હર્ષદરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ
 તરફથી મે માસના માસિક નિલજખ
 તથા યાગ આદિના

જા. ૫૦૦-૦-૦ શ્રી. કે. કે. રાહીયા-આફ્રિકા તરફથી એક ઝોરડો બેલાવવા માટે
 અશુભેવામાં અર્પણ કર્યા છે.

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં વ્રજ્યતો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ વ્રજ્યતે જાણનાર દામથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪ મું]

સંવત્ ૨૦૦૧ આપાઠ

[અંક ૨ નો

ભક્તગીત

[લેખકઃ—શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેરાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગતવર્ષના અંક ૧૩ ના પૃષ્ઠ ૧૩૬ થી)

વિહાર ખીલે કહું હું શરીરશુદ્ધિને,
જે પણ સર્વે શરીરધારીનું કર્મ લે;
પણ ખીજઓ પાતાનું ગમતું કરે,
શાસ્ત્રવિધિને નાથ ગણે નિજ ધર્મ લે ૨૫

શરીરમાંથી પાતાપણને કાઢવા,
કર્મ બધાં દરવાની જે જે રીત લે;
ગાસ્ત્રે કહી સઘળી તે જનહિત સાધવા,
દ્વિજજન સાધે રાખી તેમાં પ્રીત લે. ૨૬

નાથપ્રભુને પાતાપણ નહિ દેહમાં,
તેથી તેને રીતતણું નહિ કામ લે;
તોપણ ખીજઓને દેવા દાખલો,
આચરતા શાસ્ત્રોની રીત તમામ લે. ૨૭

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્તાલકગવાન]

હૃદયને તથા શરીરને નિરામય રાખવા સર્વદા ઉદ્યુક્ત રહેજો.

વિવેકનું બલ વધવાથી હૃદયની નિરામયતા સ્થાયી રહેવા લાગશે શુભ મહાચુદ્ધ ધૈર્ય ને સાવધાનતાથી ચાલુ રાખી, મનનાં મના રાક્ષસનો નાશ કરશે. અંતરાયવિના આદરપૂર્વક બ્રહ્મભાવના કર્યા કરવાથી દરેકની વાસના ઉત્તરોત્તર શાંત થતી જશે.

અંત કરણની ને ઇંદ્રિયોની વૃત્તિ વિષયોભણી યોગથી દોડે તેમાં વધારે દોષ છે, ને સૂક્ષ્મવાસનાને લીધે અંત કરણ વિષયોનું ચિંતન કરે તેમાં ન્યૂન દોષ છે, પરંતુ તેનું વિષયચિંતન પણ બ્રહ્મભાવવડે મુમુક્ષુએ શમાવ્યા કરવું જોઈએ.

સદાચરણી શુભપ્રયત્ન કરનારા ઇન્દ્રિયને મેળવવા મુલાગી થાય છે ઇષ્ટની પ્રાપ્તિમાટે અધિક અધિક ઉર્મગથી પ્રયત્ન કરવો, પણ મુઝાવુ નહિ.

અંતઃકરણને આત્માના સુસ્થિર રાખવાના પ્રયત્નવડે તેમાં દરેકના નિરર્થક સૂક્ષ્મસ્થૂલવેગ ન પ્રકટવા દેશે.

વાણીના નિમિત્ત રાખવાથી, કર્તવ્યનિષ્ઠા રાખવાથી, ને ક્રોધને વશ વર્તવવાથી વ્યવહારમાં સુખી રહેવાય છે, ને પરમાર્થમાં આગળ વધાય છે.

મોક્ષપ્રતિષ્ઠાદે ઉત્તરોત્તર વાચનમનન ચાલુ રાખી અંત કરણની ચોગ્યતામાં વધારો કરતા રહેશો.

સ્વદોષ જોવાનો, ને પ્રતીત થતા સ્વદોષોનો પરિત્યાગ કરવાનો પ્રયત્ન કરવાથી અંત કરણ નિર્મલ થાય છે પરદોષ જોવાથી અંત કરણ તપે છે, ને મલિન થાય છે, માટે સમજી માણસ પરદોષ જોતા નથી.

વિવેક, વૈરાગ્ય ને સહનશક્તિ વધારતા રહેશો, અને હું ને મારું એ ભાવ શિથિલ કરતા રહેશો.

શુભવિચાર ને શુભકર્મવડે મનને નિર્મલ કરે, પરમાનંદરૂપ પરમાત્માના ધ્યાનવડે તેને સ્થિર ને પ્રસન્ન રાખે.

વિશુદ્ધભાવના મતુષ્યના હૃદયનું અંધારું દૂર કરે છે, માટે તે વિશુદ્ધભાવનામાં ઉત્તરોત્તર વધારો કરતા રહેશો.

અસંસ્કારી વ્યક્તિને સુધારવાનો પ્રયત્ન કરનારને પુણ્યનો લાભ થાય છે, દોષ ન લાગે.

જેમ બ્રાંતિના, મનોરાજ્યના ને સ્વપ્નના પદાર્થો તે તે કાલે જોનારને દેખાય છે, છતાં તે પદાર્થો સાચા નથી તેમ જાત્ર કાલમાં પ્રતીત થતા પદાર્થો પણ તે અવસ્થામાં પ્રતીત થાય છે, છતાં તે સાચા નથી એવો નિશ્ચય મુમુક્ષુએ પોતાના મનમાં વારંવાર કર્યા કરવો જોઈએ.

દરેકમાં મિથ્યાપણાની ભાવના રાખ્યાવિના પ્રતિકૂલપ્રસંગમાં મન ખેદાદિને વશ થઈ સ્વકર્તવ્યપરાયણ રહી શકે નહિ.

“સ તુ દીર્ઘકાલનૈરંતર્યસત્કારાસેવિતો દૃઢભૂમિ ॥” (તે અભ્યાસ લાંબો સમય, અંતરાયવિના આદરપૂર્વક કરવામાં આવે તો તે પાકો થાય છે.) એ સૂત્રમાં કહેલી રીતે વર્તવાથી અભ્યાસમાં આગળ વધારો (ચાલુ)

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્

(શાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદક:-શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગતવર્ષના અંક ૧૩ના પૃષ્ઠ ૧૩૯ થી)

इमं यः सर्वभूतेषु आत्मानमनुपश्यति ।

अन्यत्रान्यत्रयुक्तेषु स किं शोचेत्ततः परं ।

योगिनस्तं प्रपश्यन्ति भगवन्तं सनातनं ॥ ૨૧ ॥

જે પોતાના દેહને તે પોતે છે એમ જાણે છે તેને તેના દેહ જન્મ અને મરણ આદિ દ્વંદ્વોને પાત્ર હોવાથી તે તે દ્વંદ્વના અનુકૂળ અંશને પામતાં હર્ષના અને પ્રતિકૂળ અંશને પામતાં શોકનો અવસર થાય છે.

અને બહુધા બધાજ દેહીઓ પોતપોતાના દેહને જ તે પોતે છે એમ જાણી રહેનારા હોય છે અને તેથી બહુધા બધાજ દેહીઓને હર્ષના તથા શોકનો અવસર થાય છે.

બહુધા બધાજ દેહીઓ પોતપોતાના દેહનેજ તે પોતે છે એમ જાણી રહેનારા છતાં કોઈજ દેહી વસ્તુતાએ દેહ નથી.

દેહી પોતે તેના દેહથી જુદાજ છે.

તે માત્ર તેના સ્થૂલ દેહથીજ જુદા છે એમ નથી પણ તેના સૂક્ષ્મ દેહથી પણ જુદા છે તથા તેના કારણદેહથી પણ તે જુદાજ છે.

સ્થૂલદેહ, સૂક્ષ્મદેહ અને કારણદેહથી પોતે સર્વથા જુદાજ હોવા છતાં કારણ-દેહમાં, સૂક્ષ્મદેહમાં તથા સ્થૂલદેહમાં ક્રમથી પોતાનું અભિમાન કરીને એટલે તે તે દેહ પોતે છે એમ માની લામને દેહી તે તે દેહ પોતે છે એમ જાણી રહેનારો થાય છે.

દેહી પોતે પોતાના ખરા સ્વરૂપે તો પરમાર્થકોટિના પદાર્થ જેને શાસ્ત્રમાં બ્રહ્મ એવી સંજ્ઞાવડે કહેલો છે તે છે.

જે પદાર્થને જન્મમરણ આદિ દ્વંદ્વો લાગુ ન થાય અને તેથી જે પદાર્થ સદા અવિદ્યુત એકરૂપે રહેનારો હોય તે પદાર્થ પરમાર્થકોટિના પદાર્થ કહેવાય.

જે પદાર્થને જન્મમરણ આદિ દ્વંદ્વો લાગુ થાય છતાં જેનાવડે વ્યવહાર સધાવો શક્ય થાય તે પદાર્થ વ્યવહારકોટિના પદાર્થ કહેવાય.

પરમાર્થકોટિના પદાર્થ નિતાંત ખરો હોય.

વ્યવહારકોટિના પદાર્થ વ્યવહારપૂરતો ખરો હોય.

જે પદાર્થ દેખાવામાત્રપૂરતો પદાર્થ દેખાય પણ જેનાવડે વ્યવહાર સધાવો શક્ય ન થાય તેવો પદાર્થ પ્રાતિભાસિકકોટિના પદાર્થ કહેવાય. તે ખરો ન હોય.

ઝાંઝવાતું જળ દેખાવામાત્રપૂરતું જળ દેખાય છે પણ એ જળવડે સ્નાનપાન આદિનો વ્યવહાર સધાવો શક્ય ન થાય તેથી તે જળ પ્રાતિભાસિક

કોટિના પદાર્થ કહેવાય

પ્રસિદ્ધ જળ અને બીજા પદાર્થો જેનાવડે સ્નાનપાન આદિના વ્યવહાર સધાવો શક્ય થાય છે તેવા સર્વે પદાર્થો, જેમાં કારણદેહ સૂક્ષ્મદેહ સ્થૂલદેહ અને તે તે દેહવડે દરેક સઘળા પદાર્થોના સમાવેશ થાય છે 'તે સર્વે પદાર્થો વ્યવહારકોટિના પદાર્થો કહેવાય

દહી પોતે વસ્તુતાએ પરમાર્થકોટિનું બ્રહ્મ છતાં માયાના બંધથી બંધાઈને દેહમાં પોતાપણું કરી રહેનારો દહી થાય છે

દહી પોતે વસ્તુતાએ દેહ નથી પણ દેહથી અલગ તેનું ખરું સ્વરૂપ કાંઈ બીજું છે એવો બોધ જનતામાં ઉપસ્થિત રહેવામાટે શાસ્ત્રમાં તેની જીવ-સંજ્ઞા કહી છે

જીવસંજ્ઞાવડે શાસ્ત્ર સતત એવો ઉપદેશ કરે છે કે દહીના મરણ પ્રસંગે વસ્તુતાએ મરણ પામનારો દહી નથી પણ દેહ છે અને દહી તો મરણ-પ્રસંગે પણ જીવતો હોય છે, છતાં દેહસાથે પોતાની એકતા કરી રહેલો હોવાના કારણે દેહના મરણનો દહીનેવિષે ઉપચાર કરાય છે એટલેકે મરે છે દેહ છતાં દહી મુઝો એમ કહેવાય છે તે ઉપચારથી કહેવાય છે તે ખરું ન સમજવું. ખરું તો દેહના મરણપ્રસંગે પણ દહી તો જીવતોજ હોય છે આ પરિસ્થિતિના જનતાને સતત ઉપદેશ થતો રહેવાના આશયથી શાસ્ત્રમાં દહીની જીવસંજ્ઞા કહેલી છે

આવા જીવો ઘણા જોવામાં આવે છે

પણ એક દહી એવો પણ છે કે જે દેહમાં રહ્યો હોવા છતાં તે દેહમાં પોતાપણું કરતો નથી પણ પોતાના ખરા સ્વરૂપ બ્રહ્મમાંજ પોતાપણું કરી રહે છે

તેને માયાનો બંધ લાગુ થતો નથી પણ સામે તે માયાને વશ વતવે છે, તેથી જીવભૂત દહીની અપેક્ષાએ શાસ્ત્રમાં તેની ઈશ્વરસંજ્ઞા કહી છે

આ એકજ ઈશ્વર માયાવડે ઈશ્વર થાય છે, ને આ એકજ ઈશ્વર માયાવડે જીવો થાય છે

આ ઈશ્વર પણ વસ્તુતાએ પરમાર્થકોટિના પદાર્થ છતાં વ્યવહારકોટિના તેનું ઈશ્વરપણું પદાર્થોની અપેક્ષાવાળું હોવાથી વ્યવહારકોટિના પદાર્થમાં પણ તેની ગણના થાય છે

આવી રીતે સઘળા દહીઓ પોતપોતાના દેહની અપેક્ષાએ વ્યવહારકોટિના જીવ અને ઈશ્વર હોવા છતાં વસ્તુતાએ પરમાર્થકોટિનું બ્રહ્મ હોય છે

પણ જીવો આ પરિસ્થિતિને ન જાણતાં પોતપોતાના દેહની માથે એકતા કરી રહેનારા હોવાથી પોતાના દેહને તથા પોતાની મમતાવાળા બીજા દહીઓના દેહને દ્વેષોના મરણઆદિ પ્રતિકૂળ અંશો લાગુ થવાના પ્રસંગે તેમને શોકનો અવસર થાય છે

પણ જે જીવ આ પરિસ્થિતિને શાસ્ત્રના અને સદ્ગુરુના અનુગ્રહથી યથાવત્ જાણે છે તે પોતે પોતાને વ્યવહારકોટિના જીવ જાણતો નથી પણ

પરમાર્થકોટિનું બ્રહ્મજ નાણે છે તેથી પછી તેને તેના દેહને દ્વંદ્વોના મરણઆદિ પ્રતિકૂળ અંશો લાગુ થવાને પ્રસંગે પણ શોકનો અવસર થતો નથી.

અને જેમ પોતે વસ્તુતાએ વ્યવહારકોટિના જીવ નથી પણ પરમાર્થકોટિનું બ્રહ્મ છે એમ તે નાણે છે તેમ બીજા બધા જીવો પણ સર્વે કોઈ વસ્તુતાએ વ્યવહારકોટિના જીવ નથી પણ પરમાર્થકોટિનું એકજ ને અદ્વિતીય એવું બ્રહ્મજ છે એમ પણ તે નાણે છે.

તેથી પછી વ્યવહારની અપેક્ષાએ પોતાની મમતાનાં પાત્ર ગણાતાં સ્ત્રી-પુત્રઆદિ અન્ય સંબંધે જતોના દેહને પણ દ્વંદ્વોના મરણઆદિ પ્રતિકૂળ અંશો લાગુ થવાને પ્રસંગે તેને શોકનો અવસર થતો નથી.

એટલુંજ નહિ પણ પોતપોતાના દેહને વિષે પોતાપણું કરી રહેનારા સર્વે જીવો વસ્તુતાએ જીવો નથી પણ બ્રહ્મ છે એમ તે નાણેતો હોવાથી કોઈ પણ જીવના દેહને દ્વંદ્વોના મરણઆદિ પ્રતિકૂળ અંશો લાગુ થવાને પ્રસંગે તેને શોકનો અવસર થતો નથી.

પણ પોતે તથા સર્વે જીવો વસ્તુતાએ જીવો નથી પણ બ્રહ્મ છે આ પરિસ્થિતિ જે તે જીવના જાણવામાં અનાયાસ આવતી નથી.

જે જીવો પોતાના દેહથી જુદું પોતાનું ખરું સ્વરૂપ જાણે અને સદૃશરૂથી જાણી દેહથી અલગ પડીને પોતાના તે ખરા એવા બ્રહ્મસ્વરૂપમાં પોતાનો યોગ સાધે છે તેવા યોગીજનોજ આ પરિસ્થિતિને જાણનારા થાય છે. તથા તેથી પોતાના જ્ઞસ્વરૂપથી જુદા પોતાના ઈશ્વરરૂપને તથા પોતાના બ્રહ્મસ્વરૂપને જાણનારા થાય છે.

જેઓ પોતાના દેહથી અલગ પડીને પોતાના ખરા સ્વરૂપમાં પોતાનો યોગ સાધતા નથી તેઓ કોઈ અનાયાસ પોતાના ઈશ્વરરૂપને તથા પોતાના બ્રહ્મસ્વરૂપને જાણી શકતા નથી.

શ્રીશંકરભાષ્યમ્ ॥

इममिति ।

इमं ॥ એમ આ શ્લોકવડે વિશેષ કહે છે.

इमं सर्वान्तरं सर्वभूतेषु सर्वप्राणिप्रात्मानं योऽनुपश्यति अन्यत्रान्यत्र देहेन्द्रियादियुक्तेषु शरीराद्यभिमानिषु ।

સર્વેની અંતર એટલે સર્વેભૂતોને વિષે એટલે સર્વે પ્રાણિઓનેવિષે એટલે દેહ ઇન્દ્રિયાઆદિ જુદા જુદા પદાર્થોમાં જોઈ રહેનારા સર્વેને વિષે એટલે દેહઆદિમાં પોતાપણાનું અભિમાન કરી રહેનારા સર્વેનેવિષે આ આત્માને તે જેમ રહેલો છે તેમ જાણે છે. એટલે સર્વે દેહીઓનો આત્મા આ એકજ ને અદ્વિતીય એવું બ્રહ્મ છે એમ જે જાણે છે એટલે સર્વે દેહીઓ વસ્તુતાએ આ એકજ ને અદ્વિતીય બ્રહ્મ છે એમ જે જાણે છે.

स किं शोचेत्ततः परं ।

તેને એમ જાણ્યા પછી શોક કરવા જેવો પદાર્થ કયો રહેલો હોય છે ? કાંઈજ નહિ.

સર્વભૂતેષુ સ્વાત્માનં પર્યંસ્તતઃ પરં કિમનુશોચતિ ।

પોતાનો જે આત્મા પોતાનેવિષે રહેલો છે તેજ આત્મા બીજાં બધાં પ્રાણિઓનો પણ આત્મા છે તથા તેમના આત્મારૂપે તે બધાં પ્રાણિઓનેવિષે રહેલો છે. આ પરિસ્થિતિ જેવી છે તેવી યથાવત્ અનુભવથી જાણનારો એમ જાણ્યા પછી શોક કરવાયોગ્ય કેને માને ? કોઈનેજ નહિ અને તો પછી તે શોક કોનો કરે ? કોઈનાજ નહિ

સર્વભૂતસ્ય માત્માનમનુપश्यन् કૃતાર્થત્વાન્નુશોચતીત્યર્થઃ ।

બધાંજ પ્રાણિઓ તેમના પ્રાણિરૂપે ખરાં નથી પણ બધાં પ્રાણિઓ ખરેખરાં બ્રહ્માજ છે આ વાસ્તવિક પરિસ્થિતિને તે જેમ છે તેમ યથાવત્ અનુભવથી જાણનારો માયાના બંધથી છુટેલો હોવાથી કૃતાર્થ છે અને એવી રીતે તે કૃતાર્થ થયેલો હોવાથી પછી તેને શોક કરવા યોગ્ય કોઈ રહેલું ન હોવાથી તેને કોઈના પ્રસંગથી શોક કરવાનો અવસર થતો નથી

तथा च श्रुति तत्र को मोह क. शोक परममनुपश्यत ॥ ૨૭ ॥

અને એવી શ્રુતિ પણ છે કે બુદ્ધાં બુદ્ધાં જ્ઞાતાં બધાં પ્રાણિઓ વસ્તુતાએ એકજ ને અદ્વિતીય બ્રહ્મ છે એમ અનુભવથી એકપણને જાણનારને પછી કોઈપણ પ્રાણિને કંદોના મરણઆદિ પ્રતિકૂળ અંશો ખરેખરા લાગુ થાય છે એવા મોહનો કયા પ્રાણિના પ્રસંગથી અવસર થાય છે ? કોઈજ પ્રાણિના પ્રસંગથી નહિ, અને એવા મોહને અભાવે પછી તેને શોકનો પણ કયા પ્રાણિના પ્રસંગથી અવસર હોય છે ? કોઈજ પ્રાણિના પ્રસંગથી નહિ

(ચાલુ)

—[*]—

શ્રીમુચકંદગુહામાહાત્મ્ય

[સંપાદક-શ્રી અંબાશંકર ભાર્ગવશંકર ત્રિવેદી-આનંદાશ્રમ-બીલખા]

સોરઠમા શ્રીગિરિવર ગિરિનારાયણની તળેટીમા આવેલ શ્રીમુચકંદગુહાના સ્થાનમા શ્રીમુચકંદ મહાદેવનું જુગલનું પવિત્ર સ્થાન છે આ સ્થાનમા ધણા મિદ્ધ પુરુષોએ નિવાસ કર્યો છે, તે પૂજ્યપાદ શ્રીમદ્બ્રાહ્મજી-શ્રીમદ્ગુરૂદેવે પણ આ સ્થાનમા નિવાસ કરી મહાયોગ સાધ્યો હતો, તેથી આ સ્થાન આપણા તીર્થસ્થાનોમાનું એક પવિત્ર તીર્થસ્થાન છે, એટલે આ સ્થાનનો પૌરાણિક ઇતિહાસ પણ આપણા યુગનુજો તથા બહેનોએ જાણવો એ આવશ્યક હોવાથી આ નીચે આપવામાં આવે છે—

શ્રીકંદપુગણના પ્રભામખડના વસ્ત્રાપયસ્કેત્રના શ્રીગિરિનારાયણ મહોદયપર્વવિભાગમાં શ્રીશંકર-પાર્વતીના સંવાદરૂપે આ નીચેની કથા છે.—

ईश्वर उवाच —

अन्यानि देवर्लिगानि पूजयित्वा यथाविधि ।

મુચકંદશિષ્યં પૂજ્ય સર્વપાપક્ષયો ભવેત્ ॥

શ્રીશંકર ભગવાન શ્રીપાર્વતીજીને કહે છે કે—હે પ્રાણુસ્થને ! શીદમોહકુળને કહે બીજાં શિવલિંગો છે, તેનું યથાવિધિ પૂજન કરી, મુચકેશ્વર મહાદેવની પૂજા કરવાથી

સર્વ પાપોનો ક્ષય થાય છે, કારણકે આ મુચકંદેશ્વરની આજ્ઞા વિના જે આ ક્ષેત્રની યાત્રા કરે છે તે નિષ્ફળ જાય છે. પ્રથમ મુચકંદની આજ્ઞા લઈને પછી બીજાં સ્થાનોએ જવું, ને તેથી યાત્રાનું પરિપૂર્ણ ફલ પ્રાપ્ત થાય છે.

ઉપરનાં વચનો સાંભળી શ્રીપાર્વતીજી શ્રીશંકરભગવાનને પૂછે છે કે:—

હે પ્રાણપ્રિય ! શ્રીમુચકંદેશ્વરની આજ્ઞા લઈ યાત્રા કરવા જવું તેનું શું કારણ છે ? મને તો આશ્ચર્ય થાય છે કે આવાં ઉત્તમ ક્ષેત્રોની યાત્રામાં જતાં પહેલાં તેમની આજ્ઞા લેવાની આવશ્યકતા રહે છે, તેથી આ શ્રીમુચકંદેશ્વર મહાદેવની સ્થાપના કાણે કરેલ છે કે-જેથી તેમનાં દર્શનમાત્રથી યાત્રા સફળ થાય છે ?

શ્રીશંકરભગવાન ઉત્તરમાં કહે છે કે:—હે પાર્વતી ! પૂર્વે મસયુગમાં માંધાતા રાગના પુત્ર મુચકંદનામે એક મહાવ્રજાવાન પરાક્રમી વીર યોદ્ધા હતા. જ્યારે અસુરો સ્વર્ગમાં આવી દેવતાઓ સાથે મહાયુદ્ધ કરવા લાગ્યા, ને ઘણાં વર્ષો મહાયુદ્ધ ચાલ્યા છતાં અસુરોને દેવો જીતી શક્યા નહિ, સારે ધોરે પોતાના મિત્ર મુચકંદ પાસે જઈ દેવોને સાહાય્ય કરવા યુદ્ધમાં આવવા આમંત્રણ આપ્યું, સારે દેવતાઓની સેવા કરવાની ભાવનાવાળા મહાપરાક્રમી શ્રીમુચકંદ પ્રસન્નતાથી સ્વર્ગમાં જઈ અસુરો સાથે મહાભયંકર યુદ્ધ લાંબા સમયપર્યંત કર્યું, અને પોતાના યુદ્ધઔશદ્યથી અસુરોનો સંકાર કરી દેવતાઓને વિજય અપાવ્યો. સર્વ દેવતાઓ પ્રસન્ન થયા, ને તેમની ઘણી પ્રશંસા કરી વરદાન માગવા રાગને જણાવ્યું, સારે રાગએ કહ્યું કે હે દેવો ! ઘણાં વર્ષો મહાયુદ્ધ કરીને હું થાકી ગયો છું તેથી મને ગાદીનિદ્રા કરી આરામ લેવાની ઇચ્છા છે, માટે મને તેવું સ્થળ ખતાવો કે જ્યાં હું સુષુપ્તપૂર્વક નિદ્રા કરી આરામ કરું, પણ મને નિદ્રામાંથી જગાડનાર મારી દૃષ્ટિથી ભરમ થઈ જાય એવું વરદાન મને આપવા કૃપા કરો; કે જેથી કોઈ લાંબા સમયની મારી નિદ્રાનો લાંબ ન કરે. દેવેશ્વરેજ ગળે આ વરદાન મગાઈ ગયું હોય એમ થયું.

સર્વ દેવતાઓએ વિચાર કરી દેવતાવ્રજ-ગિરનારની શુદ્ધમાં જઈ તમારે નિદ્રા કરવી, અને સાથે સાથે એમ પણ જણાવ્યું કે-હે રાગ ! તમેજે અમેને અસુરોના મહાનાસથી મુક્ત કર્યા છે તેથી અમે તમને વરદાન આપીએ છીએ કે દ્વાપરમાં શ્રીકૃષ્ણપ્રભુનાં દર્શન પણ તમને લાંબ-તે શુદ્ધમાંજ-થશે, કારણકે દ્વાપરયુગમાં શ્રીકૃષ્ણભગવાન યદુકુળમાં અવનિતો મહાભારતજીતારવા પ્રકટ થશે, ને ગોકુલમયુરમાં અનેક કંસાદિ દેવોનો લીલામાત્રમો નાશ કરશે. કંસનો નાશ થયા પછી તેમનો મિત્ર ને કંસનો સસરો જરાસંધ શ્રીકૃષ્ણ સાથે ત્રેવીશ અક્ષૌહિણી સૈન્ય સાથે લડવા માટે આવશે. શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુએ અનેકવાર તેને હરાવી કાઢી મુક્યો, છતાં તે અનેક યોદ્ધાઓ લઈ મથુરાને ઘેરા લાલી પુત્ર : લડવા માટે આવશે તેજ સમયે કાલયવન પણ શ્રીકૃષ્ણ સામે ચઢાઈ કરી સૈન્ય સાથે યુદ્ધયાત્રના કરવા આવશે.

આ કાલયવન ને શ્રીકૃષ્ણ સાથે વૈર થવાનું કારણ એ હતું કે:—એક સમયે શ્રીગર્ગ્યાર્યજી યાદવોના મહેમાન થયા હતા, ને એકબીજા વાર્તાલાપ કરી આનંદ કરતા હતા તેમાં કાકાએ વિનોદમાં પોતાના ગોર, પુરોહિત ગર્ગ્યાર્યજીને પંક (નપુંસક) એવું સંબોધન કર્યું ને તેથી એકદમ ક્રોધાવમાન તેઓ ચર્ષ ગયા, ને યાદવકુલનો નાશ કરવા શંકરનું ઉત્પત્ત કરવા લાગ્યા, સારે શંકર તેમના પર પ્રસન્ન થયા ને વરદાન માગવા કહ્યું સારે ગર્ગ્યાર્યે યદુકુલનો નાશ કરનાર પુત્રની યાત્રના કરી, ને શંકરના પ્રસાદથી ગર્ગ્યાર્યજીને લાંબા કાલયવન નામનો પુત્ર ઉત્પન્ન થયો. તે યૌવનાવસ્થાને પ્રાપ્ત થતાં મહાઅભિમાની

ને ફર થયો, એક દિવસ શ્રીનારદનપિ કાલયવનના ધેર ગયા- સારે કૃતાંગિલિ ચર્ષ કાલ-
યવને પ્રણિપાત કર્યા, અને આપની શી આત્મા છે તે વગરસકોચે જણાવવા કૃપા કરો ! એમ
કહેવા લાગ્યો આ વચનો સાંભળી તેમને શ્રીનારદજીએ કહ્યું કે હે વન ! મને કશી આવશ્યકતા
નથી, પણ હું તો માત્ર તને ચેતાવવા આવ્યો છું કે ચતુકુળમાં જન્મેલા શ્રીકૃષ્ણદ્વારા તારું
મૃત્યુ ચવાતું-છે, સારે તો તે ઘણો આશ્ચર્યમુગ્ધ બની તેમને પૂછવા લાગ્યો કે હે મુનિ !
આ કૃષ્ણ એ કોણ છે ? ક્યા રહે છે ? તે મને કહેા કે જેથી હુંજ તેનો નાશ કર-
સારે શ્રીનારદજી કહે છે કે હે ત્વીર ! શ્રીકૃષ્ણ યાદવકુલમાં વસુદેવજીને ધેર જન્મ્યા છે, મથુરામાં કાલ
વસે છે, કામદેવને પણ લગ્નવિધિ કરે તેવું ધનરાયણ તેમનું સ્વરૂપ છે પીળા પીતાબર,
મથુરાપિન્જરો, મુકુટ, કૌસ્તુભ મણિ તે મકગૃતકુંડલ ધારણ કરે છે આ કૃષ્ણથી તું ચેતતો
રહેજે એટલી મારી ભલામણ છે આમ કહીને પછી નારદજી સાથી મથુરા શ્રીકૃષ્ણ પાસે
આવ્યા- તે શ્રીકૃષ્ણની અમીપ આવી, કાલયવન યુદ્ધ કરવા આવે છે, માટે આપ તેની
સાથે યુદ્ધ કરશો નહિ, કારણકે તેમ કરવાથી વરદાન પામેલા તેને આપ પહોંચી શકશો
નહિ, પરંતુ તેનો નાશ રેવતાચળની શુદ્ધમાં મુચ્છક રાજ સ્થિત છે તેમના દ્વારા તેમના
દષ્ટિગતથીજ સરસ્વતાપૂર્વક ચર્ષ શકો એમ કૃતાંગિલિ ચર્ષ કહેવા લાગ્યા

એક તરફથી જરાસંધ સેન્ય લઈ ચડી આવ્યો ને ખીજી બાજુ તેની સાથેજ કાલ-
યવને પણ મહાસેન્ય લઈ મથુરાને ધેરા લાગ્યો શ્રીકૃષ્ણ તથા શ્રીબલરામજી બંને વિચારમાં
પડી ગયા શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુએ યાદવકુળને દારકા લઈ જવા જણાવ્યું, ને પોતે યુદ્ધ કરવા
સજ્જ થઈ નગર બહાર નીકળ્યા, શ્રીકૃષ્ણને નારદજીનાં કહેવાં ચિહ્નો વડે જાણખી કાલય-
વન તેમને પકડી લેવા દોડ્યો, સારે કપટવિના આ પાપી નહિ મરે એમ વિચારી શ્રીકૃષ્ણ
ભય પામી જાણે ભાગતા હોય તેમ દોડ્યા એટલે તેમને પકડવા તેની પાછળ પાછળ
કાલયવન પણ દોડ્યો ધડીકમાં નજીક ને ધડીકમાં દૂર જણાતા શ્રીકૃષ્ણ- રેવતાચળ તરફ
પધારી તેને રેવતાચળસુધી ધસડી લાવ્યા. પ્રભુને પકડવા કાલયવને પાછળ દોટ દીધી કે
તુરંત પ્રભુ પામેની શુદ્ધમાં જ્યાં મુચ્છક રાજ સ્થિત હતા તેમાં પ્રવેશ કર્યો, ને પોતાનું પીતાબર
લા સ્તેલા મુચ્છક રાજ પર ઓઢાડી પોતે નજીકમાં મતાઈ ઊભા રહ્યા. પાછળ દોડતા આવતા
કાલયવને આ વસ્ત્રામાજ પીતાબર ઓઢીને કૃષ્ણ-કપટથી સજ્જ ગયા છે એમ જાણી ક્રોધાવ-
માન થઈ તેમને છાત મારી જગાડવા લાગ્યો, એટલે તુરંતજ રાજ મુચ્છકની નિદ્રા ઊઠી અને
એમ ચર્ષ સામે ઊભો કાલયવન સામે દષ્ટિ કરી કે તુરંત આ મહા પાપી કાલયવન
બળીને ભસ્મ થયો મુચ્છક રાજ પણ વિચારમાં પડી ગયા કે અહો ! આ કાણુ હરો ! પછી
આમ આશ્ચર્યમુગ્ધ બનેલા રાજપાસે આની પ્રભુ શ્રીકૃષ્ણે તેમને દર્શન આપ્યા મુચ્છકે આજે
પોતે દરેલી દેવતાઓની સેવા સફળ થતી અનુભવી-આનંદ પામ્યા ને કૃતકૃલ થયા પછી
અજ્ઞાત હકીકત તથા પ્રભુપાસેથી આ બનાવનું રહસ્ય જાણ્યું પછી ભગવાને પ્રસન્ન થઈને રાજને
વરદાન માગવા કહ્યું સારે તેમણે કહ્યું કે હે પ્રભો ! આપનાં ચરણાવિદમાં જે શાંતિ, આનંદ ને
સુખ લાગે છે, તે સ્વર્ગમાં કે વૈકુંઠમાં પણ નથી, માટે હું પ્રભો ! મને પરમાનંદસ્વરૂપની
પ્રાપ્તિ થાય એટલીજ મારી આપના ચરણપદોમાં પ્રાર્થના છે, વળી હું પ્રભો ! આ
યવનને પણ કઈ વરદાન મગવું જોઈએ, ને તેનો પણ મોક્ષ થવો જોઈએ, કારણકે
તે આપને શરણે આવેલો હતો.

આ રાજની પ્રાર્થનાથી શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુએ કહ્યું કે હે રાજ ! જે આ યવન તમારો

ત્રેતાદ્વારા બળીને ભરમ થયો છે તેની યવનો પૂજા કરશે. ને આ સ્થાનમાં તમારા નામ પરથી મુચકુંદેશ્વર મહાદેવની સ્થાપના કરી આપણે બંને તેમની પૂજા કરીએ. મારા સાંનિધ્યથી આ સ્થાન મહાતીર્થરૂપ બન્યું છે, ને તથા રેવતાચળમાં રહેલાં તીર્થોની યાત્રા કરવા માટે પ્રથમ આ મુચકુંદેશ્વરની આરા સૌ દ્રાષ્ટ લેશે તો તેમની સર્વ યાત્રા સફળ ને ઉત્તમ પુણ્યપ્રદ થશે એમ હું વરદાન આપું છું. હે રાજન્ ! હવે પછી દિવકુળમાં અવતરીને ઉત્તમ કાર્યો દ્વારા તમારી સુકિત થશે. આમ કહીને પછી ભગવાન્ ભાંધી મધુરા પંધાર્યા, ને અન્ય યવનોને મારી વિજ્ય પ્રાપ્ત કર્યો. તે પછી પોતે મધુરાનો ભાગ કરી દ્વારકામાં પધારી નિવાસ કરવા લાગ્યા.

શ્રીરાંકરભગવાન્ કહે છે કે હે પાર્વતિ ! આ ઉપરાંત કારણથીજ આ પવિત્ર સ્થાનમાં આવી મુચકુંદેશ્વરનાં દર્શન કરવાની પ્રથમ આવશ્યકતા છે. આ સ્થળની નજીકમાં બાણેશ્વર મહાદેવ તથા બાણગંગાનું પવિત્ર સ્થળ છે. તેમાં સ્નાન કરી પૂજન કરવાથી સર્વ પાપો નાશ પામે છે. આ પવિત્ર સ્થાનની નજીકમાં સુવર્ણરેખા નદી વહન કરે છે, તથા દામોદરકુંડ છે. તેને કોટુંદેશ્વર, રાજરાજેશ્વર, સિદ્ધેશ્વર, તેમજ રેવતીકુંડ નજીકમાં રાધાદામોદર વગેરેનાં પવિત્ર મંદિરો છે. તેમની યથાવિધિ પૂજા કરવાથી અને સ્વલ્પતીર્થમાં સ્નાન કરી સ્વલ્પેશ્વરની પૂજા કરવાથી આ લોકમાં સર્વ પ્રશિષ્ટ સુખસંપત્તિ ભોગવી સત્કર્મો દ્વારા શ્રદ્ધાળુ મનુષ્ય વિષ્ણુલોકમાં જવા ભાગ્યશાળી થાય છે.

બ્રહ્મતીર્થે નરઃ સ્નાત્વા બ્રહ્મેશ્વરપ્રસાદતઃ ।

સર્વકામાન્નવાપ્નોતિ વિષ્ણુલોકે સ્ ગચ્છતિ ॥

શ્રીદામોદરકુંડ સ્નાનંભાહારમ્ય

શ્રીનારદ ઉવાચ ॥

ન તૃપ્તિઃ પિવતો મેઽસ્તિ સુધાક્ષાનગિરં તવ ।

સુરસાં સહજાનંદપ્રદાર્જી ચ પિતામહ ॥

શ્રીનારદજી સ્વલ્પદેવને પૂછે છે કે:—હે પિતામહ ! આપની અમૃતસરણી સહેજ આનંદ દેનારી જ્ઞાનવાણીને સાંભળી, છતાં મને તૃપ્તિ થતી નથી, તો આ ઉર્જ્યંત રેવતપર્વતનો કેટલો વિસ્તાર છે, ને તે ક્ષેત્રનું પ્રમાણ કેટલું છે, તે કહેવાની કૃપા કરો !

સ્વભાજી કહે છે કે:—હે મુને નારદજી ! આ રેવતાચળ, ઉર્જ્યંત, ગિરનાર વગેરે ક્ષેત્રના પર્વતોમાં પાંચ યોજનનો વિસ્તાર છે. આ ક્ષેત્ર વસ્ત્રાપય નામે ઝોળાખાય છે. આ ક્ષેત્રમાં સુવર્ણરેખા નદી મહાપુણ્યપ્રદ છે, તેમજ કેટલાંક દેવથાઓ, ને કુડી પવિત્ર કરનારાં છે. ઉર્જ્યંતનાં શિખરો, ને તેમાંનાં વૃક્ષો પાંચ દર્શનીય છે. આ ક્ષેત્ર ત્રણે લોકમાં ઉત્તમ છે, કારણકે પ્રાણિમાન આ ક્ષેત્રના દર્શનમાત્રથી પાવન થાય છે, તેમજ આ ક્ષેત્રમાં શ્રીરાધાદામોદર, ભવેશ્વર, તથા અંબાજી વગેરે સુખ્ય દેવતાઓ વિરાજે છે.

શ્રીનારદજી પૂછે છે કે:—હે પિતામહ ! આ સ્થાનમાં આવેલી સુવર્ણરેખા નદી કે જેના સ્નાનથી ભુક્તિભુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે તે ક્વી રીતે ઉત્પન્ન થઈ ને તેનું નામ સુવર્ણરેખા કેમ થયું તે સાંભળવામાટે હું ઉત્સુક છું.

શ્રીસ્વભાજી કહે છે:—હે પુત્ર નારદ ! જગત્તી ઉત્પત્તિના સમયે મેં એક દિવસ તેજોમય મહામંત્રો આ પર્વતપર બેસીને એકાગ્રચિત્થી જપ કરવા માંડ્યો, તે જપને અંતે મહામંત્રથી

મંત્રિત તે સંકલ્પનું જળ સ્વકરતે આ પર્વતના શૂંગ ઉપર મેં મૂક્યું, તેથી તેજ સમયે તે જલ પ્રવાહરૂપે વહેતું થયું ને પર્વતના પ્રભાવથી, તેમાંથી સુવર્ણરૂપે રેતી તે જળમાથે દેખાવાથી તે નદીનું નામ સુવર્ણરેખા પ્રખ્યાત થયું હે નારદ ! આ સર્વપાપનો નાશ કરનારી સુવર્ણરેખા નદીનું મહાત્મ્ય મેં કહ્યું. હે વત્સ નારદ ! મહાપુણ્યશાળી સૂર્યવંશી રાજા ચંદ્રકેતુ, પોતાની વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં, કૈલાસ અને વૈકુંઠમાં જઈ દર્શન કર્યા પછી પોતાનાં નિલના બ્યવહારકાર્ય કરતા, આ તેમનો નિલનો નિયમ હતો. એક દિવસે પોતાના નિયમપ્રમાણે વૈકુંઠમાં શ્રીહરિનારાયણના દર્શન કરવા ગયા, ત્યારે શ્રીપ્રભુએ તે રાજાને કહ્યું કે હે ગજન્ ! તમારી વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં, તમે અહીં દર્શનાર્થે આવો છો, તેથી તમેને ઘણો શ્રમ વેડો પડે છે, માટે હવે પછી તમારે અહીં નિલ દર્શનાર્થે આવવાની જરૂર નથી, પણ રૈવતાચળ (ગિરનાર) પર્વત પાસે તમારી નગરી વસાવો, અને અમે બંને દેવો એટલે શ્રીવિષ્ણુ અને શ્રીશકર સર્વદેવતાઓના અંશથી ઉત્પન્ન થયેલ, આ રૈવતાચળમાં નિવાસ કરીશું, ને તમેને દર્શનને લાભ આપીશું, આથી ચંદ્રકેતુ ગજાએ આ સ્થળે આવી મુંદરનગર વસાવ્યું, ને તેથી પ્રસન્ન થઈ ભક્તવત્સલ ભગવાન રામાદામોદરનામે અને ભગવાન શકરે ભવનાથનામે ત્યાં પધારી ગિરોળ્યા, સુવર્ણરેખાના તટપર શ્રીગણદામોદરનું પવિત્ર મંદિર છે, સુવર્ણરેખાનો પ્રવાહ રાધાદામોદરના મંદિરપાસે કુંડમાં યઈને વહેતો થયો ને તેથી તે કુંડ દામોદરકુંડ નામે પ્રસિદ્ધ થયો આ પવિત્ર કુંડમાં સ્નાન કરી પિતૃતપ્તેષુ કરવાથી પિતૃઓ સુખિત પામે છે, અહીં મૃતાત્માને સદ્ગતિ પ્રાપ્ત થાય એવી ભાવનાથી શમને દામોદરકુંડના પવિત્ર જળથી પાવન કરી પછી તેનો અગ્નિમસ્કાર બ્રહ્માણુ મનુષ્યો કરે છે આ કાંઠે કરેલુ દાનપુણ્ય અદ્વૈત્ય ફળવાળું થાય છે, વંધ્યા સ્ત્રીને પુત્ર પ્રાપ્તિ થાય છે, દરિદ્રી મહાભાગ્યવાન થાય છે, મહારોગીઓ રોગમુક્ત થાય છે, આ તીર્થના સેવનથી આ લોકના અપાર સુખો ભોગવી મનુષ્ય ઉત્તમગતિને પ્રાપ્ત થાય છે

इति ते कथितं वत्स तयोरागतिकारणं ।

दामोदरश्रीभक्तयोस्तत्र शैलेति निर्मले ॥

શ્રીરેવતીકુંડસ્નાનમાહાત્મ્ય ॥

શ્રીમુચકુંદેશ્વરનું પૂજન કરી, તેમની આઠા લઈ પછી આગળ યાત્રાએ જતું, કારણકે તેમની આઠા લીધા વિના કરેલા તીર્થો નિષ્ફળ થાય છે હે નારદ ! શ્રીમુચકુંદેશ્વરની આઠા લઈ પછી રેવતીકુંડમાં સ્નાન કરતુ રેવતીકુંડ, રૈવતાચળ, રવિવાર, રેવતીનક્ષત્ર અને રાધાદામોદર એ પંચ રક્ષાર ઘણા દુર્લભ છે રેવતીકુંડમાં સ્નાન કરતી વેળા નીચેના મંત્રથી અર્ધ આપવો.

રૈવતીપાતસંમૃતે કુંડે રૈવતકે ગિરૌ ।

રેવતીચલસંયુકે ગૃહાણાર્ધ્ય નમોઽસ્મુ તે ॥

આ રૈવતાચળમાં ભગવાન શ્રીનલભદ્રજી, શ્રીરેવતીજીસાથે આવીને વસ્યા હતા તે સમયે એક દિવસ યાદવના પુરાહિત ગર્ગઋષિ દેવના દેવ શ્રીરાધાદામોદરનાં દર્શન કરવા રૈવતાચળમાં આવ્યા, ત્યારે શ્રીરેવતીજીએ તે મુનિને મતાનસઅંધી વાત પૂછી, સર્વ જોઓનું સૌભાગ્ય કેમ અપ્યડ રહે અને સંતાનપ્રાપ્તિ કેમ થાય તે સંજ્ઞથી પૂછ્યુ.

ગર્ગઋષિ કહે છે—હે મહાભાગે રેવતી । તમે ઘણું સારું પૂછ્યુ હે અનિદિત ! તમે પૂર્વજન્મમાં આ ગર્તવાળા સ્થળે ઉત્પન્ન થયા હતા, કેમકે, ઋત્વાગ્ નામના ઋષિએ શ્રાપ આપવાથી નક્ષત્રમંડળમાંથી ચ્યુત થઈ તમે અહીં કન્યારૂપે અવતર્યા હતાં તમોને પ્રમુચનામના ઋષિએ પાલનપોષણ કરી મોક્ષ કર્યો હતાં, અને તમારા પૂર્વજન્મે દુર્દેહનામનો તમારો

પતિ થયેલો તે જન્મમાં તમે તપવડે વિષ્ણુ ભગવાનને પ્રસન્ન કર્યા હતા, તેથી ત્રીજે જન્મે તમારા પિતા દેવત રાજર્ષિ થયા અને બ્રહ્માના વાક્યથી તમોને આ જન્મે શ્રીબલદેવજી પતિ પ્રાપ્ત થયા છે. હવે આ ગર્ભ તેનેમથ સર્વ તીર્થના પ્રભાવેશવાળું જળાશય છે, માટે તમારું પૂર્વનું વૃત્તાંત સ્મરણ કરી, અહીં હું કરાવવો જોઈએ, તેથી હાં શ્રીરેવતીજીએ એ હું બંધાવ્યો, ને તેમાં સ્નાન કર્યું, તેથી આ હુંનું નામ રેવતીહું થયું છે.

આ હુંમાં સ્નાન કરવાથી સ્ત્રીઓ ઘણા પુત્રવાળા ધર્મ દીર્ઘ સૌભાગ્યને પ્રાપ્ત થાય છે, સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીએ આ રેવતીહુંમાં સ્નાન કરી એક વંશપાત્રમાં રૂબો, કંકુ, ડાળળ, ગૌરીસત્ર (નાર્ડા), પુષ્પ, તાંબુલ, પીત વજ્ર, સાડીસહિત કમળો, અને લાલુ એટલી વસ્તુઓ મૂકી યથા-શક્તિ દક્ષિણાસહિત સૌભાગ્યવતીને દાનમાં આપવી, તેથી તેને ઇચ્છિત વસ્તુઓની પ્રાપ્તિ થાય છે. પુરુષોએ પણ સ્નાન તથા તર્પણ કરી પિતૃઓનું આદ્ય કરવું.

આ પ્રમાણે ગર્ગ્યપિતાં વચન સાંભળી શ્રીરેવતીજીએ તે પ્રમાણે કર્યું, અને ફરીથી થોડાસમયબાદ આ રેવતીહુંનો છર્જોદ્ધાર કર્યો.

સંપૂજ્ય પાપનિર્મુક્તો વિષ્ણુલોકે મહીયતે ।

કથિતં રેવતીહુંડમાહાત્મ્યં તે સુપુત્રક ॥

હે પુત્ર નારદ ! જે ઢાઈ આ રેવતીહુંમાં સ્નાન કરી, શ્રીબલદેવજીનું યથાવિધિપૂજન કરે છે તે સર્વ પાપથી મુક્ત થઈ વિષ્ણુલોકમાં પૂજ્ય છે, એમ આ માહાત્મ્ય મેં તમોને કહી સંભળાવ્યું.

इति श्रीस्कन्दपुराणे प्रभासखंडे वस्त्रापथे श्रीगिरिनारायणमहोदये श्रीतीर्थ-
यात्रायां त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥

—[*]—

શ્રીમુચકંદગુહા સ્મારક સમિતિ

નૃનાગઢ પાસેની મુચકંદગુહામાં પૂજ્યપાદ કૃપાનાથે એકાન્તસેવન અને મૌન ધારણ કરેલાં, અને એ રીતે આઠ માસ તપશ્ચર્યા કરેલી તેથી આપણા શરદેવ, પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નત્યુરામ-દર્શાઆચાર્યજીનું સ્મારક હોવું જોઈએ, એ ઉદ્દેશથી આ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી છે. ગુહામાં આવેલ શ્રીમુચકંદેશ્વર મહાદેવનું છર્જોદ્ધારકાર્ય પણ સાથેજ શરૂ કરેલું છે.

આ સેવાપ્રવૃત્તિને સંગીન રૂપ આપવા માટે, નીચેના શુરજીઓ સેવા અર્પવા તૈયાર થયા છે.

પ્રમુખ

શ્રી. હવણરામભાઈ મકનજી ભટ્ટ-ભાવનગર, રીયાઈ ગવરમેન્ટ વેરીનરી મુખીન્ટેન્ડન્ટ

સહાયકાર

મીટ્રી

શ્રી. પંડિત મયારામદાસજી

શ્રી. ત્રેમજી રાધવ-કન્દાકર-નૃનાગઢ

શ્રીશુરકુલ બ્રહ્મચર્યાશ્રમના અધ્યક્ષ

મંત્રી

કેશાધ્યક્ષ

શ્રી. અંબારકર ભાઈકર ત્રિવેદી-બીલખા

શ્રી. લાલજી ત્રીશુ-નૃનાગઢ

રીયાઈ પોસ્ટમાસ્ટર-વાનપ્રસ્થી

બંગરીના વેપારી

(સભ્ય)

(સભ્ય)

૧ શ્રી. કરમચંદ લાલચંદ દોશર બી. એ.

૨ શ્રી. શાન્તિલાલ ધનેશ્વર પંચા-નૃનાગઢ

નૃનાગઢ-માસ્ટર હાઈસ્કૂલ

બી. એ., એલ્એલ્. બી. વકીલ

૪ શ્રી. પ્રભુલાલ કાનજી દવે-બી. એ., એલ્.
એલ્. બી. વકીલ-જૂનાગઢ,
૫ શ્રી. જટાશંકર જગજીવન રાવળ-જૂનાગઢ
જમાબંધી ક્લાર્ક-જૂનાગઢ
૭ શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ વિદ્યલક્ષ્ય કુવ
આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમણ-મુમર્ષ-મંત્રી

૪ શ્રી. કરમનજી પ્રાણજીવન ઓઝા-વાંકાનેર
નીડાવડે તાલુકાસ્થલ ભારતર-વાનપ્રસ્થી
૬ શ્રી. મૂળશંકર નરભોગમ પડીલા-મુંબઈ
કટ્ટાકર પાઠપી ને પ્લબર કટ્ટાકર
૮ શ્રી રામજી વિશ્રામ પૂનરા-કરાચી તથા
શ્રી કૃષ્ણદાસ શ્યામજી વર્મા-કરાચી
આનંદાશ્રમ મંત્રી

નોટ — જેમને દ્રવ્ય મોકલવાની ઇચ્છા થાય તેમણે મંત્રીના સરનામે બીલખા આનંદાશ્રમમાં
મોકલવું ૩૧ ૨૫ અને પચીસથી વધારે આપનારના નામ શિલાલેખમાં આવશે.
સિંઝ અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી, મંત્રી મુચકદયુદા રમારક સમિતિ

— [*] —

શ્રીમુચકદયુદા જીર્ણોદ્ધાર તથા શ્રીમુચકુદેયર મહાદેવમંદિર જીર્ણોદ્ધાર ફંડમાં
નીચેની રકમો આવી છે —

૧૦-૦-૦ ગદવી ગોવિંદ ભોળ-જાણગા.	૫-૦-૦ શ્રી મોહનચંદ્ર નારણસિંહ-મુંબઈ
૧૦૧-૦-૦ શ્રી મૂળશંકર નરભોગમ પંચા- મુમર્ષ.	૫-૦-૦ „ વલ્લભસિંહ મનસિંહ-„
૨૫-૦-૦ „ કેવળચંદ કાનજીભાઈ પારેખ- ગોહલ	૫-૦-૦ „ પ્રભાતસિંહ રૂમનાથસિંહ-„
૨૫-૦-૦ ડૉ. ત્રિભુવનદાસડી રામ-કરાચી	૫-૦-૦ „ મૂળજી માધવજી નેશી-„
૨૫-૦-૦ શ્રી દુર્લભજી વાલજી ગવળ- રાણાવાવ	૨૬-૦-૦ જામજીવપુરના ગુરુજીઓ તર- ફથી હા પરમાણુ લાલજી- જામજીવપુર
૨૫-૦-૦ „ જયતીલાલ નંદલાલ-વીલાપારલે	૨૫-૦-૦ શ્રી. મહાદેવપ્રસાદ હરગોવિંદદાસ શાહુકાર-કુહલા.
૨૫-૦-૦ „ કરજીસિંહ લાલસિંહ હંકાર- જૂનાગઢ	૨૫-૪-૦ „ મજલાલ વનમાળી-દહાણુ.
૨૫-૦-૦ „ ગુણવતસિંહ જલમસિંહ-મુમર્ષ	૪૮-૫-૩ કુહલાના ગુરુજીઓઆદિ ' હા.
૨૫-૦-૦ „ ચંદ્રસિંહ પ્રતાપસિંહ-„	શ્રી ગિરધરલાલ વિદ્યલક્ષ્ય શંકર
૨૫-૦-૦ „ રૂપસિંહ હરિસિંહ-„	૫૧-૦-૦ શ્રી. મગનલાલ કુંગરશી-મુંબઈ.
૫-૦-૦ „ જયવતસિંહ નારણસિંહ-„	૪૧-૦-૦ „ હરજીવજી કેશવજી શાહ-„

(બાકીના નામે અદવતા અકમા પ્રસિદ્ધ થશે.)

— [*] —

શ્રીઆષાઢીપૂર્ણિમાનો શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજનમહોત્સવ

તથા આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ

(સ્થળ: શ્રીઆનંદાશ્રમ-નવાગામ, પો. બીલખા)

ગત વૈશાખ માસના અકમા જણાવ્યા પ્રમાણે આપાઠ સુદિ ચૌદશ, પૂર્ણિમા ને વદિ એકમ
એમ ત્રણ દિવસપર્યંત શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માશ્રીના મહાપૂજનમહોત્સવનો તથા તેને અંગે આધ્યાત્મિક
સાધનક્રમનો સાત્ત્વિક કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. આ મગળ પ્રસંગનો લાભ લેવા માટે
મુમર્ષ તથા ગુજરાત કાશિવાડમાંથી આવશે ત્રણસો બધુબહેનો આવ્યા હતા.

આપાદ સુદિ ૧૩ની રાત્રિએ શ્રવણમંદિરમાં નિયત સમયે સૌ ગુરુબંધુઓ અંતે બહેનો એકત્ર થયા હતા, અને શ્રી. માણિકલાલ નાનછ ચંદારાણા, એમણે મહાપૂજનમહોત્સવ અને સાધનક્રમમંથી આવશ્યક વિવેચન કર્યું હતું.

આધ્યાત્મિક સાધનક્રમની યોજના પ્રમાણે આ વેળા પણ ઉત્સવના દિવસોમાં પ્રાતઃસ્મરણ, ભજનકીર્તન, યોગાસનો, સ્નાનચંધાદિ નિલકર્મ, વેદપાઠ, જપધારણાધ્યાન, વ્યાખ્યાનપ્રવચન, શ્રીષ્ટમંત્રોના જપ આદિ ક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં આવનાર બંધુબહેનોએ યથાશક્તિ પ્રેમપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

આપાદ સુદિ ૧૪ મંગળવારે શ્રીગુરુપૂર્ણિમા હોવાથી આને ૧૦ વાગે પૂજ્યપાદ સદ્ગુરુદેવના મહાપૂજનનો સમય હોઈ તે પહેલાં શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ સ. ધ. વિલાસયના શાસ્ત્રીજીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓ આદિએ વેદમંત્રોના પાઠવડે મંગલાચરણ કર્યું હતું. સારખાદ ધીસદ્ગુરુપરમાત્માનું પોહશોપચારવડે વિધિપૂર્વક મહાપૂજન કરવામાં આવ્યું હતું, પૂજનમાં વચ્ચે વચ્ચે શ્રીસદ્ગુરુ પ્રશસ્તિઓ તથા ભાવમય ભજનો બોલતાં હતાં. પૂજનકાર્ય સમાપ્ત થયા પછી શ્રી. મહારાણીદાસ ભાઈએ લખેલા તે શ્રી. પદ્મશંકર ગંગાશંકર ત્રિવેદી તરફથી છપાઈ પ્રસિદ્ધ કરેલા શ્રીઉપદેશ ગ્રંથાવલિના “દેવ અને અસુર” નામના ૧૦૭મા અંકના કેટલાક ભાગનું શ્રી. માણિકલાલ નાનછ ચંદારાણાએ વાચન કર્યું હતું, તે અવગિષ્ટ ભાગનું વાચન તે પછી કરવામાં આવ્યું હતું.

સાધનક્રમના દિવસોમાં પૂજ્યપાદશ્રીના નિજમંદિરમાં શ્રીષ્ટમંત્રના જપની યોજના પણ આલુ રાખવામાં આવી હતી, જેમાં લિત્ત લિત્ત બંધુઓએ એકેક કલાક ધૂપદીપસાથે જપ કરવામાં યથાશક્ત્ય લાભ લીધો હતો.

સાધનક્રમના દિવસોમાં નીચેના વક્તાઓએ લિત્ત લિત્ત વિષયોપર વ્યાખ્યાનો કર્યાં હતાં:—

વક્તાનું નામ

વિષય

- ૧ શ્રી. માણિકલાલ નાનછ ચંદારાણા. મહાપૂજનમહોત્સવ તે સાધનક્રમનો પ્રસ્તાવ.
- ૨ “ “ “ “ શ્રીઉપદેશગ્રંથાવલિના અંક ૧૦૭ માનું વાચન.
- ૩ “ મનુવર્ધ-અમદાવાદ-યોગાશ્રમના અધિષ્ઠાતા. યોગાસનો તે તેની ઉપયોગિતા.
- ૪ “ ઈશ્વરજી શ્યામજી વકીલ. શ્રીમદ્ભાગવત એકાદશસ્કંધ.
- ૫ “ હવનરામ મકનજી ભટ્ટ. પ્રસંગિક વિવેચન.
- ૬ “ મણિશંકર સોમનાથ રાવળ. પૂજ્યપાદશ્રીનાં પુસ્તકોની મહત્તા.
- ૭ “ ભાઈશંકર ધનજી દવે. યોગ.
- ૮ ડૉ. ધી. રસિકલાલભાઈ. આયુર્વેદ.
- ૯ શ્રી. કાનજી પુરુષોત્તમ દવે. પૂજ્યપાદ ગુરુદેવનું ચરિત તે આનંદાશ્રમ.

સિવાય હાંકવાળા શ્રી. ગાંડલાલ બહેચરલાલ મહેતાએ આ દિવસો દરમિયાન રાત્રે ત્રણ દિવસપર્યંત “શ્રીનાથચરિતામૃત”નું આખ્યાન બહુ મુદ્દર રસમય વાણીથી કર્યું હતું.

શ્રીગુરુપૂર્ણિમાના મહોત્સવના ત્રણે દિવસો દરમિયાન નીચેના ગૃહસ્થી તરફથી પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવની પાવનસેવામાં ધાળ ધરાવવા ઉપરાંત આનંદાશ્રમવાસીઓ તથા મહોત્સવમાં ભાગ લેવા આવેલા સૌ જિજ્ઞાસુ બંધુબહેનોને મિષ્ટાન્ન ભોજન આપવામાં આવ્યાં હતાં:—

કાર્તિક સુદિ ૧૪ એક ભક્તજન.

“ સુદિ ૧૫ શ્રી. હરહવન કેશવજી શાહ તરફથી અર્પણ થયેલ રકમના બાન્ધમાંથી

“ વદિ ૧ સદ્ગત શેઠ લાલાલાલ એટલાલાલ દક્કર-ભાવનગર. હા. શેઠ ઈંદુકુમારભાઈ. ”

શ્રી મહાપૂજન મહોત્સવ, પ્રમગે નીચેની વસ્તુઓ ભેટરૂપે આવેલી છે:—

૧ સદ્ગત એક રવજી દેવજી ગાંધી હા. શેઠ હગનલાલ વાલજીભાઈ નમ-
નગરવાળા તરફથી ભોજનમાં વપરાતો સર્વપ્રકારનો મચાણો, એલચી, કેશર, વગેરે

૨ શ્રી. ચતુરભાઈ આશાભાઈ પટેલ-અમદાવાદ તરફથી ચાહ રતલ ૧૦ ને
કાફી રતલ ૧ માટે રૂ. ૨૦) અર્પણ થયા છે

૩ શ્રીગુરુપૂર્ણિમાને દિવસે લિજ લિજ રથજોએ પણ શ્રીમદ્ગુરુપૂજન થયું હતું

શ્રીઆનંદાશ્રમ-પોરબંદર, શ્રીઆનંદાશ્રમ-એજીદા, શ્રીઆનંદાશ્રમ-લીંછુડા, શ્રીઆનંદાશ્રમ-
ધાધા, શ્રીઆનંદાશ્રમ-કરાચી, શ્રીઆનંદાશ્રમ-અમદાવાદ, શ્રીઆનંદાશ્રમ મુમુક્ષુભણ-મુંબઈ,
જંજુસર, માણ, સીગમ, દોવા, કુડલા, જમજેષપુર, સાદરા, કુતિયાણા, વગેરે રથજોએ
લાંબા સૌ ગુરુપુજ્યોએ મળીને શ્રીસદ્ગુરુદેવનું મહાપૂજન કર્યું હતું

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર

(જ્યેષ્ઠ માસ)

મુખ્યસભા — રૂ. ૨૦-૦-૦ શ્રી દારદાસ ખેતસી-કરાચી રૂ. ૧૦-૦-૦ શ્રી આદિત્યલાલ
નેમચંદ-રાજકોટ રૂ. ૧૦-૧-૦-૦ શ્રી દરજી ભગવાન ગગારામ-નવસારી રૂ. ૧૧-૮-૦
શ્રી. જાલ દી. દેશાઈ-મુંબઈ હા થી અગ્નિતરાયભાઈ. રૂ. ૧૦-૦-૦ શ્રી અગ્નિતરાય
હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ રૂ. ૨૦-૦-૦ શ્રી. દારદાસ ખેતસી-કરાચી.

રુદ્રાલિપેક — ૨૫ ગગાખેન-લીંછુડા (રુદ્રાલિપેક) ખેન જમનાબાઈ મનજી-મુંબઈ.
(રુદ્રાલિપેક)

લોજન — રૂ. ૨૭-૩-૮ શ્રી માધવજી ગોવિંદજી-વીસાવદરવાળા તરફથી તેમના
પિતાશ્રી ગોવિંદજીભાઈના આત્મકથાણુચે-વીસાવદર રૂ. ૨૫-૪-૦ શ્રી દુર્લભભાઈવાલજી-રાણાવાવ.
ભોજન રૂ. ૫૦-૦-૦ થીમતી ખેન ડાચીભાઈ લાલજી-મુંબઈ. હા શ્રી માણેકલાલભાઈ
રૂ. ૩૮-૪-૩ શ્રી પોપટલાલ વાલજી રગરજ-જમનનગર.

શાળો — રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી માણેકલાલ ડામોદર-ભિમરેક (૨ યાજ) રૂ. ૧-૪-૦
શ્રી ગોવિંદજી ડાગાભાઈ-વીસાવદર રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી ધીમનરાય હીરાલાલ જોશી-પાટણ
રૂ. ૫-૦-૦ આદિત્યલાલ નેમચંદ દોશી-કેરી ધરવા નિમિત્તે રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી દુર્લભજી
વાલજી-રાણાવાવ રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી કરશનદાસ હરજી-વડુકળ. રૂ. ૨-૦-૦ શ્રી પોપટલાલ
તારાચંદ વકીલ-જૂનાગઢ. રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી માધવજી રામજી-ધાટકોપર (બે યાજ)
રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી લાલજી ડાલાભાઈ-પોરબંદર (બે યાજ) રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી કરજીમિહજી
લાલસિંહજી હાકોર-જૂનાગઢ (બે યાજ) રૂ. ૩-૦-૦ ખેન દેવકીભાઈના આત્મકથાણુચે
અર્પિત રકમના વ્યાજનાથી યાજ. રૂ. ૧-૪-૦ વિદ્યાર્થી નાનાલાલ ભાનુશકર-માણાવદર
રૂ. ૫-૦-૦ મીચી આંબા અરજણુ-મુંબઈ (૨ યાજ) રૂ. ૨૭-૧૨-૦ ભટ્ટ કુરજી
પ્રાગજી-ઉદેપુર રૂ. ૪-૦-૦ તેમના તરફથીજ પૂજ્યપાદશ્રીને કેરી ધરવામાટે રૂ. ૧-૪-૦
વૈદ જયશકર ભગવાનજી-તારાપુર રૂ. ૧-૪-૦ જમનાબાઈ મનજી કેશવજી-મુંબઈ (યાજ.)
રૂ. ૧-૪-૦ શાસ્ત્રી જયશકર મપારામ ભટ્ટ-અમદાવાદ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. આદિત્યભાઈ

બી. પઠિયાર-કાવી. રૂ. ૧-૮-૦ શ્રી. દામાભાઈ ગંગારામ-નર્મદારી. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર નરભેરામ પડીયા-મુંબઈ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા-લાવનગર. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. કરણસિંહજી લાલસિંહજી-જૂનાગઢ.

અખંડદીપક:- રૂ. ૦-૧૨-૦ શ્રી. ગોવિંદજી કાળાભાઈ-વીસાવદર. રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી. માધવજી રામજી-ઘાટકોપર. રૂ. ૦-૮-૦ શ્રી. પ્રતાપસિંહજીનાં ધર્મપત્ની-જૂનાગઢ. રૂ. ૦-૪-૦ ઉપાધેન પ્રતાપસિંહજી-જૂનાગઢ. રૂ. ૦-૪-૦ શ્રી. અરણસિંહ પ્રતાપસિંહ-જૂનાગઢ. રૂ. ૧-૦-૦ શ્રી. કુરજી પ્રાગજી-ઉદેપુર. રૂ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. શેઠ રાજસી જીવરાજભાઈ-મુંબઈ. રૂ. ૦-૩-૬ શ્રી. પોપટલાલ વાલજી રંગરેજ-જામનગર. રૂ. ૦-૧૨-૦ શ્રી. જયશંકર ભગવાનજી-તારાપુર. રૂ. ૨-૦-૦ બેન જામનાભાઈ મનજી-મુંબઈ. રૂ. ૧-૦-૦ અંતોળભાઈ બી. પઠિયાર-કાવી. રૂ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ માણેકલાલ ચંદારાણા-લાવનગર. હા. શ્રી. માણેકલાલભાઈ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર નરભેરામ પડીયા-મુંબઈ. રૂ. ૧-૦-૦ શ્રી. પ્રેમશંકર હરગોવિંદ-સિદ્ધપુર. રૂ. ૦-૪-૦ શ્રી. કરણસિંહજી લાલસિંહજી-જૂનાગઢ.

—[*]—

પરચુરણમેદ

[અષ્ટ માસ]

૨-૦-૦ શ્રી. નાગશર્મા-જામદણુ	૧-૦-૦ શ્રી. અગ્નિતરાય હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ
૫-૦-૦ „ કવિનરાય હર્ષદરાય-મોંગરોળ	૧-૦-૦ શ્રી. ઉમેદભાઈ બી. પટેલ-કરમસદ
૦-૩-૦ વિ. વિશ્વનાથ-આબાપુર	૧-૦-૦ „ કરશનદાસ હરજીતું કુંડુખ
૨-૮-૦ શ્રી. માણેકલાલ દામોદર-ઉમરેઠ	૧-૪-૦ „ વિદ્યુત્તદાસ જાદવજી ગાંધી-મુંબઈ
૨-૦-૦ „ મોહનલાલ મૂળજી-મુંબઈ	૦-૪-૦ કરજીરખેન-બીલખા
૦-૬-૦ ગંગાબેન મૂળજી-લીલુડા. રૂઢા-લિલેટની ભેટ પૂજાપાતા. હા. શ્રી. હરજીભાઈ	૨૨-૪-૦ મુંબઈ આનંદશ્રમ મુમુક્ષુમંડળમાં પ્રભુશ્રીતું મહાપૂજન તથા ભેટના. હા. શ્રી. શેઠ દામોદરદાસભાઈ
૫-૪-૦ શ્રી. ધીરજલાલ પોપટલાલ-જામનગર	૦-૪-૦ બેન સુખજીબા-બીલખા
૦-૪-૦ પરચુરણ	૨-૮-૦ શ્રી. લાલજી કાલાભાઈ-પોરબંદર
૧-૪-૦ શ્રી. માધવજી ગોવિંદજી-વીસાવદર	૨-૦-૦ પ્રતાપસિંહભાઈનાં ધર્મપત્ની-જૂનાગઢ
૨૧-૮-૦ „ અં. લા. ત્રિવેદીના ૧ માસ તે ૧૩ દિવસના પોતાના જોજન ખર્ચના	૧-૪-૦ બેન ઉપાધેન પ્રતાપસિંહજી-જૂનાગઢ
૭૮-૧૪-૦ શ્રી. શેઠ રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ તરફથી જીનમાસના સારિવક દાનના	૧-૪-૦ શ્રી. અરણસિંહ „ „
૧-૦-૦ મુખ્યાજી ભૂપતરાય કાલિદાસ-મોંગરો	૧-૦-૦ „ માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા
	૧-૦-૦ „ કરણસિંહજી લાલસિંહજી-જૂનાગઢ
	૧૨-૧૧-૩ કેસારો તુલસીદાસ ગાંધાભાઈ-સિહોરવાળા તરફથી બેનલરા ભેટ આવી તેના

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ:-આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર ઠાણથી પણ બધ પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪ મું]

સંવત્ ૨૦૦૨ આવણ

[અંક ૩ જો

બ્રહ્મજ્ઞાનીનો મહિમા

રાગ ધ-યાત્રી

(પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન્)

વંદન વારંવાર જ્ઞાનીને વંદન વારંવાર, ટેક

પ્રાપ્તવ્ય જેણે પ્રાપ્ત કર્યું તે, જાણ્યું જ્ઞાતવ્ય સાર જ્ઞાની૦ ૧
બાહ્યાલ્ક્યંતર સર્વે સ્થાનમાં, દેખ્યું બ્રહ્મ અપાર. જ્ઞાની૦ ૨
ભયખેડ સમૂહ ઊપાડી, મેળવ્યું મુખ અવિકાર. જ્ઞાની૦ ૩
જડતા મનની દૂર કરીને, સ્વૂલતા કાઢી અસાર જ્ઞાની૦ ૪
દૂર કરી મનની ચંચલતા, હણિયા સર્વે વિકાર જ્ઞાની૦ ૫
દશ્યસંગતો કાઢ શમાવ્યો, મેળવી શાંતિ અપાર જ્ઞાની૦ ૬
મલિનવાસના કંધ કરી પણ, ધર્યો ન ગર્વે લગાર જ્ઞાની૦ ૭
સર્વે દશ્ય દ્રશ્યમાં હોયું, જઈ મનવાણીની બાર જ્ઞાની૦ ૮

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથલગવાન]

શ્રદ્ધા, પ્રીતિ, દંડતા ને સાવધાનતા રાખી નિત્ય એક પ્રહર પરમાર્થનાં સાધનોના સેવનમાં લેતા રહેશે.

શોતલી પ્રાણાયામમાં હાથે નસકોરેથી રેચક કરવો તે આરંભના અભ્યાસીને માટે છે, ને બંને નાસાપુટથી રેચક કરવો તે આગળ વધેલા અભ્યાસીમાટે છે.

આત્મામાં છુદિને સુરિધર કરવી તે સ્વાર્થસંયમ વા નિર્દિધ્યાસન વા આત્મધ્યાન કહેવાય છે, અને આત્માથી સિત્ત ણીજા જે જે વિષયમાં છુદિ રિધર કરાય તે પરાર્થસંયમ વા અન્યપદાર્થતું ધ્યાન કહેવાય છે. ભૂતજ્યાદિને માટે થતા સંયમ પરાર્થસંયમ ગણાય છે, ને સંપ્રજ્ઞાતયોગ એ સ્વાર્થસંયમ ગણાય છે.

કીડબ્રમરન્યાય એટલે કીડા બ્રમર થઈ જાય છે તે દાખલો કીડાને ભમરી હંખ મારે છે તો તે કીડા ભયથી ભમરીતુંજ ધ્યાન કર્યા કરે છે તેથી તે કીડ મરી ભમરી થઈ જાય છે.

નારકના પાત્રની પેઠે ઉદાસીનવત્ પોતાનો પ્રાપ્તિવ્યવહાર સમજપૂર્વક ચલાવવો, ને અંતરખહાર પરમાત્માતું દર્શન રાખી મનને પરમ પ્રસન્ન રાખવું.

સાત્ત્વિકી શ્રદ્ધાવાળાતું ને પ્રભુમાં અનન્ય પ્રેમ રાખનારાતું પ્રભુ ભલુંજ કરે છે.

સંચિતકર્મો એટલે કર્મોના અપેક્ષ સંસ્કારો. તે સંસ્કારોતું ફક્ત વર્તમાન જન્મમાં ન થાય. જે બ્રહ્મજ્ઞાન ન થાય તો જન્માંતરમાં તે સંસ્કારો જ્યારે પેન્ડ થાય ત્યારે તે પોતાની યોગ્યતા પ્રમાણે ફક્ત આપે, વા જ્ઞાનથી નાશ પામે. જે કર્મથી વર્તમાનજન્મ, વર્તમાનશરીરતું આચુપ્ ને વર્તમાનશરીરમાં થનારાં સુખદુઃખો નહીં થયેલાં હોય છે તે પ્રારબ્ધકર્મ. પ્રારબ્ધકર્મના ફક્તો ઉપભોગ કરતાં જે જે કર્મ અભિમાનપૂર્વક કરાય તે ક્રિયામાણકર્મ, ને તેના સંસ્કારો પડે તે ક્રિયામાણકર્મના સંસ્કારો.

જે ક્રિયામાણકર્મો તીવ્ર અભિમાનથી થાય તેના સંસ્કારો પ્રારબ્ધકર્મમાં ભળે, ને તે કર્મોને વર્તમાનજન્મમાં ફક્ત આપે. અને ક્રિયામાણકર્મો મંદમધ્યમ અભિમાનથી થાય તેના સંસ્કારો સંચિતસંસ્કારોમાં ભળે, ને તે જન્માંતરે પોતાતું ફક્ત આપે, વા જ્ઞાનાદિથી તે નાશ પામે.

મનુષ્ય જે શુભકર્મના સ્વરૂપને તથા અશુભકર્મના સ્વરૂપને યોગ્ય પ્રમાણમાં જાણતો હોય, તે અશુભસંસ્કારોથી તેની શુભકર્મના કરતાં અશુભકર્મમાં વધારે લાગણી હોય તો તે અશુભકર્મમાં અભિમાનપૂર્વક પ્રવૃત્ત થાય, ને કંઈવર તેને તેવું કર્મ કરવાની તક આપે, અને તેથી તે અશુભકર્મ કરી તેના સંસ્કાર પોતાના અંતઃકરણમાં પાડે છે.

(આહુ)

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્

(શાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદકઃ-શ્રી મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દશાર્ધ-વેદાંતભૂપણ]

(અનુસંધાન ગતર્વાકના પૃષ્ઠ ૧૯ થી)

યયોદપાને મહતિ સર્વતઃ સંપ્લુતોદકે ।

एवं सर्वेषु भूतेषु ब्राह्मणस्य विज्ञानतः ।

योगिनस्तं प्रपश्यन्ति भगवन्तं सनातनं ॥ ૨૮ ॥

જેમ દશે દિશામાં હુબહુબાં જળથી ભરેલા જળાશયમાં રહેલાની દષ્ટિમાં જળથી ભિન્ન અન્ય કંઈ જણાય નહિ તેમ દશે દિશામાં વ્યાપી રહેલા બ્રહ્મને જાણનારાને બ્રહ્મથી ભિન્ન અન્ય કંઈ જણાતુંજ નથી

બ્રહ્મને નહિ જાણનારની દષ્ટિમાં જે કંઈ પ્રાણિપદાર્થો જણાય છે તે પ્રાણિપદાર્થો બ્રહ્મને જાણનારની દષ્ટિમાં પ્રાણિપદાર્થોરૂપે જણાતા નથી પણ બ્રહ્મરૂપેજ જણાય છે

બ્રહ્મને નહિ જાણનારો જેમ પાતાના દહને કે દહીને તે પાતે છે એમ જાણે છે તેમ બ્રહ્મને જાણનારો તેના દહને કે દહના અભિમાની દહીને તે પાતે છે એમ જાણતો નથી પણ તે તેના દહને તથા દહના અભિમાનીને બ્રહ્મરૂપેજ જાણે છે

તે પાતે પાતાને પણ બ્રહ્મથી ભિન્ન અન્ય કોઈ રૂપે જાણતો નથી પણ બ્રહ્મરૂપેજ જાણે છે

એમ હોવાથી નતો બ્રહ્મને જાણનારાને તેના પાતાના કહેવાતા દહવડે કંઈ સ્વાર્થ સાધવાનો હોય છે ન તો તેના તે દહના અભિમાનીવડે પાતાનો કંઈ સ્વાર્થ સાધવાનો હોય છે કે ન તો અન્ય કોઈ દહવડે વા તેના અભિમાની-વડે પાતાનો કોઈ સ્વાર્થ સાધવાનો હોય છે

તેથી પછી બ્રહ્મને નહિ જાણનારાને તેના પાતાના દહની કે તે દહના અભિમાનીરૂપે પાતાની પ્રતિકૂળતાને પ્રસંગે જે દુઃખ શોક આદિ થવાનો સંભવ હોય છે તે દુઃખ શોક આદિ થવાનો મલય બ્રહ્મને જાણનારાને તેના કહેવાતા દહની કે તે દહના અભિમાનીની પ્રતિકૂળતાને પ્રસંગે હોતો નથી

પણ જે બ્રહ્મને જાણવાથી દહની કે દહના અભિમાનીની પ્રતિકૂળતાને પ્રસંગે દુઃખ શોક આદિનો સંભવ હોતો નથી તે બ્રહ્મને દહને દહરૂપે ખરો જાણી દહ હું છું એમ જાણનારો તથા દહના અભિમાની દહીને દહીરૂપે ખરો જાણી તે દહી હું છું એમ જાણનારો જાણી શકતો નથી

દહને દહરૂપે ખરો નહિ જાણીને જેઓ દહ હું છું એમ ન જાણવા સમર્થ થાય છે તેમજ જેઓ દહના અભિમાની દહીને પણ દહીરૂપે ખરો નહિ જાણીને જેઓ દહી હું છું એમ ન જાણવા સમર્થ થાય છે તથા તેથી જેઓ દહથી અને દહીથી અલગ થઈને આત્મારૂપે દહમાં રહેલા બ્રહ્મસાથે

પોતાનો યોગ સાધવા સમર્થ થાય છે તેવા યોગીઓજ બ્રહ્મના દશે દિશામાં વ્યાપી રહેલા બ્રહ્મસ્વરૂપને જાણવા સમર્થ થાય છે તથા બ્રહ્મને ન જાણનારાને જાણાતા સર્વે દેહો અને દેહીઓના જન્મથી માંડીને મરણપર્યંતની સર્વ વ્યવસ્થા જેને અધીન છે તથા તેથી જેઓ ઈશ્વર કહેવાય છે તે ઈશ્વરના ઈશ્વરરૂપને પણ તેવા યોગીઓજ જાણવા સમર્થ થાય છે કે જેઓ દેહને કે દેહના અભિમાનીને દેહરૂપે કે અભિમાનીરૂપે ખરાં જાણી દેહ હું છું કે દેહી હું છું એમ નહિ જાણતાં તેમનાથી અલગ થઈ દેહમાં રહેલા બ્રહ્મમાં પોતાનો યોગ સાધવા સમર્થ થાય છે.

સર્વે દેહોને વિષે આત્મારૂપે રહેલું બ્રહ્મજ ખરું છે. તેનો દેહભાવ કે દેહીભાવ ખરો નથી. તેથી સર્વે દેહીઓનો ખરો સ્વાર્થ આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મમાં પોતાનો યોગ સાધી રહેવામાં રહેલો છે. આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મથી ભિન્ન પોતાને કોઈ દેહરૂપે કે દેહીરૂપે ખરો જાણી રહેવાથી દેહીને સ્વાર્થની હાનિ અને અનર્થની પ્રાપ્તિ છે. માટે સર્વે દેહોથી તથા સર્વે દેહીઓથી ઉદાસ થઈને પોતાના ખરા સ્વાર્થને સાધવાની ઇચ્છાવાળાએ સર્વે દેહોમાં આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મમાંજ પોતાનો યોગ સાધવો જોઈએ.

સર્વે દેહોમાં આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મમાંજ પોતાનો યોગ સાધી રહેવાથી સર્વે દેહોને તથા દેહીઓને નિર્ચક્રપણાની પ્રાપ્તિ થશે એવો ભય સેવવાતું કોઈ ખરું પ્રયોજન નથી.

સર્વે દેહો દેહોરૂપે કે સર્વે દેહીઓ દેહીઓરૂપે ખરા ન હોવાથી તેમને વિષે સાર્થકપણાના કે નિર્ચક્રપણાના વિચારને અવકાશ નથી.

છતાં જેઓ દેહોમાંથી તથા દેહીઓમાંથી ખરાપણાની છુદ્ધિ કાઢી શકતા નથી તેમને પક્ષે દેહો તથા દેહીઓ ભલે સાર્થક રહે પણ વરતુતાનો વિચાર કરનારાને પક્ષે તેમની કશી સાર્થકતા રહેતી નથી.

દશે દિશામાં પાણીવડે ડુબડુબ્યાં ભરેલું જળાશય હોય છતાં જેમ તેના જળવડે પોતાનો કોઈ વ્યવહાર જેને સાધવાનો ન હોય તેને પક્ષે તે નિર્ચક્રજ છે તેમ કોઈ પણ દેહવડે કે દેહીવડે પોતાનો કોઈ સ્વાર્થ જેને સાધવાનો નથી તેને પક્ષે સર્વે દેહો તથા સર્વે દેહીઓ નિર્ચક્રજ છે.

તેથી પછી દશે દિશામાં ડુબડુબ્યાં જળવડે ભરેલું જળાશય દૃષ્ટિસમીપ હોય છતાં જેને તેના જળવડે પોતાનો કોઈ વ્યવહાર સાધવાનો હોતો નથી તે તેની ઉપેક્ષા કરી તેની પાસેથી ચાલ્યો જાય છે. તેમ સર્વે દેહો તથા સર્વે દેહીઓ દૃષ્ટિ સમીપ હોવા છતાં જેનો તેમનાવડે પોતાનો કોઈ સ્વાર્થ સાધવાનો હોતો નથી તે તેમની ઉપેક્ષા કરી રહો તેમની કોઈની સાથે પોતાની એકતા કરતો નથી પણ સર્વે દેહોમાં આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મમાંજ પોતાની એકતા સાધી રહે છે.

એવી રીતે સર્વે દેહોથી તથા સર્વે દેહીઓથી ઉદાસ થઈને જેઓ સર્વે દેહોને વિષે આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મમાં પોતાની એકતા સાધે છે તે યોગીઓજ આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મનો બ્રહ્મરૂપે સાક્ષાત્કાર પામે છે તથા તે યોગીઓજ

આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મનો ધ્વિરરૂપે સાક્ષાત્કાર પામે છે કોઈ પણ દેહમાં કે દેહીમાં પોતાની એકતા કરી રહેનારો કોઈ આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મનો બ્રહ્મરૂપે કે ધ્વિરરૂપે સાક્ષાત્કાર પામવા સમર્થ થતો નથી.

શાંકરભાષ્યમ્ ।

તદેવાદ્યથેતિ ।

યથા૦ એમ આ શ્લોકવડે ઉપરમાં કહી તેજ વાત અધિક કહે છે. યથા સર્વેત સંપ્લુતોદકે મદતિ કૃતકૃત્યસ્ય પુંસોઽરૂપ હૃદયનેડર્શો નાસ્ત્યેવં સર્વેષુ ભૂતેષ્વાત્માનાં પદ્યતો દ્રાક્ષણસ્ય વિજાનતઃ સર્વવેદોદિતે કર્માદૌ કિંચિદપિ પ્રયોજનં ન વિચત્યત્યર્થઃ ।

જેમ ચારે બાજુથી હુણ્ણમાં ભરેલા મોટા જળાશયમાં પોતાના વ્યવહાર સાધી લઇને કૃતકૃત્ય થયેલા પુરુષને નાના જળાશયમાં કોઈ સ્વાર્થ રહેતો નથી તેમ બધાં ભૂતોને વિષે આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મને જોનારા એટલે જાણનારા બ્રાહ્મણને પછી બધા વેદોએ કહેલાં કર્મઆદિને વિષે કાંઈ પણ પ્રયોજન રહેતું નથી. એમ એના અર્થ છે.

આત્મદર્શનેનૈવ કૃતાર્થત્વાદિતિ ભાવઃ ।

આત્માના દર્શનવડેજ કૃતાર્થતા છે એમ કહેવાનો ભાવ છે.

તથા ચાહ મગવાન્ વાસુદેવઃ ન ચાસ્ય સર્વભૂતેષુ કશ્ચિદર્થવ્યપાશ્ચયતિ ॥ ૨૮ ॥

તેજ પ્રભાણે ભગવાન વાસુદેવે પણ કહેલું છે કે આત્માનું જેને દર્શન થયું છે તેને પછી સર્વે ભૂતોને વિષે તેનો કોઈ સ્વાર્થનો આશ્રય નથી એટલે કોઈ ભૂત તેના સ્વાર્થનું આશ્રય નથી, એટલે કોઈ ભૂતવડે તેનો કોઈ સ્વાર્થ સાધવાનો હોતો નથી (આહુ)

—[*]—

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્માશ્રી એકનાથજીનું જીવનવૃત્તાંત

(અનુસંધાન ૧ થી અંકના પૃષ્ઠ ૯ થી ચાલુ)

[સંપાદકઃ એકેશકાંત]

ભાનુદાસ પરમપ્રેમી ભક્ત હતા, સત્ય નિષ્ઠા, આત્મ-સ્તુતિ તેમજ પરનિદાનો ત્યાગ, પરદ્રવ્ય અને પરદારાતરફ અસ્પૃશ્યભાવ, સર્વત્ર સમભાવ, નામ-સંકીર્તનની પ્રીતિ અને પરમાત્માપ્રાપ્તિનો આનંદ વગેરે તેમની દૈવી સંપત્તિ હતી, અને તેમની આ સંપત્તિ તેમના અભંગોમાં ભરેલી છે એકાદશીનું વૃત્ત અને પંદરીની યાત્રાનો નિયમ તેમનો અખડ હતો. આઘાટી અને કાર્તિકી એકાદશીએ પદરપુરની યાત્રા તેઓ અવસ્ય કરતા હતા. તેઓ તૃપ્ત થાય ત્યાં સુધી ઇંટ ઉપર ઉભેલા, પદરીનાથના રૂપલાવણ્યનું દર્શન કરવામાં તેમને અત્યત આનંદ આવતો હતો. અને આ આનંદનું તેમણે રથને રથને વર્ણન કર્યું છે. તેમણે બધાને ઉપદેશ પણ એનાજ આપ્યો છે. તે “સચ્ચરણમાં શરીર વાણી અને મન હુબ્ધ થઇ નાય છે.” આ તેમને અનુકર્ય હતા. તેમણે ધ્વિરને પ્રાર્થના પણ એજ કરી છે, કે, જન્મ-જન્માન્તરમાં મારી એજ પ્રજા પુરી કરો કે હું હમેશાં

“શ્રીમન્નાથસત્સંગમંડલ” મુંબઈતરફથી

“શ્રીમન્નાથપ્રભુના ૮૮ માં જયંતીમહોત્સવની આમંત્રણપત્રિકા”

શુભસ્થળ: શ્રીનરનારાયણના મંદિરમાં નીચેના સભા હોલ કલ્યાણદેવી, મુંબઈ.

(ન. ટા.) કાર્યક્રમ: આશ્વિન શુદ્ધિ ૪/૨૦૦૧ તા. ૧૦-૧૦-૪૫.

સવારે: ૯ થી ૧૦-વેદોધ્યાસ

” ૧૦ થી ૧૧-શ્રીસદ્ગુરુદેવનું મહાપૂજન.

” ૧૧ થી ૧૨-શ્રીમન્નાથપ્રભુપ્રતિ પ્રાર્થના.

” ૧૨ થી ૧૨-શ્રીમન્નાથપ્રભુથીનો સદુપદેશ

સાંજે: ૫ થી ૭-ધાર્મિક સંગીતમય ભજનો.

” ૭ થી ૮-શ્રીમન્નાથપ્રભુના જીવનઉપર પ્રવચનો.

” ૮ થી ૧૧-ક. લ. ૫. શ્રીમાન મધુસૂદન યશવંત નીલકંઠ-કવિશ્વર જીવાશ્રીનું હરિકીર્તન.

ઉપરના મહોત્સવમાં સૌ અંબુજહેતોને પધારવા વિનંતિ છે.

લિ. “શ્રીમન્નાથસત્સંગમંડળ” મુંબઈના સભ્યોના જય જય શ્રીસદ્ગુરુ પરમાત્મા !

—[*]—

एक मित्र उपर पत्र

બાલા ભાઈ.....

આશીર્વાદ:—

હિંમત ન હારશો. શરીર પોતાની શક્તિ નીશાળ થયે મેળવશે. શરીરના દુઃખે તમે દુઃખી થશો નહિ. શરીરની ચિકિત્સા વૈદો કે ડૉક્ટરો ભલે કરે.

તમે શરીર નથી, તમે ઇન્દ્રિયો નથી, તમે પ્રાણ નથી, તમે અંતઃકરણ (મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત તે અહંકાર) નથી, તમે અજ્ઞાન નથી, તમે અજ્ઞાની નથી, તમે જીવ નથી. દર્પણમાં પડેલા પ્રતિબિંબસદૃશ જીવ છે. જેને તમારું કહો છો તે તમે નથી. જે તમે છો તે તમારું નથી-તમારાથી પૃથક્ નથી.

તમે તો જ્ઞાનસ્વરૂપ આત્મા છો. જ્ઞાન નિસ છે, તમે નિસ છો, કરેલાં કર્મ પ્રમાણે જીવને ઉચ નીચ ચોનિ પ્રાપ્ત થાય છે. જીવ અભિમાની છે, તમે આત્મા નિરભિમાન છો. મૌને તમે સિદ્ધ કરો છો, તમે પડે સ્વતઃ સિદ્ધ છો. તમે સ્વતઃ સિદ્ધ હોવાથી તમે સ્વપ્રકાશ આત્મા છો.

આત્મારૂપે ચનારનાં કર્મ ખપી (ખળા) જાય છે. ખળી ગયેલાં કર્મ ધર્મ અધર્મ પુણ્ય-પાપ ઉપજવવા અસમર્થ છે. આત્મા નાત, જાત, ભાત, શુણ્ય, કર્મ અને પાપપુણ્યાદિથી રહિત છે. નામ રૂપ અને ક્રિયા શરીરને લાગુ પડે છે. વર્ણ તથા આશ્રમ શરીરને છે.

તમે આત્મા ચમત્તે રહો. આત્માને મુખદુઃખ નથી.

જીવને અજ્ઞાન, અંતઃકરણ, પ્રાણ, ઇન્દ્રિયો અને શરીર સાથે સંબંધ હોવાથી દુનું, માર્જીતારું, લાલ્લાનિ, માનઅપમાન, ચોટખોટ અને મુખદુઃખ થાય છે.

આત્માને અંતઃકરણ સાથે લેવા દેવા નથી; તો આત્માને દેહસંબંધી ધુત, ધુતી, પૌત્ર, પૌત્રી, જન્માર્થ, દૌહિત્ર કે દૌહિત્રી સાથે લગારે સંબંધ નથી.

જેમ તમે વાસ્તવિકસ્વરૂપે આત્મા છો, તેમ આ સંસાર પણ વાસ્તવિકરૂપે આત્મા છે; જેમ સોનાનાં ધરણાં સોનુંજ છે, માટીનાં વાસણો જેમ માટીજ છે, અને લોદાનાં પાત્રો તથા લોદાના હથિયારો જેમ લોદુંજ છે તેમ

આત્મા સત્સ્વ છે, આત્મા જ્ઞાન-પ્રકાશસ્વ છે, આત્મા આનંદસ્વ છે. તમે પડે આત્મા છો તેથી અત્સ્વ છો, જ્ઞાનસ્વ છો, ને આનંદસ્વ છો. તમે પોતે સ્વપ્રકાશ છો. દેહથી અગણા પડો, ઇન્દ્રિયોથી નિરાણા રહો. પ્રાણ, મન, બુદ્ધિ અને અહકારના દ્રષ્ટા રહો.

તમે આત્મા કોઈના નથી, અને કોઈ-તમારું નથી. સ્પૂર્ણદેહ સર્ગાસંબંધીનો છે. સર્ગાસંબંધી દેહના છે દેહથી પૃથક્ પડો. ચૈત્ય આનંદરૂપે રહો. દેહમાટે ઉપચાર છે આત્મા અર્થે ઉપચાર નથી આત્મા પદ્ધતિરહિત છે. જીવ અઘાનદશામાં સુદ્ધગદેહ સાથે સંબંધ ગાળી જન્મમરણ પામનારો છે આત્માને જન્મમરણ નથી મનના ઘોડા ધડશોર્મા. મનના દ્રષ્ટા રહેશે મનોવૃત્તિઓ જીડવા દેશેમા.

તમારા મનના મનોરથોના, તમારા મનની વૃત્તિઓના તમે તેનાથી અલગ પડી જોનારા થશો.

તમે આત્મા તો વૃત્તિરહિત છો

જેમ આંખની કીકી અને જીભ નિલેપ છે તેમ તમે આત્મા અમગ-નિલેપ છો.

શરીર નામ રૂપ અને ક્રિયાવાર્ણ છે

તમે આત્મા નામ રૂપ અને ક્રિયાથી રહિત છો.

શરીર અસત્ જડ અને દુઃખરૂપ છે

તમે આત્મા સત્ ચિત્ અને આનંદરૂપ છો

હા કરશનજી પ્રાણજીવન ઓઝાના
આશીર્વાદ.

—[*]—

શ્રીજ્ઞાનંદાશ્રમ-સમાચાર

(આપાદ માસ)

શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજન.—ગત જન્માષ્ટમીના દિવસે સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ મળીને પૂજ્યપાદ શ્રીમદ્ગુરુદેવનું યથાવિધિ મહાપૂજન કર્યું હતું, પશ્ચાત્ જનનધૂત યથાં હતો. સાંજના શ્રવણવેળાએ શ્રી માણિક્યવર્માએ પૂજ્યપાદ ગુરુદેવનું “શ્રીકૃષ્ણજન્માષ્ટમી” પરનું વ્યાખ્યાન વિવેચનપૂર્વક વાંચી સંભળાવ્યું હતું

રુદ્રાભિષેક.—શ્રી ગોરધનદાસ હીરજી-ચરખા થી હરજી કરચન-લીંધુડા. શ્રી હંમરાજ પીરજી-મરેજ. શ્રી દેવરાકર રણડેડ-કુતિયાણા શ્રી. રતનશી લક્ષ્મીભાઈ-ઉમરાળા

મુખ્યભેટ.—શ્રી ૨૨-૦-૦ શ્રી. રૂપસિંહ હરિસિંહ કાકા તરફથી તથા પેટી તરફથી સકલનિર્વૃત્તિ થતાં માનતાના. હા- શ્રી દયાળસિંહજી લા. કાકાર.

ભોજન:—૩. ૩-૧૨-૦ શ્રી. હરજી કરશન-લીંછીડાવાળા. તરફથી સદ્ગત ગંગાબેનના આત્મકલ્યાણાર્થે ૬ વિદ્યાર્થીઓને ભોજન.

થાળો:—૩. ૧-૪-૦ શ્રી. રમણિકલાલ ત્રિભુવન દવે-રાજકોટ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. હરજીવન કેશવજી શાહ-મુંબઈ (૫ થાળ). ૩. ૨-૮-૦ શ્રી. પ્રાણજી દેવજી-મોરબી (૨ થાળ). ૩. ૧-૪-૦ વકીલ મૂળશંકર કાનજી-ખીલખા. ૩. ૧-૪-૦ બેન મણિબાઈ-ખીલખા. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ-જૂનાગઢ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. માવજી ખીમજી ભટ્ટી-કરાંચી. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. કેશવલાલ માણિકલાલ ચંદારાણીની પુત્રી બેબીબેનના શિરદુઃખવાના નિવારણાર્થે કૃતો કૃપાનાથની સેવામાં ધર્યો. ૩. ૨-૮-૦ શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ વિક્રમદાસ દ્રુવ-મુંબઈ (થાળ ૨). ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. મણિલાલ હરખજી રેશનમાસ્તર સાહેબ-ખીજડીયા જંકશન. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. શિવશંકર દયાળજી-લાકી. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. ગોરધનદાસ હીરજી-ચરખા. ૩. ૧-૦-૮-૦ શ્રીમાન્ શેઠ ઈંદુકુમાર લાયાલાલ ઠક્કર-લાવનગર તરફથી (થાળ ૨). ૩. ૧-૪-૦ ઠા. ભવાનભાઈ ભીખાભાઈ-લાવનગર. ૩. ૧-૪-૦ બેન લાધીબાઈ કરશન. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. વસરામ જેઠાભાઈ-વાળોતરા. ૩. ૨-૮-૦ જ્ઞેશી ડાહ્યાલાલ કાનજી-બોલગામડા. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ-બેંગલોર (થાળ). ૩. ૧-૪-૦ હિંમતલાલ મગજી-દહાણું. ૩. ૧-૪-૦ ભોગીલાલ જગજીવનદાસ. ૩. ૧-૪-૦ લક્ષ્મણ મગજી. ૩. ૧-૪-૦ મંગળભાઈ લક્ષ્મણ-દહાણું. ૩. ૧-૪-૦ ચંપકલાલ મૂળશંકર-મૈદરડા. ૩. શ્રી. ૧-૪-૦ રતનશી લક્ષ્મણ-ઉમરાળા. ૩. ૧-૪-૦ સુંદરજી બહેચર તન્ના-માંગરોળ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. ગાંડાલાલ બહેચરલાલ-ધોરાજી.

અર્પણદીપક:—૩. ૨૧-૦-૦ શ્રી. પ્રાણજી દેવજી મોરબી. શ્રી. માણિકલાલ નાનજી ચંદારાણી તરફથી સ્વ. ત્રિ. ભાઈ કામજીતના આત્મકલ્યાણાર્થે અર્પણ થયેલી રકમ ૩. ૧૬૭ ના સં. ૨૦૦૦ના કાર્તિકસુદિ ૧થી ૨૦૦૧ના જ્યેષ્ઠદિ ૩૦ સુધીના માસ ૨૧ ના બ્યાજના અર્પણ થયા છે. હા. અંબાશંકર નાનજી જ્ઞેશી.

૩. ૧-૦-૦ સોની મંગળજી મોતીભાઈ. ૩. ૨-૧૪-૦ શ્રી. ગોરધનદાસ હીરજી-ચરખા. ૩. ૦-૪-૦ શિવશંકર પ્રભાશંકર-દેવડા. ૩. ૧-૦-૦ વસરામ જેઠા-વાળોતરા. ૩. ૦-૮-૦ જ્ઞેશી ડાહ્યાલાલ કાનજી-બોલગામડા. ૩. ૦-૪-૦ કરશનદાસ જૂઠાભાઈ-રાકુ. ૩. ૦-૪-૦ અમૃતલાલ નગીનદાસ-સુરત. ૩. ૦-૮-૦ રતિલાલ ખી. સુનિ-મુંબઈ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ-બેંગલોર. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. મોરારજી લાલજી-જૂનાગઢ. ૩. ૧-૦-૦-૦ સુંદરજી બહેચર તન્ના-માંગરોળ. ૩. ૦-૫-૩ શ્રી ગાંડાલાલ બહેચરભાઈ-ધોરાજી. ૩. ૦-૫-૩ સદ્ગત શિવલાલ બહેચરલાલ-હાંક. ૩. ૦-૫-૬ બેન લલિતા ગાંડાલાલ મહેતા-ધોરાજી. ૩. ૧૭-૮-૦ શ્રી. હર્ષરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ-માંગરોળ તરફથી જૂલાઈના માસિક જપના.

વિદ્યાલયમાં રજા:—ખીલખા ગ્રામની હવા બગેરી હોવાથી વિદ્યાલયમાં રજા પાડવી પડી છે, અને વિદ્યાર્થીઓ બહારગામ ગયા છે.

શ્રી. મોહનલાલ લક્ષ્મીદાસ-પેરબંદરવાળા તરફથી આવજીસુદિ ૧ થી આવજીવદિ ૩૦) સુધી નિસ એક સસતારાંજીની કથા વિધિપૂર્વક કરાવવામાં આવી હતી.

શ્રીઆનંદાશ્રમના એક દ્રસ્ટી અને વયોવૃદ્ધ ગુરુવંધુનું અવસાન

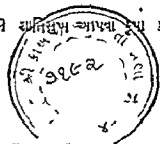
ગત શ્રાવણવદિ ૧૩ ને મગધવારે મિહોળનિવાસી શ્રીમાન્ ભાઈશંકર ધનજી દ્વે લગભગ એકથી વર્ષનું દીર્ઘાયુષ્ય ભોગરીને ભાવનગર મુકામે ફેલ સવાસી થયા છે તેઓ પૂજ્યપાદ કૃપાનાથના શિષ્યમહાશયના એક યોગ તથા વેદાંતના અભ્યાસી ને અગ્રગણ્ય શિષ્ય હતા તેઓ વખતોવખત પૂજ્યપાદ કૃપાનાથની પાવન સેવામાં શ્રીઆનંદાશ્રમમાં વસીને એકાંત સેવનમાં રમ લેતા તેઓ જામનગર ગ્રેટના પેન્શનર તાલુકા સ્કૂલ માસ્તર હતા જ્ઞાનવણી ખાતાની તેમની નોકરી યશસ્વી નીવડી હતી બ્યવહારમાં રહી સ્વધર્મ પાલન ઉચ્ચપ્રકારે કરતા યોગી નેતિ, ધૌતિ, ભક્તિદાતણ આદિ કેટલીક મગશોધક ક્રિયાઓ ઉપરાંત યોગાભ્યાસમાં ઉચ્ચી ગણાતી શક્તિપાલનમુદ્રા ને ખેચરીમુદ્રાનો પણ તેમણે અભ્યાસ કર્યો હતો આભિમુર્તિમાં વહેલા ઊડીને તેઓ ધ્યાનાભ્યાસ કરતા મધ્યાવદનાદિ નિત્યકર્મ ને આચારપાલનમાં એમને સુદૃઢ શ્રદ્ધા ને આગ્રહ હતો “આનંદાશ્રમ” માસિકમાં ને અન્યત્ર પ્રમિદ થયેલો તેમનો આચારપ્રકરણનો લેખ મનનીય છે. પૂજ્યપાદ-શ્રીના દેહાત્સર્ગ પછી પાચેક વર્ષ થીઆનંદાશ્રમના મેનેજિંગ મહુકતમંત્રી તરીકે તેમણે દોઢેક વર્ષ પર્યંત આનંદાશ્રમનું સેવાકાર્ય સભાલુ હવુ તેમણે પૂજ્યપાદ કૃપાનાથના જીવનચરિતરૂપે જીવનજ્યોત અને ધર્મપ્રવાહ, સસ્મરણો તથા સ્વરૂપાવસ્થાન એ નામની ત્રણ પુસ્તિકાઓ લખી છે તેઓ પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવના અનન્ય ભક્ત હોય સનાતન ધર્મપ્રચારમાટે મારી લાગણી ધરાવતા હતા. તેમણે કાઠિયાવાડમાં ભિન્ન ભિન્ન સ્થળે ફરીને સનાતન ધર્મપર વ્યાખ્યાનો આપ્યા હતા ગુરુજીગાન કરવામાં તેઓ બહુ રમ લેતા કાઠિયાવાડમાં જ્યાં જ્યાં પૂજ્યપાદ શ્રીમદ્ગુરુદેવે મુલાવમ્થામાં નોકરીને અંગે નિવાસ કરેલો તે તે સ્થળોની યાત્રા પણ તેમણે કરી હતી. પૃથ્વીમાના મહોત્સવપ્રસંગે તેઓ બ્યવસ્થાકાર્યમાં લાગ લેતા આનંદાશ્રમમાં પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનું સમાધિ-મંદિર, એ એમનું બહુપ્રિય સ્થાન હતું. ત્યાં ખેસીને તેઓ વખતોવખત ધ્યાન જપ કરતા.

સંવત ૧૯૪૬માં પૂજ્યપાદ કૃપાનાથના તપઃસ્થાનમાં-શ્રીગિરનારની મુચકદંડુદામાં-તેમણે તથા શ્રી માણેકલાલ નાનજી ચઢાનણાએ પૂજ્યપાદશ્રીની દીક્ષા સાથે દીધેલી શ્રી ભાઈશંકરભાઈના દેહલાગ્યી શ્રી માણે-લાભાઈએ પોતાનો ૬૦ વર્ષનો જૂનો એકાંતિક ને સદાધ્યાયી ગિર ગુમાવ્યો છે શ્રી ભાઈશંકરભાઈએ દીક્ષા લીધા પછી દેહલાગપર્યંત ઉચ્ચ પ્રકારે એકધાર સ્વધર્મપાવન કરું હતું શ્રીઅતર્પામી સદ્ગુરુમહુનું ધ્યાન કરતાં કરતાં તેમણે દેહલાગ કર્યો હતો. તેમના સુપુત્ર શ્રી જયતિલાલભાઈ-શામલદાસ ટાલેજના પ્રોફેસર લખે છે કે —“ઉવટસુધી જાન, ને બહુપદ્માસન વાળીને પચારીમાં એમ બેડા સમાધિસ્થ થઈ ગયા !”

આનંદાશ્રમમહાજને આવા અનુભવી વયોવૃદ્ધ ને સ્વધર્મપ્રિય ગુરુવંધુની મોટી ખોટ પડી છે.

પરમકૃપાળુ શ્રીમદ્ગુરુ પરમાત્મા એમના પવિત્રાત્માને શાંતિસુખ આપવા કૃપા કરો !

—[*]—

પરચુરણમેદ

[આષાઢ માસ]

- ૦-૪-૦ શ્રી. માણિકલાલ નાનજી-ચંદ્રારાણી
 ૧-૦-૦ „ પ્રતાપસિંહ માનસિંહ
 ૦-૮-૦ ચિ. શશિકુમાર દયાળસિંહ
 ૧૫-૦-૦ શ્રી. તિજભાઈ લલુભાઈ દેશાઈ-
 મુંબઈવાળા તરફથી સાર્વિક ધર્મા-
 દાયે
 ૨-૦-૦ શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી
 ૦-૪-૦ એક બહેન હા. કેશવલાલ
 ૭૮-૧૪-૦ શ્રી. શેઠ રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ
 તરફથી સાર્વિક દાનના માસિક
 જૂલાઈ માસના
 ૦-૪-૦ શ્રી. દેવશંકર સ્વામજી-હીડારા.
 ૧-૦-૦ ધ. શ્રી. આત્મપ્રકાશજી-ખખરલા.
 ૧-૨-૬ મંદિરથી ભેટના હા. પૂઝરી
 દલપતરામજી
 ૨-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ જેઠાલાલ-મુંબઈ
 ૨-૦-૦ „ રામભટ્ટ પીતાંબર-વડતાલ
 ૧૫-૦-૦ „ અં. ભા. ત્રિવેદીના પોતાના
 ભોજન ખર્ચના
 ૧-૦-૦ શેઠ ઇંદુકુમાર ભાયાલાલ-ભાવનગર
 ૦-૨-૦ કર્તુરબહેન-ખીલખા.
 ૧-૦-૦ શ્રી. લાલજી ઝીણાભાઈ
 ૦-૪-૦ શ્રી. વિઠ્ઠલજી વાલજી
 ૧-૦-૦ શ્રી. ચતુરભાઈ આશાભાઈ પટેલ
 ૦-૮-૦ ચિ. નટવરલાલ ચતુરભાઈ „
 ૦-૮-૦ સૌ. ઘણીબેન ચતુરભાઈ „
 ૦-૮-૦ શ્રી. કેશવજી ઝીણા
 ૦-૪-૦ પાર્વતીબેન-માઠુંગા
 ૦-૪-૦ શ્રી. કરશનજી પ્રાણજીવન ઓઝા
 ૦-૪-૦ હા. દલપતરામભાઈ
 ૧-૪-૦ શ્રી. મજલાલ ધનજી
 ૧-૦-૦ સંતોષબહેન
 ૧-૦-૦ જમનાબહેન લાલજી
 ૧-૦-૦ શ્રી. અરજી કરમણ મીઝી
 ૧-૦-૦ બેન અમૃતબાઈ

- ૧-૦-૦ શ્રી. રતનશી લલુભાઈ
 —૧-૦ પરચુરણ.
 ૧-૦-૦ શ્રી. અગ્નિતરાય હરિદાસ પારેખ
 ૦-૧-૦ શ્રી. દેવશંકર મોરારજી
 ૨-૦-૦ „ નટવરલાલ ચતુરભાઈ
 ૨-૦-૦ શ્રી. વિમલાબહેન ચતુરભાઈ
 ૨-૦-૦ મધુકાંતા જીવાભાઈ
 ૧-૪-૦ શ્રી. અમૃતલાલ લાણુજી-ધણોજી
 ૦-૮-૦ „ ચતુરભાઈ તથા શ્રી. અમૃત-
 લાલભાઈ તરફથી માકર ધરવામાટે
 ૦-૮-૦ શ્રી. મોરારજી જગનલાલ
 ૧-૦-૦ „ વલ્લભજી જેરામ-ખાંટવા
 ૪-૦-૦ „ હંસરાજ વીરજી-પોરબંદર
 ૪-૦-૦ „ દેવચંદ હંસરાજ-ગરેજ
 ૯-૦-૩ „ લક્ષ્મીદાસ હંસરાજ-પોરબંદર
 ૧-૦-૦ છુહાર દામજી આણંદજી સમેગા
 ૧-૦-૦ વકીલ જેચંદભાઈ-જૂનાગઢ
 ૨-૮-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ ઠાકર
 ગુરુપૂજનની ભેટ
 ૨-૮-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહજી ઠાકર-બેંગલોર
 ૦-૮-૦ „ રતિલાલ બી. મુનિ-મુંબઈ
 ૧-૦-૦ વિજયાબહેન-ધંધુકા
 ૧-૪-૦ શ્રી. અમૃતલાલ નગીનદાસ-સુરત
 ૧-૦-૦ ડા. હારદાદાસ ભગવાનલાલ-
 અમરેલી.
 ૧-૦-૦ શ્રી. મહેશચંદ જનુભાઈ-અમરેલી
 ૩-૦-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ ભીમજી-ભાવનગર
 ૧-૦-૦ „ કરસનદામ જુહાભાઈ
 ૧-૦-૦ „ સવજી જેરામ-જમવાળી
 ૨-૦-૦ „ કરજીવન કેશવજી-મુંબઈ
 ૧-૪-૦ કવિ સુમંતભાઈ-માંગરોળ
 ૦-૪-૦ શ્રી. માવજી દેવજી-દેવળાયામોટા
 ૦-૪-૦ નર્મદાબહેન-જૂનાગઢ
 ૨-૦-૦ શ્રી. કરજીશંકર જીવાભાઈ „
 ૪-૦-૦ વકીલ જયચંદ બહેચરભાઈ „

श्रीदक्षिणामूर्तिनाथसद्गुरुवे नमः॥

आनंदं ब्रह्मणो विद्वान् न विभेति कुतश्चन ।

अर्थः—आनंदस्वरूप ब्रह्मने जानुनार ठाढ़थी पलु सय पाभतो नथी.
तैत्तिरीय-उपनिषत्

वर्ष १४ भुं]

संवत् २००१ सादपद

[अंक ४ धा]

संप्रज्ञात योगवडे धयेला ब्रह्मसाक्षात्कारवाळी चित्तवृत्तिना उद्गारो

(राज-लैग्व)

सभि! बिद्घन दृष्टि आया, कहां गये नाम रूप औ क्रिया पत्ता नहि
मैं पाया—सभि

मिथ्या दृश्य कों सत्य भानी मैं, अणसग लवकों जलाया—सभि

यह मैं यहु मेरा थुं कहु कर, अहुत अज्ञान भदाया—सभि

परम दुःख मैं सुख प्रांतिने, लयकों अहुत लुलाया—सभि

सद्गुरु भीले सु-अंजन आंज्या, लयुं था लुं इरशाया—सभि

अंतर आहिर प्रियकों देणी, सग दुःख कों गिसराया—सभि

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્નાથલગવાન]

કર્મ કરનારના અભિમાનના વેગના પ્રમાણમાં તે કર્મના સંસ્કાર પ્રારબ્ધ-કર્મના આગળના સંસ્કારોમાં લખે, વાં, સંચિત કર્મના આગળના સંસ્કારોમાં લખે. હવે તે મનુષ્ય જે શુભાશુભ કર્મના સ્વરૂપને વધારે સમજે, સારા સદ્ગુણો ને સારા શાસ્ત્રો આશ્રય ગ્રહણ કરે, અને સારા સંગમાં રહે તથા શુભકર્મમાં લાગણી રાખી જે મંદ વેગથી, મધ્ય વેગથી વા તીવ્ર વેગથી શુભકર્મ કરવા લાગે તો તે શુભકર્મના સંસ્કાર તેના અંતઃકરણમાં અભિમાનના વેગને અતુસરી સંચિતમાં કે પ્રારબ્ધમાં લખે. કદાચ આદેશમાં તે શુભકર્મ કરવામાં જોઈએ તેવા વેગવાળો ન થાય તો પણ જે તે શુભ સામગ્રી સેવતો રહે તો આગળ જતાં તેનું અંતઃકરણ શુભકર્મમાં વધારે વેગવાળું થાય, ને તે શુભકર્મ કરી મોક્ષપર્યંત પહોંચી શકે. મનુષ્યે પોતાના મનની ગમે તેવી સ્થિતિ હોય તોપણ સારા પુરુષમાં ને સારા શાસ્ત્રના આશ્રયથી શુભ-કર્મનું અનુષ્ઠાન કરવામાં ઘણામાં ઘણો આગ્રહ રાખવો જોઈએ. જે તે એમ વર્તે તો તે વર્તમાન જન્મમાં કે પછીના જન્મોમાં કૃતાર્થ થઈ શકશે.

મનુષ્ય અશુભકર્મને દુઃખદ જાણી તે કરવા ન ઇચ્છતો હોય, પણ જે તેના અંતઃકરણમાં અશુભ સંસ્કારોનું બલ વધારે હોય, તો તુરત તે અશુભ કર્મથી નિવૃત્ત ન થઈ શકે, પણ પ્રયત્ન કરતાં કરતાં આગળ જતાં તે અશુભ કર્મથી અવશ્ય નિવૃત્ત થઈ શકે.

દશ્યમાં વૈરાગ્યનો ને પરમાત્મામાં પ્રીતિનો વધારો કરવાથી જપમાં ને ધારણામાં સુધારો થવા માંડશે.

શ્રી બુદ્ધનો ઉપદેશ તેમના નિર્વાણ પછી આશરે આઠસો વર્ષે પુસ્તકાન્ક ૩૬ થયારું કહેવાય છે, એટલે તેમના વાસ્તવિક મંતવ્યો આત્માદિને વિષે કેવાં હતાં તે સ્પષ્ટ કહી શકાય નહિ, પણ તેમનો જે ઉપદેશ વર્તમાનમાં તેમનાં પુસ્તકોમાં દર્શાવવામાં આવ્યો છે તેને અવલંબીને તમારું પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખાય છે. નિર્ગુણ બ્રહ્મનો તથા આત્માનો સ્વીકાર સ્પષ્ટ શબ્દોમાં તેમના ગ્રંથોમાં જણાતો નથી પણ જીવનું જીવપણું શમે—તેના વિજ્ઞાનાદિ પાંચ સંધો નિવૃત્ત થાય—ત્યારે તે નિર્વાણ પામે છે એમ તેમાં જણાવ્યું છે, તેથી અર્થઘટે જીવ પોતાના વાસ્તવિક સ્વરૂપ બ્રહ્મને પામે છે એમ સમજાય છે. તેમણે માનેલું શૂન્ય બ્રહ્મ હોવું જોઈએ, એટલે દશ્યની તૃણાનો નિઃશેષ ઉચ્છેદ થતાં જીવ નિર્વાણકાલે બ્રહ્મરૂપે સ્થિતિ કરે છે, એમ સમજાય છે. તેમને મતે આત્માનું સ્વરૂપ પાંચ સંધોથી રહિત ચેતનરૂપ હશે એમ અનુમાન થાય છે. અવિદ્યામાંથી આ જગતની ઉત્પત્તિ તેઓ માને છે. તેઓ અવિદ્યા અનાદિ માને છે. વ્યષ્ટિ અવિદ્યાના સ્વીકારવડે સમષ્ટિ અવિદ્યાનો સ્વીકાર અર્થથી થાય છે. તેમના સિદ્ધાન્તમાં દ્વણ્વિક વિજ્ઞાનરૂપ કર્તા લોકતા જીવ છે. તે જીવ દ્વણે દ્વણે વિજ્ઞાનના બદલાવાથી બદલાતો જાય છે, એકરૂપે

સ્થાયી રહેતો નથી. તેમને મતે આત્મા સ્થાયી હશે શૂન્યરૂપ (અક્ષરરૂપ) હોવાથી, ને બુદ્ધિ અથવા વિજ્ઞાન ક્ષણભંગુર હશે એમ જણાય છે. જીવાત્મારૂપ વિજ્ઞાન ક્ષણિક છતાં તેમાં સ્થાયીપણાતું જ્ઞાન અજ્ઞાનથી થાય છે, એમ તેમનું જ્ઞાનનું જણાય છે તે વિજ્ઞાન બીજા સંક્રમણે લીધે સુખદુઃખ ભોગવવાનું અભિમાન ધારણ કરે છે તે જ્યારે સંક્રમણથી છૂટે પડે ત્યારે નિર્વાણ પામે છે તેમને મતે શૂન્યરૂપ આત્મા અમર હોવો જોઈએ. તેમણે જીવનું જીવ-ભાવનો હુપણાનો ને મારાપણાનો અણાવ થયે જીવનું નિર્વાણ થાય છે એમ સ્વીકાર્યું હોય એમ જણાય છે.

માયાના પ્રદેશમાં રહ્યા છતાં પણ માતને પરમાત્માના પવિત્રતમ ને આનંદધન પ્રદેશમાં સુસ્થિર રાખ્યા કરવી કે જેથી જીવ માયાના બંધનમાં બંધાય નહિ, ને નિર્લેપ રહે.

શરીરાદિના પ્રારબ્ધકર્મના દ્રષ્ટા રહી પ્રાપ્તિવ્યવહારનો સમભાવે નિર્વાહ કરવો.

જે પોતાના જીવાત્માને પરમાત્મામાં સુસ્થિર રાખે છે, તે કીડામર ન્યાયે પરમાત્મારૂપ જ થાય છે.

ઉત્કટ શ્રદ્ધાભક્તિથી, મનને સ્થિર કરાય,

તો સુખધનના અનુભવે, સર્વે દુઃખ વિભાય

મનની સૂક્ષ્મતામાં ને શાંતિમાં વધારો કરવા જાગૃતિ સેવાતી હશે, અને અગત્યના કામમાં બોલવામાં નિરર્થક શરમ નહિ રખાતી હોય

તવા વર્ષમાં તીવ્રશ્રદ્ધા ને અસ્ખલિત ઉમંગથી સ્વધર્મ પાળી મનની શાંતિમાં ને સુખાનુભવમાં વધારો કરના રહેશે.

પરમાત્માની પવિત્ર અનન્ય ભક્તિમાં, હૃદયની નિર્મલતામાં, હૃદયની સ્થિરતામાં, દુર્વાસનાઓ નિર્મૂલ કરવામાં અને સુવાસનાની એકનિષ્ઠાની, શ્રદ્ધાની, ઉત્સાહની, દંઢતાની ને બંને પ્રકારની કર્તવ્યનિષ્ઠાની વૃદ્ધિ કરવામાં તીવ્ર લાગણીથી સતત પ્રયત્ન કરશે.

મનને બની શકે તેટલું વિવેકપૂર્વક કર્તવ્યપરાયણ રાખતા રહેશે, અને તેની એકાગ્રતા ને શાંતિ વધારતા રહેશે.

પૂર્વે જ્યારે ચાહું કદપતું આ જગત ઉત્પત્ત થયું ત્યારે બ્રહ્માની ઉત્પત્તિની સાથે પરમાત્માની ઇચ્છાથી ઉપવીતની ઉત્પત્તિ થઈ તે ઉપવીત કોઈએ બ્રહ્માને આપ્યું નથી, પણ પરમાત્માની ઇચ્છાથી બ્રહ્માની સાથે તે ઉત્પત્ત થયું છે હમણા જેવી રીતે દ્વિજે ઉપવીત પહેરે છે તેવી રીતે તે બ્રહ્માએ પહેરેલું પ્રતીત થયું હતું પછી દ્વિજ પિતાઓ પોતાના પુત્રોને ઉપવીત આપવા લાગ્યા આગળ જતાં દ્વિજે પોતાના પુત્રોને પોતપોતાના શૃણુસૂત્ર પ્રમાણે ઉપવીત આપવા લાગ્યા યજુર્વેદીય આદિક પ્રકાશ પાંચવાથી તમને ઉપવીતવિષે કેટલુંક વધારે જાણવામાં આવશે.

રુદ્ર એટલે બ્રહ્મ ને અક્ષ એટલે તેની પ્રાપ્તિનું સાધન, એવી રીતે રુદ્રાક્ષનો

અર્થે બ્રહ્મવિદ્યા થાય છે. તે સુદક્ષ ધારણ કરનારે બ્રહ્મવિદ્યા પ્રાપ્તિ કરવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

નવા વર્ષમાં તમારે નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે સુકર્તવ્ય કરવું જોઈએ:—

અહંતા મમતાનો કરી, ચિદાકાશમાં બાધ;

ત્રિવિધ તાપને દૂર કરી, પાપો મુખ અગાધ. ૧

મનની વૃત્તિ રાખવી, અનાધાર અવિકાર;

એ ઉન્મનનીમાં સ્થિર રહે, આવે ભવનો પાર. ૨

શું તમને સમજાતું નથી કે જીવને મનુષ્યશરીરની પ્રાપ્તિ તેના પૂર્વ-જન્મોનાં શુભ કર્મોથી થાય છે, ને તેથી તેની પ્રાપ્તિ દુર્લભ ગણાય છે. વળી તે ક્ષણભંગુર છે. આમ હોવાથી પ્રત્યેક સમજી મનુષ્યે પોતાના જીવાત્માનો ઉદ્ધાર કરવા માટે ઘણામાં ઘણા શાસ્ત્રોક્ત શુભ પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. તેણે માત્ર વ્યાપારને કે નોકરી આદિનેજ શરણ માની તેનીજ ઉપાસનામાં મનુષ્ય જીવનનો સર્વ મૂલ્યવાન સમય વ્યતીત ન કર્યા કરવો જોઈએ.

(અપૂર્ણ)

—[*]—

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્

(શ્રીશાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદક:—શ્રી. મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત અંકના પૃષ્ઠ ૩૩ થી)

અહમેવાસ્મિ વો માતા પિતા પુત્રોઽસ્મ્યહં પુનઃ ।

આત્માહમસ્ય સર્વસ્ય યઞ્ચ નાસ્તિ યદસ્તિ ચ ।

યોગિનસ્તં પ્રપશ્યન્તિ ભગવન્તં સનાતનમ્ ॥ ૨૯ ॥

હું જ તમારી સર્વેની મા છું. હું જ તમારા સર્વેનો પિતા છું. અને હું જ તમારા સર્વેનો પુત્ર છું. વર્તમાનમાં જે કંઈ વિદ્યમાન છે તથા વર્તમાનમાં જે કંઈ વિદ્યમાન નથી પણ જે કંઈ ભૂતકાલમાં વિદ્યમાન હતું તથા ભવિષ્ય-કાલમાં જે કંઈ વિદ્યમાન થશે તે સર્વેનો આત્મા હું છું તેથી હું જ તે સર્વે છું.

જે એક સર્વેનો આત્મા છે તે એકજ આત્મા કોઈની મા થાય છે, કોઈના પિતા થાય છે અને કોઈના પુત્ર થાય છે.

તેથી તમને સર્વેને જે કોઈ માતા રૂપમાં જણાય છે, જે કોઈ પિતાના રૂપમાં જણાય છે તથા જે કોઈ પુત્રના રૂપમાં જણાય છે તે વસ્તુતાએ એકજ છે ને તે સર્વેનો આત્માજ છે.

એ આત્માને તે જોયો છે તેવો જાણીને તે આત્મામાંજ હું આત્મચુદ્ધિ કરી રહેનારો થયો છું એટલે હું મને લાગુ થયેલા દેહના રૂપથી જેવો જન્માર્થ

હું તેવો હું વસ્તુતાએ નથી પણ વસ્તુતાએ હું આત્માજી હું એમ જાણી રહેનારો થયો હું તેથી તે આત્માના રૂપમાં આત્મબુદ્ધિ કરી રહેનારો હુંજ પોતે તમારા સર્વેની મા હું, તમારા સર્વેનો પિતા હું તથા તમારા સર્વેનો પુત્ર હું એમ કહું છું.

તમારા સર્વેમાંથી પણ જે કોઈ આ આત્માને તે જેવો છે તેવો જાણે તો તે તેના દેહરૂપથી જેવો જણાય છે. તેવો તે વસ્તુતાએ નથી પણ વસ્તુતાએ તે આત્માજી છે એમ જાણી રહેનારો થાય અને તેથી પછી તે પોતાના અનુભવથી એમ પણ કહી શકે કે સર્વેને જે મારૂંપે જણાય છે, સર્વેને જે પિતારૂપે જણાય છે તથા સર્વેને જે પુત્રરૂપે જણાય છે તે વસ્તુતાએ હું પોતેજ જણાઉં છું.

પણ આ આત્મા સમાનપણે સર્વેનો આત્મા છે છતાં જે અર્થ તેમના પોતાપોતાના દેહરૂપને જ પોતાનું ખરું રૂપ જાણી રહેનારા છે તેઓ કોઈ તેમના આ આત્માના આત્મરૂપને જાણવા સમર્થ થતા નથી.

આ આત્માજી પોતાનું ખરું રૂપ છે એમ જાણે તથા સંયુક્તના અનુભવથી જાણવા જેઓ ભાગ્યશાળી થાય છે તથા તેથી પછી પોતાના દેહરૂપથી અજ્ઞા થઈને જેઓ પોતાના આ આત્મામાં પોતાનો યોગ સાધવા સમર્થ થાય છે તેઓજ આ આત્માને પોતાના અને સર્વેના આત્મારૂપે જાણવા સમર્થ થાય છે.

આ આત્મા એકજ સનાતન હોવાથી પરમાર્થકોટિના એટલે વાસ્તવિક પદાર્થની કોટિના પદાર્થ છે.

તથા આ સર્વે વ્યાવહારિક કોટિના પદાર્થોની ઉત્પત્તિ સ્થિતિ અને લય કરનારો આ આત્મા એકજ હોવાથી વ્યાવહારિક કોટિના આ સર્વે પદાર્થોના ઈશ્વર પણ આ આત્મા એકજ છે.

તેથી જે કોઈ પોતાના દેહરૂપથી અજ્ઞા થઈને પોતાના આ આત્મામાં પોતાનો યોગ સાધવા સમર્થ થાય છે તેઓજ આત્માના આ ઈશ્વરરૂપને તથા પરમાર્થકોટિના સનાતનરૂપને જાણવા સમર્થ થાય છે.

પોતાની પ્રાકૃત એવા દેહરૂપમાંજ પોતાના ખરા રૂપની બુદ્ધિ કરી રહેનારા પ્રાકૃત મનુષ્યો આ આત્મા તેમનો પોતાનોજ આત્મા છતાં આ આત્માને જાણવા સમર્થ થતા નથી.

શ્રીશંકરભાષ્યમ્ ।

इदानीमुक्तस्यार्थस्य द्रष्टुं वामदेवादिवत्स्वानुभवं दर्शयति ब्रह्मेवास्મिति सार्धैस्त्रिभि ।

અત્યારસુધીમાં કહેલા અર્થની દ્રશ્યતા થવા માટે હવે બ્રહ્મેવાસ્મિ ॥ એ આદિ સાદાત્રણ શ્લોકવડે વામદેવ આદિની પેઠે પોતાના અનુભવને કહી દેખાડે છે જે ધૃતરાષ્ટ્રાદ્યેવાસ્મિ'વો યુષ્માકં માતા જનનિગ્રી ।

હે ધૃતરાષ્ટ્ર! તમારી સર્વેની જે માતાઓ એટલે જનનીઓ છે તે હુંજ છું.

હુંજ તમારી સર્વેની માતાઓ છું.

પિતાવ્યહમેષ ।

તમારા સર્વેના પિતાઓ પણ હુંજ છું.

યુષ્માકં પુત્રો દુર્યોધનાદિરહમસ્મિ ।

દુર્યોધન આદિ તમારા પુત્રો પણ હુંજ છું.

કિં વહુના આત્માહમસ્ય સર્વસ્ય પ્રાણિજાતસ્ય ।

વધારે વિસ્તારીને કહેવાનું પ્રયોજન નથી. સ્વલ્પમાંજ કહું છું કે આ સર્વે પ્રાણિઓના સમુદાયનો આત્મા હું છું.

પ્રાણિઓ જેવા તો તેઓ તેમના દેહના યોગે જણાય છે, વસ્તુતાએ તેઓ જે છે તે હુંજ છું. મારે હું કહું છું કે તેઓ સર્વે હુંજ છું.

यच्च नास्ति यदस्ति च तदस्म्यहमेवात्मा ॥ ૨૧ ॥

જે કંઈ પ્રાણિપદાર્થ વર્તમાનમાં નથી પણ ભૂતકાલમાં વિદ્યમાન હતાં તથા જે કંઈ પ્રાણિપદાર્થ ભવિષ્યમાં વિદ્યમાન થશે તેમજ જે કંઈ પ્રાણિપદાર્થ વર્તમાનમાં વિદ્યમાન છે તે સર્વે વસ્તુતાએ તે તે પ્રાણિપદાર્થ નથી પણ એક આત્માજ છે અને તે આત્માને હું આત્મારૂપે જાણી રહેનારો છું તેથી આત્મારૂપે તે તે સર્વે પ્રાણિપદાર્થ હુંજ છું એમ હું કહું છું.

—[*]—

સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમન્નાથભગવાન્ની ૮૭મી જયંતીના પર્વપ્રસંગની પ્રાર્થના

જય નાથ !

જય શ્રી મહેશ્વર !

આજ આપ ભગવાન્ની ૮૭મી જયંતીનું પર્વ છે, તે પ્રસંગે હે શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મન ! અમે આપ ભગવાનનું વેદોક્ત વિધિથી પૂજન કરીએ છીએ.

અમારો ચત્ક્રિયિત અર્ચન આરાધનથી પ્રસન્ન થઈને હે આશુતોષ ! વિશ્વમાં હવે શાંતિનો તથા સુખનો સંચાર થાય એવી કંઈ વ્યવસ્થા વર્તાવવાની કૃપા કરશે એમ અમે દીનતાથી પ્રાર્થાએ છીએ.

જે કે યતો ધર્મસ્તત્તો જયઃ એ આપ ભગવાનનો પ્રસિદ્ધ હિંદિમ છે.

ધર્મનાજ અનુદાનથી શાંતિનો અને સુખનો ઉદય થાય છે.

શાંતિને તથા સુખને પ્રજ્ઞનારાઓએ પોતપોતાના સ્વધર્મનેજ કષ્ટ વેડીને પણ સાધવો જોઈએ.

અને મનુષ્યો આજ વેદે કહેલા પોતપોતાના સ્વધર્મના-સ્વરૂપને યથાવત્ જાણનારાં થતાં નથી ત્યાં સાધનારાં થાય અથવા સ્વધર્મને સાધવામાં આવશ્યકતા થાય તો કશું વેડનારાં થાય એવી આશા આજ રાખી શકાતી નથી. એવી સ્થિતિમાં આજ વિશ્વમાં શાંતિની તથા સુખની આશા કરવી એ એક રીતે છુદ્ધિની મંદતા દર્શાવવા તુલ્ય છે.

તોપણ હે કરુણાનિધે ! આપ ભગવાન્ની કરુણાને કોઈ સીમા નથી એમ જોઈને વિશ્વની આજની યોગ્યતાને અનુરૂપ શાંતિ અને સુખનો વિશ્વમાં આજ સંચાર કરવાની

અમારી યાત્રાના કેવળ વિચાર વિનાની યાત્રાના છે એવું અમને જણાતું નથી.

આજ વિશ્વમા ધર્મની અપેક્ષાએ કામેજ મનુષ્યોના ચિત્તો ગ્રાહ કરેલો છે.

અને કામ પોતાની સિદ્ધિમા ધર્મનીજ સ્મૃત્તા રાખી રહેનારો ન હોવાથી કામનો યથાવત નિગ્રહ કરવામા ન આવે તો કવચિત્ત નરકપર્વતના દુઃખનો ઉદય કરનારો થાય છે એમ, હે શ્રીસદગુરુદેવ! આપ ભગવાનના અતુલહૃદયી અમે તો યથાવત જાણનારા થયાં છીએ.

પણ હે વિશ્વવિધાતર! વિશ્વનું વિધાનજ આપ ભગવાને વિચિત્ર કરેલું હોઈ વેદે કહેલા ધર્મ અને અધર્મને આપુ વિશ્વ ધર્મ અને અધર્મરૂપે જણી એવી આશા સફળ નીવડે એવી નથી.

તેથી વિશ્વની આજ જેવી યોગ્યતા છે, તેને અનુરૂપ સુખનો તથા શાંતિનો વિશ્વર્માં સંચાર થાય એવી પ્રાર્થના કરીને અમે સંતોષ રાખી રહીએ છીએ. તે અમારી પ્રાર્થના હે દયાધન! સફલ કરીને વિશ્વપ્રતિ આપ ભગવાનની દયા દર્શાવવા અમે આપ ભગવાનને વિનવીએ છીએ

—[*]—

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્માશ્રી એકનાથજીનું જીવનવૃત્તાંત

[સંપાદક:-બ્રહ્મચારી દલપતરામ શ્રી દક્ષિણામૂર્તિ નાથભગવાનના પૂજારી]

(અનુસંધાન વર્ષ ૧૪ માના એક ત્રીમના પૃષ્ઠ ૩૫ થી ચાલુ)

નગરમાં ચારે તરફ રાજ્યાધિકારીઓ તપામ કરવા લાગ્યા, ભારે વુજબદાના તરે નિઃશંક મનથી ગાતા-નાચતા શ્રીવિઠ્ઠલરૂપની સાથે એકરમ-તટલીન થયેલા બાતુદાસ દેખાયા, અને તેમની પાસે શ્રીવિઠ્ઠલના ગળાનો નવરત્નદાર પથુ પુષ્પહારની સાથે દેખાશે રાજા કૃષ્ણરામ અત્યત ક્રોધામમાન થયા અને તેમણે ચોરને શૂણીએ અદાવવાની આજ્ઞા આપી શૂણી નજીક લઇ જતાંજ બાતુદાસે કહ્યું કે—

“આકાશ ગર્જતું દેખાય, અખિલ છલકાડના ભુક્કા થઇ જાય અને વડવાનજ ત્રિભુવનનો ગ્રાસ કરી જાય, તોપણ તેથી શું ? હું તો હે વિઠ્ઠલ ! તમારીજ વાટ જોઈ રહ્યો છું. સાતે સંમુદ્ર મળીને એક થઈ જાય, અથવા પચ્ચમહાભૂતનો પ્રથમ થઈ જાય, તોપણ હે વિઠ્ઠલ ! તમેજ મારા સાથી છો. અમે તેટલો જડ ભાગ મારા ઉપર આવી પડશે, તોપણ જેમ પતિવ્રતા સ્ત્રી પોતાના પ્રાણધરનું નામ નથી છોડતી, તેમ હું તમારું નામ નહિ છોડું, એજ મારો નિશ્ચય છે”

આટલો અચળ અને આવો પ્રયત્ન નિશ્ચય, આવો અલૌકિક એકવિધ ભાવ જે ભક્તોનો હોય, તેની શું પ્રદક્ષાદપ્રિય પાકુરંગ કદી ઉપેક્ષા કરી શકે ? એવું કહ્યું સકટ છે કે જેમાંથી ભગવાન ભક્તને ન ઉગારે ? ભગવાને શું કદી પોતાના કાઈ ભક્તની ઉપેક્ષા કરી છે ? ભક્ત બાતુદાસને જે દુઃખ થયું, તેનાથી માતાથી પણ વિશેષ કામળ હૃદયવાળા, ચદ્રમા કરતાં પણ વધારે શીતળ અને જળથી પણ વધારે દ્રવીભૂત, પ્રેમના અગાધ સમુદ્ર ભક્તવત્સલ પાકુરંગનું હૃદય તેજ ફણે ભગઈ આવ્યું, અને ફણુવારમા તે શૂળીનાં પાના નીકળી ગયાં, અને તે જગાએ અર્ધાં ફણુમા ફૂલ-ફળથી લચી પડતું એક સુશોભિત વૃક્ષ બની ગયું ! ભગવાનની લીના અપરપાર છે !

આ અમલદાર જોઇને રાજ્યાધિકારીઓ રાજ પાસે ગયા, અને તેમને બધી હકીકત ટહી સંભળાવી. આ સાંભળીને રાજાનું હૃદય એકવાર તો કંપી ઉઠ્યું અને તેમણે માન્યું કે જો તે ચોર માનીને શૂણ્યે ચઢાવવાની આજ્ઞા આપવામાં આવી હતી તે ચોર નથી, એ તો કોઈ મહાન ભગવદ્ભક્ત છે. ભાનુદાસને પાલખીમાં બેસાડીને તે રાજમહેલમાં લઈ ગયા. શ્રીવિદ્યનાં દર્શન થતાં જ ભાનુદાસ અદ્ભુત થઈ ગયા, તેમને રામાંચ થઈ આવ્યાં, અને તેમનાં નેત્રોમાંથી આંતરશુ વહેવા લાગ્યાં. ભાનુદાસની અપૂર્વ ભક્તિ જોઇને રાજાને પરમ સંતોષ થયો, અને તેમણે ભાનુદાસને શ્રીવિદ્યની ભૂતિ પંઢરપુર લઈ જવાની રજા આપી.

ઘટ-ઘટમાં બિરાજતાર અનંત સ્વહાંડવ્યાપી ભગવાન ભક્તને માટે નાનકડા 'બની ગયા અને શ્રીવિદ્યની એ મનોરમ ભૂતિને સાથે લઇને ભાનુદાસ સાંથી વિદાય થયા. ભાનુદાસ શ્રીવિદ્યની ભૂતિ લઇને આવે છે, એ વાત સાંભળીને પંઢરપુર તથા આસપાસના હનુરો ભાવિક વૈષ્ણવ વીરો ધ્વજ-પતાકાઓ લઇને તાલ-મૃદંગ વગાડતા વગાડતા તેમને લઈ આવવા માટે આદ્યા. ચાર દિવસ પંઢરપુરમાં જાણે આનંદનો સમુદ્ર ઉછળી રહ્યો છે.

રથપર ભગવાનને બેસાડીને તેમનું સરઘસ કાઢવામાં આવ્યું. તે દિવસ કાર્તિકી એકાદશીનો હતો. હલુ સુધી પ્રત્યેક કાર્તિકી એકાદશીએ રથનું સરઘસ નીકળે છે. આ વાર્ષિક સરઘસ, ભાનુદાસે આનાગોદાથી વિદ્યુત-ભૂતિ તેમજ મંગળ દિવસની યાદગીરી છે. પંઢરપુરમાં ભક્તોએ ભાનુદાસનો જયજયકાર કર્યો. વિદ્યુતભૂતિ પંઢરપુરમાં ન રહેવાથી પંઢરપુરનો સંપ્રદાયજ તરી પડવાનો સમય આવ્યો હતો. પરંતુ ભક્ત ભાનુદાસની ભક્તિથી તે સમય આદ્યો ગયો અને ભગવાનની ભૂતિ ફરીથી પંઢરપુરમાં આવીને વિરાજી, તે માટે ભક્તોએ ભાનુદાસની રતુતિ કરી તેમને અનેક ધન્યવાદ આપ્યા. 'સુકા લાદશમાં અંકુર ફૂટ્યા, ભગવાન વળી પાછા પંઢરપુર આવી પહોંચ્યા.' આ ભાવાર્થના અલંગ ઉપર ગરડપારની નજીક ભાનુદાસનું કોર્તન થયું. ભક્તમંડળ ઉપર ભાનુદાસનો અનંત ઉપકાર છે. ભાનુદાસનું ભક્તિઝણ ભગવાને પણ તેના કુળમાં એકનાથ સરખા વિશ્વવિખ્યાત વંદનીય પુરપતે જન્મ આપીને વાળ્યું. ઉપરની ઘટના પછી ભાનુદાસની ભક્તિનો પરમવિકાસ થયો. પંકજમાં એક વખત રાત્રે હાથમાં વીણા લઇને ભાનુદાસ ભજન કરતાં કરતાં પ્રેમથી ભગવાનના ધ્યાનમાં એવા હીન થઈ ગયા કે તેમની આગળ સ્વયં શ્રીપાંડુરંગ પ્રગટ થયા. ધન્ય ભાનુદાસ ! ધન્ય એકનાથ ! અને ધન્ય તેમનું પવિત્ર કુળ ! ભાનુદાસના પુત્ર ચક્રપાણિ, ચક્રપાણિના પુત્ર સૂર્યનારાયણ અને સૂર્યનારાયણના એકનાથ થયા. એકનાથની માતાનું નામ રકિમણી હતું. ભાનુદાસના પાવન કુળમાં પોતાનો જન્મ થયો, તેને એકનાથ પોતાનું અહોભાગ્ય માનતા હતા. શ્રીએકનાથે પોતાના 'રકિમણી-સ્વયંવર' ગ્રંથમાં ભાનુદાસની યાગ્યતામાં પોતે જ કહ્યું છે કે—મી જન્મલોં ધન્યવંશી રહ્યોનિ હરિભક્તિ આમહોંસિ. સંત સોદધિ નિજગુખાસી, વંશ કૃષ્ણાસી નિરવિલા. અર્થાત-ધન્ય વંશમાં મારો જન્મ થયો, એથી જ મને હરિભક્તિ પ્રાપ્ત થઈ, સંત-સત્જન મારા મગા-સંજંધી થયા અને અમારો વંશ શ્રીકૃષ્ણને અર્પણ થયો. શ્રી શુદ્ધજીની દીક્ષામાં પણ લખ્યું છે કે—

પૂર્વી ભાનુકૃપા ઔરસ, પિતામહ પિતા ભાનુદાસ;
ત્યાપાસો નિહા વંશ, જનાર્દન પ્રિય.

અર્થાત્-પહેલાં સૂર્ય જગવાન્ટી કૃપા થઈ કે જેથી મારા પિતામહના પિતા (પ્રપિતામહ) જાનુદાસ જનમ્યા તેમનાથીજ આ વંશ જન્મદંતને પ્રિય થયો પોતાના જાગવત કંચના ઉપોદ્ધાતમા જાનુદાસને વંદન કરતા એકનાથ મહારાજે આ ઉદ્ગાર કહેયા છે:—“પિતામહના પિતા જાનુદાસને હવે હું વંદન કરું છું કે જેમને કારણે જગવાન્ટે અમારો વંશ સર્વ પ્રકારે પ્રિય થયો, જેમણે જાળપણમા જાનુ (સૂર્ય)ની સેવા કરી અને પોતે ગિદ્ધાનુ યજ્ઞને માનાભિમાનને છૂતીને જે ‘જાગવતપાવન’ થયા જેમની ‘પદ્મપદ પ્રાપ્તિ’થી ધીવિકૃષ્ણ મૂર્તિનાં દર્શન થયાં, તે જાનુદાસના પુત્ર ચક્રપાણિ થયા, ચક્રપાણિના સુયોગ્ય પુત્રનું નામ સૂર્ય રાખીને જાનુદાસ પોતામા પોતે યજ્ઞને રલા એ સૂર્યના તેજ પ્રતાપ-કિરણથી માતા સ્કિમણી જનમ્યા અને તેજ મારા માતા છે. ત્રયારભમા પૂર્વજ માતાને આ વંદન કર્યા છે. આ મારી ભાગ્યલીલા ધન્ય છે, કે આવા વૈષ્ણવકુળમા મારો જન્મ થયો.”

આ ઉદ્ગારો પરથી જણાય છે કે, જાનુદાસ પ્રત્યે એકનાથને કેટલું માન હતું. જાનુદાસને કીધે અમારો વંશ જગવાન્ટે પ્રિય થયો અને આવા વૈષ્ણવ પવિત્ર કુળમાં મારો જન્મ થયો, એ મારું અહોભાગ્ય છે, વગેરે વગેરે પ્રેમભર્યા ઉદ્ગારો હૃદયને હલમલાવી નાખે તેવા છે. અતિ સાસ્ત્રિક અભિમાનપૂર્વક એકનાથ કહે છે કે, જાનુદાસના પવિત્ર કુળમા મારો જન્મ થયો, તેથી જાગવદ્ભક્તિમાં મને પ્રેમ થયો. આ વૈષ્ણવ-કુળમાં જન્મથવાથી પોતાની ‘ભાગ્યલીલા’ ને એકનાથે ધન્ય કહી છે. આ ધન્યો-દ્ગારનો મર્મ અનુભવથીજ જાણી શકાય છે જાનુદાસની સંસતિષ્ઠા, તેમની એક-નિષ્ઠા ભક્તિ અને તેમનું શુદ્ધાચરણ વગેરે શ્રેણીનો વિચાર કરતા એમ જણાય છે કે, ‘શુચીનાં શ્રીમતાં મેદે’ એકનાથ એક યોગશ્રુત મહાત્માજ ઉત્પન્ન થયા આથી શુદ્ધ કુળપરંપરાની રક્ષાનું કેટલું મહત્ત્વ છે, એ પણ સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે.

એકનાથના પિતા સૂર્યનારાયણનું નામકરણ જાનુદાસેજ કર્યું હતું અને તે પછીજ તેમનું શરીર છોટું, એ એકનાથ મહારાજના કથનથી સ્પષ્ટ થાય છે આ બનાવ શકે ૧૪૩૫ (સંવત્ ૧૫૭૦)ની લગભગ બન્યો હશે.

વાલ્મીકી

તत्र तं बुद्धिसंयोगं लभते पौर्वदेहिकम् । (गीता-૬-૪૩) “દેહ તો નાનકડોજ હોય છે પરંતુ તેના આત્મજ્ઞાનનો ઉદય થાય છે ત્યારે જેમ સૂર્યની આગળ તેનો પોતાનો પ્રકાશ ફેલાય છે એવોજ તેનો પ્રકાશ ફેલાય છે તેને અવગ્યાની રાહ જોવી પડતી નથી, ઉંમરની રાહ જોવી પડતી નથી; જાળપણમાજ સર્વગતા તેના કંઠમાં જ્યમાળા પહેરાવે છે”

ગણેશરી ૬-૪૫૨, ૫૩.

જાનુદાસે પોતાના પુત્રનું નામ ચક્રપાણિ અને પૌત્રનું નામ ‘સૂર્યનારાયણ’ રાખ્યું સૂર્યનારાયણ જાળક હતા, તેવામાંજ જાનુદાસ પરલોક સીધાબ્યા હતા આ મઠી વીર પર્વ બાદ શકે ૧૪૫૫ની લગભગમાં-સૂર્યનારાયણને ત્યાં સ્કિમણીના ગર્ભથી એકનાથ જનમ્યા તેમના જન્મસમયે મૂળ નક્ષત્ર હતું આથી જન્મતાંજ પિતાનો અને થોડા સમય પછી માતાનો દેહાંત થયો હતો દાદા અને દાદી, તેમને જાળપણમાં એકા (એકથા) કહીને બોલાવતા જન્મતાંજ આપાપનો ગ્રામ કરીને બચેલા એકનાથના નામનો, અધ્યાત્મદૃષ્ટિથી જે વિલક્ષણ

અને. ગંભીર અર્થ થાય છે, તેને એકનાથે પોતેજ પોતાના થોડા અલંગોમાં આ પ્રમાણે દર્શાવ્યો છે—મૂળના મૂળમાંજ એક પેદા થયો, આથી માખાપ કરી ગયાં. આ મૂળ નક્ષત્ર એવું આવ્યું કે હું બનેને નિર્મૂળ કરવા લાગ્યો. તેમણે નક્ષત્રની શાંતિ કરી, એટલે કે તેઓ પોતેજ શાંત થઈ ગયાં અને હું મૂળમાં લાગીને માઈ નામ સાથેક કરવા લાગ્યો. એક જનાર્દનને શરણે જઈને મૂળની વાતમાં પહોંચ્યો અને મા (માયા પ્રકૃતિ) સાથે ખાપ (લક્ષ્મી)ને છૂટવા લાગ્યો.” જે અલંગોનો આ લાવાર્થ આપ્યો છે, તે અલંગો કયાંય છપાયેલા નથી. પૈશ્વમાં કેટલીક જૂની પોથીઓ ને પત્રો જોતાં આ અલંગો મળી આવ્યા છે. એનો લાવાર્થ કેટલો ભાવપૂર્ણ અને દિવ્ય છે ! એકનાથનો જન્મ થતાંજ મૂળ નક્ષત્રને લીધે માખાપ મરી કરી ગયાં, અને તેમણે નક્ષત્રની શાંતિ કરાવી પરંતુ બનેનો દેહાંત થયો. એકનાથ મૂળમાંજ લાગ્યા રહ્યા, તેથી શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપાકાર થઈ ગયા, આ સરળ આશય તો છેજ. પરંતુ એમાંથી આથી પણ વધારે ગંભીર ખ્યાન નીકળે છે, અને તે એ કે માયાને માયા (પ્રકૃતિ) અને ખાપ યાને પુરુષ ક્ષર અને અક્ષર એ બંનેનો ગ્રાસ કરીને ક્ષરાક્ષરથી પર જે ત્રિગુણાતીત પરબ્રહ્મ છે, તેમાં એકનાથ મળી ગયા અસ્તુ.

(અપૂર્ણ)

—[*]—

કાર્તિકી પૂર્ણિમાનો સહાપૂજનમહોત્સવ અને આધ્યાત્મિક સાધનક્રમ (સ્થળ—શ્રીઆનંદાશ્રમ—નેપાગામ.)

આગામી કાર્તિકી પૂર્ણિમાના મહાપૂજન મહોત્સવ પ્રસંગે પૂજ્યપાદ કૃપાસિંધુ શ્રી-સદ્ગુરુદેવના મહાપૂજન સાથે આધ્યાત્મિક સાધનક્રમની યોજના પણ ચાલુ નિયમ પ્રમાણે રાખવામાં આવેલ છે. સમયપત્રક પાછલા ઉત્સવો પ્રમાણે બહુધા ચાલુ રહેશે. કાર્તિક-સુદિ ૧૫ (ગુરુપૂર્ણિમા) સોમવારે તા. ૧૯-૧૧-૪૫ના પવિત્ર દિવસે મહાપૂજન-મહોત્સવ ઉજવાશે.

કાર્તિકસુદિ ૧૪ રવિવાર, પૂર્ણિમા સોમવાર (શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજન)ને વદિ ૧ મંગળવાર (તા. ૧૮, ૧૯, ૨૦ નવેમ્બર) આ ત્રણ દિવસોમાં સાધનક્રમ ચાલુ રહેશે. મહાપૂજનનો સમય—સવારના ૮ા વાગે રહેશે. મહાપૂજન તથા સાધનક્રમનો લાભ લેવો એ આવશ્યક છે, ઇષ્ટ મંત્રનો અખંડ જપ પણ ચાલુ રાખી શકાય તેવી વ્યવસ્થા રહેશે.

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનો ઉપદેશ છે કે—આનંદાશ્રમમાં આવનાર જિજ્ઞાસુઓએ વ્યાવહારિક વાતોથી જેમ બને તેમ સુકૃત રહેવું. આ ઉપદેશનું પાલન એ સાધનખળને ટકાવી રાખવા માટે ને નવીન સાધનખળ વિશેષ ગ્રાસ કરવા માટે આવશ્યક વસ્તુ છે.

સાધનક્રમના ને સમયક્રમમાં પરિસ્થિતિને અનુસાર અનુકૂળ ફેરફાર વ્યવસ્થાપક કરી શકશે.

આગમન કરનારા બંધુઓએ અષોષ્ટિયું કે ધાળણી પહેરીને જોગન કરવા બેસવું જોઈએ.

ઓઠવાનું સાધન તથા લોટા પ્યાલો ને પૂજનાં પાત્રો પણ સાથે લાવવાં જોઈએ. સૌએ પોતપોતાના આગમનની મિતિ અગાઉથી અવશ્ય જણાવવી જોઈએ કે નથી

અવસ્થા-કરકાની અનુકૂળતા રહે । આ પછુ આપણું પૂજ્યપાદ કૃપાનામની આજ્ઞા છે ।
 સૂચના—(૧) ભાવનગર તરફથી આવનાર મુહરથોએ ખીખડિયા, પીસાવદર ધાર્ધનમાં
 ચઢને આવવું. કારણ બહુધા રાજકોટ તરફની ટ્રેન લેઈટ (મોડી) હોય તે ખીખડાની ટ્રેન
 ઉપડી જાય છે.

[*]

વિષુચિકા (કોલેરા) નો મંત્ર

[સંપાદક—શાસ્ત્રી દયારામ મૂળજી અધ્યાપક, શ્રીહસ્તિશાસ્ત્રીવિદ્યાલય]

ॐ ह्रीं ह्रां रीं रां विष्णुशक्तये नम । नमो भगवति विष्णुशक्तिमेनां ॐ
 ह्रर ह्रर नय नय पच पच मय मय उत्सादय दुरे कुरु स्वाहा हिमवतं गच्छ
 जीव स सः स चंद्रमंडलगतोसि स्वाहा ॥

શ્રીયોગવાસિષ્ઠ ઉત્પત્તિપ્રકરણુ સર્ગ ૬૯ મો.

મત્ર બાણનાર માણસે ઉપરનો મત્ર બોળખતમા લખી, ડાખા હાથમા રાખી, વિષુચિકા
 ચયેલ રોગીને જમણા હાથથી માર્જન કરવું તથા કફ્ટી નામની વિષુચિકા રાક્ષસી મત્રરૂપી
 સુદગરથી મર્દિત ચઢને હિમાલય પર્વતમા ચાલી ગઈ અને રોગી ચદમડલના અમૃતકુંડમાં રહેવો છે,
 તેમજ અમરઅમર તથા સર્વ વ્યાધિઓથી મુક્ત થયો છે, એમ મનથી ભાવનાપૂર્વક ધ્યાન ધરવું.
 પત્રિતપણથી આચમન કરી, ચિત્તમા વ્યવ્રતા રાખ્યા વિના મત્ર ધારણ કરનાર
 માણસ વિષુચિકા રોગનો નાશ કરી શકે છે.

ઉપરનો મત્ર ચમનિયમના પાલનપૂર્વક, ધૂપદીપક કરી, વીશ હજાર જપવો જોઈએ,
 પછી તેનો દશાંશહોમ કરવો જોઈએ હોમ નીચેની સર્વ વસ્તુ મિશ્રિત કરી કરવો જોઈએ.

ગુગળ, તલ, કપુરકાચલી, સુગંધીલાળો, તમાલપત્ર, સુખડ તથા ઘી, એ સર્વ વસ્તુ
 એકત્ર કરી, અગ્નિમા એ હજાર આહુતિ આપવી

ઉપર પ્રમાણે જે મનુષ્યે જપ તથા હોમ કર્યો હોય તેને મત્રસિદ્ધિ અવશ્ય થાય
 છે, અને શ્રીપરમાત્માની કૃપાથી અવશ્ય યશલાગી થઈ કુખીને કષ્ટથી મોડળા કરવારૂપ
 હિતમ પરોપકાર કરવાથી ધૃધિરનો કૃપાપાત્ર થાય છે

આ કાર્ય કેવલ પ્રભુપ્રીત્યે થવું જોઈએ, પણ દ્રવ્યની સ્મૃદ્ધાથી જેણે મત્રસિદ્ધિ કરી
 હશે, તેની મત્રસિદ્ધિ ચિરકાલ ટકી શકતી નથી

કારણકે યાદશી માલના ચસ્ય સિદ્ધિર્ભવતિ તાદૃશ્યો । એ વચનાનુસાર પરોપકાર-
 પૂર્વક શુદ્ધભાવના કરી કરેલું કાર્ય ચોક્કસ સફલ થાય છે.

[*]

મત્ત હસરવાનર્જી

[સંપાદક—અંબાગંડર ભાઈશંકર ત્રિવેદી]

(નવાગામ-ખીલખા)

મારવાડમાં જોધપુર તાલે વાડમેર પ્રગણમાં ભાદ્રેસ નામનું ગામ છે તે ગામ
 રોહડિયા શાખાના મારણોનું છે. તે રોહડિયા ચારણ જોધપુરના રોહડાના દસુંદી કહેવાય
 છે આ ભાદ્રેસ ગામ પ્રથમ રોહડ રાજાઓએ દસુંદી ચારણોને ખસિસ આપ્યું હતું. તે ભાદ્રેસ
 ગામમાં પુણ્યપાળ નામના બારહટ બારોટ [મારવાડમાં ચારણોને બારહટ કહેવામાં આવે છે.]

જગીરદાર હતા. તેના ઉદ્યરાજ અને રામદાન નામના બે પુત્રો હતા. તેમાં ઉદ્યરાજને સુરાજ અને આશાજ નામના બે પુત્રો થયા હતા અને રામદાનજના વંશમાં શુભાનદાનજ થયેલ હતા. તેમાં સુરાજ અને આશાજ અને ભાઈઓ પરમ પવિત્ર અને પ્રભુના ભક્ત હતા. આશાજ શ્રીકૃષ્ણમણ્ડળના પરમ ભક્ત હતા. સુરાજની ધર્મપત્નીનું નામ અમરબા હતું.

સુરાજ અને તેમના ધર્મપત્ની અમરબા એ બંને સરલ સ્વભાવનાં હતાં, અને પ્રભુભજનમાં સમય વ્યતીત કરતાં હતાં. તેના કાકાના દીકરા ભાઈ શુભાનદાનજ સુરાજ અને આશાજ એ બંને ભાઈઓ તરફ ઈર્ષ્યાભાવ રાખ્યા કરતા હતા. અને તેઓના ભાગમાં આવેલ જગીરના ભોગવટામાં પણ વિદ્ય નાખ્યા કરતા હતા. તે બંને ભાઈઓની જમીન કાંઈ ખેડેલ ખેડવા રાખે તોપણ તેઓને લય ખતાવી ખેડુતોને જમીન ખેડવા દેતા ન હતા.

તેવા ઉપદ્રવોને લઈને તેઓની કેટલીક જમીન પરતર રહ્યા કરતી હતી. તોપણ સુરાજ શાંત રહી પોતાના ભાગ્ય ઉપર આધાર રાખી સતોષપૂર્વક ઈશ્વરનું સ્મરણ કર્યા કરતા હતા.

એક વખત એવો બનાવ બન્યો કે એક જોગીની જમાતનો પડાવ ભાદ્રેસ ગામની નજીક નાખવામાં આવ્યો હતો. અને તે જમાતના મહેત શ્રીજ્ઞવાલગિરિજી હતા. તે જોગીની જમાતમાં આશરે ૭૦ સાધુઓ હતા. ગામના મનુષ્યો આ સાધુમહાત્માઓનાં દર્શને આવતાં જતાં હતાં. આશ્વિન મહિના ચાલતો હતો. સુરાજને ધાસનું વીડ હતું, અને તેમાંથી ધાસ કાપવાને માટે આજે સુરાજએ ભગસમ સાક મિતરે મલુરો કરેલા હતા અને તે મલુરોને ભોજન કરાવવા માટે વ્હાલણોદ્વારા રસોઈ બનાવેલ હતી. ત્યારે મલુરો ગામની બહાર ધાસ કાપવા જવા માટે એકચિત્ત થયા, તે વખતે સુરાજ ચારણના કાકાના પુત્ર શુભાનદાન ત્યાં પહોંચ્યા અને મલુરોને લય ખતાવી ધમકી આપી અને સુરાજના વીડમાં ન જવા દેતાં પોતાના વીડમાં ધાસ કાપવા માટે લાઈ ગયા. શુભાનદાન ખલ પ્રકૃતિનો માણસ હોવાથી ગામના માણસોનો ગ્રેમ સુરાજ ચારણ તરફ હોવા છતાં શુભાનદાનના ડરથી સુરાજના વીડમાં ન જતાં શુભાનદાનના વીડમાં ચાલ્યા ગયા હતા. શુભાનદાન મલુરોને લય ખતાવી પોતાના વીડમાં ધાસ કાપવા લાઈ ગયા એ વાત આશાજએ પોતાના ભાઈ સુરાજને કહી. સુરાજએ તેના ઉત્તરમાં “શ્રીહરીઈચ્છા,” એટલું જ જણાવ્યું.

પરંતુ હવે સાક મિતર મનુષ્યોની રસોઈ જાને જમાતની એ વિચાર ઉપસ્થિત થયો. સુરાજને વિચાર આવ્યો કે ગઈ કાલે મહેત શ્રીજ્ઞવાલગિરિજીની જમાત અહિંયાં આવી છે, તો મલુરોને ભોજન કરાવવું એ તો એક સ્વાર્થની વાત છે, પરંતુ સાધુઓને ભોજન કરાવવું એ તો પરમાર્થ છે, એવો વિચાર કરી ગામની બહાર ત્યાં મહેતજ ઉતર્યા હતા ત્યાં સુરાજ આવ્યા, અને મહેતજને પ્રણામ કરી, વિનયપૂર્વક પ્રાર્થના કરી કે “મહારાજ ! આપ મારે ઘેર સૌ સાધુઓની સાથે ભોજન કરવા પધારો, અને આ ગરીબ માણસનું શુદ્ધગણ પવિત્ર કરો.” મહેતજએ સુરાજનો સાચો ભાવ સમજી પ્રાર્થના સ્વીકારી લીધી. સાધુઓ સ્નાન કરી ભરમ લગાવી ચાલવા લાગ્યા, રાંખનાદ થવા લાગ્યા, અને જમાત સુરાજ ચારણને ઘેર ભોજન કરવા પહોંચી ગઈ. રસોઈ ગરમાગરમ તૈયારજ હતી. સંતમંડલ ભોજન કરી પ્રસન્ન થયું. મહેત જ્ઞવાલગિરિજીએ

સુરાજીને પૂછ્યું કે, આટલા મનુષ્યોમાટે આ એકદમ રસોઈ તૈયાર કેવી રીતે થઈ! સુરાજીએ ઉત્તરમાં જણાવ્યું કે મહારાજ અમારા જેવા સંસારી માણસોના ક્રમમાં આપ જેવા સંતોએ ધ્યાન ન આપ્યું જોઈએ પરંતુ મહત્ત્વના વિરોધ આગ્રહથી વિરોધ કારણ પૂછવાથી સુરાજીએ રસોઈ બનાવવાનું બધું વૃત્તાત કહી બતાવ્યું, અને પોતાના કાકાના દીકરા ભાઈ ગુમાનદાનજી દ્વારા વારંવાર ચતા ઉપદ્રવોનું વર્ણન પણ કહી સંભળાવ્યું અને કહ્યું કે મહારાજ! આજ તો મારું થયું કે ભલે ધાસ ન વાટી શકાયું, પરંતુ મારાં અહોભાગ્ય કે આપના જેવા સંતોએ મારે ત્યાં જોજન કર્યું મેં કરેલું ખર્ચ આજ સફળ થયું દ્રવ્ય ને અન્ન સુકૃતમાં વપરાયુ આ સાંભળી મહત્ત્વને દયા આવી અને તેઓ 'ગુમાનદાનજીને સમજાવવા ગયા, અને ગુમાનદાનજીને ઈર્ષ્યા-ભાવ છોડી દેવા બહુજ સમજાવ્યું, પરંતુ ગુમાનદાનજી ન સમજ્યા અને કહેવા લાગ્યા. મહારાજ! તારે અમારી વચ્ચે પડવાની જરૂર નથી, તારે આવો ઉપદેશ આપવાનું શું પ્રયોજન છે? લિહા માગ અને ક્યાં કર વળી કહ્યું કે, "જા, જા જોગટા, તાગ જેવા લગાડ મેં ઘણા જોયાં છે, ચાલે જા નહીંતર આનું પરિણામ વિપરીત આવશે" આ સાંભળી મહત્ત્વને ક્રોધ ચઢ્યો, અને કહેવા લાગ્યા કે મારે અત્યાર સુધી તો કેઈ પ્રયોજન ન હતું, પરંતુ તારા મનમાં અત્યત અહંકાર છે, તો જોઈ લે યોગીઓના ખેલ કેવા હોય છે, ફરીથી પરતાઈય.

ગુમાનદાનજીએ ઉત્તરમાં કહ્યું કે—તારથી બની શકે તો મને મારી નાખજે અને સુરાજીને પુત્ર નથી તો તેને પુત્ર દેતો જજે! નહીંતર સુગજની જગીરનો ઉત્તરાધિકારી હું જ બનીશ.

મહત્—અરે ગુમાની ગુમાનદાન! સુગજને એકથી વધારે પુત્ર થશે અદ્વિતીય દ્વિમાસ્ય જઈ આ શરીરનો ત્યાગ કરે છું, અને અપુત્ર સુરાજીની પત્નીના ઉદરમાં હું પોતે જન્મ ધારણ કરું છું, અને તારી જગીર મારે આધીન થશે, જા! હુજ! તારું મોહુ મને બતાવીશ નહિ!

એ પ્રમાણે કહી જવાયાગિરિજી ત્યાંથી ગાલી નીકળ્યા આ વાતની ખબર સુરાજીને મળી સુગજ મહત્ત્વની પાસે જઈ તેઓના પગમાં પડી ગયા અને સવિનય કહેવા લાગ્યા કે મહારાજ હમા કરો! આ ઝૂંખ ગુમાનદાનના જોતવા ઉપર આપ ધ્યાન ન આપશો.

મહત્ત્વ—હવે હું આ ગામનું પાણી નહિ પીઈ તારે ઘેર પુત્રરૂપે અવતાર ધારણ કરીશ ત્યારેજ આ ગામનું જલપાન કરીશ આમ કહી મહત્ત્વ ચાલવા લાગ્યા, અને ચાલતા ચાલતાં કહેતા ગયા કે તમને મહાદેવજી મહાન્ પ્રતાપી પુત્ર આપશે અને તેનું નામ તમારે ઈસરદાન રાખ્યું જમાતની સાથે મહત્ત્વ તો રવાના થઈ ગયા.

ઉપરોક્ત ઘટના બન્યા પછી, દસ આર મહીના બ્યતીત થયા પછી સુરાજીને ધેગ વિક્રમ સવત ૧૫૧૫ના શ્રાવણશુકલ ૨ ને શુક્રવારે પ્રાત કાલમાં પુત્રજન્મ પ્રાપ્ત થયો. સુરાજીએ જાતકર્મ સંસ્કાર કરી નામકરણ સંસ્કાર કર્યા અને મહાત્મા શ્રીજવાલાગિરિજીની આજ્ઞાનુસાર પુત્રનું નામ ઈસરદાન રાખ્યું.

સુવત પન્નર પન્નરમે જનમે ઈશર ચંદ,
ચારણ વરણ ચકોરમે ઉજ દિનહુવો આનંદ.

આ અમાણે ઈશ્વરદાનજીને જ્યારથી જન્મ થયો ત્યારથી સુરાજીના ઘરમાં આનંદ-મંગલ વર્તવા લાગ્યું. ઈશ્વરદાનજીના જન્મ પછી સુરાજીને બીજા ચાર પુત્ર થયા હતા. ઈશ્વરદાનજી બાલ્યાવસ્થાથીજ ગંભીર અને ઉદાર હૃદયવાળા હતા. તેમની સુખાકૃતિ દિવ્ય અને સુંદર હતી. તેઓનો જન્મ થતાની સાથેજ સુરાજીની ઉત્પત્તિ અને શુભાનંદાનજીની અવનતિ થવા માંડી.

જ્યારે ઈશ્વરદાનજીની ઉંમર ૧૦ વર્ષની થઈ ત્યારે શુભાનંદાન સંકુલે પરલોકગામી થઈ ગયા હતા, અને શુભાનંદાનની બગીચ સુરાજીને પ્રાપ્ત થઈ ચૂકી હતી.

ઈશ્વરદાનજી પોતાના કાકા આસાજીની પાસે વિદ્યાભ્યાસ કરવા લાગ્યા અને ચૌદ વર્ષની વયમાં તો નવીન કવિતા બનાવવા લાગ્યા. ઈશ્વરદાનજીથી તેમના પિતા અને કાકા બંને બહુજ પ્રસન્ન રહેતા હતા. આ સમય દરમ્યાન ઈશ્વરદાનજીનાં લક્ષ પશુ થઈ ગયાં, અને તેમની ધર્મપત્નીનું નામ દેવલબાઈ હતું. તે દેવલબાઈ પણ ચોગમાંયાનો અવતાર હતાં. તે બંને દંપતી નીતિપરાયણ અને પ્રભુભક્ત હતાં. તેઓએ પોતાના વડીલોની સહાયતાથી સેવા કરી તેઓના આશીર્વાદ લીધા હતા. ઈશ્વરદાનજીએ પોતાના પિતાશ્રીની સાથે રહી પોતાના પિતાશ્રીને કાશી, હરદ્વાર, બદરીનારાયણ, કેદારનાથજી વગેરે પવિત્ર સ્થળોની યાત્રા કરાવી હતી. યાત્રા કરી આવી તેમના પિતા સુરાજી બારોડ તથા માતાજી અમરબા પરલોક સિધાવી ગયાં. ઈશ્વરદાનજીએ પોતાના માતા પિતાની ઉત્તરક્રિયા દ્વાતિરિવાજને અનુસરી અર્ચનાઓ કરી. ઈશ્વરદાનજીને દેવલબાઈથી બગાજ અને ચૌદાજી નામના બે પુત્ર થયા હતા.

એક રાત્રે ઈશ્વરદાનજી તથા દેવલબાઈ બેઠાં હતાં. યાત્રા સંબંધી વાર્તાલાપ ચાલતો હતો. યાત્રામાં કરેલ સંતસાધુઓનાં દર્શન, ગંગાચક્રોનાની પવિત્ર રેણુનો મહિમા, સત્સંગ, દેશાટનનો આનંદ વગેરેનું સુમધુર વર્ણન ઈશ્વરદાનજી કરી રહ્યા હતા, તેમાં વાત કરતાં કરતાં તેઓ જરા અટકી ગયા.

“કમ કાંઈ વિચાર આવ્યો?” દેવલબાઈએ પૂછ્યું. હા, એક વાત કરવી રહી ગઈ. જ્યાં હરદ્વારથી થોડે દૂર એક કામરુદેશની કુમારિકા મળી હતી. મને પ્રથમ તો પુરુષવેષમાં મળી, રાત્રે ૧૧ વાગ્યે ગંગાકિનારે પોતાના ઉત્તારામાં આવવાનું તેણે મારી પાસેથી વચન લીધું. તે અમાણે હું ત્યાં ગયો. શું તેનો કાકા! ઘણી સ્વરૂપવતી સ્ત્રીઓ તેને ત્યાં દાસી તરીકે રહેતી હતી. પણ છેવટે તો એ યુવાનપુરુષને બાલે સ્ત્રી નીકળી. કામરુદેશના પ્રધાનની એ પુત્રી હતી. પરંતુ એણે તો હાજ લીધી કે પરણું તો તમારી સાથેજ પરણું.

“હા પછી?” હું તો એ સાંભળીને આંબોજ બની ગયો. મેં કહ્યું:— “મારાથી એ બની શકશે નહિ. એણે મને અનેક પ્રલોભનો આપ્યાં. પણ હું તો એકનો એ ન થયો. એણે તો પ્રતિજ્ઞા લીધી કે તમારા વિના મને બધા પુરુષો ભાઈ બાપ છે. હું એને મૂર્ખાવસ્થામાં ડોડી ચાલ્યો આવ્યો.”

“તો તો તમે બહુ કરી, પરણી લેવું તું ને? મારે એક બેન વધતી,” ઈશ્વરદાને કહ્યું અરે! એમ તે બને! જેવી રીતે પતિવ્રત એ આર્થસતીસ્ત્રીઓનું વ્રત છે, તેવીજ રીતે પુરુષોમાટે એક પત્નીવ્રતનો નિયમ હોવો જોઈએ. અમે અમારો ધર્મ ચૂકીએ તો પછી તમેને સતી તરીકે જોવાનો વાસ્તવિક રીતે અમોને હક રહેતો નથી.

“પણ ધારો કે હું મરી જાઉં તો ? તો તો પછીયે બિચારીને એકપલીપદ મળી જતને ।। ”

ઈસરદાને કહ્યું — એમ મારો ભગવાન ન કરે અને સ્ત્રીના મૃત્યુ પછી પણ વાસ્તવિક રીતે પુરુષથી ખીજ સ્ત્રી કેવી રીતે થઈ શકે ? સ્ત્રીઓને જેમ સ્વપતિના મૃત્યુનાંદ વૈધવ્ય પાળી પ્રભુચિંતન કરવાની આજ્ઞા છે તેવીજ રીતે પુરુષોને પણ વિધુરાવસ્થા ગાળવાની શાસ્ત્રની આજ્ઞા છે

દેવલખાએ કહ્યું — આપની વાત સાચી છે પરંતુ તે પ્રમાણે કોઈ વિરલા પુરુષોજ વર્તી શકતા હશે.

ઈશ્વરદાનજીએ કહ્યું — આપણા આર્યશાસ્ત્રમા માનવધર્મ હરપૂર ભર્યો છે અને તેમનું ૧. પાલન કરવામા આવે તો તેમાની પ્રત્યેક આજ્ઞાઓ દાનવને માનવ બનાવી, માનવને દેવ બનાવે તેવી છે, અને અતે ક્રમશઃ જીવ નગ્નમાંથી નારાયણ બની શકે તેમ છે. પરંતુ તેનું પાલન કરવું એ દરેક મનુષ્યની શક્તિની વાત છે.

એક દિવસ ઈશ્વરદાનજીને વીંછી કરજો તેના વિષયી દુઃખો થઈ ઈસરદાનજી આવ્યા પાપરે । એમ વિલાપ કરવા લાગ્યા એ જોઈ તેમના પત્ની દેવલખાઈ કહેવા લાગ્યા કે — પુરુષ થઈ આ પ્રમાણે સ્ત્રીની માફક કેમ વિલાપ કરો છો ? અન્ય કોઈ સાંભળશે તો આપની મશ્કરી કરશે આ સાક્ષણી ઈશ્વરદાનજીએ મનમા કહ્યું કે, દેવલખાને કદીપણ વીંછી કરજો નથી એટલે એ પ્રમાણે કહી રહી છે ઠીક છે કોઈ સમય તેમની હિમતની પરીક્ષા કરીશ એવા સંકલ્પથી એક વખત મહાન વિપવાળો એક વીંછી ઈશ્વરદાનજીએ લાવી ગાળાઢાકણામા કે ન્યા દાતણુ શખવામા આવતા હતાં સાં રાત્રે મૂકી દીધો સવારે ઈશ્વરદાનજીએ દેવલખાને દાતણુ આપવા કહ્યું દેવલખાએ દાતણુ લેવા જેવો ગાળાઢાકણામાં હાથ નાખ્યો કે ચટ દઈને વીંછીએ ડબ માર્યો દેવલખાઈ ધૈર્યવાન હોવાથી ચીસ ન પાડી, પરંતુ વીંછી એકદમ ઝેરી હોવાથી, દેવલખાઈનું શરીર લીધું થવા માહડ્યું; શરીરમાં બળતરો લાગી ગઈ. દેવલખાએ કહ્યું કે “ આપે મારી મશ્કરી કરી છે, પણ આ વીંછીના ડબથી જરૂર મારું મૃત્યુ થશે. ગંગાજી લાવો અને મારી મૃત્યુ સચ્ચા તૈયાર કરો. ” ઈશ્વરદાનજી તો આ દરમિયાન જોઈ અવાકજ થઈ ગયા અને પોતાના મનમા પ્રેતે કરેલ ‘મશ્કરીનો’ પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યા મૃત્યુગચ્છા તૈયાર કરી ઘીનો દીવો પ્રકટાવી ગંગાજી લઈ આગા, સાં તો દેવલખાઈ “ ભક્તગાન આપના ઉપર મારો વિશુદ્ધ પ્રેમ છે, હું આપની સેવા કંઈપણ ન કરી શકી, મારું અતઃકરણ આપના ચરણમાં છે, એટલા માટે હું પાછી સૌરાષ્ટ્ર દેશના હાલાર પ્રાન્તમા તુમિત આગળને ત્યાં અવતાર લઈશ, અને તમને મળીશ ત્યાં મમય થાય સારે જરૂર મારી સલાહ લેજો અને મને ઝાળખી લેજો ” એટલું કહી મૃત્યુ પામી ગયા ગામમા હાહાકાર થઈ ગયો. ગામના સૌ મનુષ્યો એકત્રિત થઈ ગયાં યથાવિધિ હલનક્રિયા કરી સૌ પોતપોતાને ઘેર ગયાં ઈશ્વરદાનજી યાત્રી હતા, પરંતુ સદ્ગુણશાળી સ્ત્રીના વિયોગથી હૃદયમા મહાન દુઃખ થયું, અને પોતાની બૂલ ઉપર પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યા. સારપછી તો ઈશ્વરદાનજી હરધડી ઈશ્વરભાજન અને શ્રીઈશ્વરનાં નેવા કાચ બનાવવામાં ઠાલ બચીત કરતા હતા.

તેમના કાકા આશાજી બારોડે શ્રી લક્ષ્મણજીનાં કાવ્ય બનાવ્યાં હતાં, અને તે કાવ્ય સમસ્ત મારવાડમાં પ્રસિદ્ધ હતાં.

એક વખત ભગવાન લક્ષ્મણજી સાધુનો વેષ ધારણ કરી પ્રાતઃકાલમાં આશાજી અને ઇશ્વરદાનજીની પાસે આવી લક્ષ્મણકાવ્યોનો છંદ સાંભળવાની ઇચ્છા આશાજી બારોડે પાસે વ્યક્ત કરી. આશાજી સ્વભાવના કડક હતા. તેણે કહ્યું કે:—“અભારે પ્રાતઃકાલમાં છંદ સંભળાવવાનો મને સમય નથી. છંદ સાંભળવાની ઇચ્છા હોય તો સાયંકાલે આવજો.” તે વખતે ઇશ્વરદાનજીએ સાધુના વેષમાં રહેલ ભગવાન લક્ષ્મણજીને કહ્યું કે, મહારાજજી, છંદ સાંભળવાની ઇચ્છા હોય તો હું આપને છંદ સંભળાવું. સાધુજીની ઇચ્છા હોવાથી ઇશ્વરદાનજીએ છંદ બોલવાનો આરંભ કર્યો. જે છંદ બોલ્યા એટલામાંજ સાધુ અદૃશ્ય થઈ ગયા. આથી આશાજીને બહુજી આશ્ચર્ય થયું. પરતાવો કરવા લાગ્યા અને વિચાર કર્યો કે આ સાધુજી નહિ હતા, પરંતુ સાક્ષાત્ લક્ષ્મણજી હતા. હવે આશાજીએ પ્રતિજ્ઞા લીધી કે જ્યાં સુધી લક્ષ્મણજી મને દર્શન ન આપે ત્યાં સુધી હું અન્ન નહિ ખાઈશ, અને પ્રાણુ લાગ કરીશ. સાત દિવસના ઉપવાસ થયા બાદ રાત્રિમાં શ્રીલક્ષ્મણજીએ દર્શન આપી આશાજીને કહ્યું કે હે દેવીપુત્ર ! તું હક છોડી દે. સૌરાષ્ટ્ર દેશમાં ગિરનાર પર્વત છે, ત્યાં અનેક યોગી મહાત્મા રહે છે, ત્યાં તમારે આવવું. હું તમોને ત્યાં મોકલશ. ત્યાં જે જગ્યાએ ધૂણીની શિખા પવનની સામે (વિપરીત દિશામાં) ચાલતી હોય ત્યાં મારો આશ્રમ સમજવો. સારપછી બીજો દિવસે આશાજીએ અનન્ય મહણ કર્યો, અને ગિરનાર પર્વત ઉપર જવા વિચાર કર્યો.

થોડા સમય બાદ ત્યાં પછી આશાજી બારોડે ઇશ્વરદાનજીને કહ્યું કે આપણે બંને સોરઠમાં ગિરનાર, પ્રાચીપાટણ, અને દારિકાની યાત્રા કરવા જઈએ. આ વાત સાંભળતાંજ ઇશ્વરદાનજીને પોતાની સ્ત્રીએ અંતિમ સમયે કહેલું વચન યાદ આવ્યું, અને યાત્રામાં સાથે આવવાનું આમંત્રણ સ્વીકારી લીધું.

બંને જણ તૈયાર થઈ રવાના થઈ ગયા. પહેલેજ દિવસે જ સાધુઓ સામાં મળ્યા. આશાજી બારોડે તેઓને પૂછ્યું “ક્યાં પધાર્યા હતા ?” જવાબ મળ્યો “ગિરનારની યાત્રાએ.”

પૂછ્યું “કેવો છે એ પ્રદેશ.”

“આહાહા ! સાક્ષાત્ શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પ્રભુએ મથુરાં છોડી જે પ્રદેશને પોતાનો કર્યો હોય એ પ્રદેશનાં વર્ણન શું કરવાં ! સુંદર સોરઠ દેશ કે જ્યાં ગિરનાર જેવા પર્વતોમાંથી નાની નાની પવિત્ર જલવાળી સરિતાઓ ચાલી જાય છે. જ્યાં ઉદાર દિલના અને અતિથિસત્કારમાં સર્વથી ઓછ એવાં મનુષ્યો વસે છે, જ્યાં પ્રભાસપાટણ અને દારિકાજી જેવાં પવિત્ર ધામ આવેલાં છે તે સોરઠ દેશની અમે ક્રેટલીક અસંસા કરીએ ? તમે ત્યાં જઈ નજરોનજર નિહાળશો એટલે તમને પૂરી ખબર પડશે.

“જાતિએ કેવા છો ?

“છીએ તો ચારણ.”

તો પછી દારિકાથી વળતાં જામનગર તો જરૂર જાવો. અમે ત્યાં થઈનેજ આવીએ છીએ, ત્યાં એક પીતામ્બર ભદ્ર કરીતે એક વિદ્વાન પંડિત જામરાવળના દરબારના મુખ્ય

પુરુષ છે. ક્ષવિઓની ક્ષવિતાની કદર કરીને એમને ગાંધી ગીરાસ આપવાનું તમામ કાર્ય પીતાબર ભટ્ટ કરે છે અને તેમનું વચન જામગવળ કચારેય પણ ઉચાપતા નથી. ધણા આરજોને દ્રવ્ય, સુવર્ણ, ધોડાં અને ગામ ગીરાસ પીતાબર ભટ્ટે અપાવ્યા છે.

“અને જૂનાગઢનો રાજ્ય કેવો છે?”

એ પણ જોવા જેવો છે, એનું નામ તો છે રા’ માંડલિક પણ હમેશાં ગંગાજલથી સ્નાન કરે છે એટલે એનું નામ બધાએ રા’ ગંગાજલીઓ પાડ્યું છે. સા એક નરસીમે’તા નામના ‘ભગત પણ મળવા જેવા છે. સાધુઓ આજ્ઞા ગયા, અને કોઠા ભત્રીજો મુશ્કેલ નાખતા નાખતા ગિરનાર સુધી પહોંચી ગયા.

હરદાગ્રમાં ઈશ્વરદાનના દર્શન પછી કામરૂદેશની પ્રધાનપુત્રી તારા વિદ્વલ બની ગઈ હતી. ઈશ્વરદાન તો તેને બેશુદ્ધિમાં જ છોડી આજ્ઞા ગયા હતા, અને સ્વારથી થોડાજ દિવસમાં તેઓ એકદમ દેશમાં આવતા રહ્યા હતા તારા શુદ્ધિમાં આવતાજ વિદ્વલ દેશમાં આવી પડી હતી મહિપુરના વૃદ્ધમત્રીએ પોતાની કન્યાને પ્રસન્ન કરવા માટે અનેક ઉપાયો કર્યા, પરંતુ તારાને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ નહિ, પરંતુ કિલ્લી બેચેની દિન-પ્રતિદિન વધતી જતી હતી, અતે પિતાએ પુત્રીને પૂછ્યું-બેટા! વંદોના ઉપાયો નિષ્ફલ નિવડ્યા છે. માતા જાદુવીથી આ મુંદર હવા, ગંગાજલનું પાન અને આ સ્વર્ગીય ઉવાનોની શોભા તારા હૃદયને પ્રસન્ન કરી શકતાં નથી તારા માટે અનેક ગજક્રમારોનાં માગાઓ પાછાં ફેરવ્યા છે, છતાંય તને સ્વાસ્થ્ય પ્રાપ્ત થતું નથી પુત્રિ! તને સ્વાસ્થ્ય પ્રાપ્ત થતું હોય તો હું તારા માટે સર્વસ્વનો ભોગ દેવા પણ તૈયાર છું. (અપૂર્ણ)

—[*]—

શ્રીમુંવર્દ આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંદલનો પ્રવૃત્તિ

સાપ્તાહિક દરરોજ સત્સંગ—

ઉપરોક્ત મંડળના મળ્યો નિચેના ઠેકાણે, નિચેના દિવસોએ એકત્ર થઈ પૂજ્યપાદ કૃપાનાથશ્રીના પુસ્તકોનું વાચન કરે છે તો સર્વ ધર્મપ્રેમી બધુ-બહેનોને પધારવા વિનંતિ છે.

રવિવાર : (૧) ૯ થી ૧૧ ડા પીરગજા એ. હીરાજલીલા ૫૪ જમશેદજી રોડ, માદીમ (૨) સંજે સ્થા. ટા. ૪ થી ૬. ડે આધવ સુવન કાંઠવાડી

સોમવાર : રાત્રે ૨૮ ટા ૯ થી ૧૦ ટા તથા રવિવારે સવારમાં ૧૦ ટા થી ૧૧ ટા શ્રી ચંદુભાઈ પ્રતાપસિંહ, વિશ્રામ સુવન, સીંધી ગલીની સામેની ગલીમાં

મંગળવાર : રાત્રે ૯ થી ૧૦ ટા શ્રી મુગજી માધવજી જોડી બીખગલી ત્રીજે માળે, વડગાદી.

બુધવાર : રાત્રે ૯ થી ૧૦ ટા શ્રી. અગજી કરમજી, જીવા કુવરજીનો માળો, ત્રીજે માળે કુભારવાડા ત્રીજી ગલી

શુક્રવાર : રાત્રે ૯ થી ૧૦ ટા શ્રી. રૂપસિંહ હરિસિંહ ડીસોજી રેડીટ, દામજી લધાનો માળો, બીજે માળે વડગાદી.

શુક્રવાર : રાત્રે ૯ થી ૧૦ ટા શ્રી. અમયાલાલ જગજીવનદાસ નાગર નિવાસ ત્રીજે માળે, ૫૩ અર્ધતવાડી.

શનિવાર : રાત્રે ૯ થી ૧૦ ટા રતનજી રામજી લાખાણી માધવ સુવન કાંઠવાડી, રૂમ નં. ૩૬.

શ્રીહંબર્દી આનંદાશ્રમ સુસુક્ષ્મંડલ તરફથી

૧ આસોવદિ ૧૧ ને શુક્રવાર તા. ૩૧ મી ઓક્ટોબર (સ્વરૂપાસ્થાન નિમિત્તે) સવારના ૨૮૧. ૮૧. ૯૧ થી ૧૦૧.

૨ કાર્તિકસુદિ ૧ ને સોમવાર તા. ૫ મી નવેમ્બર (નૃત્તનવર્ષ નિમિત્તે) સવારના ૨૮૧. ૮૧. ૯૧ થી ૧૦૧.

૩ કાર્તિકસુદિ ૧૫ ને સોમવાર તા. ૧૯ મી નવેમ્બર (શ્રીગુરુપૂર્ણિમા નિમિત્તે) સવારના ૨૮૧. ૮૧. ૯૧ થી ૧૦.

—[*]—

સાધનસમારંભ

કાર્તિકીપૂર્ણિમા-સં. ૨૦૦૨ સંવંધેની અગત્યની સૂચના

(૧) સમારંભ પ્રસંગે આવવાના સમાચાર અગાઉથી આપવા

કૃપાસિંધુ ગુરુદેવના મહાપૂજનનો અને સાધનસમારંભનો લાભ લેવા આવનાર સદ્ગુણીય પોતાના આવવાના સમાચાર પ્રથમથી આપવા વિષે કૃપાવર્ણુ પ્રભુશ્રીની આજ્ઞા છે, છતાં તે પ્રમાણે ધણીવાર થતું ન હોવાથી વ્યવસ્થા કરનારને બહુ મુશ્કેલી પડે છે, તેથી સર્વ બંધુઓને સ્મરણ આપવામાં આવે છે કે તેઓ કેટલા જણ કઈ તિથિવારે કઈ ગાડીમાં આવશે, તેના સમાચાર કાર્તિકસુદિ ૧૦ મી પહેલાં આપવા. જેથી ભોજન ઉતારા વગેરેની ગોઠવણમાં સરલતા થાય, માટે સમય વિચારીને અગાઉથી સમાચાર આપવા માટે વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

(૨) ધાર્મિકવિષયઉપર વ્યાખ્યાન

સમારંભના દિવસોમાં જે લાઘ્યોને ધાર્મિકવિષયઉપર વ્યાખ્યાન કરવા ઇચ્છા હોય તેમણે કાર્તિકસુદિ ૧૦ મી સુધીમાં તેઓ કયા વિષય ઉપર બોલવા માગે છે, કેટલો સમય બોલવા માગે છે, વગેરે હકીકત વ્યવસ્થાપકને લખી મોકલવી, કે જેથી અનુકૂલતા પ્રમાણે તેમનો બોલવાનો દિવસ તથા સમય પહેલેથી નક્કી કરી શકાય.

(૩) સદાચાર પાલન

ભોજન વેળા સૌએ પોતાની સાતિની પંક્તિમાં બેસવાનું છે. [પ્રાણણ બંધુઓએ રેશમી મુગટો કંતાન કે ધાગળા સાથે લાવવાં અને તે પેરીને ભોજન લેવા બેસતું જોઈએ, ક્ષત્રિય-વૈશ્ય બંધુઓએ પણ પોતાને ઉચિત એવો આચાર પાળવાનો છે અને કાષ્ટએ પેરણ કે ખમીશ ભોજનવેળાએ પેરવાનું નથી.

(૪) મહાપૂજન

જેમને મહાપૂજનમાં બેસવું હોય તો તેમણે “શ્રીસદ્ગુરુપૂજન પદ્ધતિ પહેલેથી વાંચી સમજી લેવી જોઈએ. એટલે પૂજનના ક્રમની અને ક્રિયાની સરલતાથી ખબર પડે, વળી તેમણે પોતાનો મહાપૂજનમાં બેસવાનો વિચાર બીજામાં પહોંચીને તુરંતજ વ્યવસ્થાપક પાસે નોંધાવવો જોઈએ, અને જે ગોઠવણ થાય તે પ્રમાણે સમયસર નિર્ણયિત કરેલ સ્થાને

યોગ્ય સામગ્રી સાથે મહાપૂજનમાં બેસવું નોંધ્યો.

(૫) સેવા કરનાર બંધુઓ

શ્રીગુરુસેવા એ અત્યાસમા આગળ વધવાનું મોટું સાધન છે, જ્યાં અનુભવથી જાણાયું છે કે દિવસે દિવસે ઉત્સાહથી સેવાકાર્યમાં ભાગ લેનાર બંધુઓની સંખ્યા ધટતી જાય છે. પરિણામે કાર્ય તથા બ્યવસ્થાની સુરક્ષા વધતી જાય છે. સેવામાં યુવાન અને કાર્યકુશલ બંધુઓએ આગળ આવવું નોંધ્યો, સેવાભાવી બંધુઓએ ૧૨-૧૩ સુધીમાં બીજાના પહોંચી કયા વિભાગમાં તેઓ સેવા કરવા માગે છે તે શ્રીઅવરચાપક પાસેથી જાણી પોતાના કાર્યમાં સેવા તબક્કાની કરવી નોંધ્યો.

કાર્ય-વિભાગને લગતી માહિતી શ્રીઅવરચાપક પાસેથી જાણી શકાયો.

—[*]—

(Copy of letter from Jean Herbert)

September 12th 1945

Dear friends,

I read in an Indian periodical a review of Mr. Karansinh Lalsinh Thakore's book "Mahatma Shri Nathurama Sharma and his Message", which you published. I should be grateful if you would send me a copy for reviewing in European periodicals and for possibly translating into and publishing in continental European languages.

Should my name be unknown to you, I may mention that I am founder, editor, and director-general of over 12 series of books dealing with Hindu spirituality in those same language. The series comprise all that was ever published in French, German (with a few exceptions), Greek, Polish, Portuguese, etc of the works of Shri Aurobindo, Swami Vivekananda, Shri Ramakrishna, Swami Ramdas, Raihana Tyabji etc. as well as many other books by Rabindranath Tagore, Gandhiji, Swami Dayananda Sarasvati, etc

If possible, the book and any other which you might like me to review should be sent to my permanent address.

Mr Jean Herbert

GONFARON (VAR) France

But should book-post not yet have been re-opened with France, they may be sent to my postal address in England.

Mr. Jean Herbert

Rhodesia Court

29, Harrington Gardens,

London, S. W. 7

Should you be interested, I should be glad to send you some of the books which I published in continental European languages during the war.

With kindest regards and best wishes,

Yours very sincerely,

Jean Herbert

(address) 29 Harrington gardens

London S. W. 7

—[*]—

શ્રીજ્ઞાનંદાશ્રમ-સમાચાર

(શ્રાવણ માસ)

ખીલખા:—શ્રી આગામી કાર્તિકી પૂર્ણિમાના પ્રસંગે શ્રી દુષ્ટમંડળના કરાવાનુસાર, ત્રીએ જથ્થાવેલા સેવાભાતી ગૃહસ્થોનું સેવામંડળ સ્થાપવાનું છે. તેઓએ મુદ્દિ ૧૨ અગર મુદ્દિ ૧૩ ના દિવસે અવશ્ય આવી પહોંચવું જોઈએ. ક્યા પ્રકારની સેવા તેઓ કરવા ખુશી છે; તેના નિર્ણય તેમને પૂછ્યા પછી થશે.

૧ શ્રી. જીવજીરામ મકનજી ભટ્ટ	૨ શ્રી. કરજીસિંહ લાલસિંહ કોકર
૩ „ પ્રમુલાલ કાનજી દવે	૪ „ શાન્તિલાલ ધનેશ્વર પંડ્યા
૫ „ વિશ્વનાથ કાળિદાસ શુક્લ ધલધારી	૬ „ કરસનજી પ્રાણજીવન ઓઝા
૭ „ દુર્ગાશંકર મણિશંકર ઉપાધ્યાય	૮ „ લાલજી ઝીણા
૯ „ કેશવજી ઝીણા	૧૦ „ લક્ષ્મીશંકર રઘુરામ
૧૧ „ દેવશંકર શામજી ગવળ	૧૨ „ જગનલાલ ભગવાનજી પાઠક
૧૩ „ વ્રજલાલ વનમાળી વસાણી	૧૪ „ મૂળશંકર કાનજી વકીલ

ભોજનો:—રૂ. ૨૦-૦-૦ વકીલ મહિપતરાય ગિરજનશંકર-શીહોર. રૂ. ૪૬-૬-૩ શ્રી. પોપટલાલ વાલજી તરફથી આશ્રમવાસીઓને ભોજનનિમિત્તે. રૂ. ૧૧-૦-૦ શ્રીમતી જમનાબાઈ મનજી કેશવજી તરફથી શ્રાવણ માસમાં જુદે જુદે વખતે અગીઆર વાલજીને મિજાન ભોજન. રૂ. ૧૭-૦-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ ભીમજી-લાવનગર. રૂ. ૧૦-૦-૦ સોની વેલજી રૂગનાથ-કુતિયાણા વિદ્યાર્થીઓને મિજાન ભોજન.

થાળો:—રૂ. ૯-૦-૦ શ્રીફળ, સાકર, પ્રસાદ ધરવા નિમિત્તે શ્રી. જમનાદાસ રામજી-કલકત્તા. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ ભીખાભાઈ-મરોલી. રૂ. ૨-૧૨-૦ શ્રી. મૂલજી પ્રાગજી યાજ્ઞ ત્રણ-કરાંચી. રૂ. ૬-૦-૦ શ્રી. મૂલજી પ્રાગજી તરફથી પ્રસાદ નિમિત્તે. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. જયશંકર મયારામ તરફથી-અમદાવાદ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. ઉમિયાશંકર વલ્લભજી-વસાવડા. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. રામજી-પાટણ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. શીલરાય. રૂ. ૧-૦-૦

શ્રીલક્ષ્મણમૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર કોઈથી પણ કાંઈ પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪૪૭]

સંવત્ ૨૦૦૧ આશ્વિન

[અંક ૫ મે]

શ્રીસદ્ગુરુસ્તવન

(સંપાદક—શ્રી પ્રજ્ઞલાલ વનમાળી—દહાણુ)

શાંતિ શાંતિ શાંતિ પ્રભુ! શાંતિ સદા આપો;
પરમ કૃપા કરી કૃપાળ! કલેશ કષ્ટ કાપો... શાંતિ. ૬૬.
શરણુ આવી વિધિનાથ । (૨) વંદન કરી જોડી હાથ,
સર્વ જપે લક્ષ્મી સાથ, શાંતિ સુખ આપો... શાંતિ. ૨
કરુણામય દષ્ટિ કરો, (૨) હૃદયતિમિર સર્વ હરો;
મનવાંછિત અર્થ પૂરો, સુણી તમે વિલાપો... શાંતિ ૩
જપી આપ પુણ્ય નામ, (૨) કરીએ ગુરુને પ્રણામ;
સત્ય શુદ્ધ ધર્મ, સકલ દેશવિષે સ્થાપો... શાંતિ. ૪

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

આવા તમોગુણપ્રધાન વા કલહપ્રધાન કલિયુગમાં તમારે તમારા જીવાત્માના ઉદ્ધારમાટે શુભભાવપૂર્વક પુષ્કલ પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

સર્પના પ્રાણહર વિષજેવા આળસથી દૂર રહો, મૃત્યુના જેવા લયંકર પ્રમાદથી-અવશ્યતું કર્તવ્ય ભૂલીજવારૂપ દાષથી-ઘણાં વેગળા રહો.

પરલોક ને મોક્ષથી દૂર લઈ જનારી અશ્રદ્ધારૂપ વિરૂપ રાક્ષસીથી તમારા મનને ઘણામાં ઘણું મોકળું રાખો.

વ્યવહારપરમાર્થનાં કામોની વ્યવસ્થા રાખી તેવડે અવ્યવસ્થાનામની મનતું સત્ત્વ ચૂસી લેનારી પિશાચિણીનું હનન કરો.

અગત્યના શુભકર્મને લંબાવવારૂપ દીર્ઘસૂત્રતાને કાળી નાગણીસમાન સમજી તેનાથી પણ બચો.

સંસારાનુરાગનું તથા પ્રાપ્તવ્યવહારનું ઔપધની પેઠે પરિમિતજ સેવન કરો, નાસ્તિક તથા કેવલ વ્યવહારપરાયણ મનુષ્યોનો સંગ નજ ચાલે તેટલો જાગૃતિપૂર્વક રાખો, અને ચિત્તશુદ્ધિનાં તથા ચિત્તસ્થિરતાનાં સાધનોને અમૃતરૂપ ગણી તેનું પરમાદરથી સેવન કરતા રહો.

આત્માથી અલિપ્ત બ્રહ્મના ધ્યાનમાં શ્રદ્ધાપ્રીતિથી સવાર સાંજ બની શકે તેટલો વધારે સમય યેસવું, ને તે અંતર્મુખવૃત્તિવડે કાંઈક કાંઈક શરીરનું ને જગતનું ભાન ભૂલાય એવો પ્રયત્ન રાખવો.

લય, વિશ્લેષ ને કષાયથી મનને પરાભવ ન પામવા દેવું. અન્ય વેલા પણ નામરૂપનો બાધ કરતા રહી અધિષ્ઠાનને જેવાનો પ્રયત્ન ચાલુ રાખવો.

આહાર પદ્ય ને પરિમિત રાખવો.

અભ્યાસમાં ક્રમથી વધવું, સાદસ ન કરવું.

સર્વ અધિષ્ઠાનરૂપ બ્રહ્મનું ધ્યાન વા વિચાર ઘણામાં ઘણા પ્રેમથી કરવાં, કે જેથી એ સ્વરૂપનો અંતઃકરણમાં આવિર્ભાવ થતાં આરંભમાં સર્વ દ્રશ્ય બાધ પામ્યાજેવું થઈ પછી બાધ પામે.

અનન્યભક્તો અર્ચક અદ્વૈત બ્રહ્મને જોઈ બ્રહ્મમાં પોતાના જીવભાવને સંભાવે છે, અને આત્મજ્ઞાની વા બ્રહ્મજ્ઞાની પોતાના જીવભાવનો આત્મામાં બાધ કરી તે આત્માનેજ બ્રહ્મરૂપે જુએ છે. બંનેની ભાવના લિપ્તલિપ્ત છતાં પોતપોતાની ભાવનાને પરિણામે તેમને ફલનો લાભ સરખો થાય છે. બંને બ્રહ્મરૂપે સ્થિતિ કરે છે.

આત્માને વા બ્રહ્મને વાસ્તવિક દૃષ્ટિએ દ્રશ્ય કહી શકાય નહિ, કેમકે દ્રશ્ય એવો શબ્દ દ્રશ્યની અપેક્ષાએ વપરાય છે. દ્રશ્ય વા સાક્ષી એવો શબ્દ આત્માને કે બ્રહ્મને માટે વપરાય છે તે બીજો કોઈ સારો શબ્દ મળવાનો સંભવ નહિ હોવાથી સર્વ જડથી લિપ્ત ને સર્વ જડને પ્રકાશનાર એવી વસ્તુને સમજાવવામાટે વપરાય છે.

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્ (શ્રીશાંકરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદક:-શ્રી મહારાષ્ટ્રીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત અંકના પૃષ્ઠ ૪૬ થી)

પિતામહોઽસ્મિ સ્થવિરઃ પિતા પુત્રથ ભારત ।

મમૈવ યૂયમાત્મસ્યા ન મૈયૂયં ન ચાપ્યહમ્ ।

યોગિનસ્તં પ્રપશ્યન્તિ ભગવન્તં સનાતનમ્ ॥ ૩૦ ॥

લોકમાં જે કોઈ પુત્ર હોય છે તે સદા પુત્ર રહેતો નથી કારણ કે તે મરણને પાત્ર હોય છે તેથી તેનું મરણ થતાં તેનું પુત્રપણું રહેતું નથી અને જન્માંતરમાં પ્રથમના જન્મનું સ્મરણ રહેતું નથી તેથી તથા કર્મ અને સંસ્કારોની વિચિત્રતા હોય છે તેથી જન્માંતરમાં પણ તેનું પુત્રપણું ઉપરિચિત રહેવાનો બહુધા સંભવ નથી.

લોકમાં જે કોઈ પિતા હોય છે તે પણ સદા પિતા રહેતો નથી કારણ કે તે મરણને પાત્ર હોય છે તેથી તેનું મરણ થતાં તેનું પિતાપણું રહેતું નથી અને જન્માંતરમાં પ્રથમના જન્મનું સ્મરણ રહેતું નથી તેથી તથા કર્મ અને સંસ્કારોની વિચિત્રતા હોય છે તેથી જન્માંતરમાં પણ તેનું પિતાપણું ઉપરિચિત રહેવાનો બહુધા સંભવ નથી.

ઐવી રીતે લોકમાં જે કોઈ પિતામહ હોય છે તે સદા પિતામહ રહેતો નથી કારણ કે તે મરણને પાત્ર હોય છે તેથી તેનું મરણ થતાં તેનું પિતામહપણું રહેતું નથી અને જન્માંતરમાં પ્રથમના જન્મનું સ્મરણ રહેતું નથી તેથી તથા કર્મ અને સંસ્કારોની વિચિત્રતા હોય છે તેથી જન્માંતરમાં પણ તેનું પિતામહપણું ઉપરિચિત રહેવાનો બહુધા સંભવ નથી.

લોકમાં લોકો જે કોઈ સંબંધથી પરસ્પર સંબંધવાળા થયેલા હોય છે તે સઘળા સંબંધીને આ નિયમ લાગુ થાય છે એટલે કે તેમનો તેવો કોઈ પણ સંબંધ સદા ટકી રહેતો નથી.

જ્યારે હું સદા એક રૂપે સ્થિર રહેનારો હોવાથી અને મરણ નથી અને તેથી મારી સ્મૃતિનો કદી લોપ થતો નથી તેથી તથા સર્વેના પુત્રરૂપે, પિતારૂપે પિતામહરૂપે તથા બીજા અન્ય સર્વે સંબંધીઓરૂપે માયાવરે હુંજ થતો હોવાથી સર્વેનો સદા સ્થિર રહેનારો પુત્ર, પિતા, પિતામહ કે બીજા કોઈ અન્ય સંબંધવાળો સંબંધી પણ હુંજ છું.

હું એકજ ને અદ્વિતીય પદાર્થ હોવાથી તમારું સર્વેનું પદાર્થરૂપ તમને સર્વેને મારાથી તથા પરસ્પરથી જુદું જુદું જણાય છે છતાં મારા પદાર્થરૂપથી તમારું પદાર્થરૂપ જુદું નથી એટલે કે તમે સર્વ કોઈ મારાથી જુદા પદાર્થ છો એમ નથી તમે સર્વ મારાજ પદાર્થરૂપમાં રહેલા છો.

તમે સર્વ મારાજ પદાર્થરૂપમાં રહેલા છો એમ હું જે કહું છું તે પણ જાણ એટલે જામમાં રત રહેનારા સ્વરતકલના હે પુરુષ! મારા પદાર્થરૂપમાં

તમે કોઈ ખરેખરા રહેલા છો તેથી કહું છું એમ નથી.

તમે સર્વ તમને જણાતા તમારા પોતપોતાના રૂપવાળા ખરેખર છો એવું તમે જાણો છો તે તમારા તેવા જાણવાનો અનુવાદ કરીને હું કહું છું કે તમે સર્વ મારામાં વા મારા પદાર્થરૂપમાં રહેલા છો.

તમે સર્વ તમને જણાતા તમારા પોતપોતાના રૂપવાળા ખરેખર કોઈ છોજ નહિ.

તમે સર્વ તમને જણાતા તમારા પોતપોતાના રૂપવાળા ખરેખર છો એવું તમને સર્વને જે જણાય છે તે તમે સર્વ તમને જણાતા તમારા પોતપોતાના રૂપમાં માયાવડે એકતા કરી રહેલા હોવાથી જણાય છે પણ તે તમારો સર્વનો ભ્રમ છે ને તે મિથ્યા છે.

તેથી તમે સર્વ મારામાં જ વા મારા પદાર્થરૂપમાંજ રહેલા છો એમ હું જે કહું છું તે પણ વસ્તુતાએ કહેવું ઘટતું નથી.

તમને સર્વ જણાતું તમારું પોતપોતાનું રૂપ તમને સર્વને અસ્તિત્વવાળું જણાય તથા ચેતનાવાળું જણાય તે માટે તમારા સર્વના તે તે રૂપ સત્તા તથા ચેતના આપવા હું પોતેજ તમારા સર્વના તે તે રૂપમાં રહેલો છું.

પણ એવું પણ હું જે કહું છું તે તમને સર્વને જણાતાં તમારાં પોતપોતાનાં રૂપ વસ્તુતાએ છે તેથી કહું છું એમ નથી પણ તમને સર્વને તે વસ્તુતાએ છે એમ જણાય છે તેનો અનુવાદ કરીનેજ કહું છું.

તમને સર્વને જણાતું તમારું પોતપોતાનું રૂપ વસ્તુતાએ વિદ્યમાન છે તથા તેને સત્તા તથા રક્ષિતિ આપવા હું તેમાં વસ્તુતાએ રહેલો છું એમ જણાવવા હું એવું કહું છું એમ નથી.

આવા મારા પરમાર્થપદાર્થની કોઈના સનાતન પદાર્થના સ્વરૂપને તથા માયાવડે અખિલ વિદ્યની ઉત્પત્તિ સ્થિતિ ને લય કરનારા મારા ભગવત્સ્વરૂપને પ્રાકૃત જનો જાણી શકતાં નથી.

શાસ્ત્ર તથા સદ્ગુરુના અનુગ્રહથી વિદ્યને છે તેવું માયાનું કાર્ય જાણીને તથા મને માયાનો અધિપતિ જાણીને જેઓ વિદ્યની માયાથી અજાણ થઈને મારે વિષે એટલે મારા પદાર્થસ્વરૂપને વિષે પોતાનો યોગસાધે છે તે યોગીઓજ તેમના યોગની સિદ્ધિ થતાં કોઈ ધન્ય ક્ષણે હું જેવો છું તેવો મને જાણવા ભાગ્યશાળી થાય છે તથા તેથી કૃતાર્થ થાય છે.

શ્રીશંકરભાષ્યમ્ ।

एवं पित्रादिवदाधिभौतिकं पित्रादिकं दर्शितमथेदानीमाधिदैविकं पित्रादि-
भावं दर्शयति पित्तमह इति ।

એમ લોકમાં જણાતાં પ્રસિદ્ધ પિતા આદિની પેઠે આધિભૌતિક પિતા આદિ પોતે છે એમ દેખાડવું હવે આધિદૈવિક પિતા આદિ પણ પોતેજ છે એમ પિતામહોં । એવા આ સ્લોકવડે પોતાના આધિદૈવિક પિતા આદિ ભાવને દેખાડે છે.

पित्तमहोऽस्मि स्वविरो वृद्ध इन्द्रादेः पित्तमहोऽस्मि ।

સ્થવિર એટલે વૃદ્ધ પિતામહ હું છું એટલે ઇન્દ્રિઆદિના પિતામહ હું છું અનાદિસિદ્ધઃ પરમાત્મા સોઽપ્યહમેવ ।

સ્વયંસિદ્ધ સ્વયંભૂ હોવાથી અનાદિ એવા પરમાત્માજ ઇંદ્ર આદિ દેવોના પિતામહ છે

તે અનાદિ સ્વયંભૂ પરમાત્મા હું છું

તેથી ઇંદ્ર આદિ દેવોના પણ પિતામહ હું છું એમ કહું છું

ય પિતા इन्द्रादेर्हिरण्यगर्भ सोऽप्यहमेव ।

ઇંદ્ર આદિ દેવોના પિતા જે હિરણ્યગર્ભ તે પણ હુંજ છું

તથા મમ યુયમાત્મસ્થા एव ।

તેમજ તમે મારા આત્મામાં મારા સ્વરૂપમાંજ રહેલા છે

यूयं सर्वे परमार्थतो न म आत्मनि व्यवस्थिता ।

તમે સર્વ મારા આત્મામાં એટલે મારા સ્વરૂપમાં વસતુતાએ રહેલા છે

એમ નથી

न चाप्यहं शुष्मासु स्थितः ।

હું તમારામાં રહેલો છું એમ પણ નથી,

तथा चाह भगवान् मत्स्यानि सर्वभूतानीति ॥ ૩૦ ॥

અર્થાં ભૂતો મારે વિષે રહેલાં છે એમ ભગવાને પણ એવું જ કહેલું છે

(ચાલુ)

—[*]—

શ્રીનાથસંહિતા

[સંહિતાકાર-સેવકઃ—શ્રી મજસાસ વનમાળી વસાણી-દહાણુ]

શ્રીનાથપ્રભુ —સચ્ચિદાનંદ છે, દયારૂ છે, કૃપારૂ છે, અંતર્યામી છે, હિલકોરી છે, પ્રેરણા આપવાવાળા છે, દુ ખંડારી છે, ક્વેશ મટાડવાવાળા છે, વિરૂ છે, પ્રેરક છે, અપાર સામર્થ્યવાળા છે, કર્તુમ્ અકર્તુમ્ સામર્થ્યવાળા છે, છતા દીનદયાળ છે, માયાના પતિ છે, સ્વાશ્રય શિખવે છે, આનંદ આપે છે, જ્ઞાન આપે છે, સત્યમાં સ્થિર કરે છે, શ્રવણ કરાવે છે, મનન કરાવે છે, ધ્યાન કરાવે છે, વૃત્તિનાં સાક્ષી છે, વૃત્તિ-રહિત થતાં શિખવે છે, સુખ આપે છે, દુ ખ દાપે છે, ઉપાર્ધિ છાડાવે છે, અસંગ છે, અસંગ રહેતા શિખવે છે, સંગ છાડાવે છે, તત્ત્વમસિનો જોધ આપે છે, અયમાત્મા બ્રહ્મ, પ્રજ્ઞાન બ્રહ્મ ને અહુ બ્રહ્માસ્મિ-એ દહ કરાવે છે, જીવને શિવ કરે છે, અપને મહોન્ કરે છે, ગર્વનું ખડન કરે છે, નમ્રતા શિખવે છે, દીનતા ટાળે છે, માખણથી મૂઠ છે, વજ્રથી કંઠાર છે, શિષ્યોને જોધપાઠ શિખવે છે, પોતાના આચરણથી દહ કરાવે છે, અસુરોને મારે છે, ભક્તોને તારે છે, કામને જીતે છે, કોધને મારે છે,

લોભને^{૪૭} દબાવે છે, મદ્દુરુ^{૪૮} મદન કરે છે, મોહ^{૪૯} મટાડે છે, મત્સરને^{૫૦} ભગાડે છે, દયા
 શિખવે છે, શાંતિ^{૫૧} આપે છે, લયમુક્ત^{૫૨} કરે છે, નિર્ભયતા^{૫૩} અર્પે છે, દાન^{૫૪} દે છે, દાન
 દેતાં^{૫૫} શિખવે છે, યાચકતા^{૫૬} ટાળે છે, શાંત^{૫૭} છે, ગંભીર^{૫૮} છે, અંપાર^{૫૯} છે, વ્યાપક^{૬૦}
 છે, ભક્તોનું^{૬૧} અનન્ય શરણુ છે, દંભીને^{૬૨} ઝાળખે છે, ભૂલેલાને^{૬૩} માર્ગે ચડાવે છે, ક્ષમાનો
 પાઠ શિખવે છે, સત્ય^{૬૪} બોલે છે, થોડું^{૬૫} બોલે છે, અર્થવાણું^{૬૬} બોલે છે, કઠોરતા^{૬૭} લે
 છે, પ્રિય^{૬૮} લાગે એવું^{૬૯} બોલે છે, કાનને^{૭૦} મધુર લાગે એવું^{૭૧} બોલે છે, આંખ^{૭૨} તેઓથીને
 ભેતાં તૃપ્ત થતી નથી, હૃદય તેમની^{૭૩} સન્મુખ રહે છે, આશ્ચર્ય^{૭૪} જેવા છે, અદૃહાસ્ય^{૭૫}
 કરતા નથી, મૃદુ^{૭૬} હાસ્ય કરે છે, ભક્તોને^{૭૭} તે રૂપ પ્રિય લાગે છે, ભક્તવત્સલ^{૭૮} છે,
 કરુણા^{૭૯} નિધાન છે, સરલ^{૮૦} હૃદય તેમને વહાલું છે, કોઈનો^{૮૧} દ્વેષ કરતા નથી, કોઈ ઉપર
 ક્રોધ^{૮૨} કરતા નથી, શાંતિ^{૮૩} રાખે છે, ગુણો^{૮૪} ને વહાલા છે, અવગુણો^{૮૫} દૂર કરાવે છે,
 બોધપાઠ^{૮૬} આપે છે, મૌન^{૮૭} રાખે છે, ને તેમાં^{૮૮} બીજને^{૮૯} શીખવાનું મળે છે, સ્વરૂપ-
 સામ્રાજ્ય^{૯૦} ત્રાણા છે, 'સ્વરૂપસામ્રાજ્ય^{૯૧} અપાવે છે, પોતાને^{૯૨} કરી દે છે, શુદ્ધ^{૯૩}
 હૃદયવાળાને^{૯૪} સર્વ અર્પણ કરી દે છે, તિતિક્ષા^{૯૫} રાખે છે, તિતિક્ષા^{૯૬} શિખવે છે, સંતોષી^{૯૭}
 છે, સંતોષ^{૯૮} શિખવે છે, પદ^{૯૯} વિકારથી^{૧૦૦} હવ-આત્માનું^{૧૦૧} પૃથક્કરણ દઢ કરાવે છે, મન-
 વાંછિત^{૧૦૨} ફળ આપે છે, પોતાની^{૧૦૩} કરી લે છે, સંસારમાં^{૧૦૪} જીવક્રમણવત્ રહેતાં શિખવે
 છે, જન્મમરણ^{૧૦૫} ટાળે છે, શ્રીનાથપ્રભુ^{૧૦૬} અજર છે, અમર^{૧૦૭} છે, ચિંતવન કરતાં મનમાં^{૧૦૮}
 હાજર થાય છે, ભક્તોનાં^{૧૦૯} સંકટહારી છે, શ્રીનાથપ્રભુ^{૧૧૦} માતા જેવું વહાલ કરે છે,
 પિતા, જેવું^{૧૧૧} પોષણ કરે છે, ગંધુ જેવો^{૧૧૨} સ્નેહ^{૧૧૩} રાખી સહાય કરે છે, શ્રીનાથપ્રભુ
 મારા આત્મસ્વરૂપ છે... !

નાથપ્રભુનો સદા-સર્વદા જય-જયકાર થાઓ...! આ નાથસંહિતામાંથી ઘણું
 ઘણું શિખવાનું છે-નાથપ્રભુજેવા અજર-અમર થવાનું છે-નાથપ્રભુ આપણને સૌને
 તેવા થવાનું બળ આપે... !

૧૦૮ સ્મરણપુષ્પોની આ સંહિતા-માળા શ્રીનાથપ્રભુને શુદ્ધ લાવથી સમ-
 ર્પણ...!-તેથી મારું તનમન શુદ્ધ થઈ, આપશ્રીનાં શુણગાન ગાવામાં...અને...મારા
 સ્વસ્વરૂપમાં સ્થિર થવામાં નાથપ્રભુ મને સહાય કરો... !

નાથપ્રભુની પ્રસન્નતા હું અનુભવું ને અન્ય સૌ પણ અનુભવે... !

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્માશ્રી એકનાથજીનું જીવનવૃત્તાંત

[સંપાદક:-બ્રહ્મચારી દલપતરામ. શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ નાથભગવાનના પૂજારી]

(અનુસંધાન વર્ષ ૧૪ માના એક ચોથાના પૃષ્ઠ ૪૭ થી આશુ)

એકનાથે પોતાના પિતા સૂર્યનારાયણને સુલક્ષણ કહીને યાદ કર્યા છે, અને કહ્યું કે, “સૂર્યના તેજના પ્રતાપી દિરણોથી માતા રક્તિણીએ પુત્રને જન્મ આપ્યો. સૂર્યનારાયણ ધણાજ શુદ્ધિમાન પુરુષ હતા અને રક્તિણીમાતા પતિવ્રતા તેમજ દુરશિલ દેવી હતા. માળાપ પોતાના પુત્રને બાળપણનાં લાડ લગવવા પણ જીજ્ઞાસુ રહ્યા નહિ, અને એકનાથનું લાલન-પાલન કરવાનો બધો ભાર એકપણ ઉપર આવી પડ્યો. બાલુદાસ, બાલુદાસના પુત્ર એકપણિ, એકપણિના સૂર્યનારાયણ, સૂર્યનારાયણના એકનાથ-આ બધાં નામ પણ બહુ બોધક છે. નામમાં શું છે, એમ કહેવું બરાબર નથી, બાળકોનાં જે નામ રાખવામાં આવે છે, તેમાં પણ તે નામો પાડનારના સ્વભાવજ નજીવ આવે છે.

બાલુદાસે પોતાના પુત્ર અને પ્રપૌત્રના એવા નામ રાખ્યા, કે જે પરથી તેમની હરિભક્તિ પ્રગટ થાય છે. બાળકોના લાલુ, શુદ્ધિપ્રસાદ વગેરે નામો ગખનારા સંસારમાં ધણા છે! ‘સુલોચના’ ‘આરબ્દ’ વગેરે શરીરનાં સૌંદર્યને દર્શાવનારાં નામ ગખનારાં રસિક માળાપો પણ ધણાં છે, પરંતુ ધર્મશીલ કુળમાં એવી પદ્ધતિ હોય છે કે, તેઓ પોતાના ઉપાસ્ય દેવ, તીર્થ, સત અને સાધ્વીઓ તેમજ અન્ય દેવ-દેવ્યોનાં જ નામ પોતાના બાળકોનાં રાખે છે, રક્તમાસનો આ સ્થૂલ પિંડ નિદ્રજ છે આચાર્યના કથન પ્રમાણે —

ત્વક્માંસઘરિસ્તાયુર્મેદોમજ્જારિયસંકુલમ્ ।

પૂળ મૂઝપુરોપાન્ધ્વાં સ્થૂલં નિન્દ્યમિદં વપુ ॥

(વિવેક-ચૂડામણિ ૮૧)

ચામડી, માંસ, લોહી, સ્નાયુ, મેદ, મજ્જા અને હાડકાં બનેલું તથા વિષા તેમજ મૂત્રથી ભરેલું આ શરીર નિદ્રજ છે, છતાં એજ નિદ્ર શરીરનો આધાર લઈને ધર્મ પાવન પરમાત્માની પ્રાપ્તિ કરવાની હોય છે. શરીર આવું નિદ્ર અને નશ્વર હોવા છતાં પણ જોળખાણ માટે એનું કંઈક ને કંઈક નામ રાખવું જ પડે છે. ત્યારે એવું નામ શા માટે ન રાખવામાં આવે, કે જેથી પગલે પગલે ભગવાનનું સ્મરણ થાય? ‘સમરત સંસાર ઈશ્વરરૂપ છે’ એજ ભાવનાને અખડ ગખવા માટે ભક્તો સાંસારિક વાતોમાં પણ પ્રત્યેક જગાએ એવો ઉપાય કર્યા કરે છે, કે જેનાથી હમેશાં ભગવાનનું સ્મરણ થયા કરે. નામકરણ પણ એક એવોજ ઉપાય છે ભક્તજનોના સાંસારિક વ્યવહારનું નામ પણ ભગવાનનું સ્મરણ કરાવનાર હોય છે અદર-બહાર મર્વત ભગવાનનું જ પ્યાન અને દર્શન કરતાં કરતાં ભક્ત સંસારનેજ ઈશ્વરરૂપ બતાવી દે છે.

નામોચ્ચારણની સાથે નામોત્પત્તિનું સ્મરણ થાય એજ નામકરણનો હેતુ હોય છે. શ્રીમદ્ભાગવતના છઠ્ઠા સ્કંધમાં અન્નમિલની કથા આવે છે અન્નમિલ મહારાષ્ટ્રી હતો, પરંતુ તેણે પોતાના લાડકવાયા વહાલા પુત્રનું નામ ‘નારાયણ’ ગપ્યુ હતું આથી વારંવાર ‘નારાયણ’નો નામોચ્ચાર કરતા કરતા તેની વાણી પવિત્ર યર્ષ ગર્ષ નાગવણના નામનો તેને કંઈક એવોજ રસારવાદ લાગી ગયો કે માણુ નીકળતી વખતે વિષ્ણુ ભગવાનના

દત્ત તેને વૈકુંઠમાં લઈ જવા માટે આવી પહોંચ્યા. પવિત્ર નામનો કંઈક મહિમાજ એવો છે કે તેની સાથે સાથે પવિત્ર વિઘ્નતિઓનું સ્મરણ થાય છે, તેમનું ચરિત્ર આંખો સામે તરી આવે છે, અને તેમાંથી પોતાના ઉદ્ધારનો માર્ગ પણ મળે છે. પવિત્ર નામના સાત્ત્વિક સંસ્કારથી બાણી પવિત્ર યર્ષ જાય છે, એથી મન અને શુદ્ધિ ઉપર પણ દિવ્ય સંસ્કાર પડે છે. લક્ષ્મીની રક્ષા તેમજ દુષ્ટોના નાશને માટે લગવાને પોતાના હાથમાં ચક્ર ધારણ કરેલું છે, એ હમેશાં યાદ રહે તે માટે લાનુદાસે પોતાના પુત્રનું નામ 'ચક્રપાણિ' રાખ્યું. લાનુદાસ ઉપર તેમના બાળપણમાં જે સૂર્યનારાયણે પ્રાહ્લણવેશમાં આવીને અનુગ્રહ કર્યો, તેમનું નિત્ય સ્મરણ રાખવા માટે તેમણે પોતાના પૌત્રનું નામ 'સૂર્યનારાયણ' રાખ્યું. આજ પરંપરા આગળ પણ ચાલી. 'એકનાથ' તો એકનાથજ થયા! એકનાથે પોતાના પુત્રનું નામ 'હરિ' રાખ્યું અને પોતાની બે પુત્રીઓનું નામ 'ગંગા' અને 'ગોદા' રાખીને પોતાના કાશીવાસ તથા નિલના પૈલુવામની સંગિની-સાથી ગોદાનું સ્મરણ જાગ્રત રાખ્યું. ગોદાનું હુલામણું નામ તેમણે 'લીલા' રાખ્યું હતું, તે પણ લગવાનુંત્રી માયાનુંજ સ્મરણ હતું. જાણે 'એકનાથ'ે પુરુષોત્તમને ઘેર આ પ્રમાણે 'હરિ' અને 'લીલા' એ લાઈ બહેન બેસવા લાગ્યાં! લીલાના પુત્રનું નામ એકનાથ 'મુક્તેશ્વર' મહારાજે રાખ્યું! તેમનાં પત્નીનું નામ ગિરિજા હતું. લાનુદાસના કુળમાં બધાંનાં આ નામ પણ તેમના ધરમાં વિહસી રહેલી લગવદ્ભક્તિનુંજ સ્મરણ કરાવનારાં છે, તેથી અહીં આ બાબતનો આટલો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો છે.

એકનાથ બાળપણથીજ ધણા શુદ્ધિશાળી અને શ્રદ્ધાળુ હતા. શ્રદ્ધા અને શુદ્ધિ તેમના જન્મકાળેજ તેમની સાથે ઉત્પન્ન થઈ હતી; અથવા એમ કહેવાય છે કે, એમનો સ્નેહ તેમણે પૂર્વજન્મમાંજ પ્રાપ્ત કર્યો હતો. સ્નાનસંખ્યા, હરિભજન, પુરાણ શ્રવણ અને દેવપૂજનમાં તેમને ખૂબ પ્રેમ હતો. હાથમાં કરતાળ લઈને અથવા ખભા ઉપર લાકડી કે એવીજ કોઈક ચીજ રાખીને, અને તેને વીણા સમજીને, તે ભજન કરતા અથવા પથ્થર સામે રાખીને, તેના ઉપર ફૂલ ચઢાવી 'રામકૃષ્ણ-હરિ' કહેતા કહેતા નાચવા લાગતા. કોઈ કથાવાચક અથવા કીર્તન કરનાર હરિભક્ત ક્યાંકથી આવી પહોંચતાં તેમને દંડવત્ કરતા અને એવી એકાગ્રતાપૂર્વક કથા સાંભળતા, કે જાણે સર્વ કંઈ સમજતા. હાથે કોઈ કંઈક કહેતું તો તેનો સામે જવાબ વાળીને બોલનારને રીઝવતા. દાદા પૂજનમાં બેસતા ત્યારે તેમની પાસે બેસીને પૂજકાર્યમાં તેમને મદદ કરતા. એમનાં આ સુલક્ષણો જોઈને વૃદ્ધ દાદી અને દાદાનાં નેત્રોમાંથી સ્નેહાશ્રુઓ વહેવા લાગતાં.

એકનાથ હાથમાં કોઈ દંડો લેતા, અને તેમાં કોઈ કપડું બાંધીને તેને 'આ મારો ઝંડો' કહીને નાચતા-ફૂલતા, ત્યારે તે વૃદ્ધોથી રહેવાતું નહિ. તેઓ તેને ગોદમાં ઉઠાવી લેતાં અને ઘણો પ્રેમ દર્શાવતાં. તેઓ કહેતાં કે 'આ છોકરો લાનુદાસનો યશ દિગ્-દિગંતમાં ફેલાવશે. આડાશી-પાડાશીઓને પણ એકનાથે પોતાના ગુણોથી મોહિત કર્યા હતા. બાળપણમાં પણ તેમનો સ્વભાવ હઠીલો ન હતા, કે ન તો તેમનામાં લાડકાપણું પણ હતું. જે કાંઈ મળતું તેનાથીજ તેઓ સંતોષ પામતા. દેવ-પ્રાહ્લણ અને સાધુ-મહાત્માઓમાં સ્વાભાવિક પ્રેમ, સહમાં પ્રેમ, આંતર્યાલ સરળતા, ભજનમાં મગ્ન થઈને ભૂખ-તરસ પણ ભૂલી જવાં, બધાંને વહાલા લાગતું વગેરે ગુણો એકનાથમાં બાળપણથીજ હતા તેમને માટે તેમને કોઈ અભ્યાસ કરવો પડ્યો નહિ. અનેક ગુણોનું સ્વાભાવિક સાહચર્ય હોવાથી

નિરભિમાનતા અને શાંતિ, એ બે અદ્વૈતિક ગુણ પશુ તેમનામાં બાળપણથીજ દેખાતા હતા તેમની મનોહર મૂર્તિ જોઈને તથા તેમને લાનુદાસના એક કુળના એકમાત્ર તતુરપ બાળીને પૈંજણના લોકો એમના ઉપર ખૂબ પ્રેમ કરતા હતા, અને આ પ્રેમની સાથે આ ગુણોનો યોગ હોવાથી બાળપણથીજ આ બાળભાગવતનો જ્યજ્ઞવલ્કર થવા લાગ્યો

(ચાલુ)

—[*]—

“ શ્રીસદ્ગુરુનાથપ્રાગટ્યમહિમા ”

(રાગ ધોળ—અને ઈશ્વર માગીએ એટલું એક)

ધન્ય ભારતભાત વસુધેવ, ધન્ય સંત ભૂમિ સૌરાષ્ટ્ર-પ્રાગટ્ય સદ્ગુરુદેવર્ણ
ધન્ય ગોકર્ણચુ મોજાદહ ગામડું, ધન્યભાગ્ય ઝાંસાકુળ રાજ-પ્રાગટ્ય
જહાં વેદ પુરાણનાં ગાનોથી, નિત્ય કરતા મુનિગણ દાજ-પ્રાગટ્ય
એહવા ઉત્તમ રાવળકુળતણે, ઝાંસાવાડીને બ્રહ્મ સમાજ-પ્રાગટ્ય
તાત પીતાંબરચૂદ દીપાવવા, પિતૃકુળને કરવાને ઉદ્ધાર-પ્રાગટ્ય
માતા અંબા સમ નંદુબા ઉદરથી, પ્રભુ નાથે લીધે અવતાર-પ્રાગટ્ય
શિવ શક્તિ ભક્ત બ્રહ્મકુળમાં, પ્રગટ્યા શિવ સ્વયમ્ સાક્ષાત્-પ્રાગટ્ય
માત તાત કુળ ગોત્રને તારવા, કરવા ધર્મનો પુનરુદ્ધાર-પ્રાગટ્ય
ગીત ગોવિંદ ગીતામાં જે કથ્યુ, યુગયુગમાં લઈશ અવતાર-પ્રાગટ્ય
દુર્ભેતિઓના દંભ નિવારવા, કરવા સત્યનો પુન પ્રકાશ-પ્રાગટ્ય
સદ્ગેહુ દ્યુતિના સમન્વવા, બ્રહ્મસૂત્રો ને યોગનાં જ્ઞાન-પ્રાગટ્ય
ઉપનિષદો, ગીતાનાં રહસ્યોને, કરવા સરળ લીધે અવતાર-પ્રાગટ્ય
સત્ય શુદ્ધ સનાતન ધર્મનો, કરવા પ્રેમેથી પુનરુદ્ધાર-પ્રાગટ્ય
જન મનનાં અજ્ઞાન વિદારવા, શરણાગત રક્ષવા દાજ-પ્રાગટ્ય
દીન જનનાં દારિદ્ર્ય નિવારવા, હરવા ભક્તોના ત્રિવિધ સંતાપ-પ્રાગટ્ય
વિક્રમ સંવત્ ઓગણીસો ચૌદનો, અતિ ઉત્તમ આશ્વિન માસ-પ્રાગટ્ય
શુક્લ ચાથમે લાનુવારની, રઢિયાળી શી ટવીની રાત-પ્રાગટ્ય
શુભ મંગળ દિન સોહામણે, નાથ પ્રાગટ્યનો ધન્ય આજ-પ્રાગટ્ય
ધન્ય દક્ષિણામૂર્તિ શ્રીનાથજી, આપ યોગેશ્વર શિવ સાક્ષાત્-પ્રાગટ્ય
અમ શરણાગતના તાપને દાળવા, દેવા ગાંતિ ને મુક્તિનાં દાન-પ્રાગટ્ય
વરદ હસ્તકમળ શિરે સ્થાપતાં, પ્રભુ આપો અભયપદ દાન-પ્રાગટ્ય

શ્રી ૮૮મો નાથજયંતીમહોત્સવ }
સં ૨૦૦૧ આશ્વિન સુદિ ૪ }
બુધવાર }

શ્રી લાનુવાસ
કાનજી પુરુષોત્તમ દેવે
વંદહી-સોરઠ

—[*]—

॥ ૬૦ ॥

“શ્રીમન્નાથજયંતીમહોત્સવ”

‘શ્રીમન્નાથ સત્સંગમંડળ’ મુંબઈ તરફથી પૂ. સદ્ગુરુ પરમાત્માનો
 ઊજવાયેલો ૮૮મો જયંતીમહોત્સવ

આશ્વિન સુદિ ચતુર્થીનું સુમંગળ પ્રભાત ચતાં સર્વદેવતાં સોનેરી કિરણો જગતને
 અજવાળી રજાં દતાં. તે સમયે ‘શ્રીમન્નાથ સત્સંગમંડળ’ ના સભ્યો સદ્ગુરુના પોતાના
 પરમકૃપાળુ શ્રીસદ્ગુરુ પરમાત્માનો જન્મ મહોત્સવ ઊજવવા ઐક્ય થઈ રજા દતા. આ
 ધન્ય ને પરમ પવિત્ર દિને સર્વ બંધુઓમાં કોઈ અપૂર્વ ઉત્સાહ, શ્રદ્ધા ને લક્ષિતભાવ
 દરશમાન ચતાં દતાં.

જન્મમહોત્સવમાટે મુંબઈનું મુખ્યમંત્રી ને સદૈવ કથાદીર્ઘનોથી ગાજતું ને આદે
 પદોર પ્રભુદર્શન-લક્ષિતરૂપી સુગંધી પરિગલથી મહેકતું શ્રીનરનાયબાના મંદિરનું સભા-
 સ્થાન નિયત કર્યું હતું. આ સ્થાનનું નૈસર્ગિક સૌંદર્ય મનોહર છે. તથાપિ વિશેષપણે
 સભાગૃહને લાભ્ય રીતે શણગાર્યું હતું. આખા હોલને આસોપાલવનાં પત્રો તથા સુગંધી
 અનેક જાતજાતનાં પુષ્પોથી ગદી લીધો હતો.

સવાહોલના મધ્યમાં કોઈ આકર્ષક મંડપ રચ્યો હતો. આ મંડપની શીલા
 અવર્ણનીય જેવી હતી. રંગબેરંગી પુષ્પોના સુગંધ તથા તોરણો લટકતાં દતાં અનેક
 વિદ્યુત્ દીપકો મંડપમાં ગોઠવ્યા હતા. દીપકોનાં તોરણ ક્યાં દતાં, આ રીતે આ મંડપ બહુજ
 હૃદયઆદલાદક બન્યો હતો. પશુ ખરેખર આ મંડપની શીલા તે બીજાજ કારણે વધી
 ગઈ હતી, અને તે પરમ પૂજ્ય શ્રીમન્નાથ ભગવાનનાં પૂ. પ્રતિમાજીને મંડપમાં સિંહાસન
 ઉપર પધરાવ્યાં હતાં. નાયપ્રભુ લક્ષ્મીપ્રતિ રિમત કરતા હોય તેવાં દર્શન કરતાં વાસ
 થતો હતો. બાધીતા તથા અવનળ્યા ને મંદિરની બહાર આલતાં માણસોની પાંખ નજર
 પડતાં નાયતાં દર્શન કરવા આવી ગયા હતા.

વેદપાઠી શુદ્ધો પણુ સમયસર લાગર ચર્ચ ગયા હતા, અને કાર્યપ્રિય હસ્તાગ્રહ
 વેદધોષ વના વાગ્યાપર્યંત ક્યો દતો. તે પછી પૂ. સદ્ગુરુદેવના મહાપૂજનનો પ્રારંભ
 થયો હતો. મંડપવતી પૂજન માટે શ્રી ગુણવંતસિંહ, રૂપસિંહ, શિવસિંહ તથા લક્ષ્મિસિંહ ગોઠા
 હતા. અને પોરણોપચારથી વિધિપૂર્વક પૂ. પાદુકાજીનું તથા પ્રતિમાનું મહાપૂજન કર્યું
 હતું. પછીથી સૌ બંધુ બંદેનોએ કર્યું હતું. ભાવપૂર્વક આરતી કરી સૌને પ્રસાદી અપાઈ
 હતી. પછી પરમકૃપાળુ સદ્ગુરુ પરમાત્માપ્રતિની જયંતીપ્રસંગની પ્રાર્થના થી. રૂપસિંહો વાંચી
 સંભળાવી હતી. અને કૃપાનાથનો દિવ્ય મહેસ શ્રી. સ્તનજી સમજીએ વાંચી સંભળાવ્યો હતો.
 આ રીતે સવારનો કાર્યક્રમ બહુજ શાંતિ, આનંદ ને સદ્ગુરુલક્ષિતરૂપી મુધાનાં પાન
 કરતાં કરતાં પૂર્ણ થયો હતો.

જયંતી મહોત્સવના પવિત્ર દિને ઘણાં બંધુ બંદેનોએ વ્રત રાખેલ હતાં. કૃપાદારની
 વ્યવસ્થા કરાઈ હતી. ભગવાનહો ધરાવેલ પ્રસાદીયુક્ત કૃપાદાર શોએ આનંદચક્ર લીધો
 ને બપોરના કાર્યક્રમની શરૂઆત કરી.

શ્રીમાન મહારાષ્ટ્રીવાસભાઈ પણુ મંડપમાં પધાર્યા હતા, અને તેઓએ શ્રીસદ્ગુરુ-
 દેવની લક્ષિતદર્શક ભાવવાદી ભાવણુ કર્યું હતું, જેનો સાર નીચે પ્રમાણે છે.

“પૂન્યપાદ કૃપાનાથે આપણને ઘણા વર્ષોસુધી પ્રવચનો સંભળાવ્યાં છે. હવે આપણે સાંભળવા કર્તાં કાર્ય કરવાનું છે સ્વસ્વરૂપની પ્રાપ્તિમાટે આપણે પરમ પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ સ્વધર્મનું અભ્યાસ પાલન કરવું જોઈએ. મર્વ ધર્મકર્મો કામનારહિત કરવાં કે જ્યોત્તી અનુકૂળતા કે પ્રતિકૂળતા સ્વધર્મ પાળતાં ગમે તે આવે, પણ સ્વધર્મપાલનમાંથી કળવું નહિ એ મહાન ઉપદેશ આપણા પૂન્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવ આપણને સમજાવી ગયા છે, તે ઉપદેશપાલન કરવાનું બળ તેઓથી આપણ સૌને આપવા કૃપા કરે !

બીજાના જાણે વાગ્યે શ્રીમન્ મધુસૂદન કરીશુ જીવાનું સુમધુર હરિકીર્તન શરૂ થયું ચુરખુઓ ઉપરાત આમંત્રિત જિજ્ઞાસુઓ તથા અન્ય ભાવિક જનતાની મેદની મોટા પ્રમાણમાં આ મહા પવિત્ર ધાર્મિક ઉત્સવમાં લાભ સેવા એકત્ર થઈ હતી લાઉડ-સ્પીકરની ગોડવણ કરી હતી મંદિરના ચોકમાં તથા મમાહોલના આગણામાં પણ ભાવિક-જનો ઉત્સવનો લાભ લઈ રહ્યા હતા ક્યોશ્વર જીવાએ પૂ સદ્ગુરુ પરમાત્મા શ્રીમન્નાથ પ્રભુનો જીવનમંડિમા ખડુ મુગ્ધ રીતે વર્ણવ્યો હતો, અને શ્રોત્રિય ઘણનિજ ને સમર્થ આચાર્ય તરીકે પ્રમાણે આપી નાથભગવાનની સ્તુતિ ગાઈ હતી.

૭ વાગ્યે શ્રીમાન શાસ્ત્રીજી દેવાચક્ર મેઘજી દેવનાગકરે કૃપાનાથના જીવન ઉપર બારે વિદ્વાતપૂર્ણ પ્રવચન કર્યું હતું ઉપરાત શાસ્ત્રીજી મારફત પૂ જગદ્ગુરુ શ્રીચક્રગચાર્ય શ્રીશારદાપીઠાધીશ્વર શ્રીમદ્ રાજરાજેશ્વરાશ્રમ સ્વામી મહારાજે, શ્રીમન્નાથ સત્સંગમંડળને સંદેશો મોકલ્યો હતો, જે શાસ્ત્રીજીએ સૌને મંભાગ્યો હતો વિશેષમાં તેઓથીએ શુભાશીર્વાદ સાથે શ્રીમન્નાથજીવની મહોત્સવની મંજુર મુજબતા ઈચ્છી હતી પંડીથી થી. રૂપસિંહે કૃપાનાથના પરમકારુણિક જીવનઉપર તથા આનંદાશ્રમની સુખવચ્ચા ઉપર જાણજી કર્યું હતું.

સાત વાગ્યે મગીનવિશરદ મારનર ત્રિકમના ભક્તિભર્યા ભજનો શરૂ થતાં હતાં “ચેન્ના ઓળા ભરફે લાના પહેલી જિજ્ઞામે આટા લાના, પણ કિસીમે ધર મતમના” એ અગમવાણીનું ભજન સાંભળના સૌ કોઈનાં મસ્તકો એલતા હતાં ને મદ્ગુરુદેવચરણમાં બૃક્તા હતાં.

પથાત શ્રીકેતરભારતી સંદર્શીતમંડળે હૃદયઆલ્પાદક ધૂન કરી હતી ધૂનમાં સર્વ મેદની એકતાન થઈ ગઈ હતી પંડીથી આરતી કરી પ્રસાદ ચીને અપાયો હતો. અને છેવટે નરનારાયણના મંદિરના સદ્ગત ભકત જાદવજી મહારાજની મડળીએ ભજનો ગાયા હતાં અને તે પંડી સૌ શ્રીમદ્ગુરુદેવની જય બોલાવી વિદાય થયાં હતાં શ્રીમન્નાથ પ્રભુ વિજયતે.

—[*]—

॥ ૪ ॥

શ્રીમન્નાથ સત્સંગમંડળ મુંબઈ તરફથી ઊજવાપેલા શ્રીમન્નાથજીવંતીમહોત્સવમાં શ્રી રૂપસિંહ હરિસિંહ નીચે પ્રમાણે બોલ્યા હતા:—

કર્તવ્ય

માનનીય બધુઓ તથા ભગિનીઓ, આપ સૌને સુવિદિત છે કે, આપણે પૂન્યપાદ સદ્ગુરુ પરમાત્મા શ્રીમન્નાથ પ્રભુનો ૮૮ મો જન્મનીમહોત્સવ ઊજવવા એકત્ર થયા છીએ. એ આપણા મહાન સદ્ભાગ્ય છે.

આજનો દિન આપણા માટે મહાપર્વ છે. આપણા હૃદયેને સદ્ગુણો નિરખવાનો આ પ્રસંગ છે. એક વર્ષના ગાળામાં આપણે અહમ્મીયાના પ્રાપ્તિના સાધનો સાધવામાં કાંઈ પ્રગતિ કરી છે કે ? નાથપ્રભુનો દિવ્ય સંદેહ આપણ સૌને જે મલ્યો છે, તેના પરિપાલનમાં આપણે વિશેષ સદાચારી થયા છીએ કે ? નાથ પ્રભુના સિદ્ધાંતમાં આપણે પહોં સમ અડગ છીએ કે ? કૃપાનાથે આપણને પરમકલ્યાણકર ઉપદેશ આપેલ છે. સ્વધર્મપાલનમાટે તેઓશ્રીએ સૌને સમયે સમયે બહુજ પ્રેમથી આજ્ઞા કરી છે. તે તે આજ્ઞાના પાલનમાં આપણે જે કચારા હોય તે આપણે દઢતાપૂર્વક દૂર કરી પૂ. સદ્ગુરુદેવની પુનિત આજ્ઞાઓનું સંપૂર્ણ પરિપાલન કરવા માટેનો દઢ નિશ્ચય કરવો જોઈએ. એ આજના પૂ. સદ્ગુરુદેવના જ્યંતીમહોત્સવ પ્રસંગનું પરમ કર્તવ્ય છે.

પૂ. સદ્ગુરુદેવના મહદ્ ઉપકારો

પૂ. નાથપ્રભુ સનાતનધર્મની રક્ષા તથા પ્રચાર માટે અને જનસમાજને કલ્યાણકર માર્ગ બતાવવા સાર કાઢિયાવાડ, ગુજરાત, મુંબઈ ને કરાચી સુધીના અનેક વર્ષેત પ્રવાસ કરતા. પૂ. સદ્ગુરુદેવ એક મહાન આચાર્ય તરીકે જાહેરમાં આવ્યા, સ્વાસ્થી સ્વરૂપાવસ્થાપર્યંત તેઓશ્રીનું આ પરાપકારી પુનિત કાર્ય સદૈવ ચાલુ રહ્યું હતું. તેઓશ્રી કૃપાના સાગર હતા. પૂ. સદ્ગુરુદેવના હજારોની સંખ્યામાં શિષ્યો છે. તેમાં અમીર, શ્રીમંત ને ગરીબ સૌ કાઈ છે. શહેરીઓ ને ગ્રામવાસીઓ પણ છે. કૃપાનાથ પોતાશ્રીના હરેક શિષ્યને ખુશી કરતા. નાથપ્રભુ ભારે સગવડતાવાળા મુંબઈ આદિ શહેરોમાં પધારતા. તેમજ અદ્ય સગવડ ને પરિશ્રમ પણ પડે તેવાં નાનાં નાનાં ગામડાંમાં પણ નાથપ્રભુ પૂર્ણ પ્રેક્ષનતાથી પધારતા. કૃપાનાથ મુંબઈ બિરાજતા હતા, એ મને યાદ છે, અને કૃપાનાથ એક નાના ગામડામાં પધાર્યા હતા, ત્યારે ત્યાં કૃપાનાથનાં દર્શનનો લાભ મને મલ્યો હતો. આ વાતને ૨૫ વર્ષનાં વહાણાં વાઈ ગયાં છે, પણ નાથપ્રભુનાં એ મહદ્ ઉપકારોનું દ્રશ્ય મારા સ્મરણપટ ઉપરથી ભૂલાયું નથી. ભક્તોને વંશ ભગવાન એ કથનાનુસાર કૃપાનાથ તે ગામમાં ઘેરે ઘેરે પધાર્યા હતા. ગામડાનાં માણસોનો અપૂર્વ ભક્તિભાવ. નાથપ્રભુ તેઓને પણ અધિકાર પ્રમાણે સ્વધર્મપાલનનો બહુ આગ્રહ કરતા. માળા રાજ ફેરવળે, એ સાચું છે. વગેરે આનંદજનક શબ્દો સ્મિતવદને સૌને કહેતા. આવી રીતે નાથ પ્રભુના શિષ્ય સમુદાયઉપર તથા સનાતનધર્મી પ્રજા ઉપર મહદ્ ઉપકારો છે. તે સદૈવ તાજ રહેશે.

પુસ્તકો :

નાથપ્રભુએ આશરે ૧૦૮ ગ્રંથો લખ્યા છે. તેઓશ્રીએ ઉપનિષત, અહમ્મીયા ને ગીતા ઉપર મહાભાષ્યો રચ્યાં છે, તે ધણું મનનીય ને મોટા વિદ્વાનોને પણ મુગ્ધ કરે તેવાં છે. મુંબઈમાં શ્રીનરહરિ શાસ્ત્રીની પાઠશાળામાં તથા માધવબાગની પાઠશાળામાં તથા અન્ય પાઠશાળામાં પણ નાથપ્રભુ રચિત ઉપનિષત ગીતા આદિ વ્યાખ્ય છે. શાસ્ત્રીઓ મુકાફે નાથપ્રભુરચિત ભાષ્યો તથા અન્યગ્રંથોની પ્રસંસા કરે છે. એક વરસ પહેલાંના જ્યંતીમહોત્સવમાં માધવબાગની પાઠશાળાના શાસ્ત્રી શ્રીયુત વૈજનાથજીનું પ્રવચન હતું, તેમાં તેઓ બોલ્યા હતા કે, પૂ. મહાત્માશ્રીનાં દર્શનનો લાભ જોકે મને મલ્યો નથી, પણ તેઓશ્રીની કૃતિઓ(ગ્રંથો)નું હું અવલોકન કરું છું, ત્યારે મને લાગે છે કે આ કામ સામાન્ય માણસનું નથી, પણ સમર્થ અવતારી વિભૂતિનું આ કાર્ય છે. આવા

મહાન-ક્રમે ઉપરાંત ગુજરાતી ભાષામાં અનેક નાના મોટા ક્રમે લખી ગુજરાતી ભાષાને ધર્મિક સાહિત્યની સમૃદ્ધ કરી દીધી છે નાનાં પુસ્તકોમાં પણ સરળ રીતે વેદાંતના જ્ઞાનનો નિચોડ નજરે પડે છે. આપણે જાને તે ઉપાધિ કે ચિંતામન હોય, તે વખતે નાયપ્રભુનું કોઈ પણ નાનું પુસ્તક લઈ વાંચીએ, તો તાર્કિક ઉદ્દેગ દૂર થઈ મન શાંત થાય છે.

નાથ પ્રભુએ દિમાલયમાં તપશ્ચર્યા કરી હતી, તે અવધૂતપણે વિચારી હતા કાશીની આનંદગુહામાં યોગસાધના કરી મહાયોગી ને સ્વદ્વનિષ્ઠ થયા હતા. નાયપ્રભુ કૃપાના સાગર હતા. અધિકાર પ્રમાણે સર્વ શિષ્યોને જ્ઞાન આપતા ને યોગ આદિ પણ શિખવતા જેથી કરીને નાયપ્રભુના અગ્રગણ ને અનન્ય ભક્તો યોગ આદિ ક્રિયાઓ સારી રીતે જાણે છે અને અન્ય બંધુઓને શિખવે છે.

નાથપ્રભુની દયાદષ્ટિ સર્વ ઉપગ એકધારે વરસતી હતી નાના કે મોટા દરોઈ શિષ્યને કે કોઈ પણ જિજ્ઞાસુને તેઓથી આવેલ પત્રનો જવાબ તુરંત મોકલતા. નાયપ્રભુએ પ્રત્યુત્તર આપેલ હોય તે જનતાને મહાઉપયોગી થાય એ સાફ તે પ્રત્યુત્તરોનાં પાંચ પુસ્તકો થયાં છે અને તેનાં નામ સદુપદેશ દિવાકર પ્રયમકિંગણુધી પાંચ કિરણુસુધી છે.

આ રીતે કૃપાનાથે આ જગત ઉપર દિવ્ય જ્ઞાનગંગા વહાવી છે. સાક્ષાત્ તેઓથી મુખર્ષ આદિ મોટાં શહેરોમાં પધારતા સારે ધર્મનિષ્ઠ જનતાને તેઓથીના પ્રવચનો સાંભળવા અપૂર્વ ઉત્સાહ જણાતો. આજ રથજે શીતરનારાપણના મંદિરના ભક્ત થી જાદવજી મહારાજે નાયપ્રભુને અહીં પધરાવી પ્રવચનો મોકળી જનતાને સદુપદેશનો અપૂર્વ લાભ આપાઓ હતા.

નાથપ્રભુનો મુખ્ય આશ્રમ બીલખા છે. અમારે માટે આ પરમપાવન યાત્રાધામ છે નાયપ્રભુએ આ આશ્રમમાં અડધી મહીપર્યંત બિરાજીને આશ્રમની ભૂમિને પગ પાવન કરી દીધેલ છે. અર્વાચીન સમયમાં પણ પ્રાચીન ઋષિમુનિઓના આશ્રમનો હુબહુ ખ્યાલ કરાવતો આ આનંદાશ્રમ કર્મકાંડ, રવાખ્યાય આદિ વેદશાસ્ત્રવિદિત સાર્વિક પ્રતિષ્ઠા સુગંધી પરિમલથી મધમધી રહ્યો છે.

પ્ર નાયબજગજાને પોતાથીના સ્વરૂપવરચાન પછી આનંદાશ્રમનો કારોબાર સભાળવા માટે પ્રયમથીજ દરદરીડ બનાવેલ, જેમા પોતાથીની અલંકૃત અનન્ય ભાવે સેવા કરનાર તથા ધર્મી વરસોપર્યંત પોતાથીના સમાગમમાં રહેલા તેવા ૧૦ પોતાથીના શિષ્યોને દરદરી નીમી ગયા છે. વધુ દરદરીઓની જરૂરત પડે તે માટેનાં ભાવિ દરદરીઓનાં નામ પણ તેઓથી લખી ગયા છે આ રીતે નાયપ્રભુ આનંદાશ્રમ સરચાની એવી સુંદર વ્યવસ્થા કરી ગયા છે કે આશ્રમ સદા સનાતનધર્મની ધોષણુધી ગાજતો રહે છે.

આનંદાશ્રમમાં શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ પ્રકાશાળા છે તેમાં સંસ્કૃત લાખાનો અભ્યાસ બાહોય શાસ્ત્રીઓ ગાખી શિખવાય છે બ્રાહ્મણુ વિદ્યાર્થીઓને નિવાસરચાનની તથા જોગજનની સુંદર સગવડ રાખવામાં આવી છે. ઉપરાંત આનંદાશ્રમમાં શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ સનાતનધર્મે વિદ્યાલય છે. તેમાં વિદ્યાર્થીઓને સનાતનધર્મનું શિક્ષણ આપી સનાતનધર્મના ઉપદેશક બનાવવાનું શિક્ષણ આપાય છે.

આ રીતે પૂ. નાયપ્રભુનાં જનતા ઉપર મહદ્ ઉપકારો થયા છે. મારા જો
અપદ્મ પરમાત્મસ્વરૂપ શ્રીસદ્ગુરુ દેવતા અત્યર્થ ઉપકારીનું શું વર્ણન કરી શકે ? આપ
સૌએ જયંતી મહોત્સવમાં જે ઉત્સાહ ને લક્ષિતલાવે લાગ લીધો છે, તે માટે
સ્વાભાવિક સૌને આનંદ થાય છે. પૂ. કૃપાનાથને છેવટે વિનમ્રપણે પ્રાર્થના કરું છું કે,
અમ સૌને દયાળુ નાથ ! વિશેષ વિશેષ સુદૃઢ શ્રદ્ધા, લક્ષિત ને સ્વધર્મપાલનમાટેનું અળ
આપવા કૃપા કરજો ! જયનાથ !

—[*]—

શ્રીનાથસુવોધમાલા

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

દોહરા

(સંવત્ ૨૦૦૨ ની કાર્તિકી પૂર્ણિમાના મહાપૂજન મહોત્સવ નિમિત્તે)

ક્રિયા કારક કરણ એ, જેમાં નહિ લગાર;	
તે બ્રહ્મને જાણતાં, આવે દુઃખનો પાર.	૧
અજ્ઞાનીની રાત્રિ તે, મુનિને દિવસ ગણાય;	
મુનિની રાત્રિ જેહ તે, દિન અજ્ઞને જણાય.	૨
પરમપ્રીતિથી બ્રહ્મનું, દર્શન સદા કરાય;	
તો તાપ નવ ઊપજે, શાંતિ સદા જણાય.	૩
મહામોહના બલવડે, વિષ તે સુધા જણાય;	
એ વિષના મેવતવડે, છયને બહુ દુઃખ થાય.	૪
સંભારો પ્રભુને સદા, ધરો તેમનું ધ્યાન;	
પ્રભુપદ સુસ્થિર રહી, ભૂલો દર્યનું ભાન.	૫
તીવ્ર વિષસમ વિષયને, જાણે સુજ્ઞ સદાય;	
તેથી તેમને વિષયમાં, લેશ રાગ નવ થાય.	૬
રોમરોમમાં નાદને, રોમેરોમ પ્રકાશ;	
રોમેરોમ રીતલ થયે, કપાય આ ભવપાશ.	૭
સત્યવિષે રે'કું સદા, કરી અસત્યનો ત્યાગ;	
અસત્યત્યાગવિણ નવ મળે, સુશાંતિસુસુખઅપાય.	૮
દુઃખદ કર્મ જે સર્વથા, તે લાગે સુખઅરૂપ;	
તે મહિમા મહામોહના, એમ કહે મુનિભૂપ.	૯
નિરાવરણ દૃષ્ટિ વડે, જુએ બધે બ્રહ્મરૂપ;	
નામરૂપ મિથ્યા જણે, તેજ વિવેકિભૂપ.	૧૦
પુણ્યવડે સુખ થાય ને, પાપવડે દુઃખ થાય;	
એમ સમજીને પુણ્યમાં, રહો પ્રવૃત્ત સદાય.	૧૧
મહામોહનું કાર્ય આ, જે સૌ દર્ય જણાય;	
મહામોહ ને કાર્ય તે, જ્ઞાનવડે લય થાય.	૧૨

અનંતકાલનો જીવને, રહ્યો વિષયમાં રાગ;	
સુદૃઢ વિવેકવિરાગવિષ્ણુ, થાય ન તેનો ત્યાગ.	૧૩
ખાનપાન મહામૂલ એ, પ્રેતોતું કે'વાય,	
ખાનપાન દેવોતણું, સરસ સુધા લેખાય	૧૪
લક્ષ્ય પેય મધ માંસ એ, અમુરોતું કે'વાય,	
લક્ષ્ય પેય દેવોતણું, દિવ્ય અમૃત લેખાય.	૧૫
હંસ મોતીલક્ષણુ કરે, બક મત્સ્યનો આહાર	
જિજ્ઞાસુ બ્રહ્મને રમરે, પામર વિષયવિચાર.	૧૬
મનને નિર્મલ રાખવું, તથા વિકસિત સદાય;	
પરમાનંદમય રાખવું, બેધી તાપ વિલાય.	૧૭
બહિર્મુખવૃત્તિવડે, દુઃખની પ્રાપ્તિ થાય,	
અંતર્મુખવૃત્તિવડે, સાચું સુખ પમાય	૧૮
અજાને દુઃખ થાય છે, જ્ઞાને દુઃખ વિલાય;	
તેથી જ્ઞાનને પામવા, કરવો યત્ન સદાય.	૧૯
ભૂમસ્વરૂપમાં કામ નહિ, નહિ ક્રોધનો લેશ,	
શોક લોભ લય ત્યાં નહિ, નહિ અન્ય કોઈ કલેશ	૨૦
પરમધામમાં રહો સદા, દૂર કરી સંસાર;	
જીવલાવનો બાધ કરી, નિરખો નિજરૂપ સાર.	

—[*]—

મક્ત હસરદાનજી

[સંપાદક:—શ્રી અખ્યાશંકર લાઈશંકર ત્રિવેદી]

(નવાગામ-ખીલખા)

તારાના વદન ઉપર આ છેવટના શબ્દોએ કંઈક પ્રસન્નતા ઉત્પન્ન કરી, અને

તે બોલી "શું પિતાજી! આપ મારા માટે સર્વસ્વનું બલિદાન આપી રાકેશો?"

"હા બેટા, મારી પ્રિય પુત્રીની પ્રસન્નતા માટે હું બધુંજ કરવા તૈયાર છું"

"પિતાજી! હસરદાન વિદ્યાવંત બીજા કોઈપણ પુરુષ સાથે મારા વિવાહની વાત

આપ હોડી દો, મેં મારાં માણુઓ દ્વારા હસરદાનનો તપાસ કરાવ્યો, પણ એ કોકો બત્રીએ ગિરનાર તરફ ઉપડી ગયાના ખબર મળ્યા છે. આપ અને તેમની શોધમાં જવાની રમ આપો ગિરનારની આબુખાબુના સંતસાધુઓ માટે હું ત્યાં અનક્ષેત્ર ખોલીશ, અને સત્સંગ ભજન કરતાં કરતા હસરદાનનો તપાસ ચાલુ રખાવીશ, અને જો હસરદાન નહિ મળે તો મારું આપુ જીવન સસેવા, સત્સંગ અને પ્રભુભજનમાં વ્યતીત કરીશ. આ મારો નિશ્ચય છે અને આમાજ મારી પ્રસન્નતા છે"

"બહુ સારુ બેટા! જેની તારી કૃપા, જો એજ તારો નિશ્ચય હોય તો જોઈએ તેટલું ધન, સગમાન અને દાસદાસીઓ સાથે લઈને કલેજ અડીયી પ્રસ્થાન કરો. બગચાનું પશુપતિનાથ તારુ રક્ષણ કરો! અને તને ઇષ્ટપ્રાપ્તિ કરાવો."

ખીલખા, દિવસે દાસદાસીઓ સહિત તારાએ ગિરનાર તરફ પ્રયાણ કર્યું. ગિરનારમાં

આવી અનક્ષેત્ર ચાલુ કરી દીધું. ગિરનાર પ્રદેશના સંતસાધુઓ ભોજન કરીને તારાદેવીની જય પુકારવા લાગ્યા. તારાએ શુભ રીતે પણ ઈસરદાનની તપાસ ચાલુ કરી દીધી હતી. આલુખાલુના સીમાંડાઓ પર માણસો ગેદાવીને અનક્ષેત્રમાં ભોજન કરાવવા સાધુસંતો અને યાત્રાવાસીઓને બોલાવી લાવવામાં આવતાં હતાં.

ઈસરદાન અને આશાજી બારોટ ગિરનાર ઉપરથી પાછા ફરતા હતા. ચાલતાં ચાલતાં આશાજી બારોટ થાકી ગયા હતા. જૂબ ખૂબ લાગી હતી. જરા વિશ્રાંતિ લેવા માટે તેઓ એક વૃક્ષ નીચે બેઠા.

“ઈસર ! જૂબ બહુ લાગી છે !”

“કાશ ! સામે દેખાય એ અંબાજીનું મંદિર છે, હાં જાહેને આપણે રસોઈ કરીશું.”

ત્યાં આ વાતચીત ચાલતી હતી હાં સામેથી એક બાઈ આવી તે જણે ઈસરદાનને ઓળખતી હોય તેમ જણાવું હતું. વૃક્ષ નીચે આવી તેણે કહ્યું :—આપને ક્ષુધા લાગી હોય તો મારી પાસે થોડું પકવાન છે, આપ તેનું ભોજન કરી ક્ષુધાનિવૃત્તિ કરો. એમ કહી તેણે વૃક્ષના પાનમાં પકવાન મૂક્યું અને બંને જણુ ભોજન કરવા લાગ્યા.

આગંતુક સ્ત્રીએ પૂછ્યું :

“આપ ક્યાંના વતની છો ?”

“મારવાડના.”

“આપનું નામ શું ?” “તમારે નામથી શું પ્રયોજન છે ?”

“તમને કહેવામાં વાંધો હોય તો હું પોતેજ કહી દઉં કે આપનું નામ ઈસરદાનજી છે.”

(આલુ)

—[*]—

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર

(લાદપદ માસ)

શ્રીનાથજીવંતી મહોત્સવ :—ગત માસિકમાં જણાવ્યા પ્રમાણે આશ્વિન સુદિ, ૧૫ના દિવસે આનંદાશ્રમના શ્રવણમંદિરમાં સુંદર ઝૂલો શણગારી પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનાં હબિજી તથા તેઓશ્રીનાં પાદુકાજીનું પોડશોપચાર વિધિથી સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ તથા આગંતુક ગુરુબંધુઓએ મહાપૂજન કર્યું હતું. પૂજન ચક્ર રલા બાદ શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી દોશરે “પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનું દિવ્યજીવન” એ વિષયપર બહુ અસકારક બ્યાખ્યાન કર્યું હતું. સૌને પ્રસાદ ને ચરણામૃત અપાયાં હતાં.

ગત શરદ્પૂર્ણિમાના દિવસે આનંદાશ્રમના યોગાનમાં સુંદર પુરશીપર પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનાં હબિજી તથા પાદુકાજીનું વિધિપૂર્વક પૂજન કર્યું હતું. સારબાદ કેળાંતો પ્રસાદ તથા ચરણામૃત સૌને અપાયાં હતાં. અને લાજન ધૂન, કીર્તનાદિ ચયાં હતાં.

પૂજ્યપાદશ્રીની સ્વરૂપાવસ્થાનની પ્રુણમિતિ આશ્વિન વદિ ૧૧ના દિવસે પણ સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ એકત્ર ચક્ર પૂજ્યપાદશ્રીનું પોડશોપચાર વિધિથી મહાપૂજન કર્યું હતું. પૂજન ચક્ર રલા બાદ શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજીએ બહુ લાવનાપૂર્વક શ્રી. વજ્રલાલ-વનમાળી દલાયુવાળાએ લખીને પ્રકટ કરાવેલી નાયસંદિતા વાંચી સંભળાવી હતી. સાર-

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બળુનાર ઠાઠથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪૪૬]

સંવત ૨૦૦૨ કાર્તિક

[અંક ૬૬૦]

શ્રીસદ્ગુરુદેવસ્તુતિ

(લેખિકા—જોરાવરનગરવાળાં શ્રીમતી મણિબહેન)

રસિયાળ બસિહારી મુદરશ્યામ હો સજી અમને—એ રાગ
કૃપાળુ બસિહારી કૃપાનાથ હો ત્યજી અમને,
ખીસખાના વાસી આવા ન ખનીયેજી — રેક
આશ્રમ બિહામણા અમને ખાવાને ધાય વહાલા,
મંસાર લાગે છે મને ખારો,— કૃપાનાથ૦ ૧
સ્નાનગૃહ તો અમને મુના મુના લાગે વહાલા,
નિજમંદિર અશ્રુ પડાવે,— કૃપાનાથ૦ ૨
શ્રવણમંદિરે ચાંખડીના લણકારા લાગે વહાલા,
પ્રતિમાજી વિરહ પ્રજળાવે,— કૃપાનાથ૦ ૩
શ્રવણમંદિર અમને લયાનક લાસે વહાલા;
અન્યની કથા કટુતા ઉપજાવે,— કૃપાનાથ૦ ૪
સ્થૂલ શરીરે તો નાથ નજરે ન દેખું વહાલા,
મનમંદિરે આનંદ લેવાવો,— કૃપાનાથ૦ ૫

સિદ્ધાસન સુતા દ્રષ્ટી વ્યથા બહુ થાય વહાલા;

પુનઃ પ્રક્ટી લીડ લાંગે,—

કૃપાનાથ૦ ૬

બેઠ કરજોડી દયાળુ ચરણ કરું છું વહાલા;

સંદોદિત ચરણમાં રાખો.—

કૃપાનાથ૦ ૭

—[*]—

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્રાથલગવાન]

જ્ઞાની ને જીવન્મુક્ત તેમના શરીરનો સદ્ભાવ હોય ત્યારે વ્યુત્થાન કાલે દ્રષ્ટા હોય, પણ ચિત્તનિરોધકાલે તે દ્રષ્ટા ન રહેતાં બ્રહ્મરૂપેજ રહે. વિદેહ-મુક્તિકાલે સર્વ ઉપાધિઓની નિવૃત્તિ થઈ જવાથી તેમની બ્રહ્મરૂપેજ સ્થિતિ થાય, તેમનું પૃથક્ વ્યક્તિપાણું ન રહે.

ઘૈર્ય, સાવધાનતા, શ્રદ્ધા, ઉમંગ ને વ્યવસ્થામાં વધારો કરી પરમાર્થનાં સાધનોનું સેવન કરી પ્રસન્ન રહેશો.

મનને વધારે શ્રદ્ધાવાળું, વધારે વિવેકવાળું ને વધારે વૈરાગ્યવાળું કરી કર્તવ્યપરાયણ રહેવાથી મનની સ્થિતિ સુધરશે, ને પરમાર્થમાં આગળ વધાશે. પ્રતિબંધક સંસ્કારો દૂર કરવાથીજ વૃત્તિ અંતર્મુખ થશે. પૂર્વાપરનો પૂરો વિચાર કરી શુભ નિશ્ચય કરવો, ને પછી તે નિશ્ચયને અનુસરીને વિચાર ને વર્તન રાખવા પ્રયત્ન કરવો.

થયેલી ભૂલોમાટે તીવ્ર પશ્ચાત્તાપ, જપાદિરૂપ પ્રાયશ્ચિત્ત ને ભવિષ્યમાં ઘણાજ પવિત્ર વિચાર ને પવિત્ર આચારનું સેવન કરવાનો સુદૃઢ નિશ્ચય કરવાથી અંતઃકરણમાં પડેલા પાપસંસ્કારો દૂર થઈ તે શાંતિનો ને સુખનો અનુભવ કરવા સમર્થ થશે.

તમારા તનમનની સ્થિતિનો ને બાહ્યપરિસ્થિતિનો પૂરો વિચાર કરી તમારે તમારા અભ્યાસના સમયનો નિર્ણય કરવો. સવારસાંજ ભક્તિક પ્રાણાયામ જેટલા વધારે કરી શકાય તેટલા કરવા.

પરિચાલન એટલે કુંડલિનીને જગાડવામાટે તેને સર્વભણીથી ચલાવમાન કરવાની ક્રિયા.

કુંડલિની બ્રહ્મરંધ્રભણી જાય ત્યારે તે બ્રહ્મચંચિતો, વિષ્ણુચંચિતો ને રુદ્રચંચિતો ભેદ કરીનેજ બ્રહ્મરંધ્રમાં જાય છે. જડચેતનની ચંચિતો ભેદ અહંકારનો ને આત્માનો વિવેક કરી તેનો સાક્ષાત્કાર કરવાથી થાય છે.

જીભને તાણુ સમીપ આશરે દોઢ કલાક રાખવી. મોઢામાં ભેજો થતો જડો ભલિનરસ કાઢી નાંખવો, અને શુદ્ધ ને પાતળો રસ ગળામાં ઊતરવા દેવો. આ અભ્યાસ સવારસાંજ કરવો.

કુંડલિનીને જગાડી તેનું ઊર્ધ્વાકર્ષણ જપ કર્યા પછી કરવું. નાભિથી કુંડલિની આદિને ઉપર ખેંચી બ્રહ્મરંધ્રમાં લઈ જઈ ત્યાં સ્થિર થવાનું છે.

વધારાનો અપાનવાયુ યોગ્ય આસનાદિવડે દૂર કરતાં અડચણ નથી.

હૃદયની શુદ્ધિ ને મનની સ્થિરતા કરવામાં તમારે ઘૈર્ય ને સાવધાનતાપૂર્વક

મુખ્ય પ્રયત્ન કરવાનો છે

તમારા શરીરને અતુલ આવી ને મન પ્રસન્ન રહે તે પવિત્ર ને પરિમિત આહાર તમારે લેવો

નિદ્રા પૂરતી લેવી, કે લેધી લય ન થાય, વા ન્યૂન થાય મન ઉપર ઘણામાં ઘણો કાણુ રાખતાં શીખો

હૃદયને પરમાત્માના સ્મરણધ્યાનથી ભરપૂર રાખી તેને શાંત ને મુખાનુભવવાળું રાખશો

પ્રતિકૂલ પ્રારબ્ધકર્મથી મનને મુંઝાવા દેવું નહિ મન મુંઝાય ત્યારે પ્રભુની કીર્તનલક્ષ્મિવડે મનને પરમાત્મામાં વિશ્રાંતિ આપવી.

જ્યાં આ પ્રતીત થતા જગતનો ગંધ પણ નથી, માત્ર એકલા પરમાત્માજ વિરાજે છે ત્યાં મનને લેટલું બની શકે તેટલું સ્થિર રાખી દિવ્યાનંદનો અનુભવ કરતા રહેશો (ચાહુ)

—[*]—

શ્રીસનત્સુજાતીયમ્

(શ્રીગાંધરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદક:-શ્રી મહારાણીદાસ ગોકુલદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત અંકના પૃષ્ઠ ૬૫ થી) ૧

આત્મૈવ સ્થાનં મમ જન્મ ચાત્મા ઓતપ્રોતોઽહમજરમતિષ્ઠઃ ।

અજશ્વરો દિવારામતદ્રિતોઽહં માં વિજ્ઞાય કવિરાસ્તે મસન્નઃ ।

યોગિનસ્તં પ્રવચ્ચન્તિ ભગવન્તં સનાતનં ॥ ૩૧ ॥

આપણને સર્વને દેહના યોગની સમાનતાથી તમે સર્વ ભવ વાતે મને પણ તમારા સર્વના જેવો જાણો એમ સંભવે છે

તથા તેથી ઉપરમાં મેં મારા સંબંધમાં તમારા ભવથી વિલક્ષણ એવાં લે વચ્ચેના કહ્યાં છે, તે ખરાં હોવા સામે તમને સર્વને ગંડા થાય એમ પણ સંભવે છે

પણ દેહનો યોગ આપણને સર્વને સમાન જણાવા છતાં તમારી સર્વની અપેક્ષાએ મારામાં જે વિગિષ્ઠતા છે તે હું તમને સ્વદેષમાં કરું છું.

૧ તમે સર્વ તમારા પોતપોતાના દેહમાં એકતા કરી રહેલા હોવાથી તમારા સર્વના દેહને વસી રહેવાભાવેના સ્થાનજૂત આ પૃથ્વીલોકને તથા અન્ય લોકોને તમે તમને પોતાને વસી રહેવાનું સ્થાન માનો છો

આપણા સર્વના આત્મારૂપે પણ થઈ રહેલા હોવાથી પરમાત્મા કહેવાતા પરમેશ્વરને વા પરમેશ્વરના પરમાર્થ પદાર્થની કોઈના સ્વરૂપભૂત બ્રહ્મને મારા આત્મારૂપે જાણીને હું તેમાં મારી સ્વાભાવિક એકતા કરી રહેલો હોવાથી અને પરમેશ્વર વા પરમેશ્વરના પરમાર્થ સ્વરૂપભૂત બ્રહ્મ તેના પોતાનાજ સ્વરૂપમાં સ્વસ્થ હોવાથી મારે રહેવાનું સ્થાન માગે આત્માજ છે

૧ ગતાંકમાં નીચે પ્રમાણે મુદ્રારી વાંચવાનું છે—

પૃષ્ઠ	પારિઆક	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૬૪	૫	૧	તમને સર્વ	તમને સર્વને
૬૪	૮	૧	પદાર્થના સ્વરૂપને	પદાર્થ સ્વરૂપને

૨ તમે સર્વ તમારા પોતપોતાના દેહમાં તમારી પોતાની એકતા કરી રહેલા હોવાથી તમે સર્વ તમારા દેહના જન્મથી તમારો પોતાનો જન્મ થયો માનો છો અને તમારા દેહના મરણથી તમારું પોતાનું મરણ થયું માનો છો.

વસ્તુતાએ ખરો પદાર્થ સત્સ્વરૂપ, ચિત્સ્વરૂપ ને સુખસ્વરૂપ બ્રહ્મજ એક અને અદ્વિતીય હોવાથી માયાવડે ઉપજેલા દેહમાં પોતાપણું કરી રહેનારો દેહી વસ્તુતાએ તેના પોતાના સત્સ્વરૂપ, ચિત્સ્વરૂપ ને સુખસ્વરૂપ એવા એકજ ને અદ્વિતીય બ્રહ્મના બ્રહ્મસ્વરૂપથી માયાવડે બ્રષ્ટ થઈને દેહી થયેલો હોવાથી તેના પોતાના બ્રહ્મસ્વરૂપથી બ્રષ્ટ થવું એ તેનું માયિક મરણ છે અને દેહીરૂપે થવું એ તેનો માયિક જન્મ છે.

દેહના જન્મથી સાધારણ રીતે દેહીનો જન્મ મનાય છે તથા દેહના મરણથી સાધારણ રીતે દેહીનું મરણ મનાય છે, પણ તે જન્મ તથા મરણ તો પ્રસિદ્ધ રીતે દેહનાં હોય છે, તે જન્મ તથા મરણ ખરી રીતે જોતાં દેહીનાં નથી.

દેહીનું તો પોતાના બ્રહ્મસ્વરૂપથી બ્રષ્ટ થવું એજ ખરી રીતે મરણ છે અને દેહીરૂપે થવું એજ તેનો ખરી રીતે જન્મ છે.

ચોગ્ય અધિકારવાળો દેહી પાછો પોતાના બ્રહ્મસ્વરૂપનો વેદવડે ઉપદેશ મળવે એ દેહીનો ત્રીજો જન્મ છે.

અને વેદના ઉપદેશનું મનન તથા નિદિધ્યાસન કરીને પોતાના બ્રહ્મસ્વરૂપને દેહી પાછો પામે એ તેનો ત્રીજો વા છેલ્લો જન્મ છે.

એ રીતનો મારો છેલ્લો જન્મ થઈ ચૂકેલો હોવાથી એટલે ઉત્તરોત્તર જન્મના ક્રમે હું પાછો મારા આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મના બ્રહ્મસ્વરૂપે થઈ રહેલો હોવાથી મારો જન્મ પણ કોઈ દેહના આશ્રયવાળો એટલે આત્માજ છે.

૩ તમે સર્વ તમારા પોતપોતાના દેહ સાથે એકતા કરી રહેલા હોવાથી એક રીતે તમે તમારા પોતપોતાના દેહસાથે આત તથા પ્રોત છો.

હું મારા આત્મામાં પાછો મારી સ્વાભાવિક એકતાને પામેલો હોવાથી હું આત તથા પ્રોત પણ મારા આત્મામાંજ છું. કોઈ દેહમાં હું આત-પ્રોત થઈ રહેલો નથી.

૪ તમારી સર્વની સ્થિતિનો આધાર પણ તમારા પોતપોતાના દેહ છે અને દેહને જરા તથા મૃત્યુ લાગુ હોવાથી તમારી સર્વની સ્થિતિ પણ અશાંદતી છે.

મારી સ્થિતિનો આધાર મારો આત્માજ છે અને આત્મા સદા અજર અને અમર હોવાથી મારી સ્થિતિ પણ શાંદતી છે.

૫ ઉપરમાં મારો જે ત્રીજો જન્મ થઈ ચૂકેલો હોવાનું મેં કહ્યું છે તે પણ માયાવડે થયેલા દેહીરૂપના, જન્મની અપેક્ષાએ કહેલું છે.

વસ્તુતાએ સર્વ દેહીઓ તેમના બ્રહ્મસ્વરૂપે અજન્મા હોવાથી તેમને કોઈને વસ્તુતાએ દેહીરૂપે જન્મ થતોજ નથી. દેહીરૂપે તેમનો જન્મ માયાવડે થાય છે તેથી વસ્તુતાએ સર્વ દેહીઓ અજન્મા છે છતાં માયાવડે તેમને તેમનો દેહીરૂપે જન્મ થયેલો જણાય છે.

મારા આત્મારૂપે રહેલા બ્રહ્મના બ્રહ્મસ્વરૂપને હું પાછો પામી ચૂકેલો

હોવાથી હું હવે પાછો વસ્તુતાએ છું તેવો અજન્મ થઈ રહેલો છું
 દેહના આશ્રયવાળા તમને સર્વને જન્મ તથા મરણ માયાવડે લાગુ છે.
 આત્માના આશ્રયવાળા મને હવે જન્મ તથા મરણ માયાવડે લાગુ પણ
 રહેલા નથી.

૬ દેહના યોગથી તમારા સર્વના જેવો હું તમને સર્વને ચર એટલે
 ગતિવાળો જણાઉં છું.

પણ આત્માના એટલે વસ્તુસ્વરૂપના જ્ઞાનથી હું મને જેવો છું તેવો અચર
 જાણું છું.

૭ દેહના આશ્રયથી તમને સર્વને રાત્રિના સમયે તંદ્રાનો સંભવ છે.
 આત્મસ્વરૂપમાં જાગેલો હોવાથી પ્રસિદ્ધ રાત્રિના સમયે પણ મને
 તંદ્રાનો સંભવ નથી

રાત્રિના સમયે કોઈ અસાધારણ સંજોગને વશ થઈ તંદ્રાનું સેવન ન
 કરનારને દિવસના ભાગમાં તંદ્રાને અધીન થવું પડે છે

પણ આત્મસ્વરૂપમાં જાગનારને પછી રાત્રિદિવસનો વિભાગ જણાતો
 નહિ હોવાથી પ્રસિદ્ધ રાત્રિના સમયે તંદ્રાનું સેવન ન કરવા છતાં મારે
 દિવસના ભાગમાં તંદ્રાને અધીન થવાનો પ્રસંગ નથી

૮ કોઈ પણ પ્રાણી કે પદાર્થના ખરા સ્વરૂપને યથાવત જાણી શકનારો
 પુરુષ કવિ કહેવાય છે.

હું દેહમાં રહેલો છતાં વસ્તુતાએ દેહથી પર હોવાથી દેહમાં પાતાપણું
 કરવાના પ્રમાણે હું એક ક્ષણ પણ અવકાશ આપતો નથી અને સર્વ
 સમયમાં મારા આત્મારૂપે રહેલા પરમાત્મામાંજ હું હુંપણું કરી રહું છું

એવી પરિસ્થિતિમાં જે કવિ મને મારા દેહથી પર એવા મારા આત્માના
 સ્વરૂપે જેવો છું એવો જાણે છે તે કવિને ખરેખર ભારે આદલાદ થવાનો અવસર છે

એટલુંજ નહિ પણ મને દ્રષ્ટાંતભૂત કરીને પોતાના દેહથી પર એવા પોતાના
 આત્મસ્વરૂપને જાણી તે સ્વરૂપે સ્થિતિ કરી રહેનારો કવિ ખરેખર કૃતાર્થ થાય છે

સર્વે કોઈને કૃતાર્થતા આ આત્માને જાણવાથીજ સાંપડે છે

પણ પોતાના દેહમાંજ પોતાપણું કરી રહેનારાં પ્રાકૃત મનુષ્યો કોઈ
 આપોઆપ પોતાના આ આત્માને જાણી શકે એમ નથી

જે કોઈ મનુષ્યો પોતાના આ આત્માનો શાસ્ત્ર અને સદ્ગુરુવડે ઉપદેશ
 પામીને પછી પોતાના દેહથી અલગ થઈને પોતાના આત્માસાથે પોતાની

એકતા સાધે છે તેવા યોગીઓજ સનાતન એવા પરમાત્માને તથા દેહ અને
 દેહીઓના ઈશ્વર એવા પરમેશ્વરને તેઓ જેવા છે તેવા જાણી શકે છે

અને એમને જાણ્યાવિના કોઈને કૃતકૃત્યતા વા કૃતાર્થતા સાંપડે એમ
 એમ નહિ હોવાથી સર્વે કોઈએ તેમને જાણવા જોઈએ એ અવશ્ય છે.

શ્રીશાંકરમાખ્યમ્ ।

આત્મેષેતિ ।

આત્મેવ ॥ એમ આ શ્લોકવડે ઉપર કહેલું વખારે સ્પષ્ટ કરે છે.

યદ્યપિ ન મમાત્મનિ યૂયં વ્યવસ્થિતા ન ચાપ્યહં યુષ્માસુ સ્થિતસ્તયાપ્યાત્મૈવ
સ્થાનમાન્મૈવાશ્રયો. જન્મ ચાત્માઽસ્માદેવાત્મનઃ સર્વમુત્પન્નમ્ ।

જોકે ખરેખર તમે મારામાં રહેલા નથી તેમજ ખરેખર હું તમારામાં
રહેલો નથી તોપણ માયાની જે અવસ્થામાં આ સર્વ ઉપજીને ઉપસ્થિત થઈ
રહેલું જણાય છે તે અવસ્થામાં આ સર્વ આત્મામાંથી ઉપજીને આત્માને
આખરે સ્થિતિ કરી રહેલું હોવાથી આત્માજ આ સર્વને સ્થિતિ કરી
રહેવાનું સ્થાન છે અને આ સર્વ આત્મામાંથી ઉપજીને આત્મામાંજ સ્થિતિ
કરેલું હોવાથી આ સર્વની અંતર અંતસ્તત્ત્વ પ્રદેશમાં આત્મા રહેલોજ હોય છે.

તથા ચ શ્રુતિરાત્મન પવેદં સર્વમિતિ ।

અને આત્મામાંથીજ આ સર્વ ઉપજેલું છે એવી શ્રુતિ પણ છે.

ઓતપ્રોતોઽહમેવ ઓતપ્રોતરૂપેણ વ્યવસ્થિતઃ ।

ઓતપ્રોત હું છું એટલે આત્માના સ્વરૂપથી હુંજ આ સર્વમાં ઓત-
પ્રોત થઈ રહેલો જેવા સ્વરૂપવડે રહેલો છું.

જગદાત્મા યુષ્માર્કં જનયિતા ।

આત્માના સ્વરૂપવડે આ સર્વ જગતનો હુંજ આત્મા હોવાથી હું આ
સર્વ જગતમાં ઓતપ્રોતરૂપે રહેલો છું.

તથા આત્માના સ્વરૂપવડે આ સર્વ જગતને ઉત્પન્ન કરનારો આત્મા હુંજ
હોવાથી હુંજ તમારો સર્વનો પિતા છું.

અજરપ્રતિષ્ઠઃ અજરે જરામરણવર્જિતે સ્વે મહિમ્નિત્તિષ્ઠતોઽયજરપ્રતિષ્ઠઃ ।

અજરપ્રતિષ્ઠ હું છું.

અજર એટલે જરા અને મરણથી રહિત પોતાનાજ મહિમામાં રહેનાર
હોવાથી આત્મા અજરપ્રતિષ્ઠ છે.

હું આત્માજ હોવાથી હું અજરપ્રતિષ્ઠ છું.

તથા ચ શ્રુતિઃ સ મગવ કસ્મિન્ પ્રતિષ્ઠિત ઇતિ સ્વે મહિમ્નોતિ ॥ ૩૧ ॥

એવી શ્રુતિ પણ છે કે હું ભગવત્ એ આત્મા કેને વિષે પ્રતિષ્ઠિત થયેલ
છે (એ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં) તે આત્મા તેના પોતાનાજ મહિમામાં સ્થિત છે.
(એવું એનું ઉત્તર છે.)

(આહુ)

—[*]—

ભક્ત હસરદાનજી

[સંપાદકઃ—શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી]

(નવાગામ-બીલખા)

ઈશ્વરદાને હવે માધવીના સામે જોયું. ગંગાકિનારે તારાના નિવાસસ્થાને ઈશ્વરદાનને
માન-સન્માન આપનારી એ તારાની સદચરી હતી. અહીં તેને જોઈને ઈશ્વરદાનને આશ્ચર્ય થયું.

માધવીએ ઈશ્વરદાનના ગયા પછીની બધી હકીકત કહી સંભળાવી, અને છેવટે કહી
દીધું કે:—“જો તમે તારાને સ્વીકારવાની ના કહેશો તો એ આત્મઘાત કરશે.”

ઈશ્વરદાને કહ્યું:—“ હું તારાનો સ્વીકાર કરું એ તો સંભવિતજ નથી, પરંતુ

સોમવારે તારા શેષાવનમાં મને મળવા આવે. આ મમાચાર લઈ માધવી તારાની પાસે ગઈ અને બધી હકીકત તારાને કહી સંભળાવી. ઈશ્વરદાનના કહેવા પ્રમાણે સોમવારે તારા શેષાવનમાં ઈશ્વરદાનજીને મળવા ગઈ. બંને એક શિલા ઉપર બેઠા. “ઈશ્વરદાન! તમારા સિવાય અન્ય પુરુષ મને પિતા કે ભાઈ સમાન છે, હવે આપ મારો સ્વીકાર કરવામાં હો કરશે તો હું મારો પ્રાણ ત્યજ દઈશ.”

“તારા! હું ચારણપુત્ર છું; તમે ક્ષત્રિયપુત્રી છો. પુગણકાલથી ક્ષત્રિયો અને ચારણો વચ્ચે શુર-શિષ્યનો સબ્ધ આવ્યો આવે છે, આ સબ્ધથી તમે માગ શિષ્યની પુત્રી થાઓ, ત્યારે શુર ઉઠીને પોતાની પુત્રીતુલ્ય શિષ્યા પ્રત્યે કુદૃષ્ટિ કરશે ત્યારે તો આર્થાવર્તને આગણે પ્રલય પથરાશે તમારા જીવનનું વહેણ જોડે માર્ગે વલ્લુ છે, તેને મારે સવળી દિશાએ વહેવડાવવું જોઈએ અને બીજી વાત જેમ આર્થસતીઓના જીવનમાં એકજ પતિનું પ્રભુત્વ ને રચાન છે તેમ આર્થ પવિત્ર પુરુષના જીવનમાં પણ એકજ પત્નીને રચાન હોવું જોઈએ એ આર્થધર્મશાસ્ત્રની મર્યાદા છે. આપણા ધર્મશાસ્ત્રમાં ભોગવિલાસ કરતાં ધર્મને પ્રથમ રચાન આપવામાં આવ્યું છે. ધર્મવિનાનું જીવન અધવચ્ચે છિન્નભિન્ન થઈ જાય છે. પરંતુ પુરુષોનો ઇર્ષ પણ સ્ત્રીને માતા બદેન કે પુત્રી સમાન ગણવાનો ધર્મ છે, અને તેજ પ્રમાણે પરંતુ સ્ત્રીનો ઇર્ષ પણ પુરુષને પિતા, ભાઈ કે પુત્ર સમાન ગણવાનો ધર્મ છે, અને એજ સ્વર્થ ધર્મ ક્રૂરતાં આર્થ સનાતન ધર્મની વિશિષ્ટતા છે. આપણે આર્થ છોડ્યો. આપણે આપણા ધર્મનું પાલન કરવું જોઈએ.”

ઈશ્વરદાનની પવિત્ર ધર્મભાવનાએ દામરદેશની સ્ત્રી ઉપર વિજય મેળવી લીધી. તારાદેવીની વિકારભાવનાએ બદલી ગઈ અને સાત્ત્વિક શક્તિએ તેના અંતઃકરણમાં રચાન લઈ લીધું એ શિષ્યભાવે ઈશ્વરદાનના ચરણમાં પડી ગઈ અને બોલી—

“કૃપા કરજો શુરદેવ! મેં આપને વ્યર્થ પરિશ્રમ આપ્યો છે.”

તારાએ પોતાનું શેષ જીવન સાતિમય રીતે પ્રભુસેવામાં વ્યતીત કર્યું.

ત્યાર પછી આશાજી બારોટ અને ઈશ્વરદાનજી ગિરનારપર મહાત્માઓના દર્શન કરતા કરતા યોગીમહાત્માઓનાં આશ્રમો જોતા હતા, ત્યાં એક ધ્યાનમાં ધૂણીની શિષ્યા પવનમી સામી દિશામાં જતી તેઓના જોવામાં આવી. તેથી તેઓ ધૂણીની પાસે ગયા. તે એક યોગી ધ્યાન લગાવી બેઠા હતા, તે યોગીના ચરણમાં તેઓએ પ્રણામ કર્યા તે યોગી તેઓની તરફ જોઈ જોઈ બોલ્યા “આવો આશાજી બારોટ! તમે નિરાશ થશો નહિ. હું જાણું છું કે તમે માગ દર્શનમાટે બહુ દૃઢ વૈરાગ્ય છે.” તે સમયે આશાજી બારોટની આંખોમાંથી અશ્રુની ધારા ચાલવા લાગી અને તેણે પોતાની થયેલ બુદ્ધિની કૃપા માગી તે બંનેના ભોજનમાટે યોગી મહારાજે રામચાળી (બકરી)નું દૂધ દોહી પોતાના ખપ્પરમાં લઈ લીધું, અને દૂધને ગરમ કરી તે દૂધમાં કદ નાંખી પોતાની આંખોમાં દલાવી અર્ધું દૂધ પોતે પી ગયા, અને અર્ધું દૂધ આશાજી બારોટને પીવા આપ્યું, અને બોલ્યા—“બચ્ચા! આ દૂધ પી લે” આશાજીને ઉચ્છિષ્ટ દૂધ પીવામાં ગ્લાનિ થઈ, અને બોલ્યા કે, “મહારાજ! મેં હમણાં જ ભોજન કર્યું છે; એટલે અત્યારે હું પણ ખાવાની ઇચ્છા નથી.” ત્યારે યોગી મહારાજે તે દૂધનું ખપ્પર ઈશ્વરદાનજી તરફ લઈ જઈ કહ્યું કે “લે બચ્ચા ઈશ્વર! તું આ દૂધનું પાન કરી લે!” ઈશ્વરદાનજી

એ તુરત જ ખપ્પર પોતાના મોઢે લગાવી દૂધ પી ગયા. દૂધ પીતાંની સાથે જ ઈશરદાનજીને દિવ્ય દષ્ટિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ.

ઈશરદાનજી યોગી મહારાજના ચરણમાં પડી બોલ્યા “મહારાજ! આની કૃપાથી મારો આ જન્મ સફળ થઈ ગયો.” યોગી બોલ્યા “બચ્ચા! ઈશ્વરનું લગ્ન ખૂસ લાવથી સતત કર્યા કરો. તું પાત્ર છો.” ત્યાર પછી કોંક્ર અને લત્રીને બંને દામોદરકુંડ આદિ પવિત્ર તીર્થસ્થળોમાં સ્નાનાદિ કરી પ્રભાસપાટણ ગયા; અને ત્યાંથી દારિદ્રાની યાત્રા કરી મારવાડમાં જતી વખતે માર્ગમાં જામનગર શહેર આવ્યું ત્યાં મહાપરાક્રમી ઉદાર જામ રાવણ રાજ્ય કરતા હતા, તેને મળવાની ઇચ્છાથી જામ રાવણની પાસે જવા અમીર ઉમરાવદ્વારા પોતાને મળવા આવવું છે એવો સંદેશો કહેવાડાવ્યો; અને આશાજી તથા ઈશરદાનજી બંને દરબારમાં ગયા. દરબાર ભરાયો હતો. નવા આવેલ મારવાડના ચારણ ઈવંનાં કાઘો સાંભળવાની આશાથી સાહિત્યપ્રેમીઓથી મલાસ્માન ચીકાર ભરાયેલું હતું. પ્રથમ આશા ખારોટ અને પછી ઈશરદાને ચારણી લાખામાં કાઘો બોલવાની શરૂઆત કરી. (ચાલુ)

—[*]—

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્માશ્રી એકનાથજીનું જીવનવૃત્તાંત

[સંપાદક:-બ્રહ્મચારી દલપતરામ. શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ નાથભગવાનના પૂજારી]

(અનુસંધાન વર્ષ ૧૪ માના અંક પાંચમાના પૃષ્ઠ ૬૯ થી ચાલુ)

નિયમપૂર્વક સંસ્કૃતનું પણ અધ્યયન કરાવતા હતા. પુરાણોની કથાઓ એકનાથ ધણીજ શ્રદ્ધાપૂર્વક સાંભળતા, સાંભળેલી કથાઓ તેઓ પાછા પોતાનાં દાદીમાને સંભળાવતા અને દાદાને તથા પંડિતજીને અનેક પ્રશ્નો પૂછીને ચક્રવી નાંખતા હતા. કોઈ કાળને કંઠસ્થ કરી લેવામાં તેમને વિશેષ સમય લાગતો નહોતો. ઉમર આટલી નાની હોવા છતાં પણ ત્રણ વખતનાં સંધ્યા-વંદન તેઓ ચૂક્યા નહોતા. સ્તોત્ર-પાઠ, સવાર-સાંજ દેવ-શુરજનોનું વંદન વગેરે પણ નિયમપૂર્વક કરતા હતા. સ્નાન કર્યા વિના તેઓ કદી પાણી પણ પીતા નહિ, તેમજ પાણી લીધા સિવાય કોઈવાર લઘુશંકા કરવા જતા નહિ. એમની નિયમિતતા અને પવિત્રતા જોઈને મોટેરજો વિચારમાં પડી જતા. તેમની શુદ્ધિ ધણીજ તીવ્ર હતી. આથી શુરુ તેમને જે વિષય સમજાવતા તે સાંભળતાં સાંભળતાંજ તેમને એટલોખંધો આવડી જતો કે શુરુનેજ કોઈ કોઈ વાર શંકા પડતી કે આપણે જાણી લીધેલો વિષય તો મેં તેને ફરીતર સમજાવ્યો નથી ને? એકનાથનું અધ્યયન એ પહેલાંના પરિચિત વિષયોનું આવર્તનજ (પુનર્વાચન) હતું. એમની સત્ત્વપ્રધાન શુદ્ધિમાં જ્ઞાનનો તરત ઉદય થયો હતો. ‘સર્વદ્વારેપુ દેહેડસ્મિન્ પ્રકાશ ઉપજાયતે, ગીતાના આ શ્લોક ઉપર ટીકા લખતાં લખતાં જ્ઞાનેશ્વર મહારાજે કહ્યું છે કે, ‘સત્ત્વશુભો ઉદય થતાં, વસંતઋતુમાં કમળ ખીલતાં જેમ તેની સુગંધ સર્વત્ર ફેલાઈ જાય છે, તેજ પ્રમાણે શુદ્ધિનું તેજ અંદર ભરપૂર થઈને ન સમાઈ શકવાને કારણે બહાર નીકળવા લાગે છે. અથવા વર્ષાઋણમાં મહાનદી જળથી પૂરેપૂરી ભરાઈને બહાર કિનારે ઘસકવા લાગે છે, તેજ પ્રમાણે શુદ્ધિ જે જે શાસ્ત્રનું અવલોકન કરે છે, તેના તેના ઉપર અધિકાર જમાવે છે, અથવા શિંખાની રાત્રે ચંદ્રનું તેજ જેમ આકાશમાં સર્વત્ર ફેલાઈ જાય છે, તેજ પ્રમાણે સત્ત્વશુભી

પુરુષની વૃત્તિ સંપૂર્ણ જ્ઞાન પોતાનું કરી લે છે જ્ઞાનેશ્વર મહારાજનું અનુભવેલું વર્ણન એકનાથની બાબતમાં પણ પૂર્ણ સત્ય છે. એકનાથની હુદ્દિ સત્ય હોવાથી તેમની શક્તિઓનું સમાધાન કરતાં કરતા પડિતજી પણ ગભરાઈ જતા હતા, અને તેમને ભય લાગતો હતો કે આને શિક્ષણ આપવાનું મારાથી કેમ બનશે? કાંઈ કાંઈ વાર તે એકનાથની જ્ઞાનનિષ્ઠા જોઈને તેમને એમ પણ લાગતું હતું કે, શિષ્યના રૂપમાં આ કાંઈ સર્વથા પુરુષ સામે ખેઠો છે એકનાથના માર્મિક અને હૃદયને ખોલનારા પ્રશ્નો સાંભળીને કાંઈ કાંઈ વાર પડિતજી એકનાથના દાદા ચક્રપાણિની પાસે જઈને એમ પણ રહી દેતા કે ‘હું તો ખેડેને માટે કયા વાયતા શીખ્યો, અને આ છોકરો એવા પ્રશ્નો કરે છે કે, તેનું સમાધાન કરવાની માગના શક્તિ નથી’ આ પ્રમાણે બાર વર્ષની ઉંમરમાં રામાયણ-મહાભારત તથા અનેક પુરાણોની રચના કરનાર તેમજ ભગવતના ક્રુવ-પ્રહ્લાદાદિ બાલ ભગવતોનાં આખ્યાન સાંભળી એકનાથની હુદ્દિમાં જે વિલક્ષણ શક્તિ ઉત્પન્ન થઈ તે મોટા મોટા પડિતોને માટે પણ અકરૂણ હતી. સામાન્યલોકોને આ વાત અસંભવિત જેવી જ લાગે છે, કારણકે આવો બાળક ભાગ્યેજ જોવામાં પણ આવે છે પરંતુ એકનાથનું સમસ્ત ચરિત્રજ્ઞ અસામાન્ય હોવાથી તેનામાં બાળપણથીજ આવી અસામાન્ય બાબતો હોવી સામાન્યજ છે, એમાં આશ્ચર્યની કંઈ વાત નથી આખોમાં દિવ્ય અંજન લાગતાંજ પાતાળમાં દટાયેલું ધન પણ જાણી જાય છે, તેજ પ્રમાણે સત્વગુણી પુરુષને સંપૂર્ણ જ્ઞાન અનાયાસેજ પ્રાપ્ત થાય છે શ્રીમદ્ધકરાચાર્યનું વેદધ્યયન બાર વર્ષમાં પૂર થયું, જ્ઞાનેશ્વર મહારાજે સોળમાં વર્ષમાં જ્ઞાનેશ્વરી જેવો અનુપમ ગ્રંથ રચ્યો, સમર્થ રામદાસ સ્વામીને બાળપણમાંજ વમિષ્ટ જેવો ઉગ્ર વૈરાગ્ય પ્રાપ્ત થયો, એકનાથની આ વાત પણ એવીજ છે. તેઓ ‘અનેકજન્મસંસિદ્ધ’ હતા લૌકિક ગુરુ પાસેથી પ્રાપ્ત થતી લૌકિક વિદ્યા પૂર્વજન્મના અભ્યાસગળથી તેમને સહેજમાત્ર પ્રાપ્ત થઈ ગઈ, પરંતુ આથી તેમનું સમાધાન શી રીતે થાય? તેમનું મન ખેડેને અસ્વસ્થ બની ગયું કે ક્રુવ પ્રહ્લાદ વગેરેને જેમ નારદ મળ્યા, તેવાજ ભગવાન્ની પ્રાપ્તિ કરાવી દેનારા સદ્ગુરુ મને ક્યારે મળશે? ખાવા-પીવામાંથી પણ તેમની રચિ ચાલી ગઈ આવા શિષ્યમાટે સદ્ગુરુ ઘેરાઈ દૂર રહે છે! જેમ પકિત રૂઝમાં ચાચ મારવાને માટે પોપટ તૈયારજ રહે છે, તેજ પ્રમાણે સદ્શિષ્ય તૈયાર થતાજ તેના ઉપર કૃપા કરવામાટે સદ્ગુરુ પણ તૈયારજ રહે છે. એક રાત્રે ત્રીજો પહોર વીતી ચૂક્યો હતો, એકનાથ એકલા શિવાલયમાં હરિગુણ ગાતા ગાતા બેઠા હતા, સદ્ગુરુની શોધમાં લાગેલા હૃદયમાં તેમણે આકાશવાણી સાંભળી કે દેવગઢ ઉપર જનાર્દન પંત નામના એક સત્પુરુષ રહે છે તેમની પાસે જાઓ, તેઓ તમને કૃતાર્થ કરશે’ આ આકાશવાણી સાંભળતાજ ઘડબાર થા વૃદ્ધ દાદા દાદીનો કંઈ પણ ખ્યાલ ન કરતાં એકનાથ ભગવાન્નું નામ લઈને લાથી ચાલી નીકળ્યા અને ત્રીજે દિવસે પ્રાતઃકાળે દેવગઢ પહોંચ્યા ત્યાં તેમને જનાર્દન પતંજલિ દર્શન થયા ગદ્ગદ થઈને તેમણે પોતાનું શરીર ગુરુની ચરણોમાં અર્પણ કર્યું. શકે ૧૪૬૭ (સવત ૧૬૦૨)ની લગભગ આ ઘટના બની ગુરુશિષ્યનું જે દિવસે શુભ મિલન થયું તે દિવસ ધન્ય છે। (અપૂર્ણ)

॥ ૐ ॥

શ્રી મુંબઈ માધવબાગમાં શ્રીઆનંદાશ્રમ સુસુક્ષ્મંડળ તરફથી ઉજવાયેલો

“ શ્રીમન્નાથજયંતીમહોત્સવ ”

[સંપાદક:-શ્રી. ગૌરીશંકર આધવજી]

પૂજ્યપાદ કૃપાસિંધુ સદ્ગુરુ પરમાત્મા શ્રી ૧૦૦૮ શ્રીમન્નાથભગવાન્તો ૮૮ મો જયંતી મહોત્સવ દર વર્ષની પેઠે આસો શુદ્ધ ૪ તે શુક્રવાર તા. ૧૦-૧૦-૪૫ ના, રાજ્ય છારેલી પત્રિકા પ્રમાણે મુંબઈના આનંદાશ્રમ સુસુક્ષ્મંડળે લગ્ય અને ગ્રેરક રીતે ઉજવ્યો હતો.

સવારમાં પ્રથમ વેદધોષથી સમારંભની સરૂઆત થઈ હતી. વિદ્વાન ભટ્ટેવોનાં મુખેથી યથેલા વેદધ્વનિથી મંગલમય યથેલા વાતાવરણમાં સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રીમન્નાથમહેશ્વરનાં પુનિત પાદુકાણ્ડું વૈદિકવિધિથી ધોડશોપચારવડે મહાપૂજન થયું હતું. તત્પશ્ચાત્ પધારેલાં સર્વે ગુરુમંથુઓ તથા ભગિનીઓએ ભક્તિભાવપૂર્વક શ્રી પાદુકાણ્ડું તથા પ્રતિમાણ્ડું પૂજન કર્યું હતું.

મધ્યાહ્નોત્તર આર વાખ્યાથી સાદા આઠ સૂધી ભક્તિનિષ્ઠ મહાનુભવોના ભજનકીર્તનો તથા સદ્ધર્મનિષ્ઠ વિદ્વાન વક્તાઓનાં પ્રસંગોચિત વ્યાખ્યાનોથી એટલો બધો આસ્વિક આનંદ બાપ્યો હતો કે સાડાચાર કલાકનો સમય બહુ જલદી વ્યતીત થઈ ગયો હોય તેમ દરકને લાગતું હતું. મુખ્યતઃ ભક્તપ્રવર કણુભાઈના ચિ. નવનિતભાઈ તથા તેમની મંડળીના ભજનો અત્યંત હૃદયંગમ તથા તન્મય કરનારાં હતાં. બંગાળમાં જેવી રીતે શ્રદ્ધૈતન્ય મહાપ્રભુના પ્રેમીભક્ત અનુયાયીઓ કીર્તન કરે છે લાંબે અતિ ઉચ્ચસ્વરે હૃદયની તીવ્ર ભક્તિના આવેશપૂર્વક, ભક્તિરસથી આર્દ્ર રોમાંચક કીર્તનો ગાય છે અને સંસાર તથા શરીરનું પણ અક્ષક્ષ કરાવે છે તેવીજ અદ્ભુત તન્મયતા તથા પ્રેમભક્તિથી તરબોળ ભજનોથી-શ્રી. નવનિતભાઈએ શ્રોતાઓને પરમાનંદના ઉદ્ભવમાં જાણે કે મગ્ન કરી દીધા હતા.

સંગીતરત્ન શ્રીદેવેન્દ્રવિજયજીએ પણ ચોતાના ભજનોનો લાલ આપ્યો હતો.

તદનંતર પૂજ્યપ્રજ્ઞેન શ્રી. જયગંગા પ્રજ્ઞેન, વેદાંતમૂળધુ શ્રી. મનુભાઈ ચંદ્રવિદ્યાનંદ પંડ્યા, શ્રી. મગનલાલ ખખખર, શ્રી. ગોરધનદાસ સોલ્લીસીટર, શ્રી. પ્રાણજીવનદાસ વિઠ્ઠલદાસ કુવ, શ્રી. મણિલાલ સોમનાથ રાવળ, શ્રી. મનુભાઈ મંગળદાસ કેશવલાલ બોરીવલીવાળા તથા શ્રી. વિઠ્ઠલદાસ ગોરધનદાસભાઈએ પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાનના ઉપકારક જીવન કાર્યનું એવી સુંદર રીતે વિવરણ કર્યું હતું કે જયંતીમહોત્સવ ઉજવવામાં ધર્મપ્રચારનો જે એક ઉદ્દેશ રહેલો છે તે સંપૂર્ણ સફળ થયો હતો, આવા કાર્યમાટે માધવબાગ જેવું પવિત્ર સ્થળ મળવાથી વિશેષ લાલ યાય છે તે માટે અમે અને શ્રીમાધવબાગના ધર્મનિષ્ઠ દરદી મહાશયોનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ.

છેવટે પૂજ્યપાદ મહામંડલેશ્વર શ્રી પ્રદીપાનંદજી મહારાજે સુંદર પ્રવચન કર્યું હતું.

ગયા આનંદાશ્રમ માસીકમાં જે કાર્યક્રમ છપાયો હતો, તેમાં કરકાયુઓર્ડર અને અર્થાંત વાતાવરણને લીધે ફરફાર ફરવામાં આવ્યો હતો. અને બહારગામથી આમંત્રીત સાદરાવાળા

શ્રી મંગલદાસ માધવદાસ બાસ, મોજીદગામી શ્રી હરદત રવાશકર જોશી, તથા સુરતવાળા શ્રી મણિશકર ત્રિભોવન ભટ્ટ પધારી શક્યા ન હતા, અને કાર્યક્રમ રાતના ૧૨મી સુધી ન રાખતાં ૮મી વાગે સમાપ્ત કર્યો હતો.

સર્વે આવનાર ભાઈમનોને કૃપાનાથશ્રીએ રચેલ "ગપાષ્ટક-સત્યાષ્ટક" ની પુસ્તિકા પ્રસાદરૂપે આપવામાં આવી હતી. લગભગ ૨૫૦૦ ભાઈમહેનોએ કૃપાનાથશ્રીનો દિવ્યસંદેશો ગ્રીષ્મો હતો.

છેવટે કૃપાર્ણવ શ્રીમદ્વાયભગવાન્તી પ્રતિમાજની આરતી કરી, પ્રસાદ લઈ સમારંભની પરિસમાપ્તિ કરવામાં આવી હતી

इति शिवम्

—[*]—

શ્રી મુંબઈ આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંડળની પ્રવૃત્તિ

સાપ્તહિક હરરોજ સતસંગ—

ઉપરોક્ત મંડળના સભ્યો નીચેના ઠેકાણે, નીચેના દિવસોએ એકત્ર પૂજ્યપાદ કૃપાનાથશ્રીના પુસ્તકોનું વાચન કરે છે તે સર્વ ધર્મપ્રેમી બુધુ-બહેનોને પધારવા વિનંતિ છે.

રવિવાર : (૧) ૯ થી ૧૧ ડા. પીરોજશા એ ફીરોજીલા ૫૪ જમશેદજી રોડ માહીમ.
(૨) સાંજે ૨૮મી ડા. ૫ થી ૬ ઠે માધવ ભુવન કાદાવાળી

સોમવાર : રાત્રે ૨૮મી ડા. ૯ થી ૧૦મી તથા રવિવારે સવારમાં ૧૦મી થી ૧૧મી શ્રી. ચંદુભાઈ પ્રતાપસિંહ, વિશ્રામ ભુવન, સીધી ગલીની સામેની ગલીમાં.

મંગળવાર : રાત્રે ૯મી થી ૧૦મી શ્રી મુળજી માધવજી જોશી ભીખગલી ત્રીજે માળે વડગાદી.

બુધવાર : રાત્રે ૯મી થી ૧૦મી, શ્રી અરજી કરમણ, છવા કુવરજીનો માળો, ત્રીજે માળે. કુભારવાડા ત્રીજી ગલી

શુક્રવાર : રાત્રે ૯મી થી ૧૦મી શ્રી રૂપસિંહ હરિસિંહ હીસોળ રદ્દીટ, દામજી લાધાનો માળો, બીજે માળે વડગાદી.

શુક્રવાર : રાત્રે ૯મી થી ૧૦મી શ્રી અમયાલાલ જગજીવનદાસ નાગર નિવાસ ત્રીજે માળે ૫૪ અનંતવાડી

શનિવાર : રાત્રે ૯મી થી ૧૦મી શ્રી રતનજી રામજી લાખાણી માધવ ભુવન કાદાવાડી ૩ નં ૩૬.

—[*]—

તુરતમાં બહાર પડેલી નવી આવૃત્તીઓ

૧ શ્રીનૈમિત્તિકકર્મપ્રકાશઃ પૂર્વાર્ધ ને ઉત્તરાર્ધ સાથે પહોત કિંમત રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ અલગ.

૨ સ્વભાવિકધર્મઃ પહોત મૂલ્ય રૂ. ૦-૩-૦ પોસ્ટેજ અલગ.

મળવાનું સ્થળઃ—

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ-નવાગામ પોસ્ટ બીલખા

—[*]—

શાન્તિપર્વ

[લેખકઃ—શ્રી. પં. પદ્મનાભ શાસ્ત્રી]

મહાભારતનાં બહાર પર્વમાં એક પર્વ શાંતિપર્વના નામથી પ્રસિદ્ધ છે અને એ પર્વમાં પિતામહલીભે ધર્મકાર્યમાં આવી પડતી આપત્તિઓને ધાર્મિકજીતિને અનુસરી શી રીતે પાર કરવી તેના સુંદર ઉકેલ બતાવ્યા છે, તેથી કેટલાક તેને મહાભારતનું હૃદયસ્થાન પણ જણાવે છે, બ્યારે કેટલાક અર્જુનગીતા જે કૃષ્ણ અને અર્જુનના સંવાદરૂપે બ્યાસ ભગવાનેજ મહાભારતમાં ગુંથી છે તેને મહાભારતનું હૃદય જણાવે છે કારણકે આ ભગવદ્ગીતાને પ્રસ્થાનત્રયમાં આચાર્યોએ સ્થાન આપ્યું છે.

એ ગીતામાંજ કહેવામાં આવ્યું છે કે **ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव हेतुमद्भिः सुनिश्चितैः।** અર્થાત્ હેતુપુરઃસર અને નિશ્ચયપૂર્વક રચેલાં બ્રહ્મસૂત્રક પદોત્તરે ગીતામાં અર્જુનને બોધ કરવામાં આવ્યો છે, અને તેથી ગીતાનું સ્થાન સ્મૃતિ જેટલું ઉચ્ચ આચાર્યોદ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. જોકે ભગવદ્ગીતાસુપનિષત્સુ બ્રહ્મવિદ્યાયાં યોગશાસ્ત્રે એવું વાક્ય દરેક અધ્યાયને અંતે આપવામાં આવ્યું છે અને એ વાક્ય ગીતાઉપદેશકો અને સાધકોએ માન્ય રાખ્યું છે, તેથી ગીતાનું સ્થાન મહાભારત કરતાં પણ ચઢી જાય તેવું ક્ષણકર લાગે છે. આવાં કારણોને લીધે ગીતાને મહાભારતનું હૃદય કહેવામાં આવે તો તે પણ ગેરબ્યાજખી નથી.

પ્રચલિત શાંતિપર્વ સંબંધી આટલી ચર્ચા પછી શાંતિ અને પર્વ એવાં બે શબ્દોના જોડાણથી શાંતિપર્વ એવું જે એક નામ પ્રચાર પામ્યું છે તેના વિચાર કરવો આવશ્યક ગણાયે.

વેદના મંત્રોના અંતમાં ત્રણ વખત શાંતિ શબ્દોના પ્રયોગ થતાં જોવામાં આવે છે, એક સ્થળે તો ઋં ઘૌઃ શાન્તિ રન્તરિક્ષઃ શાન્તિઃ પૃથિવી શાન્તિરાપઃ શાન્તિ-રોપઘયઃ શાન્તિર્વનસ્પતયઃ શાન્તિ ચિન્ધેદેવાઃ શાન્તિર્બ્રહ્મશાન્તિઃ સર્વઃ શાન્તિઃ શાન્તિરેવ શાન્તિઃ સામા શાન્તિરેવિ ॥ એ રીતે શાન્તિપાઠ પણ જોવામાં આવે છે અને બધા મંત્રપાઠોના સામટો અર્થ કરીએ તો એટલોજ સમજાય છે કે સાધકને ઉપાસના પ્રસંગે તમામ સ્થળે શાંતિની જરૂર રહે છે. પછી એ સ્થળ સ્થૂળ સૃષ્ટિ ઉપર હો કે સૂક્ષ્મ સૃષ્ટિ ઉપર હો; જાગ્રત્ સ્વપ્ન કે સુષુપ્તિમાં હો કે વિશ્વ તૈજસ અને પ્રાજ્ઞ સ્વરૂપમાં હો; આકાશમાં શાંતિ મળે કે અવકાશરૂપ અંતરિક્ષમાં શાંતિ મળે.

પૃથ્વીનાં વિશાળ પટ ઉપર શાંતિ હો કે મહાભાગરનાં હિંમલમાં શાંતિ મળે, અમારિકે બોજન વેળાએ શાંતિ હોય કે આતુગવશ્યામાં વનરપતિદ્વારા શાંતિ પ્રાપ્ત થાય. અનંત દેવતાઓ વિદ્યકર્તા મટી શાંતિ અપાવવામા મદદરૂપ થાઓ અને એ શાંતિ પ્રદર્શના હોષ ને શાંતિ અચળ અટળ જળવાઇ રહે તેમ અવિચળ શાંતિ ને ને રથજોમાં જોવામાં આવે તેવી અપૂર્વ શાંતિ મને મળે

અર્થાત્ પ્રાણીમાત્ર જગત્માંથી શાંતિ મેળવવા માટેજ કગતા હોય છે આવી અપૂર્વ શાંતિ મેળવવા માટે કીટ પતંગાદિથી માંડીને જહાઝુથી સહુ કાંઈ મેળવવા મથી રહ્યું હોય તેમ જણાય છે.

આર્યસંસ્કૃતિ ને શાંતિ ગ્રાપવા માટે ઉત્તમ પુરવાર યર્ધ ચૂકી હતી, તે શાંતિ વિધ્યાચળની દક્ષિણમાં વમતી અર્ધસન્નિત પ્રળને પશુ મળે અને રાવણના ત્રાસમાંથી છુટી આયોચિત સ્વાતન્ત્ર્યલાભ મેળવે એ હેતુથી શ્રીરામચંદ્રએ વનવાસ નિમિત્તે દક્ષિણ તરફ પ્રયાણ કરી વાનર (વિકટપે નર-અર્ધ મન્ય) જાતિ સાથે સહકાર સાધી દક્ષિણવાસીઓને રાવણની રાફસી ધુસરીમાંથી મુક્ત કરી.

શાસ્ત્રમા વર્ણવેલી દેવદાનવોની લગાઈઓનું રહસ્ય આવા પ્રકારમાં પણ ધટી શકે છે અધ્યાત્મવિચારકોણીથી લખાએલા ગ્રન્થે આવી વાતોને સમર્થન આપે છે. બૃહદારણ્યક ઉપનિષદમાં અશ્વમેધ યજ્ઞનું ફળ યજ્ઞમાનને આધ્યાત્મિકદૃષ્ટિથી શી રીતે મળી શકે છે, યજ્ઞના અધિકારી ન હોય તેવા લોકોને પણ અશ્વમેધનું ઉત્તમ ફળ કેવી રીતે મળી રહે છે એ હકીકત સુન્દર રીતે બતાવવામાં આવી છે.

યજ્ઞયાગ્નિનું દક્ષિણ ફળ પરિણામે દુઃખરૂપ નીવડે છે, તેને ખરેખરે બૃહદારણ્યક ઉપનિષદ અશ્વમેધ દ્વારા શાશ્વત સુખ શી રીતે પ્રાપ્ત કરી શકાય એ હકીકત જ્ઞાનપ્રધાન માનસવાજોને વધારે સ્પષ્ટ અને અવશ્ય આદરણીય જણાયા વિના રહેશે નહિ

જીવનનું ધ્યેય સમારતા સાગરમાં ફૂળી મરી જન્મમરણની ધટમાળમાં આથબા કરવામાં નથી પણ શાશ્વત શાંતિ પ્રાપ્ત કરવામાં રહેલું છે એમ શ્રુતિ ભગવતી પોકારી પોકારીને કહે છે કે -યદ્ગત્વા ન નિવર્તન્તે તદ્દામ પરમં મમ । ન સ પુનરાવર્તતે । ન સ પુનરાવર્તતે । જેનું અનુવાદાત્મક રમરણ આપણને બાસસત્ત્વદ્વારા મળે છે કે સત્તાવૃત્તિ શબ્દાત્

અનાવૃત્તિ શબ્દાત્ ॥ અર્થાત્ જહમૂત મહાત્માનું ગમનાગમન થતું નથી એમ શ્રુતિ સામન કરે છે અર્થાત્ પગમ શાંતિ સ્વસ્વરૂપરિચિતિ વિના પ્રાપ્ત થતી નથી અને એવી અપૂર્વ શાંતિ મળે ભારેજ મરણ પણ ઉત્સવરૂપ બની રહે છે પૂરપતિયિ પણ એજ ગણાય ને તિયિ મનુષ્યનો જન્મમરણનો ફેરો રાળી તેને શાશ્વત શાંતિ પ્રદાન કરે અને આવી તિયિજ શાંતિદેવિનું પુણ્ય પર્વ હોવાથી એ શાંતિપર્વ ગણી શકાય મહાભારતનું શાંતિપર્વ તો ધાર્મિકદૃષ્ટિથી બ્યવહારની ગુચ ઉદ્દેશવાપૂરતી શાંતિ આપે છે ત્યારે શાશ્વત શાંતિ અર્પનાર તિયિ-પળ-દિવમ કે ધડી ધન્યધડી ગણાય છે અને એ શાંતિપર્વ ઉજવવાપૂરતી મર્વ શાસ્ત્રો, યુગ્મો, સ્મૃતિઓ, શ્રુતિઓ, ભકિતસૂત્રો, જહમૂત્રો, જ્ઞાનસૂત્રો સર્વનો ઉચ્ચ ઉદ્દેશ માધવા માટે ગરમથલ સાધી રહી છે આનું શાંતિપર્વ ઉજવવા આર્યપ્રજા ભાગ્યશાળી મત્વ જને એમ કંચ્છી આ લેખનો ઉપસકાર કરવો યોગ્ય છે એમ ધારી આ સ્થળે વિરમ્બુ ઉચિત છે

શ્રીજાનંદાશ્રમ-સમાચાર

(આશ્વિન માસ)

મુખ્યસેટ:—શ. ૨૫-૦-૦ શ્રી. જમિયતરામ નરભેરામ ત્રિવેદી (આપાઠ વર્દ ૪)
શ. ૨૦-૦-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી. શ. ૧૮-૦-૦ શ્રી. જમશેદજી પેત્તનજી ગોળ-
વાળા-ભાદીમ. શ. ૧૦-૦-૦ એસ. સી. મહાદેવિયા-અમદાવાદ.

સધુરુદ્ર અને રુદ્રાભિષેક:—શ્રી. પ્રભુલાલ કાનજી દવે-જૂનાગઢ. શ્રી. ખોધાભાઈ જેઠા-
ભાઈ-ધ્રાક્ષ. ગઢવી ગોવિંદ ભોજભાઈ-જંબુજા.

ભોજન:—શ. ૧૬-૬-૦ શ્રી. હજનલાલ વાલજી-અમનગર. શ. ૫-૦-૦ આપાલાલ
નૌતમલાલ ત્રિવેદી. ભોજનનિમિત્તે. શ. ૭-૦-૦ ખેત નાનીખાઈ તે શ્રી. સદગત મધિસુદાતા
પત્ની-અમદાવાદ. શ. ૭-૨-૦ રમેશચંદ્ર મણિલાલ-પ્રાંતીજ. શ. ૨૪-૧-૬ શ્રી. ગિરધરલાલ
વિક્રમદાસ-કુંડલા. શ. ૧૭-૧૦-૩ શ્રી. હરજીવન કેશવજી શાહ-મુંબઈ. શ. ૨૫-૭-૬ શ્રી.
હરજીવન કેશવજી શાહ-મુંબઈ. શ. ૫-૦-૦ શ્રી. સુલાખચંદ ગોઠળદાસ-મુંબઈ, ૪ થાળ. માતૃશ્રી
ભનખાઈમા ખડખડ તરફથી ભોજન (સીધાં).

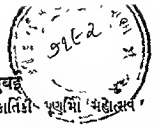
અખંડેદીપક:—શ. ૧-૦-૦ શ્રી. ખોધાભાઈ જેઠાભાઈ-ધ્રાક્ષ. શ. ૧-૦-૦ શ્રી. આપાલાલ
નૌતમલાલ. શ. ૦-૪-૦ શ્રી. વલ્લભસિંહ માનસિંહ-મુંબઈ. શ. ૦-૮-૦ ગઢવી ગોવિંદ ભોજ-
નજંબુજા. શ. ૦-૮-૦ શ્રી. જટાશંકર જગજીવન-જૂનાગઢ.

થાળો:—શ. ૨-૮-૦ શ્રી. મધુવનદાસ સી. પરીખ-ગોધરા. (ખે થાળ.) શ. ૧-૪-૦
શ્રી. પ્રભુલાલ કાનજી દવે-જૂનાગઢ. શ. ૧-૪-૦ ખેત લાધીખાઈ દેરશન. શ. ૨-૪-૦ શ્રી.
કેશવજી કીણાભાઈ-જૂનાગઢ. શ. ૧-૪-૦ મણિખેત-ખીલખા. શ. ૧-૪-૦ ખેત હરિખાલાલ-
સિંહજી-કુંતિયાણા. શ. ૨-૮-૦ શ્રી. મનસુખલાલ ડી. લખનેરી. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. વલ્લભસિંહ
માનસિંહ-મુંબઈ. શ. ૧-૪-૦ ખાશી ઈંદોરાખા-ખંજડિયા. શ. ૧-૪-૦ જાતુશંકર ડુલરામ
રાવળ-મીતડી. શ. ૨-૮-૦ શ્રી. દેવશંકર રજુછોડ જાની-કુંતિયાણા. (૨ થાળ.) શ. ૧-૪-૦
શ્રી. ગિરધરલાલ વિક્રમદાસ-કુંડલા. શ. ૧-૪-૦ શ્રી. જટાશંકર જગજીવન-જૂનાગઢ. શ. ૧-૪-૦
શ્રી. ત્રિજીવન મજીજી જોશી-જૂનાગઢ. શ. ૧-૪-૦ ચોક્કસી પુરુષોત્તમદાસ રજુછોડદાસ-અમદાવાદ
શ. ૨-૮-૦ મીત્રી શામળજી કુંવરજી (૨ થાળ.) શ. ૧-૪-૦ શ્રી. ભાગવતલાલ મંગળદાસ-
ખોરીવલિ હા. શાસ્ત્રીજી દયારામસાઈ. શ. ૧-૪-૦ ગિ. જગદીસચંદ્ર મગનલાલ જોશી-આંકોલવાડી.

—[*]—

ગત કાર્તિકી પૂર્ણિમાને મહાપૂજનમહોત્સવ ને સાધનક્રમ આગળ જાપેલા કાર્યક્રમ
પ્રમાણે સુંદર ને વ્યવસ્થિત રીતે ઊજવાયો હતો. આ મહોત્સવમાં બ્રમ્હેનગદવાળા
શ્રી. શાંતિપ્રસાદ મહાગજ તથા નાસિકવાળા પૂજ્ય સ્વામી શ્રી. અખંડાનંદજી મહારાજ ને
પં. ગિરીશ શર્મા આગ્યા હતા. અને ચૈતાનાં વિદ્વાપૂર્ણ વેદાંત વિષયક વ્યાખ્યાનો દ્વારા
આગતુક નિવાસી યુરુઅંકુષોને ધરોજ આનંદ આપ્યો હતો. હાંકનિવાસી શ્રી. ગાંડલાલભાઈ
મહેતાએ પણ પૂજ્યપાદશ્રીના હૃદયચરિત્ર પર હરિત્રયા બહુ રસપૂર્વક કરી હતી. તે ત્રણે
દિવસનો સાધનક્રમ આનંદપૂર્વક પૂર્ણ થયો હતો.

—[*]—

“શ્રીમન્નાથસત્સંગમંડલ” મુંબઈ

ઉપરોક્ત મઝા તરફથી વર્નિતાવિશ્રામના સભાખંડમાં ‘કાર્તિકી પૂજા’માં ‘મહાસભા’ ભાવપૂર્વક ઉજવાયો હતો.

ઉત્સવરથળ સુંદર, આલીશાન ને પ્રસિદ્ધ હોવાથી ગુરુબ્રહ્મા, ગુરુભગિનીઓ ઉપરાંત અન્ય ભાવિક બંધુબહેનોની હાજરી પણ સારા પ્રમાણમાં થઈ હતી.

પવિત્ર વેદોના મનોવ્યાસથી મગલ કાર્યની શરૂઆત થઈ હતી સુમધુર કર્ણપ્રિય વેદધોષના શ્રવણથી વાતાવરણ સતેજ ને ભક્તિભર્યું બન્યું હતું.

પત્રીથી કૃપાર્ણવ પરમપૂજ્ય સદ્ગુરુ પરમાત્મા શ્રીમન્નાથ ભગવાનનું પોષણપ્રચારથી વિધિપૂર્વક મહાપૂજન થયું હતું જગતમાં ખરી શાંતિ સ્થપાય, અને સમસ્ત જનતાનું કન્યાણુ થાય, તેવી કૃપા વર્ષાવવા પરમ કરુણાલુ સદ્ગુરુદેવને અતિદિનભાવે પ્રાર્થના કરી આરતી ઉતારી હતી, અને કીર્તનો ગાયા હતાં.

ત્યારપછી શ્રીયુત્ત ભાઈ કરણસિદ્ધ લાલસિદ્ધએ પૂર્ણિમાના પૂજનનું રહસ્ય ને સદ્ગુરુભક્તિઉપર મનનીય પ્રવચન કર્યું હતું શ્રીયુત્ત ભાઈ નારણસ જમનાદાસે (જમનભવપુરરાગા) પણ સદ્ગુરુભક્તિભાવયુક્ત મુદર ભાષણ કર્યું હતું પછી પ્રસાદી લઈ આનંદમય વાતાવરણવચ્ચે સભા વિસર્જન થઈ હતી.

પરચુરણમેટ

(આશ્વિનમાસ)

- ૧૭-૮-૦ શ્રી હર્ષદરાય મહારાણીદાસ-
માગરોળ ઓગસ્ટના જપાદિના
- ૧-૦-૦ શ્રી. લાલજી શ્રીણુભાઈ
- ૦-૪-૦ “ વિકુલજી વાલજી
- ૨-૦-૦ “ બેચરલાલ ભવાન-વર્ધા
શ્રીનાથજયતીની મેટ —
- ૧-૦-૦ શ્રી લાલજી ઓધવજી
- ૧-૦-૦ “ અંબાશકર ભાઈશકર ત્રિવેદી
- ૦-૮-૦ “ કરશનજી પ્રાણુજીવન ઝોઝા
- ૧-૦-૦ “ કાનજી પુરુષોત્તમ દેવે
- ૦-૬-૦ શુકલ વિશ્વનાથ કાળિદાસ
- ૧-૦-૦ શ્રી. નરભોરામ ઓધવજી
- ૧-૦-૦ “ કેશવજી શ્રીણુભાઈ
- ૧-૦-૦ “ દિલસુખરાય કાનજી
- ૧-૦-૦ “ કલ્યાણુમિહ ભવાનસિદ્ધજી
- ૧-૦-૦ “ મંગલાલ વનમાળી
- ૦-૨-૦ “ હર્ષદરાય મંગલાલ

- ૧-૦-૦ શ્રી. માસ્તર રામજીભાઈ
- ૧-૦-૦ “ લાલજી શ્રીણુભાઈ
- ૧-૦-૦ “ વિકુલજી વાલજી
- ૧-૦-૦ ચિ શશિકુમાર
- ૧-૦-૦ શ્રી રણજિતસિદ્ધ ખેગારસિદ્ધ
- ૧-૦-૦ “ પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ
- ૧-૦-૦ “ મૂળશંકર કાનજી વકીલ
- ૦-૮-૦ લક્ષ્મણપ્રદાશજી
- ૦-૪-૦ શ્રી ત્રિભુવન વિકુલજી દેવે
- ૨-૧૨-૦ “ પ્રેમજી રાધવ
- ૦-૪-૦ “ પ્રેમજી કરસન
- ૨-૦-૦ “ સામજી રૂઢા
- ૧-૦-૦ “ ધર્મચરલાલ પોપટલાલ-જૂનાગઢ
- ૧-૦-૦ “ દયાળસિદ્ધજી લાલસિદ્ધજી કઠિાર
- ૦-૮-૦ “ દેવશંકર મોરારજી
- ૦-૮-૦ “ સુનીલાલ દેવશંકર
- ૧-૦-૦ “ કરણસિદ્ધ લાલસિદ્ધજી કઠિાર

- ૧-૦-૦ શ્રી. કરશનદાસ હરજી
 ૧-૦-૦ ,, દયારામ મૂળજી શાસ્ત્રી
 ૦-૨-૦ વિ. પોપટલાલ પ્રેમજી
 ૦-૨-૦ વિ. જગજીવન મોનજી
 ૧-૦-૦ શ્રી. માણિકલાલ નાનજી ચંદારાણુ
 ૧-૦-૦ ,, કેશવલાલ માણિકલાલ ,,
 ૧-૦-૦ ,, મોરારજી ઓધવજી
 ૦-૪-૦ શ્રીમતી. જગલખેન ગૌરીશંકર
 ૦-૧૦-૦ ,, સુખજીબા
 ૦-૮-૦ ,, પાર્વતીબેન
 ૦-૮-૦ ,, નાતીબેન
 ૦-૮-૦ ,, સંતોકબેન
 ૦-૮-૩ ,, કરતુરબેન
 ૦-૮-૦ શ્રી. હરગોવિંદ નરભેરામ
 ૦-૨-૦ ,, ધીરજલાલ દયાશંકર
 ૦-૮-૦ શ્રીમતી. દૂધીબેન મંગલાલ
 ૦-૨-૦ ,, શ્રી. વિનોદ લાખશંકર
 ૦-૨-૦ શ્રીમતી. હંસા મંગલાલ
 ૧-૦-૦ શ્રી. કરશનદાસ હરજીનું કુટુંબ
 ૧-૦-૦ ,, નરભેશંકરલાખ રેશન માસ્તર
 ૧-૦-૦ ,, બટુક નરભેશંકર
 ૧-૦-૦ ,, ગિરધરલાલ ગાંધી
 ૦-૪-૦ ,, મગનલાલ રામજી શાસ્ત્રી
 ૦-૨-૦ ,, દલપતરામ પૂજારી
 ૦-૧૩-૬ પરચુરણ
 ૧-૦-૦ શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી હકોર
 ૧-૦-૦ ,, કરજીસિંહજી લાલસિંહજી હકોર
 ૧-૦-૦ ,, પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ
 ૫-૪-૦ ,, મોલાભાઈ જેઠાભાઈ-દ્રાક્ષ
 ૧-૦-૦ શ્રી. લાલજી ઝીણાભાઈ
 ૧-૦-૦ ,, કેશવજી ઝીણાભાઈ
 ૧-૦-૦ ,, કાનજી પુરુષોત્તમદાસ
 ૧-૦-૦ ,, દુર્ગાશંકર મણિશંકર ઉપાધ્યાય
 ૧-૦-૧ ,, ચંદ્રકાંત દુર્ગાશંકર ભટ્ટ
 ૧-૦-૦ સૌ. ઉગ્રમબેન હરજીવન
 ૧-૦-૦ બેન મુક્તાબેન ભટ્ટ

- ૧-૦-૦ શ્રી. સુંદરજી કલિદાસ
 ૦-૨-૦ ,, ગ્યંબકલાલ નાનાલાલ આચાર્ય
 લીબડીમાં મહાપૂજન બેટના
 હા. શ્રી. દુર્ગાશંકરભાઈ
 ૦-૪-૦ શ્રી. કરશનજી પ્રાણજીવન ઝોઝા
 ૦-૪-૦ ,, માણિકલાલ નાનજી ચંદારાણુ
 ૨-૦-૦ ,, કેશવલાલ જેઠાલાલ મણિક્યા
 સાણુંદમાં જયંતીની બેટ:—
 ૧-૦-૦ ,, હરિશંકર જશંકર ભટ્ટ
 ૧-૦-૦ ,, મણિલાલ ભોગીલાલ ભટ્ટ
 ૧-૦-૦ ,, લીલાધર ભોગીલાલ
 ૧-૦-૦ ,, ભાગવતપ્રસાદ
 ૧-૦-૦ ,, કાંતિલાલ લીલાધર
 ૦-૮-૦ બાપ ઇચ્છા મનસુખરામ
 ૦-૧૨-૦ પરચુરણ હા. પૂજારીજી
 ૧૭-૮-૦ શ્રી વામનદાદશીના દિવસે મુમુક્ષુ
 મંડળ-આનંદાશ્રમ-મુંબઈમાં પૂજન
 થતાં બેટના હા. શેઠ દામોદર-
 દાસભાઈ.
 ૩૬-૦-૦ ઉપરના રથજે શ્રીનાથજયંતીના
 દિવસે મહાપૂજન થતાં ગુરુમંદુરો
 તરફથી બેટના હા. શેઠ
 દામોદરદાસભાઈ.
 ૧-૦-૦ શ્રી. મોહનલાલ મોરારજીનાં ધર્મ-
 પત્ની
 ૩૦-૦-૦ ,, આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુ મંડળ-મુંબઈ
 શ્રીનાથજયંતીના દિવસે પરચુ-
 રણ બેટ હા. શેઠ દામોદરદાસ-
 ભાઈ.
 ૧-૦-૦ ,, હીરાલાલ હરગોવિંદ પંચા-
 લાવનગર
 ૧-૧૪-૦ ,, વલ્લભસિંહ માનસિંહ નિલદાન
 ૦-૨-૦ સૌ. કરતુરબેન
 ૮-૪-૦ શ્રી. આનંદાશ્રમમાં શરદપૂર્ણિમાના
 દિવસે પૂજન બેટના

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાયસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બહુનાર ઠાઠથી પણ કાચ પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪ મું]

સંવત્ ૨૦૦૨ આર્ગશીર્ષ

[અંક ૭ મો]

શ્રીમન્નાથમગવત્પ્રાર્થના

[લેખકઃ—સ્વ શ્રી. જગજીવન કલિદાસ પાઠક, માજી તાલુકાસ્પદ માસ્તર—પારબંકર]

(રાગઃ—સદા સસારમાં સુખદુઃખ સરિખાં માની લઈએ)

ધૃતિ પ્રસરાવતી અજવાળતી શી બોલતી મૂર્તિ !

કયા પુણ્યપ્રભાવે ત્યાળું નેણે દિવ્ય મૂર્તિ !...ધૃતિ ૧

સાખી

જગત નિખિઃ તિમિરે લયું, તે ઉજ્જવાલન કાજ

તેજ.પુંજ ત્રિભુવનતણે, થયો મૂર્તિમંત આજ.

અર્ચું તમ નામ સર્વે હામ ખીલી રરિમ મૂર્તિ !...ધૃતિ ૨

સાખી

જરામરણમય જગતનાં, દુઃખનો કરવા ધ્વંસ

અદ્ધા ! પુનઃ મું પ્રકટિયા, સુદ્ધપ્રભુ અવતંસ

હયાભરી દષ્ટિધારી, શી વિરાજ ગ્રેમમૂર્તિ !...ધૃતિ ૩

સાખી

કલિમલહસને કાપવા, ધર્મ, સ્થાપવા કાજ;

પુણ્યપુંજ નકષિગણતણો, થયો મૂર્તિમય આજ.

સુધામય શબ્દથી સુખ વર્ષતી શી ધર્મમૂર્તિ !...છુતિ ૪

સાખી

જે સ્થિતિ જળમાં લવણની, તે સ્થિતિ કરવા કાજ;

લયદ દ્વૈતને ભેદવા, જગજીવન જગરાજ.

પ્રકટ થઈ નાથ ! ઝાલ્યો હાથ હે પરબ્રહ્મમૂર્તિ !...છુતિ ૫

— [*] —

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્નાથભગવાન]

પ્રતિકૂલ પ્રસંગાની પ્રાપ્તિથી ને પ્રિયજનોના વિષોગથી મનુષ્યને ખેદનો અનુભવ થયો સાહજિક છે, પણ તે હિતકર ગણાતો નથી, કિંતુ અહિતકર ગણાય છે. એવે પ્રસંગે પ્રારબ્ધકર્મના બલને તથા શરીરના ક્ષણભંગુરપણાનો વિચાર કરી મનુષ્યે પોતાના મનને શાંત રાખવું જોઈએ.

અહીં કોઈ કોઈતું નથી. જેને સગાં વહાલાંઓ કહેવામાં આવે છે તે પ્રારબ્ધકર્મથી એકત્ર થાય છે, ને પ્રારબ્ધકર્મની સમાપ્તિ થયે વિખૂટાં પડી જાય છે. એમ સમજી મનને શાંત રાખશો.

પ્રારબ્ધકર્મ ભોગવે છૂટકો છે એમ સમજી ધૈર્ય ને સાવધાનતા રાખી પ્રાપ્તિવ્યવહાર મનને શાંત રાખીને નભાવશો.

ભૂતસંવિધની મનની ઊર્મિઓને શાંત રાખી વર્તમાનને સંભાળવા જાગૃતિ સેવશો.

પુનઃ સૂચવવાનું કે મનનો ખેદ ઈન્દ્રિયોને તથા શરીરને હાનિ કરે છે, માટે તેને દૂર કરશો.

પરમપ્રકાશરૂપ, પરમશાંતસ્વરૂપ ને પરમાત્મરૂપ પરમાત્માનું પરમાદરથી સ્મરણુદ્યાન કરતાં રહી શરીરાદિના દ્રષ્ટા રહેવા પ્રયત્ન કરશો.

વિવેકરૂપ દિવાકરવડે હૃદયમંદિરમાં રહેલા અજ્ઞાનરૂપ તિમિરને નિવૃત્ત કરતા રહેશો.

પૂર્વજન્મમાં જેમનાં કર્મો ને જેમની ઉપાસના ઉત્તમ પ્રકારનાં હોય, તથા જેમણે તે જન્મમાં અવણમનતાદિ કરેલ હોય, તેમને નાની વયમાં જ્ઞાનની સાતમી ભૂમિકાની પ્રાપ્તિ થઈ શકે. વામદેવ, શુક્રદેવ ને સત્કુમારાદિ તેનાં ઉદાહરણ છે.

જેઓ બ્રહ્મવેત્તા કે જીવમુક્ત હોય તેમને જીવનના પાછલ્યા ભાગમાં વા શરીરત્યાગકાલે જ્ઞાનની સાતમી ભૂમિકા પ્રાપ્ત થાય છે.

અદ્વાપ્રીતિથી સાધનાતું સેવન કરી મનની સુદૃઢતા, સ્થિરતા ને શાંતિ વધારતા રહેશો.

તમે "યોગકૌરવુલ"માંથી ધૈર્ય ને સાવધાનતા રાખી રક્તિચાલન-
મુદ્રાનો વિભાગ વાંચશો તે વાંચવાથી તમને કુંડલિનીની જાગૃતિને લગતું ઘણું
જાણવામાં આવશે.

યમ, નિયમ ને આસનનો પરિપાક કરી પ્રથમ લક્ષિકાપ્રાણાયામનો
અભ્યાસ સારી રીતે કરવો જોઈએ.

કુંડલિનીનું ચલાયમાન થવું એટલે તેનું ત્યાંથી અડખેપડખે ખસવું એમ
નહિ, કિંતુ કંદમાં રહેલો કંદ દૂર થવાથી તે જાગૃત થઈ મુખગુણના મુખને
ત્યજી જે છે તે તેનું ચલાયમાનપણું કહેવાય છે પછી તે મુખગુણમાં પ્રવેશ
કરે છે.

જાગૃતમાં જ્યારે જ્યારે સ્મરણ થાય ત્યારે ત્યારે લાવપૂર્વક બંને નાસાપુટથી
બહારના શુદ્ધવાયુનું હૃદયભણી આકર્ષણ કરતા રહેશે આથી શુદ્ધ મનોબલ
ને શરીરબલ વધવા લાગશે, ને બહારના પ્રતિકૂલ સંયોગો ક્રમથી અનુકૂળ
થવા લાગશે.

કુટુંબીઓમાટે યોગ્ય પ્રયત્ન યથાશક્તિ કરવો, પણ તેને લગતા નિરર્થક
વિચારોને મનમાં બહુ અવકાશ ન આપેશો. મનમાં હમેશાં શુભ પરિણામોની
આશા રાખવી, અશુભ પરિણામની લાવના નજ થવા દેવી.

મનનું સાત્ત્વિક બલ વધારી જ્યારે જ્યારે મન નકામા દુઃખક વિચારોમાં
જાય ત્યારે ત્યારે તમે તમારા મનને ઘણામાં ઘણા પ્રેમથી ધ્યેયમાં (પરમાત્મામાં)
જોડવાનો પ્રયત્ન કરશો.

પરમકૃપાળુ ભક્તવત્સલ પ્રભુ ભક્તનું ભક્તજ કરશે, ને તેને દુઃખથી
ઉગારશે એવા શુભલાવણે તમારે તમારા મનને પ્રસન્ન રાખવું. (ચાહું)

—[*]—

શ્રીસતત્સુજાતીયમ્

(શ્રીરાંદરભાષ્યસમેત)

[અનુવાદક:-શ્રી મહારાણીદાસ ગોપુલદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત અંકના પૃષ્ઠ ૮૨ થી)

અળોરળીયાન્ મુમનાઃ સર્વભૂતેષ્વસ્થિતઃ ।

પિતરં સર્વભૂતાનાં પુત્રરે નિદિતં વિદુઃ ।

યોગિનસ્તં પ્રવક્ષન્તિ ભગવન્ત સનાતનં ॥ ૬૨ ॥

તમે સર્વ તમારા પાતપાતાના ગરીરને તે તમે પાતે છો એમ જાણો
છો તેથી તમારા સર્વને પાતપાતાની અપેક્ષાએ બીજાઓ નાના મોટા હોય છે.

હું મારા શરીરને હું પાતે છું એમ જાણતો નથી પણ હું બ્રહ્મનેજ
હું પાતે છું એમ જાણું છું.

અને બ્રહ્મ વિદ્યતા નાનામાં નાના ભૂતમાં પણ તેના આત્મારૂપે રહેલા
હોવાથી નાનામાં નાના ભૂતથી પણ નાના છે તથા સર્વ ભૂતો બ્રહ્મના બ્રહ્મ-

સ્વરૂપમાંજ સ્થિતિ કરી રહેલાં હોવાથી બ્રહ્મ માયામાં માયા ભૂતથી પણ માદું છે. તેથી વિદ્યમાં નાનામાં નાના ભૂતથી પણ હું નાનો છું તેમજ માયામાં મોટા ભૂતથી પણ હું મોટો છું.

તમે સર્વ તમારા શરીરના સુખે દુઃખે સુખી દુઃખી થનારા હોવાથી તમે કેાઇ સદા પ્રસન્નમનવાળા રહી શકો એમ નથી.

હું મારા શરીરના સુખે દુઃખે સુખી દુઃખી થનારો નહિ હોવાથી મને અપ્રસન્નતાનો કેાઇ અવસર નથી,

અને બ્રહ્મ સુખસ્વરૂપ હોવાથી તથા હું મને પોતાને બ્રહ્મજ નાણી રહેનારો હોવાથી હું સદા પ્રસન્નમનવાળો છું.

તમે સર્વ તમારા પોતપોતાના શરીરમાંજ સ્થિતિ કરી રહેલા છે. જ્યારે હું સર્વે ભૂતાનો આત્મા હોવાથી સર્વે ભૂતોને વિષે સ્થિતિ કરી રહેલો છું.

બ્રહ્મમાંથીજ સર્વે ભૂતો ઉપસ્થિત થાય છે અને હું મને પોતાને બ્રહ્મજ નાણું છું તેથી સર્વે ભૂતોને હું મારામાંથીજ ઉપસ્થિત થયેલાં નાણું છું તથા તેથી હું સર્વે ભૂતાનું હિત કરનારો સર્વે ભૂતોનો પિતા છું.

અને સર્વે ભૂતાના આત્મારૂપે હું સર્વે ભૂતાના હૃદયકમલમધ્યે વિરાજમાન છું.

પણ સર્વે ભૂતાના આત્મારૂપે હું જે રહેલો છું તે સર્વે ભૂતો અને તેમના આત્મારૂપે સહજ નાણી શકે એવા પ્રસિદ્ધરૂપમાં રહેલો નથી,

જણે સંતાપને રહેલો હોઈ એવી રીતે રહેલો છું,

તેથી એ વાતને જેમ છે તેમ જાણનારા સંસ્કારી મનુષ્યોજ અને પોતાના હૃદયકમલમધ્યે પોતાના આત્મારૂપે રહેલો અને પોતાનું પરમ હિત કરનારો પોતાના પિતારૂપે રહેલો જાણે છે.

પોતાના શરીરને પોતે છે એમ જાણી રહેનારા પ્રાકૃત મનુષ્યો મારા આ સનાતન ભગવત્સ્વરૂપને જાણી રહે એમ નથી.

પોતાના શરીરમાંથી પોતાપણું ઉઠાવી લઇને પોતાના આત્માને વિષે પોતાને યોગ સાધી રહેનારા યોગીઓજ મારા આ ભગવત્સ્વરૂપને તે જોવું છે તેવું જાણી શકે છે.

અને તેથી પછી તેઓ પોતે પણ સુખસ્વરૂપ થયા થકા સર્વે ભૂતાનું હિત કરનારા સર્વે ભૂતાના આત્મા તથા પિતારૂપે સર્વે ભૂતોને વિષે વિરાજમાન થાય છે.

इति श्रीसनत्सुजातीये पंचमोऽध्यायः ॥

એ પ્રમાણે શ્રીસનત્સુજાતીયનો પાંચમો અધ્યાય સમાપ્ત થયો.
भीष्माकरमाव्यम् ।

अणोरिति ।

નાનામાં નાના પદાર્થથી પણ પરમેશ્વર નાના છે એમ અર્જુન ॥ એમ આ શ્લોકવડે કહે છે.

અર્જુનઃ સુહમાદળીયાન્ સુહૃતરઃ ।

પરમેશ્વર અણુથી એટલે સુહૃતથી પણ વધારે અણુ એટલે સુહૃત છે. સુમના શોભન મનો રાગદ્વેષાદિમાત્સર્યશોકમોહાદિધર્મચર્જિત ક્ષેષર્લ ચિત્સદા-ત્ત્વાદ્વિતીયબ્રહ્માત્માકારં મનો यस્ય સ સુમત્તા ।

સુમના સારા મનવાળા એટલે શૌભિતા મનવાળા એટલે—રાગદ્વેષ આદિના તથા માત્સર્ય શોક મોહ આદિના ધર્મથી રહિત કેવળ સારસ્વરૂપ, ચિત્સ્વરૂપ, સુખસ્વરૂપ, અદ્વિતીય બ્રહ્મને આત્મા બ્રહ્મતાં તે આકારે થઈ રહેલા મનવાળા સર્વભૂતેષુ સર્વપ્રાણિષુ હૃદયકમલમધ્યેઽહમેવાવસ્થિત સર્વભૂતાત્મતયા ।

સર્વ ભૂતાને વિષે એટલે સર્વ પ્રાણીઓને વિષે તેમના હૃદયકમલની મધ્યમાં હુંજ તેમના આત્મારૂપે રહેલા છું કારણ કે સર્વ ભૂતાનો એટલે સર્વ પ્રાણીઓનો આત્મા હુંજ છું

પર્વ તાવત્સ્વાનુભવો દર્શિત ।

આ પ્રમાણે પ્રથમ પાતાનો અનુભવ કહી દેખાડો

इदानीं न केवलमस्मदनुभव एवात्र प्रमाणमन्यत्वेवमेवावगच्छन्तीत्याह पितरमित्यर्थेन ।

હવે આ વાતમાં કેવળ પાતાનોજ અનુભવ પ્રમાણ છે એમ નથી પણ બીજાઓ પણ એમજ બધે છે એમ પિતરં ॥ એમ અરધા શ્લોકથી કહે છે

येऽन्ये सनकसनंदनसनातनवामदेवादयो ब्रह्मविदस्तेऽपि पितरं सर्वभूतानां सर्वप्राणिनां पिता जनयिता परमेश्वरो यस्तं पुष्करे हरपुंडरीकमध्ये निहितं विदुः । परमात्मानमात्मत्वेनावगच्छन्तीत्यर्थः ।

સનક ॥ સનંદન સનાતન અને વામદેવ આદિ જે બીજાઓ પણ બ્રહ્મને જાણનારા છે તેઓ પણ સર્વ ભૂતાના એટલે સર્વ પ્રાણીઓને જન્મ આપનારા એટલે પિતા જે પરમેશ્વર તેને પિતારૂપે પ્રાણીઓના કમલમધ્યે એટલે હૃદય-કમલમધ્યે સંતાઈ રહેલા બધે છે એટલે પરમાત્માને જ સર્વ પ્રાણીઓના આત્મા હોવાનું બધે છે એમ એનો અર્થ છે

तथा च श्रुतिस्तेषामनुभवं दर्शयति ।

એવી રીતે શ્રુતિ પણ તેમનો અનુભવ કહી દેખાડે છે તે નીચે પ્રમાણે— તદ્દૈતત્ત્વ પश्यन् ऋषिर्वाग्मदेय प्रतिषेदेऽहंमनुरभवं सूर्यश्चेति इति ब्रह्मदा-रण्यके ।

તે આ બ્રહ્મનેજ પાતાના આત્મારૂપે જોઈને વામદેવ ઋષિ કહે છે કે હુંજ મનુ થયો છું અને હુંજ સૂર્ય થયો છું એમ બૃહદારણ્યક શ્રુતિમાં કહ્યું છે

पतत्सामगायत्रास्त इति तैत्तिरीयके ।

આ સામનું ગાયન કરતા વિરાજમાન થાય છે એમ તૈત્તિરીય શ્રુતિમાં કહ્યું છે

सामगानेन स्वानुभवो दर्शित आत्मनः कृतार्थत्वद्योतनार्थः ।

ત્યાં સામગ્ગાનવડે પોતાની કૃતાર્થતાનું સૂચન કરનારો પોતાનો અનુભવ ગાઈ દેખાડેલો છે.

તથા છાંદોગ્યેऽપિ તદ્વાસ્ય વિજ્ઞાવિતિ ।

તેમજ નિશ્ચય ઉદ્દાસક મુનિના કહેવાના તાત્પર્યને ચેતકેલુ સમન્વેષે એટલે સત્તને પોતાના આત્મારૂપે જાણ્યું એમ છાંદોગ્ય શ્રુતિમાં કહ્યું છે.

તલ્લષકારે ચાદ્દમન્નમિત્યાદિના વિદુષોઽનુભવો દર્શિતઃ ।

હુંજ ભોગ્યરૂપે થયો છું અને ભોક્તારૂપે પણ હુંજ થયો છું એમ તલ્લષકાર શ્રુતિમાં પણ વિદ્વાનનો અનુભવ કહી દેખાડ્યો છે.

તત્રૈતે શ્લોકા ભવન્તિ ।

તે પ્રસંગમાં નીચેના શ્લોકો છે:—

નિત્યશુદ્ધબુદ્ધમુક્ત(સ્વ)ભાવમીશમાત્મનો

ભાવયન્ ષડિન્દ્રિયાણિ સંનિયમ્ય નિઘ્રલઃ ।

અસ્તિ વસ્તુ વિદ્ધન્તં જગત્પ્રસૂતિકારણં

અનશ્વરં ચ તદ્ભવં જગત્તમોનુદં ચ યત્ ।

તત્પદ્મકવાચકં સદામૃતં નિરંજનં

વિષ્ણુત્તિદ્વક્ષુસુખં તદસ્મ્યદં તદસ્મ્યદ્ ॥

જે નિત્યશુદ્ધ છે, જે નિત્યશુદ્ધ (સ્વયંબોધાતિ) છે, જે નિત્ય અસ્તિત્વવાળું છે, જે સ્વતઃ અસ્તિત્વવાળું છે, જે જગતની ઉત્પત્તિ સ્થિતિ ને લય કરવાના તથા સ્થિતિ સમયે તેની યથાથોગ્ય વ્યવસ્થા કરવાના સામર્થ્યવાળું છે, જીવોના જે ખરા સ્વભાવભૂત છે તથા જે જીવોનો આત્મા છે તેની છ ઇન્દ્રિયોને સારી ધેડે વશ વર્તાવીને ભાવના કરતો હું ચૈતન્યધન જગતની ઉત્પત્તિના કારણભૂત નાશ ન પામે એવી તેમાંથી ઉત્પન્ન થનારા જગતમાંથી અજ્ઞાનરૂપ અંધારાને ટેલી મૂકનારી તે એવું એકજ પદ જેતું વાચક છે, જે સદા અમરણ્યધર્મેવાળી છે, જે માયાવડે અંબાઈ બાંધે એવી નથી, અને જે ચિત્તની વૃત્તિવડે જેના દર્શનનું સુખ અનુભવી શકાય છે એવી જે વસ્તુ છે તે હું છું તે હું છું એવો અનુભવ કરી રહ્યો છું. ડર

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशंकर-
भगवतः कृतौ सनत्सुजातभाष्ये चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

એ પ્રમાણે શ્રીમત્પરમહંસ પરિવ્રાજકાચાર્ય શ્રીગોવિંદ ભગવાનના પૂજ્યપાદ શિષ્ય શ્રીશંકર ભગવાને દેરેલા શ્રીસનત્સુજાતના ભાષ્યમાં ચોથો અધ્યાય પૂર્ણ થયો.

શ્રીઆનંદાશ્રમનો વહીવટ

[જનરલ ટ્રસ્ટી મંડળ-શ્રીઆનંદાશ્રમ નવાગામ, પા બીલખા.]

શ્રીઆનંદાશ્રમનો વહીવટ મુખ્ય બે વિભાગોમાં વહેંચાયેલો રહેશે

૧ ટ્રસ્ટીમંડળવિભાગ

૨ આશ્રમવિભાગ

આ બંને વિભાગોનો સંપૂર્ણ વહીવટ તથા અધિકાર જનરલ ટ્રસ્ટીમંડળને આધીન રહેશે.

૧ ટ્રસ્ટીમંડળવિભાગની સર્વ સત્તા ટ્રસ્ટીઓને આધીન રહેશે, અને તેને લગતો પત્રવ્યવહાર તથા દરમિયાની-હેવટનો નિર્ણય ચર્ચા સુધીનું કાર્ય જનરલ ટ્રસ્ટીમંડળના મત્રી કરશે. દરેક જાતનો પત્રવ્યવહાર મત્રીના નામથી થશે, અને અંગત નામથી કોઇ પત્રવ્યવહાર થશે નહિ

૨ આશ્રમવિભાગને લગતો સઘળો વહીવટ તથા બ્યવસ્થાનું કાર્ય જનરલ ટ્રસ્ટીમંડળ પૈકીના જે ટ્રસ્ટી આનંદાશ્રમ(નવાગામ)માં નિવાસ કરતા હશે તેમના હસ્તક રહેશે. અને (જનરલ ટ્રસ્ટીમંડળને અધીન રહીને તેમની સૂચનાનુસાર) આશ્રમના દરેક ખાતા, નોકરો, તથા બ્યવસ્થા ઉપર તેમની દેખરેખ રહેશે.

૩ આનંદાશ્રમને લગતો દરેક જાતનો પત્રવ્યવહાર બ્યવસ્થાપકના નામથી થશે કોઇ પણ જાતનો પત્રવ્યવહાર અંગત નામથી થઇ શકશે નહિ આશ્રમની બ્યવસ્થાનું કાર્ય સ્થાનિક ટ્રસ્ટીની અનુમતિથી બ્યવસ્થાપક કરશે

૪ આનંદાશ્રમમા રહેના સાધકો પૈકી જે જાણ્યો આશ્રમની સેવા કરવા ઇચ્છતા હશે તેમને અનુકૂળતા પ્રમાણે કામ કરવાની સગવડ મળી શકશે

૫ [ઉપર પ્રમાણેની બ્યવસ્થા કરવામાં આવતા સુપરવાઇઝર (નિયામક)ની ખાસ સંજોગોમાં નિમણૂક કરવામાં આવેલી તેની હવેથી જરૂર રહેતી નથી]

—[*]—

॥ દોક્ષિત બંધુઓને સ્વાસ વિનતિ ॥

જનરલ ટ્રસ્ટીમંડળની ચીટીંગનો ઠરાવ

“આનંદાશ્રમના દોક્ષિત બંધુઓના તથા બહેનોના નામોના બે રજીસ્ટર છે. તે ઉપરથી કયા ગામના કયા કયા બંધુઓ તથા બહેનો હાલ કયા છે ? શું કરે છે ? વિગેરે હકીકત જાણવાનું તેમજ તે તે ગામના કેટલાં બંધુઓ તથા બહેનો હાલ હયાત છે તે જાણી શકાતું નથી. એટલે તે તે ગામમા હાલ જે દોક્ષિત બંધુઓ તથા બહેનો હયાત હોય તેની તેઓ હાલ કયા છે ? શું કરે છે ? વિગેરે હકીકત સાધેની નવેસરથી નામાવલિ તૈયાર કરવાની જરૂર જણાય છે આવી નામાવલિ આશ્રમમા રહેતા બે પત્રકો ઉપરથી તૈયાર કરાવવી અને સાથે સાથે “શ્રીઆનંદાશ્રમ” માસિકમાં ઉપરાક્ત બાબતની નોંધ લખાવી જરૂરી હકીકત મેળવવી”

ઉપરના ઠરાવ મુજબ આ નોંધ લખવાની ગોઠવણ થઇ છે તેથી તે દરેક બંધુ બહેનોએ વાચી નામ, માતિ, ઉમર, ધવો ને ગામ વગેરે તેમાં જણાવેલી હકીકતનાં પત્રકો ગામવાર તૈયાર કરી કરાવી નીચેના સ્થળે વેલાસર મોકલાવવા શ્રમ લેવો.

લિ બ્યવસ્થાપક-આનંદાશ્રમ,
નવાગામ, પોસ્ટ બીલખા. (મકિયાવાડ.)

—[*]—

“શ્રીમદ્ધાત્રયસત્સંગમંડલ” મુંબઈ

ઉપરોક્ત મંડળતરફથી હાલમાં વનિતાવિશ્રામ હોલમાં ‘પરમસુખી યવાના ઉપાય’ એ ગ્રંથનું વાચન થાય છે. કૃપાનાથ મુંબઈ પંથમાં હતા, ત્યારે આ સ્થળે અનેક જિજ્ઞાસુઓએ કૃપાનાથનાં મુખ્યક્રમલમાંથી પરમસુખી યવાનાઉપાયરૂપી સુધાનાં પાન કર્યાં હતાં. આ ત્રિવેણી-સંગમ જેવો સુયોગ આપણને અત્રે સત્સંગમાટે એકત્ર થતાં, આપણા નાથના સુખદ સંસ્મરણ ચિહ્નને તાજું કરે છે.

કથામાં કાષ્ઠ અપરિચિત જિજ્ઞાસુઓ પણ લાલ લેવા આવે છે. એક સંજ્ઞન જેઓ સ્ફૂલ્લના પ્રિન્સીપાલ છે, તેણે કથાની સમાપ્તિ થયા પછી કહ્યું, કે “આ દર્શનીય મહાપુરુષના ઉપદેશામૃતનો લાલ વરસો પહેલાં આ સ્થળે મેં લીધો હતો. પુનઃ એજ સ્થળે એ મહાપુરુષના ગ્રંથોના શ્રવણનો લાલ મગવાનો યોગ પ્રાપ્ત થતાં મને પરમ સંતોષ થાય છે. એ મહાત્માને કથાણુકર ઉપદેશ એટલો સચોટ હતો કે ચિરકાલ પર્યંત યાદ રહે.”

હાલ તાજેતરમાં ભાવનગરના અગ્રગણ્ય ગુરુબંધુ શ્રીજીવણરામ મકનજી બાટુનું મુંબઈમાં આગમન થયું હતું, ત્યારે મંડળમાં તેમણે બે પ્રેરક પ્રવચનો કર્યાં હતાં.

પ્ર. કૃપાનાથ પ્રતિનો તેમનો અનન્ય ભક્તિભાવ હોવાથી કૃપાનાથનાં સહવાસમાં રહી, કૃપાનાથના અવતારી જીવનમાં તેમણે જે જે દિવ્યશક્તિનાં દર્શન કર્યાં, તેનું તથા કૃપાનાથના પ્રહનિક, મહાધોળી તથા સમર્થ આચાર્ય તરીકેના ઉચ્ચતમ જીવન વિષેનું તેમણે સાગણી ભરી ભાષામાં વિદ્વંતાંપૂર્ણ વિસ્તૃત વિવેચન કરી, ઐતાજનોને આનંદાનુભવ કરાવ્યો હતો.

તેઓ બોલ્યા હતા કે, મારે ઘણે ભુદે ભુદે સ્થળે પ્રવાસ કરવાનું થયું છે, અને તથી ઘણા સંત-મહાત્માઓના સમાગમમાં આવવાનો યોગ થયો છે. હું તમને તટસ્થભાવે કહું છું કે, ખરેખર કૃપાનાથના જીવન જેવું, અંતર ને બહાર એક સરખું જીવન મને કયાંય દૃષ્ટિગોચર થયું નથી.

આ કથન મારું એકલાનું જ નથી, પણ જે કોઈ કૃપાનાથની દિનચર્યા નિરખતા, તે સૌ પણ તેમજ કહેના. મારી હાજરીમાં કૃપાનાથનાં દર્શનાદિ માટે એક અમેરિકન જિજ્ઞાસુ ક્લકતાથી આગ્યા હતા. કૃપાનાથે તેને અંગ્રેજ ભાષામાં ઉપદેશ આપ્યો હતો. ૨૪ કલાક તેઓ આશ્રમમાં રહ્યા હતા. તે વિલાય થયા ત્યારે તેમને મેં સહજ પૂછ્યું કે, તમે અહીં શું જોયું? તેણે આનંદ વ્યક્ત કરતાં જવાબ આપ્યો કે, “મને એક વિરલ વ્યક્તિનાં દર્શનનો લાલ મળ્યો, જે પોતે પ્રભોષેલા નિયમનું સ્વયં પ્રામાણિકપણે પરિપાલન કરે છે.”

આપણે સૌ સમર્થ સદ્ગુરુદેવના શિષ્યો છીએ, એટલે કૃપાનાથનાં પુસ્તકમાં લખ્યું છે તેનું વર્તન અંતર ને બહાર એકસરખું આપણું હોવું જોઈએ, નહીંતર ‘પોથીમાંહિનાં રીંગણાં’ના કથન જેવું કહેવાય. જ્યનાથ !

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર

(કાર્તિક માસ)

મુખ્યસેટ:—શ. ૬૧-૪-૦ શ્રી. જમનાદાસ કાનજી હુશાળાવાળાતરફથી આ રકમના વ્યાજમાંથી દર વરસે કાર્તિક મુદિ ૧ના દિને પૂજ્યપાદશ્રીને યાજ્ઞ ધરવામાટે. શ. ૨૦-૦-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી. શ. ૧૦-૦-૦ શ્રી. હાળ રાધવજી-કરાંચી.

૩૧-૧૧-૦-૦ શ્રી કૃષ્ણદાસ રાયમજી-કર્ણચી. ૩૧-૨૫-૦-૦ શ્રી મધુવનદાસ સી. પરીખ
-ગોધરા (શ્રીનાથચરિતામૃતના તૃતીય પ્રવાહ છપાવવામાટે) ૩૧ ૨૪-૪-૦ શ્રી. મધુવનદાસ
સી. પરીખ તરફથી નિલગ્ન તથા તહેવારોની બેટના ૩૧ ૧૦-૦-૦ જેઠાલાલ લક્ષ્મીભાઈ
-રાયપુર ૩૧ ૧૦૧-૦-૦ શ્રી. કરસનજી પ્રાણજીવન ઓછાનાં ધર્મપત્ની સ્વ બેન ડાહીબેન
પ્રાણજીના આત્મકલ્યાણુચે આ રકમના વ્યાજમાથી દર વરસે પોષ સુદે ૭ના દિવસે પ્રભુમીને
થાળ તથા દીપમાળા માટે અર્પણ હા. તેમના પુત્રો શ્રી કેશવલાલભાઈ, શ્રી. મણિરાકરભાઈ,
શ્રી વસનરાયભાઈ તથા શ્રી મનવરાયભાઈઓ ૩૧. ૧૦-૦-૦ શ્રી. મોગરજી આધવજી-અધિવાના
પુત્રો બેન જયમતિના લક્ષ્મીપ્રસંગે શેઠ વિરુદ્ધાસ ગોપાલદાસ-રાજકોટ

રેડાલિપેક:—એક ભક્તજન-મુર્ખ શ્રી મધુસૂદન માણેકલાલભાઈ-કંકલાલવાળા

ભોજનો —૩૧. ૧૮-૪-૦ શ્રી. જયમોહન રમણિકલાલ-મુર્ખ (ભાદરવામાસના) ૩૧
૩૬-૭-૦ શ્રી. આધવજી કાશીરામ હા. શ્રી. નારણજીભાઈ-અમરેલી. ૩૧ ૨૧-૦-૦ શ્રી.
નારણજી આધવજી-અમરેલી ૩૧. ૨૬-૬-૬ શ્રી. ગોરધનદાસ જેરામ મીઠી-જનમસલાયાવાળા
તરફથી ભોજન ૩૧. ૧૫-૦-૦ શ્રી જગનલાલ સવજી-મુર્ખ (એક વિદ્યાર્થીના ૧ માસના
ભોજનખર્ચના) ૩૧. ૨૫-૩-૬ શ્રી ગિરધરદાસ વિરુદ્ધાસ-કુંકલાવાળાતરફથી સફળત નર્મદા
બહેનના આત્મકલ્યાણુચે ભોજનના.

થાળો —૩૧. ૫-૦-૦ બેન પાર્વતીબેન નાયુભાઈ દેવાઈ-સુરત ૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી
જયમોહન રમણિકલાલ-મુર્ખ. (ભાદરવાના) ૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી લક્ષ્મીજી નજલાલ-દહાણે ૩૧
૧-૪-૦ શ્રી ગોરધનદાસ હીરજી-ચાપરાજ ચરખા ૩૧ ૫-૪-૦ સ્વ દરબારશ્રી કાચવાળા
સાહેબનાં રાણીશ્રી સુમરીબેન (ફૈયાબેન)-ખીલખા ૩૧ ૧-૪-૦ એક ભક્ત-મુર્ખ. ૩૧.
૧-૪-૦ પટેલ પુજા હસરાજ-લોંચુડા ૩૧ ૧-૪-૦ રઘુનાથસિંહ નયુસિંહ-બેંગલોર ૩૧ ૫-૦-૦
માવજી દેરાશી મીઠી-દેવગિયા. ૪ થાળ ૩૧ ૫-૦-૦ રુણવતસિંહ જાલમસિંહ-મુર્ખ ૪ થાળ.
૧-૪-૦ શ્રી ભાણજી મૂળજી-જામજોધપુર ૩૧. ૧-૪-૦ લાલજી દેવરાજ-જામજોધપુર. ૩૧
૧-૪-૦ મણિબેન-મીડખા. ૩૧. ૨-૮-૦ શ્રી મૂળરાકર મોહનલાલ-જામજોધપુર ૩૧ ૧-૪-૦
શ્રી ભોવાન રાયમદ-મીડોરા ૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી નર્મદાશકર હરજીવન રાયજી-લોંચીડી ૩૧ ૧-૪-૦
શ્રી. દેવાશકર બામકૃષ્ણ-ગોધરા ૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી. દીપકલાલ રાજેન્દ્રરાય ૩૧. ૧-૪-૦
શ્રી શિવરાય ઈંદુરાય હા. શ્રી વસંતરાયભાઈ ૩૧. ૧-૪-૦ દેવાશકર રણછોડ જાની ૩૧ ૨-૦-૦
શ્રી ત્રિભુવન જીમજી-સાવરકુડા. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી દયાશંકર હરગોવિંદના પત્ની ખાઈ
ભાગીરથી ૩૧ ૫-૦-૦ શ્રી જમનાદાસ નાયાલાલ લણુશાળી તેમના પિતા નાયાલાલભાઈના
સ્મરણુચે ૩૧ ૨-૮-૦ શ્રી ગુલાબચંદ ગોપાલદાસ-મુર્ખ તથા તેમના પત્ની મજાકુંવરબાઈ-મુર્ખ
૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી ગોરધનદાસ જેરામ-જામજોધપુર ૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી. મણિરાકર કરસનજી ઓછા-
પોરબદર ૩૧. ૫-૦-૦ શ્રી જગન સવજી-મુર્ખ

અખંડદીપક:—૩૧ ૩-૦-૦ શ્રી. દેવાશકર બાલકૃષ્ણ-ગોધરા. ૩૧. ૧-૦-૦ શ્રી રઘુનાથ-
સિંહ નયુસિંહ-બેંગલોર ૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી લક્ષ્મીશંકર લાલજી-પોરાજી. ૩૧ ૦-૧૨-૦ શ્રી ભાણજી
મૂળજી-જામજોધપુર ૩૧. ૦-૮-૦ લાલજી દેવરાજ-જામજોધપુર ૩૧. ૧-૫-૦ મણિબેન-ખીલખા ૩૧
૧-૪-૦ શ્રી. મૂળરાકર મોહનલાલ-જામજોધપુર ૦-૧૨-૦ શ્રી. નર્મદાશકર હરજીવન રાયજી ૩૧.
૦-૫-૩ ખાઈ લલિતા ગોંડાલાલ-દાકે ૩૧. ૦-૫-૩ બેન જયાલક્ષ્મી પ્રભુલાલ-દાકે. ૩૧. ૦-૫-૩
ખાઈ ભાગી. ૩૧. ૦-૫-૩ બેન જયાબેન બેચરલાલ. ૩૧. ૦-૫-૩ સ્વ શિવલાલ બહેચરલાલ.

૩૧. ૦-૫-૪ બેન વનિતા ગાંડાલાલ. ૩૧. ૦-૫-૪ બેન પ્રાણકુંવર હરજીવન-હાંકે. ૩૧. ૨-૦-૦ શ્રી રતિલાલ મનોરદાસ-ગોરીવલિ તરફથી દીવાળી તથા બેસતા વરસના દિવસે દીપમાળા. ૩૧. ૦-૬-૦ શ્રી કર્ણદાસ જુહા રાકે. ૩૧. ૨-૮-૦ શ્રી ગુલાબચંદલાલ તથા તેમનાં પત્ની પ્રજકુંવર બાઈ-મુંબઈ ૩૧. ૦-૪-૦ શ્રી ગોરધનદાસ જોરામ ચીત્તો.

પુસ્તકપ્રકાશનમાટે:—૩૧. ૨૫-૦-૦ શ્રી. માણેકલાલ કેશવલાલ-નાટરા.

મકાનખાંધકામમાટે:—શ્રીમાન્ મોહનલાલ લક્ષ્મીદાસ-મુંબઈવાળા તરફથી તેમના સદ્ગત પિતાશ્રી લક્ષ્મીદાસભાઈના આત્મકલ્યાણાર્થે આનંદાશ્રમમાં મકાન બંધાવવામાટે ૩૧. ૨૦૦૧-૦-૦ અર્પણ થયા છે.

વિજ્ઞપ્તિ

શ્રીઆનંદાશ્રમ-નવાગમ, પો. બીલખાના શ્રીદક્ષિણમૂર્તિ સેનાતનુધર્મવિદ્યાલયમાં બનારસની ગવરમેંટ સંસ્કૃત કોલેજ (કપીન્સ કોલેજ)ના પ્રથમાના અધ્યાપકમ પ્રમાણે શિક્ષણ આપવાનું ધોરણ આ વર્ષથી દાખલ કરવામાં આવ્યું છે, અને તે માટે વિદ્યાલયને માન્ય કરાવી બની ચકશે. તો પરીક્ષાનું કેન્દ્ર વિદ્યાલયમાં રાખવામાં આવશે. સંસ્થામાં ઇમાસિક અને વાર્ષિક એમ બે પરીક્ષાઓ લેવામાં આવશે. જેઓને દાખલ થવાની ઇચ્છા હોય તેમણે આ વિદ્યાલયના હોદ્દા તથા નિયમો જણાવનારા ધારાધોરણના ખરડા ત્રીજેના શિરનામે ત્રણ પૈસાની ટિકિટ મોકલી મંગાવી લેવા.

વ્યવસ્થાપક-આનંદાશ્રમ.

નવાગમ, પો. બીલખા-કાઠિયાવાડ.

અમદાવાદનિવાસી શ્રીમાન્ શેઠ રતનલાલ લક્ષ્મીભાઈએ શ્રી. તીલકેંમહાદેવ-અસારવા અમદાવાદની ફ્રી લાયબ્રેરીમાં પૂન્યપાદ શ્રીમદ્વાયપ્રભુ વિરચિત સર્વે પુસ્તકો રાત્રી જ્યેષ્ઠકર મયારામ લક્ષ્મી પ્રેરણાદ્વારા ખરીદીને ધર્મપ્રચાર્યે અર્પણ કર્યા છે. આ શુભ પ્રવૃત્તિમાટે શ્રીમાન્ શેઠશ્રીને ધન્યવાદ લે છે.

શ્રીઅમદાવાદ-આનંદાશ્રમમાં ગત દાર્તિકી પૂર્ણિમાને દિવસે મહાપૂજન મહોત્સવ લખ્યરીતે લાંનાં સ્થાનિક ગુરુબંધુઓ તથા બહેનોએ મળીને ઉજવ્યો હતો.

ત્રવચુર્મંદરને તથા સિદ્ધાસનને નૈર્ગર્ગિક સાધનો-આસોપાલવનાં પત્રો તથા હર્મરી ગદ્યગોટાનાં તોરણોથી શણગારવામાં આવ્યાં હતા. આગળથી સ્થાનિક દૈનિક સમાચારપત્રોમાં આ મહાપૂજનના સમાચાર પ્રકટ કરવામાં આવ્યા હતા. તે પ્રમાણે બરાબર ૬૧ વાગતાં ભાવનાશ્રીજી ગુરુબંધુઓ તથા બહેનો ગુરુદ્વારમાં એકત્ર થયાં હતાં. વેદપાઠ થયા બાદ શ્રીમાન્ જ્યેષ્ઠકર નાનાભાઈના સુપુત્ર ભાઈ નિરંજનકુમાર તથા શ્રી. જ્યેષ્ઠકર ભટ્ટે સૌવની મહાપૂજન કર્યું હતું. શ્રી. જેઠાલાલ પીનાંજર ભટ્ટ, શ્રી. રવિશંકર મહાશંકર રાવળ, શ્રી. અંબાલાલ જેઠાલાલ વામ, શુક્ત કરુણાચંદ્રભાઈ, શ્રી. વાસુદેવભાઈ, તથા જૂનાગઢવાળા શ્રી. જટાશંકરભાઈ આદિ ગુરુબંધુઓ અને બહેનો મળી આશરે ૫૦. માણસોએ આ મહોત્સવમાં પ્રેમપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

મહાપૂજન સમાપ્ત થયા બાદ હારઓનીયમ સાથે શ્રી. રવિશંકરભાઈ રાવળે કવિત્વમાં અર્પિત લખરી ઉપાસના, તથા સદ્ગુરુ ગરુણાગતિવિના તેની અપ્રાપ્તિ એ વિષય બહુ મુંઝવે રીતે સમગ્રગથો દત્તો. શ્રી. પ્રો. સા. મુકુંદરાયભાઈએ પણ મોધપ્રદ ભજનથી સૌને ખૂબ પુલકિત કર્યા હતા. આર વાગે સર્વ સમારંભ પૂર્ણ થતાં સૌને પ્રસાદ અને ચરણામૃત અપાયાં હતાં.

શ્રીમોહનદાસ-આનંદાશ્રમ — ગત શ્રીગીતાગર્ભતીના દિવસે પૂજ્યપાદ શ્રીસદગુરુદેવનું મહા-
પૂજન સાર્ના બધુબહેનોએ મળીને યથાવિધ કર્યું હતું, અને સારખાદ શ્રીમદ્ભવવદગીતા સંબંધી
વિવેચન કરવામાં આગ્યુ હતું

— [*] —

પરચુરણમેટ (દર્શિતમાસ)

નૂતન વર્ષારંભને દિવસે શ્રીઆનંદાશ્રમ
(નવાગામ) મા મહાપૂજન ભેટ:—

૫-૦-૦ શ્રી શેઠ હનલાલ વાલજી-જમનજી

હા ષ સ્વહાપ્રકાશજી

૧-૦-૦ શ્રી મગલાલ વનમાળી-દહાણુ

૧-૦-૦ શ્રી અંબાશકર ભાઈશકર ત્રિવેદી

૦-૮-૦ શુક્લ વિધનાય કલિદાસ-કુડલા

૦-૪-૦ ૫ ષ સ્વહાપ્રકાશજી

૦-૪-૦ શાસ્ત્રી દયાગમ મૂળજી

૦-૪-૦ શાસ્ત્રી મગનલાલ રામજી

૦-૪-૦ „ અંબાશકર નાનજી ભેશી

૦-૨-૦ શ્રી પૂનરી દલપતરામજી

૧-૦-૦ શ્રી કાનજી કરસનજી

૦-૪-૦ શ્રી. માતર ભાઈશકર કરજીશકર

૦-૧-૦ શ્રિ લલિતપ્રસાદ અંબાશકર

૦-૪-૦ નાનીબેન લક્ષ્મીરામ ભટ્ટ

૨-૦-૦ શ્રી. મોરારજી એધવજી અદિયા

૦-૪-૦ શ્રી કરસનદાસ હરજીનું કુડુબ

૦-૪-૦ શ્રી. મગલાલ વનમાળીનું કુડુબ

૦-૨-૦ સૌ જયાગૌરી જીવરામ

૦-૪-૦ શ્રી કરસનદાસ હરજી

૦-૪-૦ „ ધરમશી ખોડા

૦-૪-૦ બેન મણિબાઈ

૦-૬-૬ પરચુરણ હા પૂનરી

સુરતથી બેમતા વર્ષની ભેટ:—

૨-૦-૦ બેન પાર્વતીબાઈ દેશાઈ

૨-૦-૦ ખાની હરિવંશજી ભાઈ

૧-૦-૦ શ્રી હોટુભાઈ

૧-૦-૦ બેન મગનબહેન

૧-૪-૦ શેઠ અમૃતલાલ નગીનદાસ

૦-૫-૦ શ્રી જમનાદાસ કાનજી-હુશાળા
સાકરશ્રીકળાનિભિતે

૦-૧-૩ શ્રી ગગદીશચંદ મગનલાલ ભેશી

૧-૦-૦ માતૃશ્રી જાનબાઈમા-ખડખડ

લીમડીમાં મહાપૂજન ભેટના:—

૧-૨-૦ શ્રી દુર્ગોશકર મણિશકર

૧-૦-૦ અ સૌ હિમખંડેન

૧-૦-૦ ગે. રવ મુકતાબેન

૧-૦-૦ ગે. રવ સાવિત્રીબેન

૪-૦-૦ શ્રી મોહનલાલ મળજી-મુખબ

૫-૦-૦ શ્રી નિકમલાલ મથુભાઈ-લીમડી

૧-૧-૦ પગચુરણ ભેટ હા. પૂનરી

૧-૪-૦ શ્રી નારણજી કરસનજી-બાબરા

૫-૦-૦ શ્રી દારકાદાસ ખેતસી-કર્ગમી
નિલદાનના

૫-૪-૦ શ્રી મળજી પ્રાણજી-કર્ગમી

૫-૮-૦ શ્રી અંબાલાલ તુલજીરામ-જંજીસર
તરફથી બળવ, જયતી ને બેમતા
વર્ષની ભેટના

૫૨-૮-૦ શ્રી હર્ષદગાય મહારાણીદાસ દેશાઈ-
માગરોળ તરફથી માહે સપ્ટેમ્બરથી
નવેમ્બર સુધીના ત્રણ માસના જંપ
તથા ભેટ ને થાળના

મુંખર્ષ — શ્રીઆનંદાશ્રમ સુમુહ મળમાં

બેમતા વર્ષના મહાપૂજન ભેટના

૫-૪-૦ એક ભક્તજન

૫-૦-૦ શ્રી ગજસી સ્વર્ગ

- ૩-૦-૦ શ્રી. જમસેદજી પે. ગોળવાળા
 ૨-૪-૦ ,, મૂળજી ચરજી
 ૧-૪-૦ ,, મૂળશંકર નરભોરામ પરિયા
 ૧-૦-૦ ,, માણિકલાલ નાનજી ચંદારાણી
 ૧-૦-૦ ,, અનિતરાય હરિદાસ પારેખ
 ૧-૦-૦ ,, પ્રાણકુંવર ખેત
 ૧-૦-૦ મણિખેત
 ૧-૦-૦ શ્રી. ગૌરીશંકર આધવજી
 ૨-૦-૦ ,, નારણદાસ જમનાદાસ
 ૦-૮-૦ ,, પ્રાણજીવનદાસ કૃષ્ણ
 ૦-૮-૦ ,, મણિશંકર ત્રિ. ભટ્ટ
 ૦-૮-૦ ,, રતિલાલ બી. સુનિ
 ૧-૪-૦ ,, ચત્રભુજ કાલિદાસ
 ૨-૦-૦ જયગંગાખેત
 ૧-૦-૦ શ્રી. જમનાદાસ હરજી

૩૩-૮-૦

- ૫-૦-૦ શ્રી. ભવસુખરાય પુશ્વરલાલ-જૂનાગઢ
 ૨-૮-૦ પૂ. ધ. ગહનરવરૂપજી-ભાવનગર
 ૧-૦-૦ શ્રી. માણિકલાલ નાનજી ચંદારાણી
 ૧-૦-૦ ત્રિ. ભાઈ ભગવાનજી મનુભાઈ ,,
 ૦-૪-૦ શ્રી. દેવશંકર સ્વામીજી-ભીડોરા
 ૨-૦-૦ ત્રિ. ભગવાનજી મનુભાઈ
 ૧-૪-૦ શ્રી. કેશવજી ત્રીણાભાઈ-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ શ્રી. દુર્ગાશંકર મણિશંકર ઉપાધ્યાય
 ૧-૦-૦ ,, ત્રિભોવનદાસ આશારામ-દીબડી
 ૧-૦-૦ શ્રીનાથ મુમુક્ષુમંડળ-મુંબઈ
 ૧-૦-૦ ,, પદ્મશંકર અંબારાંકર ત્રિવેદી
 ૦-૮-૦ ,, વામનરાય ગિરજશંકર-ખોટાદ
 ૨-૦-૦ ,, રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ-ગોધરા
 ૧-૦-૦ ,, મધુવનદાસ સી. પરીખ
 ૧-૦-૦ ,, ગોરધનદાસ ભોગીલાલ
 ૦-૪-૦ ,, કાંતિલાલ આહવલાલ
 ૦-૩-૩ પરચુરણ
 ૦-૮-૦ ,, કાંતિલાલ આહવલાલ
 ૧-૧૨-૦ ,, ગોરધનદાસ ભોગીલાલ-ગોધરા

- ૧-૧૨-૦ શ્રી. રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ-ગોધરા
 ૦-૧-૦ પરચુરણ
 ૦-૮-૦ શ્રી. કાંતિલાલ આહવલાલ-ગોધરા
 (ચાળ નિમિત્તે)
 ૧-૮-૦ ખેત જશોદાગૌરી હરિલાલ-ભીમડી
 ૨-૮-૦ માણિકખેત
 ૨-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ જેઠાલાલ
 ૩-૪-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ-બેંગલોર
 ૨-૦-૦ ,, રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ તરફથી
 નિલદાન (ક. સુ. ૧૩)
 ૨-૮-૦ ,, રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ-બેંગલોર
 પૂણિમાની ખેત
 ૧-૧૨-૦ ,, લક્ષ્મીશંકર લાલજી પૂનમની ખેત
 ૧-૦-૦ ,, રતનશી લલુ-ઉમરાળા
 ૧-૦-૦ ,, જેઠાલાલ લલુભાઈ-રાયપુર
 ૦-૮-૦ ,, જેઠાલાલ લલુભાઈ સાકરશીરખના
 ૦-૪-૦ ,, ગોરધનદાસ જોરામ-સલાયા
 ૨-૦-૦ ,, પોપટલાલ વાલજી-જામનગર
 ૧-૦-૦ ,, કાનજીભાઈ વંકોલ
 ૧-૦-૦ ,, દેવચંદ હંસરાજ ગરેજ
 ૧-૦-૦ ,, લક્ષ્મીચંદ હંસરાજ
 ૦-૪-૦ ,, જેઠાલાલ કાનજી-પોરબંદર
 ૦-૮-૦ ,, લાલજી ડાલાભાઈ
 ૦-૪-૦ ,, ચત્રભુજ ભીમજી
 ૦-૪-૦ ,, શાંતિલાલ ચત્રભુજ
 ૦-૨-૦ શાસ્ત્રી વિશ્વનાથ માધવજી
 ૧-૦-૦ સૌ. સારીખેત-પોરબંદર
 ૧-૦-૦ સૌ. અજવાળાખેત-પોરબંદર
 ૦-૨-૦ ,, ચત્રભુજ ભીમજીનાં પત્ની
 ૦-૨-૦ ,, પ્રદ્યાચક્ર મેઘજીભાઈ
 ૧-૦-૦ ,, આણંદલાલ ગોવિંદજીભાઈ
 ૦-૪-૦ ,, કરશનજી પ્રાણજીવન
 ૦-૪-૬ શાસ્ત્રી વિશ્વનાથ માધવજી
 ૦-૭-૦ ,, શાંતિલાલ ચત્રભુજ
 ૦-૮-૬ પરચુરણ
 ૦-૪-૦ ,, રંગનાથભાઈ

- ૧-૦-૦ શ્રી. લાલજી ડાહ્યાભાઈ
૦-૮-૦ ,, મૂળજી જીવન
-
- ૩-૦-૦ પૂ. શાંતિપ્રસાદજી મહારાજ-જનમનગર
૨-૦-૦ શ્રી. ગિરીશચંદ્ર શર્મા-જનમનગર
૧-૦-૦ ,, નારાયણભાઈ જોશી-રાયપુર
૧-૦-૦ ,, જીવી કાગિદાસ ,,
૫-૦-૦ શ્રી ગુણવત્સિંહ જલમસિંહ-મુંબઈ
૨-૮-૦ ,, ,, નિલદાનના
૨-૦-૦ ,, શાંતિલાલ ધનેશ્વર-જૂનાગઢ
૧-૦-૦ જી. કેશવશર્મા-ઉપલેટા
૧-૦-૦ શ્રી બાલુસિંહ પ્રતાપસિંહ-વઘલી
૧-૪-૦ ,, જોશીલાલ જોશી-મોપોલી
૦-૮-૦ જી. શ્રી. આત્મપ્રકાશજી-અખરલા
સાકર શ્રીફળના
૫-૦-૦ શ્રી મહેંદ્રસિંહ નવલસિંહ-ગેરબી
૧-૦-૦ ,, માર્જુકલાલ જીવાભાઈ
૦-૮-૦ ,, વલ્લભદાસ જીવાભાઈ
૧-૪-૦ ,, ૫૨માણુદ લાલજી
૧-૦-૦ ,, રામજી દેવરાજ
૧-૪-૦ ,, માર્જુકલાલ નાનજી ચઢારાણના
પૌત્ર ચિ. ભગવાનજીના સંબંધ
પ્રસંગે ભેટ
૧-૪-૦ ,, પોપટલાલ વાલજી-જનમનગર
તરફથી બેન જયાગૌરીના સંબંધ
પ્રસંગે ભેટના
૫-૦-૦ જોબા રૂપશી કાળાભાઈ-આફ્રિકા
૧-૦-૦ દરજી રવજી હરજી
૭૮-૧૪-૦ રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ તરફથી
માસિક સાત્તિકદાન નવેમ્બર માસના
૨-૦-૦ શ્રી. પોપટલાલ વાલજી-જનમનગર
૨-૦-૦ ,, કાનજી વાલજી
૦-૪-૦ ,, કાનજી પુરુષોત્તમ
૦-૪-૦ સૌ રંભાબેન મૂળચંદ્ર

- ૧-૪-૦ બાઈ અવલ વશરામ-શાપુર-
વાળાનાં પુત્રવધૂ બાઈ સાકરના
આત્મકથાણાએ ભેટ
૦-૧૨-૦ બાઈ અવલ વશરામ-શાપુર
૩-૦-૦ શ્રી. દેવચંદ હંસરાજ-ગેરબ
૨-૦-૦ ,, દેવચંદ હીરજી ,,
૨-૦-૦ ,, મોદનલાલ પ્રેમજી ,,
૩-૦-૦ ,, ભદ્રવજી રતનજી ,,
૦-૮-૦ ,, રમાનાથ નારાયણજી-અમરેલી
૦-૮-૦ બેન સુશીલાબાઈ
૦-૮-૦ શાતાબેન કલ્યાણજી
૦-૮-૦ શ્રી નારાયણજી ઝોધવજી
૫-૦-૦ ,, કેશવલાલ માર્જુકલાલ ચઢારાણ
૨-૮-૦ ,, ગોરધનદાસ બેગીલાલનાં
પુત્રીઓનાં લગ્ન પ્રસંગે ભેટ
૧-૦-૦ શ્રી રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ-ગોધરા
તરફથી નિલદાનના
૧-૦-૦ બેન કુષ્મા બહેન
૧-૦-૦ બેન નાનીબેન
૦-૪-૦ સાંકુબેન હા. કર્જુરબેન
૧-૦-૦ શ્રી વસંતરાય જીનીધારામ
૧-૦-૦ ,, ઇંદુરાય વસંતરાય
૨-૦-૦ ,, દારકદાસ ભગવાનલાલ-અમરેલી
૧-૧-૦ વધારાની ભેટના
હા. શ્રી વસંતરાયભાઈ
૨-૦-૦ શ્રી. જયતિલાલ અંબાશંકર ત્રિવેદી
૮-૦-૦ સાવરકુડલાના લોહાણા બધુઓ
૧-૦-૦ શ્રી વામનભાઈ-બોટાદ
૧-૦-૦ શ્રી. દુર્ગાચંદ મણિચંદ ઉપાધ્યાય
૧-૦-૦ ,, ત્રિભુવનદાસ આશારામ-લીંબડી
૨-૦-૦ ,, કેશવજી ઝીણા-જૂનાગઢ
૧-૦-૦ ,, મગલાલ વનમાળી-દહાણુ
૦-૮-૦ દીવાળીભાઈ લાલજી
૦-૪-૦ ચિ. હર્વદરાય મગલાલ
૨-૦-૦ શ્રી લાલજી ઝીણા
૧-૦-૦ શ્રી. હોરમસજી જીદાંગીર-મુંબઈ

- ૦-૯-૦ પારસી ગૃહસ્થાએ મંદિરે ધરેલ ભેટ
 ૧-૫-૦ દેવીબેન આણંદજી-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ બેન ભાગીરથબહેન
 ૨-૦-૦ શ્રી. દેવશી જુહા
 ૨-૦-૦ ,, રતનશી લલુભાઈ
 ૧-૦-૦ ,, લાલજી ઝીણાભાઈ-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ ,, પોપટલાલ તારાચંદ વડીલ
 ૦-૮-૦ ,, દેવાશંકર બાલકૃષ્ણ-ગોધરા
 ૧-૦-૦ ,, મધુવન સી. પરીખ
 ૦-૪-૦ શ્રી. વિઠ્ઠલજી વાલજી
 ૧-૦-૦ પૂ. ધ. શ્રીઆત્મપ્રકાશજી
 હા. શ્રી. અં. ના. જોશી
 ૧-૦-૦ બાદલપુરના ખેડુતો
 ૧-૦-૦ શ્રી. નિર્ભણસિંહ રૂગનાથસિંહ
 ૧-૦-૦ શ્રી. મહેન્દ્રસિંહ નવલસિંહ-મોરબી
 ૨-૦-૦ ,, કેરાવલાલ સુંદરજી-અમરેલી
 ૨-૪-૦ ,, ભાઈશંકર રૂગનાથ લટ્ટ-રાજકોટ
-
- ૫-૦-૦ બેન સુખજીબા-ખીલખા
 ૦-૮-૦ શ્રી. બાપાલાલલાલજી
 ૦-૪-૦ લીલાબા
 ૨-૦-૦ મણિબેન
 ૦-૫-૦ દ. ભયલા, તથા જીજુલા
 તથા સલુબેન
 ૦-૨-૦ કર્તુરબેન
 ૦-૪-૩ પરચુરણ
-
- ૮-૮-૩ બેન સુખજીબાને લાં પ્રભુશ્રીના
 ફોટોગ્રાફની પધરામણી થતાં ભેટ.
 ૦-૫-૩ શ્રી. હરગોવિંદ રામજી-આંકલવાડી
 ૧-૪-૩ રોહડા મંદિરથી હા. પૂ. દલપતરામ
 ૫-૦-૦ બાઈ મોતીબાઈ તે જોશી ધરમશી
 થેલાભાઈ તરફથી ભેટ હા. શ્રી.
 આણંદલાલભાઈ-પોરબંદર
 ૧-૦-૦ શ્રી. આણંદલાલ ગોવિંદજી-પોરબંદર
 ૦-૪-૦ શ્રી. રતિલાલ મનોરદાસ-ખોરીવલિ
 પ્રભુશ્રીને દૂધ ધરવામાટે

- ૫-૦-૦ શ્રી. મધુવનદાસ સી. પરીખ-ગોધરા
 ૦-૮-૦ શ્રી. દેવાશંકર બાલકૃષ્ણ
 ૦-૫-૦ પરચુરણ હા. પુનરી
 ૧-૦-૦ શ્રી. હરગોવિંદ પીતાંબર-ટંકારા
 ૧-૦-૦ કરશનદાસ જુહાભાઈ-રાકુ
 ૩-૦-૦ નયંતિલાલ અંબાલાલ-લતીપુર
 ૭૫-૯-૦ કરાંચી આનંદાશ્રમમાં ફરે
 રવિવારે સત્સંગવેળા તથા
 ઉત્સવપૂર્વજોમાં આવેલી ભેટના
 ૨૦૦૧ના કા.સુદિ ૧૩થી ૨૦૦૨
 કા. સુ. ૧ સુધીના
 હા. શ્રી. કૃષ્ણદાસ રયામજી
 ૩-૮-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી-ચંદારણ
 તરફથી ઝીણા ચોખા રો. ડાના
 ભેટના
 ૫-૦-૦ પદ્મશંકર અંબાશંકર ત્રિવેદી
 ૫-૦-૦ બેન નિર્મળા લક્ષ્મીશંકર
 ૫-૮-૦ શ્રી. અગ્નિતરાય હ. પારિખ
 ૧-૦-૦ બેન ઈંદુમતિ ચંદુલાલ ત્રિવેદી
 ૧-૦-૦ શ્રી. વિનયચંદ્ર પુરષોત્તમ-
 બાલાસિતોર
 ૧-૪-૦ ,, માણેકલાલ નાનજી ચંદારણ
 તરફથી તેમના પૌત્ર વિ.
 ભગવાનજી મનુભાઈનું વેવિશાળ
 જામનગરવાળા શ્રી. પોપટલાલ
 વાલજીની પુત્રી વેરે થતાં
 માંગલિક પ્રસંગની ભેટ
 ૧-૮-૦ ,, માણેકલાલ નાનજી ચંદારણ
 ૫-૦-૦ પૂ. ધ. શ્રીઆત્મપ્રકાશજી-ખખરલા
 ૫-૦-૦ શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી
 શ્રી. દ્રાદ્રા આનંદાશ્રમમાં આવેલી
 પરચુરણ ભેટ:—
 ૧-૦-૦ ડો. સાહેબનાં માતૃશ્રી
 ૧-૦-૦ બાશ્રી આણુબા
 ૧-૦-૦ ,, મોંઘીબા-વીરવાળાં
 ૧-૦-૦ લુહાર બોધાભાઈ જોશી
 ૧-૦-૦ બાશ્રી વખતુબા

૦-૮-૦ બાત્રી બાલુબા

૪ ૫-૮-૦ હા સાધુ કરશનદાસજી

૨-૮-૦ શ્રી ગોરધનનાસ જેરામ મીત્રી

૨-૦-૦ „ હર્ષદરાય મકારાણીદાસ દેશાઈ
(ધાધા-આનંદાશ્રમમા બેટ)

જમજોધપુરમાં મહાપૂજન બેટના:-

૫-૦-૦ શ્રી જેરામ દેવશી ગોહિલ

૧-૦-૦ „ શંકરલાલ મોહનલાલ

૦-૪-૦ „ પ્રેમજી પુન

૦-૪-૦ „ જીવન લવજી

૦-૪-૦ „ લાધાભાઈ પરમાણુદ

૦-૮-૦ „ માનસંકર શકરલાલ

૧-૦-૦ „ દામોદર મૂળજી

૦-૪-૦ „ પુરુષોત્તમ પ્રેમજી

૦-૮-૦ „ બાલુભાઈ લાલસિંહ

૦-૪-૦ „ મોહનલાલ બાલુજી

૦-૪-૦ „ મોહનભાઈ ચિત્રાવડવાળા

૦-૪-૦ „ ચત્રચુડ વીરજી

૧-૦-૦ „ પોસ્ટ માસ્ટર-ગણપતરામભાઈ

૦-૧-૦ પરચુરજી

૨-૦-૦ જેન સવિતાબેન-જોરાવરનગર

૧-૦-૦ શ્રી કિશોરચંદ્ર રામેશ્વર દવે

૨-૦-૦ જેન જશ્વમિતિ રામેશ્વર લદ્દે

૧-૦-૦ „ સવિતાબેન-જોરાવરનગર

૧-૪-૦ શ્રી લાધાશંકર પ્રાણજીવન-માધવપુર

શ્રીઆનંદાશ્રમ મુમુક્ષુ મહા-મુંબઈમા ગત

કાર્તિકી પૂર્ણિમાએ મહાપૂજન બેટના :-

૫-૪-૦ એક લક્ષ્મણ

૧-૪-૦ શ્રી. તુલસીદાસ ખેતમી

૩-૦-૦ „ રૂઝાનાય જાવજી

૧-૪-૦ „ માધવજી રામજી

૧-૦-૦ „ હરજીવન જમનલાલ

૫-૦-૦ „ રાજસી લક્ષ્મી

૦-૮-૦ „ પ્રાણજીવનદાસ કુવ

૧-૦-૦ „ વાવજી પરમાણુદ

૧-૦-૦ શ્રી બાનુચંકર હરિશંકર

૧-૦-૦ „ મૂળજી ચરજી

૧-૦-૦ „ દાગદાસ મનલાલ

૧-૦-૦ „ જયપતિલાલ મજાશંકર

૨-૦-૦ „ ચત્રચુડ કાવિદાસ

૧-૪-૦ „ રૂઝાનાય પુરુષોત્તમ

૧-૪-૦ „ મૂળચંદ હરજીવન

૧-૦-૦ „ હરજીવન રણજી

૦-૮-૦ સૌ. સવિતાબહેન

૦-૪-૦ શ્રી અમલાલાલ શાહ

૫-૦-૦ „ મોહનલાલ લક્ષ્મીદાસ

૩૩-૮-૦ કુલ

૦-૨-૦ શ્રી કરશનદાસ હરજી

૧-૪-૦ જેન જમનાબાઈ રાજરામ

૫-૪-૦ જોડિયાવાલા રોક ગોવિંદરામ

જીવરામ આડીયાના પુત્ર

- જયતકુમારના લગ્ન પ્રસંગની

બેટના હા. શ્રી. લક્ષ્મીચંકર

નેશી.

૧-૪-૦ શ્રી જોડિયાવાલો મોરારજી અડીઆ

પતોપતીત પ્રસંગે બેટ

શ્રીનાથસત્સંગમંડળ મુંબઈમાં કર્તિકી
પૂનમને દિવસે મહાપૂજન બેટ:-

૩-૦-૦ શ્રીનાથસત્સંગમંડળ-મુંબઈ

૨-૪-૦ „ મૂળશંકર નરભોરામ પડિયા

૨-૦-૦ „ નારણદાસ જમનાદાસ

૧-૦-૦ „ રૂપસિંહ હરિસિંહ કાકિર

૧-૦-૦ „ નટવરસિંહ રૂપસિંહ

૧-૦-૦ „ માનસિંહ રૂપસિંહ

૧-૦-૦ „ કરણસિંહ લાલસિંહ

૧-૦-૦ „ ઉપેન્દ્રસિંહ કરણસિંહ

૧-૦-૦ „ ચંદ્રસિંહ પ્રતાપસિંહ

૧-૦-૦ „ જમનાદાસ મૂળજી

૧-૦-૦ મૌ લીલાવતીબેન મૂળજી

૧-૦-૦ ચિ. ચંદ્રકુમાર દયાગસિંહ

- ૧-૦-૦ શ્રી. ભદ્રસિંહ પ્રતાપસિંહ
 ૦-૮-૦ " નિરંજન ઉપેશ્વરસિંહ
 ૧-૦-૦ " પ્રભાતસિંહ રંગનાથસિંહ
 ૧-૦-૦ " અરુણસિંહ પ્રતાપસિંહ
 ૧-૦-૦ " રતનજી રામજી શાખાણી
 ૦-૪-૦ ખેન જશવંતી રતનજી
 ૨-૦-૦ શ્રી. શિવસિંહ પ્રતાપસિંહ
 ૧-૦-૦ " પ્રતાપસિંહ માનસિંહ
 ૧-૦-૦ " જશવંતસિંહ નારણસિંહ
 ૧-૦-૦ " ભગવાનદાસ
 ૧-૦-૦ બાર્ધ અવલબાર્ધ નથુસિંહ
 ૧-૦-૦ " પ્રભાવતીખેન ગગજી
 ૧-૦-૦ ખેન કમળાબાર્ધ ગોપાલસિંહ
 ૧-૦-૦ " નર્મદા રંગનાથસિંહ
 ૧-૦-૦ " અનમ્યા માધવસિંહ
 ૧-૦-૦ " હીરાખેન માધવસિંહ
 ૧-૦-૦ " સવિતાખેન નાનજી
 ૧-૦-૦ " કાશીખેન-મહુવાવાળાં

૩૪-૦-૦ કુલ.

ચૌરખંડર-આનંદાશ્રમમાં કાર્તિકી પૂણિમાના મહોત્સવ મહાપૂજનની ભેટના:-

- ૧-૦-૦ શ્રી. લાલજી ડાલાભાર્ધ
 ૧-૦-૦ " લાલજીકર લવનીશંકર
 ૦-૮-૦ " ચત્રસુત્ર સીમજી
 ૧-૦-૦ " મૂળશંકર મોહનલાલ
 ૧-૦-૦ " ગોકુલદાસ ભાણુજી
 ૦-૪-૦ " રવિશંકર લવનીશંકર
 ૦-૪-૦ " શાસ્ત્રી વિશ્વનાથ માધવજી
 ૦-૮-૦ " પ્રભાશંકર જમનાદાસ

- ૦-૪-૦ શ્રી. મણિશંકર કરશનજી
 ૦-૮-૦ " શાંતિલાલ ચત્રસુત્ર
 ૦-૪-૦ " બાલકૃષ્ણ શાંતિલાલ
 ૦-૪-૦ વકોલ હરિલાલભાઈનાં પત્ની
 ૧-૦-૦ ખેન સારીખેન
 ૨-૦-૦ " અમળવાળીખેન
 ૦-૪-૦ શ્રી. પ્રભાશંકરભાઈનાં પત્ની
 ૦-૪-૦ " ચંપકલાલ પ્રભાશંકર
 ૦-૮-૦ ખેન પ્રભાખેન
 ૦-૮-૦ " દેલતખેન
 ૦-૪-૦ " મંહાલક્ષ્મીખેન
 ૦-૮-૦ " પાર્વતીખેન
 ૦-૪-૦ શ્રી. ચત્રસુત્રભાઈનાં ધર્મપત્ની
 ૦-૪-૦ " શાંતિલાલભાઈનાં ધર્મપત્ની

૧૨-૮-૦ કુલ.

૧-૮-૦ શ્રીમતિ મણિખેન-જોરાવરનજી તરફથી જયંતી તથા સ્વદેવાકરણનાં દિવસની ભેટના

- ૧-૦-૦ શ્રી. ચત્રસુત્ર હરજી-માધવજી
 ૦-૪-૦ " ભાવસિંહ હીરાજી-જૂનાજી
 ૦-૪-૦ માસ્તર કરશનજી દુર્લભજી
 ૦-૨-૦ " વિ. મહાદેવપ્રસાદ-વગા
 ૨-૪-૦ શ્રી. મોરારજી આધવજી-જૂનાજી
 ૧-૪-૦ ખેન અમુલખેન કાળાવાળા-શ્રીજી
 ૦-૧-૬ પરચુરણ હા. ખેન સુમરી
 (ગત કાર્તિક સુદિ ૧ થી અમાસ સુધીની ભેટ; મોજન યાજ વગેરેની આ નોંધ છે.)
 (માગશરની વિગત હવે પછી છપાશે.)

કાર્તિકી પૂર્ણિમાની ભેટ

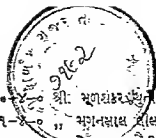
(સં. ૨૦૦૨)

- ૫-૦-૦ શ્રી. હીરાલાલ હરજીવિંદ પંડ્યા
 ૫-૦-૦ " જીવનરામ મકનજી ભટ્ટ
 ૨-૦-૦ " અનિતરાય હરિદાસ પારેખ
 ૨-૦-૦ પૂ. ધ. શ્રીગંગીરશર્માજી

- ૨-૮-૦ શ્રી. રઘુનાથસિંહ નથુસિંહ
 ૧-૧૨-૦ ડો. લક્ષ્મીશંકર લાલજી બાંધ
 ૨-૦-૦ શ્રી. પ્રાગજી દેવજી
 ૨-૦-૦ " વામનરામ જટાશંકર-ખાણ

- ૧-૦-૦ સૌ. મધુકાંતા વામનરાય-પાટણ
 ૧-૦-૦ બેન પત્તા વામનરાય "
 ૧-૦-૦ શ્રી. પ્રબોધચંદ્ર વામનરાય "
 ૧-૦-૦ ચિ. યાજ્ઞવલ્કય
 ૨-૦-૦ શ્રી. કાનજી પુરુષોત્તમ
 ૨-૦-૦ " મૂળશંકર ભાવજી
 ૧-૪-૦ " દુર્ગાશંકર મણિચંકર
 ૧-૦-૦ " કરશનજી પ્રાણજીવન
 ૦-૮-૦ " મણિચંકર કરશનજી
 ૨-૦-૦ " પોપટલાલ વાલજી
 ૧-૦-૦ " ઘેતાભાઈ નયુ
 ૫-૦-૦ " રવજી દેવજી ગાંધી
 હા. મનુકુમારભાઈ
 ૧-૦-૦ " જીરણુલાલ હીરજી
 ૧-૦-૦ " ગંગાલાલ બહેચરલાલ
 ૧-૦-૦ " પ્રમુખાલ જગજીવન
 ૨-૦-૦ " રેવાશંકર બાલકૃષ્ણ
 ૧-૦-૦ " ગોરખનંદાસ ભોળીલાલ
 ૦-૨-૦ " કાંતિલાલ ઓછરલાલ
 ૨-૦-૦ " કેવળચંદ્ર કાનજી પારેખ
 ૦-૪-૦ " શાંતિલાલ ગાડાલાલ
 ૧-૦-૦ " અંબારાશંકર ભાઈચંકર
 ૦-૪-૦ " કિશોરચંદ્ર રમેશ્વર
 ૧-૪-૦ " હવે ત્રિમુવનદામ આશાશંકર
 ૦-૮-૦ " ત્રિમુખરાય કાનજી
 ૨-૦-૦ " કાનજી વાલજી
 ૨-૦-૦ " મધુવન સી પરીખ
 ૧-૦-૦ " મયાશંકર જટારાશંકર
 ૧-૦-૦ " જયંતિલાલ અંબારાશંકર ત્રિવેદી
 ૧-૪-૦ " પદ્મચંકર અંબારાશંકર "
 ૧-૦-૦ " ચક્રલાલ અંબારાશંકર "
 ૧-૦-૦ " જોડાલાલ લક્ષ્મીભાઈ
 ૦-૮-૦ " લાભચંકર જગજીવન
 ૧-૦-૦ " વામનરાય ગિરમશંકર
 ૧-૦-૦ " નારણભાઈ જોડાભાઈ
 ૧-૦-૦ " ગોવિંદભાઈ જોડાભાઈ
 ૦-૪-૦ " નંદલાલ ત્રિમુવન

- ૦-૮-૦ શ્રી બાલુચંકર પ્રમુખરામ રાવળ
 ૧-૦-૦ " ત્રિમુવન જુહાભાઈ
 ૦-૪-૦ " હિમતલાલ ચંપકલાલ
 ૦-૪-૦ " કૃષ્ણલાલ "
 ૦-૪-૦ " જોડાભાઈ "
 ૦-૪-૦ " શાંતિલાલ "
 ૦-૪-૦ " મનમુખલાલ ગિદારીલાલ
 ૦-૨-૦ ચિ. લલિતરાય અંબારાશંકર
 ૦-૪-૦ શ્રી કનકરાય ચંપકલાલ
 ૧-૦-૦ " ચંપકલાલ મૂળશંકર
 ૦-૨-૦ " કાલાલાલ પીરજી
 ૦-૮-૦ " ગૌરીશંકર ગીતાભાઈ
 ૦-૪-૦ " જમનાદાસ હરજીવન
 ૧-૦-૦ " વાસુદેવ પુરુષોત્તમ
 ૧-૦-૦ " કિશોરભાઈ
 ૧-૪-૦ " કાલાભાઈ મરવાભાઈ
 ૧-૦-૦ " છુતાભાઈ નાગરભાઈ
 ૨-૦-૦ " દેવચંદ્ર હસરાજ ગરેજ
 ૨-૦-૦ " મોહનલાલ પ્રેમજી
 ૨-૦-૦ " દેવચંકર રયામજી રાવળ
 ૧-૦-૦ રત્નગામેન હા શ્રી હરજીભાઈ-સીધુ
 ૧-૦-૦ શ્રી પ્રાણચંકર દેવચંકર મહેતા
 ૧-૦-૦ " દેવચંકર હીરજી ગરેજ
 ૦-૪-૦ " હરગોવિંદ રામજી-અડોલવાડી
 ૧-૦-૦ " પ્રાણચંકર દેવચંકર
 ૧-૦-૦ " નારણજી મણિચંકર
 ૦-૪-૦ " શાંતિલાલ કરશનદાસ
 ૧-૦-૦ " બ્યાસ દેવજી વાલજી
 ૧-૦-૦ " દુર્લભજી હરિચંકર ભટ્ટ
 ૧-૦-૦ " પ્રભાશંકર કલિનંદ-કેરોડ
 ૦-૮-૦ " મનજી હરજી-જૂનાગઢ
 ૦-૮-૦ " મુનીશ્વર ગૌરીશંકર-અમરેલી
 ૧-૦-૦ " સમજસિંહ ભલમસિંહ
 ૧-૦-૦ " રામજી હરજી જોડાશંકર
 ૧-૦-૦ " ઓધવજી કાશીરામ
 ૧-૦-૦ " ઓધવજી કાશીરામ
 ૧-૪-૦ " પ્રબોધરામ રાવળ-જૂનાગઢ

- ૧-૪-૦ શ્રી. માણિકરામ જીવનરામ-સાવનગર
 ૨-૪-૦ ,, વલ્લભરામ જીવાસાર્થ
 ૧-૦-૦ ,, ત્રિભુવન શંકર દવે
 ૦-૮-૦ ,, ત્રિભુવન વિદ્યુત દવે
 ૧-૦-૦ ,, પરમાણુદ લાલજી
 ૦-૮-૦ ,, રામજી દેવરાજ
 ૧-૦-૦ ,, ગોરધન જોરામ મીત્રી
 ૦-૮-૦ ,, દયાળાસિંહ દેવીસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, પ્રતાપસિંહ રૂપસિંહ
 ૧-૪-૦ ,, પ્રભાશંકર પુરુષોત્તમ-મજેવડી
 ૧-૦-૦ ,, રણજિતસિંહ ખેંગારસિંહ
 ૧-૦-૦ ,, નિર્મળસિંહ રંગનાથસિંહ
 ૧-૦-૦ ,, નાથાલાલ કરસનલાલ
 ૧-૦-૦ ,, માનસિંહ નથુસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, ધર્મેશ્વરસિંહ મોહનસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, મહેશ્વરસિંહ મોહનસિંહ
 ૧-૦-૦ ,, નથુરામ લક્ષ્મીશંકર નાકરા
 ૧-૦-૦ ,, મુળશંકર જાનજી વઘીલ
 ૦-૪-૦ ,, નાનાલાલ ભાલુશંકર
 ૫-૦-૦ ,, માવજી દેવશી મેટા-દેવગિયા
 ૧-૦-૦ ,, વજરામ દેવશી ,,
 ૧-૦-૦ ,, ગોવિંદ નારણ-ખીલખા
 ૨-૦-૦ ,, જીવરાજ ગોવિંદ ,,
 ૧-૦-૦ ,, ત્રિલોક દેવજી
 ૧-૦-૦ ,, વિશ્વનાથ હરિલાલ
 ૦-૮-૦ ,, હરજી રવજી-ખાંડવા
 ૧-૦-૦ વૈષ ગોપાલજી એમ. બી.-ગોંડલ
 ૧-૦-૦ શ્રી. નરસેરામ ત્રીલુભાર્થ
 ૨-૦-૦ ,, મેર વળ વાંઝા-પ્રાદા
 ૦-૪-૦ ,, જીવરામ પુરુષોત્તમ ભટ્ટ-દાગિયા
 ૧-૦-૦ ,, લાલજી ત્રીલુભાર્થ-નૂતનાગઢ
 ૧-૦-૦ ,, પુરુષોત્તમ રામજી
 ૧-૦-૦ ,, મોધવજી ભવાનીશંકર
 ૧-૪-૦ ખેન હીરામૌરી મોધવજી માનખેવા
 ૨-૮-૦ શ્રી. કેસવજી ઝીણું કુડુંબ
 ૧-૦-૦ ,, ગાંધી ગિરધરલાલ-ખીલખા
 ૦-૮-૦ ,, દેવશંકર મોરારજી-દેવરાજી

- ૦-૪-૦ શ્રી. મુળશંકર જીવાસાર્થ-માગિયા
 ૧-૪-૦ ,, મગનલાલ રાધાધર
 ૧-૦-૦ ,, ગોપાલજી મૌરીશંકર
 ૦-૪-૦ ,, મતુભાર્થ લક્ષ્મીશંકર
 ૧-૦-૦ ,, લક્ષ્મીશંકર રમુરામ
 ૧-૦-૦ ,, પોપટલાલ ખડેશ્વર અમરેલી
 ૧-૦-૦ ,, નારણ નેહા દવે ,,
 ૧-૦-૦ ,, મોહનલાલ કલિલમ ,,
 ૧-૦-૦ ,, વિદ્યુત વાલજી-નૂતનાગઢ
 ૧-૪-૦ ,, વજલાલ વનમાળી-દંડાણું
 ૦-૪-૦ ગિ. હર્ષદરાય વજલાલ ,,
 ૧-૦-૦ ,, અંબાશંકર વજલાલ-મોટી ધંસારી
 ૧-૦-૦ ડા. સાહેબ વેણીશંકરભાર્થ-ખીલખા
 ૧-૦-૦ શ્રી. વીરેશ્વર પરમાણુ-મોટી ધંસારી
 ૧-૦-૦ ,, કરમશી નારણ
 ૧-૪-૦ પટેલ હંમરાજ ગોપા-મોટી ધંસારી
 ૧-૦-૦ એક મુકદ્દમ
 ૧-૦-૦ શ્રી. જાનજી કરસનજી
 ૦-૮-૦ ,, અંબાશંકર નાનજી ભેરી
 ૧-૦-૦ પૂ. જ. શ્રીચંદ્રપ્રકાશજી
 ૧-૦-૦ પૂ. જ. શ્રીચંદ્રપ્રકાશજી
 ૨-૦-૦ શ્રી. પોપટલાલ તારાચંદ વઘીલ
 ૨-૦-૦ ,, માણિકલાલ નાનજી ચંદારાણી
 ૧-૦-૦ ,, કેસવલાલ માણિકલાલ ,,
 ૧-૪-૦ ખેન સવિતામૌરી લક્ષ્મીભાઈ
 ૧-૪-૦ ખેન અન્યાગાખેન-મુંબઈ
 ૨-૦-૦ શ્રી. પ્રાણજીવનલાલ નરોત્તમલાલ
 ૧-૦-૦ ,, ગિરધરલાલ જયશંકર-ખીલખા
 ૧-૦-૦ ,, ખેંગારસિંહ રંગનાથસિંહ
 ૧-૦-૦ કાન્તી દયારામ મૂળજી
 ૧-૦-૦ ભાલુશંકર નટાશંકર રાવજી-મેજીદ
 ૨-૦-૦ શ્રી. દયાળાસિંહ લાલસિંહજી-કાંકર
 ૧-૦-૦ ,, કરસનલાલ હરજી
 ૧-૦-૦ ,, કલ્યાણસિંહ ભવાનસિંહ
 ૦-૪-૦ ,, નગદીશચંદ મગનલાલ
 ૧-૦-૦ ,, રમણિકલાલ ત્રિભુવન દવે
 ૧-૦-૦ ,, મંગળજી માવજી-રાગડોડ

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં વ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતચ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ પ્રકાને જાણનાર ડાઘથી પણ કાંઈ પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪ શ્રં]

સંવત્ ૨૦૦૨ પીષ

[અંક ૮ મો]

॥ શ્રીમન્નાથપ્રસુત્તિઃ ॥

(૨૭૫ ધૂન)

શ્રીમન્નાથપ્રભુલું નામ અમને પ્રાણપ્યારું છે,
પ્રાણપ્યારું છે, અમને અતીવ વહાલું છે...૨૬
નિર્બળકેરું બળદળવાળું, નિર્ધનને મન ધનસુખવાળું,
જેને ખર્ચે નહિ ખૂટનારું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૧
નામ અધમ ઓધારનારું, અનભે શાંતિને દેનારું;
સત્ ચિત્ આનંદપદ દેનારું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૨
નામે ગજરાજને તાર્પી, નામે અજમેલ ઓધાર્યો;
ગણિકાને સુક્રિત દેનારું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૩
જીવન ધન્ય એ સંતગુરુલું, ભાન કરાવે શ્યામસુરતલું;
વિકૃતવરને વશ કરનારું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૪
નામે કોટિ યજ્ઞ ફળ થાતું, અપસૃત્તીરથ સાન સમાતું;
કલિના રોષ સકલ હરનારું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૫

નામે કોઈ કર્મબંધ છૂટે, આશાતુષ્ણ વિષય વધૂટે;
અંતર ઘોઈ કરે અજવાળું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૬
દ્રૌપદીતું સંકટ હરનારું, મીરાંને મન સૌથી પ્યારું;
ગૌરહરિએ અખંડ ગાયું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૭
તુકાનામાએ બહુ ગાયું, કબીર તુલસીએ ઝળકાવ્યું;
નરસિંહ મહેતે ઘોળી પાયું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૮
નામ નાદ ગગનમાં ગાળે, ભૂતપ્રેત દોષગણ ભાગે;
કરતું દાસતણું રખવાળું, એવું નામ પ્યારું છે...શ્રીમન્નાથ...૯

—[*]—

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

મનુષ્યના હૃદયની પવિત્રતા, તીવ્રશ્રદ્ધા ને તીવ્રભક્તિ પરમાત્માની કૃપામાં હેતુભૂત થાય છે, ને પરમાત્માની કૃપા તે મનુષ્યને ભવ્યકર અધારાવાળા આ સંસારકૂપમાંથી બહાર કાઢે છે.

પ્રતિકૂલતાની પ્રાપ્તિમાં પોતાના મનનું યોગ્ય શાસ્ત્રીય વિચારવડે ચારી રીતે સમાધાન કરવું, પણ તેને મુંઝાવા નજ દેવું.

કોઈપણ પ્રતિકૂલ પ્રસંગની પ્રાપ્તિથી વા ભાવીના અનિષ્ટ વિચારોથી મનને ભયળેદાઈને વશ નજ થવા દેવું, પણ પ્રભુ જે કરે છે, તે કરશે તે છુપના ભક્ષા મારેજ છે, ને હશે, એવા વિચારોથી મનને નિર્ભય ને શાંત રાખવું.

પરમપ્રીતિ ને સાવધાનતાથી પરમાર્થનાં સાધનોનું સેવન કરતા રહેશો. સાત્ત્વિકી શ્રદ્ધામાં, પરમાર્થનાં સાધનોની પ્રીતિમાં ને કર્તવ્યનિષ્ઠામાં વધારો કરતા રહી મનની શાંતિમાં વૃદ્ધિ કરશો.

પ્રથમ શાંત તેજોમય ગોલ મંડલમાં મનને સ્થિર કરવાનો પ્રયત્ન કરી પછી તેના અધિકાનરૂપ નિર્ચુલ નિરાકાર બ્રહ્મમાં મનને સુસ્થિર કરવાનો પ્રયત્ન કરશો.

વ્યવહારપક્ષે પોતાનું સ્વરૂપ વિરાટનાં અંશરૂપ માનવું, ને પરમાર્થપક્ષે સર્વ દશ્યથી સિત્ત સચ્ચિદાનંદસ્વરૂપ પોતાનું છે એમ માનવું.

વિવેકનિષ્ઠાવાળી જેટલી સંકેતુલ્ભક્તિ વધશે તેટલું પરમાર્થમાં આગળ વધારો. તેમની ભક્તિથી, ધૈર્યથી ને જાગૃતિથી વાણીનો નિમજ્જ કરી શકાશે, ને મનોબલ પણ વધશે.

જે પ્રકારના છવો બ્રહ્મલોકમાં જાય છે. તેમાં જે છવો અધ્યમેધયજ્ઞ, પંચાગ્નિવિધાનું ઉપાસન, નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્યનું પરિપાલન ને ચાવજીવન સચલાવણાદિ કરીને બ્રહ્મલોકમાં જાય છે તેઓ તે કલ્પમાં બ્રહ્માના તે દિવસ-પર્યંત બ્રહ્મલોકમાં રહે છે, ને બીજે કલ્પે (બ્રહ્માના બીજે દિવસે) પાછા આ લોકમાં પોતાનાં કર્મક્રિયાસાર સારે ઠેકાણે જન્મે છે.

જેઓ અહંબહોપાસના કરીને બ્રહ્મલોકમાં ગયા હોય તેઓ ત્યાં મહા-
પ્રલયપર્યંત એટલે બ્રહ્માનું જીવન પૂરું થાય ત્યાંસુધી રહે છે, ને ત્યાં જે
સર્વોત્તમ દિવ્ય ભોગો છે તેને ભોગવે છે, ને ચિત્તના નિર્લેષને પણ સેવે
છે. પછી જ્યારે બ્રહ્માનું આયુષ્ય પૂરું થાય છે ત્યારે બ્રહ્મા ને તે સર્વ
ઉપાસકો વિદેહ દેવદત્તને પામે છે.

સૃષ્ટિના આરંભ પછી ને મહાપ્રલયનો આરંભ થતા પૂર્વે જે જે ઉપાસકો
ત્યાં ગયા હોય છે તે સર્વ ઉપાસકો મહાપ્રલયપર્યંત ઉપર રહેલી રીતે
પોતાનું જીવન વ્યતીત કરે છે. તેઓ ત્યાં રહે ત્યાંસુધી બ્રહ્માનંદનો અનુભવ
લે છે, ને સર્વોત્તમ ભોગોને પણ ભોગવે છે.

જેઓ અહંબહોપાસનાપડે બ્રહ્મલોકમાં જાય છે તેઓ દારણ્યબ્રહ્મને તથા
નિર્ગુણબ્રહ્મને પણ પોતાના પૂર્વજન્મના શુભ પ્રયત્નથી ને બ્રહ્મલોકના
મહિમાથી જાણે છે એટલે ત્યાં પોતાના પ્રારબ્ધકર્મને સમાપ્ત કરવા વિના
બીજું કંઈ કર્તવ્ય તેમને હોતું નથી.

મનની પ્રસન્નતા જાળવવાથી, ઊંડા 'ધ્યાસ' લેવાનો 'સ્વભાવ' રાખવાથી
તથા આહારવિહારમાં જાગૃતિ રાખવાથી શરીર સાફ રહેશે.

સંસાર ક્ષણભંગુર છે, અહીં કોઈ કોઈતું નથી પ્રારબ્ધકર્મ અજાણે
સંઘાઓનો સંયોગ તથા વિયોગ થાય છે એમ સમજી તમે તમારા જીવાત્માનો
ઉદ્ધાર કરવા સર્વદા શુભ પ્રયત્ન કરતા રહેશો. (આહુ)

—[*]—

પાંચ પ્રકારના પુત્ર

[સપાદક-શાસ્ત્રી હરદત્ત રેવાશંકર જોશી]

૧ ન્યાસાનુબંધી—યાપણ મૂકનાર માણસ ગામના કોઈ એક માણસને બહુજ
નીતિમાન અને પોતાનો સુહૃદ સમજી તેને ઘેર પોતાનું ધન, સોનાચાંદીનો અલંકારો,
જમીન અથવા બીજી કોઈ પણ કિંમતી વસ્તુ યાપણરૂપે મૂકે છે, પછી જ્યારે યાપણ
મૂકનારને પોતાની વસ્તુની જરૂર પડે છે ત્યારે તે યાપણ મૂકેલી વસ્તુ પાછી માગે
છે, પરંતુ જો તે ત્યાં યાપણ મૂકેલી હતી તે માણસ અનીતિથી તે વાતનો ઇન્કાર કરી
અન્યની મૂકેલી યાપણ પાછી આપતો નથી તે માણસ ન્યાસાપહારક-યાપણ હનન કરી
જનાર-કહેવાય છે. તેને તેના પાપના ફલસ્વરૂપે નરકાદિની તો પ્રાપ્તિ અવશ્ય થાય
છે, પરંતુ તદુપરાંત પોતાની મૂકેલી યાપણ પાછી ન મેળવનાર માણસ પોતાના મૃત્યુ
પછી પોતે મૂકેલ ધનની આસક્તિને વચ્ચે મૂકી, યાપણ પચાવી પાકનારને ત્યાં તે ધન
વસુલ કરવા માટે પુત્રરૂપે જન્મ કારણ કરે છે, અને યાપણ કરણ કરનારને ખૂબ દુઃખ
આપી જીવાન અવસ્થામાં મૃત્યુ પામી જાય છે.

તે બાળક સ્વરૂપવાન, ગુણવાન અને શુભલક્ષણોથી સુકત હોય છે દિનાનુદિન પોતાનાં
માતાપિતાપ્રત્યે બહુજ ભક્તિભાવ બતાવે છે, બહુજ મીઠું ખોલે છે, અને તેનો
સ્વભાવ મધુર અને સ્નેહ વધારનાર હોય છે. આવા સુદર બાળકને જોઈને માન્યા

પ્રસન્ન થઈ જાય છે; પરંતુ તે પુત્રનેહ વધારીને રમવાની સામગ્રી, સારાં સારાં કપડાં, ધરેણું અને બિમારી ઉત્પન્ન થાય ત્યારે ઔષધિના ખર્ચદ્વારા પોતે મૂકેલી થાપણના પૈસા વસુલ કરી પોતાનાં માતાપિતાને પોતાના મૃત્યુદ્વારા દારણુ દુઃખ આપી કુમારનાં વસ્થામાં વા યુવાવસ્થામાં મૃત્યુ પામી જાય છે.

તે બાળકનાં માતાપિતા ત્યારે “હાય હાય” કરી રુદન કરે છે, ત્યારે મૃત્યુ પામેલ તે બાળક યમના દૂતદ્વારા સંપાદિત ભોગ્ય શરીરમાં રહી હસતાં હસતાં મનમાં કહે છે કે:—“આ માણસોએ પૂર્વજન્મમાં મારું મૂકેલું દ્રવ્ય પચાવી પાડી મને બહુજ દુઃખ આપ્યું હતું, આજ તે ધન મેં વસુલ કર્યું છે. આ અધદિતઘટનાપટીયત્તી માયાના પ્રાબલ્યવાળા સંસારમાં કોણ કોનો વાસ્તવિક પિતા છે? અને કોણ કોનો વાસ્તવિક પુત્ર છે? પરંતુ અત્તાનને વશ આ મારા ગતજન્મનાં માતાપિતા કેવો શોક અને વિલાપ કરે છે! હવે તેઓ પોતે કરેલ પાપનું પ્રાયશ્ચિત્ત ભોગવતાં આજન્મ પિશાચની માફક રુદન કરતાં કરતાં ભટક્યા કરશે.” આ પ્રમાણે કહી વારંવાર હસે છે; અને પછી પોતાને માર્ગે આસ્યો જાય છે.

“દુઃર્લભં વત્વા પ્રયાત્યેવં મૃત્વા મૃત્વા પુનઃ પુનઃ”

“જ્યાંસુધી પોતાની મૂકેલી થાપણ વસુલ થતી નથી, ત્યાંસુધી વાસના, આસક્તિ અને પ્રતિહિંસાની વૃત્તિથી વારંવાર પુનરા રૂપમાં જન્મ ગ્રહણ કરી તેઓને દુઃખ આપીને મૃત્યુ પામી જાય છે.”

૨ ઋણાનુબંધી:—જો માણસ બીજા ધનવાન માણસ પાસે દરજ કરી પૈસા લે છે, અને તે પૈસા તેનો સમય પૂર્ણ થયે ચુકવવા સમર્થ હોય છતાં ચુકવતો નથી તેથી ઋણ આપનારની વાસના મૃત્યુ સમયે ઋણ લેનારમાં રહી જાય છે, અને તે વાસનાને વશ થઈ ઋણ આપનાર ઋણ લેનારને ઘેર પુત્રરૂપે જન્મ ધારણ કરે છે.

તે બાળક જન્મથીજ નિષ્કુર અને નિર્દયી હોય છે, તેની વાણી સદા કડવી હોય છે, તે પોતાનાં માબાપની નિંદા કરે છે, જુગાર રમે છે, બાલ્યાવસ્થાથીજ મોજ, શાખ, બિમારી, સગાઈ અને વિવાહાદિમાં ખૂબ ખર્ચ કરાવે છે. તે હમેશાં એમ કહે છે કે:—આ બધી ધરતી સ્થાવર જંગમ મિલકત મારી છે, તે વિષયમાં પોતાનાં માતાપિતાને બોલવા પણ દેતો નથી, અને બોલે તો પોતાનાં માતાપિતાને લાકડી આદિથી મારે મારે છે. પિતા મૃત્યુ પામી જાય તો પોતાની માતાને પણ એજ પ્રકારે દુઃખ દે છે. શ્રાદ્ધ અને દાનાદિ સંતકાર્ય તે પુત્ર કદીપણ કરતો નથી, અને આ પ્રમાણે પોતાનું ઋણ વસુલ કરે છે.

एवं विषादश्च वै पुत्राः प्रभवन्ति महीतले”

સંસારમાં અથવા પ્રકારના પુત્રો બહુ પ્રમાણમાં ઉત્પન્ન થાય છે.

૩ વૈરાગ્યબંધી:—એક માણસે પૂર્વજન્મમાં વૈરાગ્યવાદી અન્ય કોઈ માણસને દુઃખ આપ્યું હોય તો તે દુઃખ પામનાર માણસ અન્ય જન્મમાં પોતાના વૈરનો બદલો લેવામાટે પૂર્વજન્મમાં દુઃખ આપનારને ત્યાં પુત્રરૂપે જન્મ ધારણ કરે છે; અને તે બાલક બાલ્યાવસ્થાથીજ પોતાનાં માતાપિતાસાથે વૈરીજેનું આચરણ કરવા માંડે છે. રમતરમતમાં માતાપિતાને માર મારીને હસતાં હસતાં દૂર ભાગી જાય છે. તે પુત્ર

કમેશાં ક્રોધિત' દશામાં રહે છે; અને પોતાનાં માતાપિતાને અગ્રિય ઠગનાં વચન સંભળાવી તેઓને સદા બાળ્યા કરે છે, અને ન્યાસુધી પોતે જીવે છે ત્યાંસુધી તેઓને દુઃખ ને દુઃખજ આપ્યા કરે છે.

પિતરં મારયિત્વા ચ માતરં ચ તતઃ પુનઃ।

પ્રયાત્યેવં સ દુષ્ટાત્મા પૂર્વવૈરાનુભાવત ॥

(અંતમાં પૂર્વવૈરાનુભવથી તે દુષ્ટાત્મા પોતાનાં માતાપિતાને દુઃખ આપી પૂર્વનો બદલો લઈ આવ્યો જાય છે.)

૪ ઉપકારાનુભંધી.—કોઈ માણસ પૂર્વજન્મમાં સકામ ભાવથી જે કોઈ માણસનો ઉપકાર કરે છે, અને તેને સુખ પહોંચાડવા પ્રયત્ન કરે છે, તે અન્યજન્મમાં ઉપકાર પામનાર મનુષ્ય ઉપકાર કરનારને ઘેર પુત્રરૂપે જન્મ ધારણ કરે છે, અને તેવા પ્રકારનો પુત્ર બહુજ સુશીલ, પ્રિય અને સુખદાયી થાય છે તે પુત્ર જન્મથી માટી મોટી વયસુધી પોતાના માઆપને સુખ આપે છે અને તેઓનું પ્રિયકાર્ય કરે છે.

ભક્તિ અને સ્નેહથી પૂર્ણ વાણીવડે તથા સેવાથી પોતાના માતાપિતાને સતુષ્ટ કરે છે. સારા સારા ભોજનાદિ પોતાનાં માતાપિતાને જમાડે છે, અને તેઓને જ્ઞાનપુણ્ય અને યાત્રાદિ કરવામાં સહાય કરે છે પોતાના માતાપિતાના મૃત્યુ પછી સ્નેહવશ થઈ રદન કરે છે, તથા શ્રાદ્ધ-પિંડાનાદિ શ્રદ્ધાપૂર્વક બધી ક્રિયાઓ કરે છે, અને પોતાનું બધું જીવન પોતાનાં માતાપિતાની કીર્તિને વધાવવામાં અર્પણ કરી દે છે.

“ પુત્રા ભૂત્વા મહાપ્રાણ ઇનેન વિચિના કિલ ”

(આ પ્રમાણે તે પુત્રરૂપે જન્મ ધારણ કરી માતાપિતાના સંતોષને મારેજ બધાં કાઈ કરે છે)

૫ ઉદાસીન.—જે પુત્ર કોઈ પણ પ્રકારનો મારો નરસો બદલો સુકવવા જન્મ નથી લેતા તે ઉદાસીન પુત્ર કહેવાય છે તે કાંઈ પણ દેતો નથી અને લેતો પણ નથી તે કોઈ ઉપર ક્રોધ પણ કરતો નથી અને સંતોષ પણ પ્રકટ કરતો નથી તેની બધી ક્રિયાઓ ઉદાસીનભાવથી થાય છે, અને તેનું બધું જીવન ઉદાસીન ભાવમાજ જ્વલત થાય છે.

“ ઉદાસીનમાવેન સર્વૈવ પરિવર્તેતે ” “ તે સદા ઉદાસીન ભાવથી રહે છે. ”

જેવી રીતે પૂર્વજન્મનો બદલો સુકવવા પુત્ર જન્મ ધારણ કરે છે તેવી રીતે અન્ય સંજબીઓ પણ બદલો લેવા કે સુકવવા પણ જન્મ ધારણ કરે છે

યયા પુત્રાસ્તથા માર્યા પિતામાતાઽય વાન્ધવા ।

મૃત્યાશ્ચાન્યે સમાધ્યાતાઃ પશવસ્તુરગાસ્તથા ॥

ગજા મહિષ્યો દાસાશ્ચ.....

પુત્રની માફક ઓ, પિતા, માતા, બધું, સેવક, ગાય, ઘોડા, હાથી, ભેંસ અને દાસ વિગેરે પણ પૂર્વજન્મનાં સારાં અથવા ખરાબ કર્મોનું ફલ લેવા અને બદલો સુકવવા કે લેવા પ્રાપ્ત થાય છે.

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્માશ્રી એકનાથજીનું જીવનવૃત્તાંત

[સંપાદક:-શ્રદ્ધાચારી દલપતરામ, શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ નાથભગવાનના પૂજારી]

(અનુસંધાન વર્ષ ૧૪ માના અંક પાંચમાના ૫૪-૬૯ થી ચાલુ)

ગુરુ જનાર્દન સ્વામી

‘ગુરુ એજ માતા, ગુરુ એજ પિતા અને ગુરુ એજ મારા કુળદેવ છે. મહાન સંકટ આવતાં, આગળ અને પાછળ તેઓજ મારી રક્ષા કરનાર છે. આ શરીર, વાણી અને મન તેમનાજ ચરણોમાં અર્પણ છે. એકનાથ જનાર્દનને શરણુ છે. ગુરુ એક જનાર્દન છે.’ —એકનાથ.

જનાર્દન સ્વામી પહેલાં ચાલીસગામના નિવાસી અને ત્યાંના દેશપાંડે હતા. તેઓ આશ્વ-લાયત સૂત્રના મુગ્ધેદી દેશરથ બ્રાહ્મણ હતા. એમનો જન્મ શકે ૧૪૨૬ ના કાળથી વદિ ૬ ને દિવસે થયો હતો. (સંવત ૧૫૬૧ ના ચૈત્ર વદિ. ૬.) પૂર્વકર્મના મુકાબલે તેમને મુસલમાની રાજ્યની નોકરી કરવી પડી. એમાં એમનો દરજ્જો પણ વધ્યો હતો અને આખરે તેઓ દેવગઢ માં દૌલતાબાદના વડા હાકિમ થયા, મુસલમાન બાદશાહના ખાસ વિશ્વાસપાત્ર સલાહકારકે પણ થયા. તેઓ મધ્યમ વીર, દૃઢ સ્વભાવ અને નિયમવાળા તેજસ્વી પુરુષ હતા. પોતાના કામમાં બહુ અતુર હોવાથી રાજ્યમાં એમનો ખૂબ દમામ હતો, છતાં તેમનો સૌથી વિશેષ યશ તો તેઓ મોટા શાકુ પુરુષ છે એવોજ ફેલાયો હતો અને તે જમાનામાં પણ તેમની સ્વધર્મનિષ્ઠાના ડંકો ચોતરફ વાગી રહ્યો હતો.

તેઓ ગુરુ દત્તાત્રયના ઉપાસક હતા, અને ઉપાસ્ય દેવતા સરણુરૂપનાં દર્શન એમનામાં પ્રત્યક્ષ થયાં હતાં. બ્રાહ્મ મુહૂર્તમાં બિઠવાના સમયથી બપોરસુધી તેઓ સ્નાન-સંધ્યા, સમાધિ અને શ્રીદત્તની સેવામાંજ યોગાત્મ રહેતા હતા. મધ્યાહ્ન પછી કચેરીમાં જતા ને ત્યાંના કામકાજ પર દેખરેખ રાખતા હતા. પાછા સાયંસંધ્યા વગેરે કરીને રાત્રે ‘જ્ઞાનેશ્વરી’ તેમજ ‘અમૃતાનુભવ’નું વાચન, મનન કરતા. તેમનું ‘સમાધિમાં બેસવાનું’ સ્થાન એકાંતમાં હતું, એવો પ્રખ્યાત હતો કે તે બાળુ કોઈ જાત શકે નહિ, એવી ગોઠવણ કરેલી હતી. તેઓ ઘણા દયાળુ અને ન્યાયી હતા, વળી તેમની ધાક પણ એવીજ હતી. તેમને માટે બાદશાહી હુકમથી દરેક ગુરુવારે (ગુરુદત્તને દિવસે) દેવગઢની બધી સરકારી કચેરીઓમાં રજા પડતી હતી. યોગીઓને માટે મળુ જે સેવાધર્મ અગત્ય છે, તેનું પાલન કરતા ચક્ર તેઓ સ્વધર્માચરણમાંથી કઢી પણ પાછા પજા નથી. તેઓ સંસાર અને પરમાર્થ બન્ને ઉત્તમ રીતે ચંદાવતા હતા. શ્રીદત્તભગવાનનાં સરણુ સાક્ષાત્કારના પ્રમાણથી સમતા, શાંતિ અને અનામક્રિતો તેમનામાં અખંડ વાસ હતો. તેમના શરીરમાંથી વિદ્યુત્તણુ તેજ નીકળતું. ‘બ્રાહ્મકર્મોવે ધોવાઈને સ્વચ્છ અને અંતઃકર્મથી ઉત્તરવળ થયેલા’ એમને ભક્તિ, જ્ઞાનને વૈરાગ્યની મૂર્તિરૂપે જાણી હિંદુ-મુસલમાન સૌ કોઈ વંદ્ય માનતા હતા. જનાર્દન સ્વામીની ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈને ભગવાન દત્તાત્રય દેવગઢમાં વિરાજવા લાગ્યા. એથી કરીને તથા ત્યાં થનારાં નિત્યનાં ભજન-પૂજન અને આત્મચર્યાના દિવ્ય પરિભ્રમથી દેવગઢ અને તેની આસપાસની જગ્યા, પુણ્ય પવિત્ર અને પરમ આહ્લાદક બની ગયાં હતાં.

શ્રીદત્તભગવાને જનાર્દન સ્વામી ઉપર અનુગ્રહ કર્યો અને તેમને પોતાના સ્વરૂપનો અનુભવ આપીને કૃતાર્થ કર્યા. તે પ્રસંગનું વર્ણન એકનાથ મહારાજ પોતે પોતાના ભાગવત (અધ્યાય ૯)માં સ્વાભાવિક પ્રેરણાથી કરી ગયા છે. તેઓ કહે છે કે ‘ગુરુને મળવાની અનન્ય લગની લાગી કે સદ-ગુરુના ચિંતનમાં તેઓ ત્રણે અવસ્થા ભૂલી ગયા. ભગવાન આવતા બૂખ્યા છે, એમની આ ૬૯

અવસ્થા જાણીને શ્રીદત્તજીવાનું પ્રગટ થયા અને તેમના મસ્તક ઉપર તેમણે હાથ મૂક્યો હાથ મૂકતાંજ તેમને સંપૂર્ણ જ્ઞાન થઈ ગયું આ મિથ્યા પ્રપંચનું જે મૂળ સ્વરૂપ છે, તે આત્મજ્ઞાનથી સમજાઈ ગયું કર્મ કરવા, છતાં પણ જે અક્ષર્તા છે, તેણેજ 'અક્ષર્તાત્મબોધ' (એવે અક્ષર્તા છે એવું જ્ઞાન) કગદ્વી દીધો. દેહમાં રહેવા છતાં પણ વિદેહતા કેવી રીતે પ્રાપ્ત થાય છે, તે પણ બરાબર સમજાઈ ગયું ગૃહસ્થાશ્રમ છોડ્યા વિના, કમરેખાને ઝોળાગયા વિના, પોતાના વ્યાપારમાં યોગાઈ રહેવાની અવસ્થામાં જે જ્ઞાન પૂરેપૂરું નથી ચતુ તે જ્ઞાન મનને પ્રાપ્ત થઈ ગયું-મનનું મનપણું છૂટી ગયું, તે અવસ્થાને સંભાળવાનું ધણું મુશ્કેલ થતાં જનાર્દન મહારાજ મૃગ્ધિત થઈ ગયા. ગુરુ દત્તાત્રયે તેમને બગબગ ચૈતન્યમાં આપ્યા અને કહ્યું- 'ભક્ત સત્તાવસ્થામાં રહે છે, તેને પણ અપનાવી લઈને પોતાના જ્ઞાનમાં મસ્ત રહે' પૂજાવિધિ કરીને જ્યારે જનાર્દન મહારાજ ચરણોમાં પડ્યા ત્યારે ગુરુ દત્તાત્રય પોતાની યોગમાયાના યોગથી અદૃશ્ય થઈ ગયા "

શ્રીદત્તાત્રયે ૨૪ ગુરુ કર્યા હતા, એ પ્રમંથની કથા વિસ્તારપૂર્વક ત્રણ અધ્યાયોમાં લખીને દત્તાત્રયની શિષ્યપરંપરા બતાવના એકનાથ મહારાજ ઉપરની રહસ્ય કથા કહી ગયા છે આટલી રહસ્યમય વાત બધાને કહેવા જેવી જણાતી નથી કારણકે કળિયુગમાં શ્રદ્ધાહીન તર્કવાદીઓજ ઊભરાય ગયા હોવાથી એવા તર્કવાદીઓ આ બાબતમાં 'એકનાથ મહારાજે આ ભારે ગમ્મત કરી!' એમ કહેતાં પણ નહિ ચૂકે આવા લોકો યાદ આવતા એકનાથ મહારાજને પાછળથી લાગ્યું કે, ગુરુના સંમધમાં આ રહસ્ય પ્રગટ કરવામાં બૂલ થઈ! તેમ છતાં 'દત્તાત્રયના શિષ્યો ગણાવતાં જનાર્દનનું સ્મરણ થયું' અને દેહનું બ્યાન ન રહેવાથી સદ્ગુરુ-પ્રેમના આવેશમાં સદ્ગુરુના ચરિત્રની આ અત્યંત મહત્ત્વની વાત પણ કહી ગયા. ભક્તો ઉપર તેમણે અવસર આ મોટો ઉપકાર કર્યો છે.

ઉપર એકનાથ મહારાજના સદ્ગુરુચરિત્રના મહત્ત્વપૂર્ણ પ્રસંગનું જે વર્ણન કર્યું છે, તેનો હવે થોડો વિચાર કરીએ. સૌથી પહેલાં આપણે એ વાત બરાબર બ્યાનમાં ગણવી જોઈએ કે, પરમાત્માપર પૂર્ણ નિષ્ઠા રાખીને તન્મય થનારા જીવોના ઉદ્ધાર માટે પરમાત્મા સચ્ચિદ્રૂપથી પ્રત્યક્ષ થાય છે આવા મોટા અધિકારી, સત્ત્વસમૃદ્ધ જીવ વિરલા હોય છે, તેથી આની વાતો પણ જ્યાં ત્યાં બધાના જોવામાં આવતી નથી, પરંતુ પાપી-અજ્ઞાની જીવોને જે વાતનો અનુભવ નથી થતો, તેને તેઓ બહેને મિથ્યા કહે પરંતુ આથી તે વાત મિથ્યા થતી નથી

કોઈ પણ શાસ્ત્રના સિદ્ધાંત તે શાસ્ત્રના જાણનારાઓના મુખેથીજ જાણી શકાય છે રાગની પરીક્ષા વૈવ, હીચની ઝંબેરી અને કુસ્તીની ઉત્તાદળ કરી શકે છે આ પ્રમાણે પ્રત્યેક શાસ્ત્રનો મર્મ અનુભવી માતા પુરુષ દ્વારાજ સમજી શકાય એ સ્પષ્ટ છે સામાન્ય મનુષ્ય, વિષયી વિલાસી જીવ યા સાધના કરનારા સાધકો પણ સિદ્ધ પુરુષોના અનુભવની બરાબર કલ્પના કેવી રીતે કરી શકે? તેથી સાધુ-મહાત્માઓના ચરિત્રોમાં જો કોઈ એવી વાત આવે, કે જેની કલ્પના સામાન્ય મનુષ્ય ન કરી શકે તો તેથી તે વાતોને મિથ્યા-નકામી માનીને ઉઘાડી દેવાનું દુ સાદમ કોઈ ન કરે, સાધુ બનીને સાધુને જુએ, ભક્ત બનીને ભક્તને જાણે અને માની થઈને માનીને ઝોળાજો. જેને આટલો અધિકાર પ્રાપ્ત ન થયો હોય તે સાધુ મહાત્માઓની એ વાતોને મૂર્ખાઇભરેલી અને નકામી કહેવાના ચક્કરમાં ના પડે, તેમાં તેમનું હિત છે સૂર્યની પ્તિદા કરવાથી તેનો પ્રકાશ થોડોજ ઓછો થાય છે? સાધુ-મહાત્માઓ સૂર્યસમાન છે તેમની વાસ્તવિક યોગ્યતા વિષયોના અધિકારમાં પોતાનો પ્રપચ સ્થનારા આગિયા સમજી શકશે નહિ સચ્ચ સાક્ષાત્કાર અથવા સતોના ચરિત્રોમાં દેખાતા બીજા અમલકારો નકામી નથી

ભાનુદાસ અથવા એકનાથ અથવા બીજા કોઈ પણ સ્વરવરૂપને પ્રાપ્ત થયેલા મહાત્માનો ચરિત્રમાં દેખાતા આ ચમત્કારો એ કોઈ અદ્ભુત બાબત નથી, પરંતુ એ બધાં ચરિત્રોને મહાત્માઓનાં અનુભવની દૃષ્ટિથી જ બોવાં જોઈએ. લક્ષ્મીને સગુણ સાક્ષાત્કાર થાય છે. જનાર્દન સ્વામીને શ્રીદત્ત ભગવાનનાં દર્શન થયાં, અનુગ્રહ થયો અને નિત્ય-દર્શન પણ ચતાંજ હતાં. જનાર્દન સ્વામીએ એકનાથ મહારાજને પણ દત્તભગવાનનાં દર્શન કરાવ્યાં હતાં. એકનાથ મહારાજને ખારણે દાસોપંતે શ્રીદત્ત ભગવાનને ચોટીદારના વેશમાં જોયા. એકનાથ મહારાજને ધૈર શ્રીદત્તભગવાન ખાર વર્ષ સુધી શ્રીખંડિયારૂપે રહીને કામ કરતા રહ્યા. એ બધી બાબતોને આપણે ચમત્કાર કહીએ છીએ, શ્રદ્ધાળુ લોકો આ બાબતોને સત્ય માને છે, અગ્નાની લોકો તેને જૂઠી ને નકામી વાતો માને છે, પરંતુ લક્ષ્મીના અનુભવની આ સત્ય વાતો છે. અરવું. (ચાલુ)

—[*]—

પિતાનું પુત્ર ઉપરનું એક પત્ર

[લેખક:-શ્રી. કરશનજી પ્રાણજીવન ઓઝા-વાંકાનેર]

ચિ. પ્રિય ભાઈ.....

શુભાશીર્વાદ. બાળજોની રૂબરૂણીની બાબતમાં ફિર ન કરો. એ ફિર પરમાત્માને છે. ગુજરનાર.....માટે દિલ્હીરીપત્ર.....ના ઉપર લખવો જોઈએ. સંસારમાં તપશ્ચર્યાવિના એટલે કષ્ટ સલાવિના કાષ્ટને પણ ઉચ્ચ કાષ્ટનું સુખ નથી મળતું. જલ્દીવામાં જેનું કષ્ટ તેવી નોકરી ને તેવો પગાર. વેપારમાં કષ્ટ અને સાહસ, તો લક્ષ્મીપ્રાપ્તિ. સસ, સરસતા, અક્રોધ, દેવને તથા અતિથિને જમાડી પછી જમવું, ઇંદ્રિયો અને મનને વશ રાખવું, કાષ્ટનો હોય ન જોવો, અહિંસા, પવિત્રતા અને ઉદ્યોગ આ સદ્ગુણો અરયુદ્ધ અને નિઃશ્વેસ પ્રાપ્ત કરાવે. સદા સંતોષ સદા મુખ ઉપર પ્રસન્નતા, સદા શાંતિ અને સદા નિર્વિપથી મુખ દેવી સંપત્તિ એટલે શુભગુણો અપાવે છે. કાષ્ટનો દ્વેષ ન કરો, કાષ્ટને માફ ન લગાડો. જન્મ સાર્યક કરવો હોય તો શ્રીસદ્ગુરુનાં રચેલાં પુસ્તકો મેળવી એક પછી એક વાંચો. શ્લોકો મોઢે કરો. સ્તોત્રો મોઢે કરો. સૌ.....ને શાંતિપર્વ, તુલસીકૃત રામાયણ, ભાગવત, મહાભારતના ભાગો (શુભશતી ભાષામાંના) મેળવી વાંચવા આપો, તેણીની વાચન શક્તિ વધારો.

અગ્નાનથી ઢંકાયેલો અને વેદાંતગ્નાનથી રહિત જીવ અનેક ભ્રમ ઉપજાવનારી વાસનાવડે પરિતાપ પામી દુઃખી થાય છે. વાસનારહિત ચવાંમાટે શાસ્ત્રને અનુસરવા પ્રયત્ન કરશો. વાસનાને લીધે સુખદુઃખ, શોકમોહ, હર્ષખેદ, સ્વર્ગનરક, ગરીબીતવંગરી વગેરે રિચિતિઓરૂપ દ્વંદ્વો અનુભવાય છે.

તત્ત્વગ્નાનના દૃઢ અભ્યાસથી વાસના નિર્મૂલ થાય છે. પરમકલ્યાણ સાધવું હોય તેણે શ્રીસદ્ગુરુદેવનો પવિત્ર ઉપદેશ ધારણ કરવો જોઈએ.

વાસનાનું મૂળ અગ્નાન છે. અગ્નાનને દૂર કરનાર વેદાંતગ્નાન છે.

ગૃહસ્થે યજ્ઞ, દાન અને તપ સર્જવાં ન જોઈએ.

પોતાનાં બાળકોનું પરમકલ્યાણ થાય એવા હેતુથી આ લખાય છે.

લિ. તમારા શુભેચ્છક.

—[*]—

શ્રીજાનંદાશ્રમ-સમાચાર

(માર્ગશીર્ષ ને પૌષ)

શ્રીસદ્ગુરુપૂજન—શ્રીગીતાજયતી, શ્રીદત્તજયતી, ચદ્રમહાદય તથા મહરસક્રાંતિના પુણ્ય-
દિવસોએ સૌ આશ્રમવાસીઓએ મળી પૂજાપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવનું યથાવિધિ મહાપૂજન કર્યું હતું
ભજન પૂત થયા બાદ સૌને પ્રસાદ તથા ચરણામૃત અપાયા હતા.

સુખ્યબેઠ—આ માસમાં નીચે પ્રમાણે સુખ્ય બેઠ આવેલી છે—૩૧ ૧૧-૪-૦
શાહ અમૃતલાલ જગજીવન-જૂનાગઢ ૩૧ ૨૦-૦-૦ શ્રી દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાચી.
૩૧. ૧૦૬-૪-૦ શ્રી. અગ્નિતરાય હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ. ૩૧ ૧૧-૮-૦ શ્રી. આણંદલાલ
ગોવિંદજી વકીલનાં પુત્રી બેન લલિતાગૌરીનાં લગ્નપ્રસંગની બેઠ હા શાસ્ત્રી વિધનાય
માધવજી-પોરબંદર ૩૧. ૩૦-૪-૦ પ્રાણજીવનદાસ ખરમાણદાસ રૂકર-નામરોળીવાળા તરફથી
તેમના બંધુ જયતિલાલના લગ્ન પ્રસંગની બેઠ ૩૧. ૧૦-૦-૦ શ્રી વલ્લભદાસ ત્રિભુવન-
દાસ-બાયાવદર. ૩૧ ૫૧-૦-૦ સ્વ ગગાબેન મૂળજીના આત્મકથ્યાણુચે, દર વર્ષે માગશર
વદિ ૧૩ના દિને આ રકમમાથી યાજ ધરવામાટે હા. શ્રી હરજી કરચન. (પૌષ)

સુખ્યબેઠ—૩૧. ૫૦-૦-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ વલ્લભ-ડરખન ૩૧ ૫૦-૦-૦ શ્રી.
દુર્લભ વલ્લભ-ડરખન ૩૧ ૪૦-૦-૦ શ્રી. ભીમાભાઈ પુરુષોત્તમ-ડરખન. ૩૧. ૪૦-૦-૦
શ્રી ભાગવાનદાસ દુર્લભદામ-ડરખન. ૩૧ ૪૦-૦-૦ શ્રી. જમનાદાસ પુરુષોત્તમ-ડરખન.
૩૧. ૧૫-૦-૦ શ્રી. ચમનલાલ હરગોવિંદ. ૩૧. ૨૦-૦-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાચી
૩૧ ૨૦-૮-૦ બાપી સરદારકુંવરબા-મહેલોલ. ૩૧. ૧૦૦-૦-૦ શ્રી અંબાશકર બાઈશંકર ત્રિવેદી-
જોશવરનગરવાળા તરફથી પોતાના સ્વ પિતાશ્રીના આત્મકથ્યાણુચે આ રકમના બાજમાથી
દર વર્ષે વૈશાખ સુદિ ૬ના દિને યાજ ધરવા નિમિત્તે.

સધુરૂઢ ને રૂઢાલિષેક—શ્રી માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણુ-બાવનગર. શ્રી પ્રાણજી
દેવજી-કરાચીવાળા. શ્રી દુર્લભ વલ્લભ-ડરખન. ૨ સધુરૂઢ. શ્રી. ગમનલાલ હરગોવિંદ સધુરૂઢ. એક
સક્રાંતિ-મુંબઈ સધુરૂઢ.

બોજન—આ માસમાં નીચેના ગૃહસ્થો તરફથી બોજનો આપવામાં આવેલ છે —
૩૧ ૪૦-૮-૩ શ્રી. કથ્યાણુજી કોલિદાસ રાડિયા તરફથી તેમના પુત્રના આત્મકથ્યાણુચે
કાર્તિક વદિ ૧૨ના દિવસે બોજનખર્ચના ૩૧. ૨૪-૩-૬ શ્રી. અંબાશકર બાઈશંકર ત્રિવેદી-
જોશવરનગર. ૩૧ ૫-૬-૩ શ્રી અંબાશકર બાઈશંકર ત્રિવેદી-જોશવરનગર (કલાહાર) (પૌષમાસ)
૩૧. ૨૫-૧-૦ સદ્ગત જયકૃષ્ણ ઈંદ્રજીના વિધવા સ્વ. કુવરબાઈના દરદી શ્રી. પ્રભાશકર
જમનાદાસ-પોરબંદરવાળાતરફથી બોજનના. ૩૧ ૭-૮-૦ શ્રી. સુરતરાય અંબાવીદાસ-જૂનાગઢ

આ માસમાં નીચેના ગૃહસ્થો તરફથી પૂજાપાદશ્રીની સેવામાં યાજ ધરાવવામાં આવેલ છે —

થાળા—૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી. હમરાજ રવજી-રાણીવાવ. ૩૧ ૫-૦-૦ શ્રી. મૂળજી
પ્રાણજી-કરાચી ૩૧. ૫-૦-૦ સ્વ ગગાબેન મૂળજી-લીંબુડા તેમની વધીનિમિત્તે હા.
શ્રી. કરચનદાસ હરજી. ૩૧ ૧-૪-૦ શ્રી નારાયણજી રણુડોડાદાસ-પોરબંદર. ૩૧ ૧-૪-૦
શ્રી ટોકરસી ગોવિંદજી-કરાચી ૩૧ ૧-૦-૦ શ્રી વલ્લભસિંહ માનસિંહ-કુતિયાણા. ૩૧.
૧-૫-૦ શ્રી. આણંદલાલ ગોવિંદજી વકીલ-પોરબંદર. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. દેવશંકર બાઈશંકર-કુડલા.

૩૧. ૧-૦-૦ શ્રી. ઉપેન્દ્રરાય મહારાણીદાસ દેશાર્ધ-મંજરાળ. ૩૧. ૨-૮-૦ શ્રી. જ્ઞેશંકર મયારામ ભટ્ટનાં સદ્ગત બહેન દેવકુંવરબાઈના આત્મકથ્યાણુચે ૨ ચાળના. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. શાસ્ત્ર ૩૩૧-જૂનાગઢ. ૩૧. ૧-૪-૦ સદ્ગત ગંગાબહેનના આત્મકથ્યાણુચે ચાળ હા. શ્રી. કરશનદાસ હરજી.

[પૌષભાસ] ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. દયાળસિંહ લાલસિંહ-જૂનાગઢ. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણના પુત્ર સદ્ગત કનુભાઈની મંવત્સરી નિમિત્તે ચાળ. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર કાનજી વકીલ-ખીલખા. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. મણિબેન-ખીલખા. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર નરભેરામ પડિયા-મુંબઈ હા. શ્રી. અં. ના. જ્ઞેશી. ૩૧. ૧-૪-૦ વિ. જગનલાલ નરભેરામ-પ્રાક્ષ. ૩૧. ૨-૮-૦ શ્રી. મૂળજી પ્રાગજી-કરોચી ૨ ચાળ. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. કરશનદાસ હરજી. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ-જૂનાગઢ. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. ગમનલાલ હરગોવિંદ-ડરખન. ૩૧. ૧-૪-૦ એક ભક્તજન-મુંબઈ. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. નારણદાસ રણુછોડદાસ-પોરબંદર. ૩૧. ૧-૪-૦ બેન સુખજીયા-ખીલખા.

અખંડદીપકઃ—૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. નારણદાસ રણુછોડદાસ-પોરબંદર. ૩૧. ૦-૮-૦ શ્રી. બળવંતરાય કાનજી-મુંબઈ. ૩૧. ૦-૪-૦ શ્રી. વલ્લભસિંહ માનસિંહ-કુતિયાણા. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. દેવશંકર ભાઈશંકર-કુંડલા. ૩૧. ૦-૪-૦ શાસ્ત્રી જ્ઞેશંકર મયારામ ભટ્ટ. (પૌષભાસ) ૩૧. ૦-૪-૦ શ્રી. દયાળસિંહજી હા. કક્ષિર હા. શાસ્ત્રી મગનલાલ રામજી. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર નરભેરામ પડિયા-મુંબઈ હા. શ્રી. અં. ના. જ્ઞેશી. ૩૧. ૧-૦-૦ શ્રી. મોહનલાલ જગજીવન-ખીલવાઈ. ૩૧. ૫-૦-૦ શ્રી. દુર્લભભાઈ વલ્લભ-ડરખન. ૩૧. ૬-૪-૦ શ્રી. પુરુષોત્તમ વલ્લભ-ડરખન. ૩૧. ૨-૪-૦ શ્રી. ગમનલાલ હરગોવિંદ-ડરખન. ૩૧. ૧-૪-૦ શ્રી. નારણદાસ રણુછોડદાસ-પોરબંદર.

પુસ્તકપ્રકાશનમાટે:—૩૧. ૧૦૦-૦-૦ સ્વ. ગંગાબેન મૂળજીના આત્મકથ્યાણુચે એક પુસ્તક છપાવવામાટે હા. શ્રી. હરજીભાઈ.

—[*]—

લેદજનક અવસાનો

જૂનાગઢનિવાસી ગુરુબંધુ શ્રી. વિઠ્ઠલજી વાલજી ઠક્કરના દેહાવસાનથી આનંદાશ્રમ-મંડળને એક ખોટ પડી ગણાય.

સદ્ગત વિઠ્ઠલજીભાઈ પૂ. કૃપાનાયના એક જૂના વયોવૃદ્ધ અને ભક્તિભાવવાળા શિષ્ય હતા. દેખાવે સાદા અને સામાન્ય લાગતા, છતાં તેમનામાં વેદાંતનું જિંદું જ્ઞાન ને ત્રીણી સમજ હતી, અને તેમને આખાં ગીતાજી કંકરથ હતી; પૂજ્યપાદ કૃપાનાય તેમને “ચીથરે વીંટયું રતન” કહીને સંબોધતા. તેઓ એટલા બધા સત્સંગપ્રેમી હતા કે જૂનાગઢમાં શ્રી. પોપટલાલભાઈ વકીલને ત્યાં નિલ નિયમિત અખંડ આલીશ વર્ષસુધી સત્સંગેના લાલ એકધારે તેમણે લીધા હતા. ફક્ત છેલ્લા ૪-૫ દિવસની માંદગી દરમ્યાન જ પોતે સત્સંગમાં આવી શક્યા નહોતા. આ ઉપરાંત શ્રીખીલખા-આનંદાશ્રમમાં પૂણિમા આદિના મહોત્સવપ્રસંગે અત્યુકે હાજરી આપતા એટલુંજ નહિ, મરતું કોહાર

આદિની પરિશ્રમવાળા શારીરિક સેવામાં પણ આ છેલ્લી પુણિમાના પ્રસંગસુધી પણ તેમણે મુંગી રીતે ને નિરભિમાનપણે સેવા આપી હતી.

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથ તરફનો તેમનો એવો ભક્તિભાવ હતો કે જ્યારે જ્યારે કૃપાનાથસમક્ષી વાતચિત થતી કે વ્યાખ્યાન થતાં હ્યારે હ્યારે તેમનું હૃદય ક્ષીભૂત થતું, ને આપમાં જગજગિયા આવી જતાં

આવા ભક્તિભાવવાળા ગુરુબંધુના જીવાત્માને જરૂર પૂ કૃપાનાથ શાંતિ આપશે, છતાં પણ તેમના ભક્તિભાવવાળા જીવાત્માને પરમશાંતિ મળે એવી આપણે સૌ પૂ કૃપાનાથના અનુયાયીઓએ-જ્યાં હોયએ ત્યાં સૌએ પ્રાર્થના કરીને સદ્ગત ગુરુબંધુશ્રી આપણો બંધુભાવ પ્રદર્શિત કરવો જોઈએ.

માંડળનિવાસી શ્રી ગોવિંદરામ સેવકરામ રાવળનું દેહાવધાન થયું છે તેઓ યુક્ત સનાતની અને પૂજ્યપાદશ્રી પ્રત્યે શ્રદ્ધાભક્તિ ધરાવતા. તેમણે 'માંડળમા' એક યુક્તકાવરની પણ સ્થાપના કરી હતી તેમના આત્માને પૂ ગુરુદેવ શાંતિ આપવા કૃપા કરો !

મૈંદરડામાં જ્યારે શ્રી દયાળસિંહજીમાર્ષ, તથા શ્રી બાપ્પશરમાર્ષ દ્વારા પૂજ્યપાદશ્રીના પાદુકજીની પદગમણી થયેલી સારે જેણે ધણુજ ભક્તિભાવપૂર્વક સેવા કરેલો તે બહેન કેવડુંવરમાર્ષ પણ સ્વર્ગવાસી થયાં છે જેઓ અમદાવાદ આનંદાશ્રમના માર્ગવાહક શ્રી. જયશર મયારામનાં, બહેન થાય છે તેમના આત્માને પૂજ્ય ગુરુદેવ શાંતિ આપવા કૃપા કરો !

લીંબુડાવાળા ગુરુબંધુ પ્રેમજી રાઘવ મીશ્રીનું ગત માધ સુદિ ૨ ના દિવસે સુવાનવયે દેહાવધાન થયું છે. તેઓ પૂજ્યપાદશ્રી પ્રત્યે શ્રદ્ધાભક્તિવાળા હતા. પોતાના અવધાન પહેલાં માંડળીના સમયમા તેઓ પૂજ્યપાદશ્રીને ફેરો પોતાની નજીકમાં રખાવતા, ને પૂજ્યપાદશ્રીના ચરણામૃતની ધ્વજ થતાં ખાસ માણસ મેઠલી બીલખા-આનંદાશ્રમમાથી તેમણે ચરણામૃત મંગાવ્યું હતું. તે પછી બીજે દિવસે તેમનું ચારીર છૂટી ગયું તેમણે મુચકદ્યુહાની મીઠી તરીકે સેવા કરવા પોતાની ધ્વજ પ્રદર્શિત કરી હતી તેમના પવિત્રાત્માને પરમશાંતિ આપવા પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવ કૃપા કરો !

જૂનાગઢનિવાસી ગુરુબંધુ શ્રી. માતીલાલ વદલસજી પંચા ગત શક્તિક વદિ ૧૪ ને સોમચારે અવધાન પામ્યા છે તેઓ સરકારી ને ધર્માત્રદી હતા, એટલુંજ નહિ, પણ પૂજ્યપાદ કૃપાનાથ પ્રત્યે તેમનો દર શ્રદ્ધાભક્તિ હતાં. છેલ્લાં ૧૨ વર્ષથી તેઓ નિરૂપિતપરાયણ હતા શ્રીગુરુપૂણિમાં આદિના મહોત્સવ પ્રમગનો લાભ લેવા તેઓ આનંદાશ્રમમાં આવી ઉપયોગી સેવા પણ પ્રેમપૂર્વક કરતા.

પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવ તેમના પવિત્રાત્માને શાંતિ આપવા કૃપા કરો !

પરચુરણમેદ [માર્ગશીર્ષ માસ]

- ૦-૪-૦ શ્રી. લાલચંદ્ર નેચંદ્ર-લાલચંદ્ર
૦-૪-૦ વિ. ગોવિંદલાલ દેવાચંદ્ર
૦-૨-૬ પરચુરણ
૨૫-૧-૬ શ્રી. વિદ્યવાસ ગોરધનલાલ-કુટ્યા-
વાળા તરફથી
૧૭-૮-૦ " હર્ષદાસ મહારાણીલાલ દેવાઈ-
માંગરાળ તરફથી માસિક
૪૫ તથા સેટ વ્યાપ્તિના
૫-૪-૦ " વિદ્યવાસ ગોરધનલાલ તથા-
વેરાવળ
૦-૫-૦ પરચુરણ મંદિરથી
૨૫-૦-૦ શ્રી. શેઠ રામશી જીવરામ તરફથી
પુસ્તકપ્રકાશનમારેના નવેન્મરના
૦-૪-૦ પરચુરણ
૨-૨-૦ શ્રી. લવણ સોલવણ-ભાઈલા
કુતિયાણા વ્યાનકાશમના પાટોત્તવ નિમિત્તે
મહાપૂર્ણેન ચર્તા તીથે પ્રમાણે સેટ—
૧-૦-૦ શ્રી. ખેંગારસિંહ રૂઝનાથસિંહ
૧-૦-૦ " રામસિંહ સમગ્રસિંહ
૧-૦-૦ " ક્યાગસિંહજી લાલસિંહજી
૦-૪-૦ " કરસનજી પ્રાણજીવન સોજી
૦-૮-૦ " મળજી કવિલાલ
૦-૪-૦ " દેવચંદ્ર રણુજી
૦-૪-૦ " નાયાલાલ શિવચંદ્ર
૦-૪-૦ " વિદ્યસુખલાલ નાયાલાલ
૦-૪-૦ " નાયાલાલ શિવચંદ્ર
૦-૪-૦ " નાયાલાલ શિવચંદ્ર
૦-૪-૦ " ધર્મેન્દ્રસિંહ મોહનસિંહ
૦-૪-૦ " રૂપસિંહ ક્યાણસિંહ
૦-૪-૦ " રણુજીતસિંહ ખેંગારસિંહજી
૦-૪-૦ " માનસિંહ નથુસિંહ
૦-૪-૦ મેન તર્મદામેન મોહનલાલ
૦-૪-૦ " રેલામેન મોહનલાલ
૦-૨-૦ શ્રી. જાવજી માવજી

- ૦-૨-૦ મેન કાંતામેન માનસિંહ
૦-૨-૦ " મંચુમેન લલાનસિંહ
૦-૪-૦ શ્રી. માનસિંહ નંદલાલસિંહ
૦-૬-૦ મેન ભૈરીમેન કેવીસિંહ
૦-૪-૦ " કવેરમેન કેવીસિંહ
૦-૪-૦ " હરિમેન લાલસિંહજી
૦-૪-૦ " ગોવંદરામેન લાલસિંહજી
૦-૨-૦ શ્રી. મોહનસિંહ માનસિંહ
૦-૪-૦ " મહેન્દ્રસિંહ રૂઝનાથસિંહ
૦-૪-૦ મેન મુકામેન મોહનલાલ
૦-૨-૦ વ્યારવીના
૦-૪-૦ મેન પ્રેમચાંદ ગુમાનસિંહ
૦-૪-૦ શ્રી. શિવકુમાર રામસિંહ
૦-૪-૦ વ્યાજ તત્તવચાંદ ગદમસિંહ
૦-૧-૩ પરચુરણ
૧-૦-૦ શ્રી. શે. સુરુભાવ તાણુચી
૦-૪-૦ " ચંપકલાલ કરસનજી સોજી
૦-૪-૦ " ભક્ત ધરમશીસોજી
૦-૩-૬ " વિનાયકરાવ
૦-૦-૮ પરચુરણ
શ્રી વ્યસલાલ વ્યાનકાશમના તત્તવચર્ચના
ચિત્રે તથા ક. મ. પૂતમના ચિત્રે મહાપૂર્ણ
સેટના—
૦-૫-૩ શ્રી. શાસ્ત્રી નેચંદ્ર મયાગ્રામ ભટ્ટ
૦-૪-૦ " વિ. વ્યાજલાઈ
૦-૪-૩ મેન દલાપૈરી ભટ્ટ
૦-૬-૦ શ્રી. વજુભાઈ ભટ્ટ
૦-૪-૦ " જોશલાલભાઈ
૧-૦-૦ મં. સ્વ. વિન્નાદકર્તી મેન
૦-૪-૦ શ્રી. ગદાજીભાઈ
૦-૧-૦ " વૈવરાળ
૦-૨-૦ " મહેલાલભાઈ ત્રિવેલી
૨-૬-૬ શ્રી. જ. મ. ભટ્ટ

અમદાવાદ આનંદાશ્રમમાં કાર્તિકી પૂર્ણિમાની

બેઠા—

- ૧-૪-૦ શ્રી. જ્ઞેશકર મયારામ બદ
 ૧-૦-૦ વિ નિરંજન જ્ઞેશરામ બદ
 ૧-૪-૦ શ્રી. વાસુદેવ પુરુષોત્તમ
 ૧-૦-૦ „ જ્ઞેશલાલ પીતાનર
 ૧-૦-૦ „ રણુછોડભાઈ ગોડાલાલ
 ૧-૦-૦ „ રવિશકર મહાશકર રાવળ
 ૧-૦-૦ „ કરજીશકરભાઈ શુક્લ
 ૧-૦-૦ „ અંગાલાલ જ્ઞેશલાલ
 ૧-૦-૦ „ ડ્રો દેશાઈ સાહેબ
 ૦-૪-૦ „ વજેશકર મયારામ બદ
 ૦-૮-૦ „ જડાશંકર જગજીવન
 ૦-૮-૦ „ મયારામ ચક્રભાઈ
 ૦-૮-૦ „ ત્રિભુવન મૂળજી
 ૧-૦-૦ બેન અનિલા જ્ઞેશરામ બદ
 ૦-૮-૦ „ સી. દયાગૌરી બદ
 ૦-૧-૩ પરચુરણ
-
- ૧૫-૬-૯ હા. શાસ્ત્રી જયશંકર મયારામ બદ
 ૧-૬-૩ પરચુરણ મદિરથી હા પૂજારી
 ૭-૦-૦ શ્રી. લાલશકર લલાનીશકર માંકડ
 ચોરખંદરવાળા તરફથી સં ૨૦૦૨ના
 માગશરથી જોડ ૨૦૦૨ પૂનમસુધી
 નિલદાન
- ૮-૧૨-૩ શ્રી અમદાવાદ આનંદાશ્રમમાં
 ૦-૨-૦ જ્યંતીપૂજનના
 ૦-૧૦-૩ ચક્રલાલ અંગાશકર
 ત્રિવેદી
 ૮-૦-૦ ૨૧. બાઈલાલ બાઈ
 યાત્રિક તરફથી બા
 વ. ૧થી આસો સુદિ
 ૧૫ સુધીના
- ૧-૧૨-૬ „ મોજીદ આનંદાશ્રમમાં આસોમાં
 આવેલે લેટજ્યંતીપૂજનની
 ૦-૮-૦ શ્રી હરદત દેવાશકર જ્ઞેશી

- ૦-૪-૦ શ્રી. કમ્બારશંકર નાગરદાસ
 ૦-૪-૦ „ બોધકલાલ રણુછોડ
 ૦-૧૨-૬ „ પરચુરણ

૧-૧૨-૬

- ૧-૪-૦ બેન ગંગાબેન દોલતસિંહ હા. સુખજીબા
 શ્રી ગીતા જ્યંતીના દિવસે આનંદાશ્ર-
 મમાં પૂજ્યપાદશ્રીનું પૂજન થતાં બેઠા—
- ૧-૦-૦ શ્રી અંગાશકર બાઈશકર ત્રિવેદી
 ૦-૬-૦ „ કરશનજી પ્રાણજીવન ઓજા
 ૦-૪-૦ ધ. ધ્વજપ્રમશજી
 ૦-૪-૦ શાસ્ત્રી દયારામ મૂળજી
 ૦-૪-૦ „ મગનલાલ રામજી
 ૦-૪-૦ „ અંગાશકર નાનજી જ્ઞેશી
 ૦-૨-૦ શ્રી. કરશનદાસ હરજી
 ૦-૨-૦ „ ત્રિભુવન વિદુલજી દવે
 ૦-૨-૦ „ મનસુખલાલ ગિરમશંકર
 ૦-૮-૦ બેન મણિબેન ત્રિવેદી
 ૦-૮-૦ „ જડીમેન ત્રિવેદી
 ૦-૨-૦ ચિ ઈંદુલાલ, ખટુક, રમા, તમા
 શાંતિલાલ.

૩-૧૦-૦

- ૧-૦-૦ શ્રી. પ્રભુદાસ કાનજી દવે-જૂનાગઢ
 ૦-૪-૦ „ વિ. નાનાલાલ જ્ઞેશકર
 ૨-૦-૦ „ કેશવલાલ જ્ઞેશલાલ-મુખજી
 ૧-૪-૦ „ મનસુખલાલ દામોદર-લખનોરી
 કુંડલારાળા તરફથી દૂધનિમિત્તે

શ્રી આનંદાશ્રમમાં દત્તજ્યંતીના પૂજન
 બેઠા—

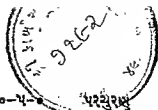
- ૧-૦-૦ „ અંગાશકર બાઈશકર ત્રિવેદી
 ૦-૪-૦ પૂ. ધ. ધ્વજપ્રમશજી
 ૧-૪-૦ શ્રી કરશનજી પ્રાણજીવન ઓજા
 ૦-૪-૦ શાસ્ત્રી દયાજી મૂળજી

- ૦-૨-૦ શ્રી. ત્રિલુપ્ત ત્રિકમલ દેવે
 ૦-૨-૦ " અંબાશંકર નાનલ જોશી
 ૦-૨-૦ " પૂનરી દક્ષપતરામ
 ૦-૨-૦ " મગનલાલ રામલ જોશી
 ૦-૨-૦ ચિ. જગદીશચંદ્ર મગનલાલ
 ૦-૨-૦ શ્રી. કરશનદાસ હરજી
 ૦-૨-૦ " વિ. જગનલાલ
 ૦-૮-૦ બેન મણિબેન-જોરાવરનગર
 ૦-૮-૦ " જડાવબેન "
 ૦-૧-૬ શ્રી. કરશનદાસ હરજીનાં બાળકો
 ચંદ્રગૃહલુના દિવસે પૂજન ભેટ:-
 ૧-૦-૦ શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી
 ૦-૪-૦ સ. સ્વદાપ્રકાશજી
 ૦-૪-૦ શ્રી. કરશનજી ઓઝા
 ૦-૪-૦ " દયારામ મજીજી
 ૦-૨-૦ ચિ. લલિતપ્રસાદ અંબાશંકર જોશી
 ૦-૨-૦ " પૂનરી દક્ષપતરામભાઈ
 ૦-૨-૦ શ્રી. મગનલાલ રામજી જોશી
 ૦-૨-૦ " જગદીશચંદ્ર મ. જોશી
 ૦-૨-૦ " કરશનદાસ હરજી
 ૧-૦-૦ બેન મણિબેન-જોરાવરનગર
 ૧-૦-૦ " જડાવબેન "
 ૦-૬-૦ શ્રી. મા. ના. ચંદારાણી તરફથી
 લલુચંદ્રના પૂજનપાતા
 ૦-૪-૦ તેમના તરફથી ભેટના હા.
 શ્રી. કરશનજી પ્રા. ઓઝા
 ૦-૪-૦ બેન કરમુરબેન-ખીલખા
 ૭૮-૬-૦ શ્રી. રાજસી હવરાજ-મુંબઈ તર-
 ફથી હીસેબરના સારિવક માસિક
 દાનના
 મુંબઈ આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુ મંડળમાં શ્રીદત્ત-
 નવતીના દિવસે મહાપૂજન ભેટ:-
 ૨-૪-૦ એક ભક્તગન
 ૧-૦-૦ શ્રી. હિનાલાલ હ. પંજા
 ૧-૦-૦ " અગ્નિરાય હરિદાસ પારેખ
 ૧-૦-૦ " હવરામ મંદનજી ભટ્ટ

- ૧-૦-૦ શ્રી ભાલુશંકર હરિશંકર
 ૧-૦-૦ " જૂપતરાય નરોત્તમદાસ
 ૧-૦-૦ " ખી. એસ. દેવે
 ૦-૮-૦ " લીલાધર વનમાળીદાસ
 હા. શેક દામોદરદાસભાઈ
 ૮-૧૨-૦
 ૦-૫-૩ શ્રી. ભક્ત કલ્યાણજી વીરજી-નીલાખા
 અમદાવાદ આનંદાશ્રમમાં કાર્તિક માસમાં
 આવેલી ભેટના:-
 ૮-૦-૦ સ્વ. શ્રી ભાઈલાલભાઈ તરફથી
 એક માસના ચાખના
 ૧-૧૧-૦ શ્રી. દેવાશંકર બાલકૃષ્ણ-ગોધરા-
 વાળાબંધુઓતરફથી
 ૦-૨-૦ " હરજી લક્ષ્મણભાઈ
 ૦-૨-૦ ખરચુરણ
 ૮-૧૫-૦ હા. રાજસી જયશંકર ભટ્ટ
 ૧-૦-૦ શ્રી. હવાભાઈ ધાધલ-ખીલખા
 મોજદક આનંદાશ્રમમાં કાર્તિક માસની
 આવેલી ભેટના:-
 ૦-૨-૦ ખરચુરણ
 ૦-૮-૦ શ્રી. હરદત્ત દેવાશંકર જોશી
 ૦-૮-૦ " હરનારાયણ કલ્યાણજી
 ૦-૮-૦ " મણિશંકર ઈશ્વારશંકર
 ૦-૫-૩ ખરચુરણ હા. સ. ૧૫ ના
 ૦-૦-૩ "
 ૧-૧૫-૬
 ૧-૦-૦ શ્રી. નરેન્દ્રકુમાર દયાળસિંહ
 ૦-૮-૦ " મહેન્દ્રસિંહ રંગનાથસિંહ
 ૦-૫-૦ " ચંદ્રકાંત જગજી
 ૦-૫-૦ " નાગેશરાય દિનકરરાય-નૂતાનક
 ૦-૪-૦ બેન અમુલબેન-ખીલખા
 ૧૪-૭-૬ શ્રી. લક્ષ્મીદાસ મોહનલાલની કેપની
 તરફથી સસનારાયણની કથા
 ૧ માસ કરેલી તેના કોઠાર-
 ખર્ચના.

- ૬-૦-૦ તેમના તરફથી સસનારાયણ
કથાની ભેટના.
- ૧-૦-૦ શ્રી. દેવશકર બાઈશકર-કુંડલા
- ૧-૦-૦ „ પોપટલાલ તારાચંદ વકીલ
- ૨-૦-૦ „ દયાળસિંહજી લા. કાકિર
- ૧-૪-૦ „ દેવશકર બાઈશકર-કુંડલા
દૂધમાટે
- ૧-૪-૦ „ દેવશકરબાઈ તરફથી ભેટ
- ૦-૦-૩ પરચુરણ
- ૧-૦-૦ શ્રી. જોશકર મયારામ બટ્ટ-
અમદાવાદ
- ૧-૧-૦ બેન સોનબાઈ બેન-ખીલખા
- ૦-૪-૦ „ અમુલાબેન આદિ „
(પૌષ માસ)
- ૨-૦-૦-૦ શ્રી હર્ષદરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ-
મામરોળ તરફથી જપ વગેરેના
જનન્યુઆરીના,
- ૧-૪-૦ „ મણિચકર હરજીવન-જોડિયા
- ૧-૦-૦ „ જાનુચકર જટારાંકર રાવળ
- ૧-૦-૦ „ માણેકલાલ નાનજી ચઢારાણા
તરફથી દત્તજયંતીની ભેટ.
- ૧-૦-૦ તેમના તરફથી ગ્રહજયંતી ભેટ
- ૦-૮-૦ પરચુરણ ભેટ શ્રી મા. ના.
ચઢારાણા હા. શ્રી. ક. પ્રા.
ઓઝા
- ૧-૦-૦ બેન મણિબેન-ખીલખા હા પૂનરી
- ૦-૪-૦ „ કરચુરબેન „
- ૦-૮-૦ „ સુમળખા „
- ૧-૪-૦ શ્રી. અંબાશંકરબાઈ ત્રિવેદી મકર-
સંક્રાંતિની ભેટ
- ૧-૦-૦ શ્રી. અંબાશકર બાઈશકર ત્રિવેદી
- ૦-૪-૦ પૂ. ય. યજ્ઞપ્રકારાજ
- ૧-૦-૦ શ્રી. કરચનજી પ્રા. ઓઝા
- ૦-૨-૦ „ મગનલાલ રામજી જોશી
- ૦-૨-૦ પૂનરી દલપતરામજી
- ૦-૪-૦ રાસો દયારામબાઈ
- ૦-૨-૦ શ્રી. ત્રિમુવનબાઈ

- ૦-૪-૦ વિદ્યાર્થી જગનલાલ
- ૦-૨-૦ શ્રી કરચનદાસ હરજી
- ૦-૦-૩ પરચુરણ
- ૧-૦-૦ બેન મણિબેન-જોરાવરનગર
- ૧-૦-૦ „ મણિબેન-ખીલખા
- ૦-૨-૦ શ્રી કરચનદામનું કુટુંબ
- ૦-૨-૦ ચિ. લલિતરાય અંબાશકર જોશી
- ૧-૦-૦ શ્રી. મોગરજી ઓષવજી-ખીલખા
- ૦-૨-૦ પરચુરણ
- ૧-૪-૦ „ અમૃતલાલ નગીનદાસ-સુરત
- ૨-૦-૦ „ કેશવલાલ જોશલાલ મજીદિયા
- ૩-૫-૦ „ બાલાબાઈ દયારામ-મકાળ
- ૧-૦-૦ „ ગોવિંદરામ સેવકરામ „
- ૨-૦-૦ „ માણેકલાલ ત્રિમુવનદાસ „
- ૧-૬-૦ „ માણેકલાલ જગન્નાથ રાવળ „
- ૭૮-૧૪-૦ „ રોક રામજી જીવરામ-મુંબઈ
તરફથી મસિક સાર્વિક દાનના
જનન્યુઆરી માસના,
- ૧-૪-૦ „ મુળશંકર નરજોરામ પડિયા
હા. શ્રી. અં. ના. જોશી
- ૦-૪-૦ „ મુળશંકર કાનજી વકીલ
- ૦-૨-૦ „ કરચનજી પ્રા. ઓઝા
- ૧-૦-૦ „ કેશવજી શ્રીજીબાઈ
- ૧-૦-૦ „ પુરુષોત્તમ રામજી-જૂનાગઢ
- ૧-૪-૦ „ જડુરામબાઈ-લીલુપ્પ
- ૧-૦-૦ વિ. જીવજીલાલ અમૃતલાલ
- ૦-૧-૮ પરચુરણ હા. પૂનરી
- મુંબઈ આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુ મંડળમાં મકર-
સંક્રાંતિની ભેટ—
- ૨-૪-૦ એક ભક્તજનન
- ૦-૮-૦ શ્રી. અમથાલાલબાઈ
- ૦-૮-૦ „ લીલાધરબાઈ
- ૨-૦-૦ „ અરજણ કરમણ
- ૧-૦-૦ „ કાળિદાસ ઉકાબાઈ-જીના
- ૧-૦-૦ „ બદસિંહ પ્રતાપસિંહજી
- ૦-૮-૦ ચિ. ચણિકુમાર દયાગસિંહજી
- ૧-૪-૦ બેન દયરાબાઈ ભાગવત-જૂનાગઢ

- ૧-૪-૦ બેન દુર્ગાબહેન-જૂનાગઢ
 ૦-૨-૦ વિ. જગજીવન મોનજી
 ૨-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ જેઠાલાલ મજીડીયા
 ૦-૩-૬ માગશર માસમાં-મોજીદ
 આશ્રમમાં આવેલી બેટના
 હા. શ્રી. હ. રે. જોશી
 ૮-૪-૦ શ્રી. અમદાવાદ આશ્રમમાં બેટ હા.
 શાસ્ત્રી જયશંર મ. ભટ્ટ.
 ૮-૦-૦ સ્વ. ભાઈલાલભાઈ
 તરફથી માસિક
 યાજના
 ૦-૪-૦ પરચુરણ

૮-૪-૦

- ૦-૪-૦ વિદ્યાર્થી જેસુખલાલ-પ્રાકાશ
 ૨-૦-૦ શ્રી. દયાળસિંહજી હા. જૂનાગઢ
 ૧-૪-૦ માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણી
 મકરસંક્રાંતિની બેટ હા. કે. પ્રા.
 ઝોઝા

- ૦-૫-૦ પરચુરણ
 ૦-૮-૦ શ્રી. દુર્લભ વલ્લભના તરફથી લખુરદ્રના
 ૦-૪-૦ ગમનલાલ તરફથી લખુરદ્રની બેટ
 ૦-૧૦-૦ એક ભક્તજન લખુરદ્ર પૂજાપો
 તથા બેટ
 ૫-૪-૦ શ્રી. પ્રેમજી રાધવ-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ ગોવિંદજી પ્રભુજી-આલીદર
 ૦-૨-૦ બેન કરતુરબેન-ખીલખા
 ૦-૮-૦ ગોવિંદલાલ રેવાચંકર સસ-
 નારાયણની કથાનો પૂજાપો
 તથા બેટ હા. અં. ના. જોશી
 ૦-૬-૬ પરચુરણ હા. પૂજારી
 ૦-૬-૦ શ્રી. દલપતરામભાઈ વહીવટદાર
 ખીલખા
 ૦-૧-૩ બેન સુખજીખા-ખીલખા
 ૧-૦-૦ વિ. જગજીવન મોનજી
 ૧-૦-૦ વિ. પોપટલાલ પ્રેમજી
 ૧-૦-૦ બેન મણિબેન-જોરાવરનગર
 ૦-૨-૦ કરતુરબેન-ખીલખા
 ૦-૨-૦ સુખજીખા
 ૦-૮-૦ શ્રી. ખાવા વિરમદાસ-જોરાવરનગર

[*]

ગ્રાહક વંધુઓને વિનંતિ

જે જે વંધુબહેનોનાં લવાજમો બાકી હોય તેમણે આ માસિક મળ્યા પછી તુરત પોતાનાં લવાજમ ચોકલી આપવાં જોઈએ, કારણકે જેમનાં લવાજમો ચઢેલાં છે તેમને વી. પી. કરવાનાં છે એટલે વી. પી. થી ત્રણ વખત વધારે ખર્ચ નકામું લોગવતું ન પડે. લવાજમ ચોકલતી વેળા પોતાનો ગ્રાહક નંબર તથા પોતાનું શિરનામું ધરાવર જણાવવું જોઈએ.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ પો.-ખીલખા.

[*]

પૂજનના સ્વર

મુંબઈમાં 'શ્રીમન્નાથસત્સંગમંડળ' તરફથી મહાશિવરાત્રિના પવિત્ર તહેવાર નિમિત્તે પરમપૂજ્ય શ્રીસદ્ગુરુદેવનું પૂજન તા. ૧લી માર્ચ ૧૯૪૬ માઘ વદિ ૧૩ને શુક્રવારે રાત્રિના ૯ વાગે વિક્રામભુવનમાં થશે.

[*]

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર ઠાઠથી પણ કય પામતો નથી.

તૈત્તિરીય—ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪ શ્રુ]

સંવત્ ૨૦૦૨ માઘ

[અંક ૯ મો

શ્રીનાથસદ્ગુરુની શ્રીદક્ષિણામૂર્તિરૂપેસ્તુતિ

[લેખક.—કાવ્યકાર દ. ગૌ નવલખા]

[શાદ્યવિકીરિત]

યોગ-જ્ઞાન-સ્વધર્મકર્મક્રમમાં, રૂડી રીતે રાખતા,
દ્વૈતાદ્વૈતજ ક્ષેત્રાસાર જનના, કાઢી બધા નાખતા,
મુદ્રામાત્રથી મોહરાગ હણી જે, શોધે બધો બુદ્ધિને,
વેદ છે “દ્યુ” “નાથ” કેવરૂપ તે, શ્રીદક્ષિણામૂર્તિને ૧

જેનાથી અમનસ્ક નિત્ય વિચરી, સંસારસિંધુ તર્ક,
જેથી તર્કવિતર્ક સર્વ તણને, નિર્શંક થઈને ફરં,
જેથી મસ્તદશામહિ વિચરતો, દુઃખો બધાં જે હરે,
એના શ્રીગુરુદેવને દ્યુ નમી, આઠે પહોરો સ્મરે ૨

જેની પૂર્ણ કૃપાવિના નહિ યુદે, સંસારનાં બંધનો,
જેનો નિર્મલ બોધ દંડરૂપ છે, અજ્ઞાની દિનાંધનો;
જેથી તત્ત્વમસિ મહાપચનના, સાક્ષાત્કારો થતા,
તે શ્રીસદ્ગુરુ નાથ હાથ ગ્રહતાં, સંતાપ સર્વે જતા. ૩

હોયે જ્ઞાનશાંક શ્રેષ્ઠ હિરમાં, અજ્ઞાન તેથી રજો,
નાસે દુઃખોત્પાદક ચિત્તભ્રમ સૌ, અહો જય તે ભજો;
જેથી ચિત્તની વૃત્તિ શીતળ થતી, હેમંતવારિ સમી,
એવા શ્રીગુરુદેવને હલુ સ્મરે, આઠે પહોરો નમી. ૪

—[*]—

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

મંત્રજપના પુરસ્ચરણ નિમિત્તે કરવામાં આવતા એક ગ્રાહ્યામાં ભાત
ખાઈ શકાય.

- ઇષ્ટમંત્રનું કે ગાયત્રીમંત્રનું પુરસ્ચરણ કરવું હોય ત્યારે પ્રથમ ક્ષૌર
કરાવી, સ્નાનસંધ્યાદિ કરી, તે મંત્રના પુરસ્ચરણનો સંકલ્પ કરવો. પછી
પુરસ્ચરણ પૂરું થતાંસુધી નિયમપૂર્વક નિત્ય થઈ શકે તેટલો જપ કરવો.
પવિત્ર વિચાર ને પવિત્ર વર્તન રાખવાં, સાત્ત્વિક આહાર પરિમિત લેવો,
તાંબૂલ ન ખાવું, વ્યસનોથી દૂર રહેવું, અહમ્કાર્ય પાળવું, ને ખાટલાપર ન સૂવું.

શુભ વિચાર સેવો છો તેમ પ્રીતિથી ને જાન્યુતિથી સેવતા રહેશો.

સર્વે જીવો ને સર્વે જડ જગત અહમ્કાર્ય કલ્પિત હોવાથી વસ્તુતાએ
અહમ્કાર્ય છે એવો વિચાર મનમાં સ્થિર કરતા રહેશો.

ઇષ્ટમંત્રનો જપ કરવા માંડતાં પહેલાં સંસારમાંથી પોતાનું મન પાકું
વાળી, ઇષ્ટદેવના મહિમાના વિચારરૂઝે ઇષ્ટદેવમાં પ્રેમ વધારી, ઇષ્ટદેવમાં મનને
જોડવું. એવા પ્રયત્નથી મનની એકાગ્રતા વધવા માંડશે. જપ કરતાં લય કે
વિક્ષેપ થાય તો તેને દૂર કર્યા કરવા.

અવિકારી પરિણામવાદ એટલે ઉપાદાનકારણ વિકાર પામ્યાવિના કાર્યરૂપ
પરિણામને પામે છે એવો વાદ. જેમ સોનું વિકાર પામ્યા વિના ઘરેણાંરૂપ
થાય છે.

તમારું સમયપત્રક યોગ્ય જણાય છે. પ્રીતિ ને સાવધાનતા રાખી તે
પ્રમાણે વર્તી મનની શુદ્ધિમાં, સાવધાનતામાં, સ્થિરતામાં, સૂક્ષ્મતામાં ને
શાંતિમાં વધારો કરતા રહેશો.

તીવ્ર વૈરાગ્યરૂઝે અને અજ્ઞાકારવૃત્તિ કરવાના ઉત્સાહવાળા પ્રયત્નરૂઝે
કથાય દોષ દૂર થવાથી પ્રકાશ, શાંતિ ને સુખનું જ્ઞાન થવા લાગશે.

સત્ત્વગુણો સામાન્ય વધારો થઈ રમેગુણ તથા તમેગુણ કેટલેક અંશે
દબાય ત્યારે જે સત્ત્વગુણના વધારાવાળો મનનો સ્વભાવ થાય તે દેવસ્વભાવ, અને
જ્યારે સત્ત્વગુણો વધારે વધારો થઈ રમેગુણ તથા તમેગુણ અત્યંત ખસહીન
થઈ જાય ત્યારે મનનો જે શુદ્ધ સત્ત્વગુણવાળો સ્વભાવ થાય તે ઈશ્વરસ્વભાવ
સમજવો. સત્ત્વગુણો વધારો થવાથી ક્ષમા દયા, સ્વૈર્ઘ્ય, શાંતિ, ક્રાંતિ વૈરાગ્ય
ને પ્રસન્નતાદિ મનના શુભગુણો વધતા જાય છે.

શાસ્ત્રની આજ્ઞા માનવી તથા ઈશ્વરનું સ્મરણધ્યાન કરવું તે ઈશ્વરપ્રતિનું

કર્તવ્ય, સદ્ગુરુદેવની આજ્ઞાપ્રમાણે વર્તવું તથા તેમની સેવા કરવી તે સદ્ગુરુપ્રતિનું કર્તવ્ય, બંધુઓને યથાશક્તિ આશ્રય આપવો તે તેમના પ્રતિનું કર્તવ્ય, ને મનુષ્યાને પ્રસંગને અનુમરીને યથાશક્તિ આશ્રય આપવો ને તેમના ઉપર દયા તથા પ્રેમ રાખવાં તે તેમના પ્રતિનું કર્તવ્ય ગણાય છે.

રજોગુણના તથા તમોગુણના ધર્મે જે પોતાના અંતઃકરણમાં રહ્યા હોય તેને સારી રીતે જાણખી તેમને બલહીન કરી દૂર કરવાનો પ્રયત્ન થઈ ને સાવધાનતા રાખીને કરવાથી, ભંસ્ત્રિકા પ્રાણાયામ કરવાથી, ઇન્દ્રિયો ને શ્રીસદ્ગુરુની ભક્તિથી, મનને સમક્ષીવવડે પ્રસન્ન રાખવાથી, સાત્ત્વિક પુરષોના સંગથી, બ્રહ્મધારણાથી, સાત્ત્વિક આહારથી ને સાત્ત્વિક પ્રવૃત્તિથી મનના સત્ત્વગુણમાં વધારો કરી શકાય છે.

ચિત્તને પ્રસન્ન રાખવાથી રજોગુણ તથા તમોગુણ ક્ષીણ થઈ ચિત્ત તપે છે-નિર્ભળ થાય છે-તેથી તે ઉત્તમ પ્રકારનું તપ ગણાય છે.

ચિત્તની પ્રસન્નતા મનુષ્યાનાં સર્વે હુઓને દૂર કરવામાં સમર્થ મનાય છે શોક-ખેદ-ચિંતા-વિષાદ-એ તમોગુણનો ધર્મ દહેવાય છે.

બ્રહ્મવિચાર, બ્રહ્મધ્યાન, ને સંસારના વિષયોની ત્યાગના પરિત્યાગથી ચિત્તની સૂક્ષ્મતા વધે છે.

મંદપ્રારબ્ધથી અવધાસીને તેના પરમાર્થના અવધાસમાં વિધ્નો આવે છે. તે વિધ્નો દૂર કરવા તેણે શુભવિચાર, ને શુભ પ્રવૃત્તિ આદિ ઉપાયો કરવા જોઈએ, તથા ઇન્દ્રિયો ને સદ્ગુરુની સેવા કરવી જોઈએ.

(ચાલુ)

—[*]—

હું કોણ છું ?

[લેખક—શ્રી કરરાનંદ પ્રાણલવન યોગી]

પોતાનું ખરું હરણું ઇન્દ્રિયનાર પ્રત્યેક સન્ન મનુષ્યે વિચાર કરવો જોઈએ કે 'હું કોણ છું?' હું નામરૂપથી જણાતા દેહ, ઇન્દ્રિય, મન, બુદ્ધિ કે અહંકારરૂપ છું? અથવા દેહ, ઇન્દ્રિય, મન આદિના સંધાતરૂપ છું? અથવા એ એક એકથી કે તેમના સંધાતથી કોઈ ભિન્ન વસ્તુ છું? વિચાર કરવાથી તેને જણાય છે કે હું નામ નથી. મને જાણખનાગ અમૃતલાસ કહે છે, પરંતુ જન્મ સમયે મને અમૃતલાસ કહેતા નહોતા, ધરવાળાઓએ જન્મને બારમે દિવસે નામ પાડ્યું તેઓએ એ સમયે કાશીરામ નામ રાખ્યું હોત તો આજે મને જાણખનાગ કાશીરામ એ નામે મારી સાથે વ્યવહાર કરતું અને હું પણ મને કાશીરામ સમજત હું પૂર્વ જન્મમાં અમૃતલાસ ન કહેવાતો, ગર્ભમાં અમૃતલાસ કહેવાતો ન હોતો, શરીર નામ પામ્યા પછી અમૃતલાસ કહેવાઈ શ નહિ. અમૃતલાસ એવું નામ તો કેવળ ધરવાળાઓએ નિર્દેશ કરેલો સાંકેતિક રજ છે આ નામ એક એવું કલ્પિત છે કે જે ઇન્દ્રિયો લારે ફેરવી શકાય મનુષ્યને પહેલા મૂળનામનું અભિમાન હોય છે, પાછળથી ફેરવેલા નામનું અભિમાન ઉપજે છે આ પ્રમાણે નામમાત્ર કલ્પિત છે.

વિવેકી પુરુષ આ ગદસ્ય સમજે છે કે 'હું નામ નથી.' જ્યારે હું નામ નથી, ત્યારે નામની નિંદારુતિથી હું સુખી કુખી શામો યાઉં? જે મનુષ્ય નામની

નિંદા-સ્તુતિમાં સમભાવે રહી શકતો નથી, તે મનુષ્ય નિંદા-સ્તુતિવડે સુખી-દુઃખી થાય છે. ખરી વાત તો એ છે કે નામ તો બ્યવહારપૂરતું છે; છતાં નામની નિંદાસ્તુતિ સાંભળી મનુષ્ય હર્ષ-શોક કરે છે. આ સમજ અધ્યાસરૂપ છે-બ્રાતિરૂપ છે. જે કે નામવડે નામી ઝોળખાય છે, છતાં વાસ્તવિક રીતે નામનો નામીસાથે લેશ પણ સંબંધ નથી. આ સમજ પાકી થાય તો ભ્રમ દૂર થાય છે. શ્રીકૃષ્ણભગવાન ભક્તનાં તત્ત્વવેત્તા પુરુષનાં લક્ષણ બતાવતાં કહે છે કે:—

‘તુલ્યનિન્દાસ્તુતિ:.....’ (ગીતા ૧૨-૧૯)

‘તુલ્યનિન્દાત્મસંસ્તુતિ:.....’ (ગીતા ૧૪-૨૪)

(તે જાતી નિંદા અને સ્તુતિમાં સમ છે.)

ખરી વાત એ છે કે અમૃતલાસ દેહનું નામ છે, હું તો આત્મા છું એટલે અમૃતલાસ એવું નામ ‘હું’ નથી.

એ રીતે રૂપવાળો દેહ પણ હું નથી, કારણ દેહ જડ છે, અને હું ચેતન છું. દેહ ઉત્પત્તિ, વૃદ્ધિ, ક્ષય અને નાશવાળો છે. હું અજ, અમર અને અવિનાશી છું. બાળપણમાં દેહ નાનો હતો, જુવાનીમાં દેહ ક્ષયો ક્ષયો હતો, અણદે વૃદ્ધાવસ્થામાં દેહને અપક્ષય દોષ લાગુ પડ્યો એટલે દેહ ધરતો જાય છે, પણ હું બાળપણ, જુવાની અને વૃદ્ધાવસ્થા એ ત્રણે અવસ્થાઓને જાણવાવાળો, એ ત્રણે અવસ્થાથી જુદો એનો એજ નિર્વિકાર છું. શરીરની અવસ્થા બદલાઈ છે, હું બદલાયો નથી. શરીરને છ વિકાર લાગુ પડે છે, હું-ચેતન તો નિર્વિકાર છું. આથી નક્કી થયું કે શરીર ‘હું’ નથી. કોઈ અભિમાન કરે કે ‘શરીર હું છું’ તો આ અભિમાન દેહાધ્યાસ કહેવાય, અને તે મિથ્યા છે. શરીર હું નથી એમ સમજનાર શરીરના માનાપમાન અને શરીરનાં સુખદુઃખમાં સર્વથા સમ રહે છે. હું શરીરથી સર્વથા પૃથક્ છું, એમ તત્ત્વવેત્તા સમજે છે એમ શ્રીભગવાન કહે છે.

‘સમઃ શત્રૌ ચ મિત્રે ચ તથા માનાપમાનયોઃ’ । (ગીતા. ૧૨-૧૮)

‘માનાપમાનયોસ્તુલ્યઃ’ (ગીતા ૧૪-૨૫)

‘સમદુઃખસુખઃ’ (ગીતા ૧૪-૨૪)

વિચાર કરવાથી મિત્ર થાય છે કે આ જડ શરીર હું નથી, આ શરીરનો હું જાતા છું. મનુષ્ય ભ્રમથી શરીરમાં આત્માભિમાન કરી શરીરના માનાપમાન અને સુખ-દુઃખથી સુખી-દુઃખી થાય છે. વારંવાર યાદ રાખવું કે શરીર હું નથી.

એ રીતે ઇન્દ્રિયો પણ હું નથી, લાચ-પગ કપાઈ જાય, આંખો ફટી જાય અને કાનો બહેરા થઈ જાય તોપણ હું જેવો ને તેવો પૂર્વવત્ રહું છું, મરતો નથી. જે હું ઇન્દ્રિય હોત તો એના વિનાશથી હું વિનાશ પામત. થોડો પણ વિચાર કરવાથી સાબિત થાય છે કે હું જડ ઇન્દ્રિય નથી. હું તો ઇન્દ્રિયોનો દ્રશ્ય અને જાતા છું.

એ રીતે હું મન પણ નથી. સુષુપ્તિ અવસ્થામાં મન નથી રહેતું, પણ હું તો રહું છું. એથી જાગ્યા પછી મને એ વાતની ખબર છે કે હું સુષુપ્તે રહ્યો હતો. હું મનનો જાતા છું. સુષુપ્તિ અને મૂર્છિત અવસ્થામાં મનની અનુપસ્થિતિજાણમાં બીજાની દૃષ્ટિમાં ભારી જીવિત અવસ્થા પ્રસિદ્ધ છે. મન વિકારી હેવાથી તરેહતરેહના સંકલ્પ-વિકલ્પ કર્યા કરે છે. મનના આ સંકલ્પ-વિકલ્પનો હું જાતા છું. ખાવાપીવા વખતે,

સ્નાન કરતી વખતે કે બીજાની વાત સાંભળતી વખતે જો મન બીજા તરફ જાય તો એ એ કામોમાં ભૂત થઈ જાય છે, જો હું સચેત થઈ જાઉં તો કહું છું કે મારું મન બીજા તરફ ચાલ્યું ગયું હતું, તેથી મારી ભૂલ થઈ ગઈ. મનવિના કેવળ શરીર અને ઇન્દ્રિયો સાવધાનીપૂર્વક કામ કરી શકે નહિ, મન ચચલ અને ચલિત છે, પણ હું ચેતન રિધર અને અચલ છું હું મન નથી.

એ રીતે હું શુદ્ધિ પણ નથી, કારણ શુદ્ધિ પણ ક્ષય અને વૃદ્ધિસ્વભાવવાળી છે. હું ચેતન ક્ષય-વૃદ્ધિથી સર્વથા રહિત છું શુદ્ધિમાં મદતા, તીવ્રતા, પવિત્રતા, મલિનતા, સૂક્ષ્મતા આદિ વિકાર હોય છે, પણ હું ચેતન શુદ્ધિની એ સર્વ રિથતિઓનો જાણવા-વાળો છું હું કોઈ સમય કહું છું કે આ વખતે મારી શુદ્ધિ ઠીક નથી કે ઠીક છે શુદ્ધિના વિચારને અને નિર્ણયને હું જાણું છું શુદ્ધિ દશ્ય છે, હું એનો દ્રશ્ય છું, આથી સદૃશ સમજાય છે કે શુદ્ધિથી કેવળ હું પૃથક્ છું હું શુદ્ધિ નથી.

એ રીતે હું અહંકાર નથી, મારા અહંકારને હું ઓળખું છું મારો અહંકાર દશ્ય છે, હું અહંકારનો દ્રશ્ય છું.

એ રીતે હું અજ્ઞાન નથી. અજ્ઞાન દશ્ય છે, હું અજ્ઞાનનો દ્રશ્ય છું. વિચાર કરવાથી જાણાય કે હું નામ, રૂપ-રેક, ઇન્દ્રિય, મન, શુદ્ધિ, અહંકાર, અજ્ઞાન પ્રભૃતિ નથી નામ, રૂપ-રેક, વર્ણ, આશ્રમ, ઇન્દ્રિય, મન, શુદ્ધિ, અહંકાર અને અજ્ઞાન અસત, જડ ને દુઃખરૂપ છે એ બધાથી બધી રીતે હું અતીત, પૃથક્, ચેતન, સાક્ષી, જ્ઞાતા, સત, નિલ, અવિનાશી, અવિકારી, અક્રિય, સનાતન, અચલ અને સમસ્ત મુખ-દુઃખોથી રહિત કેવલ શુદ્ધ આનંદસ્વરૂપ આત્મા છું.

જેમ લોટો, ઘોડો, ગોળો, ઘર અને મેડ એ પાંચે ઉપધિઓ પૃથક્ છતાં પણ તેમાં રહેલું આકાશ એકજ છે તેમ શબ્દાદિ પાંચે વિષયો પૃથક્ છતાં પણ એ પાંચે વિષયોનું ઇન્દ્રિયોદ્વારા અનંકરણી જ્ઞતિને જે જ્ઞાન થાય છે તે જ્ઞાન-જડજ્ઞતિરહિત શુદ્ધજ્ઞાનસ્વભાવ-એકજ છે.

હું આત્મા સદૃષ, ચિદૃષ અને પરમાનંદરૂપ છું.

પરબ્રહ્મ પણ સામ્યજ્ઞાનરૂપ છે, એમ ઉપનિષદ જણાવે છે.

આત્મા એજ પરબ્રહ્મ છે એમ તે બંનેનું એકપણું ઉપનિષદમાં જણાવ્યું છે.

આત્મા જ્ઞાનનો વિષય યતો નથી, પણ જ્ઞાનસ્વરૂપે વિજ્ઞમાન જ છે. જ્ઞાનના વિષયભૂત જડ પદાર્થ અને જડ પદાર્થને આકાર થયેલી અનંકરણી જડજ્ઞતિ એ બેને દૂર કરતાં જડ પદાર્થને અને અનંકરણી જડજ્ઞતિને પ્રકાશનારું જે ઉપાધિરહિત શુદ્ધ ચેતન છે તે બ્રહ્મ છે એ બ્રહ્મ હું છું એવો દૃઢ નિશ્ચય કરવો એનું નામ બ્રહ્મજ્ઞાન છે.

આ શુભ વિચારવડે નક્કી થયું કે આત્મા-પરબ્રહ્મ મારે સાચું સ્વરૂપ છે.

કલેશ, કર્મ અને સંકળ પાપોથી મોકળા થઈ પરમ શાન્તિ અને પરમાનંદની પ્રાપ્તિને વાસ્તે મનુષ્ય-શરીરની પ્રાપ્તિ થઈ છે. મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવો એ મુખ્ય કર્તવ્ય છે. મોક્ષ મેળવવો એ પરમ પુરુષાર્થ છે મનુષ્યશરીરવડે સંસારસાગર તરીકે શકાય છે. બવરોગ શ્રીસદ્ગુરુવૈષ્ણવડે વેદાન્તવિચાર અને યોગ સાધનરૂપ ઔપધી દૂર કરી શકાય છે.

મૂંઝા માથુસની પેઠે વૃત્તિથી રહિત એટલે શાન્ત થઇને રહેવું એ તત્ત્વજ્ઞાન છે. તત્ત્વજ્ઞાન મેળવવાની જિજ્ઞાસા થાય કે વિવેક, વૈરાગ્ય, વિચાર, સદાચાર અને દૈવી સંપત્તિ મેળવવાની અગત્ય છે.

કલિકાલમાં ઈશ્વરનું શરણુ લીધા વિના અંતઃકરણને વૃત્તિરહિત રાખવું મુશ્કેલ છે. બાહ્યદષ્ટિએ પ્રતીત થતું દશ્ય મિથ્યા છે, કુત્સિત છે, સાતિશય દોષવાળું છે અને પરિતાપક છે, એમ સમજી દશ્ય નથી એવા જ્ઞાનવડે મનથી દશ્યનું નિરાકરણ કરી ઉત્કૃષ્ટ આનંદરૂપ મોક્ષમુખ શુદ્ધ, અવ્યય અને સુક્ષ્મ અંતઃકરણમાં પ્રકટાવવું.

ઈશ્વરની શરણુગતિ સ્વીકારવાથી વિદ્યેષ દૂર થઈ શાન્તિ પ્રાપ્ત કરાય છે.

તમેવ શરણં ગच्छ सर्वभावेन भारत ।

तत्प्रसादात्परं शान्तिं स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम् ॥ (ગીતા ૧૮-૬૨)

‘હે ભારત ! તમે મન, વાણી ને શરીરથી તે ઈશ્વરરૂપ શરણુને પામો. તેમની કૃપાથી તમે અંતઃકરણની વૃત્તિરહિત અસંપ્રગાત સમાધિરૂપ ઉત્તમ શાન્તિને તથા મોક્ષરૂપ નિલ્લસ્યાનને પામશો.’

પરમેશ્વરની શરણુગતિથી તેઓની કૃપાવડે અજ્ઞાન નાશ થશે. અજ્ઞાનનો નાશ થવાથી વિજ્ઞાનાનન્દધન પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરાશે-એ રૂપ થવાશે.

અમુપાસિવાસ્તે અનન્યભાવથી શુભ પ્રયત્ન કરવો. પ્રભુસ્વરૂપ બની જવું એ મનુષ્યનું પરમ કર્તવ્ય છે.

(મહાત્માઓની પ્રસાદીમાંથી ઉદ્ધૃત)

—[*]—

शिवरात्रि तथा पादोत्सवप्रसंगे शिवस्वरूप श्रीसद्गुरुनी अर्चनां

[લેખિકા:—વેદાંતતીર્થ, કાંપતીર્થ, વેદાંતરત્ન, દર્શનભૂષણ, વ્યાકરણ વિશારદ, વિદ્યાપારિજાન, વ્યાખ્યાનસરસ્વતી, અભિનવભારતી કુમારી નિર્મલાદેવી.]

મહાપુષ્યમયી શિવરાત્રિ પર્વણી ! સત્યં શિવં સુન્દરમ એ નિર્મલતમ માર્ગના પથિકના અંતરમાં, હૃદયોમાં, પ્રાણોમાં એક જ ઝુંગન બેઠતું હતું કે “શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ” અને દશે દિશાઓમાં શિવતત્ત્વની નિર્મળ સત્તા, ચૈતન્ય રશ્મિ ઝળહળતી હતી. અહા ! કેવી સુંદર શિવમકત્ત્વવિરાટરણી શિવરાત્રિ ! એના સુવર્ણ પ્રભાતે શિવસ્વરૂપ, કિંમ્બચેતિખ્યાત સંતની અર્ચનાનો મહાન લાભ મળ્યો આ એક અકિંચત “નિર્મળ” બાલિકાને ! વાહ પ્રભો ! દયાલો ઈશ્વર ! તારે ચરણે મારું કૃતગ્ર મસ્તકે નમે છે.

મારા પિતાતુલ્ય, પરમભગવદીય રોક દામોદરદાસ માધવજી કે જેઓ શ્રીનાથ ભગવાનના અનન્ય ભક્ત છે અને મારા પિતાશ્રી (જમનાદાસ એચ. સંઘવી જી. પી.) નાં ચિર મિત્ર છે, તે પુણ્યતમાના અંતરે મારા પ્રત્યે પુત્રીવત્ કે તેથી અધિક આદર અને પ્રેમ છે. એથી કેટલીયે વાર શ્રીસદ્ગુરુનાં પૂજનમહોત્સવોમાં મને લાલ આવી નાણી બનાવી છે.

માધવભુવનમાં હું ભક્તિશીલા સા. લક્ષ્મીબેનને અને મારા પિતાતુલ્ય ધીરજલાલ સાંકળિયા એડવોકેટને સાથે લઈ શિવરાત્રિએ પ્રા. ૧૦ાં વાગે અને પાદોત્સવ પ્રસંગે પ્રાતઃ ૬ાં વાગતાં પહોંચી, સર્વ ભક્તમંડળથી હોલ ભરાયેલો હતો. પૂજના આસને હું બેઠી,

શ્રી. હીરાલાલ મહારાજે મંત્રાચારી થઈ ક્યાં, શ્રી નાયગ્રેમી ચુનાચલાઈ પૂજની વ્યવસ્થામાં ખરાબર ખ્યાલ આપતા હતા.

પૂજ પ્રારંભ થતાં કણ્ઠકરમાં અસંખ્ય તંત્રો મારા મગજપરથી પસાર થઈ ગયા. વીજળીને વેગે!—

“અહા! આ કંઈ મહાવિભૂતિની પૂજ કરવા ગેરી છું! જે શ્રીનાથભગવાન (બ્રહ્મવિદ્યપરિણ મહાત્મા શ્રીનથુરામશર્માજી)ની વાણીમા દેવી સરસ્વતીનો વાસ હતો. જેમનાં મુખકમળપર અખટ બ્રહ્મચર્યની તેજસ્વિતા હતી આત્માનુભૂતિની સુધમા હતી. સૌરાષ્ટ્ર-ભૂમિ શોકકરે વહેતે, આતુર દ્વંદ્વે એક મહાત્માની પ્રતીક્ષા કરતી રાતી હતી ક્યાં છે બ્રહ્મતેજોધારી વિગ્રે? ક્યાં છે સ્વધર્મપરિપાલક વૈશ્ણો? ક્યાં છે નીતિમાન પવિત્ર ગૃહસ્થાશ્રીઓ? અને ક્યાં છે ધર્મના સ્તભરૂપ, પવિત્ર આચાર્યો? સુર સરસ્વતીની અર્ચના ક્યા અંતર્હિત ધર્મ ગર્ભ? ક્યાં છે અધ્યાત્મવિદ્યાઆસંગ? અરેરે! અરેરે..... સૌરાષ્ટ્રની પુણ્યભૂમિનું એ મૂક રદન ઈશ્વરે સાબરુ અને પાઠવી એક દિવ્ય વિભૂતિ! બિલખા-આનંદાશ્રમના નાથનિવાસ મંદિરમા ગર્ભએ તો હજુ પણ અનુભવાય છે ત્યાં અક્ષય શાંતિના ઝરા.....દર્શન થાય છે શ્રી ગિરનારની તળેટીનાં તે દિવ્ય વિભૂતિ! આનંદિત કરી ગર્ભ! આલોકિત કરી ગર્ભ સુમુક્ષુઓનાં, આર્તોનાં, બકતોનાં અંતરેને! અને અંતર્હિત ધર્મ ગર્ભ શાશ્વત સમય માટે પોતાના શિવસ્વરૂપમા!”

પૂજ સમયે માર્ક હૈકુ આનંદથી નાચી ઊઠે પશુ કંઈકે રડતું પશુ હવું જે આ પુણ્યપ્રતિ, દિવ્યવિભૂતિનો પવિત્ર દેહ હોત તો મારે જીવનમાર્ગ, કેટલો આલોકિત બનતે? પશુ આનંદ એ રીતે હતો કે મારા પૂ. માતાપિતા (સૌ. હનુમાલક્ષ્મી, શ્રી જમનાદાસ એચ સધવી જે. પી) શ્રી નાથભગવાનના કૃપાપાત્ર બનત અને શિષ્ય હોવાથી કેટલીયે વાર અમારે ઘેર પ્રધાર્મા હતા ત્યારે ત્યારે મુજ બાળકોને દર્શનના મહાલાભો મળ્યા હતા. હું તદ્દન નાની થી બાળકી તે વખતે તેઓશ્રીની સન્મુખ ચ્લોકો બોલતી હતી. તેઓ ખુશખુશ થતા હતા અને મને બહુજ આશીર્વાદ આપતા હતા તે પુણ્યથીત મહાત્માનો મારા પગ વરદ હરત હતા!

તેઓશ્રીની પ્રુનિત પ્રાદુષાપ્રસાદન સમયે અનુભવતી હતી કે મારા યુગયુગના કર્મભંગો પ્રસાસિત ધર્મ રક્ષા છે ચંદનઅર્ચનસમયે અતર તેમની પ્રુનિત સૌરભથી મહેકતું હવું નૈવેદ્યનો મહાયાગ અર્પણ કરતી વખતે જીવનનૈવેદ્ય પણ તેમને ચરણે ધર્યું. કારણ સર્વાત્મ-ભાવના સાચા સમર્પણ સિવાય પરમતત્ત્વની ઉપલબ્ધિ શાય શુ? મક્તગૃહિતમનસેડમનસે ચ તુમ્યં વત્તં મયા મમ મનસ્તદિદં ગૃહાણ । ત્યારપછી પ્રેમનાં પુષ્પે અર્પ્યા ત્યારબાદ આરતી, આર્તજનોની આતિને દૂર કરનારા મહાત્માની આરતી આ “ નિર્મળ ” શિશુ જીતારી રહેલ છે । કેવી લગવડલીલા !’

વદન હો । વન હો । સદ્યુરો । ૧-

૨ તારણકાર । આપના પ્રુનિત પાદારવિદે

પ્રણુતિ પ્રવણુ પ્રસ્તાવનિ ।

દક્ષિણામૂર્તિદ્રાક્ષિણ્યં લઘ્વજા દક્ષિણમર્ગતઃ ।

કૈલાસે કાન્તિમાનાસ્તે નાથુરામો મહાયશઃ ॥

ઈશ્વરોપાસના

(પૂજ્યપાદશ્રીનાથભગવાન)

સર્વપ્રદં ભક્તસુખાવહં ચ, પુષ્પાંયુધારિં પ્રણતાપ્રયં ચ ।

ત્રિલોકનાથં મહાધનાશં ભજસ્વ નિત્યં પ્રાણતાર્તિનારામ ॥

સર્વમંગલમંગલ્યે શિવે સર્વાર્થસાધિકે । શરણ્યે ત્ર્યંબકે ગૌરિ નારાયણં નમોસ્તુ તે ॥
 ઐ હે ઇશ્વર ! હે આનંદરૂપ ! હે કલ્યાણરૂપ ! હે કૃપાસાગર ! હે સર્વશક્તિમાન ! હે સર્વજ્ઞ !
 હે પરમાત્મદેવ ! હું આપનો છું, હું આપને શરણે છું. મારાં કર્મોપાર્જીવ આપની ગ્રેણીથી
 દિવસ અને રાત કાચાથી, વાચાથી ને મનથી હું જે કર્મ કરું છું તે સર્વ હું આપને
 અર્પણું કરું છું. આપ મારી ભુજિને શુદ્ધ કરો, આપના સ્વરૂપવિષે મારા મનને જોડવાની
 કૃપા કરો, અને જન્મમરણવાળા દુઃખરૂપ સંસારથી મને છૂટો કરો, તથા આપના
 પરમાનંદસ્વરૂપની મને પ્રાપ્તિ કરાવો. ઐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ

ઇતિ સ્વાર્થ ઇશ્વરોપાસના

નોંધ. ૧ આ ઇશ્વરોપાસના ને આગળ જણાવેલી પ્રાર્થનાઓ સવારે પચ્ચૈર્મધ્યે
 બેઠવાની પહેલાં, પંછી સ્નાન કરીને, અને રાત્રે સુવાની પહેલાં એમ ત્રણ વાર જરૂર
 કરવી જોઈએ. જો તેમ ન અને તો જેટલી વખત અને તેટલી વખત કરવી.

૨ આ ઇશ્વરોપાસના પોતે કરે, અને ખીજને તે કરવાનો ઉપદેશ કરે.

અથ સ્વપરાર્થ ઇશ્વરોપાસના

જે મનુષ્યોને વધારે પ્રાર્થના કરવા ઇચ્છા હોય તેમણે ઉપર જણાવેલી પ્રાર્થનાની
 સાથે નીચે જણાવેલી પ્રાર્થના કરવી.

હે ઇશ્વર ! હે પરમાનંદમૂર્તિ ! હે મંગળમૂર્તિ ! હે મનોહર મૂર્તિ ! હે સર્વજ્ઞ ! હે
 સર્વશક્તિમાન ! હે પરમાત્મદેવ ! આપ પ્રાણિમાત્રને આનંદમાં રાખો, અને પ્રસન્ન થઈ આપના
 પરમાનંદસ્વરૂપની તેમને જલદી પ્રાપ્તિ થાય એવાં સદ્ગુણો, પુણ્ય ને ભક્તિ તેમની પાસે
 આનંદથી કરાવો એવી મારી પ્રાર્થના છે.

શ્લોક

આનંદમૂર્તિં સુખકલ્પવૃક્ષં કુમારનાથં વિષ્ણુતપ્રપંચમ ।

યજ્ઞાધિનાથં પરમપ્રકાશં નમામિ વિશ્વભરમીશિતારમ ॥

હરે રામ હરે રામ રામ રામ હરે હરે । હરે કૃષ્ણ હરે કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ હરે હરે ॥

ઐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ

શુદ્ધ હૃદયથી આ પ્રાર્થના કરવાથી મનોવાંછિત ફલની પ્રાપ્તિ થઈ જવને આ લોકમાં અને
 પરલોકમાં સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ઇતિ સ્વપરાર્થ ઇશ્વરોપાસના સમાપ્ત

ઉપર જણાવેલી પ્રાર્થનાથી પણ વધુ પ્રાર્થના કરવાની જમને ઇચ્છા હોય તેમણે
 નીચે જણાવેલી પ્રાર્થના કરવી:—

પરમાત્માના આનંદસહિત તેમને પ્રણામ.

શાંતાકારં ભુજગશયનં પદ્મનાભં સુરેશં, ત્રિવિધારં ગગનસદૃશં મેઘવલ્લું શુભાંગં ।
 લક્ષ્મીકાન્તં કમલનયનં યોગિભિર્ધ્યાનગમ્યં, વન્દે વિષ્ણું ભવભયહરં સર્વલોકેનાથ ॥

પરમાત્માને પ્રણામ

નમો બ્રહ્મણ્યદેવાય ગોબ્રાહ્મણહિતાય ચ ।

જગદ્દિતાય કૃષ્ણાય ગોવિંદાય નમો નમઃ ॥

• કર્પૂરગૌરં કરુણાવતારં, સસારસારં ભુજગેન્દ્રહારં ।
સદા વસન્તં હૃદયારવિન્દે ભવં ભવાનીસહિતં નમામિ ॥

સ્તુતિ

ત્વમેવ માતા ચ પિતા ત્વમેવ, ત્વમેવ બંધુશ્ચ સખા ત્વમેવ ।

ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ, ત્વમેવ સર્વં મમ દેવદેવ ॥

જેમને શકરની સ્તુતિ કરવી હોય તેમણે નીચે પ્રમાણે સ્તુતિ કરવી—

શાંતે પદ્મામનરયં શશિધરમુકુટં પંચવક્ત્રં, ત્રિનેત્રં,

શુભં વજ્રં ચ ખડ્ગં પરશુમલયદં દક્ષિણાંગે વહન્તં ।

નાગં ચારાં ચ ઘંટાં વરહમરુચુતં સાંકૃશં વામભાગે,

નાનાલંકારચુક્રં સ્ફટિકમણિનિભં પાર્વતીશં નમામિ ॥

બ્રહ્મેન્દ્રનિશ્વવાદિસુશયિતાય, દેવાધિદેવાય દિગંબરાય ।

અનંતકલ્યાણગુણાર્ણવાય, ગિવાસમેતાય નમઃ શિવાય ॥

વેદાંતવેદાય મહોદયાય, કૈલાસવાસાય શિવાધવાય ।

શિવસ્વરૂપાય સદાશિવાય, શિવાસમેતાય નમ શિવાય ॥

પાર્વત્યા સહિતં ગિરીન્દ્રશિખરે મુક્તામયે મુન્દરે,

પીઠે સંસ્થિતમિન્દુજેખરમહર્નાથાદિગંધિવિતં ।

પંચાસ્યં ક્ષિરિજાજકલ્પધરં ગંગાધરં શુભિન્,

ત્રયશ્ચં પાપહરં નમામિ સતતં પદ્મામનરયં શિવં ॥

વન્દે દેવપ્રમાપતિં સુરગુરું વન્દે જગત્કારણં,

વન્દે પત્રગણુપણં મૃગધરં વન્દે પશુનાં પતિમ્ ।

વન્દે સૂર્યશશંકવહ્નિનયનં વન્દે મુકુન્દપ્રિયં,

વન્દે ભક્તજનાત્રયં ચ વરદં વન્દે શિવં શંકરમ્ ॥

નમ શિવાય સાંખ્યાય હરયે પરમાત્માને ।

પ્રણુતકંક્ષાનાશાય યોગિનાં પતયે નમ ॥ ૨ ॥

તોટક ૭૬

શુભ ધ્યાન ધરૂં શુભ વાણી વદું, પરમારથનાં બહુ કાર્ય કરૂં ।

ધીમંત બર્તુ શ્રીમંત બર્તુ, શુભવંત બર્તુ બલવંત બર્તુ ॥ ૧ ॥

શુચિ પ્રેમ દયા વળી શૌર્ય ધરૂં,

વીરતા ધીરતા ધરી હું વિચરૂં ।

સહુ શક્તિ પ્રલો મુજમાં પ્રગટા,

પ્રગટી પ્રભુધ્યાનમહીજ વહો ॥ ૨ ॥

ગુણજ્ઞતા

[શ્રીશારદાપીઠાધીશ્વર શ્રીમજ્જગદ્ગુરુ શ્રીશંકરાચાર્યસ્વામી શ્રી ૧૦૦૮
શ્રીઅભિનવસચ્ચિદાનંદતીર્થજી મહારાજ તરફથી સંપ્રાપ્ત]

નંબર ૪૯૫

-સવારી મુકામ વીલછા તા. ૧૬-૩-૪૬

મોમુદીતિ નશ્વેતોઽતિતરમેવ શ્રીવિલ્વપુરીસ્થાઽઽનંદાશ્રમસંદર્શનેન । મય
ચલ્લૈક્ષિપ્મહિ વયમિમમાશ્રમમેતદ્ વ્યવસ્થાપકમંડલીસમાદરસમાહુતાઃ ।

પ્રમોદભરતુંદિલં નો માનસંયતેતદ્ વ્યવસ્થાપક વ્રજચારિવ્રજપ્રકાશ, કરશનજીપ્રાણ-
જીવન ઓજા, દયાલસિંહ લાલસિંહ ઠાકોરાઃ શ્રદ્ધાભક્તિભરસંભૂતાં સત્કૃતિમતન્વન્ત-
યાઽઽશ્રમપ્રકાશિતાન્વિધિધ્યાનાર્મિકાન્ગ્રંથાનર્પયામ્યમ્બુદ્રશારદાપીઠગ્રન્થભંડારાર્થમ્ ।

વિવિધધાર્મિકાધ્યાત્મિકગ્રંથરચનપ્રકાશન—વિદ્યામંદિરાસ્થાપન—માસિકપત્ર-
પ્રકટનાદિ સફલકર્મસંદોદેન ગુર્જરસૌરાષ્ટ્રજનતોપકૃતિ ભૂમાનંદમાસ્વયદિદમાનંદા-
શ્રમસ્થાનં નૃનમેવાન્વર્થમિતિ દૃઢં પ્રતીમો વયમ્ ॥

શ્રીરમોમારમણચરણનલિનયુગલીપરિસરે વયમિદમાશાસ્મહે હૃદા મુદા ચ વદયમાધ-
મસંસ્થાપકોદ્દેશં સફલં વિદધાનો લોકકલ્યાણકૃષિરં જીવાદિતિ સર્વમથદાતમ્ । શ્રીઃ ।

શ્રીમજ્જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય શ્રીદ્વારકા શ્રીશારદાપીઠ

ભાવાર્થઃ—આજે આ પવિત્ર આનંદાશ્રમમાં અમારું આગમન થતાં અમારું
આતઃકરણ બહુ પ્રસન્ન થાય છે. આ આનંદાશ્રમના વ્યવસ્થાપક મંડળમાંના શ્રીચક્રચારી
અક્ષયપ્રદાશય, શ્રી. કરશનજી પ્રાણજીવન ઓજા અને શ્રી. દયાળસિંહજી લાલસિંહજી દોરે
શ્રદ્ધાભક્તિયુક્ત અમારો સત્કાર કરી આનંદાશ્રમના સર્વ ધાર્મિક ગ્રંથો પણ શ્રીશારદાપીઠ
ગ્રંથભંડારમાટે અર્પણ કર્યા તે નેહિ અમેને ધણી પ્રસન્નતા ઉપજી છે.

અનેક આધ્યાત્મિક ધાર્મિક ગ્રંથો, પુસ્તકાલય, પ્રદાશનઅવરથા, સંસ્કૃત વિદ્યાલય તે ધાર્મિક
પ્રચારાર્થે પ્રકટ થતું “આનંદાશ્રમ” માસિક વગેરે સનાતનધર્મપ્રચારનાં ઉત્તમસાધનોદારો આ
આનંદાશ્રમ સંસ્થા શુરશત દ્રષ્ટિવાણી પ્રબળું દેખાણુ કરી રહી છે એમ અમારું નિશ્ચિત મંતવ્ય છે.

શ્રીરમાપતિ તથા શ્રી ઉમાપતિનાં ચરણુંકમલોમાં અમારી હાર્દિક પ્રાર્થના છે કે આ સંસ્થા-
મહારમાથીના ઉદ્દેશોને સફલ કરવા ઉપરાંત લોકદુઃખાણુ કરતી છતી ચિરકાલપર્યંત ક્ષેત્રવપ્રાપ્ત કરે.

ગુણજ્ઞતા

[શ્રીશારદાપીઠાધીશ્વર શ્રીમજ્જગદ્ગુરુ શ્રીશંકરાચાર્યસ્વામી શ્રી ૧૦૦૮ શ્રીઅભિનવ-
સચ્ચિદાનંદતીર્થજી મહારાજ તરફથી સંપ્રાપ્ત]

NO. ૪૯૬

તા. ૧૬-૩-૧૯૪૬

વીલછા

વયમામૂલપૃઢં સમવાલોકિપ્મહિ શ્રીકરણસિંહ લાલસિંહ ઠાકોરેણ તથા
શ્રીદયાળસિંહ લાલસિંહ ઠાકોરેણ સહ્યયિતં “Mahatma shreeman Nathu-
ram Sharma” and “Anandashram” इतीदं ग्रन्थग्रंथं प्रमोदेन,
ग्रन्थाचिमौ सरलया हृदयक्षमया चांऽऽग्लषाण्या निबद्धौ ॥

ग्रन्थयोरनयोस्सनातनधर्ममर्म, वैदिकीग्रंस्तुतिः, आध्यात्मिकं तत्त्वं,
श्रीनथुरामशर्मचरितं तथाऽऽनंदाश्रमकार्याणि समुल्लिखितानि परीर्षतन्ते ।

મગ્યનિવન્ધારાશિમૌ સાર્વદિકસાર્વત્રિકૈદિકામુષ્મિકપારમાર્થિકમેય' પ્રાપ્તુ-
યાતૈ ધ્રોહારકાધીશસ્ય ભગવતઃ કૃપયાડમિત્યેતિ શિવમ્ ।

શ્રીમજ્જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય સ્વામીશ્રી અભિનવસચ્ચિદાનંદતીર્થજી મહારાજ
શ્રીદ્વારકા શારદાપીઠ

શબ્દાર્થ — અમોએ શ્રી કર્ણસિંહ લાલસિંહ કાકર તથા શ્રી દયાળસિંહ લાલસિંહ
કાકરે “ મહાત્મા શ્રીમન્નથુરામશર્મા ” તથા “ આનંદાશ્રમ ” એ અને પુસ્તકો ધણાજ
પ્રેમથી સુદર રીતે રચેનાં છે તેનું અમોએ આજે સારીરીતે અવલોકન કર્યું છે -

આ અને ગ્રંથો મનોહર અત્રિજીભાષામા રચાયેલાં છે એટલું જ નહિ પરંતુ, તેમાં સનાતનધર્મનું
રહસ્ય, વૈદિક સંસ્કૃતિ, આધ્યાત્મિક મિહાત સાથે પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નથુરામશર્મા-આચાર્યજીનું
સક્ષિત જીવનચરિત્ર તથા આનંદાશ્રમની આપુ ધર્મધર્મ વ્યવસ્થાનો ઉદ્દેશ્ય દરવામાં આપ્યો છે
છેવટે શ્રીદ્વારકાધીશ ભગવાનની અનુપમ કૃપાદ્વારા પારમાર્થિક શ્રેયને પ્રાપ્ત કરવા
આ અને લેખકો ભાગ્યશાલી થાયો એવા અમારા ભગલ શુભાશીર્વાદો છે

શ્રીમજ્જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય સ્વામીશ્રી
શ્રી અભિનવસચ્ચિદાનંદતીર્થજી મહારાજ દ્વારકા શારદાપીઠ

— [*] —

॥ સનાતનધર્મપ્રવૃત્તિ ॥

પૂજ્યપાદ શ્રીશારદાપીઠાધીશ્વર જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્યજી શ્રી શ્રી ૧૦૦૮
શ્રી અભિનવસચ્ચિદાનંદતીર્થજી સ્વામી મહારાજ જેઓ દ્વારકાપીઠાધીશ્વર છે તેઓ
બીલખામાં શ્રીરાવનેશ્વર ધર્મલયમાં પધારતાં પોલીસપાર્ટી, બેંક અને અધિ-
કારીવર્ગ તથા બીલખાના નાગરિકોએ તેમનું સુદર સ્વાગત કર્યું હતું તેઓશ્રી
“સનાતનધર્મ” એ વિષયપર પ્રવચન કરે છે તેઓશ્રીના પાંચદિવસપર્યંતના
પ્રવચનમાં કર્મ, જ્ઞાન અને ભક્તિસાધે વેગંતોપદેશ ચાલતો, ને તેઓશ્રી સ્વમુખે
પૂજ્યપાદ કૃપાનાથ અને આનંદાશ્રમનો વારંવાર ઉલ્લેખ કરતા હતા નામદાર
દિવાનસાહેબ શ્રી મણિલાલ ઉદાણી સાથે તેઓશ્રી શ્રીઆનંદાશ્રમમાં પધાર્યા
હતાં ને વિધિપૂર્વક તેઓશ્રીનું પૂજન કરવામાં આવ્યું હતું પૂજન થઈ રહ્યા
બાદ તેઓશ્રીએ સનાતનધર્મનું રહસ્ય અને પૂજ્યપાદ કૃપાનાથનું પ્રાકટ્ય ને
ઉદ્દેશ એ વિષયપર સુંદર પ્રવચન કર્યું હતું તથા આનંદાશ્રમદ્વારા શુજરાત
કાઠિયાવાડ અને જગતભરનું મંગળ થાયો એવા શુભાશીર્વાદો આપ્યા
હતા ત્યારબાદ શ્રી દયાળસિંહજીસાહેબે પણ આવા મહાવિદ્વાન ને સૌમ્ય-
મૂર્તિ શ્રીશંકરાચાર્યજીમહારાજના પ્રયાસદ્વારા સનાતનધર્મની રક્ષા અવરથ થશે,
અને પૂજ્યપાદશ્રીનો ઉદ્દેશ ફક્તભૂત થશે, ને તે માટે આપણે સૌ ભાગ્યશાળી
હીએ એમ પ્રાસંગિક વિવેચન કરી આભાર પ્રદર્શિત કર્યો હતો.

પ્રવચન થઈ રહ્યા પછી તેઓશ્રીએ શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ સનાતનધર્મવિદ્યા-
લયના શાસ્ત્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓને દક્ષિણા આપી હતી ભજનધૂન થયા બાદ
સૌને પ્રસાદ ચરણામૃત અપાયાં હતાં.

॥ ૬૦ ॥

શ્રી મુખ્ય રામબાગમાં 'શ્રીમન્નાથ સત્સંગ મંડળ' તરફથી ઉજવાયેલો

શ્રીમન્નાથપ્રભુનો પાટોત્સવ

[સંપાદક:-શ્રી. રૂપસિંહ હરિસિંહ રાણા]

પરમપૂજ્યચરણ કૃપાસિંધુ સદ્ગુરુ પરમાત્મા શ્રીમન્નાથ ભગવાનનો ૧૨મો પાટોત્સવ શ્રીમન્નાથ સત્સંગમંડળે ધામધૂમથી શ્રદ્ધા ને ભક્તિભાવપૂર્વક ભવ્ય રીતે ઉજવ્યો હતો. મુખ્યમાં આવી રીતે પાટોત્સવ ઉજવવાનો પ્રુનિત પ્રસંગ આ પહેલોજ હતો. કૃપાભૂવ નાથની અમોઘ કૃપાથી એ પ્રસંગ ધારવા કરતાં પણ વિશેષ સિદ્ધતાપૂર્વક ઉજવાયો હતો. ખરેખર! નાથની દયાથી શ્રી. ના. સં. મંડળના સભ્યોના હૃદયની ભાવના ફળી હતી.

મનુષ્ય ક્રોધે અહંભાવ રાખે છે. અગર જો દૃઢ શ્રદ્ધા ને ભક્તિભાવે ક્રોધપણ મનુષ્યે શુભકાર્ય આરંભે, તો અવશ્ય તે કાર્યને પ્રભુ પોતાનું ગણી સંગીર્ષાગ અપૂર્વ શોભાસ્પદ બનાવી પરિપૂર્ણ કરે છે. આ વાતનો સ્પષ્ટ સાક્ષાત્કાર થયો, એ વિદિત કરતાં આનંદ થાય છે.

જે સ્થળનું નામોચ્ચારણ કરતાં પુરુષોત્તમ પ્રભુ રામચંદ્રજીનું સ્મરણ થાય, એ સુપ્રસિદ્ધ રામબાગમાં ઉપરોક્ત ઉત્સવ ઉજવવાનું અગાઉથી નિશ્ચિત થયું હતું. જાણવામાં આવ્યું હતું કે, "રામબાગના શેડીઆઓ ધર્મકાર્યોપ્રતિ સહાનુભૂતિ ધરાવનારા છે," અને તે સહ હતું. પાટોત્સવ માટે તેઓ પ્રતિ રામબાગની માગણી તેઓએ બહુ પ્રસન્નતાથી સ્વીકારી હતી.

પરમ પૂજ્ય નાથપ્રભુનાં જ્ઞેઓએ દર્શન કર્યાં છે, તેમજ તેઓશ્રીની અમૃતમય વાણી ને કલ્યાણકર ઉપદેશનો લાભ મેળવ્યો છે તેઓને તો નાથપ્રભુના અવતારી દિવ્ય જીવનનો પરિચય હોય છે, પણ જ્ઞેઓને તે લાભ મળેલ નથી, તેઓ આ મહાપરોપકારી સંતને જાણે, અને તેઓથી પ્રણીત વેદાંત, ભક્તિ, યોગ આદિના અદ્ભુત ગ્રંથો મેળવી વાંચે, એ ધર્મપ્રચારની દૃષ્ટિએ જનતા બહોળા પ્રમાણમાં ઉત્સવમાં લાભ લઈ શકે, એ સાચું આર્મંત્રણ પત્રિકાઓ છપાવી મોટા પ્રમાણમાં ધર્મસ્થળોમાં તથા જિજ્ઞાસુઓમાં આપી હતી, અને તેથી શુભ હેતુ પાર પડ્યો જણાતો હતો.

સમાહોલ બહુ આકર્ષક ને સુંદર બન્યો હતો. કાચનાં અનેક ઝુમરો લટકતાં હતાં, તેમાં ધણા વિદ્યુત દીપકો ઝગમગી રહ્યા હતા. કાચના મોટા તકતાઓમાં દીપકોનાં પ્રતિબિંબો પડતાં બેવડા દીપકો દૃષ્ટિગોચર થતા હતા. આ રીતે સમાહોલ શણગારાયેલો હતો.

ઉપરોક્ત હોલમાં પરમસુંદર ને આનંદસ્વરૂપ પરમકૃપાળુ પૂ. સદ્ગુરુદેવનાં મોટાં દિવ્ય છત્રીજી એક ઉચ્ચ સ્થાનપર રાખવામાં આવેલા સુંદર સિંહાસનઉપર પધરાવ્યાં હતાં. સિંહાસનઉપર રેશમી ઝીંકે જરી લરેલો સુંદર ગાદીચો બિઠાવ્યો હતો. ચારે ખૂણે કેળના સ્યંજ હતા અને આભુઆભુ રંગબેરંગી સુગંધી પુષ્પોની જાળી આચ્છાદિત કરેલ હતી. સિંહાસનની ઉપર સાચા જરીના લપાનું સુશોભિત છત્ર ધરવામાં આવેલ હતું. સદ્ગુરુભક્તોએ યથાશક્ય સદ્ભાવે પોતપોતાની સેવા અર્પી હતી. પરમકૃપાળુ નાથનાં છત્રીજી પણ નવાંજ બનાવ્યાં હતાં, અને તે પણ બહુ થોડા સમય પહેલાંના દિવ્ય દેહનાં સ્વરૂપનાં કર્યાં છે. દર્શન કરતાં નયનોમાં હર્ષાશ્રુ આવી જતાં હતાં, અને હૃદયમાં ભક્તિ-ભાવની અનેક ઊર્મીઓ ઊઠતી હતી.

સમારંભની શરૂઆત વેદપાઠી જૂદેવોના વેદોપાધી થઈ હતી. પછીથી કૃપાનાથનાં ભવાબિધતારક પૂ. પાદુકાજીનું પોડશોપચારથી મહાપૂજન કર્યું હતું, અને પછી પૂ. છત્રીજીનું

પૂજન કર્યું હતું શ્રી. નારાયણસભાર્થ (જમજોધપુરવાળા)એ પ્રભુપ્રાચીના વાંચી હતી, અને શ્રી જ્ઞાનજીભાઈએ પૂ શ્રીમન્નાથમગવાનુંતો આદેશ વાંચી મંજળાવ્યો હતો.

પાય વાગ્યા પછી શ્રી મગનલાલેભાઈનું હરિકીર્તન ચાર થયું હતું તેઓ શ્રીમન્નાથ પ્રભુપ્રતિ જનન્ય પૂજ્યભાવ ધરાવે છે કૃપાનાથનો મહિમા તેણે બહુ સુંદર ને ભોવભર્યા શબ્દોમાં વ્યક્ત કર્યો હતો, અને કીર્તનમાં ભક્ત વિદુરનો પ્રસંગ લઈ શ્રોતાજનોને ભક્તિમગમાં તરબોળ કરી દીધા હતા દુર્યોધન રાજા હતો, લક્ષ્મીવાન હતો, પણ પ્રભુ કૃષ્ણ તેને સાં તે અન્ધાથી હતો, તેથી જમતા ન ગયા, પણ ગરીબ ભક્ત વિદુરને સાં જમવા ગયા, ને બહુ પ્રેમપૂર્વક ભાણ આરોગી. પ્રભુની આ ભક્તવત્સલતાનું જ્યાન શ્રવણ કરતા નેત્રો બીના થયાં હતા તેઓએ બોલતાં જણાવ્યું હતું કે, દિવસમાં ૧૦ વખત દેવદર્શન જનું ને દીલ્માં ટપકાં કરવાં ને ભક્તનો રોળ કરવો, પણ અન્યાયપૂર્વક બળ વાપરી દોષનો દક્ષ પણી લેવાની પ્રવૃત્તિ કરવી આવી બગભગત જેવી પ્રવૃત્તિથી પ્રભુ પ્રસન્ન થતા નથી. આ વખતે તેમણે “ધસત ધમત કયા કરત હૈ” એ દશાત આપ્યું હતું અને ભક્તોના હૃદયોમાં રાગદ્વેષ નિર્મૂળ થયા હોય છે અને માખણથી પણ મૂઢુ હૃદયો તેનાં હોય છે તેમ કહ્યું હતું.

પંજીથી પૂ સ્વામીજી, શ્રી દરણસિદ્ધભાઈ, શ્રી નારાયણમહાભાર્થ આદિએ તે વચનો કહેલ હતાં સ્વામીજીએ કૃપાનાથની ભારે સ્તુતિ કરતા જણાવ્યું હતું કે, શ્રીમન્નાથ પ્રભુ ભુક્ષાનિષ્ઠ ને મહાપ્રેમી હતા સનાતનધર્મો અગ્રહિપરજ તેના ઉપકારો થયા છે તેમ નથી, પણ અમો સન્યાસીઉપર પણ તેઓનો મહદ્ઉપકાર થયો છે. અદૈતમત્વું તેઓએ જે સમર્થન ને વિવરણ મેટા મેટા પ્રશ્નોમાં ને નાની નાની પુસ્તિકાઓમાં પણ કરેલ છે, એ જોઈને અમો પણ અક્ષિત ચર્ષ જન્યો છીએ તેઓશ્રીતા દરેક શિષ્યોનું કર્તવ્ય છે કે, તેઓશ્રીના સિદ્ધાંતને સમજે કેવળ પાકપૂળના દેખાવમાનથી શુરદેવ પ્રસન્ન નહિજ થાય, પણ શુરદેવે જે જે આશાઓ કાનૂનો બતાવ્યાં છે, તેનું પાલન યશે તેજી શુરદેવ તમારા ઉપર પ્રસન્ન થશે અને શુરદેવ પ્રમન્ન થયા, એટલે સર્વ કાર્ક મળ્યા ગયું એમ સમજો.

સારપંજી ઉત્તરભારતીસાધ (કલ્યાણકાર્યાલયવાળા)ની પૂન થઈ હતી અને ૧૦૧ વાગે પૂર્ણ થઈ હતી અને તુરત શ્રી નવનીતભાઈના ભજનો ચાર થયાં હતાં. સદ્ગુરુદેવના પાટોસવના પ્રમગને અનુલક્ષી શ્રી નવનીતભાઈએ બહુધા મદ્ગુરુ મહિમાના ભજનો ગાઈને જનમેદનીને શુરભક્તિના પ્રેમસાગરમાં લીન કરી દીધી હતી રાત્રિના આગ વાગ્યા હતા, પણ હોલ ચિહ્ન સત્મગી જનોથી ભરેલો હતો. સદ્ગુરુદેવના મહદ્ઉપકારોનું વર્ણન કરતાં તેઓ બોલ્યા હતા કે, “પ્યારા! કદી માયાના વાળ ગણાય,” અરે! “કદી આકાશના તારા ગણાય,” પણ પ્યારા મદ્ગુરુદેવના ઉપકારો “કદી ગણાય તેમ નથી” સદ્ગુરુદેવકી જય!

ઉત્સવમાં દર્શનાદિનો લાભ લઈ વિદાય થતા સર્વ જિજ્ઞાસુઓને પ્રભુને ધરેલો પ્રસાદ આપેલ હતો ઉપરાંત નાથસંહિતા ને સમ્યાદિ નિલકર્મની ચોપડીઓ પણ આપવની વ્યવસ્થા થઈ હતી.

છવટે ૧૨૧ વાગ્યે પ્રભુની પ્રેમપૂર્વક આરતી શ્રી મનહેરસિંહ રૂપસિંહ ઉતારી હતી, અને સૌ ભક્તો શ્રીમન્નાથપ્રભુને જાનેકાનેક સા દ પ્રણામો કરી મદ્ગુરુભક્તિની શુભ ભાવનાઓ લઈ ધરભણી વિદાય થયા હતા.

જયશ્રી નાથ મહેશ!

મક્તુબ ફસરદાનજી

[સંપાદક:—શ્રી. અંબાશંકર બાઈશંકર ત્રિવેદી]

(નવાગામ-ખીલખા)

ફસરદાનજીનાં કાવ્ય સાંભળી બધી સલા તથા રવયં જનસાહેબ પણ અત્યંત પ્રસન્ન થયા. માત્ર જનસાહેબની કચેરીમાં ધર્મશાસ્ત્રની સલાહ આપનાર રાજના શાસ્ત્રી શ્રી. પીતાંબર ભટ્ટ નામના જે મહાન વિદ્વાન અને જ્ઞાની પુરુષ હતા તેઓએ જરા માથું ડાલાવી પોતાની મનોમન અપ્રસન્નતા પ્રકટ કરી. આ દરમ્યાન ખીલખા કોઠાએ જોયું નહિ પરંતુ ફસરદાનજીની દષ્ટિ પંડિત તરફ હતા તેથી તે દરમ્યાન ફસરદાનજીનાં જોવામાં આવ્યું, અને ફસરદાનજીને શંકા થઈ કે આ કાવ્યકૃતિ પર પ્રસન્નતા પ્રકટ કરી નહિ. આ વિદ્વાન બહુજ ઈર્ષ્યાવાન બન્યા છે, તેથી તેનો આજે નાશ કરી નાખું, તેથી કોઈ ખીલખા કવિઓની લવિષ્યમાં ઈર્ષ્યા ન કરે; તેવી કુલુહિ ફસરદાનજીને પ્રકટ થઈ. તેથી ખીલખા દિવસની રાત્રિએ ફસરદાનજી પીતાંબરજી ભટ્ટનું ઘર પહોંચી તેઓને ઘેર ગયા અને તુલસીકથારાની ઝોથે છૂપાઈ રહ્યા. ફસરદાનજી સાંગ આવે તો પીતાંબર ભટ્ટને મારી નાંખવાના ધ્યાનમાં લેલા હતા, તેજ સમયે ભટ્ટની સ્ત્રીએ ભટ્ટને પૂછ્યું કે:—“આજ આપને દરબારમાંથી આવતાં હશે કરતાં વધારે વખત કેમ લાગ્યો?” ભટ્ટએ જવાબ આપ્યો કે:—“આજ દરબારમાં મારવાદ દેશના રહેવાસી એ કવિ આવ્યા છે. તેઓએ કચેરીમાં જનસાહેબ શ્રી રાવલ જનમને પોતાનાં કાવ્યો સંભળાવ્યાં. જોકે ખેતની કવિતા પ્રશંસનીય હતી, પરંતુ તેમાંય ફસરદાનજી નામના કવિની કાવ્યરચના અને શુક્તિ અતિ આકર્ષક હતી. તેનો જન્મ ઉચ્ચજાતિ આરણ્ય જાતિમાં છે, અને તે પ્રમાણે વિદ્વાન પણ છે. પરંતુ તે મનુષ્યની કવિતા જનાવવામાં અને મનુષ્યના શુણ્ણવાદ ગાવામાં જેટલો શ્રમ ઉઠાવે છે તેટલો જ શ્રમ જો તે લક્ષિપરામણ્ય ખતી શ્રીઈશ્વરનાં કાવ્ય જનાવવામાં ઉઠાવે તો તેનો અવશ્ય મોક્ષ થઈ જાય, તેમાં જરા પણ સંશય નથી.” ભટ્ટનાં ઉપરોક્ત વચન સાંભળી ફસરદાનજીના મનમાં જે પૂર્વજન્મના સંસ્કારને લઈ અઘાનાંધકાર ઉત્પન્ન થયો હતો તે દરમ્યાન થઈ ગયો, અને તેજ સમયે ફસરદાનજી ભટ્ટજીની સન્મુખ જઈ તલવાર જમીનઉપર નીચે મૂકી ભટ્ટજીના ચરણમાં પડી ગયા, અને વિનયપૂર્વક બોલ્યા:—“મહારામન! મારા અપરાધ ક્ષમા કરો! હું ધાતકી છું. આજે આપે મને જોકે ઘોર પાપકર્મ કરતાં જમાવ્યો છે. તે હું પાપીજીવ આપને શરણે આવ્યો છું. હું ક્યારેય પણ આપના ઝગણમાંથી મુક્ત થઈ શકીશ નહિ” એટલું બોલતાં ફસરદાનજીનાં નેત્રમાંથી અશ્રુની ધારા વહેવા લાગી. ભટ્ટજીએ તુરત લેલા થઈ ફસરદાનજીનો હાથ પકડી લેખા કર્યા, અને પરમ પ્રેમથી તેમને બેટ્યા. અને બોલ્યા કે, “કવિરાજ! તમે તો દેવીપુત્ર છો; અને વિદ્વાન છો.” એ પ્રમાણે કહી મનને શાંતિ આપી પોતાની પાસે બેસાડ્યા.

ફસરદાનજીએ અથડી પ્રતિ સુધી પોતાને ક્યા કારણથી ભટ્ટજીને મારી નાંખવાની કુલુહિ ઉત્પન્ન થઈ એ બધું વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યું, અને ક્ષમા માગી; ભારે કૃપાવાન ભટ્ટજીએ પ્રેમદષ્ટિ કરી કહ્યું કે, “કવિરાજ! આમાં તમારો દોષ નથી. માયાની પ્રવસતા બહુજ ભારે છે, અને ક્રોધ બધાથી ખરાબ વસ્તુ છે. માણસના અંતઃકરણમાં ક્રોધ ઉત્પન્ન થયો

એટલે પછી તેને સારાસારનું જાન રહેતું નથી, અને ક્રોધને વશ થઇ મહાન અનર્થ માર્થ કરી બેસે છે, ક્રોધને વશ કરવો, ક્રોધના પ્રસંગે ગમ ખાઇ નવી એ જાની પુરુષનું મુખ્ય કર્તવ્ય છે." ઇસાઈ બોધવ્યનોથી બહુજીએ ઇસરદાનજીને જાનોપદેશ આપ્યો.

જમરાવલજી ઇસરદાનજીની કાબર્યાતુરી તથા વિદ્વતા જોઇ પ્રસન્ન થયા, અને તેમને પોતાની પાસેજ રાખવા લાગ્યા, અને સારપછી તો દિનપ્રતિદિન કૃપા વધવા લાગી. ઇસરદાનજી પીતાંબર બહુજીના શિષ્ય જની તેઓની યાસે શ્રીમદ્ભાગવતાદિક ભક્તિ-શાસ્ત્રને બહુવા લાગ્યા; અને પ્રભુમકિતમાં લીન થઇ હરિગુણ ગાવા લાગ્યા આશાજીએ તથા ઇસરદાનજીએ જ્યારે મી જમરાવલજી પાસે પોતાના વતન મારવાડમાં જવા રજા માગી સારે જમરાવલજીએ આશાજી ખારેટને ૧ લાખ રૂપિયા પુરસ્કાર આપી વિદાય આપી, તેથી આશાજી મારવાડ તરફ ગયા અને ઇસરદાનજીને તો જમરાવલે પોતાની પાસે રાખી લીધા.

(આશુ)

—[*]—

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર

(ભાગમાસ)

શ્રીસદ્ગુરુપૂજન—મહાશિવરાત્રિના દિવસે આગતુક ગુરુબ્રુઓએ તથા સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવનું યથાવિધિ પેઠાશોપચાર મહાપૂજન કર્યું હતું, પચાત્ ભજનધૂન થયાં હતાં.

પાટોત્સવનિમિત્તે મહાપૂજન—શ્રીઆનંદાશ્રમ-નવાગમમાં શ્રીદક્ષિણમૂર્તિ નાથમંદિરનો ફાગણ સુદિ ૫ એ દિવસે પાટોત્સવ હોવાથી તે નિમિત્તે પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવનું મહાપૂજન યથાવિધિ થયું હતું. તેનો લાભ સેવા માટે બહારગામથી પણ બ્રુઓ ને બહેનો આવ્યા હતાં. મહાપૂજનનું કાર્ય થઈ રહ્યા પછી મી દયાગસિંહજી લાલસિંહજી ઠાકોરે પાટોત્સવના આધ્યાત્મિક રહસ્ય તથા સત્ત્વ ચિત્ત, આનંદ, સ્વાતંત્ર્ય અને ઇશિતા એ છહાનાં પચ-લક્ષણો સંગ્રહી પોતાની બાવલાડી શેલીમાં પ્રવચન કર્યું હતું, અને આ અંકમાં પ્રથમે પ્રસિદ્ધ થયેલું કાવ્ય ગદ્યદ્વય કંઠે ગાયું હતું ને તેપર ચોક્કસ વિવેચન પણ કર્યું હતું સારણાદ શ્રી, કરસનજી પ્રાણજીવન ઝોઝાએ પણ સમયોચિત્ત પ્રવચન કરેલું હતું, પછી ગુરુમહત્ત્વદર્શક “ગુરુમજનયકી” એ ૫૬ સૌએ સાથે ભાવોત્પાદક રાગે ગાયું હતું, ને સૌને પ્રસાદ ચરણામૃત અપાયાં હતાં.

આ માસમાં ૫ સ્વામી શ્રી અદ્વૈતાનંદજી તથા સ્વામી શ્રી. માધવતીર્થજી, બેરાસાવાળા પં. વેદાંતીસ્વામી, તથા શૃંગેરીમહાના ૫ દંડીસ્વામીજી આનંદાશ્રમમા દર્શન સત્સંગાયે પધાર્યા હતા. શૃંગેરીમહાવાળા ૫ દંડીસ્વામીજીએ “ઉપનિષદો” એ વિષયપર પ્રવચન કર્યું હતું, ને ૫ વેદાંતી સ્વામીજીએ “આચાર્યશ્રીની મહત્તા” એ વિષયપર પ્રવચન કર્યું હતું, તેમજ ૫ માધવતીર્થજી સ્વામીજીએ પણ પ્રવચનદ્વારા સત્સંગલાભ આપ્યો હતો.

મુખ્ય ભેદ—શ્રી. ૨૭-૦-૦ થી દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી

લઘુરુદ્ર તથા રુદ્રાભિષેક:—શ્રી દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાંચી, એક ભક્તજન-મુનર્થ, શ્રી કુરુ પ્રાગજી ભટ્ટ-માંગરોગ (લઘુરુદ્ર તથા ભોજન), વિદ્યાર્થી રામચંદર, શ્રી. ગિરધરાલાલ ત્રિવેદી-કુંડલા (લઘુરુદ્ર), શ્રી. કરસનદાસ હરજી.

ભોજનો:—૩. ૨૫-૦-૦ શ્રી. સ્વ. મગનલાલ ડાહ્યાભાઈના આત્મકથાણુયે મહા સુદિ ૧૦ ના ભોજનના. ૩. ૩૯-૧૫-૬ શ્રી. ગિરધરલાલ વિઠ્ઠલદાસ-કુંડલા.

યાજ:—૩. ૨-૮-૦ શ્રીમતી બહેન મણિબાઈ-જોરાવરનગર. (બે યાજ.) ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. મનસુખલાલ દામોદર લખનોરી-કુંડલા તરફથી તેમના સદ્ગત પિતાશ્રી દામોદર મુળુભાઈના આત્મકથાણુયે. ૩. ૫-૪-૦ શ્રી. જયંતીલાલ લાલજીભાઈ જોળનપુત્રા-કુમસ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. કરશનદાસ હરજી. ૧-૦-૦ શ્રી. નાનાલાલ મોનજી-અમરાપુર. ૩. ૨-૮-૦ શ્રી. અજિતરાય હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ. (૨ યાજ.) ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. રાધવ-ભાઈ લીંબુડાવાળા તરફથી તેમના સ્વ. પુત્ર પ્રેમજીના આત્મકથાણુયે. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. દેવુભાઈ દામજી-ખાંટવા હા. શ્રી. ક. હ. વઠુકુલ. ૩. ૫-૪-૦ શ્રી. શુકલ વિશ્વનાથ કાલિદાસ-કુંડલા. ૩. ૫-૦-૦ શ્રી. મૂળજી પ્રાગજી-કરાંચી (૪ યાજના.) ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. વલ્લભસિંહ માનસિંહ-કુંતિયાણા. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. દાદાસિંહ ગંગાસિંહ-કલકત્તા. ૩. ૧-૪-૦ એક ભક્તગન-મુંબઈ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા તરફથી તેમના પૂ. માતૃશ્રીની સંવત્સરી નિમિત્તે યાજ.

અખંડકીપક:—૩. ૧-૪-૦ શ્રી. જયંતીલાલ લાલજીભાઈ-કુમસ. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. અજિતરાય હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ. ૩. ૨-૮-૦ શ્રી. મૂળજી પ્રાગજી-કરાંચી.

[*]

પરચુરણમેટ

[માલમાસ]

૦-૧-૦ પરચુરણ
૫-૦-૦ શ્રી. સ્વ. કાશીરામ દેવશંકર લાહી-
વાળાના આત્મકથાણુયે મેટ.
હા. શ્રી. ક. પ્રા. ઓઝા.
૦-૪-૦ ચિ. જગદીશચંદ્ર મગનલાલ જોશી
૦-૨-૦ જેન કરતુરબાઈ-ખીલખા
૦-૨-૦ શ્રી. અંબાશંકર નાનજી જોશી
૫-૦-૦ " નગીનદાસ લાલજી ટોપીવાલા
હુઆશિયા-રેડેશિયા (આફ્રિકા)
૧-૪-૦ " અજિતરાય હરિદાસ પારેખ-મુંબઈ
૨-૦-૦ " મોહનલાલ મૂળજી
૦-૪-૦ ચિ. અનંતપ્રસાદ અંબાશંકર જોશી
૦-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર કાનજી વકીલનાં
ધર્મપત્ની સંતોષબહેન-ખીલખા
૦-૨-૦ " કરશનદાસ હરજી વઠુકુલ.
૧-૦-૦ " માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા
મહોદયપર્વની મેટ
૧-૦-૦ " કેશવલાલ મા. ચંદારાણા તરફથી
સ્વજયંતીની મેટના

૧-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ મા. ચંદારાણા તરફથી
બ્રહ્મજીનિમિત્તે મેટ
૧-૫-૦ " " " મંકરસંક્રાંતિની મેટ
૨૦-૦-૦ શ્રી. હર્ષદરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ
માંગરોળવાળા તરફથી ફેબ્રુઆરી
માસનાં જપ વગેરેનાં
૧-૧-૦ જેન મણિબેન-જોરાવરનગર
૧-૦-૦ જૂનાગઢના એક વણિકબંધુ
૪-૪-૦ જેન હીરકુખા દાનાભાઈ પટગીર, જેન
મણિબા દાનાભાઈ, જેન કમળાઈ
દાનાભાઈ, જેન દેવુભાઈ-દાનાભાઈ,
શ્રી. મેરામભાઈ દાનાભાઈ, શ્રી.
દેવકુભાઈ દાનાભાઈ, શ્રી. નાગભાઈ
દાનાભાઈ એમણે શુરુદેવની દીક્ષા
ગ્રહણ કરતાં મેટના, તે ઉપરાંત
તેમના તરફથી સૌ આશ્રમ-
વાસીઓને ભોજન આપવામાં
આવ્યું હતું.

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન્ ન વિભેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર કોઈથી પણ ભય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષદ્

વર્ષ ૧૪ મું]

સંવત્ ૨૦૦૨ ક્રિષ્ણ

[અંક ૧૦ મા

શ્રીગુરુચરણે

[લેખક.—શ્રી ચતુરભાઈ આશાભાઈ પટેલ-અમદાવાદ]

જય જય જય જય જય નાથ, જય જય નાથ હરિ;
જય જિહ્વે જય જય નાથ, જય જય નાથ હરિ એ રાગ.

—x—

શ્રીગુરુચરણે આજ, ચિતડું ચોંટ છે;
તનડું ત્યજ દેતું તાપ, પ્રભુપદ લોટ છે. શ્રીગુરુવરં એ રેક.
પ્રાતઃકાલે પ્રભુશ્રી પધાર્યો, સ્વપ્નમહી તો આજ રે,
દર્શન દેવા પાવન કરવા, નાથ પ્રભુ ગિરતાજ. ચિતડું શ્રીગુરુવરં ૧
કામ ક્રોધ મદ મોહ લોભને, દૂર કરો હે નાથ! રે,
દંભ ભયાલિક ને ચિંતાઓ, કાઢો ધર્મ સાથ. ચિતડું શ્રીગુરુવરં ૨
પ્રમાદ આળસ દીર્ઘસૂતતા, દુર્ગુણ બહુ સતાવે રે;
તે સર્વેને દૂર કરીને, ગુરુદયા ગુણ લાવે. ચિતડું શ્રીગુરુવરં ૩
શમ હમ અદ્વા સમાધાનને, આપો દીનાનાથ રે!
ઉપરતિ ને તિતિક્ષા દેજો, મારું ભોડી હાથ ચિતડું શ્રીગુરુવરં ૪

આપચરણમાં પ્રીતિ રહેજે, નાથપ્રભુ! નિરાદિન રે,
 બીજું કંઈ ન જોઈએ મારે, આપતણે આધીન. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૫
 યમનિયમાસન પ્રાણાયામે, પ્રેત્યાહાર પમાય રે;
 સઘં ધારણા ધ્યાન સમાધિ, ગુરુપદ લાગી જાય. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૬
 સગાં સંબંધી સરવે સ્વાર્થી, આ જગની જાગર રે;
 દીકું મેં પ્રભુ! ઘેળે દહાડે, સંશય નથી લગાર. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૭
 ધન દોલત ને માલ ખજાનો, પુત્ર અને પરિવાર રે;
 સ્ત્રી પણ જીવડા! સાથ ન આવે, નિશ્ચય એ ઉર ધાર. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૮
 સાચું ખોદું જાણું પ્રભુજી! અતુલ્ય લીધો જ્યારે રે;
 આપદૃષ્ટાથી સમજ્યો સેવક, ગોથાં ખાધાં ત્યારે. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૯
 હરિ! હવે તો હૃદ થઈ છે, વધુ કસોટી ન કરજો રે;
 નિજનો જાણી ચરણે લેજો, અરજી ઉરમાં ધરજો. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૧૦
 અસાર આ સંસારવિષે પ્રભુ, ચેન પડે નહિ જરીયે રે;
 આપ ઉગારો તોજ ઉગરીએ, ને લવચિંધુ તરીએ. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૧૧
 જીવનભર ભૂલાશે નહિ પ્રભુ! આપતણા ઉપકાર રે;
 દીનદયાળુ! અધમોદ્ધારક! જય જય વિદ્યાધાર! ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૧૨
 ઘણા જનમની રગડ હમારી, નાથ! તમારી સાથે રે;
 તેથી સદગુરુ! આપ મળ્યા છે, માટે દ્યો સંગાયે. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૧૩
 સ્વપ્નમહીં દર્શન શામાટે? દીધાં મારા નાથ! રે;
 પ્રગટ થઈને પ્રભુજી! પકડો, દાસ ચતુરનો હાથ. ચિતકુંડ શ્રીગુરુવર ૧૪

—[*]—

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્રાથભગવાન]

મનની શુદ્ધિમાં, કર્તવ્યનિષ્ઠામાં, સ્થિરતામાં ને સૂક્ષ્મતામાં પ્રયત્નપૂર્વક વધારો કરતા રહેશો.

શુભભાવના, શુભપ્રવૃત્તિ ને શુભચાલનવડે મનની શુદ્ધિમાં, સ્થિરતામાં ને સૂક્ષ્મતામાં વધારો કર્યા કરવાથી જીવાત્માનું ત્રિયસ સ્થાય છે.

જે મનુષ્ય સુખનાં સાધનોને સેવે છે, ને દુઃખોત્પાદક કારણોથી દૂર રહે છે તે મનુષ્ય સુખી થાય છે, દુઃખી થતો નથી.

અંતઃકરણની શુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવાથીજ અંતઃકરણ શાંત, સુખી ને બ્રહ્માનુભવવાળું થાય છે, માટે પોતાનું ત્રિયસ છૂટનારે પોતાના ચિત્તને શુદ્ધ કરવા ઘણામાં ઘણા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

મનાવૃત્તિનું પરમાત્મામાં સ્થિરીકરણ કરવાથી શરીરની સાથે અભેદ પામી તે વ્યાકુલતાને વશ નહિ થાય.

પરમાત્માની ઇચ્છાને બલવતી સમજી તેઓથી જેમ રાખે તેમ રહી વિવેકીએ સંતોષ માનવો જોઇએ

વર્તમાનકાલમાં સર્વ ઉદીચ્ય બ્રાહ્મણોએ શુભેચ્છા ને શુભ પ્રવૃત્તિ રાખી પોતાના બ્રાહ્મણ નામને સાર્થક કરવા ઘણી શ્રદ્ધા, ઘણું ઉમંગ, ઘણું ધૈર્ય ને ઘણી સાવધાનતા રાખી ઘણામાં ઘણું પ્રયત્ન કરવો જોઇએ

સમ્યક્દાનરૂપ બ્રહ્મને જાણવાથીજ બ્રાહ્મણ પોતાના બ્રાહ્મણ યોગ પવિત્ર શુભનામને સાર્થક કરવા સમર્થ થઇ શકે છે, મારે પ્રત્યેક ઉદીચ્ય બ્રાહ્મણે પરમ પવિત્ર સમ્યક્દાનરૂપ રવજાવવાળા બ્રહ્મને જાણવાનો પ્રયત્ન વિવેકાદિ ને અવજ્ઞાદિ સાધનોવડે કરવો જોઇએ વિવેકાદિ ચાર સાધનોવડે મનુષ્યના અંતઃકરણના દોષો દૂર થઇ તેની પવિત્રતા થાય છે, અને અંતઃકરણ પવિત્ર થવાથી તે મનુષ્ય વેદાંતશાસ્ત્રોત્તું અવજ્ઞ કરવા સમર્થ થાય છે.

અવજ્ઞ પછી મનન ને મનન પછી નિદિધ્યાસનની યોગ્યતા આવે છે. નિદિધ્યાસનનો પરિપાક થયે બ્રહ્મના અપરોક્ષ જ્ઞાનવડે તે મનુષ્ય કૃતાર્થ થાય છે.

સાપુરુષોના સમાગમ વિના ને સત્શાસ્ત્રોના અવજ્ઞ અધ્યયન વિના મનુષ્ય વિવેકાદિની પ્રાપ્તિ કરવા સમર્થ થતો નથી, મારે પ્રત્યેક મનુષ્યે તેમાં વિશેષ પ્રત્યેક બ્રાહ્મણે પોતપોતાની અતુલ્યતા પ્રમાણે સાપુરુષોનો સમાગમ ને સત્શાસ્ત્રોત્તું અવજ્ઞઅધ્યયન કરવો.

બ્રહ્મવિદ્યાની અને શાસ્ત્રજ્ઞાનરૂપી અપરાવિદ્યાની પ્રાપ્તિ વિના બ્રાહ્મણત્વ બ્રાહ્મણપણું શોભતું નથી મારે એક પણ ઉદીચ્ય બ્રાહ્મણે નિરક્ષર નહિ રહેતાં ન્યૂનાધિક અંશે પ્રથમ અપરાવિદ્યાની ને પછી પરાવિદ્યાની પ્રાપ્તિ કરવી જોઇએ.

અપરાવિદ્યાની પ્રાપ્તિથી મનુષ્ય શુભાશુભ સમજવા ને અશુભના પરિત્યાગપૂર્વક શુભતું શ્રદ્ધા કરવા સમર્થ થાય છે પછી પરાવિદ્યાવડે બ્રહ્મને જાણી શકે છે.

શાસ્ત્રોક્ત કર્મ કર્યા વિના અંતઃકરણની શુદ્ધિ થઇ શકે નહિ, મારે પ્રત્યેક ઉદીચ્ય બ્રાહ્મણે સંધ્યાદિ નિત્યકર્મે સમજાપૂર્વક આદરથી કરવો જોઇએ શાસ્ત્રે કહેલાં તે શુભકર્મો કરવાથી અંતઃકરણની શુદ્ધિ થતાં તે પરમાત્માની નવધા ભક્તિમાંની કેઇ એક ભક્તિ કરવા સમર્થ થાય છે, ને તે ભક્તિવડે તે પોતાના મનની અનાદિકાલની અચ્છલતાને દૂર કરવા સમર્થ થાય છે, અને પછી વિવેકાદિની પ્રાપ્તિવડે અવજ્ઞાદિ કરવાનો અધિકારી થઇ બ્રહ્મસાક્ષાત્કારવડે પોતાના બ્રાહ્મણજન્મને સંતોષ કરી શકે છે

(ચાલુ)

મદાલસા

[અનુવાદક:-શ્રી. મહારાષ્ટ્રીદાસ ગોકુળદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત વર્ષ ૧૩૦૧ અંક ૨ના પૃષ્ઠ ૧૬૫થી.)

उच्छिद्यो नालपेत्किंचित्स्वाध्यायं च विवर्जयेत् ।

मां ब्राह्मणं तथा चाग्निं स्वमूर्धानं च न स्पृशेत् ॥

જમ્યા પછી હાથ તથા મોં ધોયાવિના કાંઈ બોલવું નહિ, સ્વાધ્યાય કરવો નહિ અને ગાય બ્રાહ્મણ અગ્નિ તથા પોતાના મસ્તકને અડવું નહિ.

न च पश्येद्रविं नैदुं न नक्षत्राणि कामतः ।

भिन्नाસનं तथा शय्यां भाजनं च विवर्जयेत् ॥

તેમજ સૂર્ય ચંદ્ર અને નક્ષત્રોને સ્વચ્છંદપણે જોવાં નહિ, ભાંગેલું આસન ભાંગેલી શય્યા અને ભાંગેલું ઠામ વાપરવું નહિ.

गुरुणामासनं देयमभ्युत्થાनादिसत्કृतं ।

अनुकूलं तयालापमभिवादनपूर्वकं ॥

પોતાના ગુરુજનો (વડીલ વર્ગનાં જનો) ને પોતાની પાસે આવતાં દેખીને પોતાના આસનેથી સત્વર ઊઠી સામા જઈ પધારે પધારે આદિ આવકારનાં વચનોવડે તેમને સત્કાર કરીને પ્રથમ તેમને આસન દેવું તેઓ ખેસે પછી તેમનું અભિવાદન કરવું (પોતાના કુલ શોભ આદિના ઉચ્ચારપૂર્વક પોતાનું નામ જણાવી માનપૂર્વક નમન કરવું) અને પછી તેમને પ્રીતિ ઉપજે એવી દબે તેમની સાથે વાત કરવી.

तथानुगमनं कुर्यात् प्रतिकूलं न संलपेत् ।

नैकचञ्चश्च भुञ्जीत न कुर्याद् देवतार्चनं ॥

એવીજ રીતે પોતાનાં ગુરુજનો પાછાં પધારે સારે પોતાની મર્યાદામુધી તેમને વળાવવા તેમની પાછળ જવું અને જટલો સમય એમનો પોતાને સમાગમ 'રહે તેટલા સમયમાં તેમની સાથેની વાતમાં તેઓ નારાજ થાય એવું કાંઈ બોલવું નહિ. એકજ વસ્ત્ર પહેરીને ભોજન કરવું નહિ. તેમજ એકજ વસ્ત્ર પહેરીને દેવનું અર્ચન કરવું નહિ. ખીજું એક વસ્ત્ર એકદવું અથવા છેવટ ખલાઉપર રાખવું.

न गर्हयेद्बुद्धिजानाग्नौ मेहं कुर्वीत बुद्धिमान् ।

न स्नायीत नरो नग्नो न शयीत कदाचन ॥

બ્રાહ્મણોની નિંદા ન કરવી. બુદ્ધિને સાવધ રાખીને અગ્નિમાં મૂતસાગ કરવો નહિ. પુરુષે નગ્ન રીતે નહાવું નહિ. તેમજ પુરુષે નગ્ન રીતે કદી સૂવું નહિ.

न पाणीभ्यामुभाभ्यां च कंठ्येत शिरस्तथा ।

न चाभीक्ष्णं शिरःस्नानकार्यं निष्कारणं नरैः ॥

તેમજ ખંતે હાથવડે માથું ખંજવાણવું નહિ અને કારણવિના પુરુષોએ વારેવારે માથે નહાવું નહિ.

शिरःस्नातश्च तैलेन नागं किंचिदपि स्पृशेत् ।

अनध्यायेषु सर्वेषु स्वाध्यायं च विवर्जयेत् ॥

માથે નાહીને અંગને તેલનો જરા પણ સ્પર્શ થવા દેવો નહિ અને અનધ્યાયના કહેલા સર્વે દિવસોએ સ્વાધ્યાયનો ભાગ રાખવો.

દ્રાક્ષાનાલગ્નોસ્પાદ્મમેદેત કદાચત ।

ઉદંગમુરો વિષા રાત્રાવુત્સર્ગે દક્ષિણામુલ્લ ॥

બાહ્ય અગ્નિ ગાય અને મૂર્ધની મર્ધાદમાં મૂલસાગ કરવો નહિ. દિવસે ઉત્તરભણી મુખ રાખી મળત્યાગ કરવો, રાત્રે દક્ષિણભણી મુખ રાખી મળત્યાગ કરવો.

આવાધાતુ યથાકામં કુર્યાન્મૂલપુરોચયો ।

દુઃકૃતં ન ગુરોર્દૃષ્ટવાલ્ દુઃકૃતં ચૈનં પ્રસાદયેત્ ॥

દનાણના પ્રસંગોમાં મળમૂલનો લાગ કાવે તેમ કરી લેવો. પોતાના ગુરુને કાંઈ ન કરવા જેવું કંઈયું હોય તે કાંઈની સમીપ કહેવું નહિ અને પોતાના ગુરુજનને રીસ ચડી હોય તો તેમને પાછા પ્રમત્ત કરવા.

પરિવાદં ન શુણુયાદન્યેવાત્પિ કુર્યતાં ।

પગ્યા દેવો માહ્વણાનાં રાત્રો દુઃપ્રામુદસ્ય ચ ॥

બીજાઓની બીજાઓ કાંઈ નિંદા કરતા હોય તે પણ સાંભળવી નહિ અને બાહ્ય રાત્ર તથા દુઃખવડે પીડાયેલાને માર્ગ દેવો (ચાપુ)

—[*]—

મરુત્ત ફૈસરદાનજી

[સંપાદક:—શ્રી અખ્યાશંકર બાઈશંકર ત્રિવેદી]

(નવાગામ-બીલખા)

ભમશી ગવલ ભમે ઈસરદાનજીને ભગીરદારીમાં ૨૪ ગામ તથા વઝાગસુણ, હાથી, ઘોડા વગેરે પુરસ્કારમાં બહુજ માનની માથે આપેલ હતાં, અને રાજ્યના રાજકવિરાજ પદવી આપી બહુજ માનમરતબાધી ભમનગરમાં રાખ્યા હતા.

એક વખત ઈસરદાનજી અશકિત સ્વારી કરી બહાર ફરવા ગયા હતા. આમતેમ ફરતાં ફરતાં નદીકિનારે આવ્યા, ત્યાં એક સોળ વર્ષની કન્યા પાણી ભરવા માટે આવી હતી. તેણે ઈસરદાનજીને જોઈને કહ્યું કે—“ બારોજી ! આપ મને જાણખો છે ? ” ઈસરદાનજી કહ્યું બોલવા જતા હતા ત્યાં ફરીથી કન્યાએ કહ્યું કે—“ ને કઈ બોલો તે વિચાર કરીને બોલજો ! કરણુ કે વીંછીના ડબથી મૃત્યુ પામેલ હું આપની ગવા જાન્યેની જીવું છું. અહીં હુંમેલ શાખાના ચેશાજી મહારીને ઘેર મારા જન્મ થયો છે મારું નામ રાજમાઈ છે, અને મારા સર્વથ હજી સુધી થયો નથી. આપ હવે મારા પિતાને ઘેર આવી મારી માગણી કરો, મને પણ દિવસોથી આપનો વિયોગ થયો છે. હવે જલ્દી આ દાસીનો સ્વીકાર કરો ”

રાજમાઈના ઉપરોક્ત વચન સાંભળી ઈસરદાનજીને પોતાની મત પ્રિયપત્નીનું સ્મરણ થઈ આવ્યું. આખોમાં અશ્રુ આવી ગયાં, અને લગભગ પચ્ચ ઉત્પન્ન થઈ ઈસરદાનજીની આ પ્રમાણેની સ્થિતિ જોઈ રાજમાઈ ફરી બોલવા કે—“ પ્રભો ! આપ જરા પણ શોભ ન કરશો, મારા મૃત્યુમાં આપનો કોઈ દોષ ન હોય, ભાવિ બલવાન છે, ને થવાનું હતું તે થઈ ગયું હવે આપ મારા સ્વીકાર માટે શોધતા કરો, કે નથી હું જલ્દી આપની સેવામાં હાજર થઈ શકું ”

મહીનાર વિચાર કરી ઈસરદાનજી બોલ્યા કે—“ આજ રાત્રિએ તમારે મારા નિવાસસ્થાન ઉપર આવવું. ત. આપણે વિચાર કરી નિશ્ચય કરીશું. ” [ભમનગરમાં

શ્રી. ઝિરધારીજીના મંદિરની ઉત્તર દિશામાં હાથ ચારજુવાડીના નામથી પ્રસિદ્ધ મહોત્સવો છે ત્યાં પ્રથમનાજ ભાગમાં ઈસરદાનજીના નામનું પ્રસિદ્ધ સ્થાન છે ત્યાં ઈસરદાનજી રહેતા હતા. †

મધ્યરાત્રિના સમયે રાજગાર્ધ ઈસરદાનજીની આજ્ઞાનુસાર તેઓના સ્થળે આવી પહોંચ્યાં. ઈસરદાનજી અને રાજગાર્ધ પરસ્પર વાર્તાલાપ કરી રહ્યાં હતાં, તે સમયેજ જામશી રાવજીજી નગરચર્યા જાણુવા માટે નીકળ્યા હતા. તે ઈસરદાનજીના મકાન પાસે આવી પહોંચ્યા. મકાન પાસે ઊંચા રહેવાની સાથે ઈસરદાનજી અને રાજગાર્ધ અને વાતચીત કરતાં હતાં તે સાંભળી જામસાહેબને શંકા થઈ કે અહિં ઈસરદાનજી એકલાજ રહે છે, અને તેને જી નથી; અને પોતે વિદ્વાન અને જ્ઞાની પુરુષ છે એટલે અતીતિના માથે તેમનું ચાલવું અસંભવિત છે, પરંતુ આજે રાત્રિના સમયે એકાંતવાસમાં કોઈ સ્ત્રીની સાથે વાતચીત કરે છે, તેનું શું કારણ હશે; તેના નિશ્ચય તો કરવો જોઈએ. એવો વિચાર કરી જામરાવજીજી મકાનની નજદીકે આવી. સાંભળતા હાથના તો સ્પષ્ટ થઈ ગયું કે અવશ્ય તેઓ કોઈ સ્ત્રીની સાથે જ વાત કરે છે.

હારપંડી જામરાવજીજીએ ઈસરદાનજીને - જોયી અવાંજ કરી બોલાવ્યા. ઈસરદાનજી તુરંતજ મકાનની બહાર આવી જામસાહેબને મકાનમાં પધારવા વિનંતિ કરી. જામસાહેબ મકાનમાં જઈ જુએ છે તો મકાનની અંદર કોઈ પણ કો દેખાઈ નહિ, અને તે મકાનમાં એવી જગ્યા ન હતી કે કોઈપણ માણસ ત્યાં છુપાઈ શકે. માત્ર પદ્મજ જે બિજાજો હતા તેના ઉપર પાથરેલ શાક કેકેકે ઊંચી જણાઈ. ત્યાં જઈ જામસાહેબે શાક ઉપાડી જોયું. તો પુષ્પોતો નાનો સરખો ઢગલો પડેલો જોવામાં આવ્યો. જામશી રાવજીજી હસીને બોલ્યા:—“આટલાં બધાં પુષ્પોતો ઢગલો બિસ્તરપર શા માટે રાખ્યો છે?” ઈસરદાનજીએ કહ્યું:—“આ દુનિયા પ્રભુનો બગીચો છે. તેમાં અર્ચત પુષ્પો છે, તેમાંનાં ચોડાં પુષ્પો અહિં પડેલાં છે. આ સાંભળી શ્રીજામસાહેબે આશ્ચર્યપૂર્વક શાંતિથી પૂછ્યું કે:—“ઈસરદાનજી! આપ કોઈ સ્ત્રીની સાથે વાત કરી રહ્યાં હતા, તે મેં જરાજર સાંભળ્યું છે, પરંતુ અહિં કોઈ પણ જોવામાં આવતું નથી, તેનું શું કારણ છે તે મને વાત કરો.” ઈસરદાનજીએ કહ્યું:—“આપ જરા પીઠ ફેરવી જુઓ જે હશે તે નગરમાં આવશે.”

શ્રીજામસાહેબ પીઠ ફેરવી જુએ છે તો એક મહાન તેજસ્વી દેવી જેવી કાંતિવાળી સ્વરૂપવતી ચારજુજીના તેમના જોવામાં આવી. તે કન્યાની તેજોમય મૂર્તિને જોઈ જામસાહેબે તે કન્યાને હંસવત પ્રશ્નમાં કર્યા. હારપંડી જામસાહેબને ઈસરદાનજીએ પોતાની ગત પત્ની સંબંધી બટનાની વાત અથડી પ્રતિ સુધી કહી સંસગાવી. તે સાંભળી જામસાહેબે પૂછ્યું કે “હવે આપ બંનેની શું ઇચ્છા છે?” ઈસરદાનજીએ કહ્યું કે:—“આપ અમારા પિતા છે. આપને જે યોગ જણાય તે પ્રમાણે અમે વર્તીએ.”

બીજા દિવસે પ્રાતઃકાલમાં જામરાવજીજી પેથા ગઢવીને દરબારમાં બોલાવ્યા અને રાજગાર્ધનો સંબંધ ઈસરદાનજી સાથે કરવા જણાવ્યું. પેથા ગઢવીએ જણાવ્યું. હવેથી જામસાહેબની આજ્ઞાનો સ્વીકાર કરી લીધો. જામસાહેબે આ પ્રમાણે સંબંધ કરાવી રાજગાર્ધને પોતાના તુરકથી સુંદરી બોઢાડી, ગામમાં ગોળ વહેંચાવ્યો; અને શુભ મુહૂર્તે જોવાડાવી ઈસરદાનજીની સાથે રાજગાર્ધના વિવાહ કરાવી દીધા.

(આશુ)

શ્રીઓમાટે શ્રીસૂર્યોપાસના

(પૂજ્યપાદશ્રીમજાધરગવાન)

ઓઝાએ સ્નાનવિધિથી નિવૃત્ત થઈ, પૂજનનાં સાદિયો લઈ, પવિત્ર ને એકાંત સ્થળે ફર્સતું કિંવા બીનતું આસન પાથરી, તે ઉપર નિર્મિતપણે સ્થપિતકાદિ આસનથી બેસી, કેશવાય નમઃ. એ મંત્ર બોલી પહેલું, નારાયણાય નમઃ એ મંત્ર બોલી બીજું, અને માધવાય નમઃ એ મંત્ર બોલી ત્રીજું એમ ત્રણ આચમન જમણી હથેળાવડે કરી ગોવિંદાય નમઃ એ મંત્ર બણી તે હથેળી ધોઈને વિષ્ણુવે નમઃ. એ મંત્ર બોલી પોતાની બે આખાએ અનામિકાવડે પાણીના સ્પર્શ કરવો પછી સૌભાગ્યવતી ઓઝાએ પોતાના સૌભાગ્યની ઇક્ષિમાટે શ્રીલક્ષ્મી, શીપાર્વતી, શ્રીસાવિત્રી, શ્રીસીતા અને શ્રીદૌપદી એ પાંચ મહાસ્ત્રીઓને લાવપૂર્વક નમસ્કાર કરી, નીચેના મંત્ર બણી પોતાના કપાળે કુંડો ચાંલો કરવો —

રમામપૂર્ણાં સાવિત્રી વૈદેહીં દ્રૌપદીં ચ મે;

સૌભાગ્યાય નમસ્કૃત્ય કુંક્રમં ધારયામ્યહમ્ ।

વિધવા ઓઝાએ શ્રીશિવાય નમઃ એ મંત્ર બોલી દારી વિભૂતિનો કે જલનો ચાંલો કરવો. પછી ગળા હાથમાં પાણી લઈ, તે ઉપર જમણે હાથ ઠાંકી, નમો ભગવતે શ્રીસૂર્યાય એ મંત્ર બણી જઈ જમણા હાથનાં આંગળાવડે તે પાણી પોતાના દરિદર નીચેના મંત્ર બોલીને છાંટવું —

યન્મંડલં જ્ઞાનઘનં ત્વગમ્યં ત્રૈલોક્યપૂજ્યં ત્રિશુભામરૂપં;

સમસ્તતત્તેભયદિવ્યરૂપં, પુનાતુ માં તત્સવિતુર્વરેણ્યં ।

પછી નીચેના મંત્ર બણી પૂજાને નમસ્કાર કરી, પોતાના આસનપર થોડું પાણી છાંટવું —

પૃથિવ ત્વયા ધૃતા લોકાઃ, દેવિ ત્વં વિષ્ણુના ધૃતાઃ

ત્વં ચ ધારય માં દેવિ, પવિત્રં કુરુ આસનમ્ ।

પછી નીચે બતાવેલી રીતે ત્રણ પ્રાણાયામ કરવા —

આખ અને મોં બંધ કરી, ગળા નસોરાથી થોડો પવન બહાર કાઢી, જમણા હાથની છેલ્લી બે આંગળીઓથી ગાંઠું નસકોરે દબાવી રાખી, નમો ભગવતે શ્રીસૂર્યાય એ મંત્ર એક વાર મનમાં બોલી જમણા નસકોરાથી પવન બહાર ખેંચવો, પછી અંગુઠાથી જમણું નસકોરે પણ દબાવી દબ ઉપરનો મંત્ર ચાર વાર કે વધારાકિત બણી રહેતાકી અંદર રોકવો, અને એજ મંત્ર બે વાર ઉચ્ચારતાં રોકેલો પવન ધીરે ધીરે ગળા નસકોરાથી બહાર કાઢવો; પાછો એજ મંત્ર એક વાર બણી ગળા નસકોરાથી પવન બહાર ખેંચવો, ચાર વાર કે શક્તિમત્તણે બણી રહેતાકી અંદર રોકવો, ને બે વાર બોલતાં ધીરે ધીરે

૧ શ્રીલક્ષ્મીજી, પાર્વતીજી, સાવિત્રીજી, સીતાજી ને દ્રૌપદીજીને માગ સૌભાગ્યમાટે નમસ્કાર કરીને હું કુંક્રમે ધારણ કરું છું ૨ ભગવાન શ્રીસૂર્યને નમસ્કાર ૩ જે સૂર્યમહલ ધાટા રાત્રેપ, અગાનીઓને ન સમજાય એવું, ત્રણ લોકોને પૂજવાયોગ્ય, ત્રણ શુશુના રૂપવાળું, સમગ્ર તેજોમય ને દિવ્યરૂપવાળું છે, તે સૂર્યમહલનું પવિત્ર દેજ મને પવિત્ર કરો. ૪ હે પૃથિવિ ! તમે લોકોને ધારણ કર્યા છે. હે દેવિ ! તમને વિષ્ણુએ ધારણ કરેલાં છે. હે દેવિ ! તમે મને ધારણ કરો, અને મારું આચન પવિત્ર કરો.

જન્મણા નસકોરાથી બહાર કાઢવો; આ એક પ્રાણુવામિ થયો કહેવાય. એવા ત્રણ પ્રાણુવામિ કરવા. પછી નીચે પ્રમાણે સંકરણ કરવો:—

અન્નાથ મહાભાગદયપ્રદે અમુકમાસે, અમુકપક્ષે, અમુકતિથૌ, અમુકવાસરે, મનોપાત્તદુરિતક્ષયદ્વારા શ્રીપરમેશ્વરપ્રીયથૌ શ્રીસૂર્યોપાસનમહં કરિષ્યે. ૫

પછી એ હાથ જોડી નીચેનો મંત્ર બોલી શ્રીસૂર્યનારાયણનું ધ્યાન કરવું:—

ધ્યેયઃ સદા સવિતૃમંડલમધ્યવર્તી, નારાયણઃ સરસિજાસનસન્નિવિષ્ઠઃ

કેયૂરવાન્ મહરકુંડલવાન્ કિરીટી, હારી હિરણ્યમયવંધુર્ધૃતશંખચક્રઃ ૬

પછી અર્ધીઆમાં જલ લરી તેમાં ચંદન, અક્ષત અને પુષ્પ નાંખી ઊભા થઈ નીચેનો મંત્ર ત્રણ વાર લણી શ્રીસૂર્યનારાયણને ત્રણ અર્થ આપવા:—

નમોસ્તુ સૂર્યાય સહસ્રલાનવે, નમોસ્તુ વૈદ્યાનર જાતવેદસે;

તમેવ ચાર્ધ્યઃ પ્રતિબલ્લુ દેવ, દેવાધિદેવાય નમો નમસ્તે. ૭

પછી અવકાશ હોય તો શ્રીસૂર્યનારાયણનું ચંદનાદિવડે પૂજન કરવું. પૂજન કરી રહ્યાપછી અવકાશપ્રમાણે નમો ભગવતે શ્રીસૂર્યાય એ મંત્રનો હજાર, એક સો આઠ કે છેવટે દશ વાર પણ જપ કરવો; અને તે પછી નીચેનો મંત્ર બોલી શ્રીસૂર્યનારાયણને નમસ્કાર કરવા:—

નમઃ સવિત્રે જગદેકચક્ષુષે, જગત્પ્રસૂતિસ્થિતિનાશહેતવે;

ત્ર્યંબીમયાય ત્રિશુભાત્મધારિણે, વિરંચિનારાયણશંકરાત્મને. ૮

પછી નીચે પ્રમાણે બોલી જન્મણી હથેળીમાં લીધેલું જળ મૂકી તે સૂર્યોપાસન શ્રીપરમેશ્વરને અર્પણ કરવું:—

અનેન શ્રીસૂર્યોપાસનકર્મણા શ્રીભગવાન્ પરમેશ્વરઃ પ્રીયંતાં ન મમ. ૯

સારપછી પોતાના પતિ, પોતાના સંદ્યુર, દેવ, બ્રાહ્મણ અને પોતાના સામુસસરા તથા ધરમાં જે કોઈ વૃક્ષ હોય તેમને એ હાથ જોડી તે જામિણિપર મૂકી તે ઉપર માથું રહે તેમ નમી પગે લાગવું. એ પ્રમાણે નિલ અભિવાદન કરવાથી આયુષ્ય, વિદ્યા, કીર્તિ અને બાળકની વૃદ્ધિ થાય છે. ઇતિ શિવમ્.

—[*]—

૫ અર્ધીઆજ ઘણું મંગલપણું આપનારા અમુક માસમાં, અમુક પખવાડીઆમાં, અમુક તિથિએ, અમુક વારે મારાથી ચયેલાં પાપના તાણદ્વારા શ્રીપરમેશ્વરની શ્રીતિ મેળવવામાટે હું શ્રીસૂર્યનારાયણની ઉપાસના કરું છું. ૬ સૂર્યમંડલમાં રહેલા, પદ્માસનપર બેઠેલા, બાલુબંધવાળા, મગરના આકારનાં કુંડલનાળા, મુગટવાળા, હારવાળા, સોનાના જેવા સરીરવાળા, તે શંખ તથા ચક્રને ધારણ કરનારા નારાયણ સર્વદા ધ્યાન કરવાયોગ્ય છે. ૭ હજાર કિરણવાળા સૂર્યને નમસ્કાર હો. સર્વતા પ્રાણરૂપને ને સર્વજ્ઞને નમસ્કાર હો. હું દેવ ! આપજ અર્થ્ય ગ્રહણ કરો. હું દેવ ! આપને વારંવાર નમસ્કાર. ૮ જગતના મુખ્યનેત્રરૂપ, જગતની ઉત્પત્તિ સ્થિતિ ને તાણતા શરણરૂપ, ત્રણ વેદમય, ત્રણ શુણના સ્વરૂપને ધારણ કરનારા, અને સહ્યા વિષ્ણુ ને શંકરરૂપ સૂર્યને નમસ્કાર. ૯ આ સૂર્યોપાસનકર્મવડે શ્રીભગવાન્ પરમેશ્વર પ્રસન્ન થાઓ. મને ખીજું કશું જોઈતું નથી.

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાત્માશ્રી એકનાથજીનું જીવનવૃત્તાંત

[સપાઠક બ્રહ્મચારી દલપતરામ શ્રીદક્ષિણાર્મી નાથભગવાનના પૂજારી]

[અનુગંધાન વર્ષ ૧૪૩૦ના અઠ્ઠ આઠમાના ૫૪ ૧૧૮થી ચાલુ]

જનાર્દન સ્વામીના ચરિત્રના અત્યંત મહત્વના અર્થગતી-અર્થાત્ શ્રીદત્તભગવાનના અનુગ્રહનો પુરાવો જનાર્દન સ્વામીના પોતાનાજ શિષ્ય પાસેથી મળ્યો છે એ બહુ આનંદની વાત છે. જ્યારે જનાર્દન સ્વામીને સદ્ગુરુ-પ્રાપ્તિની એવી ધૂન ધામી ગઈ કે જગત, સ્વપ્ન અને સુષુપ્તિ ત્રણે અવસ્થાઓમાં આ મિવાય તેમને જીજ્ઞાસુ કર્મ સતતજ નહોતું, ત્યારે ભાવભક્તિના બોક્તા ભગવાન દત્તાત્રય સાક્ષાત્ પ્રગટ થયા અને તેમના મસ્તકપર તેમણે પોતાનો હાથ મૂક્યો ભગવાનના હાથનો સ્પર્શ થતાજ સ્વરૂપસાક્ષાત્કાર થઈ ગયો- 'કર્મ કરવા છતાં પણ અર્થાત્' અર્થાત્ અર્થતીર્થ-બોધ થયો, અને આજ દેહમાં વિદેહતા પ્રગટ થઈ. ગૃહસ્થાશ્રમ છોડાવિના, કર્મભર્યાદાને ઓળખ્યા વિના, પોતાનાં કાર્યો કરતાં છતાં આત્માનુસંધાનને ન છોડવાની કુશળતા તેમને પ્રાપ્ત થઈ તેમની માથેજ મનનું મનપણું છૂટી જવાથી તે મૂર્ચ્છિત થઈ ગયા, ત્યારે શ્રીદત્તભગવાને તેમને ચેતનમાં આણ્યા અને સાંત્વિતકાર્તું આ કીણુ-ઉલ્લેચન શમાવી દઈને પરમાર્તદના આત્મચાનમાં સ્વાભાવિકપણે રહેતા શીખવ્યું પછી શ્રીદત્તભગવાનની પૂજા કરીને જનાર્દન સ્વામી તેમનાં ચરણોમાં પડ્યા આજ અવસ્થામાં ભગવાન પોતાની યોગમાયાના બળથી અંતર્ધાન થઈ ગયા જનાર્દન સ્વામીને આ પ્રમાણે ભગવાનના જે પ્રથમ દર્શન થયા તેનું આ વર્ણન તેમના મુખ્ય શિષ્યે કર્યું છે. 'ગૃહસ્થાશ્રમે છોડ્યા સિવાય, કર્મરેખાને ઓળખ્યા સિવાય' નિઃશ્ચેદ્યથી (આત્મચાનપૂર્વક) ગ્રહેવાનો ઉપદેશ શ્રીદત્તભગવાને જનાર્દન સ્વામીને આપ્યો અને એજ ઉપદેશ તેમની પાસેથી એકનાથ મહારાજને મળ્યો. જનાર્દન સ્વામી અથવા એકનાથ મહારાજને ગૃહસ્થાશ્રમમાં અસંગ-મર્મ-અર્થાત્ અકર્તાપણાના આવપૂર્વક ગ્રહેવાનો જે ઉપદેશ શ્રીદત્તભગવાને કર્યો તે ધ્યાનમાં રાખીને એમના જેવું આપણુ જીવન જનાવીએ તો ગૃહસ્થાશ્રમમાં રહેવા છતાં ભગવત્પ્રાપ્તિ થાય એમાં કંઈજ મઠા નથી અસ્તુ

જનાર્દન સ્વામી જેવા પૂર્ણપુરુષે દેવગટથી વીરાજ માધલિ દુઃ પૈશ્વમાં રહેનારા આપણા બાળ-ભાગવનને પોતાની અચિત્ત શક્તિથી પોતાની તરફ ખેંચી લીધો અને તેના ઉપર કૃપા કરીને તેને જગત્તો ઉદ્ધાર કરવા સમર્થ કર્યો એ ઘણાજ આનંદની વાત બની.

ત્યારે જનાર્દન પતનાં એકનાથને સૌથી પહેલવહેલા દર્શન થયાં ત્યારે બહેને ધણેજ આનંદ થયો ક્રુપ સમાન વિરકત થયેલા એકનાથની એવામનર્મીતને જોઈ જનાર્દન સ્વામી અત્યંત પ્રમદ થયા અને તેમણે તેમને ઘણાજ પ્રેમથી પોતાની પાસે રાખ્યા શરૂના સંદાચાર, બ્રહ્મનિષ્ઠા અને પ્રેમી હૃદયને જોતાજ એકનાથની ચિત્તશક્તિ તેમનાં અણોમાં લાગી ગઈ. એકનાથે સતત ૭ વર્ષ સુધી અત્યંત ભાવભક્તિપૂર્વક જનાર્દન સ્વામીની અપૂર્વ મેલા કરી અને તેઓ તેના અનુગ્રહના સંપૂર્ણ પાત્ર બન્યા એકનાથની ગુરુસેવાનો ક્રમ આ પ્રમાણે હતો-શુરુ સંધને જોડે તે પહેલા શિષ્ય જાગી બેઠા, રાત્રે ગુરુના પગ દબાવતા, શરૂના સૂતા પછી તેમનાં ચરણો તરફની દિશામાં પોને સ્પર્શ રહેતા ગત-દહાડો, ઘેર-બહાર સર્વજ ગુરુની સેવામાં તત્પર ગદીને ધણી ઉત્સાહથી, જે દામ સામેઆવી પડે, તે આરાની વાટ નહિ જોતા તેઓ કરતા હતા બોજન પછી અત્યંત પ્રેમથી પાન બનાવતા અને ગુરુના હાથમાં આપતા તથા ગુરુ વિશ્રામ લેતા સંધ જળ ત્યારે પખો નાખતા, અથવા અન્ય પ્રકારે સેવા કરતા ગુરુના આરામના સમયેજ પોતે થોડોક આગમ લેતા ગુરુને સ્નાન કરવાને વખતે તેમના સ્નાનમઠે વાસણમાં પાણી તૈયાર રાખતા, ઘોલીઈ તેમના હાથમાં આપતા, પૂજાની બધી સામગ્રી તૈયાર રાખતા અને પૂજા સમયે હમેશાં પાસે રહીને જ્યારે જે જે વસ્તુની આવશ્યકતા

હોય, તે આગળ આવીને આપતા. શુરુ સમાધિમાં બેસતા, સારે તેઓ ખારણે ઉભા રહીને બહારની બધી ઉપાધિઓ-અખલગીરીઓથી તેમને મુક્ત રાખતા. શુરુના ધરમાં કેટલાક આશ્રિતો, આંટાફેરા ખાનારાઓ તેમજ નોકર-ચાકરો હતા, પરંતુ તેમની રાહ નહિ બોતાં પોતેજ અત્યંત પ્રેમ અને ઉત્સાહથી, તનમનપૂર્વક શુરુની સેવા કરતા. ઇશ્વરને એજ પ્રાર્થના કરતા કે શુરુસેવા કરવાનું મને એવું બળ આપો કે સધળા નોકર-ચાકરોનું કામ હું એકલોજ કરી શકું. તેઓ પોતાની ભૂખતરસનો ખ્યાલ નહિ રાખતાં શુરુની ભૂખતરસનોજ ખ્યાલ રાખતા. પોતાને માટે ખારામતો કે સવાનો જરાપણ વિચાર નહિ રાખતાં એજ વાતની કાળજી રાખતા કે શુરુની નિદ્રામાં સહેજ પંચ અડચણ આવે નહિ. પોતાનું ભોજન નિયમિત રાખીને એવો પ્રયત્ન કરતા કે શુરુને પૂરતું ભોજન મળ્યા કરે. થોડુંક પણ વધારે ભોજન કરવાથી આળસ આવશે અને તેથી શુરુસેવામાં અડચણ નડશે, એમ વિચારી તેઓ મુક્તાહારવિહારી રહેતા. શુરુનો સંતોષ એજ તેમનો સંતોષ હતો, શુરુના શબ્દોજ તેમનું શસ્ત્ર હતું, શુરુની મૂર્તિ એજ એમના પરમેશ્વર, શુરુનું ધર એજ એમનું સ્વર્ગ, શુરુનાં સર્ગાસંબંધી એજ તેમનાં સર્ગાસંબંધી, એટલુંજ નહિ, પરંતુ 'શુરુઃ સાક્ષાત્પરબ્રહ્મ એજ એમની ભાવના હતી, અને એજ પરમ શુદ્ધ ભાવનાથી તેઓ શુરુની અખંડ સેવા કરતા હતા. આ છ વર્ષોમાં એકનાથને પહોંચતું સ્મરણ પણ ના થયું, એટલુંજ નહિ પરંતુ, તેમને પોતાના દેહનું પણ ભાન રહ્યું નહિ. માત્ર શુરુસેવાનેજ તેમણે પરમ ધર્મ માન્યો, અને ત્રણ અવસ્થામાં શુરુ સિવાય તેમણે કોઈ વસ્તુનું ચિંતન પણ ના કર્યું. શુરુસેવા કરતાં કરતાં એકનાથના બધા મનોવિકારે શાંત થઇ ગયા, ભૂખતરસ વગેરે પ્રાણધર્મ છૂટી ગયા, રાગ-દોષ વગેરે શરીર છોડીને આત્મા ગયા, ધૃતિયો વાસનારહિત થઇ ગઇ, શરીર તેજોમય થઇ ગયું. આંતરિક સમાધાનનું તેજ શમરોમમાંથી પ્રગટ થવા લાગ્યું. શુરુસેવાથી એકનાથ દેહાભિમાનરહિત થઇ ગયા. આ પ્રમાણે શુરુસેવામાં તેમની ચિત્તશુદ્ધિ થઇ અને તેઓ શુરુપ્રસાદ પામ્યા. આવી શિષ્યશુદ્ધિપૂર્વક રહેતાં રહેતાં તેમણે સાક્ષાત શુરુબુધથી જ્ઞાન-શ્ચરી, અમૃતાનુભવ અને શ્રીમદ્ ભાગવત વગેરે ગ્રંથો સાંભળ્યા પરિણામે તેમને આત્મજ્ઞાન લાખું-સ્વસ્વરૂપની પ્રતીતિ થઇ. માત્ર સંસારના વિષયોમાં પડેલા લોકોને આ વિષયપૂર્ણ સંસાર સિવાય બીજું કંઈ સહ્યું નથી, તેજ પ્રમાણે તેમના શ્રવણ, મનન, નિદિધ્યાસન અને સાક્ષાત્કારને માટે શુરુના સિવાય બીજો કોઈ વિષયજ રહ્યો નહિ. જેઓ અધકચરા પારમાર્થિક છે, તેમની અત્યંત દુર્દશા થાય છે. તેઓ શ્રવણ કરે છે પરમાર્થનું, અને મનન કરે છે વિષયનું. નિદિધ્યાસન પ્રપંચનું કરે છે, અને તેમને સાક્ષાત્કાર થાય છે માત્ર દુઃખ દુઃખ અને દુઃખનો એકનાથ શુદ્ધિવાથી પોતાને ધન્ય સમજતા. જે ભક્ત નથી તેને સેવામાં અત્યંત કષ્ટ લાગે, પરંતુ એકનાથ સદખા શુરુભક્તને તેજ સેવા પરમ અમૃતદ્રવ્ય હોવાથી તેનેજ તેમણે પોતાનું મહદ્લાઝ્ય માન્યું. તેમણે પોતેજ પોતાના લખેલા ભાગવતમાં શુરુ અને શુરુભજનનો મહિમા ગાયો છે. (ચાલુ)

॥ સનાતનધર્મપ્રવૃત્તિ ॥

શ્રીઆનંદાશ્રમતરફથી આલતા સનાતનધર્મશિક્ષણના વર્ગોની નિરીક્ષા કરવામાટે શ્રી. કરશનજી પ્રાણજીવન ઓઝા ગયેલા છે. તેઓ કુતિયાણા, માણાવદર, વંથલી, આંટવા, ધોરાજી, પોરબંદર આદિ સ્થળોએ જઈ સનાતનધર્મસંબંધી પ્રવચનો કરી સારો લાભ આપે છે. તેજ પ્રમાણે તેઓએ વંથલીમાં સનાતનધર્મશિક્ષણવર્ગનું નિરીક્ષણ કરી સંતોષ પ્રદર્શિત કર્યો છે. અમદાવાદમાં થયેલા વિશ્વશાંતિયજ્ઞમાં શ્રી.

જ્ઞાનજ્ઞાનસાધ્ય દેવેએ તેમજ તેમના મિત્રમંડળે ત્રણમાસ સંતનુ ગીતાપાઠો કરી તે યજ્ઞમાં સારો ફાળો અર્પણ કરેલો તેથી ગીતાયજ્ઞના સ્પષ્ટ પૂજ્ય સ્વામીશ્રી વિદ્યાનંદજી મહારાજશ્રી તરફથી ચાંદીનાં ચંદ્રકો પ્રસાદીરૂપે આવેલાં તે શ્રી કરશનજી ભાષના હસ્તે સૌને અર્પણ કરવામાં આવ્યાં હતાં ગીતાજ્ઞના અભ્યાસની આવશ્યકતાપર તેમણે પ્રવચન કરી ગીતાપાઠકોને ધન્યવાદ આપ્યો હતો શ્રી કરશનજી ભાષ્ય દેવેએ પણ ગીતાજ્ઞમાંથી સુંદર વ્યાખ્યાન કરી, પૂજ્ય વિદ્યાનંદજી સ્વામી મહારાજશ્રી તરફથી આવેલો ગીતાશ્યાસ સતતપણે ચાલુ રાખવાનો અને ઉત્સાહપૂર્વક તે વધારતા રહેવાનો આશીર્વાદાત્મક 'સંદેશો' વાંચી સંભળાવ્યો હતો. પશ્ચાત્ત સમા વિસર્જન થઈ હતી.

—[*]—

શ્રીઆનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંડળતરફથી તેમજ શ્રીમન્નાથ સત્સંગમંડળતરફથી પૂજ્ય. પાદ ગુરુદેવજી વિધિપૂર્વક મહાપૂજન થયું હતું

વેદાંતજ્ઞાનગોષ્ઠી

[સંપાદક—શ્રી કરશનજી પ્રાણજીવન ઓછા]

શિષ્ય—બ્રહ્મ કેવું છે ?

સદ્ગુરુ—સ્વિચ્છાશક્તિવડે આ બ્રહ્મ સર્વના કારણરૂપ થઈ અક્રિય હોવા છતાં સક્રિય બામે છે. પણ વાતવિક્રમને અવિહારી હોવાથી તે કોઈ પણ પદાર્થનું કારણ હોઈ શકે નહિ વળી આ તત્ત્વ અપરિણામી હોવાથી સર્વ પવિત્ર જ છે અર્થાત્ તે કંઈ ભાસે છે તે સર્વને સત્તા સૂતિ આપનાર તથા પદાર્થરૂપે પૃથક્ જણાવનાર પણ તેજ છે, ને અસ્તિરૂપે તે સર્વમાં રહેલ છે

ત્રાજની સત્તા જેમ અધિગરીઓમાં તેના હેઠા પ્રમાણે ઓછા વધતા પ્રમાણમાં સંક્રમિત હોય છે તેમ અનંતકારણની ઉપાધિજેદે આ તત્ત્વ પણ સર્વમાં સંક્રમિત છતાં ઓછા વધતા પ્રમાણમાં પ્રત્યક્ષ થાય છે આ બ્રહ્મસ્વરૂપ કડી ઉત્પન્ન થયું નથી, તેમજ કાષ્ટને ઉત્પન્ન કરતું નથી તે સદા અસ્તિ, ભાતિ ને પ્રિયરૂપે સર્વ વિદ્યમાન છે

શિષ્ય—બ્રહ્મ જગત્તા કારણ કે કાર્યરૂપ કેમ ન ગણાય ?

સદ્ગુરુ—બ્રહ્મ નિષ્ક્રિય છે. અર્જુનોડયં પુરુષ " આ પુરુષ અસંગ છે. એ શ્રુત્યનુસાર તેનું અર્ચનપણું કોઈના કારણરૂપ કે કાર્યરૂપ ન થઈ શકે જ્યારે તે માધાવિશિષ્ટ થાય ત્યારે કારણરૂપ ગણાય

શિષ્ય—બ્રહ્મને માયાનું કારણ માની શકાય કે નહિ ?

સદ્ગુરુ—માયા તેને આમને રહે છે છતાં તે બ્રહ્મ માયાનું કારણ નથી, વળી તેનું સ્વરૂપ અદિતી હોવાથી મનુષ્યની બુદ્ધિમાં પણ પરાક્ષરીતેજ તેનું જ્ઞાન થઈ શકે છે, અને તેથીજ આ સ્વરૂપનું વર્ણન વિસ્તારરૂપે કહેવાય છે—અનંતરૂપે—શ્રુમારૂપે—આપકરૂપે કહેવાય છે.

શિષ્ય—જીવો સાક્ષી કાણ ને તે કેમ ઓળખી શકાય ?

સદ્ગુરુ—સર્વશુદ્ધિતિબેલા સાક્ષી ચેતનરૂપે તે પ્રકાશી રહેલ છે. કામદિ સર્વ વૃત્તિએના સાક્ષી ચેતનરૂપે આ સર્વ જીવોના સારરૂપ છે, એટલે કે અંત કારણરૂપ ઉપાધિએ શકેલું ચેતન્ય તથા તેમા પ્રતિબિંબિત થયેલા ચેતનના ધર્મો આ ત્રિપુટીરૂપ—જીવના સારરૂપ—દેહરૂપે આ ચેતન્ય ઓળખાય છે ને તે જીવો સાક્ષી છે.

શિષ્ય—સધને ધ્વજ એકજ છે, છતાં અનેકરૂપે કેમ ભાસે છે ?

સદ્ગુરુ—અલ્પ તત્ત્વરૂપે રહેલું આ ધ્વજ ત્રણે શરીરથી પર રહી દશવસ્તુઓને નામરૂપે પ્રકાશી રહેલું છે. અતિવ્યાપ્તિદાપની નિવૃત્તિઅર્થેજ આ સર્વતું પરમ અધિષ્ઠાન ધ્વજ છે તેમ કહેવાય છે. તે ધ્વજ એકજ હોવા છતાં માયાથી તે અનેકરૂપે ભાસે છે, છતાં અંતર્દૃષ્ટિએ તે અદ્વિતીય હોય છે, છતાં ત્રિપુટીના સાક્ષી છે.

“ચદ્વિદ્દંષ્ટિ વ્યપેતાયાં અંતર્દૃષ્ટ્યા ચદોક્ષતે ।

નિગૂઢં બ્રહ્મચૈતન્યં તદ્બ્રહ્મેત્યવધારયેત્ ॥”

બુદ્ધિ નેત્ર અને સૂર્ય એ ત્રિપુટીનો સંયોગ જેમ સર્વ પદાર્થને પ્રકાશ છે તેમ આ ચૈતન્ય અંતઃકરણમાં રહી સર્વ વસ્તુઓનું જ પ્રકાશક છતાં અત્યંત નિર્મલ છે.

“તસ્ય ભાસા સર્વમિદં વિભાતિ”

તેના ભાસવાથી આ સર્વ અન્ય ભાસે છે. આ વસ્તુ કેવલ આવરણુલંગથી જ જોય છે, અન્યથા નહિ. આવરણુનો લંગ થયે તેના ધર્મે બુદ્ધિમાં સંપૂર્ણપણે સ્ફુરવાથી તેનું જ્ઞાન થયું તેમ કહેવાય છે.

જક પદાર્થોના જ્ઞાનમાં ઘટિ ચિદાભાસનો આશ્રય લઈ કાર્ય કરે છે, પણ આત્મજ્ઞાનમાં ચિદાભાસની સ્થિતિ છતાં તે અજાપાય છે.

શિષ્ય—ચિદાભાસ એટલે શું ?

સદ્ગુરુ—જેમ કેઈ મનુષ્ય દીપક લઈ રાત્રિએ અન્ય પદાર્થોને જોવા જતાં તે તે પદાર્થોનું જ્ઞાન તેને થાય છે, પણ તેજ દીપક લઈને મધ્યાહ્ન કાલને સૂર્ય જોવા જતાં સૂર્યના પ્રકાશમાં દીપકનો પ્રકાશ તેનું અસ્તિત્વ હોવા છતાં લય પામે છે, તેમ આ ચિદાભાસ આત્મજ્ઞાન થતાં અજાપાય છે. સ્થૂલ પદાર્થનું જ્ઞાન થતાં પૂર્વે પ્રથમનું આવરણુલંગ વૃત્તિવડે થાય છે. જેમકે ઘડ્યે ઘટઃ આ ધડો છે. આ ધડો એ જ્ઞાન ચિદાભાસને ખીજીજ દ્વણે મચા ઘટઃ જ્ઞાતઃ મારાથી ધડો જણાયો એ રૂપે થાય છે. આ થયેલા જ્ઞાનને પ્રકાશનાર અથવા તો આ જ્ઞાનનો સાક્ષી કૃટસ્થ ચૈતન્ય છે. જેમ ધટમાં અદૃષ્ટ ભાસતા પ્રકાશનું જ્ઞાન કરવા ધટરૂપ આવરણુલંગ ખસે છે. તે પ્રકાશને પ્રકાશવા અન્ય પ્રકાશ આવશ્યક નથી, તેમ આ આત્માને જાણવા કેવલ આવરણુલંગજ આવશ્યક છે, અન્યકોઈ પ્રકાશકે આનું છે જ નહિ.

આ ઉપરથી ત્રાંચનારને સમજાશે કે—અંતઃકરણમાં પડેલું ચૈતન્યનું પ્રતિબિંબ તે ચિદાભાસ. ચિદાભાસનો ઉપયોગ વ્યાવહારિક જ્ઞાનમાં છે. પારમાર્થિક જ્ઞાનમાં ચિદાભાસ કૃટસ્થમાં અજાપાય છે એટલે મિથ્યાભિમાન મૂકી કૃટસ્થસ્વરૂપે રહેવા ઇચ્છે છે.

શિષ્ય—ધન્ય છે ગુરુજી ! હજી ધ્વજતત્ત્વ વિષે કંઈ કહો.

સદ્ગુરુ—ધ્વજતત્ત્વ વખાણ્યેથી સમજાય તેવું નથી. જેમ શેરડીની મધુરતાનું વર્ણન કદાપિ દશ વર્ષપર્યંત કરવામાં આવે તોપણ તે મધુરતા અનુભવાતી નથી, પણ તે ચૂસ્યાથી અનુભવાય છે, તેમ આ તત્ત્વ અઘૌકિક હોવાથી તેનું અપરોક્ષ જ્ઞાન થયેજ અનુભવી શકાય છે, તાત્પર્ય અનુભવરૂપ છે. જેમ સાકરનો ગાંગડો એકરસ મધુર છે એટલે કે ઉપરથી, નીચેથી, આભુઆભુથી અને અંદરથી સર્વત્ર સમાન મધુર છે તેમ આ ધ્વજતત્ત્વ સર્વના વિવર્તરૂપે મૂળભૂત છતાં અખંડ એકરસ નિર્મલ છે, અર્થાત્

માયા અને માયાના કાર્યથી રહિત છે. જ્ઞાનીઓ તેને સ્વેદા અવેશ છતી પરોક્ષપણે મનુભવે છે. આ તત્ત્વ પૃથિવ્યાદિ મૂર્ત સ્થુલજૂતા તથા વાસ્ત્વાદિ અમૂર્ત સૂક્ષ્મજૂતાથી રહિત છે. શાતરૂપ, ક્ષોભારહિત, અસાધારણ સ્થિત, વ્યાવહારિક તેમજ આતિભાસિક પદાર્થોથી બિન બાજુ વસ્તુ છે. માયા, જૂતા ને તેનાં કાર્યો બાધ થયે સતે ને કંઈ ચિન્માત્ર રહે છે તેજ આ વસ્તુ છે, તેજ જલ છે. માયાદિ કાર્યો તેના સંક્રમણથી બંને ચેતન જેવાં બાસે પણ વાસ્તવિક ચેતનરૂપ નથી. આવી રીતે ને કાલે આ સબળ બાધ પામે છે, અર્થાત્ મિથ્યાત્વના સુદૃઢ નિશ્ચયરૂપે સ્થિત છે. (ચાલુ)

— [*] —

શ્રીજ્ઞાનંદાશ્રમ-સમાચાર

[શકવ્રત માસ]

‘ મુખ્યકોટ—’ ૩. ૨૦-૦-૦ શ્રી. દ્વારકાદાસ ખેતસી-કરાચી. ૩. ૧૦-૦-૦ સ્વ ખેન મહાસ્વેતા-હા શ્રી રામજી વિશ્રામ પૂનરા-કરાચી. ૩. ૬-૦-૦ શ્રી ધનજીશા અરેશર મીસ્ત્રી-મુખર્ધ. ‘ લઘુરુદ્ર’ ને રુદ્રાભિષેક—શ્રી ગોરધનદાસ હીરજી-ચરખા (રુદ્રાભિષેક) શ્રી. ભગવતલાલ મગળદાસ-ખોરીવલિ (લઘુરુદ્ર) શ્રી. રતનશી લલ્લુભાઈ-ઉમરાવાળા (રુદ્રાભિષેક) શ્રીમતી કસ્તુરબેન ગોરધનદાસ (રુદ્રાભિષેક) શ્રી મગનલાલ દયાળજી રાહિયા-મોખાસા (લઘુરુદ્ર) શ્રી મૂળજી પ્રાગજી-કરાચી (રુદ્રાભિષેક)

‘ જોગન—’ ૩. ૨૮-૧૪-૯ શ્રી હેલશકર દયારામ અવાણિયાવાળા તરફથી જોગન હા શ્રી ચપકલાલ મૂળશકર-મેદરા. ૩. ૧૧-૧-૩ શ્રીમતી મગળાલક્ષ્મીબેન મણિલાલ કેરાણી-મુખર્ધ. ૩. ૬-૪-૦ ડા. શ્રી વામનરામ જટારાકર પાંડુવાળા તરફથી પાટોત્સવના જોગનના ૩. ૨૩-૧-૦ સ્વ જયકૃષ્ણ ઉદજીના વિધવા કુંવરબાઈના ટ્રસ્ટીઓ-પોરબંદર. ૩. ૨૯-૯-૩ શ્રી. પોપટલાલ વાલજી રંગરેજ-જામનગર ૩. ૨૪-૧-૯ શ્રી. ભગવાનજી મનુભાઈ ચદારાણા-ભાવનગર

‘ યાળ—’ ૩. ૧-૪-૦ શ્રી ચપકલાલ મૂળશકર-મેદરા. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. વિદ્યુલદાસ લાધારામ હરખજી-જેસીપરા. ૩. ૧-૪-૦ શ્રી ગોરધનદાસ હીરજી-ચરખા ૩. ૧-૪-૦ શ્રી ભગવતલાલ મગળદાસ-ખોરીવલિ ૩. ૧-૪-૦ શ્રી રતનશી લલ્લુભાઈ-ઉમરાવાળા ૩. ૧-૪-૦ શ્રી ભગવાનજી મનુભાઈના શુભલગ્ન પ્રસંગે હા. શ્રી કરશનજીભાઈ ૩. ૧-૪-૦ ખેન ગોદાવરી લાલસિંહજી-કુતિયાણા ૩. ૧-૪-૦ દેવશકર સ્વામજી-ભીડારા ૩. ૫-૦-૦ ખેન દરતુરખાઈ ગોરધનદાસ-વીજેપારલા (ખાર) ૩. ૧-૪-૦ ગ સ્વ. લીલાવતીબેન-વીલેપારલા, ૩. ૨-૦-૦ સૌ. ભાગીરથી મગનલાલ ત્રિવેદી ૩. ૧-૪-૦ શ્રી હરખશકર દયાશકર ૩. ૩-૧૨-૦ રૂનાચસિંહ નયુસિંહ-બેંગલોર ૩. ૧-૪-૦ શ્રી દુર્લભરામ નિશુવન-વરતેજ. ૩. ૧-૪-૦ સ્વ ખેન દેવકુંવર હા શાસ્ત્રી જયશકર ભટ્ટ અમરાવાદ ૩. ૨-૮-૦ શ્રી દયાળસિંહજી હા કોઠાર ૨ યાળ ૩. ૫-૪-૦ શુકલ વિશ્વનાથ કોલિદાસ-કુંકલા ૩. ૧-૪-૦ શ્રી હરખચંદ લક્ષ્મીચંદ શાહ-જૂનાગઢ ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. નાનાલાલ હાનુશકર-મીતડી ૩. ૩-૧૨-૦ શ્રી મૂળજી પ્રાગજી-કરાચી. ૩ યાળ. ૩. ૧-૪-૦ ખેન હિયાબેન પ્રતાપસિંહ-જૂનાગઢ ૩. ૧-૪-૦ હાકર દયાશકર ભાણુજી-કોઠાવદર ૩. ૧-૪-૦ લક્ષ્મીશકર રઘુરામ-અમરેલી ૩. ૧-૪-૦ ગૌરીશકર નાગજી-ઈગોરાળા ૩. ૨-૮-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચદારાણા (૨ યાળ) ૩. ૧-૪-૦ શ્રી. મા. ના. ચદારાણા તરફથી દુધનિમિત્તે ૩. ૧-૪-૦ શ્રી વાસુદેવ મણિશકર નાની.

અખંડદીપકઃ—૩૧. ૦-૪-૦ શ્રી. પ્રભુલાલ કાનજી દવે-વંચલી. ૩૧. ૦-૪-૦
 શ્રી. રતિલાલ મંગળજી-મોજરા. ૩૧. ૦-૪-૦ શ્રી. લવજી રણછોડ-ચાંપરાજ ચરખા. ૩૧. ૦-૪-૦
 શ્રી. રતનશી લક્ષ્મીભાઈ-ઉમરાળા. ૩૧. ૦-૪-૦ ગોલવરીબેન-કુંતિયાણા. ૩૧. ૦-૧૧-૩ શ્રી. કરશનજી
 પ્રાણજીવન ઓઝા-દીપમાળા. ૩૧. ૦-૨-૬ બેન મંગળાલક્ષ્મી મણિલાલ-વીલેપારલા. ૩૧.
 ૧-૦-૦ શ્રી. વામનરાય જટાશંકર-પાટણ. ૩૧. ૧-૮-૦ શ્રી. રૂનાચસિંહ નયુસિંહ-બેંગલોર.
 ૩૧. ૦-૮-૦ શ્રી. દયાળસિંહ લાલસિંહ ઠાકોર-જૂનાગઢ.

પરચુરણમેદ

[કાંદયુનમાસ]

૦-૧-૦	પરચુરણ	રુદ્રાભિષેકના પૂજપોતથા બેટના
૦-૪-૦ શ્રી.	જગનલાલ નરભેરામ-ધ્રાક્ષા	૧-૪-૦ „ શામજી મોરારજી-કેશાદ
૦-૪-૦ „	જેસુખલાલ-ધ્રાક્ષા	શ્રીઆર્તદાશમ-નવાગામમાં પાટાસર્વનિમિત્તે
૧-૪-૦ „	કુરજી પ્રાગજી લક્ષ્મી મંગરોળવાળા	પૂજનમેદઃ—
૫-૦-૦ „	હીરાલાલ મણિશંકર રાવલ	૧-૦-૦ શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી
૦-૮-૦ „	ભક્ત કલ્યાણજી વીરજી	૦-૮-૦ „ કરશનજી પ્રાણજીવન ઓઝા
૧-૪-૦ „	પ્રભુલાલ કાનજી દવે-વંચલી	૧-૦-૦ બેન સુખજીબા
૧-૦-૦ „	જટાશંકર મયારામ રાવલ	૦-૪-૦ ધ. ભક્તપ્રકાશજી
૧-૪-૦ „	રતિલાલ મંગળજી-મોજરા	૦-૮-૦ શ્રી. દયારામ મૂળજી શાસ્ત્રી
	શિવરાત્રિના પૂજનમેદના	૧-૦-૦ „ જટાશંકર જગજીવન રાવલ
૦-૧૦-૦ „	ગોરધનદાસ હીરજી ચરખા	૧-૦-૦ „ સખળસિંહ જલમસિંહ
	રુદ્રાભિષેકના બેટના તથા	૦-૮-૦ „ ધુરંધર રામજી જોશી
	પૂજપાના	૨-૦-૦ „ દયાળસિંહ લાલસિંહ ઠાકોર
-૪-૦ „	ભગવંતલાલ મંગલદાસ-ખેરીવલિ	૧-૦-૦ „ ખેંગારસિંહ રૂનાચસિંહ
	હા. શાસ્ત્રીજી દયારામભાઈ	૧-૦-૦ „ કાનજી કરશનજી
૦-૧૦-૦ „	ભગવંતલાલ મંગલદાસ-ખેરીવલિ	૧-૦-૦ „ કલ્યાણસિંહ લવાનસિંહ
	લલુરૂદની બેટના તથા પૂજપાના	૦-૮-૦ „ શિવકુમાર સખળસિંહ
૪૦-૦-૦ „	હર્ષદરાય મહારાણીદાસ દેશાઈ-	૧-૦-૦ „ જગનલાલ નરભેરામ-ધ્રાક્ષા
	મંગરોળ તરફથી જન-સુચારી	૦-૨-૦ „ મનસુખલાલ લક્ષ્મીશંકર
	તથા ફેસુઆરી માસના જપ;	૦-૨-૦ „ રામશંકર ગૌરીશંકર
	ચાળ, બેટ ને નિલદાનના	૦-૨-૦ „ શશિકાંત ઝવેરીલાલ
૦-૬-૬ „	વેલજી હીરજી-અમરેલી	૧-૦-૦ „ કરશનદાસ હરજી
૦-૪-૦ „	નયુ માવજી-ચિતલ	૦-૨-૦ ચિ. લલિતપ્રસાદ અંબાશંકર જોશી
૭૮-૧૪-૦ „	શેઠ રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ	૦-૮-૦ ભક્ત કલ્યાણજીભાઈ
	તરફથી માસિક સાર્વિકદાનના	૧-૦-૦ બેન નર્મદા સખળસિંહ
	ફેસુઆરી માસના	૦-૨-૦ શ્રી. અંબાશંકર નાનજી જોશી
૦-૬-૦ શ્રી.	રતનશી લક્ષ્મીભાઈ-ઉમરાળા	૦-૬-૦ બેન મણિબેન તથા કુંસુમબેન

- ૧-૦-૦ શ્રી. રમણિક્વાલ ત્રિ. દવે
 ૧-૦-૦ ,, મોરારજી ઓધવજી
 ૧-૦-૦ ,, શશિકુમાર દયાળસિંહ
 ૧-૦-૦ બેન ગોદાવરીબેન લાલસિંહ
 ૧-૦-૦ શ્રી. બાલુસિંહ પ્રતાપસિંહ
 ૧-૦-૦ બેન રાધાબેન સબળસિંહ
 ૧-૦-૦ શ્રી જયેશ્વરસિંહ બાલુસિંહ
 ૧-૦-૦ બેન મદુલા બાલુસિંહ
 ૧-૦-૦ શ્રી. કંતુબા બાલુસિંહ
 ૦-૨-૦ પરચુરણ

૨૪-૧૫-૦

- ૦-૪-૦ શ્રી મનસુખલાલ કરણાસકર
 ૦-૨-૦ ,, શાંતિલાલ રઘુરામ-કપડવાજ
 ૦-૧-૦ ,, નારણલાલભાઈ સુખડિયા
 ૦-૧-૩ બેન નાનીબેન-ખીલખા

મુખર્મી મહાસિવરાત્રિના પૂજનમેટના હા.

- ૨ શેડ શ્રી દામોદરદાસ માધવજીભાઈ
 ૨-૪-૦ એક લક્ષ્મણ
 ૧-૪-૦ શ્રી મૂળજી અરજણ
 ૧-૦-૦ ,, ભાણજી પરમાણુદ
 ૧-૦-૦ ,, ગોકુળદાસ લક્ષ્મીચકર
 ૦-૪-૦ ,, અમયાલાલ જગજીવન
 ૧-૦-૦ બેન નિર્મલાદેવી
 ૧-૦-૦ સૌ. લક્ષ્મીબેન
 ૧-૦-૦ દવે માણેકલાલભાઈ
 ૦-૮-૦ શ્રી. લીલાધર વસ્ત્રભદાસ
 ૭-૦-૦ ,, જમશેદજી પે ગોળવાળા
 ૧-૦-૦ ,, રઘુનાથ પુરુષોત્તમ
 ૦-૪-૦ પરચુરણ
 ૧-૪-૦ ,, હરિદાસ હીરજી
 ૧૦-૦-૦ ,, મીનોચેદરભાઈ-મુંબઈ

૨૮-૧૨-૦

મુખર્મી આનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમંડળમાં ખાટોત્સવની મેટના હા શેડ શ્રી દામોદરદાસભાઈ

- ૨-૪-૦ એકલક્ષ્મી
 ૧-૦-૦ બેન નિર્મલાબેન
 ૧-૦-૦ શ્રી. માણેકલાલ દામોદર

- ૧-૦-૦ બેન લીલાવતીબેન
 ૧-૦-૦ શ્રી. રંગનાથ પુરુષોત્તમ
 ૧-૦-૦ ,, દેવીદાસ ગિરધરદાસ
 ૧-૦-૦ ,, ધીરજલાલ સાંકરિયા
 ૦-૪-૦ ,, અમયાલાલ
 ૦-૪-૦ ,, લીલાધર વસ્ત્રભદાસ
 ૧-૪-૦ વિ. લક્ષ્મીચકર પુરુષોત્તમ

૧૦-૦-૦ હા શેડ દા. મા.

- ૦-૪-૦ શ્રી કરશનદાસ હરજી
 ૦-૨-૦ કર્તુરબેન-ખીલખા
 ૦-૦-૩ પરચુરણ
 ૨-૦-૦ શ્રી માણેકલાલ નાનજી-અદારાણુ
 હા. ક પ્રા ઓઝા
 ૦-૪-૦ કર્તુરબેન તરુથી રુદ્રાભિષેકના
 ૧-૦-૦ શ્રી બાલાભાઈ દયારામ-મોડલ
 ૧-૦-૦ શાસ્ત્રી અર્નતરાવભાઈ ,,
 ૦-૮-૦ રાવળ ગુલુવત છોટાલાલ
 ૦-૮-૦ શ્રી. ત્રિભુવન મોતીભાઈ
 ૦-૪-૦ ,, રંગનાથભગત
 ૦-૪-૦ શેડ શિવલાલભાઈ
 ૦-૮-૦ ,, મૂળચકર ગણેશ
 ૧-૦-૦ ,, બાલાભાઈ દયારામ-મોડલ
 ૦-૨-૦ પરચુરણ
 ૦-૩-૦ ડા. લક્ષ્મીચકરભાઈ-અમદાવાદ
 ૦-૫-૩ શ્રી. જયતીલાલ ત્રિવેદી
 ૦-૫-૩ બેન શાંતાબેન-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ ડા. વામનરાય જટાસકર-પાટણ
 ૧-૦-૦ અ. સૌ બેન મધુકાંતાબેન ,,
 ૧-૦-૦ ચિ. પનાબેન ,,
 ૧-૦-૦ ચિ. પ્રબોધચંદ્ર ,,
 ૧-૦-૦ ચિ. યાદવજીવ ,,
 ૦-૪-૦ શ્રી દયાળસિંહજી ઠાકર
 ૧-૦-૦ શ્રી. રમણિક્વાલ ત્રિ. દવે-રાજકોટ
 ૧-૪-૦ ,, મણિચકર કરશનજી ઓઝા
 ૧-૦-૦ બેન ભાગીરથીબેન મગનલાલ
 ૧-૪-૦ શ્રી. મનસુખલાલ દામોદર-કેલા

- ૨-૦-૦ શ્રી. રૂગનાથસિંહ નથુસિંહ નિલદાનના
 ૩-૪-૦ ,, રૂગનાથસિંહ નથુસિંહ ભેટના
 ૧-૪-૦ ,, ગોપાલદાસ પોપટ-જૂનાગઢ
 ૧-૪-૦ ,, કાનજી ડાહ્યાભાઈ
 ૧-૪-૦ ,, લાલજી શ્રીજીભાઈ
 ૦-૬-૦ પરચુરણ
 ૦-૪-૦ ખેન અંબાખેન-અગસરા
 ૮-૦-૦ સ્વ. ભાઈલાલ નાનાલાલ યાત્રિક તરફથી
 એક માસના યાગના-અમદાવાદ
 ૦-૪-૦ શ્રી. જેઠાલાલ પીતાંબર-અમદાવાદ
 ૦-૪-૦ એક બહેન
 ૦-૩-૦ શાસ્ત્રી જયશંકર મયારામ
 ૦-૧૦-૦ મોજદર આશ્રમમાં ભેટ
 ૧-૬-૦ લીજીડા આશ્રમમાં આવેલ ભેટ
 ૧-૪-૦ ખેન પ્રભાવતી દયારામ
 ૫-૪-૦ શ્રી. સ્વ. પોપટલાલ લાલજી રંગરેજનાં
 પુત્રી ખેન જ્યાગૌરીનાં લગ્નપ્રસંગની
 ભેટના
 ૦-૨-૬ સ્વ. શ્રી. પોપટલાલ લાલજી રંગરેજ
 ૭૮-૧૪-૦ શેઠ રાજસી જીવરાજ તરફથી
 માર્ય માસના સારિવકદાનના
 ૦-૪-૦ શ્રી. કરશનજી પ્રાણજીવન ઝોઝા
 ૧-૦-૦ ,, લાલજી ડાહ્યાભાઈ-ગોરખંદર
 ૦-૪-૦ શાસ્ત્રી વિશ્વનાથ માધવજી
 ૦-૩-૬ પરચુરણ
 ૧-૧-૦ ખેન મણિખેન-ખીલખા
 ૧-૦-૦ શ્રી. દેવશંકર શામજી-લીડોરા
 ૦-૫-૦ મંદિરથી ભેટ હા. વિ. મનસુખલાલ
 ૧-૦-૦ મંદિરથી ભેટ હા. પૂજારી દલપત-
 રામભાઈ
 ૩-૮-૦ ખેન ત્રિવેણીભાઈ પ્રભુજી-ભુજ
 ૧-૮-૦ ,, માણેકજીભાઈ કાળા-ભુજ
 ૧-૬-૦ શ્રી. વલ્લભદાસ જેઠાભાઈ-ખોટાદ
 ૧-૦-૦ ,, જગદીશચંદ્ર ભટ્ટાચાર્ય-કલકત્તા
 ૦-૧-૦ ,, ચિ. લલિતરાય અં. નેશી
 ૬-૦-૦ ,, મંગળદાસ માધવલાલ બ્યાસ
 સોદરાવાળા તરફથી સં. ૨૦૦૨ના

- સાધ. સુ. ૧થી ૨૬૦૦૨ના પોષ વદિ
 ૩૦ સુધીના નિલદાનના
 ૪-૦-૦ તેમના તરફથી પરચુરણ ભેટ
 ૧-૬-૦ શ્રી. દેવચંદ હંસરાજ-મરેજ
 ૨-૦-૦ ,, કેશવલાલ જેઠાલાલ મીજીયા
 ૩-૦-૦ ,, શાંતિલાલ નરોત્તમદાસ-મુંબઈ
 ૦-૨-૦ ,, કરશનદાસ હરજી
 ૦-૪-૦ ,, રમણિકલાલ ત્રિભુવન દવે
 ૧-૦-૦ ,, દયાળસિંહ લાલસિંહ કાકિાર
 ૧-૦-૦ ,, શેઠ હરખચંદ લક્ષ્મીચંદ શાહ
 ૧-૪-૦ ,, કુરજી પ્રાણજી ભટ્ટ-માંગરોળ
 ૫-૦-૦ ,, કેશવલાલ માણેકલાલ ચંદારાણા
 ૩-૦-૦ ,, લગવાનજી મનુભાઈ
 ૧-૦-૦ સૌ. જ્યાગૌરી લગવાનજી
 ૦-૧૦-૦ શ્રી. મગનલાલ દયાળજી રોડિયા તરફથી
 લલ્લુરૂદના પૂજપાના તથા ભેટના
 હા. શ્રી. કેશવલાલ મા. ચંદારાણા
 ૦-૪-૬ પરચુરણ મંદિરથી ભેટ
 ૦-૮-૦ શ્રી. સોની વલ્લભજી જીવા-ચોરવાડ
 ૦-૪-૦ ,, દેવશંકર ગંગારામ-ઝોઝર
 ૦-૧૪-૦ શ્રી. મૂળજી પ્રાણજી તરફથી સ્વ.ભિષેકના
 પૂજપો ને ભેટ
 ૫-૦-૦ ,, હરિદાસ હીરજી-મુંબઈ
 ૦-૮-૦ ,, શશિકુમાર દયાળસિંહ
 ૧-૦-૦ ,, પ્રતાપસિંહ માનસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, નિર્મળસિંહ રૂગનાથસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, દોલતસિંહ રૂપસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, પ્રતાપસિંહ માનસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, અરવિંદસિંહ પ્રતાપસિંહ
 ૦-૮-૦ ,, પ્રહલાદસિંહ પ્રતાપસિંહ
 ૧-૦-૦ ,, ખેરાજ આણંદજી
 હા. હરિભાઈ-જૂનાગઢ
 ૦-૨-૩ ,, ધીરજલાલ મોહનલાલ-કાનપુર
 ૦-૪-૦ પરચુરણ મંદિરથી
 ૧-૦-૦ શ્રી. હરિલાલ મણિલાલ-જૂનાગઢ
 ૧-૦-૦ ખેન જડીખેન-જોરાવરનગર

શ્રીવક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં બ્રહ્મણો વિદ્વાન ન વિમેતિ કુતચ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને બળુનાર ઠાઠથી પણ વાય પામતો નથી.
તૈત્તિરીય—ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪૩૫]

સંવત્ ૨૦૦૨ ચૈત્ર

[અંક ૧૧ ગો

શ્રી રામજયંતીમહોત્સવ પ્રસંગે

શ્રીસદ્ગુરુસ્તુતિ

[લેખક—અર્જુનજી શ્રી કૃષ્ણદાસ શ્યામજી વર્મા]

(કર મન ભગ્નનો વ્યાપાર—એ રાગ)

અહો મારા હૃદયના આરામજી,
ચાહે રામ કહું, ચાહે શ્યામ કહું, ચાહે કહું શ્રીમત્પુરામ,

અહો મારાં ૨૬૦

પ્રતિ દેહ રૂપી અધોધ્યામાં આપનો મુકામજી,
જેણે અંતર ઓળખ્યા તેને ભટકવાનું શું કામ—

અહો મારાં ૧

ઓળખતું હોય આપને, તેણે કરતું તપ નિષ્કામજી,
સંસાર વેલવ ત્યાગવા, એવો આપનો પેગામ—

અહો મારાં ૨

કાયિક વાચિક માનસિક, એમ તપનાં કહ્યાં ત્રણ નામજી,
સ્વરૂપ ઓળખી સાધવાં, એ તો મહડી મનની લગામ—

અહો મારાં ૩

આપ પ્રતાપે મેં શાક્યાં મારાં મન ઈન્દ્રિય આમણ,
આજે પૂજન કરીને અર્પું, હોય પ્રભુ એવું જાન—

અહો મારાં ૪

આનંદના તો આવ વળે પ્રભુ, શું કંઈ ગુણગાનણ,
વિરમે પ્રેમ સહિત વાણી, બોલી જય જય રામ—

અહો મારાં ૫

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમદ્નાથલગવાન]

પોતાની આજીવિકા નિર્ધારે ચલાવવાથી અંતઃકરણ મસિન થાય છે, માટે પ્રત્યેક ઉદ્દીચ્ય બ્રાહ્મણે પોતપોતાનો પ્રાસવ્યવહાર ઉઘોગી, પ્રામાણિક ને આવશ્યક રહી ચલાવવો જોઈએ. અપરાધવાની ને શુભશુભાની પ્રાપ્તિ કરી બની શકે તેટલા ઉજળા ધંધાવડે તેણે પોતાનું ને પોતાના પૌત્રવર્ગનું પાપણ કરવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

એવી રીતે પ્રત્યેક ઉદ્દીચ્ય બ્રાહ્મણે સમ્યક્દાનંદરૂપ બ્રહ્મને ધ્યેયરૂપે રાખી તેની પ્રાપ્તિમાટે શાસ્ત્રજ્ઞાન, વિવેકાદિ જ્ઞાનપ્રાપ્તિનાં સાધનો, અંતઃકરણની શુદ્ધિના હેતુરૂપ સંધ્યાદિ નિત્યકર્મ અને વિનય, પરમતસહિષ્ણુતા, સદાચારસેવન, પરિણામદર્શિતા, સંપ તથા પોતાના પ્રાસવ્યવહારની શુદ્ધિ એ શુભશુભ પ્રાપ્તિ કરવા જોઈએ.

અંતઃકરણની સાચી પવિત્રતાવિના ને અંતઃકરણની સાચી એકાગ્રતા વિના મનુષ્યને શાંત શાંતિ ને શાંતિ સુખ મળી શકતું નથી, માટે શાંત શાંતિ ને શાંતિ સુખ ઈચ્છનાર પ્રત્યેક ઉદ્દીચ્ય બ્રાહ્મણે પોતાના ચિત્તને પવિત્ર ને એકાગ્ર કરવા ઘણા લાવથી સતત પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

ઉદ્દીચ્ય બ્રાહ્મણના જે જે વિલાંગમાં જે જે દુરાચાર પ્રતીત થતો હોય તે તે દુરાચાર દૂર કરવા તે તે વિલાંગોના સજ્જનોએ જે જે યોગ્ય ઉપાય થઈ શકે તે તે યોગ્ય ઉપાય ધૈર્ય, ઔદાર્ય ને પ્રીતિ રાખીને કરવા જોઈએ.

અંતઃકરણમાં જ્યારે સત્ત્વગુણ બેળવાન હોય ત્યારે સાધનમાં વિશેષ ઉત્સાહ પ્રકટેલો રહે છે, ને જ્યારે અંતઃકરણમાં રજોગુણનું તથા તમોગુણનું બળ વધું હોય છે ત્યારે સાધનમાં ઉત્સાહ ન્યૂન જણાય છે. તે મનને વિવેકવૈરાગ્યવડે સાત્ત્વિક રાખવાથી ઉત્સાહની મંદતા ન્યૂન થવા લાગે છે.

લાંબા થાસ લાગે તથા નાલિને. ખરડાની કરોડ લણી થોડી ખેંચી રાખીને જપ કરવા બેસવું. તે વેળાં જે મન ચંચલ થાય તો ઊંડા થાસ લાગે નાલિને સહજ વધારે ખેંચવી ને મંત્રજપમાં મનને વધારે પ્રીતિવાળું કરવું.

મનુષ્યનું અંતઃકરણ અનાદિકાળથી સાંસારિક વાસનાઓવાળું હોવાથી તે વાસનાઓને નિવૃત્ત કરી તેને સ્થિર કરવા વિરાગપૂર્વક પરમાત્મધ્યાનનો દીર્ઘકાળ સતત આદરપૂર્વક પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

અંતઃકરણમાં રહેલા દોષોને ઓળખી તેમાં દોષદર્શન કરી તેને તેનાથી

વિપરીત શુભશુભના સેવનવડે ક્રમપૂર્વક બહુદીન કરી દૂર કરવા જોઈએ.
કંદાળયા વિના ઉમંગ રાખી પ્રયત્ન કરતા રહેશો.

બૂલ થઈ જાય તેનું જપાદિરૂપ પ્રાયશ્ચિત્ત કરવું
શુભ પ્રયત્ન કરનારના ઉપર પરમાત્મા કૃપા કરે છે.
તમે રથૂલ શરીર નથી, પણ આત્મા છે. આ ભાવના ઉત્તરોત્તર દંઠ
કરતા રહેશો.

જપકાળે નાભિને ખરડાની દરેકભણી થોડી ખેંચી રાખવાથી થતા
રક્તરોગોની ઉપેક્ષા કરવાથી તે વેળાજ વિશેષા ન્યૂન ઉપજશે.

વર્તમાનકાળમાં ઘણા નિઃશ્વાસુઓના અંતઃકરણની યોગ્યતા બહુ ઉંચા
પ્રકારની નહિ હોવાથી તેમને જ્ઞાન થયાપછી ઘૂરત પાંચમી ભૂમિકાની પ્રાપ્તિ
પણ અમશક્ય છે, તો તેઓ છઠી ને સાતમી ભૂમિકામાં નાની વયમાં
કયાંથી જઈ શકે?

જેમના અંતઃકરણ બહુ ઉત્તમ પ્રકારનાં હોય તેમને તેમ થવા સંભવ
છે, ને તેવા અપ્રસિદ્ધ પુરુષનાં ઉદાહરણ બહુ શોધ કરવાથી મળી શકે
વામદેવાદિનાં ઉદાહરણો કદપી કાદેલાં ન કહેવાય, પણ પ્રાચીનકાળનાં કહેવાય.

તન મનના દ્રષ્ટા રહી, રે'વું શાંત સદાય;

આત્મ ધર્મ ન માનવા, તન-મન-ધર્મ ક્ષાય.

તમારા એકના એક પુત્રનું શુભવસ્થામાં મરણ થવાથી તમને બહુ ખેદ
થાય તે સ્વાભાવિક છે, પણ આત્માના અમરપણાના વિચારથી ને શરીરના
ક્ષણભંગુરપણાના વિચારથી મનને શાંત રાખવામાં તમારું હિત સમાયેલું
છે, માટે વિવેકવૈરાગ્યવડે ને પરમાત્માના સમરણધ્યાનવડે તમે તમારા
મનને શાંત રાખવા પ્રયત્ન કરશો.

મનને બહવાન કરી ગાંઠ વાતરતું વિસ્મરણ કરવા પ્રયત્નશીલ રહેશો. વાણી-
નિમજ્જ ને મનોનિમજ્જમાં વૃદ્ધિ કરશો.

શુભ યત્ન સદામજ્જથી કરનારને પ્રભુ સદાય કરે છે.

પરમ શુચિ આદિપદે, સુસ્થિર રહો સદાય;

સર્વ દરયને બ્રહ્મથી, ભિન્ન ન જુઓ જરાય.

“યેવાં સુખેષ્વસંતોષો રાગો, યેવાં શ્રુતં મતિ ।

સત્યવ્યસનિનો યેન્દ્ર તૈ નરાઽપશ્ચોઽપરે ” ॥ ૧ ॥

“પરમં પૌરુષં યત્નમાસ્વાદાય સ્વયમમ્ ।

યયાશાસ્ત્રમનુદ્વેગમાચરન્કો ન સિદ્ધિમાઝ્ ” ॥ ૨ ॥

જેમને શુભશુભો મેળવવામાં સંતોષ થતો નથી, જેમને સત્શાસ્ત્રોના
અવજ્ઞમાં પ્રીતિ છે, અને જેઓ સત્ય ભાષણમાં અતિ પ્રીતિવાળા છે તેઓજ
પુરુષો છે, બીજાઓ તો પશુઓ છે ૧

જે ઉદ્વેગ પામ્યાવિના પરમ સામર્થ્યરૂપ યત્નમાં સ્થિર રહીને તથા
શાસ્ત્રોમાં કહેલી રીતે ચારા ઉદ્યમને સેવીને વર્તે છે તેવો કયો પુરુષ સિદ્ધિને
પામતો નથી ?

(ચાલુ)

મદાલસા

[અનુવાદક:-શ્રી. મહારાણીદાસ-ગોઝુળદાસ દેશાઈ-વેદાંતભૂષણ]

(અનુસંધાન ગત અંકના પૃષ્ઠ ૧૪૭થી-)

વિદ્યાધિકસ્ય ગુર્વિણ્યા ભારતસ્ય યતીયસઃ ।

મુકાન્ધવધિરીણાં ચ મત્તસ્યોન્મત્તકસ્ય ચ ।

પુષ્પત્યાઃકૃતવૈરસ્ય ચાલસ્ય પતિતસ્ય ચ ॥

વધારે વિદ્વાનને, ગુરુ પત્નીને, ભાગવડે પીડાયેલાને, વધારે નાનાને, મુંગાને, અંધરાને, પીધેલાને, ગાંડાને, વેસ્યાને, વેરવાળાને, બાળકને અને પતિતને પણ મારગ દેવો.

દેવાલયં ચૈત્યતરૂં તથૈવ ચ ચતુષ્પથં ।

વિદ્યાધિકં ગુરુ ચૈવ કુચઃ કુર્યાત્ પ્રદક્ષિણા ॥

દેવાલયને, થાનકેના ઝાડને તેમજ ચૌકાને, વધારે વિદ્વાનને અને ગુરુને શુદ્ધિમાને પ્રદક્ષિણા કરવી.

ઉપાનત્ વસ્ત્રમાલ્યાદિ ઘૃતમન્યૈર્ન ધારયેત્ ।

ઉપવીતમલંકારં કરકં ચૈવ ઘર્જયેત્ ।

પ્રશસ્તાનિ ચ કર્માણિ કુર્વાણા દીર્ઘજીવિનઃ ॥

સારાંજ કામો કરતા રહેવાની અને એમ કરીને લાંબું જીવન જીવવાની ઇચ્છાવાળાઓએ કોઈ પહેરેલાં પગરખાં, વસ્ત્ર, માળા, જનોષ્ઠ, અલંકાર અને કંકણ આદિ પહેરેલાં નહિ,

ચતુર્દશ્યાં તથાષ્ટમ્યાં પંચદશ્યાં ચ પર્વસુ ।

તૈલાભ્યંગં તથા ભોગં યોપિતશ્ચ વિવર્જયેત્ ॥

ચૌદશે, આષ્ટમે, પૂનમે અને પર્વના દિવસોએ તેલનું મર્દન અને ઓળે ભોગ વિશેષ કરીને લાગવાં.

ન ક્ષિત્પાદજંઘસ્ય પ્રાહસ્તિષ્ઠેત્ કદાચન ।

ય ચાપિ ચિક્ષિપેત્ પાદૌ પાદં પાદેન નાકમેત્ ॥

સાથળને પગ અટકાવે ઝાલા માથુસે કદી ઉભવું નહિ. પગોની પરસ્પર આંટ નીડીને ઉભવું નહિ અને પગને પગવડે ખજવાળવો નહિ.

મર્મામિહાતમાકોષં વૈશુન્યં ચ વિવર્જયેત્ ।

દંભાભિમાન તૈદ્વ્યાનિ ન કુર્વીત વિચક્ષણઃ ॥

ચતુર માથુસે કાઢીને મર્મને આઘાત પહોંચે એવું કાંઈ બોલવું કરવું નહિ, છુમે પાડવી નહિ, કોઈની પાછળ તેના દોષ કહેવા નહિ, દંભ કરવો નહિ, અભિમાન કરવું નહિ, તેમજ કાઢીને તીખાં વચ્ચેના કહેવાં નહિ.

મૂર્ક્ષોન્મત્તવ્યસનીનો વિરુપાન્ માયિનસ્તથા ।

ન્યૂનાંગાંઘ્રાદિકાંગાંઘ્ર નોપહાસેન દુપયેત્ ॥

મુરખનો, ગાંડાનો, વ્યસનીનો, કદરૂપાનો તથા બહુરૂપીનો, ઓછા ઝાંઘવાળાઓનો તેમજ અદર્શ ઝાંઘવાળાઓનો ઉપહાસ કરીને તેમના દોષને ઉઘાડો પાડવો નહિ, વા તેમના તે તે દોષને ઉઘાડો પાડીને તેમની ઠેકડી કરવી નહિ.

પરસ્વ દંડં નોચચ્છેષ્ટિદ્યાર્થે પુત્રશિષ્યયોઃ ।

તદ્વસોયવિશેત્ પ્રાદઃ પાદેનાક્રમ્ય ચાસનં ॥

પોતાના પુત્રને કે શિષ્યને સખ કરવા માટે પારકાને હંડ લાગે ઉગ્રામને નહિ, તેમજ કાલા માથુસે બેઠવાના આસનને બેસવા માટે પગવડે ખેંચવું નહિ કે સરખું કરવું નહિ વા પગવડે ખેંચીને કે સરખું કરીને તે પર બેસવું નહિ.

• સંચાર્યં દૃસરં માંસં નાત્રમાર્થં મુપસાધયેત્ ।

સાર્યમાતદ્ધ મોક્ષઘ્યં દૃત્યા ચાતિયિ પૂજનં ॥

ધાપ્તી, કમાર કે માંસ પોતાને એકલાને માટે રાધવા નહિ

સાંજ સવાર અતિથિપૂજન કરીને જમવાનું રાખવું

હરંમુખો પ્રાંમુખો વા ધામધતો વંતઘાવનં ।

કુર્વિત સતતંવત્સ વર્જયેદ્વર્જ્યવીરુચઃ ॥

હે પુત્ર ! ઉત્તરભથ્લી વા પૂર્વભથ્લી મુખ ગાખીને તથા વાણીને નિપમમાં વર્તાવીને રોજ રોજ દાતથુ કરવું

જે જ્યોનાં દાનથુ ન કરવાનું કહ્યું છે તે જ્યોને છોડીને ખીજ જ્યોનું દાતથુ લેવાનું રાખવું.

નોદક્ષિરાસ્વપેજ્જાતુ ન ચ પ્રત્યક્ષિરા નરઃ ।

શિરસ્યગસ્ત્યમાસ્થાય શયિતોષ પુરંદરં ॥

• ઉત્તરભથ્લી માથું રાખીને કદી સુવું નહિ, તેમજ પશ્ચિમભથ્લી માથું રાખીને પણ કદી સુવું નહિ, માથુ પૂર્વ વા દક્ષિણભથ્લી રાખીને સુવું.

ન હુ ગંધવતીષ્યમ્હુ સ્નાયીત ન તયા નિશિઃ ।

ઉપરાગે પરં સ્નાન મૃતે દિન મુદાદૃતં ॥

• ગવાતા જળાશયમા કદી નહવું નહિ તેમજ જળાશયમાં રાતે નહાવું નહિ. પણ ધરણના પ્રસંગે રાતે પણ જળાશયમાં નહાવાનું વિધાન છે.

અપમૃદ્યાન્ન ચાસ્નાતો પાત્રગ્ન્યંચરપાણીમિ ।

ન ચાચિ ધૂનયેત્ કેદાન વાસલી ન ચ ધૂનયેત્ ॥

જળાશયમાં નાલાવિનાજ અંગેને કેવળ હાથોવડે કે વસ્ત્રોવડે ધોવાં નહિ.

જળાશયમાં વાળ ખખેરવા નહિ.

તેમજ હહેરેલા વસ્ત્રો પણ ખખેરવાં નહિ.

નાનુલેપનમાદઘાદસ્નાતઃ કર્દ્ધિચિદ્યુઘઃ ॥

નાલાવિનાજ શુદ્ધિમાત્ર માથુમે ચંદન આદિ કદી કરવાં કહિ

ન ચાકિ રક્તયાસા સ્યા ચિત્રાસિન ઘરોડપિ વા ।

ન ચ કુર્યાદ્વિવર્ણસં ઘાસલીતાપિ ભૂષણે ॥

વસ્ત્રો રાતાં પહેરવાં નહિ, ચિત્રવિચિત્ર કે કાળા વસ્ત્રો પહેરવાં નહિ, તેમજ વસ્ત્રો કે ધરેલાં અવળાં સવળા પહેરવાં નહિ.

ઘર્જ્યં ચ વિદર્શં વદ્ધ મત્યન્તો પદ્ધતં ચયત ॥

કેશકોટાવપર્ણં ચ ક્ષુર્ણં શ્વમિરવેદિતં ।

અવલીઢાવપર્ણં ચ સ્તપોદ્ધરણદૃશિતં ॥

• કંખવાળું વસ્ત્ર પહેરવું નહિ.

ધણું લુણું થઇ ગયેલું વજ્ર પહેરવું નહિ.

કેસ કે કીડીગોવાળું વજ્ર પહેરવું નહિ.

કરેલું વજ્ર પહેરવું નહિ.

તેમજ કુતરાએ કે બીજાં કાંઈ પશુએ કરેલું વજ્ર પહેરવું નહિ.

ખરડાઇતે નર્જરિત થયેલું વજ્ર પહેરવું નહિ.

તેમજ સારલાગ કાઠો લેવાપડે દૂષિત થયેલું વા નિઃસ્તન થયેલું વજ્ર પહેરવું નહિ.

પૃષ્ઠમાંસં દુધ્યામાંસં વર્જ્યમાંસં ચ પુત્રક ।

ન મક્ષવીત સતતં પ્રત્યક્ષ લક્ષણાનિ , ચ ॥

વાંસાતું માંસ કે નિઃસાર માંસ કે જે માંસ ન ખાવાતું શાસ્ત્રે કહેલું છે તે માંસ હે પુત્ર! રોગ રોગ ન ખાવું.

બેડે બેડે મુવું નહિ.

અને મુઠાંના જેવી હાલતમાં મુવું નહિ.

ન ચૈકવલ્લો ન વદન્ પ્રેક્ષતામપ્રદાય ચ ।

મુંજીત પુરુષઃ સ્નાતઃ સાયંપ્રાતર્યથાવિધિ ॥

પુરુષે એકજ વજ્ર પહેરીને જન્મવું નહિ.

બોલતે બોલતે જન્મવું નહિ.

જન્મતાં બેનારાઓને જન્મવાતું આખાવિના જન્મવું નહિ.

પુરુષે માંજ મવાર નાહીને શાસ્ત્રે કહ્યા પ્રમાણે જન્મવું.

પરદારા ન ગંતવ્યા પુરુષેણ વિપશ્ચિતા ।

શ્ચાર્પૂર્વર્તાયુષાં દન્ત્રી પરદારાગર્તિનૃણા ॥

કાલા પુરુષે પરાધ કરીને બોલવથી નહિ.

પરાધ કરીને બોલવવાવાળાની ગતિ ક્ષણપૂર્વના પુણ્યને તથા આયુષ્યને હણનારી છે.

ન દ્વીદશમનાયુષ્યં લોકે કિંચન વિદ્યતે ।

યાદૃશં પુરુષ સ્વેદ પરદારાભિમર્શનં ॥

પાંચી કરીને બોલ આ લોકમાં પુરુષના આયુષ્યને જેવો હણનારો છે તેવું બીજું કાંઈ લોકમાં પુરુષના આયુષ્યને હણનારું નથી.

તેમજ જે દેખીના દારપદાર્થો છે તે પણ રોગ રોગ ન ખાવા.

વર્જ્યં ચિરોપિતં પુત્ર મન્તં પચુપિતં ચ યત્ ।

પિષ્ઠ શાકેભુપયસાં વિકારાન્ નૃપતંદન ।

તથા મોસવિકારાંશ્ચ તે ચ શર્જ્યાશ્ચિરોપિતાઃ ॥

હે પુત્ર! રંધેલું અનાજ લાંબા વખતનું વાસી હોય કે ગંધ બેસી ગયેલું હોય તે ખાવું નહિ તેનો લાગ રાખવો.

હે રાખના પુત્ર! લોટ, કાક, ફેરડી કે ફરનો પત્તર્ય પણ બદ વાસી થયેલા કે ગંધ બેસી ગયેલા ન ખાવા.

તેમજ માંસના પદાર્થો પણ બદ વાસી થયેલા કે ગંધ બેસી ગયેલા ન ખાવા પણ તેમનો લાગ કરવો.

ઉદયાસ્તમને ધામોઃ શયનં ચ વિવર્જયેત્ ।

જાત્યાતો નૈવ સંવિષ્ટો ન લૈવાન્યમના નર ।

ન ધૈવ શયનેનોઘ્યાંનુપચિષ્ટો નાશદ્વત્ ॥

સૂર્યના ઉદયમયે કે અસ્તમયે સુતુ નહિ

નાશાવિના સુતુ નહિ

સંભોગ કરતે કરતે સુતુ નહિ

અન્ય કોઇ પ્રાણીમાં કે પદાર્થમાં મન રાખીને સુતુ નહિ

પૃથિવી ઉપર પથારી કરીને સુતુ નહિ

—[*]—

મનુષ્યજીવનની સાર્થકતા

[સંપાદક—શાસ્ત્રી હરદત્ત રેવાશંકર જોષી]

(શ્રી કરશનજી પ્રાણજીવન ઓજાએ મોહકદઃ આનંદાશ્રમમાં કરેલું વ્યાખ્યાન)

અનિત્યાનિ શરીરાણિ ધિમયો નૈવ શાશ્વત ।

નિત્ય સૈનિદિતો મૃત્યુઃ કર્તવ્યો ધર્મ સંપ્રદ ॥

દૃશ્યમાન સ્થૂળ શરીર અનિત્ય છે, વૈશ્વ નિત્ય રહેતા નથી અને મૃત્યુ દ્વારા આવશે તેની કોઈને ખબર પડતી નથી, એવા માટે મનુષ્યે કોઈના ધર્મને મંમક કરવો સ્વધર્મનિષ્ઠ બધુઓ અને બહેનો ! આજે ખૂનપાદ શ્રીમજાથભગવાન્તી જન્મભૂમિના પવિત્ર આનંદાશ્રમમાં તમેને સૌને મળતાં મને બહુજ આનંદ થાય છે પરમાત્માની સૃષ્ટિના બીજા બધા અવતારો કરતા મનુષ્ય અવતાર સૌથી શ્રેષ્ઠ છે બીજા બધા શરીરોની સૃષ્ટિ કરતા કરતા જ્યારે બ્રહ્માજીએ મનુષ્યની સૃષ્ટિ કરી ત્યારે બ્રહ્માજીને બહુ સંતોષ થયો, અને કહ્યું કે હવે બહુજ સારું થયું મનુષ્ય શરીરમાં જીવને પોતાના સ્વરૂપનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાની સંપૂર્ણ સમર્થતા ગ્રહેશે આ પ્રમાણે આપણને આપણા પૂર્વજ-મતા પુણ્ય પ્રતાપથી પરબ્રહ્મા આદિના અવતાર કરતા શ્રેષ્ઠ મનુષ્યઅવતાર પ્રાપ્ત થયો છે તો સમજી મનુષ્યોએ તે મનુષ્યઅવતારને સાર્થક કરવા માટે ખૂબ જ્ઞાન આપવું જોઈએ ભગવાન શ્રીરામચાર્યજીએ કહ્યું છે કે—

લઘ્વા મુદુર્લભસરં નર જન્મ જન્મ

તજાદિ પૌરુષમત સદ્સદ્ધિવેકં

સંપ્રાપ્ય વૈદિક સુપ્રામિરતો યદિ સ્યાત્

ધિક તસ્ય જન્મ પુરુષસ્ય નરાષમસ્ય ॥

મનુષ્યને અતિદુર્લભ એવું માનવ શરીર પ્રાપ્ત થયું, અને તેમાં પણ પુરુષત્વ પ્રાપ્ત થયું, અને તેમાં પણ મત્ય અને અસત્ય વસ્તુનો વિવેક પ્રાપ્ત થયો, છતાં જો મનુષ્ય સંસારના આદિક સુખને પ્રાપ્ત કરી તેમાં અમક્ત થઈ પરમાત્મતત્ત્વને જૂઠી જાય છે, તે નરાષમ મનુષ્યને ધિક્કાર છે

પરમકૃપાળુ પરમાત્માએ આપણને મનુષ્યઅવતારમાં પ્રશુભજન કરવાની આવી સુંદર સમર્થતા આપી છે તો તેના અવશ્ય લાભ લેવો જોઈએ અને પગમુખ તથા પરમશાંતિ મેળવવા માટે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ

બહેનોને હિંદીને જણાવ્યું હતું કે આ રેલ પ્રશ્ન મંદિર છે પ્રશ્નના મંદિરને

જેમ હમેશાં સ્વચ્છ, પવિત્ર અને સુવાસિત રાખવામાં આવે છે તે પ્રમાણે આ દેહરૂપ મંદિરને સ્નાન તથા શુભ વિચારોથી સ્વચ્છ અને પવિત્ર રાખવું જોઈએ. આપણા સનાતન ધર્મમાં સ્વચ્છતાની સાથે પવિત્રતાને વિશેષ મહત્ત્વ આપ્યું છે. અત્યારનો સુધારક સમાજ સ્વચ્છતાને માને છે, પણ પવિત્રતા સુધી તેની દૃષ્ટિ ગઈ નથી. જેમકે હોટલના ટેબલને કપડાથી લુછી સ્વચ્છ રાખવામાં આવે છે, પણ તે પવિત્ર હોતું નથી. અર્થાત્ સ્વચ્છતા કરતાં પવિત્રતા એ જુદી વસ્તુ છે. માટે સૌ બહેનોએ સવારમાં સ્નાન કરવાનો હમેશાં ખાસ નિયમ રાખવો. સ્નાન કરવાથી શરીર સ્ફુર્તિવાળું અને પવિત્ર બને છે. તેમજ પવિત્ર શરીરમાં રહેલું મન પણ ધીમે ધીમે પવિત્રતા અને શુભ વિચારો તરફ વળે છે. પવિત્રતા હોય ત્યાં દેવી શુભો આપે આપ આવવા માંડે છે. બીજી વાત એ કે પરમાત્માનું લજ્જન કરવાનો અને પરમાત્મસ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરી આ લવસાગરમાંથી પાર પામવાનો સૌ મનુષ્યોને અધિકાર છે. પુરુષ હોય કે સ્ત્રી હોય પરંતુ પ્રભુપ્રાપ્તિની ઝંખના તો સૌ યોગ્ય અધિકારી મનુષ્યોને સમાનજ હોય છે.

તે માટેના પ્રથમ માર્ગો સત્સંગ, સત્સાસ્ત્રશ્રવણ અને પ્રભુચિંતન એ છે. સત્સંગ આપણા અંતઃકરણમાં ચઢેલું સંસારનું ઝેર નોળિયાને જેમ સૂઈનું ઝેર નોળવેલના સુધવાથી ઉતરી જાય છે, તેમ ઉતરી જાય છે, અને પરમશક્તિનો અનુભવ થાય છે. સત્સંગમાં હરિશુભાન સાંભળવાનો અવસર પ્રાપ્ત થાય છે, અને એ પ્રમાણે હરિશુભ સાંભળતાં સાંભળતાં પ્રભુ તરફ સત્યભક્તિ પ્રકટે છે.

બહેનોએ હમેશાં અને તો સવાર સાંજ માળાથી પ્રભુ લજ્જન કરવાનો નિયમ રાખવો. સવારે ન બની શકે તો સાંજે અને બહુ કામકાંજને લઈ વહુઓથી સાંજે પણ ન બને તો સતી વખતે કે વહેલા બિઠતી વખતે પણ પ્રભુના નામનો જપ કરી લેવો; પણ કોઈ દિવસ પ્રભુલજ્જન વિના જવા ન દેવો. આ ઉપદેશ પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવ વારંવાર બહેનોને આપતા હતા.

માળા ન હોય તો કરમાળાથી પણ જપ કરી શકાય છે, જેમ કહી સૌને કરમાળાની રીત સમજતી હતી. વ્યવહારમાં સરલ અને નમ્ર ચંદ્ર વર્તવું. જે વ્યવહારમાં સરલતા અને નમ્રતા ન રાખવામાં આવે તો જેને પુત્રવધૂઓ અને પાડોશીઓ સાથે રહેવાનું છે તેઓને નજીવી કુદ્ર વાતોમાં વારંવાર કલેશ થવાના પ્રસંગો ઉપરિચિત થાય, અને મનમાં ખેદનો અનુભવ થયા કરે માટે સૌએ પોતાના મનને શાંત અને સરલ બનાવવા પ્રયત્ન કરવો કે જેથી તેવા કલેશના પ્રસંગો વ્યવહારમાં ઉત્પન્ન ન થાય અને તેથી પ્રભુચિંતનમાં વિદ્ય પણ ન આવે.

ત્યાર પછી પુરુષવર્ગને સંગોધીને જણાવ્યું હતું કે પૂજ્ય ગુરુશ્રી મહાન દયાળુ અને દાતા હતા. તેઓશ્રીએ જ્ઞાનનું દાન ખૂબ છૂટે હાથે કર્યું છે અને તે દાન ભાગ્યશાળી જીવોએ લીધું છે, અને જીવનને ધન્ય કર્યું છે. ભાવિ પ્રજા માટે તે જ્ઞાન તેઓશ્રીએ પુસ્તકમાં ભર્યું છે; માટે તેઓશ્રીનાં તે જીવનનો માર્ગ ખતાવનારાં પુસ્તકો તમે સૌ શાંતિથી વાંચજો, વિચારજો અને આચરણમાં મૂકવા પ્રયત્ન કરજો. એ જ્ઞાન તો તમારા ધરતું ગણાય. કારણકે પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવની આ પ્રાકટ્યભૂમિ છે. આ ગામમાં તેઓશ્રી રમ્યા હશે, લવ્યા હશે અને, વિચર્યા હશે. જે ગામમાં આવા મહાપુરુષો પ્રકટ થાય છે, તે ગામ અને તે ભૂમિ પણ પવિત્ર થઈ જાય છે;

એમ શ્રીમદ્ભગવત કહે છે. એ હિસાબે આ ગ્રોહંદક ગામ તો તીર્થસ્વરૂપ બની ગયું છે; અને એવા પવિત્ર સ્થાનમાં તમે સૌને રહેવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું છે, તો પૂજ્યપાદે શ્રીસદ્ગુરુદેવના અથો વર્તી તે જ્ઞાનનો નરર લાભ લેજો.

• પરમકૃપાળુ શ્રીમદ્ગુરુદેવ સૌને સદ્બુદ્ધિ અને સ્વધર્મપાલન કરવાની શક્તિ અર્પે એજ તેઓશ્રીના પાવનચરણક્રમલમાં મારી અભ્યર્ચના છે. શ્રુતિશિષ્યમ.

શોકનાશમાટેના કેટલાક ઉપાયો

[લેખક-પૂજ્યપાદ શ્રીમન્નાથભગવાન]

x, અપમાનનો પ્રસંગ આવી મળવાથી ચિત્ત બ્યારે દુઃખાનુભવ કરવા લાગે ત્યારે ચિત્તને તે પરિતાપથી મુક્ત કરવામાટે આવા વિચારોથી મુક્ત કરવું —

શ્રામકાર્યમાં મન નેહવું તથા શુભકાર્યમાં પ્રવૃત્તિ કરવી એ બહુધા મારે અધીન છે, પણ તેથી બધા લોકોએ તે કાર્યને વખાણુનુજ નોંધ્યે એમ કરવું એ કાંઈ મારે અધીન નથી, તેથી જે વાત મારે અધીન નથી તે માટે મારે શામાટે શોક કરવો નોંધ્યે? વિવેકીએ તો સંભાનથી પુણ્યની હાનિ યાચ છે, માટે તેથી વિષયની પેઠે ઉદ્દેગ પામવું નોંધ્યે, અને અપમાનથી પુણ્યની વૃદ્ધિ યાચ છે, માટે તેની અમૃતની પેઠે મુગ્ધા રાખવી નોંધ્યે, તો કું શામાટે અપમાનથી ડરું હું? જેમ કોઈ મનુષ્યે પોતાનાં વિશ્વામૃતનો દોષદૃષ્ટિથી લાગ કર્યો હોય, પછી એ વિશ્વામૃતની કોઈ પામર નિંદા કરે તો તે નિંદાથી તેમનો લાગ કરનાર મનુષ્યને કાંઈ માફ લાગતું નથી, તેમાં પોતાના સ્થૂલસૂક્ષ્મશરીરને અસત, જડ ને દુઃખરૂપ ધારી જે જાનીએ પોતાના આત્મામાંથી તેમનો લાગ કર્યો હોય તે જાનીએ તેમની નિંદાથી શામાટે સતપ્ત થવું નોંધ્યે? મારી નિંદા કરવાથી ને કોઈ મનુષ્યને સુખ થતું હોય તો બલે તે મારી નિંદા કરે, કેમકે દુઃખબહુલ આ વિશ્વમાં તેને મારી નિંદા કરવાથી થોડો સમય સુખ મળે છે, તો તેનું તે સુખ મને વિનાયત્ને સંતોષવું કારણ છે.

ઉપર લોકો ઘણા પ્રયત્નથી રળેલું દ્રવ્ય અન્યને તેના સંતોષને માટે આપે છે, ને મારે કાંઈપણ દ્રવ્યોદિ મારા નિંદકોને આપવું પડતું નથી, પણ તેઓ માત્ર મારી નિંદાથીજ સંતોષ પામે છે, તે તેઓનો મારાપર મોટો આગ્રહ છે, એમજ મારે ગણવું નોંધ્યે. શરીર, મન ને વાણીથી કોઈ માણસ મારુ અપમાન કરે તો તેમાં મારા આત્માની કાંઈપણ હાનિ થતી નથી, જીલ્ડું મારુ પાપ દૂર યાય છે, તો મારે શામાટે કલેશાનુભવ કરવો નોંધ્યે? સર્વથા કલેશાનુભવ નજ દરવો નોંધ્યે. પૂર્વાપર વિચાર કર્યાવિના સસનો સર્વથા વા અંશતઃ લાગ કરી, કિંવા સસને છુપાવી, માત્ર પોતાની મહત્તા પ્રકટ કરવાની તૃષ્ણાથી, વા મારા સ્થૂલસૂક્ષ્મશરીરનું અપમાન કરી પ્રમદતા મેળવવાના તર્ંગથી, અથવા સસ પ્રસંગ નહિ બાણી માત્ર પોતે ક્રોડ માનેલાની ક્રોડતા અતિપ્રદન કરવાના આવેશથી, વા પોતાના દુષ્ટ સ્વભાવને સંતોષવાના વિચારથી કોઈ મનુષ્ય વર્તમાનપત્રમાં વા પુસ્તકમાં મારા સ્થૂલસૂક્ષ્મ-શરીરની નિંદા પ્રકટ કરે, વા ઈર્ષ્યા અગ્રણ્યને વશ થઈ અન્ય સમીપ આ શરીરાદિની નિંદા કરે, તો તેમાં મારા આત્મસ્વરૂપને લેશ પણ હાનિ પહોંચવાનો સંભવ નહિ હોવાથી તેની નિંદાવડે મારે લગાર પણ કલેશાનુભવ કરવો ઉચિત નથી.

મક્ત ફસિરવાનજી

[સંપાદક:—શ્રી. અંબાશંકર ભાઈશંકર ત્રિવેદી]

(નવાગામ-બીલખા)

(ગતકિનાં પૃષ્ઠ ૧૪૮ થી ચાલુ)

ફસિરવાનજીને રાજ્યાધિના ઉદરથી કહાનદામ, જેસાણ અને ગોપાલદામ એ ત્રણ પુત્રો થયા હતા. ફસિરવાનજીના વંશજ ફસિરવાણી બાદેટ અત્યારે કહેવાય છે. ફસિરવાનજીના પ્રથમ પુત્ર નવાગામના વંશજ અત્યારે ધ્રોલ રાજ્યના તાબાનું ગામ ધુના નગીરમાં બોગવે છે. બીજા પુત્ર ચોંડાજીના વંશજોને નામનગર રાજ્યમાં સંચાણ તથા રંગપુર અને માળિયા રાજ્યમાં વીરવદરકા ગામ નગીરમાં છે. ત્રીજા પુત્ર કહાનદાસના વંશજોને નામનગર રાજ્યમાં શુંદા ગામ નગીરમાં છે. ચોથા પુત્ર જેસાણના વંશજોને નામનગર તામે આંખલા અને મોરખી તામે હજનાલી ગામ નગીરમાં છે. પાંચમા પુત્ર ગોપાલદાસના વંશજોને નામનગર તામે હાપા, મકવાણા, ભેગવડ, સાબડી તથા વાધા વગેરે ગામ નગીરમાં છે.

બગણા રાજ્યના તાબામાં દેગામ નામનું ચારણું ગામ છે. હાંના ચારણ માંડણ ભક્ત દ્વારકા જતાં રસ્તામાં સંચાણ ગામમાં ફસિરવાનજીને મળવા માટે આવ્યા. ફસિરવાનજીએ પોતાના ચાતિબંધુ તથા ભક્તજન નણી ઉત્તમ સત્કાર કર્યો. તે વખતે સંચાણ ગામમાં વાઘેર લોહાની વસતી મારી આબાદીવાળા હતી અને તે ગામ સમુદ્રકિનારે હોવાથી વાઘેર લોહા સમુદ્રમાંથી માછલાં મારી ઘેર જતા હતા હાં માંડણ ભક્ત આવેલ છે તેવી ખબર મળતાં માછલાં સાથે માંડણ ભક્તના દર્શન આવ્યા. વાઘેર લોહો દૂરથી દર્શન કરી ચાલ્યા ગયા, પરંતુ માંડણ ભક્તને આ દશ્ય બહુજ ખરાબ લાગ્યું અને કૃષ્ણ થવાથી ઘણો આગ્રહ કરવા છતાં તેઓ સંચાણમાં ન રહ્યા; અને તિરસ્કારમુક્ત હોવાથી ફસિરવાનજીને કહેવા લાગ્યા કે તમે ભક્ત હોવા છતાં આવા નીચ શિક્ષકી માણસોને ગામમાં રાખો છો તેનાથી એમ જણાય છે કે તમે સાચા ભક્ત નથી, પરંતુ બગલા ભક્ત છો; આ પ્રમાણે કહી માંડણ ભક્ત દ્વારકા તરફ રવાના થઈ ગયા. દ્વારકામાં આવી ગોમતીજમાં રનાન થઈ અને રણુહોડાજીનાં દર્શન કરવા માટે મંદિરમાં જઈ લુંએ છે તો શ્રીરણુહોડાજીની મૂર્તિના તેમને દર્શન થયાં નહિ. માંડણ ભક્ત બધા મનુષ્યોને કહેવા લાગ્યા કે “ભાઈઓ! મને શ્રીરણુહોડાજીની મૂર્તિના દર્શન કેમ થતાં નથી?” સારે તે લોહામાંથી એક સાણસે જવાબ આપ્યો કે:—“અમે સૌને દર્શન થાય છે અને તમને થતાં નથી તો તમારાથી કોઈ ભયંકર પાપ થઈ ગયું હશે.” આવે જવાબ સાંભળી માંડણ ભક્તને ખુદ લલ્લન ઉપવ્રથ થઈ અને તેઓ પોતાના પાપી દેહનો ત્યાગ કરવા માટે સમુદ્રકિનારે ગયા. બધા લોહોના દેખતાં પવેત સગાન જેમાં મોજાં ઉછળી રહ્યાં છે એવા તે સમુદ્રમાં પોતે કુદકો મારી અંદર દુબી ગયા. આ દશ્ય જોઈને સૌ મનુષ્ય શોક કરવા લાગ્યાં અને તેઓનાં સગાંવહાણાં મિત્રો સૌ રુદન કરવા લાગ્યાં.

માંડણ ભક્ત સમુદ્રમાં દુબતાંજ તેઓના દિવ્ય ભૂમિ ઉપર પડા અટકી ગયા અને ત્યાં પોતાનાં નેત્રો ખોલી સાચું લુંએ છે હાં તો અતિ દેવીપ્રમાન સુવર્ણમય દિવ્ય મહેલ જેવામાં આપ્યો, મહેલના દ્વાર ઉપર સાચાં મોતીનાં તોરણ બાંધેલાં હતાં અને તે મહેલ

પંચરાગ, હીરા તથા મગ્નતમણિ આદિ રત્નોથી ઢાંચીગિરીની સાથે ઠેકાણે ઠેકાણે શુભારિત કરેલો હતો. માંડણ ભક્ત મહેનમાં જઈ લુગે છે તો નીલમણિના પવન ઉપર ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પગમાં વિગળમાન છે અને સેવામાં અનેક પાર્વદો હાથ બેડી ઉભા છે. ઈસરદાનજી પણ સામે ઉભા રહી સ્તુતિ કરી રહ્યો છે અને વિનંતિ કરે છે કે—અગવન, મનુષ્યમાત્ર ક્ષતિને પાત્ર છે તે પ્રમાણે માંડણ ભક્તની જૂન થઈ ગઈ હશે, પરંતુ તે આપના ભક્ત હોવાથી તેમને ક્ષમા કરી દર્શન દેવા બેઠાંએ તે સમયે માંડણ ભક્ત મદ્દગદ્ કંઈ થઈ ગયા અને કંઈપણ બોલી શક્યા નહિ, પરંતુ એકદમ તેઓએ શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પરમાત્માના ચણુરવિદમાં પોતાનું મસ્તક ઝુકાવી દીધું. શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પરમાત્માએ પ્રમથ થઈ માંડણ ભક્તનો હાથ પકડી તેમને ઉભા કર્યા અને પોતાની પાસે બેસાડ્યા. માંડણ ભક્ત સજ્જ નેત્રાથી પ્રભુ સામું બેઠો રહ્યો છે અને પોતાથી થયેલ અપરાધનો પેશાતાપ કરતા હાથ બેડી વિનંતિ કરવા લાગ્યા કે:—“હે પ્રભો! આપ દીનપ્રિય છો, પતિતપાવન છો, મારા અપરાધની ક્ષમા કરો! ક્ષમા કરો!” ત્યારે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પગમાં માંડણ ભક્તને શાંતિ આપી બોલ્યા કે:—“ઈસર ભક્તની પ્રાર્થનાથી હું તમારા ઉપર પ્રમથ થયો છું હવે તમારે પોતાના મનમાં જરાપણ ખેદ ન કરવો. આ ઈસરદાન કેવળ મારો ભક્ત જ નથી, પરંતુ તે મારું જ સ્વરૂપ છે અને તે મારો ભક્ત મને પ્રાણથી પણ અધિક પ્રિય છે તેની તમે અવગણના કરી એટલા માટે મારે આ પ્રમાણે કરવું પડ્યું છે હવે હું તમારું ઉપર પ્રસન્ન છું તમે પ્રસન્નતાપૂર્વક તમારે ઘેર જાઓ અને હમેશાં અધિકાધિક પ્રમુખજન કરવામાં તમારું જીવન ચીંતિત કરો!!” ભગવાનના આવા વચન સાંભળી માંડણ ભક્તે વિનંતિ કરી કે ‘અગવન! હવે હું પાછો જઈ તો સંસારી માણસો મને પ્રપંચી, ક્રોધ, પાતકી અને અમલભાવી સમજી મારી મરકરી કરશે એટલા માટે આપ મને કંઈપણ નિશાની આપો તો હું પાછો જઈ.

શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પગમાંએ કહ્યું કે:—“તમે દારક જાઓ મારી મૂર્તિ તમને પાધડી બધાવશે એ મારી નિશાની સમજવી” ભગવાનની આમ્રી સાંભળી માંડણ ભક્તે ભગવાન અને ઈસરદાનજીને નમસ્કાર કરી જવાનો વિચાર કરે છે ત્યાં આખ નિદ્રાથી વિચાઈ ગઈ અને ફરી આખ ખુલ્લી ત્યાં તેઓ સમુદ્ર કિનારે ઉભા દેખાયા. માંડણ ભક્ત ત્યાંથી પોતાના ઉતારે આવ્યા. માંડણ ભક્તને સહીમલામત પ્રલય દેખી તેમના સાથી મિત્રો સૌ બહુજ ખુશ થયા બીજે દિવસે પ્રાતઃકાલે ઉઠી રત્નન ચંદ્રમા આનાદિ નિલકર્મ કરી માંડણ ભક્ત શ્રી ચણુડાડજીના મંદિરમાં પ્રભુના દર્શન કરવા આવ્યા અને ભગવાનની મૂર્તિ સન્મુખ ઉભા રહી પ્રભુની સ્તુતિ કરવા લાગ્યા તે સમયે સોનેરી કોરની એક પાધડી પ્રભુથી રણુડાડજીની મૂર્તિની પાસેના સ્તંભ ઉપર પડી હતી તેને પ્રભુની મૂર્તિએ પોતાના જમણા હાથમાં લઈ તે હાથ માંડણ ભક્ત તરફ લગાવ્યો તે પાધડીનો છેડો પ્રલય કરી માંડણ ભક્ત પોતાના મસ્તક ઉપર બાંધવા લાગ્યા બાંધતાં બાંધતાં પાધડી મસ્તક ઉપર ઘણીજ વધી ગઈ ત્યારે માંડણ ભક્ત પાધડી બાંધતાં યાકી ગયા ત્યારે પ્રભુને કહેવા લાગ્યા કે, “હે પ્રભુ! આપનો પાર કોઈ પામી શક્યું નથી, તો હું તો આપના પારને કેમ પામી શકું? હવે હું પાધડી બાંધતાં બાંધતા યાકી ગયો છું. હવે અસ કરો. ત્યારે પ્રભુએ પાધડીને જો છેડો હાથમાં પકડી રાખ્યો હતો તે છેડી દીધો અને પાધડી સંપૂર્ણ થઈ ગઈ. આ દરમિયાન હજારો યાત્રીજન ઉભાં ઉભાં બેનાં હતાં તે સૌ આશ્ચર્યચકિત થઈ ભક્તરાજના ચણુમાં પડી ગયા.

અને વિનયથી કહેવા લાગ્યાં કે “ મહાત્મન! અમે સૌએ આપની અવગણના કરી પરિહાસ કર્યો છે, અને આપને પતિત ઇલાદિ શબ્દો કહ્યા છે એટલા માટે અમે આપના અપરાધી છીએ એ અમારા અપરાધ આપ ક્ષમા કરો. ”

માંડણુ ભક્તે સૌને પ્રિય વચ્ચે કહી મોટાપ આપ્યો અને પાલણુ જોગનાદિ પુણ્યદાન તથા દેવપૂજનાદિ કરી દારકની યાત્રા પૂર્ણ કરી પોતાને ગામ જવા તૈયારી કરી. રસ્તામાં ઈસરદાનજીનું ગામ સંચાલુ આવ્યું. માંડણુ ભક્તે આગાના સમાચાર સાંભળી ઈસરદાનજી સામે ગયા. ઈસરદાનજીને આવતા દેખી માંડણુ ભક્ત પોતાના વાહન ઉપરથી નીચે ઉતરી ગયા અને ઉત્તર પગે સામે જઈ તેમને હંવત પ્રણામ કર્યા અને ઈસરદાનજીની મુંદર કવિતા બતાવી સ્તુતિ કરી. ઈસરદાનજી માંડણુ ભક્તને સપ્રેમ આગ્રહ કરી પોતાને ઘેર તેડી ગયા. બે પાંચ દિવસ સુધી ઈસરદાનજીએ માંડણુ ભક્તને પોતાને ઘેર રાખી બહુજ સારો આતિથ્યસત્કાર કર્યો અને બ્યારે માંડણુ ભક્ત રજા લઈ પોતાને ઘેર જવા વિદાય થયા ત્યારે ઈસરદાનજી અતિથિસત્કારની રીતિ અનુસાર ગામની બહાર પાદરે સુધી મૂકવા જતા હતા. પાદર આવી ગયું એટલે ઈસરદાનજીને ઉભા રહી જવા માંડણુ ભક્તે વિનંતિ કરી પરંતુ ઈસરદાનજી આગળ સુધી સાથે ચાલ્યા આવતા હતા. માંડણુ ભક્તનાં વાહનાદિ તથા તેઓના સાથીઓ સૌ આગળ ચાલ્યા જતા હતા અને તેની પાછળ થોડે દૂર માંડણુ ભક્ત અને ઈસરદાનજી ભગવાનના મંદિરમાં સૂંઘંધી વાતો કરતા પાછળ ચાલ્યા જતા હતા. માંડણુ ભક્તે કહ્યું કે:—આપની કૃપાથી શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પરમાત્માનાં સાક્ષાત્ દર્શન કરી મેં મારાં નેત્રોને તૃપ્ત કર્યાં અને પ્રભુની દિવ્ય મૂર્તિને હૃદયમાં ઉતારી લીધી. હવે હું તે છપીને ક્યારેય પણ ભૂલીશ નહિ.” ત્યારે ઈસરદાનજી બોલ્યા કે:—“ હવે ક્યારેય પણ ભગવાન દર્શન દે તો આપ તુરંતજ ભગવાનને ઝોળખી શકો કે કેમ ? ” ત્યારે માંડણુ ભક્તે કહ્યું કે:—“ જરૂર ઝોળખી શકું ! દારણુકે ધણીવાર સુધી ભગવાનનાં દર્શનનો લાભ મળ્યો છે, અને શ્રીરણુજીજીની મૂર્તિના હૃદયમાં અને નેત્રોમાં સાક્ષાત્કાર કરી લીધો છે.”

ઉપર પ્રમાણે વાર્તાસાપ કરતા કરતા ગામથી લગભગ બે ગાઉ દૂર ગયા ત્યાં ઘોડેસ્વાર અને આગળ એક દોડતો જતો મૃગ નેવામાં આવ્યો.

મૃગ આગળ અને ઘોડેસ્વાર પાછળ એ પ્રમાણે દોડતા દોડતા ઈસરદાનજી અને માંડણુ ભક્ત આગળ પહોંચવાને વખતે ઘોડેસ્વારે મૃગને મારવા માટે પોતાનું લાહું ઉઘું કર્યું; તે વખતે માંડણુ ભક્ત ઉઘા સ્વરથી પોશ્વરી ઉઘા કે:—“ હું ભક્ત છું, અને વળી ચારણુ છું માટે આપ કૃપા કરી મારા વચનની ખાતર આ મૃગને ન મારો ! ! ” ત્યારે ઘોડેસ્વાર બોલ્યો કે:—“ ચાલ ! ચાલ ! તારા જેવા તો ધણાય ભગતકા કરે છે.” એ પ્રમાણે કહી પોતાના લાલાથી મૃગને નીચે પાડી નાખ્યો, અને તે સ્વાર ઘોડેથી નીચે ઉતરી મૃગની ત્વંચમાંથી થોડો માંસનો પિંડ કાઢ્યો અને પોતાના ગળામાંથી દારૂનો શીશો કાઢી તે બૂનેને ઈસરદાન અને માંડણુ ભક્તની પાસે રાખ્યાં.

સ્વાર બોલ્યો કે:—“ આ માંસ અને દારૂ મારે તમેને બહિષ્કાર આપવા છે. બે તે સ્વીકાર નહિ કરો તો હું તમારો વધ કરી નાખીશ.” ત્યારે માંડણુ ભક્ત અનેક પ્રકારે વિશાપ કરી ઘોડેસ્વારની વિનંતિ કરવા લાગ્યા કે:—“ મને મારી નાખો પરંતુ હું દારૂ અને માંસનો સ્પર્શ કરીશ નહિ.” સ્વારનું બોલું ભક્ત ઈસરદાનજી

શાંતિથી સાંભળી રહ્યા હતા. આ જોઈ માંડણ ભક્ત કહ્યું થઈ ઈસરદાનજીને કહેવા લાગ્યા કે—“આપ કેમ કષ્ટપણ બોલતા નથી?”

ત્યારે ઈસરદાનજી કહેવા લાગ્યા કે “ભક્તરાજ! આ ઘોડેસ્વાર હથિયારબંધ છે. વિવાદ કરવાથી મારામારીના સમય આવી જશે તો આપણને દુઃખ ઉત્પન્ન થશે એટલા માટે મારે ‘મત’ છે કે આ દારૂ માંસ લઈ લેવી જોઈએ, અને થોડે દૂર આગળ ચાલી તેને ‘ફેંકી દેશું’” માંડણ ભક્ત બોલ્યા કે—“બરે એ તમો, શું કહો છો? પ્રાણુ જાય તો ભલે જાય પરંતુ હું એ દારૂ માંસનો સ્પર્શ ક્યારેય પણ કરીશ નહિ” ઈસરદાનજીએ કહ્યું કે, “ભલે તમો સ્પર્શ ન કરજો, હું તે લઈ લઈશ” તુરંતજ ઘોડેસ્વારે ઈસરદાનજી તરફ પોતાનો હાથ લગાવ્યો અને ઈસરદાનજીએ પોતાના કપડામાં માંસ અને દારૂનો શીશો આધી લીધા અને તેઓ બંને લાંથી આગળ ચાલતા થયા થોડે દૂર આગળ ચાલ્યા પછી ઈસરદાનજીને માંડણ ભક્તે કહ્યું કે, “હવે તો તે ફેંકી દે?”

ઈસરદાનજીએ કહ્યું કે, “શું ફેંકી દઈ?” માંડણ ભક્તે કહ્યું કે “શું એમ પૂછો છો? દારૂ અને માંસ ખીનું શું?” ઈસરદાનજીએ કહ્યું કે—“એ તો દારૂ અને માંસ નથી જો તે દારૂ અને માંસ હોત તો હું પણ ન લઉં!”

માંડણ ભક્તે કહ્યું “નહિ કેમ? મેં મારી આંખોથી જોયું ને આપ આમ કેમ બોલો છો?” આ પ્રશ્ન સાંભળી ઈસરદાનજીએ પોતાના ગળામાંથી બને વસ્તુઓ બહાર કાઢી બતાવી તો જે માંસનો પિંડ હતો તે યુવાનના પુષ્પનો શુક્રો કેખાયો અને જે દારૂનો શીશો હતો તે દૂધથી ભરેલો શીશો જણાયો આ જોઈ માંડણ ભક્ત આશ્ચર્યચકિત થઈ કહેવા લાગ્યા કે—“આ શું બનાવ બન્યો તેની મને આપ કૃપા કરી સમજણ આપો!” ત્યારે ઈસરદાનજીએ કહ્યું કે—“તે ઘોડેસ્વાર ગીરજુટાડરાયજી હતા અને આપણને મહાપ્રમાદીનો હાર અને પચામૃત દેવાને માટે પધાર્યા હતા”

કારણકે આપે પહેલાં કહ્યું હતું કે હવે હું ભગવાનને ઝાળખી શકું તેમ છું, હવે ભગવાનને ક્યારેય પણ બૂઝું નહિ એ માટે તમારી પરીક્ષા કરવાને માટે પ્રભુ પધાર્યા હતા માટે હવે તે બાબતમાં જરા પણ ચિંતા કરશો નહિ ત્યારે માંડણ ભક્તે ઈસરદાનજીની નીચેના હોઠ વગેરેથી સ્તુતિ કરી

ઈસર બહા ઝોસિયા, ઈસર વાત અગાધ,

સુરાતણી કીધી સુરા, પલકિય મહાપ્રસાદ.

આ પ્રમાણે સ્તુતિ કરી માંડણ ભક્ત ઈસરદાનજીને પ્રણામ કરી પોતાના ગામ દેગામ ગયા અને ઈસરદાનજી પોતાને ઘેર સચાણા ગયા. (આણુ)

શ્રીઆનંદાશ્રમ-સમાચાર

[ચૈત્ર માસ]

શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજન—શ્રીરામનવમીના પવિત્ર દિવસે આનંદાશ્રમવાસીઓએ મળીને પૂજ્યપાદ શ્રીમદ્ગુરુદેવનું ચતુર્વિધ મહાપૂજન કર્યું હતું, તેમજ ભજનધૂન થયા બાદ સૌને પ્રસાદ ને ચરણામૃત અપાયાં હતાં

મુખ્યભેટ—રા. ૨૦-૦-૦ શ્રી. દારકાદાસ ખેતસી-કગવી. રૂ. ૨૫-૦-૦ ગં રવઃ મણીમેન જીવજીવાલ દાકોર પદ્મપ્રનિય, ઠા. થી, લાલજી શ્રીજીભાઈ-જૂનાગઢ. રૂ. ૨૦૧-૦-૦

શ્રી. મીનોચેદર મહેરવાનજી મસાલી-મુંબઈ. રૂ. ૨૦-૦-૦ રોક રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ, તેમના બંધુ નંદવજીભાઈના પુત્રના લક્ષ્મીસંગના. રૂ. ૬૫-૦-૦ શ્રી. ડાહ્યાલાલ મૂળચંદ મહેસાણાવાળા તરફથી, સ્વ. રોક મયાચંદ જીવરાજના આત્મકથાણાચે સોજનના.

રેડાભિષેક:—એક ભક્તગન-મુંબઈ.

સોજન:—રૂ. ૨૫-૦-૦ સ્વ. શ્રી. મોતીચંદ પોપટભાઈ-અકાળા, હા. "સુનીલાલ મોતીચંદ. રૂ. ૨૬-૮-૦ શ્રી. રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ. રૂ. ૧૪-૫-૦ સ્વ. રોક રવજી દેવજી ગોંધી-જામનગર.

થાળ:—રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા-ભાવનગર. રૂ. ૧-૮-૦ એક ભક્તગન-મુંબઈ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. સામજી રૂડા-જૂનાગઢ. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. ખેયરલાલ ભવાન-વર્ધા. રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી. રામશંકર પ્રભાશંકર-વર્ધા (૨ થાળ.) રૂ. ૧૧-૪-૦ શ્રી. જોશંકર મયારામ ભટ્ટ-અમદાવાદ તરફથી તેમનાં સદ્ગત જેન દેવકુંવરના આત્મકથાણાચે (૯ થાળના.) રૂ. ૫-૦-૦ શ્રીમતી કસ્તુરબેન ગોરધનદાસ-મુંબઈ, હા. કાકુભાઈ.

ખીલખાના ભાગદાર નામદાર દરબારશ્રી જીવાવાળા સાહેબ તરફથી આનંદાશ્રમે ખરીદેલી ખેતરોની જમીન તેમને સોંપાઈ જતાં આનંદાશ્રમનાં બાકી રહેતાં નાણાં વ્યાજમહિત રૂ. ૨૨૫૫-૦-૬ અમરેલીના મે. સ્પેશલ એજિસ્ટર સાહેબ મારફત આનંદાશ્રમે મળી ગયેલ છે.

પરચુરણમેદ

[ચૈત્રમાસ]

૦-૬-૦ જેન કસ્તુરબેન-ખીલખા
૦-૫-૦ શ્રી. પ્રભાશંકર નાનજી-વડિયા
૦-૮-૦ પૂજારી દલપતરામભાઈ
૦-૨-૦ શ્રી. અંબાશંકર નાનજી જોશી
૦-૪-૦ „ માણેકલાલ નાનજી ચંદારાણા
૧-૪-૦ „ મોરારજી આધવજી અઢિયા
૦-૬-૦ એક ભક્તગન-મુંબઈ તરફથી રેડાભિષેકના
૦-૭-૦ પરચુરણ મંદિરેથી હા. વિદ્યારામ
૫-૦-૦ શ્રી. રાજેન્દ્રરાય વર્સતરાય-વડોદરા
૫-૦-૦ „ નર્મદાશંકર ભવાન-કેશોદ
૭૮-૧૪-૦ „ રાજસી જીવરાજ-મુંબઈ તરફથી એપ્રીલ માસના સારિવંદ દાનના
૦-૨-૬ પરચુરણ
૧-૪-૦ હા. સામજી જામનાદાસ-પોરબંદર શ્રીરામનવનીના ભેટના

૧-૦-૦ શ્રી. અંબાશંકરભાઈ ત્રિવેદી
૦-૪-૦ સ. પદ્મપ્રકાશજી
૦-૪-૦ શ્રી. જગદીશચંદ મગનલાલ
૦-૨-૦ વિ. વસનજી
૦-૨-૦ વિ. શશિકાંત
૦-૨-૦ વિ. મનમુખલાલ
૦-૪-૦ શાસ્ત્રી દયારામભાઈ
૧-૦-૦ શ્રી. આધવજીભાઈ મારતી પુસ્તકાલયવાળા
૦-૪-૦ „ નંદલાલ પ્રેમજી
૦-૪-૦ „ કરશનદાસ હરજી
૦-૪-૦ „ ત્રિભુવનભાઈ દવે
૦-૬-૦ „ કરશનદાસભાઈનું કુટુંબ
૦-૪-૦ „ અંબાશંકર નાનજી જોશી
૦-૨-૦ „ જમાદાર ભીમભાઈ
૧-૪-૦ „ મુરેશ અમૃતલાલ-મુંબઈ
૧-૪-૦ જેન મોતીભાઈ નારણ કુંભાર મુન્નાર-જૂનાગઢ

૧-૪-૦ બેન ચાંતાબાઈ રામજી કુંભાર
સુતાર-જૂનાગઢ

૨-૦-૦ શ્રી. કેશવલાલ જોશીલાલ-મુંબઈ

૧-૪-૦ „ જ્યોતિલાલ ત્રિવેદી
શ્રીનાથસત્સંગમંડળ-મુંબઈમાં
મહાશિવરાત્રીની ભેટ:—

૧-૪-૦ શ્રી ચંદ્રસિંહ પ્રતાપસિંહ

૧-૪-૦ „ ભદ્રસિંહ પ્રતાપસિંહ

૧-૪-૦ „ શિવસિંહ „

૧-૦-૦ „ કરજીસિંહ લાલસિંહ

૧-૦-૦ „ ઉપેન્દ્રસિંહ કરજીસિંહ

૧-૪-૦ શ્રી મૂળસકર નરભોરામ પડિયા-મુંબઈ

૧-૦-૦ „ રૂપસિંહ હરિસિંહ રાણા

૦-૪-૦ „ મનહરસિંહ રૂપસિંહ

૦-૧૦-૦ રતનજી રામજી

૧-૪-૦ „ લાલસિંહ ગગાસિંહ

૧-૦-૦ „ પ્રભાતસિંહ રૂગનાથસિંહ

૧-૦-૦ „ ગુણવંતસિંહ જલમસિંહ

૧૨-૨-૦

શ્રીનાથસત્સંગમંડળ-મુંબઈ તરફથી
પાટોત્સવની ભેટના —

૫-૦-૦ શ્રી. હરજીવન કેશવજી

૫-૦-૦ „ મોહનલાલ લક્ષ્મીદામ

૧-૦-૦ „ બાણજીભાઈ

૨-૦-૦ „ મંગલાલ વનમાળા

૧-૦-૦ „ પ્રભાતસિંહ રૂગનાથસિંહ

૧૦-૮-૦ બેન દિવાળીબેન મંગલાલ

૧-૦-૦ શ્રી ઉપેન્દ્રસિંહ કરજીસિંહ

૧-૪-૦ „ મૂળસકર નરભોરામ

૦-૮-૦ „ શંકરસિંહ નારણસિંહ

૧-૪-૦ „ હરજીવન કેશવજી

૧-૦-૦ „ રતનજી રામજી

૧-૦-૦ „ ચીમનલાલ માણેકલાલ

૦-૮-૦ „ દેવરાજભાઈ

૧-૦-૦ „ મૂળસકર હરજીવન

૧-૦-૦ „ મૂળજી માધવજી

૦-૪-૦ શ્રી. ભગવાનદાસ મૂળજી

૦-૪-૦ „ ચંદ્રાંત મૂળજી

૦-૪-૦ બેન લીલાવતી મૂળજી

૧-૦-૦ શ્રી કરજીસિંહ લાલસિંહ

૧-૦-૦ „ રૂપસિંહ હરિસિંહ

૦-૮-૦ „ મનહરસિંહ રૂપસિંહ

૦-૮-૦ „ નટવજીસિંહ રૂપસિંહ

૧-૦-૦ „ ગુણવંતસિંહ જલમસિંહ

૦-૮-૦ „ રમણસિંહ ગુણવંતસિંહ

૦-૮-૦ „ અમૃતસિંહ ગુણવંતસિંહ

૦-૮-૦ બેન અનસુયાબેન

૦-૮-૦ „ મણિબેન

૧-૦-૦ „ પ્રભાવતીબેન ગગજી

૧-૦-૦ „ નિરંજન ઉપેન્દ્રસિંહ

૧-૦-૦ „ હીરાબેન માધવસિંહ

૧-૦-૦ „ નર્મદાબેન રાણા

૧-૦-૦ „ અવલબેન

૧-૦-૦ „ અનસુયા માધવસિંહ

૧-૦-૦ „ સવિતાબેન નાનજી

૦-૮-૦ „ તારાબેન

૧-૦-૦ શ્રી શિવસિંહ પ્રતાપસિંહ

૧-૦-૦ „ ભદ્રસિંહ „

૧-૦-૦ „ ચંદ્રસિંહ „

૧-૦-૦ „ જયવંતસિંહ નારણસિંહ

૧-૪-૦ શ્રીનાથસત્સંગમંડળ

૧-૦-૦ શ્રી. ગોકળદાસ શિવરાજ

૧-૦-૦ „ જગજીવન નારણદાસ

૦-૮-૦ બેન સવિતાબેન

૪-૧૦-૦ પરચુરણ

૧-૦-૦ બેન ઉવાબેન પ્રતાપસિંહ

૦-૦-૮ પરચુરણ

૫૦-૧૧-૦

૧-૦-૦ બેન સુમજીબા-બીલબા

૦-૧-૦ પરચુરણ

૨-૦-૦ શ્રી જીવરાજ રામજી

૦-૪-૦ „ પ્રેમજી કરજન-જૂનાગઢ

૨-૪-૦ „ હેમચંદ તલકચંદ-મોંગરોળ

શ્રીઆનંદાશ્રમ મુચ્છુમંડળ મુખ્યમાં

રામનવમીની ભેટ:—

- ૨-૪-૦ એક લકતળન-મુખર્ષ
 ૫-૦-૦ શ્રી. રાજસી વધર્ષ
 ૫-૦-૦ ડા. પીરોજશાહભાઈ
 ૨-૦-૦ શ્રી. ધનજીશાહભાઈ
 ૨-૦-૦ „ જમશેદજીભાઈ
 ૧-૪-૦ „ કૃષ્ણદાસજી રયામજી
 ૨-૦-૦ „ પ્રેમજી ચરજી
 ૧-૦-૦ „ મોહન ગાંધી
 ૧-૦-૦ „ માણિકલાલ દામોદર
 ૧-૦-૦ „ ચીમનલાલ માણિકલાલ
 ૧-૦-૦ ખેન મણિખેન
 ૧-૦-૦ શ્રી. બોધાભાઈ
 ૧-૦-૦ „ ભૂલેશ્વર મહારાજ
 ૧-૦-૦ „ ધડીયાળી
 ૦-૮-૦ „ દલપતરામભાઈ
 ૦-૪-૦ „ પ્રાણજીવનભાઈ
 ૦-૪-૦ „ અમયાલાલભાઈ
 ૦-૮-૦ „ લીલાધરભાઈ
 ૨૬-૦-૦

૧-૦-૦ શ્રી. અંબાશંકર આનંદ જોશી

૦-૪-૦ નિશુવંતભાઈ

શ્રીઅમદાવાદ આનંદાશ્રમની ભેટના:—

- ૮-૦-૦ સ્વ. લાઈલાલભાઈ તરફથી યાજ્ઞના
 ૧-૪-૦ શ્રી. જેઠાભાઈ લલુભાઈ-રાયપુર
 ૧-૦-૦ „ નારણભાઈ જેઠાભાઈ „
 ૦-૨-૦ „ ખેચરલાલ મયારામ
 ૦-૨-૦ પરચુરણ
 ૧૦-૮-૦
 ૦-૫-૯ મોજીદ આનંદાશ્રમમાં ફાગણની ભેટના
 ૦-૮-૦ શ્રી. જટાશંકર જગજીવન
 ૧-૦-૦ „ કશ્વિરસંગ જિતસંગ-ચોરા
 ૧-૦-૦ „ અંબાલાલ સ્વચંદ-મીસનગર
 ૧-૦-૦ „ અંબારામ વ્યાસ-સાંતાકુંડ
 ૫-૦-૦ સ્વ. શેઠ મયાચંદ જીવરામ-મહેસાણા
 ડા. શ્રી. ડાહ્યાલાલભાઈ
 ૧-૦-૦ વિ. પ્રાણશંકર-ચાંપરડા
 ૫-૪-૦ ખેન રાધાભાઈ ભણભાઈ શેખવા
 ૧-૦-૦ „ મંગલકશ્મીખેન-પોરબંદર
 ૧-૦-૦ શ્રી. મણિલાલ ગિરધર-મુખર્ષ
 ૦-૪-૦ ખેન મણિખેન-ખીલખા

॥ ૐ ॥

જયનાથ !

અમાદાવાદ આનંદાશ્રમમાં સનાતનધર્મશિક્ષણ વર્ગની યોજના

વિ. અત્રે શ્રી આનંદાશ્રમમાં ગ્રીભાવકાશની રજાઓમાં ખાસ સંસ્કૃત અધ્યાપનવર્ગ ચલાવવામાં આવે છે. સાથે સંસ્કૃત શ્લોકો, સ્તોત્રો અને ગીતાજીનો પંથુ અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે. આ વર્ગ ચૈત્ર સુદિ ૧૫, ૨૦૦૨ થી શરૂ થયો છે. અસારે દરેક વિદ્યાર્થીઓ લાભ લે છે. સમય સવારના ૮ થી ૯ અને સાંજના ૭ થી ૮ રાખવામાં આવેલ છે.

ક્યાસતસંગમાટે પથુ એક ક્લાસ રાખેલ છે. બહારગામથી લાભ લેવાની ઇચ્છાવાળાઓ માટે ત્રણ દિવસ શ્રીઆનંદાશ્રમ-ખીલખાના નિયમ મુજબ અંધીજ સગવડ આપવામાં આવે છે.

પાઠશાળાનો વધારે સંખ્યામાં લાભ લેવાય તે સારૂ સ્થાનિક વર્તમાનપત્રોમાં જાહેરખબર આપવામાં આવેલ છે. લાભ લેવા ઇચ્છનારાઓએ નીચેના શિરનામે જથ્થાવલું:—

શાસ્ત્રી જટાશંકર મયારામ ભટ્ટ

૬, શ્રી આનંદાશ્રમ રાજનગર જૈન સોસાયટી-અમદાવાદ ૭.

શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથસદ્ગુરવે નમઃ॥

આનંદં વ્રાહ્મણો વિદ્વાન ન વિમેતિ કુતશ્ચન ।

અર્થઃ—આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મને જાણનાર દાદથી પણ કશું પામતો નથી.
તૈત્તિરીય-ઉપનિષત્

વર્ષ ૧૪ મું]

સંવત્ ૨૦૦૨ વૈશાખ

[અંક ૧૨ મો]

શ્રીસદ્ગુરુસ્મરણ

[લેખક-શ્રી ચતુરભાઈ આગાભાઈ પટેલ]

એ હમયો આદ્યો જવાનો એકલો રે એ રાગ

હંસલો આદ્યો જવાનો એકલો રે, * ત્યાં નથી કોઇનો રે આધાર.	હંસલો ૦	૧
પાપ ને પુણ્ય બે તારા માધીઓ રે, જેનું કર્યું તેનુંજ સોગવાય	"	૨
માટે સેવ તું સાચા સંતને રે, જેથી જનમમરણ અંત જાય	"	૩
સદ્ગુરુએ રસ્તો તો બનસાવીઓ રે, તે રસ્તે બે વર્તન તારું થાય	"	૪
સંસાર અસાર આ કહોવાય છે રે, અસાર સંસારે સાર લઈ જાય	"	૫
જેને આવાગમન નહિ થાય છે રે, તેતો જગજીયો જરૂર ગણાય	"	૬
કામ ને ક્રોધ તું વિરલા મૂકજે રે, લોભ ને મોહાદિ તજી દેવાય.	"	૭
આળસ પ્રમાદને તું દાઢજે રે, અપદ શુદ્ધચૈતન્ય થઇ જાય	"	૮
શુદ્ધ વ્યવહાર કરજે પ્રાણીઆ રે, જેથી પરમારથ શુદ્ધ થાય.	"	૯
કપટકળા ત્યજી દેને છવડા રે, જેથી છત્ર-મુક્ત થઈ જાય.	"	૧૦
તું મોહ માયા ને મમતા મૂકજે રે, જેથી જગન્મળવત્ થાય.	"	૧૧
તો તો આનંદ અનેરો આવશે રે, તુજને સંતોષ સઘળો થાય	"	૧૨

* ટીપ — દરેક લીટીની બીજી કડી બે વખત બોલવી.

મારું ને તારું માથાફૂટ મૂકજે રે, જે તારાં બંધનતાણાં છે દ્વાર. હંસલો ૧૩
 જગતાં બંધન સર્વે તોડજે રે, જેથી આનંદ અતિશે થાય. " ૧૪
 હંદનસમ થઈ જાને જીવડા રે, રહીને આ સંસારની માંઢી. " ૧૫
 ચતુર ખટખટ સઘળી છોડજે રે, અટપટ લેજે શ્રીનાથનું નામ. " ૧૬

શ્રીનાથવચનામૃત

[પૂજ્યપાદ શ્રીમત્નાથભગવાન]

ભક્તાના હૃદયમાં દેહ અનન્ય ભક્તિ ઉપજવવામાટે પ્રભુનું દર્શન અને અદર્શન પ્રભુની ઇચ્છાથી ભક્તાના હૃદયમાં થયા કરે છે. જ્યારે ભક્તાના હૃદયના ક્ષયાયનો પરિપાક થાય છે ત્યારે તેને પરમાત્માનું દર્શન નિરંતર રહ્યા કરે છે. જ્યારે પરમાત્માના માહાત્મ્યજ્ઞાનપૂર્વક પરમાત્મામાં કોઈ પણ નિમિત્તે લેશ પણ ચક્ષાયમાન નહિ થનારી વિશુદ્ધ પ્રીતિ પ્રકટે છે ત્યારે તે ઐકાંતિક-ભક્તને પોતાના અંતઃકરણના ઊંડાણમાં અને નાભરૂપના સૂલમાં સર્વ સૌંદર્ય-સારનિધિ ચેતોહર પ્રભુનું અલૌકિક દર્શન નિરંતર થયા કરે છે. એવા ભક્તને પ્રભુ પરોક્ષ નથી, અને પ્રભુને એવા અનન્યભક્ત પણ પરોક્ષ નથી. આ સ્થિતિએ દેહને અન્ય જગત્ બાધ પામી જાય છે, અને તે નિરંતર સ્વયંપ્રકાશ સન્નિધાનદેહરૂપ બ્રહ્માનોજ અનુભવ કરે છે. પછી તે દેહ, દેહની સકલવિકલ સ્થિતિ અને અનુકૂળ પ્રતિકૂળ પ્રાણીને સત્યરૂપે કેમ જોઈ શકે? નજ જોઈ શકે. તે તો વારંવાર નીચે પ્રમાણે વિચારી અભેદભાવે પ્રભુને પરમપ્રીતિથી વંદન કર્યા કરે છે:—

“સત્યં જ્ઞાનસંતમેકમજરં નિત્યં વિદ્યું શાશ્વત્મ્ ।

પ્રત્યગ્બ્રહ્મરસાયનં સુલ્લવનં પૂર્ણં પરં પાવનમ્,

સ્વાત્મજ્યોતિરનાદિમધ્યનિધનં માયાચિદ્ભાસૈર્મુદુર્ ।

વિન્વાકારમપાસ્તમાયમધયં વંદે વિશુદ્ધં પદમ્” ॥

અનાદિ કાલથી બહિર્મુખ થયેલું મન અભ્યાસની અને વૈરાગ્યની વૃદ્ધિથી વિશેષ અંતર્મુખ થતાં તે બાહ્ય દરયને મિથ્યા ગણી તેનાથી ઉપજતા રાગદ્વેષને વશ નહિ થતાં પોતાના મૂલસ્વરૂપમાં નિર્વિદ્યારૂપે રહેવા લાગે છે. આવું સુખજનક દેહ સૌંદર્ય વૈરાગ્યથી ને અભ્યાસથી પ્રાપ્ત થાય છે. તમારો શુભ ભાવ તમારા શુભ પ્રયત્નથી સંદેહ કરવા પરમકારુણિક પ્રભુ સર્વદા સર્વથા સમર્થ છે. અનન્યભક્તાના હૃદયના ઊંડાણમાં જેમ જેમ પરમાત્મામાં અગ્નિ વિશુદ્ધ ભાવ વધેલો જાય છે તેમ તેમ જાતમાં તેને પરમાત્માનું વારંવાર સ્મરણ અને ઝાંખું દર્શન થયાં કરે છે, અને તેને સ્વપ્નમાં સ્પષ્ટ દર્શનાદિ પણ થયા કરે છે.

સ્વનિઃ સુખને ઠચ્છવું, પરનિઃને ન લગાર

સ્વનિઃ સુખમાં સિંધર થતાં, ધમાય લવનો પાર. ૧

નાટકના પાત્રની પેઠે કૃત્રિમ આરથા રાખીને બહારના વ્યવહારનો નિર્વાહ કરશે, કે જેથી મન અચ્યુતપદેથી ચલાયમાન ન થાય તમારું અંત કરણ વિરોધ પાત્રી અશાસ્ત્રીય દયાની લાગણીવાળું હોવાથી તે સ્પૃશ્યાસ્પૃશ્યના શાસ્ત્રીય વિવેકનું પરિપાલન કરી શકે છે કે કેમ તે શાતચિત્તે વિચારશો (આતુ)

—[*]—

મદાલસા

[અનુવાદ - શ્રી મહારાણીદાસ ગોકુળદાસ દેસાઈ - વેદાંતભૂષણ]

(અનુમધાન ગત અહ્નના પૃષ્ઠ ૧૬૫થી) ૧

દેવાર્ચનાગ્નિકાયાંણિ તથા મુર્ધેભિવાદનં ।

કુર્ષોત સમ્યગાચમ્ય તદ્વદન્નમુજિક્રિયાં ॥

૧ દેવનું પૂજન અને અગ્નિસંપન્ના કર્મો પૂર્ણ અભિવાદન તેમજ અન્નના, ભોજનનું કર્મ યથાવત્ આચમન કરીનેજ કરવા

અકેનામિરર્ગ્યામિરદ્વિરક્ષામિરાદરાત્ ।

આચમેત્ પુનઃ પુણ્યાભિઃ પ્રામુતો વાપ્સ્યદન્મુખઃ ॥

હે પુત્ર ! દીર્ઘવિનાના અને દુર્ગંધવિનાના સ્વચ્છ અને પવિત્ર જલપાત્રે પૂર્વગણી અંથવા ઉત્તરગણી મુખ રાખીને આચમન કરવું

અન્તર્જલાદાવસ્યાદ્દહ્મીકામ્ભૂપિકલ્પલાત્ ।

દૃત્તશૌચાવશિષ્ટાથ ચર્જયેત્ પંચ વૈ મૃદઃ ॥

૨ શૌચમાટે જે માગી લેતી તે જળની નીચેની ન લેતી તેમજ ઘર કે આશ્રમની ધરતીને ખસીને ન લેતી, રાક્ષાની કે ઉંરના દરખાથી ખોદીને ન લેતી તેમજ શૌચ કરતા પહેલાં માગી ન લેતી એમ ખાચ માગીને શૌચના ક્રમમાં લાગ રાખવો

પ્રદાહ્ય હસ્તૌ પાદૌ ચ સમખ્યુદ્ય સમાહિત ।

અન્તર્જાનુસ્તથા ચામેત્તિચ્છતુર્વા પિષેદપ ॥

૩ અને હાથ તથા બે પગ ધોઈને વિધિવડે અભ્યુદ્ય કરીને એટલે મનવડે પોતાના શરીરપર જળના છાંટા નાખીને મનને સ્વસ્થ રાખીને અને ગાંઠશુદ્ધી પગ જગાસથર્મ રાખીને ત્રણનાર વા ચારનાર જગ પીડુ (આચમન કરવું)

પરિમૃજ્ય દ્વિરાસ્યાન્તં પાનિ સૂર્ષાન્મેવ ચ ।

સમ્યગાચમ્ય તોયેન ક્રિયાં કુર્ષોત વૈ શુચિ ॥

૪ જે વાર હોડ ધોઈને તેમજ આંખો કામે આદિ કરશે જે વાર ધોઈને તથા મૂંઘતિ જે વાર ધોઈને જળપાત્રે વિવિધે અન્નમન કરીને પવિત્ર થયેલા પછી શાસ્ત્રે ઉપદેશના કર્મો કરે

દેવતાના ક્રધીણાં ચ પિતૃણાં ચૈવ યતનત્ ।

સમાહિતમનો મૃત્યા કુર્ષોત સતતં નર ॥

૧ ગત અસ્મા કોઈ કોઈ સ્થાનના કોઈ કોઈ લાગના લાખાતરોમાં એકનું લાખાતર ખીલવી નીચે એમ મૂંઘઈ ગયેલ છે તે વિવેકી વિકાને સુધારી લેવા વિનંતિ છે

પુરુષે પ્રતિદિવસ સ્વસ્થ મન રાખીને દેવો અધિષ્ઠા અને પિતૃઓના સંબંધના શાસ્ત્રે ઉપદેશોનાં કર્મો કરવાં.

શ્રુત્વા નિષ્ઠીવ્યં વાસસ્થ પરિધાયાચમેદુ બુધઃ ।

શ્રુતેઽવલોઢે વાન્તે ચ તથા નિષ્ઠીવનાદિપુ ।

કુર્યાદાચ્ચમનં સ્પર્શં ગોપૃષ્ઠસ્યાર્કદર્શનં ॥

છીક ખાધને યુંકીને તથા વસ્ત્ર પહેરીને શુદ્ધિમાને આચમન કરવું.

છીક ખાધ પછી કે હળવંત પોતાને આઘ્યા કરવા પછી કે ઊલટી કર્યા પછી તેમજ યુંકવું આદિ ક્રિયાઓ કર્યા પછી આચમન કરવું, ગાયના પૂંછડાને સ્પર્શ કરવો, અને સૂર્યનું દર્શન કરવું.

કુર્વીતાલંબને चापि दक्षिणश्चवणस्य वै ।

यथा विभवंतो ह्येतत् पूर्वाभावे ततः परं ॥

અને જમણા કાનની છુટ ખેંચવી એમ શક્તિઅનુસાર કે સગવડઅનુસાર છીક ખાધને, કાંઈ આદીને કે આવીને, ઊલટી કરીને તથા યુંકીને કે એવી કાંઈ ક્રિયા કરીને આચમન, ગાયના પૂંછડાનો સ્પર્શ, સૂર્યનું દર્શન અને જમણા કાનની છુટ ખેંચવી. એમાંનું જે કરવાની શક્તિ તથા સગવડ હોય તે કરવું. તેમાં પહેલાં કરવાનું કહેલું છે તે ન બની શકે તો તે પછીનું કરવું એટલે કે બની શકે તો આચમનજ કરવું. આચમન ન બની શકે તો ગાયના પૂંછડાનો સ્પર્શ કરવો. તેની સગવડ ન હોય તો સૂર્યનું દર્શન કરવું, અને તે ન બની શકે તો છેવટે જમણા કાનની છુટ ખેંચવી.

अविद्यमाने पूर्वोक्ते उत्तरप्राप्तिरिष्यते ॥

પહેલું કહેલું ન બની શકે તો તે પછી કહેલું કરવું એમ કહેવાનું તાત્પર્ય છે.

न कुर्याद् दन्तार्थं नात्मनो देहताडनं ।

स्वप्नाध्यापनभोज्यानि सग्राह्यं च विवर्जयेत् ॥

દાંત દ્યથ્યાવવા નહિ, પોતાના દેહના કાંઈ લાગમાં હથેલીવડે તાડન કરવું નહિ, એટલે અવાજ નીકળે એમ મારવું નહિ.

લાણાવવું, ભોજન આદિ કરવું અને સ્વાધ્યાયનો પાક ચૂને ચૂને કરવાં નહિ.

संध्यायां मैथुनं चापि तथा प्रस्थानमेव च ॥

સાંજના સમયે મૈથુન એટલે સ્ત્રીનો સંભોગ ન કરવો તેમજ સાંજના સમયે પ્રવાસમાં નીકળવું નહિ.

पूर्वाह्णे तात, देवानां, मनुष्याणां च मध्यमे ।

भक्त्या तथाऽपरાહ્णे च कुर्वीत પિતૃપૂજનં ॥

હે તાત ! દિવસના પહેલા લાગમાં દેવોનું પૂજન કરવું, દિવસના બીજા લાગમાં મનુષ્યોનું (ગુરુઓનું) પૂજન કરવું અને ત્રીજા લાગમાં એટલે બપોર પછી પિતૃઓનું પૂજન કરવું.

शिरःस्नातश्च कुर्वीत देवं पैत्र्यमथापि च ।

पांग्मुखोदंग्मुखो चापि इमंश्रुक्रमं च कारयेत् ॥

દેવોનાં તથા પિતૃઓનાં કર્મો માથે નાકીને કરવાં તેમજ તે કર્મો પૂર્વમણી વા ઉત્તરમણી મુખ રાખીને કરવાં.

એવી રીતે ઘડી મુજ ઉતારવાનું કર્મ પણ વિધિપ્રમાણે કરવું

ધ્વજાં ત્રિવર્જયેત્ કન્યામકુલાં ચાપિ રોગિણીં ।

વિરૂતાં પિંગલોં ચૈવ વાચાટોં સર્વદૂષિતાં ॥

આછા અંગવાળા, પ્રતિષ્ઠિત કુલ વિનાની, ગેભવાળા, વિકૃત અંગવાળા, પિંગળા, વાચાટ અને જોણે તેણે દૂષિત કરેલી કન્યાને પણ નહિ

અવ્યંગાંગીં સૌમ્યનામ્નીં સર્વલક્ષણલક્ષિતાં ।

તાદશ્યોમુદ્ગદેત્ કન્યાં શ્રેયકામો નરઃ સદા ॥

પોતાના કન્યાશુની કામના રાખનારા પુરુષે આછા અંગ વિનાની, મૌમ્ય નામવાળા, સર્વ શુભ લક્ષણોના લક્ષણવાળા અને પોતાની પરિસ્થિતિને અનુરૂપ કન્યાસાથેજ વિવાહ કરવાનું રાખવું

ઉદ્ગદેત્ પિતૃમાતૃશ્ચ સત્તમોં પંચમોં તથા ।

રક્ષેદ્ દારાન્ ત્વજેરીયાં દિવા ચ સ્વપ્નમૈથુને ॥

અને પિતાથી, સાત પેઢી છેડી તથા માતાથી પાંચ પેઢી છેડી કન્યા સાથે વિવાહ કરવાનું રાખવું પરણેલી સ્ત્રીનું મન રક્ષણ કરવું ધર્મિણી સાથે રાખવો અને સ્વપ્ને સ્વપ્નને તથા મૈથુનને સાથે રાખવો

પરોપતાપકં કર્મ જન્તુપીઢાં ચ વર્જયેત્ ॥

ખીખીને ચતાપ ઉપભ્રમરારા કર્મને સાથે રાખવો તેમજ કાર્ષપયુ જ્યજ્ઞતને પીઢા ઉપભ્રમરારા કર્મને પણ સાથે રાખવો

ઉદન્યા સર્વવર્ણાનાં વર્જ્યાં ગત્રિચતુષ્ટયં ।

સ્ત્રીજન્મપરિહારાય પંચમીમષિ વર્જયેત્ ।

તતઃ પશ્ચ્યાં યજ્ઞેદ્રાત્ર્યાં શ્રેષ્ઠાયુગ્માસુ પુત્રક ॥

મધ્ય વર્ણવાળાઓએ પોતાની ઋતુચરણ પતીને ચાર રાત્રિ ત્યાગ રાખવો તેમજ પુત્રીને જન્મ થાય એવું ન જન્મનારાએ પાંચમી રાત્રિને પણ ત્યાગ રાખવો તે પછી હે પુત્રક ! એકી રાત્રિઓમાં, છઠી રાત્રિ એક છે તે છઠી રાત્રિએ પતીને સમાગમ કરવાનું રાખવું.

પર્વાણિ વર્જયેત્રિપં ઋતુકાલેઽપિ યોગિત ।

તસ્માન્નિત્યં નરો ગચ્છેચ્છેવયુગ્માસુ પુત્રક ॥

પત્નીને ઋતુમખ્યના કારણે સમાગમ કરવાને દિવસે પણ ને પ્રસિદ્ધ પર્વોમાંનું કાર્ષ પર્વ પડતું હોય, તો તે દિવસને પણ સાથે રાખવો એવે પ્રસંગે હે પુત્રક ! બાકીની એકી રાત્રિઓમાંની કાર્ષ રાત્રિએ સમાગમ કરવાનું રાખવું

યુગ્માસુ પુત્રા જાયન્તે સ્ત્રિયોઽયુગ્માસુ રત્રિપુ ।

તસ્માદ્ યુગ્માસુ પુત્રાર્યો સંવિશેત સદા નરઃ ॥

એકી રાત્રિઓમાં સમાગમ કરવાથી પુત્ર જન્મે, એકી રાત્રિઓમાં સમાગમ કરવાથી પુત્રીઓ જન્મે, માટે પુત્રની કુળજવાલા પુરુષે એકી રાત્રિઓમાં સમાગમ કરવાનું રાખવું.

વિધર્મિણોઽહિ પૂર્વાલ્ક્યે સંલ્પાકાલે ચ પંઢકા ।

શુરકર્મણિ વાન્તે ચ દ્વીસંમોગે ચ પુત્રક ।

સ્નાયીત ચૈલવાન્ પ્રાણઃ કટમૂમિધુપેત્ય ચ ॥

દિવસનો પહેલો ભાગ જે પૂર્વાહ્ન કહેવાય છે તે સમયમાં સંભોગ કરવાથી જન્મેલા પુત્રો વિધર્મી થાય છે.

સંધ્યાના સમયમાં સંભોગ કરવાથી જન્મેલા પુત્રો પંઠ એટલે નપુંસક થાય છે. એથી રીતે વાળ બિતરાવેલી સ્થિતિમાં કે બિલડી થયેલી સ્થિતિમાં સંભોગ કરવાથી જુદા જુદા દોષવાળા પુત્રો જન્મે છે.

માટે હે પુત્રક! પત્નીના સંભોગ સમયે ડાહ્યા પુરુષે નાહીને તથા કેડમુધી વસ્ત્ર પહેરેલી સ્થિતિમાં પત્નીસમીપ જઈને સંભોગ કરવાનું રાખવું. જોઈએ.

દેવવેદદ્વિજાતીનાં સાયુસમ્યમહાત્મનાં ।
શુરોઃ પતિવ્રતાનાં ચ તથા યજ્ઞવી તપસ્વિનાં ॥
પરિવાદં ન કુર્વીત પરિહાસં ચ પુત્રકં ।
કુર્વતામચિનીતાનાં ન શ્રોતવ્યં કથંચન ॥

દેવ, વેદ, બ્રાહ્મણ, સાધુ, સમ્ય, મહાત્મા, શુર, પતિવ્રતા, યજ્ઞ કરનારો અને તપસ્વી એમ દશમાંના કાષ્ઠની નિંદા ન કરવી તેમજ હે પુત્રક! એ દશમાંના કાષ્ઠનો પરિહાસ ન કરવો એટલે ઠાઠેકડી ન કરવાં.

અચિનયવાળા થઈને કોઈ એ દશમાંના કાષ્ઠની નિંદા કે પરિહાસ કરતા હોય તો તેમની કરેલી નિંદાને કે પરિહાસને કોઈપણ રીતે સાંભળવાં નહિ.

દૈવપિઙ્ગ્યાતિથેયાશ્ચ ક્રિયાઃ કુર્વીત વૈ યુગઃ ।
સ્વાધ્યાયં ચાપિ કુર્વીત યથાશક્ત્યા દ્યતન્દ્રિતઃ ॥
દેવ, પિતૃજો અને અતિથિઓના સંબંધની શાસ્ત્રે કહેલી ક્રિયાઓ બુદ્ધિમાને પ્રતિદિવસ કરવી.

તેમજ તંદ્રારહિત રહીને સ્વાધ્યાય પણ યથાશક્તિ પ્રતિદિવસ કરવાનું રાખવું.

નોત્કુદ્દશયાસનયોર્નાપકુપ્તસ્ય ચાચ્છેત્ ।
ન ચામંગલ્યવેશઃ સ્યાન્ન ચામંગલ્યવાગ્મભવેત્ ॥
ધોતાથી બિઠ્ઠ કે અપકૃષ્ટ એટલે ઉઘ્યા કે નીચા અધિકારવાળાઓએ વાપરેલાં કપડાં કે આસન ઉપર સૂવું કે બેસવું નહિ.

વેશ તથા વાણી અમંગલ રાખવાં નહિ.

ઘવલાંબરસંવીતઃ સિતપુષ્પવિમૂષિતઃ ।
નોડ્ધતોન્મત્તમૂઢૈશ્ચ નાચિનીતૈશ્ચ પંડિતઃ ।
ગચ્છેન્ મૈત્રીં ન ચાશીલૈ ન ચ ચૌર્યાદિદૂષિતૈઃ ॥

ધોળાં વસ્ત્રો પહેરવાં અને ધોળાં ફૂલોવડે શીલાવું.

પતિત, ઉન્મત્ત, મૂઢ, વિનય વિનાના શીઘ્રવિનાના અને ચોરી કરવાં આદિના દોષવાળાં કર્મો કરવાવડે દૂષિત થએલાં મનુષ્યોસાથે પંડિત પુરુષે મૈત્રી ન કરવી.

ન ચાતિવ્યયશીલૈશ્ચ ન લુઘ્વૈર્નાપિ વૈરિભિઃ ॥
નાનૃતકૈસ્તથા કૂરૈઃ સહાસીત કદાચન ॥

લુણ્ણ ખરચ કરવાની ટેવવાળા, લોભીયા, વૈરી, ખોટાઓલા અને કૂર મનુષ્યો સાથે કદી બેસવું નહિ.

ન 'દંધકીર્મિર્ન' ન્યૂનૈર્વંધકોપતિમિસ્તથા ।
 ચાર્દ્ધં ન થલિભિઃ કુર્યો જ્ઞ ચ ન્યૂનૈર્ન નિર્દિતૈઃ ।
 નઃ સર્વશકિમિનિર્ભયં ન ચ વૈષયર્તૈર્નૈઃ ॥

૧૮ બ્રહ્મ જ્ઞાઓ સાથે, પોતાનાથી ઊંચરતા સાથે, બ્રહ્મજ્ઞાની પતિઓ સાથે, પોતાથી વધારે જાણવાનું સાથે, તેમજ પોતાનાથી ઓછા જાણવાના સાથે, નિર્દિત મનુષ્યો સાથે, સર્વ પ્રતિષ્ઠાની દૃષ્ટિથી જોનારાઓ સાથે અને પુરુષધારમાં નહિ માનતા કેવલ દેવમાં માની રહેનારાઓ સાથે યાજ્ઞ મનુષ્યે કદી મંત્રી કરવી નહિ. (આધ્ય)

—[*]—

શ્રીમદ્વાયસુબોધમાલા

(પૂજ્યપાદ શ્રીમદ્વાયસુબોધમાલા)

સંવત્ ૨૦૦૨ની વ્યાપાઢીપૂર્ણિમાના મહાપૂજનમહોત્સવનિમિત્તે)

અસાર આ સંસારમાં, સાર સમ્બિદ્ધાનંદ,	
તેમાં મનને સ્થિર કરે, છૂટે સઘળા કુંડ.	૨૨
વિરતિ ક્ષમા ઔઠાર્યથી, મન રાખી ભરપૂર;	
કામ ક્રોધ ને લોભથી, મન રાખો અતિ દૂર.	૨૩
જેમ ચાનના શબ્દથી, કરે નહિ મૃગરાજ;	
તેમ કુદના શબ્દથી, કરે નહિ મુનિરાજ.	૨૪
ચિદ્રૂપે રેવાય જો, કરી દૃશ્યનો બાધ;	
તો દૈશ્ય સમૂલ વિલાસને, દરશે અગમ અગાધ.	૨૫
પોતાના શુદ્ધ રૂપમાં, લેશ નહિ સંસાર;	
એ સ્વરૂપમાં સ્થિર રહે, આવે ભવનો પાર.	૨૬
શ્વેતનથી વિજ્ઞ અન્યને, મિથ્યા જાણે બેઠા;	
રાગદ્વેષ તેના શમે, એમાં નહિ સંદેહ.	૨૭
મિથ્યાવાદી જનતથો, કરવો નહિ વિધાસ;	
એવા જનથી સર્વદા, રહેવું અતિ ઉઠાસ.	૨૮
સ્વમાનો સંસાર જેમ, સાક્ષીમાં કલ્પાય,	
જામતરું આ વિશ્વ-પણ, સાક્ષીમાં દરશાય.	૨૯
મનને આત્મસ્વસ્થાવથી, રાખો શુદ્ધ સદાય;	
રાજસતામસધર્મથી, ચક્ષિત ન કરો જરાય.	૩૦
મિથ્યાને સત્ય જાણીને, તેની પ્રાહણ ધાય;	
તે મુખશાંતિને ખુલ્લો, પ્રાહણથી પસ્તાય.	૩૧
જ્યારે આસુરજનતણાં, તનમનધન ક્ષીણ ધાય;	
ત્યારે તેના મદ શખી, તે શિથિલ થઈ જાય.	૩૨
અધિષ્ઠાનને નિરખવું, કરી કલિપતનો બાધ;	
સઘળું કલિપત ભૂલતાં, ઉપજે મુખ અગાધ.	૩૩

સઘળાં દુઃખો બ્રહ્મમાં, જાણુ કલિપત જેહ;	
તેની સમતા સ્થિર રહે, એમાં નહિ સંદેહ.	૩૪
અદ્વૈતજ્ઞાનથી દ્વૈતનો, ત્યારે બાધ કરાય;	
રાગદ્વેષ ભય શોકનો, ત્યારે ઉદય ન થાય.	૩૫
આત્માકાર મન રાખવું, એ મહાતપ લેખાય;	
એ મહાતપના બલવડે, સર્વે વિદ્ય વિભાય.	૩૬
ચિદાકાર મન રાખીને, કરી અસંગ વેવાર;	
તેજસ્વી નિર્ભય રહી, તરવો આ સંસાર.	૩૭
મન ઈન્દ્રિય ને પ્રાણને, આત્માકાર રખાય;	
તો જીવ આત્મસ્વરૂપ થઈ, સર્વે તાપ વિભાય.	૩૮
જેમ જાગૃતથી સ્વપ્નનો, દૂર થાય સંસાર;	
તુરીયાથી જાગૃતભણી, સંસ્કૃતિ શમે અસાર.	૩૯
બ્રહ્મધ્યાનામૃત ચાખતાં, જે શાંતિસુખ થાય;	
તે શાંતિ સુખ રહે સદા, લેશ ન કદી વિભાય;	૪૦
અવિદ્યાને વશ વર્તતાં, જીવ ઉન્મત્ત થઈ જાય;	
તે શાંતિ સુખ ખોઈને, વ્યાકુલ દુઃખીઓ થાય.	૪૧
માયાવી દુર્જનથકી, રેવું દૂર સદાય;	
એવા જનના સંગથી, સુખ ને શાંતિ પળાય.	૪૨
પામર માણસથી સદા, રહેવું અતિ ઉદાસ;	
એવા જનના સંગથી, થાય સુજનને ત્રાસ.	૪૩
સ્તુતિનિદાને સમ ગણી, રેવું શાંત સદાય;	
નિજનંદથી ભિન્નને, સત્ય ન જોવું કદાય.	૪૪
તજજ રહે જે દેશમાં, ત્યાં ન ભેદનો લેશ;	
અસંગ પરમાનંદ શુચિ, અતિસુંદર એ દેશ.	૪૫
ગતને સંભારો નહિ, ન કરો ભાવિવિચાર;	
વર્તમાન નિમેષને, સુખથી કરો પ્રસાર.	૪૬
મનને જો બ્રહ્મધ્યાનથી, શુચિ સ્થિર સૂક્ષ્મ કરાય;	
તો સઘળું દશ્ય લીન થઈ, પરમજ્ઞાતિદરશાય.	૪૭
જગને હરિરૂપ જાણું, હરિને જગંરૂપ જાણ;	
એકજ હરિને ઓળખે, પામીશ પદ નિર્વાણ.	૪૮
જાગૃતમાં સાવધ રહી, જોવું ચેતનરૂપ;	
મિથ્યા જહને ભૂલવું, મન ઈન્દ્રિય કરી ચૂપ.	૪૯
ખોધવડે ખાધિત થયે, આરોપિત સંસાર;	
જ્ઞાનાગ્નિદગ્ધ કર્મ થઈ, જન્મ ન કરી થનાર.	૫૦

(ચાલુ)

શોકદર્શકસમા

તી ૧૬-૫-૪૬ રવિવારે મલેલ શ્રીઆનંદાશ્રમ મુમુક્ષુમહાજન-મુખધર્મિ શ્રીઆનંદાશ્રમના સ્વર્ગસ્થ વ્યવસ્થાપક શ્રી ત્રિભુવનભાર્ગના આત્મમથ્યાણાયે સમૃદ્ધ પ્રાર્થના કરી નીચેનો ફરિયાદ આ મહાજન રજૂ કરે છે:—

“આજે આ મહાજન શ્રીઆનંદાશ્રમના વ્યવસ્થાપક શ્રી ત્રિભુવનભાર્ગ દ્વેષેતા સ્વર્ગનાસ યથાના દુઃખ સમાચાર સાંભળી ચોતાની દિલગીરી જાહેર કરે છે, અને તેમના કુટુંબ પર આવી પડેલા દુઃખ માટે ચોતાની સંપૂર્ણ દિલસોજ દર્શાવે છે, તથા પરમકૃપાળુ પરમાત્મા તેમના આત્માને શાંતિ આપે એવી પ્રાર્થના કરે છે”

શ્રી આનંદાશ્રમમુમુક્ષુમહાજન-મુખધર્મિ
પ્રાણજીવનદાસ વિહંગદાસ ધ્રુવના જયસદ્ગુરુ

— [*] —

શ્રી મોહનદાસ-આનંદાશ્રમમાં શ્રીશકતજ્યોતીના દિવસે પુણ્યપાઠ કૃપાનાયતું મહાપુજન થયું હતું તથા ૫ રાકગ્યાજીના જીવનમયમે પ્રવચન થયું થતું.

— [*] —

સંતની નિસ્પૃહતા

[સં શાસ્ત્રી હરદત્ત રેવાશંકર જોષી]

સંત તુકારામજી મોહનશ્રમમાં રહેતા હતા એક વખત જનપતિ શિવાજીએ ચોતાના ખામ માણસોની સાથે સુવર્ણની છડી, રત્નજડિત આમરો, ઘોડાઓ તથા અતિ મૂલ્યવાન જ્વેલિયર વિગેરે મન થી તુકારામજીની સેવામાં યોગ્ય પ્રાર્થના કરી કે — “આપ ઘોડા દિવમ સત્સંગનો લાભ આપવામાટે પુના પધારના કૃપા કરો” વિરક્તહૃદય તુકારામજીએ જનપતિની મોકલેલ વસ્તુને સ્પર્શ પણ ન કર્યો, અને બધી બીજો પાછી મોડલાવી દીધી અને નીચે પ્રમાણે પત્ર લખી જનપતિ શિવાજીને જ્ઞાન આપ્યો —

પત્રમાં પ્રથમ ચોતાના અંતગતમાને સમજાવે છે કે મશાલ, જન, છડી અને ઘોડાઓને લઈ મારે તેનો શો ઉપયોગ કરવાનો છે? નહિ! નહિ! એ બધી વસ્તુ મારેમાટે ઉપયોગી નથી પછી ચોતાના છટ્ટેવ ભગવાન શ્રી પદરીનાથની પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભો! હવે મને આપ આ મિથ્યા પ્રપચમા શા માટે નાંખો છો? માન અને દભ જેનાથી ઉત્પન્ન થાય તેવું ટાઈ પણ કાર્ય મારે મન તો લાભ્ય છે. આપ કૃપા કરી મારાં હૃદયદેશમાં પ્રમદ થાઓ! અને મને આ પ્રપચમાથી બચાવો!

પ્રભો! મારું ચિત્ત જે વસ્તુને ઇચ્છતું નથી, તેનેજ આપ મારી પામે મોકલો છો! મને આવીરીતે આપ શામાટે હેગન કરો છો? દયાસાગર! હવે તો હું સંમારથી અલગ રહેવા ઇચ્છુ છું વિષયોનો સગ જગપણ છુટ્કો નથી મારા હૃદયમાં એવી ઉત્કટ ઇચ્છા ગળા કરે છે કે હું એકાંતમા-રૂઢ, ટાઈ પણ મનુષ્ય સાથે ક્યપણ વાનગીન કરવાનો મને પ્રમગ ન આવે, અને સમારના સર્વ માયિક વિષયોને વમનની સંમગ્ન લાભ્ય માનું. હું તો આ પ્રમાણે જીવન જીવવા ઇચ્છું છું, પરંતુ હે નાથ!

મારું જીવન કેવા પ્રકારનું રાખવું તે આપના હાથમાં છે. હે પરમાત્મન ! મારી શું ઇચ્છા છે તે આપ જાણો છો; પરંતુ આપ જાણી નોંધતે એ વાત જૂઠી નજીબો છે. આપને એ વાતની ખાસ ટેવ પડી ગઈ છે કે જેઓ આપને ચાહે છે, તેની પાસે આપ એવી એવી સંસારની વસ્તુઓ લાવી મૂકો છો; કે જેથી આપનું લજ્જન કરનાર તે માન્યિક વિષયોમાં કસાઈ જઈ આપને જૂઠી લગે. પરંતુ હે નાથ ! તુકાએ તો આપના ચરણને એવા નેરથી પકડી લીધાં છે કે હું જોઈ તો ખરા કે આપ તેને કેવી રીતે છોડાવી શકો છો ?

લગવાનની પાસે આટલી પ્રાર્થના કરી. હવે તુકારામજી જીવપતિ શિવાજીને જણાવે છે. કોડી અને સત્રાટ મહારાજ એ બંને મારે મન સમાન છે. મોઢ અને આશા એ તો કલિકાલની ફાંસીઓ છે; અને હું તેનાથી છુટી ગયો છું. મારે માટે હવે સુવર્ણ અને મુતિદા એ બંને પદાર્થો સમાન છે. ઘેર બેઠાં મારો વૈકુંઠોક મને પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે, હવે મારે કંઈ વસ્તુની ખામી રહી ?

હું તો ત્રણે લોકના બધા વૈલવનો સ્વામી છું. મારા નાથ પરમહંપાણુ પરમેશ્વર મને પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે, હવે મારે બીજી શું વસ્તુ જોઈએ ? ત્રિજીવનનું બધું બધું મારી અંદર આવી ગયું છે, હવે જગત ઉપરની બધી સત્તા એ મારીજ સત્તા છે. આથી વધારે તમે મને શું આપી શકો તેમ છે ? હું તો વિક્ષણનાથને ઇચ્છું છું. છતાં તમે ઉદાર રાજા છો. ચક્રમકનો પત્થર આપી પારમમણિ લઈ લેવાની ઇચ્છા રાખો છો. પ્રાણુ પશુ આપી દેવામાં આવે તોપણ લગવાનની સાથે થયેલ એક વાતચીતની બરોબરી કરી શકે તેમ નથી. ધન શા માટે મોઢલાવો છો ? ધન તો તુકાને મન ગોમાંસ સમાન છે.

જો કંઈ દેવાનીજ ઇચ્છા હોય તો ખસ આટલું આપો કે મુખથી વિક્ષણ વિક્ષણનું રટણ કરો, ગળામાં તુલસીની માળા પહેરો; એકાદશીનું વ્રત કરો અને પ્રભુના દાસ કહેવડાવો. ખસ તુકાને આથી ખૂણું સંતોષ થશે.

મોટ મોટા પર્વતો સોનાના બનાવી શકાય, વનનાં તમામ વૃક્ષો કદપતર બનાવી શકાય, નદીઓ અને સમુદ્રને અમૃતથી ભરી શકાય, ચતુરને રોકી શકાય, બીજી પશુ અનેક સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરી શકાય; પરંતુ પ્રભુનાં ચરણોને પ્રેમ પ્રાપ્ત કરવો એ બહુજ દુર્લભ વસ્તુ છે. આ સર્વ સિદ્ધિઓથી પણ પ્રભુનાં ચરણોને લાભ મળી શકતો નથી. શ્રી વિક્ષણના આવા પરમ દુર્લભ, પરમ પાવન અને પરમાનંદ આપવાવાળા શ્રી ચરણકમલ મને મારા મહાન્ લાજના પ્રતાપથી પ્રાપ્ત થઈ ગયાં છે, તેની સામે હવે હું આ મશાલો, છડીઓ, જીવ અને ઘોડાઓને મારા હૃદયમાં ક્યાં જગ્યા આપું ?

તમે મોટા મોટા બલવાન પુરુષોને પોતાના મિત્ર બનાવ્યા છે, પરંતુ યાદ રાખજો કે અન્ત સમયે એ કાંઈ કામ નહિ આવે, માટે રામનામનું ચિંતન કરો. રામરૂપ ઉત્તમ વસ્તુને પોતાની અંદર ભરી લો. આ વિશાલ પરિવાર, લોક, ધન, સંપત્તિ અને મહાન્ સૈન્ય અંત સમયે કંઈપણ કામ આવશે નહિ. જ્યાંસુધી કાલ મરતક ઉપર સવાર નથી થયો ત્યાંસુધી આપનું આ બધું ઉપયોગી છે. તુકા આદેશ આપે છે કે પ્રિય ! લઈ ચેરાશીના ચક્રમાંથી બચી જાઓ ! !

—[*]—

બ્રહ્મ તથા માંડવીનાં બમણાનો સંચો ૧ કિ. ડા. ૧૮૫નો શ્રી. પદ્મશંકર અંબાશંકર ત્રિવેદી જોરાવરનગરવાળા તરફથી પૂજ્યપાદશ્રીને ભેટ મળ્યો છે.

નિર્મલતા

(૫૨)

[લે:—કુમારી નિર્મળાદેવી]

નિર્મળ, હૃદયે, પ્રભુપ્રેમની જોગણ, મારી બહેની !

બ્રહ્માથી દીપ્તપર્યંત પ્રત્યેક પ્રાણીની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિ શાંતિ અને સુખ માટેજ હોય છે. સાચું સુખ, સાચી શાંતિ સારેજ ઝગહળે કે ન્યારે હૃદયમાં નિર્મળતત્ત્વની રસજ્યોત ઝગહળે ! નિર્મળતત્ત્વની રસજ્યોત સારેજ ઝગહળે કે ન્યારે ભગવદ્ભાષિત (ધી ભગવદ્ગીતા) અ. ૧૬. શ્લો. ૧-૨-૩) દેવી યુથરાલો ઝગહળે ! દેવી યુથરાલો સારેજ ઝગહળે કે ન્યારે હૃદયમાં નિર્મળતા ઝગહળે !

ન્યા નિર્મળતા નહિ ત્યાં સંયમશીલતા નહિ, સુશીલતા નહિ, સુકોમળતા નહિ.

ન્યા નિર્મળતા નહિ ત્યાં સરળતા નહિ, મનનતા નહિ, સાધુતા નહિ.

ન્યા નિર્મળતા નહિ ત્યાં ચિંતના નહિ, તનમયતા નહિ, શાંતિ નહિ.

ન્યા નિર્મળતા નહિ ત્યાં આત્મેચ્છા નહિ, જીવનકળા નહિ, સદ્સદ્ભી નહિ.

ન્યા નિર્મળતા નહિ ત્યાં વિરક્તિ નહિ, આત્માવુરક્તિ નહિ, સ્વાનુમતિ નહિ.

ન્યા નિર્મળતા નહિ ત્યાં સદ્ભવહાર નહિ, સત્યપ્રેમ નહિ, શ્રેમ નહિ.

નિર્મળતા એજ બધા સદ્ગુણોની ખાણ છે. નિર્મળતા એજ પરમપદે પહોંચાણનો.

પ્રશુતાના પંથ છે

નિર્મળ હૃદયમાંજ પ્રશુનું નિર્મળ રસરસપ બિરાજે છે,

માટે એ મારી હૃદયમુર્તિ ! આત્મભગિની !

નિર્મળતાજ તું વિચારોમા ભર !

નિર્મળતાજ જીવનમાં તું દાખવ !

નિર્મળતાજ સસપ્રાર્થમાં પ્રકટાવ !

અને નિર્મળ જ્યોત બનીનેજ પ્રશુતાના પંથ ઉભાજ !

કર આત્મકથાણુ ! કર જગનાં અધાર અને બન પન્થજીવન !

પ્રભુ તહાઈ શ્રેમ કરા !

સદા સર્વદા શ્રેમ ! શ્રેમ !

લિ. તહારી " નિર્મળ " ના આત્મપ્રેમ જય સચ્ચિદાનંદ.

[*]

॥ ૐ ॥

આશ્વાસન-પત્ર

, કુંતિયાણા વૈ. વ. ૫-૨૦૦૨/મંગલ.

ભાઈશ્રી બાણુભાઈ,

તમારું એક પત્ર રાજકોટથી દયાળભાઈપર જૂનાગઢ થઈ અહીં મળ્યું હતું તે દ્વારા જ્ઞાત થયેલું કે તમારા પિતાશ્રી આટલા બીમાર છે. ત્યાં તો આજ સવારે તમારું બીજું પત્ર બીવખાથી મળ્યું અને તમારા પિતાના અવસાનના ખેદજનક સમાચાર

જાણી અમો સાને બહુજ લાગી આવ્યું. આ ખગર અહીં બન્ને બહેનોના ઘરમાં પણ વાંચી સંભળાવ્યા-ઈશ્વરભાઈ આદિ શિષ્યોને મોકલ્યા.

આવા અશુભ પ્રસંગથી તમો સૌને ધણુંજ થાય એ સહજ ને સ્વાભાવિક છે. તમારા પિતા તમારું શિરછત્ર હતા અને તેમની અંતિમસેવા કરી તમે યથાશક્ત્ય પિતૃમંથ્ર અદા કર્યું છે.

તમારાં માતૃને અતિ આઘાત લાગ્યો હતો. તેમને અમારાતરફથી, બન્ને બહેનો-તરફથી અને અહીંના અન્ય સ્નેહીઓતરફથી આશ્વાસન આપશો. તેમને શાંતિ રહે તેવું કરશો.

તમારા સદ્ગત પિતાનું સ્મરણ થાય છે તેની સાથે આપણા નાથના જીવનકાલના એ સુભગ દિવસો સાંભરી આવે છે. જ્યાં જ્યાં સદ્ગુરુદેવ બિરાજતા હોય ત્યાં ત્યાં ત્રિભુવનભાઈ હોય જ.

સદ્ગુરુશ્રીના જીવનકાલમાં તેમણે તેઓશ્રીની સુંદર સેવા બળવેલી. નિઃશંકિરમાં બેઠા હોઈએ ત્યારે “જાઓ ત્રિભુવનને બોલાવો” એ સુમધુર શબ્દો નાથપ્રભુના સુખ-કમલમાંથી નીકળે.

તેઓશ્રીના સ્વરૂપાવસ્થાન પછી અમો જ્યારે જ્યારે બીજાઓ આવતા ત્યારે, ત્યારે ત્રિભુવનભાઈપાસેથી પ્રભુજીવનનાં સુંદર સંસ્મરણો સાંભળી આનંદપ્રવાહમાં તણાતા અને વારંવાર એ સંસ્મરણો સાંભળતા ઉત્સુક રહેતા. કૃપાનાથના જીવનની અડોઅડ રહેનાર એક સુસેવક હોવાને સ્વર્ગે સીધાવે છે એ જાણતાં અતિ ખેદ થાય છે.

તમારા પિતાશ્રીની બેઠકનું સ્થાન સત્તું જણાતું હતું. આનંદાશ્રમ-બીજાખાને પિતાનું ઘર બનાવી ચાર દાયકાસુધી એકનિષ્ઠ સેવક રહ્યા. તેમના જીવનનો મુંગો સેવકભાવ કાણ બૂઝશે? સેવકને શોભાવે એવી ઉચ્ચ પ્રામાણિકતા અને કાર્યરતતાએ કૃપાનાથની દયાદષ્ટિ મેળવી હતી. આનંદાશ્રમના નાના મોટા સૌ શિષ્યો આનંદાશ્રમના વ્યવસ્થાપકને નહિ ભૂલે.

તેમના અવસાનથી તમો સૌએ જેમ પિતાનું શિરછત્ર-સુમાર્ચ્યું છે તેમ આનંદાશ્રમે જૂના-વયોવૃદ્ધ અને સેવાપરાયણ વ્યવસ્થાપક સુમાળ્યા છે.

તેમને જ્યાં હોય ત્યાં સુખ ને શાંતિ મળે એવી પ્રભુને વિનમ્ર પ્રાર્થના છે.

આંતર્યામિકરૂપે રહેલા આપણા સદ્ગુરુદેવ તેમના જીવાત્માને અખૂટ સુખમયસ્થાન અર્પે! તમો સૌને આ દુઃખદ પ્રસંગની વિપમતા સહન કરવાનું આંતરબલ-બક્ષો અને તમારા સૌનું શુભ કરો!

ભાઈ, તમો સમજો છો. પિતાએ તમને અતિ લાડમાં ઉછેર્યા છે. તે તમારા પિતૃદેવભાઈનું તમારું પુત્રકર્તવ્ય હવે બાકી રહે છે. તમારાં માતૃની સેવા કરશો. તેમને જરાપણ જોણું ન આવવા દેશો. બીજાઓ આપણા પરમ પિતાનું સ્થાન છે એવું હૃદયપૂર્વક સમજી તે સાધેના સંબંધ વધારે ધનિષ્ઠ કરશો-તેમાંજ તમારા પિતાને વધારે શાંતિ છે. તેઓ ગયા છે પણ તમને નાથની દયામય મૂર્તિના સ્નેહપૂર્ણ ઓદાર્પિતો સુંદર પાઠ પ્રબોધતા ગયા છે, એ કદી ના ભૂલશો-એમાંજ તમારા સૌનું દલ્લાણુ છે.

લિ. કરણસિંહજી તથા દયાળસિંહના આશિષ

શ્રી આપાદો ગુરૂપૂર્ણિમા મહાપૂજન મહોત્સવ સમારંભ

(અર્ચન — શ્રીઆનંદાશ્રમ-નવાગામ)

આવની આપાદી શ્રીગુરૂપૂર્ણિમાનો મહાપૂજન મહોત્સવ આ વેળા આપાદ સુદિ ૧૫ રવિવાર તથા આપાદ વદિ ૧ સોમવાર એમ બે દિવસનો રહેશે. તેનું સમયપત્રક નીચે પ્રમાણે —

આપાદ સુદિ ૧૫ રવિવારનું સમયપત્રક:—

સવારના ૬ ઉત્થાન-હિંબુ.

સાંજના

૬ થી ૬૧ મુખશુદ્ધિ ઇલાદિ

૫૧ થી ૭ વ્યાખ્યાન ને શ્રીઉપદેશઅંધાવલિ

૬૧ થી ૭ પ્રાતઃસ્મરણસ્તોત્રો-અમૃદ પ્રાર્થના આદિ

તથા નાથમુખોપમાળાનું વાચન.

૭ થી ૯ પ્રાતઃનાન સંધ્યાદિ નિલકર્મ.

૭ થી ૧૦ ગીતાપાઠ, આરતી, સાયસંધ્યાદિ નિલકર્મ.

૯ થી ૯૧ મહાપૂજન તૈયારી

૧૦ થી ૧૧ ભજન ધૂન આદિ

૯૧ થી ૧૨૧ શ્રીસદ્ગુરુમહાપૂજન, શ્રીઉપદેશઅંધાવલિના ૧૦૯મા અંકનું તથા શ્રીનાથમુખોપમાળાનું વાચન, ને શ્રીદક્ષિણામૂર્તિનાથમંદિરમાં વદન

૧૨૧ થી ૫૧ માધ્યાહ્નનાનમધ્યા, ભોજન, વિશ્રાંતિ ને પરસ્પર સત્સંગ

આપાદ વદિ ૧ સોમવાર

મવારના ૯ થી ૧૨૧ વ્યાખ્યાન પ્રવચન, સયમ ૪૫ ધારણા ધ્યાન આદિ.

બાકીનો ક્રમ સુદિ ૧૫ રવિવાર મુજબ રહેશે

આવશ્યક નોંધ:—પ્રત્યેક બધુઓએ આવવાના સમયના તથા પોતે કેટલા દિવસ રહેશે તેના ખમર આપાદ સુદિ ૧૧ મુધીમાં આનંદાશ્રમમાં અવરથ આવવા જોઈએ. જેમના તરફથી ખમર નહિ મળે તેમને માટે તૈયારી કરવાની જોખમદારી બ્યવસ્થાપક પર રહેશે નહિ. ૫૧મા આવનાર માણુમતી મંજ્યા ૫૫ અવસ્થ જણાવવી જોઈએ.

॥ ૐ ॥

મહોત્સવ પર આનંદાશ્રમમાં આવનાર સજ્જનોના કર્તવ્યચિત્રે

પૂજ્યપાદ કૃપાનાથની આજ્ઞાનુસાર જે કેટલીક સૂચનાઓ મહોત્સવસમયે સજ્જનોવવામાં આવે છે તેને લગતી નોંધ પ્રથમથીજ મૌના ખ્યાલમાં રહેવામાટે આ નીચે આપી છે —

૧ આવનાર સૌએ સમયપત્રકને અનુસરીને વર્તવા પ્રયત્નથીજ રહેવું જોઈએ

૨ દેહધર્મિનાથ બાકીનો બધો સમય બને ત્યાંમુધી પરમાર્થકાર્યમાં બ્યતીત થાય તેની સજાગ રહેવી જોઈએ

૩ મહાપૂજન તથા શ્રવણાદિમાટેના સમયઉપરાંતનો અન્ય સમય છતાંવિચાર, ધ્યાન, જપ, શાસ્ત્રવાચન, પરસ્પર સત્સંગ કે ભજનકીર્તનમાં બ્યતીત થવો જોઈએ. નકામી બ્યવહારવાર્તા આનંદાશ્રમમાં ન ઘટે.

૪ “શ્રીગુરુસેવાર્થ મારું કર્તવ્ય સમજીને મહોત્સવના કાર્યમાં ઉત્સાહથી લાગ લઈ હું બનતી સેવા કરીને પુણ્ય સપાદન કરું” એવી પરમાર્થભાવના તદ્દનુસાર વર્તન આવનાર બધુઓમાં યથાશક્તિ રહેવા જોઈએ

૫ પૂજનનાં વાસણ, પૂજનું આસન, ગૌમુખી-માળા, ભરમતી ગ્રાબલી ને પૂજનની અન્ય સામગ્રી, લોટી, ખાલો તથા ઝોલવાનું સાધન એ અવરથ સાથે લાવવાં જોઈએ

૬. મહાપૂજનવેળા તથા અન્ય સમયે-હાથતાં ચાલતાં મણુ અને ત્યારે ત્યારે અવકાશ હોય ત્યારે ત્યારે દીક્ષિતમંત્રનો જપ ચાલુ રાખવામાટે આપણે પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ.
૭. આનંદાશ્રમમાં શાંતિ રક્ષાય તેને માટે પ્રત્યેક સંભાળ રાખવી જોઈએ. ખાળકા તોફાન કે કાલાહલ ન કરે, અથવા કોઈ ચીજ બગાડે નહિ તેવી કાળજી રાખવી તે ખાળકાને સાથે લાવનારું કર્તવ્ય છે.

૮. ભોજનવેળા સૌ ભૂદેવોએ (પ્રાહ્મણોએ) રેશમી મુગટો, કંતાન, (શણીઉં,) કે ધાખળી પહેરીને ભોજન કરવા ખેસવું જોઈએ. સૂતરાઉ વસ્ત્ર તે સમયે ન પહેરવું જોઈએ.

તેમણે માધ્યાહ્ન સ્નાનસંધ્યા કરીને ભોજન કરવા ખેસવું જોઈએ. (સ્નાનમાટે ઉપજીત તૈયાર રહેશે.) પ્રાહ્મણુ વિદ્યાર્થીઓએ અને મુખ્ય પંક્તિમાં ખેસનાર ખાળકાએ પણ ભોજનવેળા સૂતરાઉ વસ્ત્ર ન પહેરવું જોઈએ.

જે ભૂદેવ ભોજનવેળા સૂતરાઉ વસ્ત્ર પહેરીને આવશે તેમને દરવાજાપર અટકવું પડશે. તેમનાથી પ્રાહ્મણોની મુખ્ય પંક્તિમાં ભોજન કરવા નહિ ખેસી શકાય. પ્રાહ્મણોની મુખ્ય પંક્તિમાં ભોજન કરવા ખેસવાનો જેમને વ્યવહાર ન હોય તેવા ભૂદેવોએ પોતે પોતાથીજ જૂદી પંક્તિમાં ખેસવાનું રાખવું જોઈએ.

૯. મહોત્સવવેળા પૂજ્યપાદશ્રીનું મહાપૂજન કરીને તથા તેઓશ્રીના ઉપદેશનું શ્રવણમનન કરીને ઉત્તમોત્તમ પ્રેરણાઓ તે પવિત્ર વિચારો ગ્રામ્ય કરવાનો જેમ આપણા હેતુ છે તેમ પવિત્ર આચારનું ગ્રહણ કરી તેનું પાલન કરવાનો પણ આપણા હેતુ છે એ વાત આપણા ખ્યાલમાં રહેવી જોઈએ.

જેમ ભૂદેવોએ તેમ ક્ષત્રિયવૈશ્ય બંધુઓએ પણ એ વાત લક્ષમાં રાખવી જોઈએ. તેમણે પણ ભોજનવેળા પહેરણુ કે ગંદદરાદ ન પહેરવું જોઈએ.

૧૦. શરણુંધુઓએ પણ અને તેટલી પવિત્રતા રાખવી જોઈએ.

૧૧. ઉત્સવમાં ભાગ લેવા આવનાર બાહ્યો બહેનોએ પણ ઉપરની ખાખતોનું ખતી શક્યા પ્રમાણે પાલન કરવું જોઈએ.

૧૨. પૂજ્યપાદશ્રીના સમયથી ચાલ્યા આવતા, આનંદાશ્રમમાં નિવાસ કરનાર સંભળતોએ પાળવાના નિયમો, જે પૂજ્યપાદશ્રીની આજ્ઞાએ ગણાય તે પાળવામાટે આગ્રહ સેવવો એ આપણા સૌનું કર્તવ્ય છે.

સૌએ પાગરણનો ઉપયોગ તે બગાડે નહિ તેની સંભાળ રાખીને કરવો જોઈએ. જતી વેળા પાગરણુ, વાસણુ, તાળું વગેરે લીધેલો સામાન પાછો સોંપીને જવું જોઈએ.

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ-નવાગામ

—[*]—

ગોક્ષસભા

શ્રી મુંબઈમાં “શ્રીમન્નાથ સંતસંગ મંડળ” તરફથી શ્રી આનંદાશ્રમના વ્યવસ્થાપક કેશાસવાસી શ્રી ત્રિભુવન વિદ્યુલ્લ દેવેના ખેદજનક અવસાનમાટે શોક દર્શાવવા એક સભા વનિતાવિશ્રામના હોલમાં ચં. -૨૦૦૨ના વૈ. વ. ૧૦ રવિવારે શ્રીયુત્ત દરજીવન કેશવલ શાહના પ્રમુખપદે મળી હતી. શ્રી. ના. સ. મંડળના સભ્યો ઉપરાંત અન્ય જિજ્ઞાસુઓ તથા અદ્યતન યાત્રિજીઓની હાજરી પણ સભામાં જણાતી હતી. આ સભાએ નીચે મુજબ દરાવ પસાર કર્યો હતો.

કરણ —

આ મહા શ્રી ત્રિભુવનભાષિતા ખેદમનક અવસાન મારે સંવેદના બ્યક્ત કરે છે, અને તેમના કુંડળ ઉપર આવેલ દુઃખમાં ભાગ લીએ છે. આનંદાશ્રમ મંડળને એક સંપૂર્ણ અર્થદક્ષ ને સ્વધર્માગ્રહી અવસ્થાપત્ની ખોટ પડી છે. કૃપાળુ શ્રીમદ્ગુરુદેવ તેમના પવિત્રાત્માને અખંડ શાંતિ અર્પે એવી પ્રાર્થના કરે છે.

વિ શ્રીમદ્વાયસત્સંગમંડળ—મુંબઈ.

—[*]—

શ્રી આનંદાશ્રમ-સમાચાર

(વૈશાખ માસ)

મહાપૂજન.—ગત વૈશાખ સુદિ પને મોમવારે શ્રીમદ્વાયસત્સંગમંડળની જયનીનિમિત્તે પ્રભુશીતું મહાપૂજન સૌ આનંદાશ્રમવાસીઓએ મળીને યથાવિધિ કર્યું હતું.

રુદ્રાભિષેક — શ્રીમતી પ્રેમમાર્ધ રામજી-કરાચી

મુખ્યમેદ — રૂ. ૧૫-૦-૦ શ્રી મોગરજી જગતનાથ-કરાચી રૂ. ૨૦-૦-૦ શ્રી દ્વારદાસ

ખેનસી-કરાચી રૂ. ૧૫-૦-૦ શ્રી હરિલાલ હરદીનદાસ-મુંબઈ રૂ. ૩૫-૦-૦ શ્રી મન્વતરાય

કરજનજી એકા-નાગપુર. રૂ. ૧૨૨-૨-૩ મોનાતું જીવ ૧ પોરબંદરવાળા ખેન રવિંદ્રવર ખેન

તરફથી શ્રી. આણંદલાલ ગોવિંદજી મારકત, પૂ. કૃપાનાયને ધરાયેલું તેનું વેચાણ કરતાં

તોલો ૧૭૪ના શ્રી પોપટલાલ તાગચંદ વડીલ મારફત જમા આગા તો.

લોજીટો — રૂ. ૧૧-૦-૦ શ્રી વિદુલરાય વ્યાગ, સાતાકુઠ

થાળ — રૂ. ૨-૮-૦ શ્રીમતી પ્રેમમાર્ધ રામજી-કરાચી. ૨ થાળ રૂ. ૬-૪-૦ શ્રી.

મોરારજી જગતનાથ-કરાચી ૫ થાળ રૂ. ૨-૮-૦ શકરલાલ મોહનલાલ-જામનગરપુર. ૨ થાળ

રૂ. ૫-૦-૦ એ ગંગાખેનના આત્મકથાણ્યાર્થ-લોખંડા રૂ. ૧-૪-૦ પુરુષોત્તમ રામજી-જૂનાગઢ

રૂ. ૧-૪-૦ મચીમાર્ધ માવજી-કરાચી. ૧-૪-૦ રવિશંકર ભવાનીશંકર-પોરબંદર રૂ. ૧-૪-૦ ખેન

પ્રાણકુવર ચક્રમાર્ધ-રાજકોટ રૂ. ૧-૪-૦ દેવે કાનજી પુરુષોત્તમ-વઘાલી. રૂ. ૧-૪-૦ શ્રી. મૂળશંકર

કાનજી-ખીલખા રૂ. ૧-૪-૦ વિદ્યુદાસ ગામજી-કુડલા. રૂ. ૨-૮-૦ શ્રી મન્વતરાય કરજનજી

એકા-નાગપુર રૂ. ૫-૦-૦ શ્રી. કૃપાનકર જયરામ ભટ્ટની પુત્રી ખેન શાંતાના લગ્ન પ્રમગે

થાળના-ભાવનગર.

અર્ચકદીપક — રૂ. ૦-૪-૦ શ્રી હરલાલ મોહનલાલ-જામનગરપુર રૂ. ૦-૪-૦ શ્રી.

મોરારજી જગતનાથ-કરાચી. રૂ. ૦-૮-૦ શ્રી. ધીર્ગજસિંહ લક્ષ્મણસિંહ-સચીન. રૂ. ૧-૪-૦

મચીમાર્ધ માવજી-કરાચી રૂ. ૦-૪-૦ રવિશંકર ભવાનીશંકર-પોરબંદર. રૂ. ૨-૪-૦ દેવશંકર

ભાઈ-કુડલા રૂ. ૦-૧૨-૦ સૌ. રમાગૌરી મન્વતરાય એકા-નાગપુર રૂ. ૧-૦-૦ ખેનરસિંહ

રંગલાયસિંહ

—[*]—

વિશ્વસિ

આગાશી આપાદ સુદિ ૧૫ વ્યાસ પૂર્ણિમા તા. ૧૪મી જુલાઈ-૧૯૪૬

રવિવાર સવારના રૂઠા ટા. ૧૦૫થી ૧૨૫ વાગે પૂજ્યપાદ શ્રીસદ્ગુરુદેવનું યથાવિધિ

મહાપૂજન માંધવલવન, દાંદાવાડીમાં થશે

સિ આનંદાશ્રમમુખ્યમંડળ-મુંબઈ.

—[*]—